

รายงานฉบับสมบูรณ์
สถานะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง
ปี พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

คำนำ

รายงานผลการสำรวจ "สภาวะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ปี พ.ศ. 2543" ฉบับนี้ กองพัฒนาเกษตรที่สูง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรกรด้านต่างๆในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ทั้ง 36 แห่ง สำหรับใช้ประกอบในการวางแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง โดยได้ว่าจ้างคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดำเนินการศึกษาในครั้งนี้

เนื้อหาของรายงานกล่าวถึงลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง 36 แห่ง โดยแบ่งกลุ่มตามระดับความสูงของพื้นที่ 3 ระดับคือกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ต่ำกว่า 800 เมตรจากระดับน้ำทะเล) กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลาง (อยู่ระหว่าง 800-1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล) และกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูง (สูงกว่า 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล) นอกจากนี้ยังได้ทำการวิเคราะห์ของลักษณะพิเศษอันได้แก่ กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่บริเวณชายแดน และกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการวางแผนแม่บทการพัฒนาศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2545-2549) และยังทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในพื้นที่ 16 ศูนย์ที่ผู้วิจัยเคยสำรวจไว้เมื่อปี 2539 ด้วย ทั้งนี้เพื่อจะสะท้อนให้เห็นถึงผลบางแง่มุมของการพัฒนาในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่ดำเนินผ่านมาในช่วงหนึ่งของแผนแม่บทการพัฒนาโครงการหลวง ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2540-2544) โดยยึดเอาศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง 16 แห่งที่สำรวจในครั้งแรกเป็นตัวเปรียบเทียบ

กองพัฒนาเกษตรที่สูง
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ข
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญตารางผนวก	ท
บทคัดย่อสำหรับผู้บริหาร	น
Executive Summary	ว
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	1
1.2 ขอบเขตการศึกษา	2
1.3 วิธีการศึกษา	2
1.3.1 วิธีการรวบรวมข้อมูล	2
1.3.2 จำนวนตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง	3
1.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	8
บทที่ 2 สภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 36 แห่ง	11
2.1 สภาพทางกายภาพของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง	11
2.2 ประชากรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง	14
บทที่ 3 ผลการศึกษาสภาวะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง	16
3.1 ลักษณะโครงสร้างพื้นฐานในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง	17
3.2 สถานการณ์โรคเอดส์	28
3.3 สถานการณ์ยาเสพติด	33
3.4 ประชากร	54
3.4.1 โครงสร้างประชากร	54
3.4.2 การศึกษาของประชากรวัยเรียนและวัย 13 ปีขึ้นไป	56
3.5 ลักษณะที่อยู่อาศัยของเกษตรกร	79
3.5.1 ลักษณะของบ้านเรือน	79
3.5.2 การมีส้วมใช้	79
3.5.3 การใช้ไฟฟ้า	79
3.6 แหล่งน้ำดื่มและน้ำใช้	99

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.7 สถานภาพการถือครอง การได้มาของที่ดินทำกิน และความรู้สึกถึงความพอเพียง ในที่ทำกิน	106
3.7.1 สภาพการถือครองที่ดิน	106
3.7.2 ความรู้สึกถึงความพอเพียงในที่ดินทำกิน	114
3.8 การประอาชีพและการเปลี่ยนแปลงอาชีพในอนาคต	129
3.8.1 การประกอบอาชีพของเกษตรกร	129
3.8.2 การผลิตข้าวเพื่อการบริโภคในครัวเรือน	136
3.8.3 ปัญหาในการประกอบอาชีพ	141
3.8.4 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอาชีพในอนาคตของเกษตรกร	149
3.9 การถือครองทรัพยากรดิน	156
3.10 รายได้ ความยากจน ภาวะหนี้สิน และการออมของเกษตรกร	163
3.10.1 รายได้ของครัวเรือนเกษตรกร	163
3.10.2 การกระจายรายได้ของเกษตรกร	174
3.10.3 ระดับความยากจนของเกษตรกร	177
3.10.4 ภาวะหนี้สินและการออมของเกษตรกร	184
3.11 การใช้พื้นที่และถ่านของเกษตรกร	195
3.12 การมีส่วนร่วมในงานสังคมและการพัฒนา	202
3.13 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อผู้นำและเจ้าหน้าที่	208
3.14 การรับรู้เรื่องทรัพยากรฝน-น้ำ-ดิน-ป่า ตลอดจนการแก้ไขปัญหา	217
บทที่ 4 ข้อเสนอแนะประเด็นการพัฒนา	238
บรรณานุกรม	241
ภาคผนวก	242

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1.1	จำนวนครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่างจำแนกตามฐานะและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง	3
ตารางที่ 1.2	จำนวนครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่างจำแนกตามฐานะและเผ่า	5
ตารางที่ 1.3	จำนวนเยาวชนตัวอย่างจำแนกตามฐานะของครอบครัวและศูนย์	6
ตารางที่ 1.4	จำนวนเยาวชนตัวอย่างจำแนกตามฐานะของครอบครัวและเผ่า	7
ตารางที่ 1.5	จำนวนเยาวชนตัวอย่างจำแนกตามฐานะของครอบครัวและเพศ	8
ตารางที่ 1.6	ความต้องการ (รายได้) ขั้นต่ำของปัจเจกบุคคลตามอายุและเพศที่ต่างกันในพื้นที่ ชนบทของภาคเหนือ	9
ตารางที่ 2.1	จำนวนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงและสถานีวิจัยเกษตรหลวงจำแนกตาม จังหวัดที่ตั้ง ปี 2543	11
ตารางที่ 2.2	สภาพทางกายภาพของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงต่างๆ ปี 2543	12
ตารางที่ 2.3	จำนวนกลุ่มบ้าน ครัวเรือน ประชากร ขนาดครัวเรือน และชาวเขาเผ่าต่างๆ จำแนกตามศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ปี 2543	14
ตารางที่ 3.1.1	ร้อยละของกลุ่มบ้าน / หมู่บ้านในศูนย์ที่มีโครงสร้างพื้นฐานรายการต่างๆ จำแนกตามระดับความสูงและรายได้ของเกษตรกรในศูนย์	21
ตารางที่ 3.1.1-1	ระยะทางและร้อยละของถนนจากหมู่บ้านถึงอำเภอจำแนกตามระดับความสูง และลักษณะถนน	22
ตารางที่ 3.1.1-2	จำนวนและร้อยละของผู้นำหมู่บ้านจำแนกตามระดับความสูงและปัญหา ในการเดินทางในฤดูฝน	22
ตารางที่ 3.1.2	ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มบ้านหรือในหมู่บ้านในศูนย์ที่มีโครงสร้างพื้นฐาน รายการต่างๆ จำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ	23
ตารางที่ 3.1.2-1	ระยะทางและร้อยละของถนนจากหมู่บ้านถึงอำเภอจำแนกตามศูนย์ชายแดน และศูนย์อื่นๆ และลักษณะถนน	24
ตารางที่ 3.1.2-2	จำนวนและร้อยละของผู้นำหมู่บ้านจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ และปัญหาในการเดินทางในฤดูฝน	24
ตารางที่ 3.1.3	ร้อยละของกลุ่มบ้านในศูนย์ที่มีโครงสร้างพื้นฐานรายการต่างๆจำแนกตาม ศูนย์ท่องเที่ยวและอื่นๆ	25
ตารางที่ 3.1.3-1	ระยะทางและร้อยละของถนนจากหมู่บ้านถึงอำเภอจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยว และศูนย์อื่นๆ และลักษณะถนน	26
ตารางที่ 3.1.3-2	จำนวนและร้อยละของผู้นำหมู่บ้านจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ และปัญหาในการเดินทางในฤดูฝน	26

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.1.4 ร้อยละของกลุ่มบ้านหรือในหมู่บ้านในศูนย์ที่มีโครงสร้างพื้นฐานรายการต่างๆ จำแนกตามระยะเวลาสำรวจ	27
ตารางที่ 3.2.1 ค่าเฉลี่ยและร้อยละของรายการที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์และยาเสพติด จำแนกตามระดับความสูงและรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรในศูนย์	29
ตารางที่ 3.2.2 ค่าเฉลี่ยและร้อยละของรายการที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์และยาเสพติด จำแนกตามศูนย์พิเศษ (ชาย แดน) และศูนย์ปกติ	30
ตารางที่ 3.2.3 ค่าเฉลี่ยและร้อยละของรายการที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์และยาเสพติด จำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวหรือศูนย์อื่นๆ	31
ตารางที่ 3.2.4 ค่าเฉลี่ยและร้อยละของรายการที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์และยาเสพติด จำแนกตามการสำรวจในปี พ.ศ. 2539 และ ปี พ.ศ. 2543	32
ตารางที่ 3.3.1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงของศูนย์ และความเดือดร้อนจากยาเสพติด	36
ตารางที่ 3.3.2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงของศูนย์ และความต้องการแก้ไขปัญหายาเสพติด	36
ตารางที่ 3.3.2-1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงของศูนย์ และความเห็นเกี่ยวกับผู้ที่ควรมีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด	37
ตารางที่ 3.3.3 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและความเดือดร้อนจาก ยาเสพติด	38
ตารางที่ 3.3.4 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและความต้องการแก้ไข ปัญหายาเสพติด	38
ตารางที่ 3.3.5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและความเห็นเกี่ยวกับ ผู้ที่ควรมีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด	39
ตารางที่ 3.3.6 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและความเดือดร้อนจาก ยาเสพติด	40
ตารางที่ 3.3.7 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและความต้องการแก้ไข ปัญหายาเสพติด	41
ตารางที่ 3.3.8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและความเห็นเกี่ยวกับ ผู้ที่ควรมีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด	42
ตารางที่ 3.3.9 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ และความเดือดร้อนจากยาเสพติด	44

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 3.3.10	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆ และความต้องการแก้ไขปัญหายาเสพติด	44
ตารางที่ 3.3.11	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆ และความเห็นเกี่ยวกับผู้ที่ควรมีหน้าที่ในการ แก้ไขปัญหายาเสพติด	45
ตารางที่ 3.3.12	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ ความเดือดร้อนจากยาเสพติด	46
ตารางที่ 3.3.13	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ ความต้องการแก้ไขปัญหายาเสพติด	46
ตารางที่ 3.3.14	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ และความเห็นเกี่ยวกับผู้ที่ควรมีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด	47
ตารางที่ 3.3.15	จำนวนและร้อยละของผู้นำที่ระบุถึงระดับความเดือดร้อนและความต้องการ แก้ไขปัญหายาเสพติด จำแนกตามระดับความสูงของศูนย์	48
ตารางที่ 3.3.16	จำนวนและร้อยละของผู้นำที่ระบุถึงผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามระดับความสูง ของศูนย์และช่วงอายุ	48
ตารางที่ 3.3.17	จำนวนและร้อยละของผู้นำที่ระบุถึงลักษณะการแก้ไขปัญหายาเสพติด จำแนก ตามระดับความสูง	49
ตารางที่ 3.3.18	จำนวนและร้อยละของผู้นำที่ระบุถึงระดับความเดือดร้อนและความต้องการ แก้ไขปัญหายาเสพติด จำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆ	50
ตารางที่ 3.3.19	จำนวนและร้อยละของผู้นำที่ระบุถึงผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามศูนย์ขายแดน และศูนย์อื่นๆ และช่วงอายุ	50
ตารางที่ 3.3.20	จำนวนและร้อยละของผู้นำที่ระบุถึงลักษณะการแก้ไขปัญหายาเสพติด จำแนก ตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆ	51
ตารางที่ 3.3.21	จำนวนและร้อยละของผู้นำที่ระบุถึงระดับความเดือดร้อนและความต้องการ แก้ไขปัญหายาเสพติด จำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ	52
ตารางที่ 3.3.22	จำนวนและร้อยละของผู้นำที่ระบุถึงผู้ติดยาเสพติด จำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยว และศูนย์อื่นๆ และช่วงอายุ	52
ตารางที่ 3.3.23	จำนวนและร้อยละของผู้นำที่ระบุถึงลักษณะการแก้ไขปัญหายาเสพติดจำแนก ตามศูนย์ท่องเที่ยว และศูนย์อื่นๆ	53
ตารางที่ 3.4.1	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูง เพศ และช่วงอายุ	57
ตารางที่ 3.4.2	ลักษณะโครงสร้างของประชากรโดยทั่วไปในพื้นที่ศูนย์โครงการหลวงปี 2543	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.4.4	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเพศ และช่วงอายุ
ตารางที่ 3.4.5	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ขายแดน ศูนย์อื่นๆ เพศ และช่วงอายุ
ตารางที่ 3.4.6	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ศูนย์อื่นๆ เพศ และช่วงอายุ
ตารางที่ 3.4.7	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามกลุ่มศูนย์ที่มีการสำรวจ เพศ และช่วงอายุ
ตารางที่ 3.4.8	ร้อยละของอัตราการเกิด การตาย การอพยพเข้า และการเพิ่มประชากรของเกษตรกร ปี 2542 จำแนกตามระดับความสูงของศูนย์
ตารางที่ 3.4.9	ร้อยละของอัตราการเกิด การตาย การอพยพเข้า และการเพิ่มประชากรของเกษตรกร ปี 2542 จำแนกตามฐานะ
ตารางที่ 3.4.10	ร้อยละของอัตราการเกิด การตาย การอพยพเข้า และการเพิ่มประชากรของเกษตรกร ปี 2542 จำแนกตามเผ่า
ตารางที่ 3.4.11	ร้อยละของอัตราการเกิด การตาย การอพยพเข้า และการเพิ่มประชากรของเกษตรกร ปี 2542 จำแนกตามศูนย์ขายแดน และศูนย์อื่นๆ
ตารางที่ 3.4.12	ร้อยละของอัตราการเกิด การตาย การอพยพเข้า และการเพิ่มประชากรของเกษตรกร ปี 2542 จำแนกตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ
ตารางที่ 3.4.13	ร้อยละของอัตราการเกิด การตาย การอพยพเข้า และการเพิ่มประชากรของเกษตรกร ปี 2542 จำแนกตามกลุ่มศูนย์ที่มีการสำรวจ
ตารางที่ 3.4.14	จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามระดับความสูง และความเห็นถึงจำนวนบุตรเกินกว่า 2 คน
ตารางที่ 3.4.15	จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามฐานะ และความเห็นถึงจำนวนบุตรที่ควรมี
ตารางที่ 3.4.16	จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามเผ่า และการมีบุตร
ตารางที่ 3.4.17	จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์ขายแดน และศูนย์อื่นๆ และความเห็นถึง จำนวนบุตรเกินกว่า 2 คน
ตารางที่ 3.4.18	จำนวน และร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และศูนย์อื่นๆ และความเห็นถึงจำนวนบุตรเกินกว่า 2 คน
ตารางที่ 3.4.19	จำนวน และร้อยละของผู้ที่อยู่ในวัยเรียน (7-12 ปี) จำแนกตามระดับความสูง และการได้รับการศึกษา และไม่ได้ได้รับการศึกษา

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 3.4.20	จำนวน และร้อยละของผู้ที่อยู่ในวัยเรียน (7-12 ปี) จำแนกตามเผ่า	74
ตารางที่ 3.4.21	จำนวน และร้อยละของผู้ที่อยู่ในวัยเรียน (7-12 ปี) จำแนกตามศูนย์ชายแดน และศูนย์อื่นๆ	75
ตารางที่ 3.4.22	จำนวน และร้อยละของผู้ที่อยู่ในวัยเรียน (7-12 ปี) จำแนกตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และ ศูนย์อื่นๆ	75
ตารางที่ 3.4.23	จำนวน และร้อยละของผู้ที่อยู่ในวัยเรียน (7-12 ปี) จำแนกตามระยะเวลาสำรวจ	76
ตารางที่ 3.4.24	ร้อยละ ของเกษตรกร 13 ปีขึ้นไปที่ได้รับการศึกษา และไม่ได้ได้รับการศึกษา จำแนกตามระดับความสูงของศูนย์	76
ตารางที่ 3.4.25	ร้อยละของประชากรวัย 13 ขึ้นไปในพื้นที่ โครงการหลวงทั้ง 36 แห่งที่ได้รับการศึกษา และไม่ได้ได้รับการศึกษาจำแนกตามเผ่า	77
ตารางที่ 3.4.26	ร้อยละของประชากรวัย 13 ขึ้นไปในพื้นที่ โครงการหลวงทั้ง 36 แห่งที่ได้รับการศึกษาและไม่ได้ได้รับการศึกษาจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ	77
ตารางที่ 3.4.27	ร้อยละ ของประชากรวัย 13 ปีขึ้นไปที่ได้รับการศึกษา และไม่ได้ได้รับการศึกษา จำแนกตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ	78
ตารางที่ 3.4.28	ร้อยละของประชากรวัย 13 ขึ้นไปในพื้นที่ โครงการหลวงทั้ง 36 แห่งที่ได้รับการศึกษา และไม่ได้ได้รับการศึกษาจำแนกตามกลุ่มศูนย์ที่มีการสำรวจ	78
ตารางที่ 3.5.1	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและลักษณะของบ้านเรือน	81
ตารางที่ 3.5.2	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและลักษณะของบ้านเรือน	82
ตารางที่ 3.5.3	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและลักษณะของบ้านเรือน	83
ตารางที่ 3.5.4	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ และลักษณะของบ้านเรือน	85
ตารางที่ 3.5.5	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์แหล่งท่องเที่ยวและลักษณะของบ้านเรือน	86
ตารางที่ 3.5.6	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและลักษณะของส้วม	87
ตารางที่ 3.5.7	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและลักษณะของส้วม	87
ตารางที่ 3.5.8	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและลักษณะของส้วม	88
ตารางที่ 3.5.9	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ และลักษณะของส้วม	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.5.10 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์แหล่งท่องเที่ยว และลักษณะของส้วม	89
ตารางที่ 3.5.11 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและการมีไฟฟ้าใช้	90
ตารางที่ 3.5.12 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและการใช้ประโยชน์จากไฟฟ้า	90
ตารางที่ 3.5.13 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและการมีไฟฟ้าใช้	91
ตารางที่ 3.5.14 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและลักษณะการใช้ประโยชน์จากไฟฟ้า	91
ตารางที่ 3.5.15 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและลักษณะการใช้ไฟฟ้าใช้	92
ตารางที่ 3.5.16 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและลักษณะการใช้ประโยชน์จากไฟฟ้า	93
ตารางที่ 3.5.17 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ และการมีไฟฟ้าใช้	95
ตารางที่ 3.5.18 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ และลักษณะการใช้ประโยชน์จากไฟฟ้า	96
ตารางที่ 3.5.19 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ และการมีไฟฟ้าใช้	97
ตารางที่ 3.5.20 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ และลักษณะการใช้ประโยชน์จากไฟฟ้า	98
ตารางที่ 3.6.1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและแหล่งน้ำดื่ม-น้ำใช้	100
ตารางที่ 3.6.2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและแหล่งน้ำดื่ม-น้ำใช้	101
ตารางที่ 3.6.3 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและแหล่งน้ำดื่ม-น้ำใช้	102
ตารางที่ 3.6.4 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ และแหล่งน้ำดื่ม-น้ำใช้	104
ตารางที่ 3.6.5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ และแหล่งน้ำดื่ม-น้ำใช้	105
ตารางที่ 3.7.1 การถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ไร่) ของเกษตรกร จำแนกตามระดับความสูง	108
ตารางที่ 3.7.2 การถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ไร่) ของเกษตรกร จำแนกตามฐานะ	108
ตารางที่ 3.7.3 การถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ไร่) ของเกษตรกร จำแนกตามเผ่า	109

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 3.7.4	การถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ไร่) ของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์ชายแดน และศูนย์อื่นๆ	110
ตารางที่ 3.7.5	การถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ไร่) ของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยว และศูนย์อื่นๆ	110
ตารางที่ 3.7.6	การถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ไร่) ของเกษตรกร จำแนกตามกลุ่มศูนย์ที่มีการสำรวจในปี พ.ศ. 2539 และ ปี พ.ศ. 2543	111
ตารางที่ 3.7.7	จำนวนและร้อยละของการหมุนเวียนที่ทำกินของเกษตรกรและปัจจัยต่างๆ	112
ตารางที่ 3.7.8	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูง ฐานะ เผ่า ศูนย์ชายแดน ศูนย์ท่องเที่ยว ความพอเพียงในที่ดินและปริมาณเฉลี่ยที่ดินที่ต้องการเพิ่ม	116
ตารางที่ 3.7.9	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ และเหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	117
ตารางที่ 3.7.10	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและเหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	118
ตารางที่ 3.7.11	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ และเหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	119
ตารางที่ 3.7.12	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและเหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	120
ตารางที่ 3.7.13	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและเหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	121
ตารางที่ 3.7.14	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและแผนเพิ่มพื้นที่การถือครอง	123
ตารางที่ 3.7.15	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและแผนเพิ่มพื้นที่การถือครอง	124
ตารางที่ 3.7.16	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ และแผนเพิ่มพื้นที่การถือครอง	126
ตารางที่ 3.7.17	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ และแผนเพิ่มพื้นที่การถือครอง	127
ตารางที่ 3.7.18	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับฐานะและแผนเพิ่มพื้นที่การถือครอง	128
ตารางที่ 3.8.1	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามอาชีพและระดับความสูง	130
ตารางที่ 3.8.2	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามอาชีพและระดับฐานะ	131
ตารางที่ 3.8.3	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามอาชีพและเผ่า	132
ตารางที่ 3.8.4	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามอาชีพและศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ	134

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.8.5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามอาชีพและศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ	135
ตารางที่ 3.8.6-1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและสัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อ (ปลูกได้พอเพียงหรือไม่)	138
ตารางที่ 3.8.6-2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและสัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อ	138
ตารางที่ 3.8.6-3 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและสัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อ	139
ตารางที่ 3.8.7-1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ และสัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อ	140
ตารางที่ 3.8.7-2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ และสัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อ	140
ตารางที่ 3.8.8 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ระบุปัญหาในการประกอบอาชีพจำแนกตามระดับความสูง	142
ตารางที่ 3.8.9 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ระบุปัญหาในการประกอบอาชีพจำแนกตามฐานะ	143
ตารางที่ 3.8.10 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ระบุปัญหาในการประกอบอาชีพจำแนกตามเผ่า	144
ตารางที่ 3.8.11 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ระบุปัญหาในการประกอบอาชีพจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ	146
ตารางที่ 3.8.12 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ระบุปัญหาในการประกอบอาชีพจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยว	147
ตารางที่ 3.8.13 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ระบุปัญหาในการประกอบอาชีพจำแนกตามศูนย์ที่เคยสำรวจ	148
ตารางที่ 3.8.14 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่แสดงความคิดเห็นว่าต้องการประกอบอาชีพอยู่ข้างบนหรือลงมาข้างล่างจำแนกตามระดับความสูงของศูนย์และรายได้	150
ตารางที่ 3.8.15 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่แสดงความคิดเห็นว่าต้องการประกอบอาชีพอยู่ข้างบนหรือลงมาข้างล่างจำแนกตามฐานะ	150
ตารางที่ 3.8.16 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่แสดงความคิดเห็นว่าต้องการประกอบอาชีพอยู่ข้างบนหรือลงมาข้างล่างจำแนกตามเผ่า	151
ตารางที่ 3.8.17 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่แสดงความคิดเห็นว่าต้องการประกอบอาชีพอยู่ข้างบนหรือลงมาข้างล่างจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ	152

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 3.8.18	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่แสดงความคิดเห็นว่าต้องการประกอบอาชีพ อยู่ข้างบนหรือลงมาข้างล่างจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยว	152
ตารางที่ 3.8.19	จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่ต้องการทำงานอยู่ข้างบนและลงข้างล่าง จำแนกตามระดับความสูงของศูนย์	153
ตารางที่ 3.8.20	จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่ต้องการทำงานอยู่ข้างบนและลงข้างล่าง จำแนกตามเพศ	153
ตารางที่ 3.8.21	จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่ต้องการทำงานอยู่ข้างบนและลงข้างล่าง จำแนกตามฐานะ	153
ตารางที่ 3.8.22	อาชีพที่เยาวชนเลือกทำหากเลือกที่จะทำกินบนที่สูงและลงข้างล่าง (ในเมือง) 10 ลำดับแรก	154
ตารางที่ 3.8.23	จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่ต้องการทำงานอยู่ข้างบนและลงข้างล่าง จำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ	155
ตารางที่ 3.8.24	จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่ต้องการทำงานอยู่ข้างบนและลงข้างล่าง จำแนกตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ	155
ตารางที่ 3.9.1	จำนวนทรัพย์สินเฉลี่ยที่ครัวเรือนเกษตรกรครอบครองจำแนกตามระดับความสูง ของศูนย์และชนิดของทรัพย์สิน	159
ตารางที่ 3.9.2	จำนวนทรัพย์สินเฉลี่ยที่ครัวเรือนเกษตรกรครอบครองจำแนกตามฐานะและ ชนิดของทรัพย์สิน	159
ตารางที่ 3.9.3	จำนวนทรัพย์สินเฉลี่ยที่ครัวเรือนเกษตรกรครอบครองจำแนกตามเผ่า	160
ตารางที่ 3.9.4	จำนวนทรัพย์สินเฉลี่ยที่ครัวเรือนเกษตรกรครอบครองจำแนกตามศูนย์ชายแดน และศูนย์อื่นๆ	161
ตารางที่ 3.9.5	จำนวนทรัพย์สินเฉลี่ยที่ครัวเรือนเกษตรกรครอบครองจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยว และศูนย์อื่นๆ	161
ตารางที่ 3.9.6	จำนวนทรัพย์สินเฉลี่ยที่ครัวเรือนเกษตรกรครอบครองจำแนกตามกลุ่มศูนย์ ที่มีการสำรวจในปี 2539 และ ปี 2543	162
ตารางที่ 3.10.1	รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน)ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระดับความสูง ของศูนย์	166
ตารางที่ 3.10.2	รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน)ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามฐานะของ เกษตรกร	167
ตารางที่ 3.10.3	รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน)ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามเผ่าของเกษตรกร	168

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 3.10.4	รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน)ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามลักษณะ ศูนย์ชายแดนและอื่นๆ	171
ตารางที่ 3.10.5	รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน)ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามลักษณะ ศูนย์ท่องเที่ยวและอื่นๆ	172
ตารางที่ 3.10.6	รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน)ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระยะเวลาที่สำรวจ	173
ตารางที่ 3.10.7	รายได้รวมเฉลี่ยและค่า Gini-coefficient ของเกษตรกรในศูนย์ที่จำแนกตาม ระดับความสูง	175
ตารางที่ 3.10.8	รายได้รวมเฉลี่ยและค่า Gini-coefficient ของเกษตรกรในศูนย์ที่จำแนกตามฐานะ	175
ตารางที่ 3.10.9	รายได้รวมเฉลี่ยและค่า Gini-coefficient ของเกษตรกรในศูนย์ที่จำแนกตามเผ่า	176
ตารางที่ 3.10.10	รายได้รวมเฉลี่ยและค่า Gini-coefficient ของเกษตรกรในศูนย์ที่จำแนกตาม ลักษณะของศูนย์	176
ตารางที่ 3.10.11	รายได้รวมเฉลี่ยและค่า Gini-coefficient ของเกษตรกรใน 16 ศูนย์ที่สำรวจ ในช่วงระยะเวลาต่างๆ	176
ตารางที่ 3.10.12	ค่าเฉลี่ยและเส้นความยากจน รายได้รวม และดัชนีช่องว่างความยากจนจำแนก ตามระดับความสูง	178
ตารางที่ 3.10.13	ค่าเฉลี่ยและเส้นความยากจน รายได้รวม และดัชนีช่องว่างความยากจนจำแนก ตามฐานะ	178
ตารางที่ 3.10.14	ค่าเฉลี่ยและเส้นความยากจน รายได้รวม และดัชนีช่องว่างความยากจนจำแนก ตามเผ่า	179
ตารางที่ 3.10.15	ค่าเฉลี่ยและเส้นความยากจน รายได้รวม และดัชนีช่องว่างความยากจนจำแนก ตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ	180
ตารางที่ 3.10.16	ค่าเฉลี่ยและเส้นความยากจน รายได้รวม และดัชนีช่องว่างความยากจนจำแนก ตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ	180
ตารางที่ 3.10.17	จำนวนและร้อยละของระดับขั้นความยากจนจำแนกตามระดับความสูง	181
ตารางที่ 3.10.18	จำนวนและร้อยละของระดับขั้นความยากจนจำแนกตามฐานะ	181
ตารางที่ 3.10.19	จำนวนและร้อยละของระดับขั้นความยากจนจำแนกตามเผ่า	182
ตารางที่ 3.10.20	จำนวนและร้อยละของระดับขั้นความยากจนจำแนกตามศูนย์ชายแดนและ ศูนย์อื่นๆ	183

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 3.10.21	จำนวนและร้อยละของระดับชั้นความยากจนจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ	183
ตารางที่ 3.10.22	ค่าเฉลี่ยหนี้สิน (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและแหล่งหนี้สิน	185
ตารางที่ 3.10.23	ค่าเฉลี่ยหนี้สิน (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและแหล่งหนี้สิน	185
ตารางที่ 3.10.24	ค่าเฉลี่ยหนี้สิน (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและแหล่งหนี้สิน	186
ตารางที่ 3.10.25	ค่าเฉลี่ยหนี้สิน (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆและแหล่งหนี้สิน	188
ตารางที่ 3.10.26	ค่าเฉลี่ยหนี้สิน (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆและแหล่งหนี้สิน	189
ตารางที่ 3.10.27	ค่าเฉลี่ยหนี้สิน (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามระยะเวลาสำรวจและแหล่งหนี้สิน	190
ตารางที่ 3.10.28	ค่าเฉลี่ยมูลค่าการออม (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและลักษณะการออม	191
ตารางที่ 3.10.29	ค่าเฉลี่ยมูลค่าการออม (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและลักษณะการออม	191
ตารางที่ 3.10.30	ค่าเฉลี่ยมูลค่าการออม (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและลักษณะการออม	192
ตารางที่ 3.10.31	ค่าเฉลี่ยมูลค่าการออม (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆและลักษณะการออม	193
ตารางที่ 3.10.32	ค่าเฉลี่ยมูลค่าการออม (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆและลักษณะการออม	193
ตารางที่ 3.10.33	ค่าเฉลี่ยมูลค่าการออม (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ที่เคยสำรวจและลักษณะการออม	194
ตารางที่ 3.11.1	ค่าเฉลี่ยการใช้พื้นที่ (ลูกบาศก์เมตร/ ครัวเรือน/ ปี) และถ่าน (กระสอบ/ ครัวเรือน/ ปี) จำแนกตามระดับความสูง	196
ตารางที่ 3.11.2	ค่าเฉลี่ยการใช้พื้นที่ (ลูกบาศก์เมตร/ ครัวเรือน/ ปี) และถ่าน (กระสอบ/ ครัวเรือน/ ปี) จำแนกตามฐานะของเกษตรกร	197

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 3.11.3	ค่าเฉลี่ยการใช้พื้นที่ (ลูกบาศก์เมตร/ ครัวเรือน/ ปี) และถ่าน (กระสอบ/ ครัวเรือน/ ปี) จำแนกตามเผ่า	198
ตารางที่ 3.11.4	ค่าเฉลี่ยการใช้พื้นที่ (ลูกบาศก์เมตร/ ครัวเรือน/ ปี) และถ่าน (กระสอบ/ ครัวเรือน/ ปี) ของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆ	199
ตารางที่ 3.11.5	ค่าเฉลี่ยการใช้พื้นที่ (ลูกบาศก์เมตร/ ครัวเรือน/ ปี) และถ่าน (กระสอบ/ ครัวเรือน/ ปี) ของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ	200
ตารางที่ 3.11.6	ค่าเฉลี่ยการใช้พื้นที่ (ลูกบาศก์เมตร/ ครัวเรือน/ ปี) และถ่าน (กระสอบ/ ครัวเรือน/ ปี) ของเกษตรกรจำแนกตามกลุ่มศูนย์ที่มีการสำรวจ	201
ตารางที่ 3.12.1	ค่าเฉลี่ยและจำนวนของการร่วมงานสังคมและการพัฒนาของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูง	203
ตารางที่ 3.12.2	ค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในงานสังคมของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆ	204
ตารางที่ 3.12.3	ค่าเฉลี่ยของการร่วมงานสังคมและการพัฒนาของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ	205
ตารางที่ 3.12.4	ค่าเฉลี่ยของการร่วมงานสังคมและการพัฒนาของเกษตรกรจำแนกตามระดับฐานะ	206
ตารางที่ 3.12.5	ค่าเฉลี่ยและจำนวนของการร่วมงานสังคมและการพัฒนาของเกษตรกร จำแนกตามเผ่า	207
ตารางที่ 3.13.1	ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อผู้นำหรือเจ้าหน้าที่ จำแนกตามระดับความสูงของศูนย์	210
ตารางที่ 3.13.2	ค่าเฉลี่ยของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆและทัศนคติ	211
ตารางที่ 3.13.3	ค่าเฉลี่ยของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆและทัศนคติ	212
ตารางที่ 3.13.4	ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อผู้นำหรือเจ้าหน้าที่จำแนกตามระยะเวลาสำรวจ	213
ตารางที่ 3.13.5	จำนวนและค่าเฉลี่ยของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและทัศนคติ	214
ตารางที่ 3.13.6	จำนวนและค่าเฉลี่ยของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและทัศนคติ	215
ตารางที่ 3.14.1	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของปริมาณฝน	219

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 3.14.2	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและการรับรู้ การเปลี่ยนแปลงของน้ำในลำธาร	219
ตารางที่ 3.14.3	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและวิธีการ แก้ไขปัญหา	220
ตารางที่ 3.14.4	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและการคาด ถึงการเปลี่ยนแปลงความอุดมสมบูรณ์ของที่ดิน	220
ตารางที่ 3.14.5	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและวิธีการ แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน	221
ตารางที่ 3.14.6	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและการรับรู้ การเปลี่ยนแปลงความอุดมสมบูรณ์ของป่า	221
ตารางที่ 3.14.7	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและการไปปลูกป่า ชาวบ้าน	222
ตารางที่ 3.14.8	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและการรับรู้การเปลี่ยนแปลง ของปริมาณฝน	223
ตารางที่ 3.14.9	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและการรับรู้การเปลี่ยนแปลง ของน้ำในลำธาร	223
ตารางที่ 3.14.10	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและวิธีการแก้ไขปัญหา	224
ตารางที่ 3.14.11	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและการคาดถึงการเปลี่ยนแปลง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	224
ตารางที่ 3.14.12	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและวิธีการแก้ไขปัญหา ความเสื่อมโทรมของดิน	225
ตารางที่ 3.14.13	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและการรับรู้การเปลี่ยนแปลง ความอุดมสมบูรณ์ของป่า	225
ตารางที่ 3.14.14	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและการปลูกป่าชาวบ้าน	226
ตารางที่ 3.14.15	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและการรับรู้การเปลี่ยนแปลง ของปริมาณฝน	227
ตารางที่ 3.14.16	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและการรับรู้การเปลี่ยนแปลง ของน้ำในลำธาร	228
ตารางที่ 3.14.17	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและวิธีการแก้ไขปัญหา	229

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.14.18 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและการรับรู้ความอุดมสมบูรณ์ ของดิน	232
ตารางที่ 3.14.19 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและวิธีการแก้ไขปัญหา ความเสื่อมโทรมของดิน	233
ตารางที่ 3.14.20 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและความอุดมสมบูรณ์ของป่า	236
ตารางที่ 3.14.21 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและการปลูกป่าชาวบ้าน	237

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญตารางผนวก

		หน้า
ตารางผนวกที่ 1	ร้อยละของกลุ่มบ้านหรือในหมู่บ้านในศูนย์ที่มีโครงสร้างพื้นฐานรายการต่าง ๆ จำแนกตามศูนย์	243
ตารางผนวกที่ 2	ค่าเฉลี่ยและร้อยละของรายการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์และยาเสพติด จำแนกตามศูนย์	246
ตารางผนวกที่ 3	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์พัฒนาและระดับความเดือดร้อน จากยาเสพติด	248
ตารางผนวกที่ 4	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์พัฒนาและระดับความต้องแก้ไข ปัญหาเสพติด	251
ตารางผนวกที่ 5	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์พัฒนาและผู้ที่มีความมีหน้าที่เข้ามา แก้ไขปัญหายาเสพติด	254
ตารางผนวกที่ 6	จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์ เพศ และช่วงอายุ	260
ตารางผนวกที่ 7	ร้อยละของอัตราการเกิด การตาย การอพยพ และการเพิ่มประชากรของเกษตรกร ปี 2542 จำแนกตามศูนย์	278
ตารางผนวกที่ 8	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์พัฒนาและความเห็นถึงจำนวน บุตรที่มากกว่า 2 คน	279
ตารางผนวกที่ 9	จำนวนและร้อยละของผู้อยู่ในวัยเรียน (7-12ปี) จำแนกตามการได้รับการศึกษา และศูนย์	280
ตารางผนวกที่ 10	จำนวนและร้อยละของประชากร วัย 13 ปีขึ้นไปในพื้นที่โครงการหลวงทั้ง 36 แห่ง ที่ได้รับการศึกษาและไม่ได้รับการศึกษาจำแนกตามศูนย์	282
ตารางผนวกที่ 11	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามลักษณะบ้านและศูนย์	284
ตารางผนวกที่ 12	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์และลักษณะส้วม	288
ตารางผนวกที่ 13	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์และการมีไฟฟ้าใช้	291
ตารางผนวกที่ 14	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์และการใช้ประโยชน์จากไฟฟ้า	294
ตารางผนวกที่ 15	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์พัฒนาและแหล่งน้ำดื่ม-น้ำใช้	299
ตารางผนวกที่ 16	ขนาดการถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ไร่) จำแนกตามศูนย์	304
ตารางผนวกที่ 17	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามความพอเพียงในการมีที่ดินและ ศูนย์พัฒนา	305
ตารางผนวกที่ 18	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์พัฒนาและเหตุผลใน การเพิ่มที่ดิน	306

สารบัญตารางผนวก (ต่อ)

	หน้า
ตารางผนวกที่ 19	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์พัฒนาและแผนเพิ่มพื้นที่การถือครอง
ตารางผนวกที่ 20	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามอาชีพและศูนย์พัฒนา
ตารางผนวกที่ 21	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์พัฒนาและสัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อกิน
ตารางผนวกที่ 22	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนชาวเขาที่ระบุปัญหาในการประกอบอาชีพจำแนกตามศูนย์พัฒนา
ตารางผนวกที่ 23	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่แสดงความคิดเห็นว่าต้องการประกอบอาชีพอยู่ข้างบนหรือลงมาข้างล่างจำแนกตามศูนย์พัฒนา
ตารางผนวกที่ 24	จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่ต้องการทำงานอยู่ข้างบนและลงข้างล่างจำแนกตามศูนย์พัฒนา
ตารางผนวกที่ 25	จำนวนทรัพย์สินเฉลี่ยที่ครัวเรือนเกษตรกรครอบครองจำแนกตามศูนย์
ตารางผนวกที่ 26	รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน) ของครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามศูนย์
ตารางผนวกที่ 27	รายได้รวมเฉลี่ยและค่า Gini-coefficient ของเกษตรกรในศูนย์ต่าง ๆ
ตารางผนวกที่ 28	ค่าเฉลี่ยเส้นความยากจน รายได้รวม และดัชนีช่องว่างความยากจนจำแนกตามศูนย์
ตารางผนวกที่ 29	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์และระดับชั้นความยากจน
ตารางผนวกที่ 30	ค่าเฉลี่ยหนี้สิน (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์
ตารางผนวกที่ 31	ค่าเฉลี่ยมูลค่าการออม (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์พัฒนาและลักษณะการออม
ตารางผนวกที่ 32	ค่าเฉลี่ยการใช้พื้นที่ (ลูกบาศก์เมตร/ครัวเรือน) และถ่าน (กระสอบ/ครัวเรือน) จำแนกตามศูนย์
ตารางผนวกที่ 33	ค่าเฉลี่ยจำนวนวันในการร่วมงานทางสังคมและการพัฒนาของเกษตรกรในศูนย์ต่างๆ
ตารางผนวกที่ 34	ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อผู้นำหรือเจ้าหน้าที่จำแนกตามศูนย์พัฒนา
ตารางผนวกที่ 35	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์และวิธีการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน

รายงานฉบับย่อสำหรับผู้บริหาร

สภาวะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง ปี พ.ศ. 2543

รายงานส่วนนี้เป็นรายงานฉบับย่อของการสำรวจสภาวะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ปี พ.ศ. 2543 โดยกองพัฒนาเกษตรที่สูง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ว่าจ้างคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นผู้ดำเนินการศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2543 รายงานส่วนนี้นำเสนอต่อผู้บริหารเพื่อที่จะทราบถึงการศึกษาสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ในพื้นที่โครงการหลวง ณ ปี 2543 ซึ่งนำเสนอเฉพาะประเด็นสำคัญโดยย่อเพื่อเป็นประโยชน์ที่จะเข้าใจสภาพที่เป็นอยู่และใช้เป็นพื้นฐานการวางแผนพัฒนาของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงต่าง ๆ ส่วนประเด็นรายละเอียดได้เสนอประกอบไว้เป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ในเอกสารฉบับนี้แล้ว

การศึกษานี้เกิดจากการสำรวจเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 36 ศูนย์ ครอบคลุมจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แม่ฮ่องสอนและพะเยา การสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสาธารณูปโภคและบริการต่าง ๆ ของรัฐที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ที่ศึกษา (2) สำรวจค่าตัวแปรต่าง ๆ ที่ชี้ถึงสภาวะเศรษฐกิจและสังคม (3) ปัญหาการใช้ทรัพยากรที่ดินและน้ำ (4) แนวโน้มการประกอบอาชีพ (5) เพื่อเสนอแนะประเด็นทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรและการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนแม่บทศูนย์พัฒนาโครงการหลวงระยะที่ 2 (พ.ศ. 2545-2549) ต่อไป

วิธีการศึกษา

การสำรวจนี้ใช้วิธีรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และใช้การสำรวจข้อมูลปฐมภูมิโดยสอบถามทั้งผู้นำกลุ่มบ้านและเกษตรกร โดยสุ่มตัวอย่างตามวิธี Stratified Random Sampling ให้ครอบคลุมเกษตรกรเผ่าต่างๆ ตามสัดส่วนจำนวนประชากร กลุ่มบ้านที่ได้รับการส่งเสริมและระดับการพัฒนาต่างๆ ตลอดจนฐานะของเกษตรกร (ยากจน ปานกลางและดี) สำหรับผู้นำกลุ่มบ้านใช้กลุ่มบ้านที่คัดเลือกเกษตรกรตัวอย่างเป็นหลัก แต่มีกรณีที่ผู้นำกลุ่มบ้านไม่ได้อยู่ในช่วงสำรวจบ้างจำนวนเล็กน้อย จึงไม่อาจได้ตัวอย่างกลุ่มบ้านบ้าง โดยภาพรวมทั้ง 36 ศูนย์ที่ศึกษาได้ตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรฐานะดีร้อยละ 19 ปานกลางร้อยละ 60 และยากจนร้อยละ 20 (ไม่อาจระบุฐานะร้อยละ 1) ประกอบด้วยเกษตรกร 13 เผ่า ได้แก่คนเมือง ลีซอ ละว้า มูเซอ ม้ง กะเหรี่ยง จีนฮ่อ เย้า ปะหล่อง อาข่า คะฉิ่น ไทยใหญ่และไทยลื้อ รวมเกษตรกรที่สำรวจ 1,945 คน และเยาวชน 953 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยทั่วไปใช้การหาความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่อชี้ถึงระดับค่าตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สำหรับตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมบางประการที่ไม่สามารถวัดค่าได้โดยตรงจำเป็นต้องมีการคำนวณค่าดัชนีเพิ่มเติมได้แก่ การกระจายรายได้ ตัวชี้วัดความยากจนและดัชนีค่าความพึงพอใจของเกษตรกรต่อเจ้าหน้าที่และผู้นำต่างๆ ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ในรายละเอียดดังนี้

- การศึกษาการกระจายรายได้วัดโดยค่า Gini-coefficient (G) ซึ่งเป็นดัชนีแสดงความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้ (มีค่าระหว่าง 0-1) โดยค่า Gini-coefficient ที่ยิ่งมีค่าสูงก็ยิ่งแสดงถึงความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้มากขึ้น

- การศึกษาด้านความยากจนชี้วัดโดย “เส้นความยากจน (Poverty Line)” และ “สัดส่วนช่องว่างความยากจน” เส้นความยากจนที่ใช้ในการศึกษานี้ใช้แนวความคิดและสูตรการคำนวณที่เสนอโดยกองประเมินผลการพัฒนาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2541) โดยปรับข้อมูลพื้นฐานความต้องการขั้นต่ำของปัจเจกบุคคลด้วยดัชนีราคาในปี 2543 เพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลการสำรวจในการศึกษาปัจจุบัน ส่วนช่องว่างความยากจนเป็นการพิจารณาร้อยละของรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรที่เปราะบางไปจากเส้นความยากจนของครัวเรือนนั้นๆ

- การศึกษาด้านความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อเจ้าหน้าที่และผู้นำต่างๆ วัดโดยใช้ระบบการให้คะแนน (Scoring System) ตามระดับความพอใจที่เกษตรกรมีต่อบุคคลต่างๆ มากไปหาน้อย 5 ระดับโดยคะแนนเท่ากับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจมาก และลดลงจนถึงไม่พึงพอใจซึ่งจะได้คะแนนเท่ากับ 5 หลังจากนั้นก็นำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อวัดความพึงพอใจรวมของเกษตรกรต่อบุคคลกลุ่มต่างๆ

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษานี้ นอกจากจะพยายามแสดงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงโดยรวมทั้ง 36 ศูนย์แล้ว ยังพยายามแสดงถึงความแตกต่างในบางประเด็นตามกลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงต่างๆ หรือกลุ่มศูนย์ลักษณะพิเศษซึ่งจำแนกตามรายละเอียดดังนี้

กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ หมายถึง กลุ่มศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงต่ำกว่า 800 เมตร จำนวน 14 ศูนย์ ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง บึงคำ ห้วยลึก พระบาทห้วยต้ม แม่หลอด หมอกจ๋าม สะเมาะ ดินตอก แม่ทาเหนือ นหนองเขียว แม่สะป๊อก หุ่นเจียง หุ่นเรา และห้วยเสี้ยว

กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงปานกลาง หมายถึง กลุ่มศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงระหว่าง 800-1,000 เมตร จำนวน 8 ศูนย์ ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน วัดจันทร์ ห้วยแล้ง ป่าเมี่ยง แม่สะเรียง แม่สาใหม่ ปางดะ และทุ่งหลวง

กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูง หมายถึง กลุ่มศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงมากกว่า 1,000 เมตร จำนวน 14 ศูนย์ ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุน แม่ลาน้อย ขุนวาง แม่สะ แม่โต ห้วยส้มป่อย แม่ปุ่น หลวง แก่น้อย ขุนแปะ ปางอู่ ม่อนเงาะ อ่างช้าง อินทนนท์ และหนองหอย

กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในบริเวณชายแดน หมายถึง กลุ่มศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่ตั้งอยู่ในบริเวณชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน มีจำนวน 6 ศูนย์ ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างช้าง หมอกจ๋าม สะเมาะ ห้วยแล้ง แก่น้อย และหนองเขียว

กลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง กลุ่มศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่ตั้งอยู่ท่าเล และมีศักยภาพที่เหมาะสมแก่การส่งเสริมการท่องเที่ยว จำนวน 8 ศูนย์ ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย วัดจันทร์ และแม่สาใหม่

กลุ่มศูนย์ 16 ศูนย์ หมายถึง กลุ่มศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่เคยสำรวจสภาพเศรษฐกิจและสังคมมาแล้วครั้งหนึ่งเมื่อปี 2539 มีจำนวน 16 ศูนย์ ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยน้ำขุน ปังคำ แม่สะเรียง แม่ลาน้อย ม่อนเงาะ ปางอุ๋ง ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ ขุนวาง นนทอย แม่แอ ป่าเมี่ยง และพระบาทห้วยต้ม

ก. สภาพทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ผลการศึกษาด้านโครงสร้างพื้นฐานพบว่า กลุ่มบ้านในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงส่วนใหญ่มีโครงสร้างพื้นฐานหลักๆ อันได้แก่ น้ำประปา ไฟฟ้า และโทรศัพท์ใช้ในระดับสูงพอสมควร กล่าวคือ โดยเฉลี่ยร้อยละ 90 ของกลุ่มบ้านมีน้ำประปาใช้ ร้อยละ 88 มีไฟฟ้าใช้ และร้อยละ 60 ของกลุ่มบ้านในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีบริการโทรศัพท์สาธารณะให้บริการ อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าเกือบทั้งหมดของกลุ่มบ้านที่มีน้ำประปาใช้เป็นระบบภูเขาหรือประปาหมู่บ้านที่เพียงต่อน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติเข้ามาใช้โดยไม่มีการกรองหรือใช้สารคลอรีนเพื่อฆ่าเชื้อโรคแต่ประการใด ระบบน้ำประปาในกลุ่มบ้านต่างๆ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงจึงยังไม่สะอาดปลอดภัยที่จะใช้ดื่มกินซึ่งจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข การจัดให้มีการพัฒนาน้ำประปาดื่มได้ซึ่งเป็นวิธีที่กรมอนามัยมีให้บริการอยู่ที่อื่นน่าจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้

เมื่อพิจารณาทางด้านความแตกต่างระหว่างกลุ่มศูนย์ต่างๆ พบว่า สัดส่วนของกลุ่มบ้านที่อยู่ในกลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำที่มีระบบน้ำประปาใช้ (ร้อยละ 81) ต่ำกว่ากลุ่มบ้านที่ตั้งอยู่ในศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงปานกลางสูง (ร้อยละ 93) และค่อนข้างสูง (ร้อยละ 93) แต่ก็มิระบบน้ำประปาแบบประปาบาดาลอยู่ถึงร้อยละ 6 ในขณะที่อีก 2 กลุ่มศูนย์ไม่พบมีระบบน้ำประปาบาดาลเลย ทั้งกลุ่มบ้านที่อยู่ในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในบริเวณชายแดนและกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวต่างมีระบบน้ำประปาใช้ในสัดส่วนสูง (ร้อยละ 94 และ 95 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มบ้านที่อยู่ในกลุ่มศูนย์ 16 ศูนย์มีระบบน้ำประปาใช้ร้อยละ 95 เปรียบเทียบกับที่เคยมีเพียงร้อยละ 90 ในปี 2539 แสดงว่ามีการพัฒนาด้านระบบน้ำประปาในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นอย่างน่าพอใจ แม้กระนั้นระบบน้ำประปาในทุกกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงต่างๆ กันนี้ก็มีปัญหาด้านความสะอาดของน้ำประปาเช่นเดียวกันกับที่ได้กล่าวมาข้างต้น

ในด้านการใช้ไฟฟ้า พบว่าศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงที่ต่ำกว่าจะมีสัดส่วนของกลุ่มบ้านที่มีไฟฟ้าใช้มากกว่า (ร้อยละ 94 90 และ 74 ตามลำดับความสูงน้อยไปมาก) ส่วนกลุ่มบ้านในศูนย์ชายแดนและศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีสัดส่วนการมีไฟฟ้าใช้ร้อยละ 86 และ 85 ตามลำดับ ซึ่งยังต่ำกว่าศูนย์ทั่วไป

โดยเฉลี่ยมีเพียงร้อยละ 30 และ 39 ของกลุ่มบ้านในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีสถานอนามัยและกองทุนยาตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มศูนย์ต่างๆ พบว่าการมีสถานอนามัยและกองทุนยาบริการในกลุ่มบ้านไม่แตกต่างกันมากนัก ยกเว้นกลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำมีสัดส่วนกลุ่มบ้านที่มีบริการสถานอนามัยเพียงร้อยละ 25 (กลุ่มศูนย์อื่นๆ มีสูงกว่าร้อยละ 30 ขึ้นไป) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำอยู่ใกล้เมืองและการคมนาคมสะดวกกว่าจึงสามารถไปรับบริการนอกกลุ่มบ้านหรือในเมือง และเมื่อเปรียบเทียบในกลุ่มศูนย์ 16 ศูนย์ซึ่งมีจำนวนสถานอนามัยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 25 ในปี 2539 ไปเป็นร้อยละ 27 ในขณะที่กองทุนยาลดลงจากร้อยละ 53 มาเป็นร้อยละ 39 ในการสำรวจปีปัจจุบัน แสดงว่ายังมีการพัฒนาด้านสถานอนามัยและกองทุนยาในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงไม่มากนัก เป็นที่น่าเสียดายที่การศึกษานี้ยังไม่ได้ชี้ชัดลงไปได้ว่ามีกลุ่มบ้านจำนวนไม่น้อยขนาดใดที่ยังขาดการให้บริการของทั้งสถานอนามัยและกอง

ทุนยาในระดับกลุ่มบ้าน อย่างไรก็ตาม การจะจัดให้มีบริการสถานีอนามัยให้ครบทุกกลุ่มบ้านของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงคงจะเป็นไปได้ยาก แต่หากมีการพัฒนาด้านกองทุนยาของหมู่บ้านหรือหมอพื้นบ้านขึ้นในกลุ่มบ้านที่ยังขาดสถานีอนามัยก็น่าจะช่วยเหลือเกษตรกรได้มาก

ในด้านการคมนาคมพบว่า โดยเฉลี่ยถึงร้อยละ 66 ของระยะทางจากกลุ่มบ้านต่างๆ ในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงถึงที่ว่าการอำเภอเป็นถนนลาดยาง สัดส่วนของถนนที่เป็นลูกรังและถนนดินมีเพียงร้อยละ 16 และ 15 ตามลำดับ แสดงว่าการคมนาคมของเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงกับสังคมภายนอกโดยรวมมีความสะดวกพอสมควร แม้กระนั้น สภาพถนนจากที่ว่าการอำเภอเข้าไปยังศูนย์พัฒนาโครงการหลวงส่วนใหญ่ยังมีความยากลำบากโดยเฉพาะในฤดูฝนเนื่องจากถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ ถนนลื่น/เป็นโคลน บางแห่งอาจมีปัญหาดินร่วนปิดทางเข้า-ออกจน บางครั้งเมื่อมีฝนตกหนักก็ไม่สามารถเดินทางผ่านได้ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มักมีปัญหาการคมนาคมเข้าออกในช่วงฤดูฝนในระดับสูงได้แก่ ห้วยน้ำขุ่น ปางอึ่ง แม่สะเรียง แม่ลาน้อย และขุนวาง (บางกลุ่มบ้าน)

ข. สภาพทางด้านเศรษฐกิจ

โดยเฉลี่ยเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีรายได้ 59,185 บาทต่อครัวเรือนต่อปีสูงกว่ารายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกรบนที่สูงทั่วประเทศ (18,639 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รายงานโดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จ.เชียงใหม่, 2542) และรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกรบนที่สูงใน 5 จังหวัดที่มีศูนย์พัฒนาโครงการหลวงดำเนินการอยู่ (16,384 บาทต่อครัวเรือนต่อปี คำนวณจากข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จ.เชียงใหม่, 2542) ประมาณ 3.2 และ 3.6 เท่า ตามลำดับ ในจำนวนรายได้เฉลี่ย 59,185 บาทต่อครัวเรือนต่อปีนี้ ร้อยละ 45 เป็นรายได้จากการเกษตร ร้อยละ 35 เป็นรายได้นอกการเกษตร ส่วนที่เหลืออีกเกือบร้อยละ 20 เป็นรายได้ที่ไม่เป็นตัวเงินซึ่งทั้งหมดเป็นรายได้จากการเกษตรและการหาของป่า เมื่อพิจารณาเฉพาะรายได้จากการเกษตร (ซึ่งเท่ากับร้อยละ 45 ของรายได้รวม) ร้อยละ 39 เป็นรายได้จากการปลูกพืช เพียงร้อยละ 6 เป็นรายได้จากสัตว์ กลุ่มพืชที่ทำรายได้ให้แก่ครัวเรือนเกษตรกรเรียงตามลำดับมากไปหาน้อยได้แก่ ไม้ผลส่งเสริม (ร้อยละ 7) พืชไร่ (ร้อยละ 6) และพืชผักส่งเสริม¹ (ร้อยละ 5) เป็นที่น่าสังเกตว่า ครัวเรือนเกษตรกรยังมีรายได้จากชา/เมี่ยง/กาแฟ และไม้ผลพื้นเมืองสูงถึงร้อยละ 4 ร้อยละ 3 แสดงว่าไม้ผลทั้งชนิดพื้นเมืองที่เกษตรกรเพาะปลูกเองและที่ได้รับการส่งเสริมเป็นพืชหลักที่ทำรายได้ให้แก่ครัวเรือน ส่วนรายได้นอกการเกษตรนั้น ครัวเรือนเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีรายได้จากการรับจ้างและการค้าขายร้อยละ 15 และเกือบร้อยละ 8 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของรายได้รวมของครัวเรือนเกษตรกรตามระดับฐานะ 3 ระดับพบว่า เกษตรกรแต่ละระดับฐานะมีรายได้รวมของครัวเรือนแตกต่างกันโดยเฉลี่ยประมาณหนึ่งเท่าตัว กล่าวคือ เกษตรกรฐานะยากจน ปานกลาง และดีมีรายได้รวมเฉลี่ยเท่ากับ 30,388 54,115 และ 105,945 บาทต่อครัวเรือน ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาความแตกต่างของรายได้ระหว่างเผ่าพบว่า เผ่าจีนฮ่อมีรายได้เฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 211,795 บาทต่อครัวเรือน รองลงไปเป็นชาวม้ง (93,203 บาทต่อครัวเรือน) ในขณะที่เกษตรกรชาวไทยลื้อและอาข่ามีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่ำสุดเท่ากับ 19,970 และ 37,362 บาทต่อครัวเรือน ตามลำดับ

¹ พืชผักและไม้ผลส่งเสริม หมายถึง พืชผักและไม้ผลที่ได้รับการส่งเสริมการผลิตจากมูลนิธิโครงการหลวงร่วมกับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต่างๆ

สำหรับรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ต่างๆ พบว่า เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูงมีรายได้รวมเฉลี่ยสูงถึง 72,193 บาทต่อครัวเรือน ในขณะที่เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำและปานกลางมีรายได้รวมเฉลี่ยเพียง 52,043 และ 51,923 บาทต่อครัวเรือนตามลำดับ รายได้จากหมวดไม้ผลส่งเสริม พืชผักส่งเสริม และพืชไร่ของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูงจะสูงกว่าเกษตรกรที่อยู่ในอีก 2 กลุ่มศูนย์อย่างชัดเจน แสดงว่าผลของการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรของมูลนิธิโครงการหลวงร่วมกับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจะปรากฏเด่นชัดในศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูง (มีรายได้เฉลี่ยตามหมวดต่างๆ ดังกล่าวเท่ากับ 9,155 5,257 และ 7,074 บาทต่อครัวเรือนเปรียบเทียบกับต่ำกว่าหมวดละ 3,700 บาทต่อครัวเรือนในกลุ่มศูนย์ระดับความสูงอื่นๆ) สำหรับเกษตรกรที่อยู่ในศูนย์ชายแดนและศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวจะมีรายได้รวมเฉลี่ยเท่ากับ 61,705 และ 79,808 บาทต่อครัวเรือนซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยโดยทั่วไป (รายได้เฉลี่ยทั่วไป 59,185 บาทต่อครัวเรือน) และเป็นการแสดงว่าเกษตรกรในศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ โดยเฉลี่ยมีฐานะทางด้านการรายได้สูงกว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์อื่นๆ ที่พิจารณา

รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มศูนย์ 16 ศูนย์ (ซึ่งเป็นศูนย์ต่างๆ ที่เคยสำรวจเมื่อปี 2539) ในการสำรวจปัจจุบันเท่ากับ 66,220 บาทต่อครัวเรือน เปรียบเทียบกับเมื่อปี 2539 ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยเพียง 54,858 บาทต่อครัวเรือน แสดงว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์นี้มีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 21 และหากยอมรับว่าการสำรวจในปี 2539 เป็นตัวแทนของเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้งหมดรายได้เฉลี่ยโดยทั่วไปของเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงในปี 2543 จะเพิ่มขึ้นจากเมื่อปี 2539 ประมาณร้อยละ 8 (59,185 บาทต่อครัวเรือนเปรียบเทียบกับ 54,858 บาทต่อครัวเรือน) ซึ่งทำให้สรุปได้ว่า ผลการพัฒนาของมูลนิธิโครงการหลวงร่วมกับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมาได้ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นประมาณ 4,327 บาทต่อครัวเรือน หรือคิดเป็นอัตราเพิ่มตลอดช่วงระยะเวลา 4 ปีเท่ากับร้อยละ 7.89

ผลการศึกษาทางด้านการกระจายรายได้พบว่าโดยรวมเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงยังไม่น่าดีนักโดยมีค่า Gini-coefficient เท่ากับ 0.56 ยิ่งเมื่อพิจารณาด้านการกระจายรายได้ที่เป็นตัวเงินก็จะมีค่าไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้มากขึ้น (ค่า Gini-coefficient ของรายได้ที่เป็นตัวเงินเท่ากับ 0.62) เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มเกษตรกรที่มีฐานะดีมีการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกันมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มเกษตรกรที่มีฐานะปานกลางจะมีการกระจายรายได้ดีที่สุด (กลุ่มเกษตรกรฐานะยากจน ปานกลาง และดีมีค่า Gini-coefficient เท่ากับ 0.53 0.51 และ 0.57 ตามลำดับ) กลุ่มเกษตรกรชาวจีนฮ่อซึ่งมีรายได้เฉลี่ยสูงที่สุดมีการกระจายรายได้ไม่เท่าเทียมกันมากที่สุด (ค่า Gini-coefficient เท่ากับ 0.64) ในขณะที่เกษตรกรชาวอาข่ามีการกระจายรายได้ดีที่สุด (ค่า Gini-coefficient เท่ากับ 0.44)

ค่า Gini-coefficient ของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงต่างๆ มีค่าเท่ากับ 0.51 0.56 และ 0.60 ตามลำดับความสูงน้อยไปหามาก ในขณะที่เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนและกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีค่า Gini-coefficient เท่ากับ 0.59 และ 0.62 ตามลำดับ ข้อมูลแสดงการกระจายรายได้ข้างต้นนี้เมื่อผนวกกับข้อมูลระดับรายได้เฉลี่ยในกลุ่มศูนย์ต่างๆ แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำจะมีการกระจายรายได้ที่ต่ำกว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่มีรายได้เฉลี่ยในระดับสูง ดังนั้นแนวทางการพัฒนาในอนาคตเพื่อมุ่งหวังการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรจึงอาจต้องพิจารณาออกแบบอย่างระมัดระวังเพื่อมิให้การกระจายรายได้ของเกษตรกรเลวลง

² แม้ค่า Gini-coefficient ของกลุ่มเกษตรกรชาวคะฉิ่นและไทยลื้อมีค่าต่ำสุดและต่ำกว่าชาวอาข่า (0.34 และ 0.39) แต่ทั้งสองเผ่ามีจำนวนตัวอย่างน้อยซึ่งอาจให้ข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือ

เส้นความยากจน (Poverty Line) ของเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงโดยรวมนี้อาจต่ำกว่า 55,623 บาทต่อครอบครัว หรือเฉลี่ยต่อเท่ากับ 10,095 บาทต่อคน³ ซึ่งหมายความว่า เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงจะต้องมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับหรือสูงกว่า 10,095 บาทต่อคนหรือ 55,623 บาทต่อครัวเรือนจึงจะพอเพียงกับค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นในการครองชีพขั้นพื้นฐาน เกษตรกรที่มีรายได้ต่ำกว่าระดับเส้นความยากจนนี้จัดว่ามีรายได้ต่ำกว่าความจำเป็นขั้นพื้นฐานจึงจัดว่าเป็น “คนยากจน” ซึ่งเมื่อวัดด้วยสัดส่วนช่องว่างความยากจนจะพบว่า โดยเฉลี่ยเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีสัดส่วนช่องว่างความยากจนเท่ากับ -6.40 ซึ่งหมายความว่าโดยเฉลี่ยเกษตรกรมีรายได้สูงกว่ารายได้ ณ เส้นความยากจนร้อยละ 6.40 จึงจัดว่าไม่ยากจน แม้กระนั้น เมื่อพิจารณาแยกตามระดับฐานะกลับพบว่าเกษตรกรที่มีฐานะปานกลางและยากจนมีสัดส่วนช่องว่างความยากจนเท่ากับ 3.01 และ 40.01 ในขณะที่เกษตรกรที่มีฐานะดีมีสัดส่วนช่องว่างความยากจนเท่ากับ -74.64 แสดงว่าเกษตรกรที่มีฐานะปานกลางและยากจนจัดเป็น “คนจน” อย่างแท้จริง โดยเฉพาะเกษตรกรที่มีฐานะยากจนจัดเป็นคนยากจนที่ควรได้รับความช่วยเหลือในการพัฒนาอย่างมากเพราะยังมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนถึงร้อยละ 40 เมื่อพิจารณาตามเผ่าจะพบว่า เกษตรกรเผ่าไทยลื้อ อาข่า และปะหล่องมีระดับความยากจนอยู่ในระดับสูง (มีสัดส่วนช่องว่างความยากจนเท่ากับ 53.31 38.67 และ 34.68 ตามลำดับ) ที่ควรได้รับความช่วยเหลือการพัฒนาอย่างมาก

เส้นความยากจนของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ต่างๆ แตกต่างกันไปตามขนาดและโครงสร้างของคนในครัวเรือน โดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 49,534-63,945 บาทต่อครัวเรือน เส้นความยากจนของเกษตรกรในศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำมีค่าเท่ากับ 49,534 บาทต่อครัวเรือน เพิ่มขึ้นเป็น 54,111 และ 63,623 บาทต่อครัวเรือนในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลางและค่อนข้างสูง ตามลำดับ ในขณะที่เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนและศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีเส้นความยากจนเท่ากับ 56,774 และ 61,367 บาทต่อครัวเรือน ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบเส้นความยากจนกับรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรในแต่ละกลุ่มศูนย์ พบว่า โดยเฉลี่ยครัวเรือนเกษตรกรในทุกกลุ่มศูนย์ไม่จัดว่า “ยากจน” ยกเว้นเพียงเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลางที่ยังมีรายได้โดยเฉลี่ยต่ำกว่าเส้นความยากจนและจัดว่าเป็น “ครัวเรือนเกษตรกรยากจน” ดังนั้น การพัฒนาในอนาคตจึงต้องให้ความสำคัญแก่เกษตรกรในกลุ่มศูนย์เหล่านี้ในลำดับต้นๆ

ค. สภาพทางด้านประชากรและสังคม

จากการสำรวจข้อมูลด้านจำนวนประชากรจากเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพบว่า เกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง 36 แห่งมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 10,840 คนกระจายอยู่ในกลุ่มบ้านต่างๆ จำนวน 312 กลุ่มบ้าน เมื่อสำรวจรายละเอียดในระดับครัวเรือน พบว่า โครงสร้างของประชากรในพื้นที่โครงการหลวงโดยรวมยังคงมีลักษณะเป็นรูปพีรามิดฐานกว้าง เกษตรกรที่มีอายุต่ำกว่า 11 ปี และระหว่าง 11-20 ปีมีถึงกลุ่มละร้อยละ 23 ของประชากรรวม ในขณะที่เกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี และสูงกว่า 60 ปีมีประมาณกลุ่มละร้อยละ 5 โครงสร้างประชากรของเกษตรกรชาวเผ่าม้ง เย้า ปะหล่อง และอาข่ามีลักษณะพีรามิดฐานกว้างอย่างชัดเจน ในขณะที่ฐานพีรามิดประชากรระดับล่างสุด (ผู้มีอายุต่ำกว่า 11 ปี) ของเกษตรกรเผ่าอื่นๆ เริ่มแคบลง ในขณะที่การศึกษาด้านอัตราการเกิด การตาย การอพยพย้ายถิ่น และอัตราการเพิ่มประชากรพบว่า เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีอัตราการเกิด การตาย การอพยพเข้า และอพยพออกโดยเฉลี่ยร้อยละ

³ เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีขนาดครัวเรือนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 5.51 คน

1.60 0.73 0.66 และ 1.42 ตามลำดับ อัตราการเกิดของประชากรในระดับดังกล่าวนี้สำหรับพื้นที่สูงนับว่าเป็นอัตราที่สูง แต่ด้วยมีอัตราการอพยพออกที่สูง จึงทำให้มีอัตราการเพิ่มของประชากรเพียงร้อยละ 0.08 เท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับระดับฐานะทางเศรษฐกิจ เกษตรกรที่มีฐานะยากจนจะมีอัตราการเกิดและการเพิ่มของประชากรสูงกว่าระดับฐานะอื่น กลุ่มเกษตรกรที่มีอัตราการเกิดของประชากรในระดับสูงได้แก่ เผ่าปะหล่อง (ร้อยละ 2.67) ม้ง (ร้อยละ 2.62) จีนฮ่อ (ร้อยละ 2.17) อาข่า (ร้อยละ 1.85) ลีซอ (ร้อยละ 1.72) มูเซอ (ร้อยละ 1.69) ละว้า (ร้อยละ 1.51) และกะเหรี่ยง (ร้อยละ 1.45) เมื่อประกอบกับการที่ได้ค้นพบว่าแม้เกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 63) จะเห็นผลเสียของการมีบุตรมาก แต่สัดส่วนดังกล่าวก็นับว่ายังอยู่ในระดับต่ำ สถานการณ์ด้านการเพิ่มประชากรของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงจึงยังเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการดูแลและรณรงค์ควบคุมต่อไป

การศึกษาโครงสร้างของประชากรในกลุ่มศูนย์ประเภทต่างๆ ไม่พบความแตกต่างที่ชัดเจนนัก โดยพิจารณาจากประชากรในทุกกลุ่มศูนย์ยังคงมีฐานกว้าง ฐานพีรามิดของประชากรปัจจุบันในกลุ่มศูนย์ 16 ศูนย์เมื่อเปรียบเทียบกับการสำรวจเมื่อปี 2539 เริ่มแคบลง แสดงว่าการรณรงค์ด้านการวางแผนครอบครัวในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเริ่มปรากฏผลบ้างแล้ว ประเด็นสำคัญที่มีการค้นพบในด้านประชากรของกลุ่มศูนย์ต่างๆ ก็คืออัตราการเกิดของเกษตรกรในทุกกลุ่มศูนย์อยู่ในระดับสูง (สูงกว่าร้อยละ 1.50) โดยสูงที่สุดในศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 2.23) แต่ด้วยการอพยพออกของประชากรในกลุ่มศูนย์ต่างๆ ที่มีอัตราสูงจึงทำให้อัตราการเพิ่มของประชากรไม่มากนัก มีเพียงกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้นที่อัตราการเพิ่มของประชากรมีมากกว่าร้อยละ 1

การศึกษานี้ได้พบว่าร้อยละ 58 ของเยาวชนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีความประสงค์ที่จะอพยพเข้าไปประกอบอาชีพในเมืองหรือในพื้นที่ราบ สัดส่วนของเยาวชนที่ต้องการอพยพไปประกอบอาชีพในเมืองหรือในพื้นที่ราบจะมีมากขึ้นเมื่อครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำลง แสดงว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจน่าจะมีผลผลักดันให้เยาวชนมีความต้องการอพยพดังกล่าว นอกจากนี้ยังพบว่าสัดส่วนของเยาวชนหญิงที่ต้องการอพยพไปประกอบอาชีพในเมือง (ร้อยละ 65) จะมีสูงกว่าเยาวชนชาย (ร้อยละ 51) ซึ่งอาชีพสำคัญๆ ที่เยาวชนสนใจที่จะไปทำในเมืองหรือพื้นที่ราบคือ งานช่าง การรับราชการ การรับจ้าง และการเกษตร

เกษตรกรที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป (ที่ควรสำเร็จการศึกษาขั้นประถมเป็นอย่างน้อย) และยังไม่ได้รับการศึกษาใดเลยมีสูงถึงร้อยละ 34 ซึ่งจะพบมากในกลุ่มเกษตรกรเผ่าปะหล่อง (ร้อยละ 77) อาข่า (ร้อยละ 59) ไทยลื้อ (ร้อยละ 52) มูเซอ และไทยใหญ่ (ร้อยละ 46) สำหรับเด็กที่อยู่ในวัยเรียน (อายุ 7-12 ปี) ก็พบว่าประมาณร้อยละ 5 ไม่ได้เข้ารับการศึกษาก็จะพบมากในเผ่าอาข่า (ร้อยละ 12) มูเซอ (ร้อยละ 12) ไทยลื้อ (ร้อยละ 8) และปะหล่อง (ร้อยละ 7) ซึ่งให้เห็นว่าการพัฒนาทางการศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียนตลอดจนการจัดเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพในพื้นที่ราบตลอดจนการเตรียมพร้อมด้านการปกป้องคุ้มครองตนจากการชักนำไปสู่ปัญหาเสพยาเสพติดหรือการเข้าสู่อาชีพด้านบริการในทางไม่เหมาะสมสำหรับเยาวชนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ในด้านชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรพบว่า มากกว่าร้อยละ 80 ของเกษตรกรมีการสร้างบ้านเรือนด้วยวัสดุที่คงทนถาวร มากกว่าร้อยละ 85 มีส้วมซึมหรือส้วมแบบชักโครกใช้ มีเพียงร้อยละ 9 ที่ยังไม่มีส้วมใช้หรือไม่ทำส้วมหลุมใช้ และประมาณร้อยละ 84 ของเกษตรกรได้ใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน สัดส่วนของเกษตรกรที่ไม่ได้ใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนจะมีอยู่สูงในกลุ่มเกษตรกรที่มีฐานะยากจน (ร้อยละ 26) เผ่าปะหล่อง (ร้อยละ 40) และเผ่าเย้า (ร้อยละ 38)

ในด้านการถือครองที่ดิน โดยเฉลี่ยเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีพื้นที่ถือครอง 14.31 ไร่ต่อครัวเรือน เป็นพื้นที่ที่รับน้ำชลประทานเพียง 1.72 ไร่ต่อครัวเรือนหรือร้อยละ 12 ของพื้นที่ถือครองทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบการถือครองที่ดินตามฐานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรที่มีฐานะดี ปานกลางและยากจนมีขนาดพื้นที่ถือครองเท่ากับ 20.81 14.35 และ 8.10 ไร่ต่อครัวเรือน ตามลำดับ ขนาดพื้นที่ถือครองของเกษตรกรที่มีฐานะดีจะมากกว่าเกษตรกรที่มีฐานะยากจนเกือบ 3 เท่าตัวซึ่งสอดคล้องกับความแตกต่างทางด้านรายได้รวมเฉลี่ยของครัวเรือน

ขนาดการถือครองที่ดินของเกษตรกรจะเพิ่มขึ้นเมื่ออยู่ในกลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงที่เพิ่มขึ้น (เฉลี่ย 10.53 13.41 และ 19.40 ไร่ต่อครัวเรือนตามลำดับความสูงน้อยไปหามาก) ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงมากขึ้นมีการเปลี่ยนพื้นที่ทำกินมากขึ้น (ร้อยละ 12 15 และ 25 ของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงน้อยไปหามากที่รายงานว่าการเปลี่ยนพื้นที่ทำกิน) ส่วนเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนและกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีขนาดพื้นที่ทำกินเฉลี่ย 15.66 และ 12.66 ไร่ต่อครัวเรือน ตามลำดับ และเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ 16 ศูนย์มีขนาดถือครองที่ทำกินในปัจจุบันเฉลี่ย 16.84 ไร่ต่อครอบครัวเพิ่มขึ้นจากปี 2539 ที่มีเพียง 14.46 ไร่ต่อครอบครัว

การศึกษาในรายละเอียดถึงการได้มาของพื้นที่ถือครองของเกษตรกรในช่วงระยะเวลาต่างๆ ทำให้ได้พบข้อเท็จจริงที่น่าสนใจว่า โดยรวมในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีการบุกเบิกพื้นที่ป่าเพื่อให้ได้มาซึ่งพื้นที่ทำกินลดลง (0.53 ไร่ต่อครัวเรือนในช่วง 6-10 ปีที่ผ่านมา ลดลงเป็น 0.14 ไร่ต่อครัวเรือนในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา) อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงดังกล่าวก็แสดงให้เห็นว่าการบุกเบิกพื้นที่ป่าของเกษตรกรยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวนี้สมควรได้รับการควบคุมให้หมดไปในที่สุด และเมื่อพิจารณาการบุกเบิกพื้นที่ป่าเพื่อนำมาทำเป็นพื้นที่ทำกินตามระดับฐานะของเกษตรกรได้พบว่าเกษตรกรที่มีฐานะดีมีการบุกเบิกพื้นที่ป่าในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมาสูงกว่าเกษตรกรระดับฐานะปานกลางและยากจน (มีการบุกเบิกพื้นที่ป่า 0.24 0.10 และ 0.13 ไร่ต่อครัวเรือน ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังมีอัตราการบุกเบิกเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมาในขณะที่เกษตรกรที่มีฐานะปานกลางและยากจนมีอัตราการบุกเบิกในช่วงดังกล่าวลดลง

สถานการณ์การบุกเบิกพื้นที่ป่าของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ต่างๆ ในช่วงระยะเวลาต่างๆ (1-3 ปี 4-5 ปี และ 6-10 ปี) ทุกกลุ่มศูนย์มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน ยกเว้นกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำและกลุ่มศูนย์ชายแดนที่อัตราการบุกเบิกป่าลดต่ำลงในช่วง 4-10 ปีที่ผ่านมาแต่กลับมีอัตราการบุกเบิกเพิ่มขึ้นอีกในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเกิดจากการซื้อขายที่ดินกับบุคคลภายนอก ซึ่งประสบการณ์จากการสำรวจในภาคสนามพบว่า เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำในหลายๆ ศูนย์เริ่มมีการขายที่ดินให้แก่นายทุนภายนอกเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางธุรกิจมากขึ้น

ง. สถานการณ์ด้านโรคเอดส์และยาเสพติด

การศึกษาการระบาดของโรคเอดส์และยาเสพติดในระดับหมู่บ้าน พบว่า มากกว่าร้อยละ 35 ของกลุ่มบ้านในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงรายงานว่ามีคนตายด้วยโรคเอดส์และปัจจุบันคาดว่าจะมีผู้ติดเชื้อเอดส์ประมาณ 1.53 คนต่อกลุ่มบ้าน กลุ่มบ้านในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำถึงร้อยละ 64 รายงานว่ามีผู้ตายด้วยโรคเอดส์ซึ่งมีเฉลี่ยถึง 5.6 คนต่อกลุ่มบ้านและปัจจุบันคาดว่าจะมีผู้ติดเชื้อเอดส์เฉลี่ยถึง 4 คนต่อกลุ่มบ้าน ในขณะที่กลุ่มศูนย์ระดับความสูงอื่นๆ มีรายงานผู้ตายและติดเชื้อเอดส์ในระดับต่ำกว่ามาก แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูงมีรายงานผู้ตายด้วยโรคเอดส์สูงกว่ากลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูง

ปานกลางเล็กน้อย ซึ่งให้เห็นว่าโรคเอดส์ได้ระบาดไปยังกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงแล้ว การระบาดของโรคเอดส์ในกลุ่มศูนย์ชายแดนอยู่ในระดับใกล้เคียงกับศูนย์ระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ร้อยละ 56 ของกลุ่มบ้านมีคนตายด้วยโรคเอดส์ โดยตั้งแต่มีโรคระบาดมีผู้ตายด้วยโรคเอดส์เฉลี่ยประมาณ 5 คนต่อกลุ่มบ้าน และมีคนติดเอดส์ในปัจจุบันประมาณ 2 คนต่อกลุ่มบ้าน) ส่วนกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวก็มีการระบาดของโรคเอดส์สูงพอสมควร (ร้อยละ 36 ของกลุ่มบ้านมีคนตายด้วยโรคเอดส์ โดยตายเฉลี่ยประมาณ 2 คนต่อกลุ่มบ้าน และมีคนติดเอดส์ในปัจจุบันประมาณกลุ่มบ้านละ 1 คน) แต่เมื่อเปรียบเทียบกับการระบาดในปี 2539 การศึกษาในกลุ่มศูนย์ 16 ศูนย์พบว่า แม้จะมีรายงานการระบาดในกลุ่มบ้านต่างๆ ในสัดส่วนสูงขึ้นเล็กน้อย (ร้อยละ 22 เปรียบเทียบกับร้อยละ 24 แต่จำนวนผู้ที่คาดว่าติดเอดส์ลดลงจากเกือบ 3 คนต่อกลุ่มบ้านเหลือเพียงไม่ถึง 1 คนต่อกลุ่มบ้าน แสดงว่าการระบาดของโรคเอดส์เริ่มชะลอตัวลง

ประมาณร้อยละ 44 ของกลุ่มบ้านรายงานว่าผู้ค้ายาเสพติดอยู่ในหมู่บ้านและสูงถึงร้อยละ 72 ของกลุ่มบ้านทั้งหมดรายงานว่าผู้ติดยาเสพติดอยู่ในกลุ่มบ้าน และโดยเฉลี่ยรวมมีผู้ติดยาเสพติดกลุ่มบ้านละ 17 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเสพติดยาบ้า ไม่ถึงร้อยละ 7 ของกลุ่มบ้านที่สำรวจรายงานว่ามีการปลูกฝิ่นในพื้นที่ขนาดเล็กและเป็นการปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือนสำหรับผู้เสพฝิ่นเท่านั้น⁴ แสดงว่าปัญหายาเสพติดของเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงได้เปลี่ยนจากฝิ่นมาเป็นยาบ้าซึ่งมีทั้งการค้าและการเสพ จัดเป็นปัญหาที่สำคัญและมีความรุนแรงที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

การระบาดของยาเสพติดในกลุ่มศูนย์ต่างๆ ที่จำแนกตามระดับความสูงของศูนย์ในด้านการมีผู้ติดยาเสพติดในกลุ่มบ้านไม่แตกต่างกันมากนัก (ร้อยละ 61-74 ของกลุ่มบ้าน) จำนวนผู้ติดยาเสพติดเฉลี่ยต่อกลุ่มบ้านลดลงเมื่อระดับความสูงเพิ่มขึ้น (จากประมาณ 24 เป็น 15 และ 13 คน ตามลำดับ) แต่สัดส่วนของกลุ่มบ้านที่รายงานว่าผู้ค้ายาเสพติดอยู่ในกลุ่มบ้านต่ำสุดในกลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงปานกลาง (ร้อยละ 27 ของกลุ่มบ้าน เปรียบเทียบกับร้อยละ 52 และ 46 ในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำและค่อนข้างสูง) การระบาดของยาเสพติดปรากฏเด่นชัดมากในกลุ่มศูนย์ชายแดนและศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 48 และ 39 ของกลุ่มบ้านมีการค้ายาเสพติด ร้อยละ 83 และ 79 ของกลุ่มบ้านรายงานว่ามีผู้ติดยาเสพติด ซึ่งโดยเฉลี่ยมีผู้ติดยาเสพติดถึง 31 และ 27 คนต่อกลุ่มบ้าน ตามลำดับ)

การเปรียบเทียบการระบาดของยาเสพติดในปัจจุบันและเมื่อปี 2539 โดยพิจารณาจากกลุ่มศูนย์ 16 ศูนย์ พบว่า ปัญหายาเสพติดมีการระบาดที่รุนแรงขึ้นอย่างชัดเจน โดยสัดส่วนของกลุ่มบ้านที่รายงานว่าผู้ติดยาเสพติดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 67 ในปี 2539 เป็นร้อยละ 72 ในปีปัจจุบันและจำนวนผู้ติดยาเสพติดเฉลี่ยต่อกลุ่มบ้านเพิ่มจาก 10 เป็น 16 คนในช่วงเวลาเดียวกัน

จากปัญหาความรุนแรงของยาเสพติดดังกล่าวข้างต้น เกษตรกรถึงร้อยละ 84 ระบุว่าครอบครัวได้รับความเดือดร้อน (ร้อยละ 51 ระบุว่าได้รับความเดือดร้อนเพียงเล็กน้อย มีเพียงร้อยละ 11 ระบุว่าได้รับความเดือดร้อนมาก) แต่เมื่อสอบถามถึงความต้องการการแก้ไข เกษตรกรเพียงร้อยละ 54 ระบุว่าต้องการการแก้ไข (เกือบร้อยละ 39 ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน) ข้อเท็จจริงส่วนนี้ช่วยชี้ให้เห็นว่า เกษตรกรยังตระหนักถึงความเดือดร้อนในปัญหาเสพติดไม่มากนัก จึงยังมีพลังผลักดันในการแก้ไขปัญหานี้ไม่มากเท่าที่ควร การระบาดของยาเสพติดในศูนย์พัฒนาพื้นที่โครงการหลวงเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีความรุนแรง และยากแก่การแก้ไข การเพิ่มการ

⁴ ในปีปัจจุบันผู้เสพฝิ่นมักเป็นผู้สูงอายุที่ติดมานานจนไม่สามารถเลิกได้

รณรงค์ให้เกษตรกรได้ตระหนักถึงความเดือดร้อนของยาเสพติดจึงน่าจะเป็นความจำเป็นเร่งด่วนก่อนการดำเนินการแก้ไขด้วยมาตรการอื่นๆ

จ. ทิศนคติของเกษตรกรต่อเจ้าหน้าที่และผู้นำ

เกษตรกรแสดงความพึงพอใจต่อเพื่อนบ้านสูงที่สุด รองลงมาเป็นพ่อหลวงหรือผู้นำของกลุ่มบ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน) แสดงถึงการอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข เจ้าหน้าที่ของโครงการหลวงได้รับความพึงพอใจอยู่ในลำดับที่ 3 สูงสุดในบรรดาเจ้าหน้าที่อื่นๆ จากรัฐและเอกชนที่มีส่วนในการพัฒนาในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงและสูงกว่าพระและบาทหลวงซึ่งเป็นผู้นำที่อยู่ในพื้นที่ ในขณะที่เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ป่าไม้ไม่ได้รับความพึงพอใจจากเกษตรกรในลำดับต่ำสุดตามลำดับ ทั้งนี้ น่าจะเกิดจากการทำงานของเจ้าหน้าที่เหล่านี้มีส่วนให้เกษตรกรสูญเสียผลประโยชน์หรือได้รับผลกระทบทางลบ

ฉ. ทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้

เกษตรกรเกินกว่าครึ่งหนึ่งที่สำรวจเห็นว่าที่ดินทำกินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ลง (ร้อยละ 32 ระบุว่าดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์เพียงเล็กน้อย ในขณะที่น้อยกว่าร้อยละ 9 ระบุว่าดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ลงอย่างมาก) ซึ่งวิธีที่ใช้ปรับปรุงและบำรุงดินในที่ทำกินเกษตรกรส่วนใหญ่จำกัดเพียงการใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยคอก (ร้อยละ 40 และ 38 ตามลำดับ) ซึ่งพบว่าเกษตรกรผู้มีฐานะดีและปานกลางพอมีเงินหาซื้อปุ๋ยดังกล่าวมาใช้ได้ แต่เกษตรกรที่ยากจนไม่ค่อยมีเงินซื้อจึงมีผู้ใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยคอกน้อยกว่าส่งผลให้ผลผลิตลดลงไปเรื่อยๆ ประกอบกับพื้นที่ทำกินขนาดเล็ก ทำให้มีรายได้ต่ำ การพัฒนาจึงต้องหามาตรการปรับปรุงบำรุงดินที่ไม่ต้องซื้อหาด้วยเงินให้มากขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่มีทุนไม่มากนักในขณะที่ผู้ที่มีทุนมากก็ได้รับผลดีด้วยเช่นกัน

เป็นที่น่าแปลกที่เกษตรกรถึงเกือบร้อยละ 75 ให้ความเห็นว่าปริมาณฝนในปัจจุบันเพิ่มมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ซึ่งสอดคล้องกับร้อยละ 56 ของเกษตรกรที่มีความเห็นว่าป่าไม้ในบริเวณรอบๆ กลุ่มบ้านเพิ่มขึ้นหรือมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น แต่ในด้านความเห็นเกี่ยวกับปริมาณน้ำ เกษตรกรสูงถึงร้อยละ 65 กลับเห็นว่า ปริมาณน้ำในลำห้วยลำธารในช่วงฤดูแล้งลดลงกว่าแต่ก่อน แสดงว่าการดำเนินการพัฒนาของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงน่าจะมีส่วนช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้จนมีส่วนทำให้ปริมาณฝนเพิ่มขึ้น แต่ด้วยยังขาดการพัฒนาด้านระบบการเก็บกักน้ำในลำห้วยลำธารที่ดี

ประเด็นข้อเสนอแนะการพัฒนา

จากข้อเท็จจริงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีดังนี้

1. ระบบน้ำประปาที่มีใช้ในหมู่บ้านต่างๆ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงยังขาดความสะดวกปลอดภัยในการดื่มกิน จึงเสนอให้มีบริการน้ำประปาดื่มได้ซึ่งเป็นวิธีที่กรมอนามัยให้บริการอยู่ด้วย
2. เกษตรกรที่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการหลวงมักเป็นผู้ที่อยู่ในศูนย์ระดับความสูงเกินกว่า 1,000 เมตร ซึ่งอาจเนื่องจากมีพืชต่างๆ หลากหลายและมีความแปลกกว่าที่ผลิตได้ในศูนย์ระดับต่ำกว่า ผลผลิตที่ส่งเสริมจึงมักมีการแข่งขันทางการตลาดน้อยกว่า รายได้จากพืชเหล่านี้จึงมีมูลค่าสูงกว่าเท่าตัวของศูนย์ระดับต่ำกว่าจึงควรต้องพัฒนาพืชอื่นๆ หรือหากิจกรรมให้เกษตรกรตามศูนย์ระดับที่ต่ำกว่ามีรายได้จากงานส่งเสริมของโครงการหลวงให้มากขึ้น และเมื่อพิจารณารายได้ตามเผ่าปรากฏว่า จีนฮ่อมีรายได้เฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ม้ง โดยที่ตามเผ่าเหล่านี้หรือตามศูนย์ที่มีรายได้สูง มักเกิดช่องว่างระหว่างผู้มีรายได้มากและน้อยกว้างขึ้น (Gini-

Coefficient สูง) กล่าวคือผู้ที่มีรายได้สูงอยู่แล้วคงจะได้รับความช่วยเหลือมากขึ้นไปอีกจนเกินระดับเศรษฐกิจพอเพียง แต่ผู้ที่ยากจนก็คงจะไม่ค่อยได้รับความช่วยเหลือจึงควรต้องปรับเปลี่ยนวิธีการช่วยเหลือให้มาช่วยผู้ที่ยังไม่เคยได้รับความช่วยเหลือ (ที่ยากจน) จากโครงการบ้าง และโดยเฉพาะเกษตรกรในศูนย์ระดับความสูงปานกลาง (800 – 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล) ที่จำนวนมากอยู่ใต้เส้นความยากจนคือมีรายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่การครองชีพซึ่งควรพิจารณาช่วยเหลือให้มีสภาพชีวิตที่ดีขึ้นมาเช่นกัน

3. เกษตรกรที่อยู่ในศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลางหรือเกษตรกรที่มีฐานะยากจนโดยเฉพาะชาวเผ่าไทยลื้อ อาข่า ปะหล่อง และละว้า โดยเฉลี่ยมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าเส้นความยากจน จึงควรพิจารณาให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้สูงขึ้น

4. อัตราการเกิดของประชากรได้ลดลงอย่างมากจากเฉลี่ยร้อยละ 3.02 ในปี 2539 มาเป็นเฉลี่ยร้อยละ 1.60 ในปีปัจจุบัน (ปี 2543) ในขณะที่อัตราการเพิ่มของประชากรได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ -0.19 มาเป็นร้อยละ 0.08 ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ ซึ่งสาเหตุสำคัญมาจากปัจจุบันประชากรมีการอพยพออกไปทำมาหากินในเมืองยังคงอยู่ในอัตราสูง (ร้อยละ 2.80 ในปี 2539 เปรียบเทียบกับร้อยละ 1.42 ในการสำรวจปัจจุบัน) แม้กระนั้นเกษตรกรบางเผ่าก็ยังมีอัตราการเกิดสูงโดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่มีฐานะอยู่ในระดับยากจนและระดับปานกลางยังมีอัตราการเกิดสูง นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์เป็นรายเผ่าในความเห็นเกี่ยวกับการมีบุตรมากกว่า 2 คนว่าจะเป็นการเสียมากกว่าผลดีหรือไม่ เกษตรกรบางเผ่าส่วนใหญ่ยังตอบว่า การมีลูกมากกว่า 2 คนไม่ใช่เรื่องเสียหาย จึงจำเป็นต้องรณรงค์แก้ไขจิตสำนึกที่ไม่เหมาะสมเช่นนี้และให้บริการการวางแผนครอบครัวให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น

5. ส่วนด้านการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีอายุเกิน 13 ปี (ที่ควรจบชั้นประถมศึกษาแล้ว) แต่ยังไม่ได้รับการศึกษามีอยู่ถึง 1 ใน 3 ของประชากรทั้งหมด โดยเฉพาะเกิดขึ้นกับเกษตรกรในศูนย์ที่อยู่สูงระดับปานกลาง (800 – 1,000 เมตร) และระดับสูง (1,000 เมตรขึ้นไป) อาจเป็นเพราะศูนย์เหล่านี้มักอยู่ไกลเมือง และ/หรือการเดินทางค่อนข้างลำบาก บุคลากรที่จะไปให้บริการทางการศึกษา (แบบโรงเรียนปกติ) จึงยังมีน้อย แต่ก็อาจเสริมด้วยการให้การศึกษานอกโรงเรียนแก่ศูนย์ในระดับความสูงเหล่านี้เป็นการทดแทนก็ได้

6. ความต้องการไปประกอบอาชีพในเมืองของเกษตรกรมีเพียงประมาณร้อยละ 10 – 16 ในขณะที่เยาวชนมีความต้องการไปประกอบอาชีพในเมืองมีมากกว่าเกษตรกรถึง 4 – 5 เท่า เมื่อประกอบกับอัตราการเพิ่มประชากรในปัจจุบันซึ่งมีเพียงร้อยละ 0.08 ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 3 ซึ่งให้เห็นว่าในอนาคตแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงน่าจะลดลงอีกจนไม่เพิ่มขึ้นอีกต่อไปหรืออาจถึงขั้นลดลง ดังนั้นแรงกดดันต่อที่ทำกินบนพื้นที่สูงต่อไปในอนาคตอาจจะมีไม่มากนัก แต่ก็ชี้ถึงภาระการเตรียมตัวของเยาวชนว่าถ้ายังทำกินอยู่บนพื้นที่สูงต้องทำการเกษตรแบบอนุรักษ์ แต่ถ้ามุ่งไปทำงานในเมืองตามที่คนส่วนใหญ่ระบุความต้องการไว้ก็ต้องมีการอบรมทั้งด้านทักษะวิชาชีพตลอดจนการเตรียมพร้อมที่จะปกป้องคุ้มครองตนจากการชักนำไปสู่ปัญหาเสพติดหรือการเข้าสู่อาชีพด้านบริการในทางไม่เหมาะสมได้ด้วย

7. ทางด้านการบุกรุกทำลายป่าและพื้นที่ ทำกินพบว่า เกษตรกรที่มีฐานะดีต้องการที่ดินเพิ่มมากกว่าเกษตรกรที่มีฐานะด้อยกว่า ขณะที่ฐานะด้อยกว่าอาจบุกรุกแผ้วถางป่า แต่ฐานะดีจะใช้วิธีซื้อ (แม้ไม่มีหลักฐานของราชการ) จึงมีแนวโน้มเป็นวงจรในลักษณะเกษตรกรที่มีฐานะยากจนจะบุกรุกพื้นที่ป่าส่วนเกษตรกรที่มีฐานะดีก็จะซื้อที่ดินต่อจากเกษตรกรยากจนเหล่านั้นอีกทอดหนึ่ง จึงยังพบว่าแม้ในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา เกษตรกรในศูนย์ระดับความสูงค่อนข้างต่ำยังมีการบุกรุกป่าในอัตราสูงกว่ากลุ่มศูนย์ที่ระดับความสูงอื่นๆ ซึ่งต้องมีมาตรการป้องกันให้จริงจังมากขึ้น

8. แม้ปัญหาการระบาดของโรคเอดส์จะเริ่มชะลอตัวลงบ้างแล้ว โดยพิจารณาจากอัตราส่วนกลุ่มบ้านที่รายงานว่ามีคนตายด้วยโรคเอดส์ในกลุ่มศูนย์ 16 ศูนย์ (ร้อยละ 22 ในปี 2539 เปรียบเทียบกับร้อยละ 25 ในการสำรวจปัจจุบัน) แต่ก็ยังมีการระบาดในกลุ่มศูนย์อื่นๆในระดับสูงโดยเฉพาะการเริ่มระบาดขึ้นไปยังศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงมากขึ้น อีกทั้งเป็นโรคที่ยังไม่มีตัวยาที่จะรักษาได้ จึงยังจำเป็นต้องรณรงค์แก้ไขต่อไป

9. ปัญหายาเสพติดด้านเฮโรइनและฝิ่นลดจำนวนลงแต่ยาบ้าได้ระบาดมากขึ้น (เมื่อเทียบกับการสำรวจปี 2539) โดยเกษตรกรที่อยู่ตามศูนย์ชายแดนเผชิญปัญหานี้มากกว่าศูนย์ทั่วไป การแก้ไขจึงเน้นหนักตามศูนย์ชายแดนเหล่านี้และวิธีการแก้ไขควรต้องให้หลาย ๆ ฝ่ายโดยเฉพาะหากประชาชนเข้ามาร่วมให้เป็นไปแบบบูรณาการให้มากขึ้น

10. เกษตรกรเกินกว่าครึ่งหนึ่งที่สำรวจเห็นว่าที่ดินทำกินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ลง และวิธีที่ใช้ปรับปรุงบำรุงดินที่ทำกินส่วนใหญ่ก็จำกัดเพียงการใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยคอก ซึ่งพบว่าผู้มีฐานะดีและปานกลางพอมีเงินหาซื้อมาใช้ได้ แต่ที่ยากจนไม่มีเงินซื้อซึ่งจะส่งผลให้ผลผลิตลดลงไปเรื่อยๆ จึงต้องมีมาตรการปรับปรุงบำรุงดินที่ไม่ต้องใช้เงินซื้อแต่ใช้วิธีที่อาจไม่ต้องซื้อหาด้วยเงินให้มากขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่มีทุนไม่มากนักจะได้ปรับปรุงบำรุงดิน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

EXECUTIVE SUMMARY

Socio-economic Characteristics of Farmers living in the Development Centers of the Royal Project, 2000

This report aims at presenting major research findings and recommendations to all administrators of government agencies and state enterprises those assisting in development activities of the Royal Project. This survey was conducted in 2000. It covered all 36 development centers of the Royal Project. The survey had 5 main objectives, namely: (1) to survey existing infrastructures those facilitated the farmers in the Royal Project; (2) to survey certain variables reflected the socio-economic status of the farmers; (3) problems concerning soil and water resources; (4) trend of career of farmers and their children and (5) to provide some suggestions as basis for program planning of the Royal Project on the second phase (2002-2006).

Research Methodology

The survey was conducted by gathering secondary data from concerned agencies and obtained primary data by interviewing chief of villages and farmers. Stratified random sampling was used to cover ethnic groups, level of development of the villages and also socio-economic status of the farmers. The survey covered 1,945 farmers and 953 youth representing all the 36 development centers. They were 19 percent of well-to-do farmers, 60% middle and 20% of the poor farmers (not identify 1%).

Frequency distribution, percentile, and mean were statistical tools used in the analysis. The study made use of Gini-coefficient (G) as measures of farmers' income distribution. The G ratio ranges from 0-1. When the G approaches to 1 shows the more unequal distribution of income and zero otherwise. Farmers' attitudes toward their leaders and selected government officials were gauged using the designed scores ranging from 1 – 5. The score of one indicates farmers having the most satisfactory attitude toward that officer. The score increase as the satisfactory level decrease. The score of five means unsatisfactory. The means of these score for a particular leaders/officers and issue reflect the farmers' attitudes. This study also touches on the poverty situation by using "*poverty line*" and "*poverty gap ratio*." Such analysis was done using the concept and formula proposed by the Division of Development Evaluation under Office of the National Economic and Social Development Committee in 1998. However, the individual minimum needs was adjusted by the price

index of the year 2000 for this survey. The poverty gap ratio was considered as the percentage family income that deviated from the poverty line.

Major Findings

The following findings present the whole picture of socio-economic status of all 36 Royal Project Development Centers as well as showing the different of the development centers according to the height and some other special characteristics. For more convenient, different classifications of development centers are identified as follows.

1. "The Royal Project Development Centers at the Lower Level - RDLL" are characterized of those (14 centers) which situated lower than 800 meter above sea level. These centers are Huai Pong, Pang Kha, Huai Luk, Phra Bath Huai Tom, Mae Lod, Mok Cham, Sa Ngo, Tin Tok, Mae Tha Nua, Nong Khieo, Mae Sapok, Thung Roeng, Thung Rao and Huai Siao.
2. "The Royal Project Development Centers at the Middle Level - RDML" are characterized of those (8 centers) which situated at 800 - 1,000 meter above sea level. These centers are Huai Num Rin, Wat Chan, Huai Lang, Pa Miang, Mae Sariang, Mae Sa Mai, Pang Dah and Thung Luang.
3. "The Royal Project Development Centers at the High Level - RDHL" are characterized of those (14 centers) which situated higher than 1,000 meter above sea level. These centers are Huai Nam Khun, Mae La Noi, Khun Wang, Mae Hae, Mae Tho, Huai Som Poi, Mae Poon Luang, Kae Noi, Khun Pae, Pang Ung, Mon Ngo, Ang Khang, In Thanon and Nong Hoi.
4. "The Royal Project Development Centers located at the National Border - RDNB" are characterized of those (8 centers) which situated near the border of near by country. These centers are Ang Khang, Mok Cham, Sa Ngo, Huai Lang, Kae Noi and Nong Khieo.
5. "The Royal Project Development Centers those encouraging for Tourism - RDCT" consists of 8 centers. These are Huai Pong, Huai Nam Rin, Huai Luk, Ang Khang, In Thanon, Nong Hoi, Wat Chan and Mae Sa Mai.
6. "The 16 Royal Project Development Centers of the Previous Study - RDPS" are centers those included in the socio-economic survey in 1996. The centers are Huai Pong, Huai Nam Rin, Huai Nam Khun, Pang Kha, Mae Sariang, Mae La Noi, Mon Ngo, Pang Ung, Huai Luk, Ang Khang, In Thanon, Khun Wang, Nong Hoi, Mae Hae, Pa Miang and Phra Bath Huai Tom.

1. Infrastructure

It was found that most of the infrastructures in the development center were at a good service. Most villages have pipe - water, electricity and telephone at a high degree (90% for pipe-water, 88% for electricity, 60% for telephone). However this services of a certain village should expand to all families of the whole village. And for the pipe - water there was no treatment of any chemical to make sure whether it is safe to drink.

When these centers were divided according to their characteristics the situation of infrastructure was that for the RDLL or lower level the village that have pipe-water were 81% and increased to 93% for the RDML and RDHL. For the centers near the border (RDNB) and for tourism (RDCT), 94% and 95% of these villages could access to pipe-water. When compared the centers of previous study (RDPS) and these centers in the year 2000 the accessibility to pipe-water was increasing from 90% to 95%.

Percentages of villages those could access to electricity were lower in the centers situated at the higher levels (94%, 90% and 74% respectively). The accessibility to electricity of the center near the border (RDNB) and for tourism (RDCT) were about 85% which still show the need for improvement.

For the public health center and primary medicine bank or fund these were established for 30% and 39% respectively. The public health center of the lower level (RDLL) were only 25% while other centers were higher than 30%. This situation might reflect the fact that the villagers at the lower level can obtain this service from the hospital in the city. But for the primary medicine bank that can not be reached by many villagers should be promoted to many more villages.

Most of the development centers can be accessed by road easily. Only some, in rainy season, can not be reached during the heavy rain. These are Huai Nam Khun, Pang Ung, Mae Sariang, Mae Ia Noi and some villages of Khun Wang.

2. Economic status

Overall average annual household income in 2000 of farmers living in the Royal Project was at 59,185 baht per household which was about 3 times higher than other highland household in the kingdom which as at 18,639 baht (Office of the Economic and Social Development Promotion, Chiang Mai Province, 1999). Out of these 59,185 baht, 45% was from farm income, 35% from non-farm income and another 20% was farm produce for subsistence or in kinds. When farm income was analyzed, 39 % was from fruit trees, field crop, vegetables and flowers, while 6% was from animals.

Average household income from three different economic statuses (the poor, medium and well-to-do) was about double from one category to the next category i.e. the poor got 30,388 baht per household, the middle income group got 54,115 baht per household while the well - to - do got 105,945 baht per household. Comparing annual household income across ethnic groups found that

Haw (จีนฮ่อ) earned 211,795 baht per household followed by Hmong (93,203 baht per household) while the lowest income earning was Lue (ไทยลื้อ) (19,970 baht per household), and Akha was second from the lowest at 37,362 baht per household.

Farmers in the higher development centers (RDHL) earn highest annual income at 72,193 baht per household as compare to the other two lower levels (51,923 and 52,043 baht for RDML and RDLL respectively). Income from the promoted fruit trees and vegetables and conventional field crops of the farmers in RDHL were obviously higher than the other two groups (ranged from 9,155 5,257 and 7,074 as compared to less than 3,700 bath per household in every category of other groups of the centers). This demonstrated that impacts of agricultural extension and occupation development were dominant in the RDHL but not still in the other two groups. Farmers in the development centers near the border (RDNB) earned at 61,705 baht per household and for the tourism were at 79,808 baht per household.

The annual household income of 16 development centers (RDPS) when surveyed again in the year 2000 was found increasing from 54,858 in 1996 to 66,220 baht. But in all 36 development centers the farmers yearly income was at 59,185 baht per household. If we assume the 54,858 baht per household to represent an average annual income of all 36 development centers in 1996 then in these past 3 - 4 years the impact of the development activities of the Royal Project was to raise farmers' income by about 4,327 baht per household.

As far as income distribution of the farmers in the Royal Project was concerned, it was not quite good since the Gini - coefficient was at 0.56. The Haw has the poorest income distribution which Gini-coefficient was at 0.64 while the Akha has the best income distribution (Gini-coefficient at 0.44).

The Gini-coefficient of the income distribution of farmers at 3 different level were 0.51, 0.56 and 0.60 from the lower to the higher level respectively. While that of the near border (RDNB) and the tourism (RDCT) were at 0.62 and 0.59. These reflect the fact that, in general, the average income of farm household was increasing but the benefit went more to the rich than to the poor. The aim to gear the development assistant to the poor is now urgent.

Poverty line of farmers in the Royal Project Development Centers was 55,623 baht per household or 10,095 baht per person (the average household size was about 5.51 persons). It means that the minimum of farmers' income must be 10,095 baht per person (55,623 baht per household), which is enough to spend for basic needs. The farmers, who have income less than the level of poverty line, are classified as *"the poor."* Besides, the study finds that the poverty gap ration of farmers in all the 36 centers is -6.40 that means on the average the farmer has 6.40% family income higher than that of the poverty line. Moreover, we found that the well-to-do, middle and poor farmers had poverty gap ratio at -74.64, 3.01 and 40.01 respectively. It shows that the middle and

poor farmers are really *"the poor."* Yet we also found Lue (ไทยลื้อ), Akha and Palong (ปะหล่อง) farmers having high poverty level (the poverty gap ratios are 53.31, 38.67 and 34.68 respectively).

The poverty lines of farmers in each center are different depend on size and structure of households, and the average value of poverty line lied between 49,534 to 63,945 baht per household. While the poverty lines of farmers in low, middle and high level center groups are 49,534, 54,111 and 63,623 baht per household respectively; the poverty lines of farmers living in the centers close to the border (RDNB) and tourism encouraging centers (RDCT) were 56,774 and 61,367 baht per household respectively. When compare the poverty line with the average income of farmers in each center groups, we find that the average of households of all centers were *"not poor,"* only the farm households in the RDML had average income less than poverty line. These households are *"the poor households."* So the development in the future should focus on the farmers in these groups of the development centers.

3. Social and Demographic Status

The present surveyed data on population showed that the total number of farmers living in the Royal Development Centers was about 10,840 persons in 312 clusters of villages. The age-sex structure was shown to be pyramid shape with a wider base. Those below 11 and 11 - 20 years old share 23% of total population. While for those 51 -60 years old and over 60 years old were only 5%. The base of pyramid of the Hmong, Yunanese (เย้า), Palong and Akha were wide but were narrower in all the other ethnic groups. The demographic characteristic for birth rate, death rate, in-migration and out-migration of farmers in the Royal Project was found to be 1.60%, 0.73%, 0.66% and 1.42% respectively. Considering the limitation of available land for farming, this birth rate was still high. The very high out-migration rate of 1.42% made the population growth rate increasing at 0.08. Certain ethnic which the birth rate were still high are Palong (2.67), Hmong (2.62), Haw (2.17), Akha (1.85), Lisor (ลีซอ) (1.72), Musir (1.69) and Lawa (1.51). Family Planning should direct to these ethnic especially the poor.

This study also investigated migration propensity of the youth. When the 13-24 years old on the highland were asked "among in the development center or in the city where did they liked to work and live?" Fifty eight percent of them want to go to the city. Female youth wanted to migrate than male (65 % compared to 51 %). They expressed their interests in the craft, civil servant, hire labor and farming as new occupations.

As far as education attainment was concerned, about one-third of those older than 13 years of age had no education. The problem occurred frequently in the RDML and RDHL. This may result from the fact that these centers are far away from the town and the roads to the center are not as convenience as to the lower development centers.

Land owning of a farm in the Royal Project was 14.31 rai. Out of this only 12 % was irrigated. Land owning for the poor, the middle, and the well-to-do farmers was 8.10, 14.35 and 20.81 rai respectively. The difference in land owning of the rich and the poor was almost 3 times, which similar to the difference in income of these 2 groups. Land owning for a farm in the development center near the border (RDNB) and tourism (RDCT) were 15.66 and 12.66 rai respectively. When compared the size of land owning of a farmer of the 1996 survey with this 2000 survey found an increase of land owning from 14.46 rai to 16.84 rai.

This study also investigated about forest clearing for farming found that in the past 6 - 10 years a family cleared about 0.53 rai of forest land for farming but this practice was reduced to 0.14 rai in the past 1-3 years. Even by average the rate of forest destruction was reduced but a careful measure to prevent is necessary. It should also take note from the study that in the past 1 - 3 years the well-to-do family encroached the forest more than the poor (0.24 rai compared to 0.13 rai). It may be that the poor also want land and clear the forest, and after some years they lack of money and then sell to the rich. Yet it was also found that each farm household in the RDLL and RDNB cleared more forest area during the last 1-3 years than the previous years.

4. Situation about HIV/AIDS and Narcotic Problems

More than 35 % of village leaders reported that as they knew/heard of there were at least one death from HIV/AIDS in their villages. And they also indicated that 1.53 persons per village were carried HIV/AIDS with them. The RDLL face more serious problems because 64 % of the villages had some HIV/AIDS death at an average of 5.6 persons per village. On an average of 4 living person per village carried this disease with them. This deadly disease now spread from DCLL to RDHL. At the same time the RDNB also face about the same serious problems of HIV/AIDS as RDLL. And the RDCT face about medium degree of HIV/AIDS problems. Comparing this situation with the 1996 survey, however, the average of those carrying this disease was reduced from 3 persons per village to 1 person in the present survey.

There was 44 % of the village reported by their leaders of at least one drug seller in the village. And also there was 72 % of these leaders reported of some drug addicted persons in the village. By average there was 17 drug addicted per village in the Royal Project. Majority of these people addicted to amphetamine. An average number of addicts were reduced as the height of the center decrease (from 24 to 15 and 13 person at the RDLL to RDML and RDHL respectively). There were more addicts in the villages near the border (RDNB) and in the tourist centers (RDCT) (31 and 27 persons per village). When comparing the previous survey and this one found the serious picture of this survey than before. The number of villages having the addicts increased from 67% in 1996 survey to 72 % in this survey. While an average of 10 addicts per village in 1996 increased to 16 in 4-5 years. Surprisingly, only a little more than halves of the farmers wanted to solve this problem. There

seem to be a difficult task to campaign the villagers of the seriousness of addict problems and the difficulty of the detoxification program since many of them turn back to addict again.

5. Attitudes of the villagers toward the government officers and their leaders

The villagers showed favorable attitudes towards their neighbors and also their leaders as indicated by their happy life in the villages. The officers those were ranked less favorable were the Royal Project officers while the land development officers, policemen, and foresters were ranked the least favorable. For some groups of these officers such as foresters or policemen were among the least favorable because their works are usually in conflict with the interest of most villagers.

6. Situation about soil, water and forest resources

More than half of the surveyed farmers indicated their observe of soil fertility losses. Majority of them improved this situation by applying chemical fertilizer and manure (40 % and 38 %). But the poor farmers may not have enough money to buy these farm inputs. So the strategy to remedy this degraded land should be any measure, which spend less or no money to buy such farm input.

Most farmers (75 %) showed their perception that in the past 3 - 4 years there seemed to be more rain than before. And also 56 % of the farmers informed of their feeling that the nearby forests were healthier these days. However, more than 65 % of them felt that the amount of water in the creek or waterway were less than before. If these perceptions were realistic the work of forest improvement should bear fruit, but the need to harvest water for farming is necessary.

Recommendations

From the above findings, the researchers recommended these following main points:

1. The service of pipe-water should be treated with certain methods/chemicals so the water is safe for drinking. The campaign of treating pipe - water for drinking by the Public Health Department should be encourage in the Royal Project.
2. Farmers that can reap benefit from the Royal Project were those which stay in the RDHL (the centers located over 1,000 meters). These centers could produce temperate zone fruits, flowers and vegetables better than other lower centers so the profit of these crops seem to be a lot higher. To develop some crops or activities to help the farmers in the development centers at lower levels is necessary. And as the Gini-coefficient showed the income gap of the rich and poor farmers and among some ethnic groups were very high. The need to include the disadvantage groups in the development activities seems to be urgent.
3. On the average farmers in the center located in the medium level (800–1,000 meters) were below poverty line. Attempt to assist them is necessary. And those who did not

participated in the development activities of the centers should be given more opportunities to reap the benefit of the program.

4. Even though the birth rate was reduce from 3.02 % in 1996 to 1.60 in this 2000 survey but for some groups of farmers especially the poor and the Hmong they were still in favor of having more than 2 children per family. The campaign of family planning for these groups is needed. And access to family planning services should always be provided and encouraged.
5. About one-third of adult (more than 13 years old) is still illiterate. Therefore adult education should be available to the farmers especially those who stay in the RDHL (the center more than 1,000 meter).
6. As far as the youth is concerned more than half of them want to migrate to the city. For those who want to work on the high land there is a need to train them in sustainable agriculture and some career suitable for the high land. But for the youth that plan to migrate to the city, career preparation and planning is even more important. And careful planning for adjustment of those who are not used to the city life is also extremely important.
7. There is a trend that the poor are the main group to clear the forest. And later on the rich buy land from them. However, the forest encroachment is a complicated issue. Further indept study is needed. At present, strong forest prevention measures are necessary.
8. There was a sign that HIV/AIDS has been spreading from the lower level of attitude to the farmers on the higher land. Therefore, there is a need to further campaign on HIV/AIDS prevention especially for the farmers on the high level (RDHL).
9. Drug addiction shifted from morphine and heroine to amphetamine. Campaign to prevent drug addiction need to be continued especially in the centers around the Thai-Burmese border. Participation from the villagers should be seriously encouraged and integrated into the drug addition prevention program.
10. Most farmers perceived that their lands were less fertile than before. The main two measures they used were only applying chemical fertilizer and applying manure which require cash. Therefore, other suitable measures that need low input should be developed to help the farmers, especially small-scale farmers.

ลิขสิทธิ์โดย Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 1

บทนำ

กองพัฒนาเกษตรที่สูงเป็นหน่วยงานราชการที่ตั้งขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินงานพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่การดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวงซึ่งปัจจุบันมีทั้งหมด 36 ศูนย์ ในพื้นที่ 5 จังหวัดของภาคเหนือตอนบนอันประกอบด้วยเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แม่ฮ่องสอน และพะเยา ในพื้นที่ทั้ง 36 ศูนย์นี้มีประชากรชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ อาศัยอยู่ได้แก่ แม้ว กะเหรี่ยง มูเซอ อีเก้อ จีนฮ่อ ละว้า ปะหล่อง เ้า ลีซอ คะฉิ่น ไทยใหญ่ ไทยลื้อ และชาวไทยพื้นเมือง ในการดำเนินงาน กองพัฒนาเกษตรที่สูงมีหน้าที่การประสานงานหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจต่างๆ ในการจัดทำแผนงานการพัฒนาในด้านต่างๆ ประสานแผนงาน และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานในระยะต่างๆ โดยเฉพาะในปี 2543 นี้ การดำเนินงานตามแผนแม่บทระยะ 5 ปีแรก (พ.ศ. 2540-2544) ใกล้จะสิ้นสุดลง กองพัฒนาที่สูงจะต้องประสานงานจัดทำแผนแม่บทศูนย์พัฒนาโครงการหลวงระยะที่ 2 (พ.ศ. 2545-2549) ให้แล้วเสร็จ การปฏิบัติภารกิจดังกล่าวจำเป็นต้องมีข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรอย่างละเอียด เพื่อเป็นฐานในการจัดทำแผนแม่บทดังกล่าวและใช้ประโยชน์ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานต่อไป

ในปัจจุบัน เกษตรกรบนพื้นที่สูงมีการอพยพย้ายถิ่นฐานอย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะการอพยพเข้าไปอยู่อาศัยในพื้นที่ราบเมื่อมีโอกาส (โดยเฉพาะการมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นและการได้รับสัญชาติ) สถานการณ์เช่นนี้ทำให้ความหวังเกรงที่ว่าแรงกดดันด้านประชากรบนที่สูงจะมีมากขึ้นจนส่งผลกระทบต่อสถานภาพของทรัพยากรบนที่สูงนั้นอาจจะเป็นจริง นอกจากนี้ยังพบว่า ผลของการพัฒนาที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรบนที่สูงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการพัฒนาด้านการคมนาคมและการไฟฟ้า เกษตรกรสามารถรับทราบการเปลี่ยนแปลงภายนอกด้วยการเดินทางติดต่อเข้าในเมืองหรือรับทราบข้อมูลผ่านสื่อทางวิทยุและโทรทัศน์ได้โดยง่าย แนวความคิดด้านการประกอบอาชีพของเกษตรกรโดยเฉพาะเกษตรกรรุ่นใหม่อาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของการเกษตรบนที่สูงอย่างสำคัญด้วย การศึกษาสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมในครั้งนี้ซึ่งนอกจากจะเป็นการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปแล้วจึงจะมุ่งศึกษาปัญหาการใช้ทรัพยากรที่ดินและน้ำปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอาชีพของเกษตรกรบนที่สูงในอนาคตอีกด้วย

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การสำรวจในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาวะเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่างๆ ของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ดำเนินงานของโครงการหลวงทั้ง 36 ศูนย์ สำหรับใช้ประกอบการวางแผนดำเนินงานและประเมินความก้าวหน้าของโครงการในอนาคต เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ การสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

1. เพื่อศึกษาสาธารณูปโภคและบริการต่างๆ ของรัฐที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ที่ศึกษา

2. เพื่อสำรวจค่าตัวแปรต่าง ๆ ที่ชี้ถึงสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในพื้นที่ดังกล่าว
3. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ทรัพยากรที่ดินและน้ำของเกษตรกรบนที่สูง
4. เพื่อศึกษาแนวโน้มการประกอบอาชีพของเกษตรกรบนที่สูง
5. เพื่อเสนอแนะประเด็นทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรและการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนเกษตรกรนั้นๆ
6. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการจัดทำแผนแม่บทศูนย์พัฒนาโครงการหลวงระยะที่ 2 (พ.ศ. 2545-2549)

1.2 ขอบเขตของการศึกษา

การสำรวจจำกัดอยู่ในพื้นที่การดำเนินของโครงการหลวงที่มีอยู่ในปัจจุบันทั้ง 36 ศูนย์ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แม่ฮ่องสอน และพะเยา

1.3 วิธีการศึกษา

1.3.1 วิธีการรวบรวมข้อมูล

ก. การศึกษาสาธรรูปโภคที่มีอยู่ในพื้นที่ที่ศึกษา

การศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสาธรรูปโภคในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสามารถทำได้ในสองวิธีคือ วิธีแรกโดยการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องหรือเจ้าหน้าที่ของโครงการหลวง วิธีที่สองเป็นการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิโดยการสอบถามโดยตรงจากผู้นำกลุ่มบ้านหรือเกษตรกรซึ่งเป็นผู้อยู่ในพื้นที่การศึกษาได้ใช้วิธีร่วมกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจน นอกจากนี้เมื่อได้ข้อมูลเบื้องต้นจากสองวิธีข้างต้นแล้ว จะดำเนินการตรวจสอบสาธรรูปโภคในหมู่บ้านต่างๆ ที่เป็นตัวอย่างเพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่ของสาธรรูปภคนั้นๆ อีกชั้นหนึ่งด้วย

ข. การสำรวจสภาวะเศรษฐกิจและสังคมจากครัวเรือนเกษตรเกษตรกร

การสำรวจได้ดำเนินการโดยออกแบบสำรวจ และให้พนักงานสำรวจออกไปพบเกษตรกรเพื่อสำรวจค่าตัวแปรสภาวะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรตามแบบสำรวจที่กำหนด ตลอดจนการรับรู้ความเลื่อมใสของทรัพยากรที่ดิน น้ำ และป่าไม้ และการดำเนินการแก้ไข นอกจากนี้ยังได้ศึกษาแนวโน้มการประกอบอาชีพของเกษตรกรและเยาวชนที่โสดและมีอายุมากกว่า 13 ปีขึ้นไปอีกด้วย

ค. การสรุปประเด็นทางเศรษฐกิจและสังคมที่ควรแก้ไขและปรับปรุงในเชิงการพัฒนา

ค่าเฉลี่ยของค่าตัวแปรต่าง ๆ ที่วิเคราะห์ได้ในข้อ ข. ได้ถูกนำมาพิจารณาตามหลักวิชาการและเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานเท่าที่มีอยู่หรือความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าตัวแปรที่ไม่ได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานหรือผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าผิดปกติจัดเป็นประเด็นปัญหาที่ควรแก้ไขและปรับปรุง

1.3.2 จำนวนตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลหลักที่ใช้ในการศึกษาสภาวะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในครั้งนี้ ได้จากการดำเนินการสำรวจข้อมูลปฐมภูมิจากกลุ่มประชากรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง 36 แห่ง โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน ครีวเรือนเกษตรกร และเยาวชน โดยการคัดเลือกครีวเรือนตัวอย่างจะเป็นแบบไม่เป็นสัดส่วน (Non-proportional Sampling Technique) กระจายตามศูนย์การพัฒนาทั้ง 36 ศูนย์ หมู่บ้านที่ระดับการพัฒนาต่างๆ (มาก ปานกลาง และน้อยในสัดส่วน 1:3:1) และเผ่าต่างๆ ของเกษตรกรบนที่สูงอย่างทั่วถึง สำหรับการสำรวจแนวโน้มการประกอบอาชีพของเยาวชนนั้นได้ดำเนินการคัดเลือกเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 13-24 ปีที่ยังมีสถานภาพโสด โดยกำหนดให้มีจำนวนตัวอย่างศูนย์ละ 30 ตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างเยาวชนดำเนินการสุ่มเลือกอย่างง่ายจากเยาวชนในกลุ่มบ้านต่าง ๆ ของแต่ละศูนย์ที่ถูกคัดเลือกแล้วและให้มีจำนวนตัวอย่างกระจายตามกลุ่มบ้าน เผ่า และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่าง ๆ ตามสัดส่วนของประชากรเกษตรกร

ผลจากการดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามวิธีการข้างต้น การสำรวจได้ดำเนินการในกลุ่มบ้านรวมทั้งสิ้น 141 กลุ่มบ้าน และได้สัมภาษณ์ข้อมูลผู้นำกลุ่มบ้านครบทั้ง 141 กลุ่มบ้านดังกล่าวข้างต้น สำหรับตัวอย่างครีวเรือนเกษตรกรได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลจากเกษตรกรรวมทั้งสิ้นจำนวน 1,980 ครีวเรือน ใกล้เคียงกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ก่อนการดำเนินการสำรวจ (จำนวน 2,000 ครีวเรือน) แต่เมื่อนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาประมวลผลโดยผ่านขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลพบว่า มีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนจำนวน 35 ชุดหรือคิดเป็นสัดส่วนน้อยกว่าร้อยละ 2 ของจำนวนที่สำรวจรวม ดังนั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลจึงใช้ข้อมูลเพียง จำนวน 1,945 ชุด รายละเอียดการกระจายของตัวอย่างจำแนกตามฐานะและศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเป็นดังตารางที่ 1.1 ส่วนตารางที่ 1.2 แสดงการกระจายตัวของตัวอย่างเกษตรกรตามฐานะและเผ่า ตารางทั้งสองแสดงให้เห็นว่าตัวอย่างครีวเรือนเกษตรกรที่สำรวจมีการกระจายตัวที่เป็นตัวแทนประชากรได้

ตารางที่ 1.1 จำนวนครีวเรือนเกษตรกรตัวอย่างจำแนกตามฐานะและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ชื่อศูนย์พัฒนาฯ	ฐานะ				รวม	
	ดี	ปานกลาง	ยากจน	ไม่ระบุ	จำนวน	ร้อยละ
ศูนย์ห้วยโป่ง	3	6	4	0	13	0.67%
ศูนย์ห้วยน้ำริน	4	24	6	0	34	1.75%
ศูนย์ห้วยน้ำซุ่น	18	75	27	0	120	6.17%
ศูนย์ป่งคำ	5	18	5	0	28	1.44%
ศูนย์แม่ละเรียง	11	34	7	1	53	2.72%
ศูนย์แม่ลาน้อย	12	34	12	0	58	2.98%
ศูนย์ปางตุง	9	27	9	0	45	2.31%
ศูนย์ม่อนเงาะ	6	19	4	1	30	1.54%
ศูนย์ห้วยลึก	6	9	8	0	23	1.18%

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ชื่อศูนย์พัฒนาฯ		ฐานะ				รวม	
		ดี	ปานกลาง	ยากจน	ไม่ระบุฐานะ	จำนวน	ร้อยละ
ศูนย์อ่างช้าง		11	19	13	0	43	2.21%
ศูนย์อินทนนท์		13	43	11	0	67	3.44%
ศูนย์ขุนวาง		6	16	7	1	30	1.54%
ศูนย์แม่แอ		9	32	12	0	53	2.72%
ศูนย์หนองหอย		6	22	9	0	37	1.90%
ศูนย์ป่าเมี่ยง		14	46	14	0	74	3.80%
ศูนย์พระบาทห้วยต้ม		22	65	23	0	110	5.66%
ศูนย์แม่โก		8	27	9	0	44	2.26%
ศูนย์วัดจันทร์		12	53	18	0	83	4.27%
ศูนย์แม่หลอด		2	8	2	0	12	0.62%
ศูนย์หมอกจำม		22	62	22	0	106	5.45%
ศูนย์สะโงะ		11	38	13	0	62	3.19%
ศูนย์ห้วยแล้ง		11	27	11	0	49	2.52%
ศูนย์ตีนตก		9	31	10	2	52	2.67%
ศูนย์แม่ทาเหนือ		37	122	46	0	205	10.54%
ศูนย์ห้วยส้มป่อย		5	22	8	0	35	1.80%
ศูนย์แม่ปูนหลวง		8	29	8	0	45	2.31%
ศูนย์แกน้อย		12	24	7	0	43	2.21%
ศูนย์หนองเขียว		7	40	12	0	59	3.03%
ศูนย์แม่สะป๊อก		18	17	9	0	44	2.26%
ศูนย์ห้วยเสียว		5	32	4	0	41	2.11%
ศูนย์ทุ่งเริง		11	31	9	0	51	2.62%
ศูนย์ทุ่งเรา		6	18	5	0	29	1.49%
ศูนย์แม่ลาใหม่		3	14	4	0	21	1.08%
ศูนย์ขุนแปะ		8	25	11	0	44	2.26%
ศูนย์ปางตะ		5	24	4	0	33	1.70%
ศูนย์ทุ่งหลวง		13	43	13	0	69	3.55%
รวม	จำนวน	368	1,176	396	5	1,945	100.00%
	ร้อยละ	18.92%	60.46%	20.36%	0.26%	100.00%	

ตารางที่ 1.2 จำนวนครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่างจำแนกตามฐานะและเผ่า

เผ่า		ฐานะ				รวม	
		ดี	ปานกลาง	ยากจน	ไม่ระบุ	จำนวน	ร้อยละ
คนเมือง		110	355	111	3	579	29.77%
เผ่าลีซอ		6	19	7	0	32	1.65%
เผ่าละว้า/ลัวะ		16	44	12	1	73	3.75%
เผ่ามูเซอ		32	124	43	0	199	10.23%
เผ่าแม้ว/ม้ง		50	141	57	0	248	12.75%
เผ่ากะเหรี่ยง		105	365	119	1	590	30.33%
เผ่าจีนฮ่อ		15	23	8	0	46	2.37%
เผ่าเย้า		4	8	1	0	13	0.67%
เผ่าปะหล่อง		2	4	4	0	10	0.51%
เผ่าอีเก้อ/อาข่า		13	56	20	0	89	4.58%
เผ่าคะฉิ่น		1	2	1	0	4	0.21%
ไทยใหญ่		8	22	7	0	37	1.90%
ไทยลื้อ		0	4	1	0	5	0.26%
ไม่ระบุเผ่า		6	9	5	0	20	1.03%
รวม	จำนวน	368	1176	396	5	1945	100.0%
	ร้อยละ	18.92%	60.46%	20.36%	0.26%	100.0%	

ส่วนการสำรวจเยาวชนที่ได้ดำเนินการควบคุมไปกับการสำรวจข้อมูลจากผู้นำหมู่บ้านและครัวเรือนเกษตรกรนั้น การสำรวจนี้ได้ครอบคลุมเยาวชนจำนวนทั้งสิ้น 980 คน และเมื่อตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูลพบว่ามีข้อมูลจำนวน 26 ชุดที่ขาดความสมบูรณ์และได้ข้อมูลไม่ถูกต้องครบถ้วนจึงมีข้อมูลที่สมบูรณ์เพื่อการวิเคราะห์จำนวน 954 ชุด ตารางที่ 3 แสดงการกระจายตัวของเยาวชนตัวอย่างจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและศูนย์ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าบางศูนย์ เช่น ศูนย์ห้วยเสี้ยว มีจำนวนเยาวชนตัวอย่างจำนวนน้อยเนื่องจากเยาวชนในศูนย์ดังกล่าวมักเข้าไปศึกษาเล่าเรียนหรือเข้าทำธุรกิจในตัวเมืองจึงไม่สามารถสำรวจข้อมูลได้ครบถ้วนตามจำนวนที่ตั้งเป้าหมายไว้แม้จะได้พยายามนัดหมายและย้อนกลับไปสำรวจเพิ่มเติมเท่าที่ระยะเวลาได้เอื้ออำนวย ส่วนตารางที่ 4 และ 5 แสดงการกระจายตัวของเยาวชนตัวอย่างตามระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนและเพศ ข้อมูลจากทั้งตารางที่ 1.3 1.4 และ 1.5 แสดงว่ากลุ่มเยาวชนผู้ให้ข้อมูลสามารถเป็นตัวแทนของประชากรเยาวชนรวมทั้งหมดของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงได้

ตารางที่ 1.3 จำนวนเยาวชนตัวอย่างจำแนกตามฐานะของครอบครัวและศูนย์

ชื่อศูนย์	ฐานะ			รวมทั้งหมด	
	ดี	ปานกลาง	ยากจน	จำนวน	ร้อยละ
ศูนย์ห้วยโป่ง	4	13	1	18	1.89%
ศูนย์ห้วยน้ำริน	5	19	7	31	3.25%
ศูนย์ห้วยน้ำขุ่น	8	28	3	39	4.09%
ศูนย์โป่งค่า	3	13	4	20	2.10%
ศูนย์แม่สะเรียง	5	22	7	34	3.56%
ศูนย์แม่ลาน้อย	5	15	6	26	2.73%
ศูนย์ปางอุ้ง	7	16	6	29	3.04%
ศูนย์ม่อนเงาะ	1	4	2	7	0.73%
ศูนย์ห้วยลึก	7	16	8	31	3.25%
ศูนย์อ่างช้าง	4	22	4	30	3.14%
ศูนย์อินทนนท์	4	21	5	30	3.14%
ศูนย์ขุนวาง	6	21	7	34	3.56%
ศูนย์แม่แฮ	4	18	5	27	2.83%
ศูนย์หนองหอย	7	14	9	30	3.14%
ศูนย์ป่าเมี่ยง	5	18	5	28	2.94%
ศูนย์พระบาทห้วยต้ม	7	17	6	30	3.14%
ศูนย์แม่โก	8	18	8	34	3.56%
ศูนย์วัดจันทร์	4	21	5	30	3.14%
ศูนย์แม่หลอด	3	10	3	16	1.68%
ศูนย์หมอกจ๋าม	6	19	7	32	3.35%
ศูนย์สะโงะ	5	17	8	30	3.14%
ศูนย์ห้วยแล้ง	8	14	8	30	3.14%
ศูนย์ตีนตก	4	11	4	19	1.99%
ศูนย์แม่ทาเหนือ	6	24	5	35	3.67%
ศูนย์ห้วยลัมปอย	6	18	6	30	3.14%
ศูนย์แม่ปงหลวง	6	15	9	30	3.14%
ศูนย์แกน้อย	6	12	4	22	2.31%
ศูนย์หนองเขี้ยว	5	19	6	30	3.14%
ศูนย์แม่สะป๊อก	6	14	5	25	2.62%

ตารางที่ 1.3 (ต่อ)

ชื่อศูนย์ฯ		ฐานะ			รวมทั้งหมด	
		ดี	ปานกลาง	ยากจน	จำนวน	ร้อยละ
ศูนย์ห้วยเสียว		1	18	2	21	2.20%
ศูนย์ทุ่งเริง		0	9	0	9	0.94%
ศูนย์ทุ่งเรา		4	11	4	19	1.99%
ศูนย์แม่สาใหม่		6	19	7	32	3.35%
ศูนย์ขุนแปะ		4	13	4	21	2.20%
ศูนย์ปางตะ		3	15	7	25	2.62%
ศูนย์ทุ่งหลวง		5	9	6	20	2.10%
รวม	จำนวน	178	583	193	954	100.00%
	ร้อยละ	18.66%	61.11%	20.23%	100.00%	

ตารางที่ 1.4 จำนวนเยาวชนตัวอย่างจำแนกตามฐานะของครอบครัวและเผ่า

เผ่า	ฐานะ			รวมทั้งหมด	
	ดี	ปานกลาง	ยากจน	จำนวน	ร้อยละ
คนเมือง	34	141	45	220	23.08%
ลีซอ	6	10	4	20	2.10%
ละว้า/ลัวะ	5	27	8	40	4.20%
มูเซอ	24	67	24	115	12.07%
ม้ง/แม้ว	36	107	35	178	18.68%
กะเหรี่ยง	56	165	58	279	29.28%
จีนฮ่อ	4	18	3	25	2.62%
เย้า	1	8	2	11	1.15%
ปะหล่อง	1	5	1	7	0.73%
อาข่า/อิก้อ	7	22	5	34	3.57%
คะฉิ่น	0	1	1	2	0.21%
ไทยใหญ่	2	7	4	13	1.36%
ไทยลื้อ	2	4	3	9	0.94%
รวม	178	582	193	953	100.00%

ตารางที่ 1.5 จำนวนเยาวชนตัวอย่างจำแนกตามฐานะของครอบครัวและเพศ

เพศ	ฐานะ			รวมทั้งหมด	
	ดี	ปานกลาง	ยากจน	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	89	298	96	483	50.63%
หญิง	89	285	97	471	49.37%
รวม	178	583	193	954	100.00%

1.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้รับรวบรวมได้ทั้งหมดได้ถูกลงรหัส ป้อนเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตารางแจกแจงความถี่ และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในบางประเด็นด้วยค่าไคสแควร์เพื่อนำเสนอในรายงานฉบับสมบูรณ์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS และ Excel การวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องดำเนินการเป็นกรณีพิเศษมี 4 เรื่องคือ การวิเคราะห์การกระจายรายได้ การวิเคราะห์เส้นความยากจน และการวัดความพึงพอใจ (ทัศนคติ) ของเกษตรกรต่อบุคคลต่างๆ ซึ่งแต่ละเรื่องมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ดังนี้

การวัดการกระจายรายได้ ดำเนินการโดยการวิเคราะห์หาค่า Gini-coefficient ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตรดังนี้

$$G = [0.5 - \{(Y_{i-1} * f_i) + 0.5(\sum(Y_i - Y_{i-1}) * (f_i - f_{i-1}))\}] / 0.5$$

เมื่อ Y_i = เปอร์เซนต์ของรายได้ที่สะสมถึงครัวเรือนที่ i

f_i = เปอร์เซนต์ของพื้นที่ที่สะสมถึงครัวเรือนที่ i

ค่า Gini-coefficient (G) จะมีค่าระหว่าง 0-1 ถ้าค่า $G = 0$ แสดงว่าเกษตรกรกลุ่มที่ศึกษามีการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมกันโดยสมบูรณ์ แต่ถ้าค่า $G = 1$ ก็แสดงว่าเกษตรกรกลุ่มที่ศึกษามีการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกันโดยสมบูรณ์ ดังนั้นยิ่งค่า G ที่คำนวณได้มีค่าน้อยเท่าใดก็จะแสดงถึงการกระจายรายได้ที่ดีขึ้นหรือดีกว่า

การวิเคราะห์ด้านดัชนีความยากจน เพื่อชี้ให้เห็นถึงสถานะความยากจนของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง การศึกษานี้ได้วิเคราะห์ “เส้นความยากจน (Poverty Line)” โดยประยุกต์ใช้ข้อมูลเส้นความยากจนหรือความต้องการขั้นตํ่าของปัจเจกบุคคลที่เสนอโดยกองประเมินผลการพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2541) แล้วปรับด้วยดัชนีราคาปี 2543 (ตารางที่ 1.6) แนวความคิดการวิเคราะห์เส้นความยากจนดังกล่าวเป็นการวิเคราะห์ในระดับครัวเรือน ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านจำนวนและเพศของสมาชิกในครัวเรือน จึงทำให้เส้นความยากจนของแต่ละครัวเรือนมีค่าต่างกัน

ตารางที่ 1.6 ความต้องการ (รายได้) ขั้นต่ำของปัจเจกบุคคลตามอายุและเพศที่ต่างกันในพื้นที่ชนบทของภาคเหนือ

หน่วย : บาท/เดือน

ช่วงอายุ	ปี 2541 ¹		ปี 2543 ²	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
1-3 ปี	444.00	444.00	493.96	493.96
4-6 ปี	536.00	536.00	596.10	596.10
7-9 ปี	592.00	592.00	658.61	658.61
10-12 ปี	684.00	629.00	720.91	699.79
13-15 ปี	850.00	740.00	945.64	823.27
16-19 ปี	887.00	684.00	986.81	760.96
20-29 ปี	1,031.00	746.00	1,147.01	829.94
30-59 ปี	1,023.00	767.00	1,138.11	853.30
มากกว่า 60 ปี	728.00	646.00	809.92	718.69

ที่มา : ข้อมูลจากกองประเมินผลการพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2541)
เป็นผลจากการปรับด้วยดัชนีราคาในปี 2543 (ค่าเฉลี่ยจากเดือนมกราคม - พฤศจิกายน)

เส้นความยากจนของแต่ละครัวเรือนคำนวณได้จากผลรวมของคูณของความต้อการขั้นต่ำตามตารางที่ 1.6 กับจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในช่วงอายุต่างๆ เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกับรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรซึ่งแสดงเป็นรายได้รวมต่อปี เส้นความยากจนในที่นี้จึงแสดงเป็นหน่วยต่อครัวเรือนต่อปี (เป็นการนำเอาเส้นความยากจนที่คำนวณได้ข้างต้นคูณด้วย 12)

การจะพิจารณาว่าครัวเรือนเกษตรกรใดมีฐานะยากจนหรือไม่ สามารถวัดได้โดยคำนวณหา "ช่องว่างความยากจน" ซึ่งคำนวณได้ด้วยสูตรดังต่อไปนี้

$$\text{ช่องว่างความยากจน} = \frac{(\text{รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน} - \text{เส้นความยากจนของครัวเรือน}) \times 100}{\text{เส้นความยากจน}}$$

การวิเคราะห์ความพึงพอใจหรือทัศนคติของเกษตรกรต่อผู้นำและเจ้าหน้าที่ในการศึกษานี้ใช้วิธีการให้คะแนนตามคำตอบที่เกษตรกรแสดงความรู้สึกต่อผู้นำและเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้

- 1 = พึงพอใจมาก
- 2 = พึงพอใจปานกลาง
- 3 = พึงพอใจน้อย
- 4 = รู้สึกเฉยๆ
- 5 = ไม่พึงพอใจ

เมื่อจะพิจารณาทัศนคติหรือความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อผู้นำหรือเจ้าหน้าที่รายใด ก็สามารถพิจารณาได้จากค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้ โดยค่าเฉลี่ยคะแนนที่เข้าใกล้ค่าคะแนนที่ให้ตามความหมายข้างต้นก็จะมี ความหมายตามค่านั้นๆ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 2

สภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 36 แห่ง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงได้ก่อตั้งโครงการหลวงขึ้นเมื่อปี 2512 เพื่อพัฒนาการเกษตรบนที่สูง ลดการปลูกพืชเสพติด และอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร โดยดำเนินงานพัฒนาในรูปแบบ “ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง” ในขณะเดียวกันก็มี “สถานีวิจัยเกษตรหลวง” ดำเนินงานด้านการศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนงานด้านการพัฒนาของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา โครงการหลวงได้ขยายพื้นที่รับผิดชอบมากขึ้นเป็นลำดับ ในระยะแรกของการดำเนินงาน โครงการหลวงมีสถานภาพเป็นโครงการส่วนพระองค์ จนกระทั่งในปี 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่าโครงการหลวงมีขอบข่ายการดำเนินงานกว้างขวางขึ้นสมควรเปลี่ยนสถานภาพให้เป็นองค์กรเพื่อสาธารณะประโยชน์อย่างถาวร จึงทรงโปรดเกล้าให้โครงการหลวงเปลี่ยนสถานภาพโดยจดทะเบียนเป็น “มูลนิธิโครงการหลวง”

จนถึงปัจจุบัน มูลนิธิโครงการหลวงได้ขยายขอบเขตการทำงานในรูปแบบศูนย์พัฒนาโครงการหลวงและสถานีวิจัยเกษตรหลวงจำนวน 36 ศูนย์ ในจำนวนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง 36 แห่งนี้ มี 4 แห่งที่มีสถานีวิจัยเกษตรหลวงตั้งดำเนินการอยู่ด้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเหล่านี้ตั้งอยู่ในพื้นที่ 20 อำเภอของ 5 จังหวัดคือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แม่ฮ่องสอน และพะเยา เฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่มีศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้งสิ้นถึง 26 แห่งและสถานีวิจัยเกษตรหลวงทั้ง 4 แห่งก็ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 จำนวนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงและสถานีวิจัยเกษตรหลวงจำแนกตามจังหวัดที่ตั้ง ปี 2543

จังหวัดที่ตั้ง	จำนวนศูนย์พัฒนาโครงการหลวง	จำนวนสถานีวิจัยเกษตรหลวง
เชียงใหม่	26	4
เชียงราย	6	-
ลำพูน	1	-
แม่ฮ่องสอน	2	-
พะเยา	1	-
รวม	36	4

ที่มา : กองพัฒนาเกษตรที่สูง, 2543

2.1 สภาพทางกายภาพของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง 36 แห่งดังกล่าวข้างต้นเกือบทั้งหมดตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ป่าเขา เป็นที่สูงจากระดับน้ำทะเลระหว่าง 400-1,400 เมตร พื้นที่เหล่านี้โดยทั่วไปมีอากาศหนาวเย็นเกือบตลอดทั้งปี ทั้งนี้ยกเว้นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม ห้วยโป่งและแม่หลอดที่มีภูมิอากาศค่อนข้างร้อน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,462 มิลลิเมตรต่อปี (ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.2 สภาพทางกายภาพของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงต่างๆ ปี 2543

ชื่อศูนย์ฯ	ความสูง จาก ระดับ น้ำทะเล (เมตร)	การเดินทางจาก เชียงใหม่		พื้นที่รับ มิดชอบ (กม. ²)	อุณหภูมิ			ปริมาณน้ำ ฝน (มม./ปี)
		ระยะ ทาง (กม.)	ใช้เวลา (ชม.)		สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	
แก่งน้อย	1,000	150	3.70	88.00	26.30	16.20	20.50	1,335.00
ขุนแปะ	1,035	103	2.50	46.14	27.80	14.50	24.00	1,200.00
ขุนวาง	1,220	85	3.00	45.00	33.00	1.00	24.42	1,900.00
ดันทก	755	35	1.50	34.65	35.00	10.00	22.50	Na
ทุ่งเรา	760	42	1.00	18.00	33.20	13.20	23.20	Na
ทุ่งเริง	620	45	1.50	38.26	29.20	18.20	22.90	1,389.70
ทุ่งหลวง	980	85	2.50	102.08	30.00	3.00	17.00	1,800.00
ปางตะ	900	47	1.00	13.70	29.20	18.50	23.20	1,254.40
ปางซุง	1,345	325	6.00	76.91	31.00	-4.00	25.00	1,732.00
ป่าเมียง	915	53	2.00	120.81	30.00	8.00	19.00	Na
บึงคำ	640	285	4.50	56.04	30.70	20.20	25.80	1,243.00
พระบาทห้วยต้ม	480	173	3.00	38.54	41.00	6.00	30.00	1,100.00
ม่อนเงาะ	1,300	63	2.00	84.27	30.00	9.00	19.00	Na
แม่โก	1,180	159	2.75	13.00	21.10	19.70	Na	1,572.00
แม่ทาเหนือ	820	50	1.00	255.24	41.00	6.00	13.83	1,200.00
แม่ปุนหลวง	1,080	130	2.50	26.68	23.00	16.00	19.50	1,400.00
แม่ลาน้อย	1,005	255	5.50	91.79	34.00	4.00	19.00	Na
แม่ลาใหม่	990	38	1.00	23.59	28.60	18.90	23.00	1,304.10
แม่สะป๊อก	580	60	1.50	32.26	38.00	4.00	21.00	1,700.00
แม่สะเรียง	865	175	3.50	86.64	34.00	4.00	22.00	1,383.00
แม่หลอด	680	58	1.50	8.36	44.00	9.00	26.50	1,389.74
แม่แอ	1,200	84	2.00	33.02	26.10	15.60	21.10	1,314.90
วัดจันทร์	960	180	5.00	244.00	37.40	15.10	20.30	1,222.50
หนองเขียว	780	Na	2.00	51.81	39.00	5.20	22.10	1,382.70
หนองหอย	1,185	36	1.00	21.17	33.00	4.00	20.60	1,512.30
หมอกจำ	470	186	4.00	16.77	30.40	17.80	23.30	1,483.70
ห้วยน้ำซุ่น	1,075	136	3.50	42.38	34.90	18.00	26.00	1,870.00
ห้วยน้ำริน	995	72	2.00	19.03	38.00	9.50	23.70	Na
ห้วยโป่ง	780	67	1.75	17.73	41.00	5.20	23.10	1,392.00

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ชื่อศูนย์ฯ	ความสูง จาก ระดับ น้ำทะเล (เมตร)	การเดินทางจาก เชียงใหม่		พื้นที่รับ ผิวดิน (กม. ²)	อุณหภูมิ			ปริมาณน้ำ ฝนเฉลี่ย (มม./ปี)
		ระยะ ทาง (กม.)	ใช้เวลา (ชม.)		สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	
ห้วยลึก	520	95	1.50	14.76	40.00	15.00	28.00	Na
ห้วยเลี้ยว	620	25	0.65	48.54	37.00	11.00	24.00	Na
สะโงะ	400	227	5.00	38.00	30.00	12.00	21.00	1,100.00
อ่างขวาง	1,400	165	3.50	26.52	23.50	11.90	16.90	2,074.60
อินทนนท์	1,280	90	2.25	167.29	24.90	16.50	20.10	1,780.90
ห้วยแล้ง	950	Na	Na	Na	Na	Na	Na	Na
ห้วยส้มป่อย	1,250	Na	Na	Na	Na	Na	Na	Na
เฉลี่ย	917	114.52	2.58	-	32.51	10.95	22.67	1,462.94
รวม	-	-	-	2,043.33	-	-	-	-

ที่มา : กองพัฒนาเกษตรที่สูง, 2543

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง 36 แห่งนี้มีพื้นที่รับผิวดินรวมกันทั้งสิ้นประมาณ 2,000 ตารางกิโลเมตร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีพื้นที่รับผิวดินขนาดใหญ่ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ วัดจันทร์ อินทนนท์ ป่าเมี่ยง และทุ่งหลวง ซึ่งมีพื้นที่รับผิวดินเท่ากับ 255 244 167 120 และ 102 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ (ตารางที่ 2.2) ส่วนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีพื้นที่รับผิวดินขนาดเล็กได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่หลอด แม่เฒ่า ปางตะ และห้วยลึกซึ่งมีพื้นที่รับผิวดินเพียงประมาณ 8 13 14 และ 15 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดตามระดับความสูงของพื้นที่ สภาพทางกายภาพและชีวภาพของแต่ละกลุ่มศูนย์จะมีความแตกต่างกันโดยสรุปดังนี้

กลุ่มศูนย์ที่มีระดับสูงค่อนข้างต่ำ (ระดับความสูง 400-800 เมตร) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะโงะ หมอกจ๋าม พระบาทห้วยต้ม แม่ทาเหนือ ห้วยลึก แม่สะป๊อก ห้วยเลี้ยว ทุ่งเริง ปังคำ แม่หลอด ดินตัก ทุ่งเรา ห้วยโป่ง และหนองเขียว พื้นที่ของศูนย์พัฒนาเหล่านี้มีสภาพเป็นพื้นที่เชิงเขาและไหล่เขา มีที่ราบระหว่างหุบเขา บางส่วนเป็นเนินเตี้ยๆ สภาพภูมิอากาศค่อนข้างร้อนกว่ากลุ่มอื่น มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยประมาณ 23.6 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,480.5 มิลลิเมตรต่อปี สภาพป่าไม้หลายแห่งเป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมเนื่องจากถูกตัดทำฟันและแปรรูปเป็นไม้ก่อนโครงการหลวงจะเข้าดำเนินงาน ยกเว้นพื้นที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงดินตักที่พื้นที่ป่ายังค่อนข้างอุดมสมบูรณ์

กลุ่มศูนย์ที่มีระดับสูงปานกลาง (ระดับความสูง 800-1,000 เมตร) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียง ปางตะ ป่าเมี่ยง ห้วยแล้ง วัดจันทร์ ทุ่งหลวง แม่สาใหม่ และห้วยน้ำริน พื้นที่ของศูนย์กลุ่มนี้มีสภาพเป็นภูเขาหรือหุบเขาที่สลับซับซ้อน พื้นที่ส่วนใหญ่มีความลาดชันสูง บางแห่งเป็นลอนลาดสลับลูกคลื่น พื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นที่ราบระหว่างเขาตามแนว

ลำห้วยหรือตามไหล่เขา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางและมีความเป็นกรดเล็กน้อย มีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 22.7 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,299.5 มิลลิเมตร พื้นที่มักขาดน้ำในฤดูแล้ง

กลุ่มศูนย์ที่มีระดับสูงค่อนข้างมาก (ระดับความสูงมากกว่า 1,000 เมตร) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย แก่น้อย ขุนแป๊ะ ห้วยน้ำขุ่น แม่ปุนหลวง แม่โต หองหอย แม่แอ ขุนวาง ห้วยลัมปอย อินทนนท์ ม่อนเงาะ ปางอุ๋ง และอ่างช้าง ลักษณะของพื้นที่ของศูนย์กลุ่มนี้เป็นที่ภูเขาหรือหุบเขาสลับซับซ้อนคล้ายกับกลุ่มศูนย์ที่มีระดับความสูงปานกลาง บางพื้นที่มีลักษณะเป็นลอนลาดสลับลูกคลื่น พื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นที่ราบระหว่างเขาตามแนวลำห้วยหรือตามไหล่เขา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางและมีความเป็นกรดเล็กน้อย มีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 19.7 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,518.5 มิลลิเมตร

2.2 ประชากรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงประกอบด้วยเผ่าต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 13 เผ่า ได้แก่ คนเมือง ลีซอ ละว้าหรือลัวะ มูเซอ ม้งหรือแม้ว กะเหรี่ยงหรือปากะยอ จีนฮ่อ เข้า ปะหล่อง อาข่าหรืออีเก้อ คะฉิ่น ไทยใหญ่ และไทยลื้อ ตารางที่ 2.3 แสดงให้เห็นว่า ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงส่วนใหญ่มีประชากรมากกว่า 1 เผ่าขึ้นไป มีเพียงศูนย์พัฒนาโครงการหลวงดินตก พระบาทห้วยต้ม ป่าเมี่ยง วัดจันทร์ แม่สาใหม่ ปางตะ และห้วยลัมปอยเท่านั้นที่มีประชากรเพียงเผ่าเดียว ส่วนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีประชากรหลากหลายเผ่าประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น หองหอย หองเขียว และหมอกจ๋าม

ตารางที่ 2.3 จำนวนกลุ่มบ้าน ครัวเรือน ประชากร ขนาดครัวเรือน และชาวเขาเผ่าต่างๆ จำแนกตามศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ปี 2543

ชื่อศูนย์ฯ	จำนวนกลุ่มบ้าน	จำนวนหลังคาเรือน	จำนวนประชากร	ขนาดครัวเรือน	เผ่า
หองเขียว	5	Na.	3,637	Na.	ลัวะ คะฉิ่น อีเก้อ มูเซอ จีนฮ่อ
ห้วยลึก	3	Na.	1,460	Na.	กะเหรี่ยง ม้ง คนเมือง
แม่หลอด	3	92	264	2.87	กะเหรี่ยง คนเมือง
แม่สะป๊อก	4	Na.	1,058	Na.	คนเมือง กะเหรี่ยง
หมอกจ๋าม	10	947	4,401	8.86	กะเหรี่ยง มูเซอ คนเมือง ไทยใหญ่
ดินตก	4	304	1,041	3.42	คนเมือง
แม่ทาเหนือ	14	1,813	8,173	4.51	กะเหรี่ยง คนเมือง
ทุ่งเรา	4	266	1,619	6.09	คนเมือง ม้ง
ทุ่งเริง	7	570	2,263	3.97	ม้ง คนเมือง
ห้วยเสี้ยว	11	Na.	2,093	Na.	คนเมือง ม้ง
สะโงะ	4	Na.	2,153	Na.	อีเก้อ คนเมือง ไทยลื้อ
ห้วยโป่ง	4	Na.	432	Na.	คนเมือง มูเซอ
พระบาทห้วยต้ม	6	Na.	7,051	Na.	กะเหรี่ยง
ปึงคำ	3	270	1,666	6.17	เข้า ม้ง
ป่าเมี่ยง	8		2,015	4.05	คนเมือง
วัดจันทร์	19	767	4,337	5.65	กะเหรี่ยง
แม่สาใหม่	1	188	1,603	8.53	ม้ง

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ชื่อศูนย์ฯ	จำนวนกลุ่มบ้าน	จำนวนหลังคาเรือน	จำนวนประชากร	ขนาดครัวเรือน	เผ่า
ทุ่งหลวง	11	548	3,002	5.48	กะเหรี่ยง ม้ง
ปางตะ	10	Na.	3,094	Na.	คนเมือง
ห้วยแล้ง	4	367	2,319	6.32	เย้า คนเมือง ม้ง
ห้วยน้ำริน	6	Na.	1,360	Na.	มูเซอ คนเมือง
แม่สะเรียง	17	Na.	3,452	Na.	กะเหรี่ยง ลัวะ
ขุนแปะ	10	430	2,131	4.96	กะเหรี่ยง ม้ง
ห้วยส้มป่อย	7	346	1,883	5.44	กะเหรี่ยง
อินทนนท์	15	Na.	3,492	Na.	กะเหรี่ยง ม้ง
แก่น้อย	12	560	2,787	4.98	จีนฮ่อ มูเซอ(ดำ-แดง) ไทยใหญ่
อ่างช้าง	6	540	2,785	5.16	ปะหล่อง จีนฮ่อ มูเซอ
ปางอุ้ง	14	424	3,920	9.25	กะเหรี่ยง ม้ง
ม่อนเงาะ	17	Na.	1,839	Na.	กะเหรี่ยง คนเมือง ม้ง
หนองหอย	5	322	2,122	6.59	ม้ง คนเมือง ลีซอ เย้า จีนฮ่อ
ขุนวาง	7	272	1,633	6.00	กะเหรี่ยง ม้ง
แม่แอ	14	Na.	2,921	Na.	กะเหรี่ยง ม้ง
แม่โถ	8	575	3,636	6.32	กะเหรี่ยง ม้ง
ห้วยน้ำขุน	20	1,474	6,875	4.66	กะเหรี่ยง มูเซอ อีเก้อ จีนฮ่อ
แม่ปูลหลวง	5	378	2,113	5.59	ลีซอ จีนฮ่อ มูเซอ
แม่ลาน้อย	14	712	4,210	5.91	กะเหรี่ยง ลัวะ
รวม	312	Na.	100,840	Na.	รวม 13 เผ่า
รวม*	-	12,165	66,800	5.47	-

หมายเหตุ : Na. หมายถึง ไม่มีข้อมูลหรือข้อมูลยังไม่ถูกต้อง

รวม* เป็นรายการที่พิจารณาเฉพาะศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีข้อมูลด้านจำนวนหลังคาเรือนหรือครัวเรือนเท่านั้น

ที่มา : กองพัฒนาเกษตรที่สูงและการสำรวจภาคสนาม

เมื่อพิจารณาขนาดของศูนย์จากจำนวนประชากรจะพบว่าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ พระบาทห้วยต้ม ห้วยน้ำขุน หมอกจำบ๊ว วัดจันทร์ แม่ลาน้อย และปางอุ้งจัดเป็นศูนย์ขนาดใหญ่ซึ่งมีประชากรประมาณมากกว่า 4,000 คนขึ้นไป ส่วนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่หลอด ห้วยโป่ง และแม่สะป๊อกจัดเป็นศูนย์ขนาดเล็กที่มีประชากรเพียงประมาณ 1,000 คนเศษหรือน้อยกว่า เป็นที่น่าสังเกตว่าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีประชากรจำนวนมากมักมีจำนวนหมู่บ้านหรือกลุ่มบ้านมากด้วย ยกเว้นบางศูนย์ เช่น ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แอ และม่อนเงาะที่แม้มีจำนวนประชากรไม่มากนักแต่ก็แบ่งแยกเป็นหลายกลุ่มบ้าน

เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีการตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจายค่อนข้างสูงและอยู่กันเป็นหย่อมๆ เรียกว่า "หย่อมบ้านหรือกลุ่มบ้าน" หลายๆ หย่อมบ้านหรือกลุ่มบ้านรวมกันจึงมีขนาดใหญ่พอที่จะเป็นหมู่บ้านตามเขตการปกครอง

บทที่ 3

ผลการศึกษาสภาวะเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

การรายงานผลการสำรวจสภาวะเศรษฐกิจและสังคมส่วนนี้เป็นการบรรยายลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง 36 แห่ง ด้วยแนวโน้มของแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาโครงการหลวงในระยะที่ 2 (พ.ศ. 2545-2549) มุ่งให้ความสำคัญแก่การพัฒนาในลักษณะเจาะจงพื้นที่ (Area/Function/Participation: AFP) ซึ่งแบ่งพื้นที่การพัฒนาของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตามระดับความสูงเป็น 3 ระดับ คือ กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ต่ำกว่า 800 เมตรจากระดับน้ำทะเล) กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงปานกลาง (800-1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล) และศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูง (สูงกว่า 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล) นอกจากนี้ยังได้ให้ความสำคัญแก่ที่มีลักษณะพิเศษอันได้แก่ ศูนย์ที่ตั้งอยู่ในบริเวณชายแดนและศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว การบรรยายลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในครั้งนี้จึงมุ่งบรรยายให้เห็นถึงลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ต่างๆ ดังกล่าวและศูนย์ที่มีลักษณะพิเศษเหล่านั้น นอกจากนี้ ยังได้พยายามนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปเปรียบเทียบกับผลการศึกษาสภาวะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง 16 แห่งที่ผู้วิจัยได้เคยศึกษาไว้เมื่อปี 2539 ด้วย เพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกันเมื่อกล่าวถึงกลุ่มศูนย์ต่างๆ กลุ่มศูนย์ชายแดน กลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และกลุ่มศูนย์ 16 ศูนย์ ในรายงานฉบับนี้จึงกำหนดให้กลุ่มศูนย์ต่าง ๆ ที่จะกล่าวถึงในลำดับถัดไปมีความหมายครอบคลุมถึงศูนย์พัฒนาโครงการหลวงต่างๆ ดังนี้

1. กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในความสูงระดับค่อนข้างต่ำ ประกอบด้วยศูนย์พัฒนาโครงการหลวงจำนวน 14 ศูนย์ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ปังค่า ห้วยลึก พระบาท ห้วยต้ม แม่หลอด หมอกจำ่มุ สะเมาะ ดินตก แม่ทาเหนือ หนองเขียว แม่สะป๊อก ห้วยเงาะ และห้วยเสียว
2. กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในความสูงระดับปานกลาง ประกอบด้วยศูนย์พัฒนาโครงการหลวงจำนวน 8 ศูนย์ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน วัดจันทร์ ห้วยแล้ง ป่าเมี่ยง แม่สะเรียง แม่สาใหม่ ปางดะ และทุ่งหลวง
3. กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในความสูงระดับค่อนข้างสูง ประกอบด้วยศูนย์พัฒนาโครงการหลวงจำนวน 14 ศูนย์ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุน แม่ลาน้อย ขุนวาง แม่แอ แม่โต ห้วยส้มป่อย แม่ปุนหลวง แก่น้อย ขุนแปะ ปางอู่ ม่อนเงาะ อ่างช้าง และหนองหอย
4. กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในบริเวณชายแดน ประกอบด้วยศูนย์พัฒนาโครงการหลวงจำนวน 6 ศูนย์ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างช้าง หมอกจำ่มุ สะเมาะ แก่น้อย และหนองเขียว

5. กลุ่มศูนย์ที่ตั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วยศูนย์พัฒนาโครงการหลวงจำนวน 8 ศูนย์ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่งห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย วัดจันทร์ และแม่สาใหม่
6. กลุ่มศูนย์ 16 ศูนย์ ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ปังค่า ห้วยลึก พระบาทห้วยต้ม ห้วยน้ำริน ป่าเมี่ยง แม่สะเรียง ห้วยน้ำซุ่น แม่ลาน้อย ขุนวาง แม่แอ ปางอึ่ง ม่อนเงาะ อ่างช้าง หนองหอย และอินทนนท์

การนำเสนอลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรดังต่อไปนี้จะกล่าวถึงลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละด้าน โดยชี้ให้เห็นถึงลักษณะในแต่ละกลุ่มศูนย์แล้วสรุปข้อคิดเห็นในภาพรวม จากนั้นจึงกล่าวถึงลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในมีรายละเอียดดังหัวข้อต่างๆ ต่อไปนี้

3.1 ลักษณะโครงสร้างพื้นฐานในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

การพิจารณาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงได้รับจากบริการของภาครัฐเป็นการพิจารณาในระดับหมู่บ้านหรือกลุ่มบ้าน

ก. กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ

มากกว่าร้อยละ 81 ของกลุ่มบ้านมีน้ำประปาใช้ แต่ส่วนใหญ่เป็นประปาภูเขา (ร้อยละ 75) (ตารางที่ 3.1.1) ซึ่งน้ำยังไม่สะอาดเพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการต่อท่อน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติมาใช้โดยตรง ไม่มีการกรองหรือใช้สารคลอรีนฆ่าเชื้อโรคแต่อย่างใด

เกือบทุกหมู่บ้านของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์นี้ (ร้อยละ 93) มีบริการไฟฟ้าเข้าถึง ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับสูง และสูงถึงร้อยละ 65 ของกลุ่มบ้านในศูนย์กลุ่มนี้มีโทรศัพท์สาธารณะใช้

ในด้านการบริการสุขภาพอนามัยของเกษตรกร มีเพียงร้อยละ 25 ของกลุ่มบ้านทั้งหมดที่สำรวจและพบว่ามีสถานอนามัย แต่สถานอนามัยบางแห่งยังให้บริการไม่ดีพอในด้านการมีหมอหรือพยาบาลอยู่ประจำ และพบว่ามีกลุ่มบ้านเพียงร้อยละ 42 ที่มีกองทุนยา

ร้อยละ 54 ของกลุ่มบ้านที่สำรวจมีกองทุน (เงิน) ในหมู่บ้าน ซึ่งแต่ละกลุ่มบ้านจะมีเงินกองทุนเฉลี่ยสูงถึง 135,815 บาท

ข. กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงปานกลาง

ร้อยละ 93 ของกลุ่มบ้านในศูนย์แห่งนี้สำรวจพบว่าไม่มีน้ำประปาใช้ (ตารางที่ 3.1.1) แต่ทั้งหมดเป็นประปาภูเขาหรือประปาหมู่บ้านที่น้ำยังไม่สะอาดเพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการต่อท่อน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติมาใช้โดยตรง ไม่มีการกรองหรือใช้สารคลอรีนฆ่าเชื้อโรคแต่อย่างใด

ร้อยละ 90 ของหมู่บ้านในศูนย์กลุ่มนี้มีไฟฟ้าเข้าถึง แม้สัดส่วนของกลุ่มบ้านที่ไฟฟ้าเข้าถึงจะต่ำกว่ากลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำแต่ก็อยู่ในระดับสูง และสูงถึงร้อยละ 70 ของกลุ่มบ้านที่สำรวจในศูนย์กลุ่มนี้พบว่ามีโทรศัพท์สาธารณะใช้ อย่างไรก็ตามการบริการโทรศัพท์สาธารณะในบางหมู่บ้านเป็นโทรศัพท์ที่รับสัญญาณดาวเทียมซึ่งบางครั้งพบปัญหาสัญญาณขาดหาย

ในด้านการบริการสุขภาพอนามัยของเกษตรกร พบว่า ร้อยละ 30 ของกลุ่มบ้านในศูนย์กลุ่มนี้ที่สำรวจมีสถานอนามัยอยู่ในหมู่บ้านและร้อยละ 43 มีกองทุนยา ซึ่งนับว่าได้รับบริการที่ดีกว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในความสูงระดับต่ำอยู่ใกล้ตัวเมืองทำให้เกษตรกรสามารถเดินทางเข้าใช้บริการด้านสุขภาพอนามัยได้สะดวกกว่า

สูงถึงร้อยละ 80 ของกลุ่มบ้านในศูนย์กลุ่มนี้มีเงินกองทุน และโดยเฉลี่ยแต่ละกลุ่มบ้านจะมีเงินกองทุนถึง 113,136 บาทต่อหมู่บ้าน ซึ่งหากมีการบริหารจัดการที่ดีก็น่าจะช่วยเหลือเกษตรกรได้เป็นอย่างดี

ค. กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูง

มากกว่าร้อยละ 95 ของกลุ่มบ้านในศูนย์กลุ่มนี้สำรวจพบว่าน้ำประปาภูเขาใช้ ซึ่งยังคงพบปัญหา เช่นเดียวกับศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าทั้งสองกลุ่มกล่าวคือ น้ำยังมีคุณภาพไม่สะอาดพอ ทั้งนี้เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการต่อท่อมาจากแหล่งน้ำธรรมชาติมาใช้โดยตรง ไม่มีการกรองหรือใช้สารคลอรีนฆ่าเชื้อโรคแต่อย่างใด

ร้อยละ 83 ของหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้ ร้อยละ 51 ของกลุ่มบ้านทั้งหมดมีโทรศัพท์สาธารณะใช้ (ตารางที่ 3.1.1) อย่างไรก็ตามการบริการโทรศัพท์สาธารณะในบางหมู่บ้านเป็นโทรศัพท์ที่ใช้สัญญาณดาวเทียมซึ่งบางครั้งพบปัญหาสัญญาณขาดหายจนไม่สามารถติดต่อได้หรือขาดการติดต่อไป

ประมาณร้อยละ 35 ของกลุ่มบ้านของกลุ่มศูนย์นี้มีกองทุนยาและสถานอนามัยในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า สัดส่วนของหมู่บ้านในศูนย์กลุ่มนี้ที่มีกองทุนยาและสถานอนามัยจะสูงที่สุดในบรรดากลุ่มศูนย์ทั้งสามระดับ

ประมาณร้อยละ 53 ของกลุ่มบ้านที่สำรวจในศูนย์กลุ่มนี้มีกองทุน (เงิน) ในหมู่บ้าน ซึ่งแต่ละหมู่บ้านจะมีเงินกองทุนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 102,806 บาท

ง. สภาพโครงสร้างพื้นฐานโดยรวมของทุกกลุ่มศูนย์

เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่า ศูนย์ส่วนใหญ่มีโครงสร้างพื้นฐานหลักๆ เช่น น้ำประปา (ร้อยละ 90) ไฟฟ้า (ร้อยละ 88) และโทรศัพท์ (ร้อยละ 60) ซึ่งนับว่ามีปริมาณที่มากพอสมควร โดยเฉพาะการได้รับบริการด้านไฟฟ้าและโทรศัพท์ ซึ่งเมื่อพิจารณาตามข้อเท็จจริงที่ว่าหมู่บ้านเกษตรกรของภายในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงจำนวนมากอยู่ในเขตทุรกันดารและห่างไกล การมีไฟฟ้าและโทรศัพท์ใช้ในระดับดังกล่าวนับว่าอยู่ในระดับที่ดีพอสมควร อย่างไรก็ตาม ระบบน้ำประปาของทุกศูนย์ที่มีเกือบทั้งหมดเป็นระบบประปาภูเขาหรือประปาหมู่บ้านที่ควรได้รับการพัฒนาด้านความสะอาดโดยเฉพาะการพัฒนาให้ใช้เป็นแหล่งน้ำดื่มที่สะอาดและปลอดภัย นอกจกนี้ยังพบว่า

เกือบร้อยละ 60 ของกลุ่มบ้านที่สำรวจมีกองทุน (เงิน) และมีเงินทุนเฉลี่ยสูงกว่า 100,000 บาทต่อหมู่บ้าน ซึ่งจากการสอบถามเกษตรกรผู้ยากไร้ในหลายๆกลุ่ม พบว่าเกษตรกรผู้ยากไร้ เหล่านี้ยังไม่ได้รับประโยชน์จากเงินกองทุนเหล่านี้เท่าที่ควร ซึ่งหากมีการบริหารจัดการที่ดีก็จะเอื้ออำนวยประโยชน์แก่เกษตรกรได้พอสมควร

ในด้านการบริการสุขภาพอนามัย ยังพบว่าโดยรวมมีเพียง ร้อยละ 30 และ 39 ของกลุ่มบ้านที่สำรวจมีสถานอนามัยและกองทุนยา ตามลำดับ การตั้งสถานอนามัยให้ทั่วถึงในทุกกลุ่มบ้านอาจไม่สามารถทำได้ ดังนั้น หากมีการพัฒนาด้านการบริการของกองทุนยาหรือหมอพื้นบ้านขึ้นในกลุ่มบ้านที่ไม่มีสถานอนามัยก็น่าจะช่วยเหลือเกษตรกรได้

สำหรับด้านการคมนาคมนั้นพบว่า แม้ว่าโดยภาพรวมร้อยละ 66 ของระยะทางจากหมู่บ้านในเขตศูนย์พัฒนาโครงการหลวงไปยังอำเภอจะเป็นถนนลาดยาง (ตารางที่ 3.1.1-1) โดยเฉพาะในกลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ การสัญจรระหว่างเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลางและค่อนข้างสูงกับภายนอกเป็นไปอย่างยากลำบากโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนเมื่อมีฝนตกหนัก (ตารางที่ 3.1.1-2) ศูนย์ที่มักเผชิญกับปัญหาการคมนาคมเช่นนี้ที่สำคัญได้แก่ ศูนย์ห้วยน้ำขุ่น ศูนย์ห้วยน้ำริน ศูนย์วัดจันทร์ ศูนย์แม่สะเรียง ศูนย์แม่ลาน้อย และศูนย์ปางอุ๋ง เป็นต้น แม้โดยหลักการแล้วควรมีการพัฒนากระบวนการคมนาคมให้มีความ

สะดวกสบายยิ่งขึ้น แต่การพัฒนาถนนให้ดีขึ้นอาจนำมาซึ่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์จากการพัฒนาถนนให้ดีขึ้นในบางศูนย์ทำให้เกษตรกรขยายการผลิตพืชโดยการทำลายป่าเพื่อนำที่ดินมาทำการเกษตรกรรมมากขึ้น ดังนั้น การวางแผนพัฒนาด้านถนนจึงควรพิจารณาถึงผลกระทบอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ

จ. กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในบริเวณชายแดน

แม้จะมีถึงร้อยละ 94 ของกลุ่มบ้านในศูนย์ชายแดนที่สำรวจและว่ามีน้ำประปาใช้ (ตารางที่ 3.1.2) แต่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91) ยังเป็นประปาภูเขา ซึ่งก็พบปัญหาเรื่องคุณภาพของน้ำประปาไม่สะอาดดีพอในลักษณะเช่นเดียวกับที่กล่าวมาข้างต้น

ร้อยละ 86 ของกลุ่มบ้านในศูนย์กลุ่มนี้มีบริการไฟฟ้าเข้าถึง ในขณะที่กลุ่มบ้านในศูนย์อื่นๆ ถึงร้อยละ 95 ที่มีบริการไฟฟ้าเข้าถึง แสดงว่า ของเกษตรกรในกลุ่มบ้านต่างๆ ของศูนย์ชายแดนยังได้รับการพัฒนาด้านการไฟฟ้าน้อยกว่าศูนย์ปกติทั่วไป นอกจากนี้ในด้านการมีโทรศัพท์ใช้ สูงถึงร้อยละ 61 ของกลุ่มบ้านในศูนย์ชายแดนรายงานว่าไม่มีบริการโทรศัพท์สาธารณะใช้ในหมู่บ้าน

เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มบ้านในศูนย์ชายแดนถึงร้อยละ 63 มีกองทุน (เงิน) ในหมู่บ้านเปรียบเทียบกับศูนย์อื่นๆ ที่มีเพียงร้อยละ 39 ของกลุ่มบ้านทั้งหมดที่มีกองทุนเงินในหมู่บ้าน นอกจากนี้ค่าเฉลี่ยของเงินกองทุนที่มีอยู่ในปัจจุบัน ยังสูงกว่า (เฉลี่ย 119,823 บาท / กลุ่มบ้าน เปรียบเทียบกับ 87,278 บาท)

ในด้านการคมนาคมพบว่า ลักษณะของถนนที่เข้าถึงหมู่บ้านกลุ่มศูนย์ชายแดนจะดีกว่าในกลุ่มศูนย์อื่นๆ (ตารางที่ 3.1.2-1) โดยมีสัดส่วนถนนลาดยางมากกว่าในขณะที่ถนนที่เป็นดินและลูกรังมีน้อยกว่า แต่การสัญจรไปมาในช่วงฤดูฝนก็ยังมีความยากกว่าทั้งในด้านถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ ถนนลื่นหรือเป็นโคลน และถนนขาด (ตารางที่ 3.1.2-2)

ฉ. กลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

เช่นเดียวกับกลุ่มศูนย์ชายแดนหรือกลุ่มศูนย์ในลักษณะอื่น กลุ่มบ้านในศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวถึงร้อยละ 95 มีประปาหมู่บ้านใช้ (ตารางที่ 3.1.3) และทั้งหมดเป็นประปาหมู่บ้านหรือประปาภูเขาที่น้ำที่ใช้ยังไม่สะอาดเพียงพอการเร่งรัดการพัฒนาแหล่งน้ำประปาในศูนย์ท่องเที่ยวให้มีความสะอาดถึงขั้นดื่มได้จะเป็นพื้นฐานสำคัญที่เกื้อหนุนต่อการท่องเที่ยว

ร้อยละ 85 ของหมู่บ้านในศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีไฟฟ้าใช้ เปรียบเทียบกับร้อยละ 89 ในศูนย์อื่นๆ แสดงว่าในศูนย์ที่เป็นศูนย์ท่องเที่ยวยังได้รับการพัฒนาด้านไฟฟ้าน้อยกว่าศูนย์ปกติอื่นๆ เพียงเล็กน้อย ร้อยละ 63 ของหมู่บ้านที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีโทรศัพท์สาธารณะในหมู่บ้าน

เพียงร้อยละ 27 ของกลุ่มบ้านในศูนย์กลุ่มนี้มีกองทุนฯ เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละ 44 ของกลุ่มบ้านในศูนย์อื่นๆ ส่วนสัดส่วนกลุ่มบ้านที่มีสถานของศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับร้อยละ 32 ซึ่งไม่แตกต่างจากศูนย์อื่นๆ ทั่วไป การพัฒนาด้านกองทุนฯ ในศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะในศูนย์ห้วยโป่ง และห้วยน้ำริน ซึ่งมีปัญหาด้านโรคระบาดและสถานอนามัยอยู่ห่างไกล

ร้อยละ 65 ของกลุ่มบ้านในศูนย์กลุ่มนี้มีกองทุน (เงิน) ในหมู่บ้าน และโดยเฉลี่ยมีเงินกองทุนเท่ากับ 107,208 บาท / หมู่บ้าน ใกล้เคียงกับศูนย์ปกติทั่วไป

เมื่อพิจารณาทางด้านการคมนาคมเพื่อเข้าถึงหมู่บ้านในศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว พบสภาพถนนที่ตรงกันข้ามกับกรณีของกลุ่มศูนย์ชายแดน กล่าวคือ สัดส่วนของถนนลาดยางที่เข้าถึงหมู่บ้านในกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวต่ำกว่าศูนย์อื่นๆ เล็กน้อยในขณะที่มีสัดส่วนของถนนดินและลูกรังมากกว่า (ตารางที่ 3.1.3-1) ในขณะที่ปัญหาในการสัญจรเดินทางมีน้อยกว่า (ตารางที่ (3.1.3-2)

ซ. ศูนย์ 16 ศูนย์ที่เคยสำรวจเมื่อปี 2539

พิจารณาในเปรียบเทียบภายในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 16 แห่ง ซึ่งเคยสำรวจครั้งหนึ่งเมื่อปี 2539 พบว่า ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ดีขึ้น เช่น น้ำประปา สถานีอนามัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สหกรณ์ หอกระจายข่าว ศาลากลางบ้าน การมีกองทุนการเงิน และโทรศัพท์ ส่วนโครงสร้างพื้นฐานที่มีสัดส่วนลดลงได้แก่ โรงเรียน รถโดยสาร ที่อ่านหนังสือพิมพ์ และกองทุนยา (ตารางที่ 3.1.4) ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากเกษตรกรสามารถเข้าไปใช้บริการในเมืองได้ง่ายขึ้น การมีรถส่วนตัวมากขึ้น หรือมีการพัฒนาสื่ออื่นๆ และสถานีอนามัยมากขึ้น นั่นเอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.1.1 ร้อยละของกลุ่มบ้าน / หมู่บ้านในศูนย์ที่มีโครงสร้างพื้นฐาน รายการต่างๆ จำแนกตามระดับความสูง

รายการ	ระดับความสูง			รวมทั้งหมด
	ต่ำกว่า 800 เมตร	ระหว่าง 800 -1,000 เมตร	สูงกว่า 1,000 เมตร	
1. ระบบประปา	81.25	93.33	92.86	90.07
1.1 ประปาภูเขา/ ประปาหมู่บ้าน	75.00	93.33	92.86	87.94
1.2 ประป้าน้ำบาดาล	6.25	0.00	0.00	2.13
2. การมีไฟฟ้า	93.75	90.00	73.81	87.94
3. สถานีอนามัย	25.00	30.00	42.86	30.50
4. ศูนย์เด็กเล็ก	29.17	36.67	73.31	43.26
5. โรงเรียน	52.08	73.33	65.85	62.14
6. วัด	63.83	63.33	57.14	61.43
7. โบสถ์คริสต์	29.17	36.67	73.81	43.26
8. มัสยิด	0.00	0.00	0.00	0.71
9. รถโดยสาร	22.22	16.67	9.52	16.67
10. ร้านค้า	93.62	83.33	92.86	91.43
11. สหกรณ์	22.92	26.67	21.43	25.53
12. ธนาคารข้าว	25.53	63.33	50.00	41.73
13. หอกระจายข่าว	79.17	76.67	69.05	76.60
14. ศาลากลางบ้าน	54.17	30.00	45.24	43.97
15. ที่อ่านหนังสือ	25.00	30.00	9.52	19.86
16. มีเงินกองทุน	54.17	80.00	60.98	59.29
17. มูลค่าเฉลี่ยเงินกองทุน (บาท)	135,815	113,136	112,104	116,207
18. กองทุนยา	41.67	43.33	33.33	39.01
19. โทรศัพท์	64.58	70.00	47.62	59.57
20. จำนวนตู้โทรศัพท์สาธารณะเฉลี่ย ในหมู่บ้าน (เครื่อง)	1.61	1.52	1.40	1.54

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.1.1-1 ระยะทางและร้อยละของถนนจากหมู่บ้านถึงอำเภอจำแนกตามระดับความสูงและลักษณะถนน

ลักษณะถนน	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	รวมระยะ ทาง	ร้อยละ	รวมระยะ ทาง	ร้อยละ	รวมระยะ ทาง	ร้อยละ	รวมระยะ ทาง	ร้อยละ
ทางลาดยาง	1036	91.60	847	52.03	1732	63.77	3615	66.03
ทางคอนกรีต	26	2.30	75	4.61	34	1.25	135	2.47
ทางลูกรัง	30	2.65	365	22.42	502	18.48	897	16.38
ทางดิน	39	3.45	341	20.95	448	16.49	828	15.12
รวม	1131	100.00	1628	100.00	2716	100.00	5475	100.00

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้านปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.1.1-2 จำนวนและร้อยละของผู้นำหมู่บ้านจำแนกตามระดับความสูงและปัญหาในการเดินทางในฤดูฝน

ปัญหาการเดินทางในฤดูฝน	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ	6	12.77	10	34.48	11	17.46	27	19.42
ถนนลื่น/ดินไม่แน่น/เป็นโคลน	5	10.64	10	34.48	12	19.05	27	19.42
ถนนขาดจนเดินทางไม่ได้เป็นบางช่วง	2	4.26	4	13.79	4	6.35	10	7.19
มีหลายปัญหาข้างต้นรวมกัน	7	14.89	2	6.90	27	42.86	36	25.90
ไม่มีปัญหา	27	57.45	3	10.34	9	14.29	39	28.06
รวม	47	100.00	29	100.00	63	100.00	139	100.00

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้าน

ตารางที่ 3.1.2 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มบ้านหรือในหมู่บ้านในศูนย์ที่มีโครงสร้างพื้นฐาน*รายการต่างๆจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

รายการ	ลักษณะของศูนย์		รวมทั้งหมด
	ศูนย์ชายแดน **	ศูนย์อื่นๆ	
1. ระบบประปา	94.07	69.57	90.07
1.1 ประปาภูเขา/ประปาหมู่บ้าน	91.53	69.57	87.94
1.2 ประป้าน้ำบาดาล	2.54	0.00	2.13
2. ไฟฟ้า	86.44	95.65	87.94
3. สถานีอนามัย	30.51	30.43	30.50
4. ศูนย์เด็กเล็ก	44.07	26.09	41.13
5. โรงเรียน	60.68	69.57	62.14
6. วัด	62.39	56.52	61.43
7. โบสถ์คริสต์	44.92	34.78	43.26
8. มัสยิด	0.00	4.35	0.71
9. รถโดยสาร	14.66	27.27	16.67
10. ร้านค้า	91.45	91.30	91.43
11. สหกรณ์	27.97	13.04	25.53
12. ธนาคารข้าว	41.53	42.86	41.73
13. หอกระจายข่าว	77.12	73.91	76.60
14. ศาลากลางบ้าน	42.37	52.17	43.97
15. ที่อ่านหนังสือ	18.64	26.09	19.86
16. มีเงินกองทุน	63.25	39.13	59.29
17. มูลค่าเฉลี่ยเงินกองทุน (บาท)	119,823.61	87,277.78	116,207.41
18. กองทุนยา	43.22	17.39	39.01
19. โทรศัพท์	61.02	52.17	59.57
20. จำนวนตู้โทรศัพท์สาธารณะเฉลี่ยในหมู่บ้าน (เครื่อง)	1.53	1.58	1.54

หมายเหตุ : * โครงสร้างพื้นฐานที่ระบุหมายถึงไว้ในหมู่บ้าน (มีแต่การบริการอาจไม่ทั่วทุกหมู่บ้าน เช่น หมู่บ้าน ก. มี 100 ครอบครัว อาจมีไฟฟ้า 80% หรือต่ำกว่านี้ก็ได้)

** ศูนย์ชายแดน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย นนงเขียว อ่างขวาง หมอกจำ่มุ ละโว้ และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มหมู่บ้านปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.1.2-1 ระยะทางและร้อยละของถนนจากหมู่บ้านถึงอำเภอจำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆและลักษณะถนน

ลักษณะถนน	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ชายแดน *			
	รวมระยะทาง	ร้อยละ	รวมระยะทาง	ร้อยละ	รวมระยะทาง	ร้อยละ
ทางลาดยาง	2768	62.72	847	79.76	3615	66.03
ทางคอนกรีต	118	2.67	17	1.60	135	2.47
ทางลูกรัง	742	16.81	155	14.60	897	16.38
ทางดิน	785	17.79	43	4.05	828	15.12
รวม	4413	100.00	1062	100.00	5475	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ขายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก๊น้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้านปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.1.2-2 จำนวนและร้อยละของผู้นำหมู่บ้านจำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆและปัญหาในการเดินทางในฤดูฝน

ปัญหาการเดินทางในฤดูฝน	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ชายแดน*		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ	26	22.81	1	4.00	27	19.42
ถนนลื่น/ดินไม่แน่น/เป็นโคลน	22	19.30	5	20.00	27	19.42
ถนนขาดจนเดินทางไม่ได้เป็นบางช่วง	10	8.77	0	0.00	10	7.19
มีหลายปัญหาข้างต้นรวมกัน	23	20.18	13	52.00	36	25.90
ไม่มีปัญหา	33	28.95	6	24.00	39	28.06
รวม	114	100.00	25	100.00	139	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ขายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก๊น้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะโง๊ะ และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้าน

ตารางที่ 3.1.3 ร้อยละของกลุ่มบ้านในศูนย์ที่มีโครงสร้างพื้นฐานรายการต่างๆ จำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

รายการ	ลักษณะของศูนย์		รวมทั้งหมด
	ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว **	ศูนย์อื่นๆ	
1. ระบบประปา	95.12%	88.00%	90.07%
1.1 ประปาภูเขา/ประปาหมู่บ้าน	95.12%	85.00%	87.94%
1.2 ประป้าน้ำบาดาล	0.00%	3.00%	2.13%
2. ไฟฟ้า	85.37%	89.00%	87.94%
3. สถานีอนามัย	31.71%	30.00%	30.50%
4. ศูนย์เด็กเล็ก	46.34%	39.00%	41.13%
5. โรงเรียน	70.00%	59.00%	62.14%
6. วัด	57.50%	63.00%	61.43%
7. โบสถ์คริสต์	41.46%	44.00%	43.26%
8. มัสยิด	2.44%	0.00%	0.71%
9. รถโดยสาร	22.50%	14.29%	16.67%
10. ร้านค้า	90.24%	91.92%	91.43%
11. สหกรณ์	43.90%	18.00%	25.53%
12. ธนาคารข้าว	47.50%	39.39%	41.73%
13. หอกระจายข่าว	75.61%	77.00%	76.60%
14. ศาลากลางบ้าน	48.78%	42.00%	43.97%
15. ที่อ่านหนังสือ	24.39%	18.00%	19.86%
16. มีเงินกองทุน	65.00%	57.00%	59.29%
17. มูลค่าเฉลี่ยเงินกองทุน (บาท)	107,208.33	119,996.49	116,207.41
18. กองทุนยา	26.83%	44.00%	39.01%
19. โทรศัพท์	63.41%	58.00%	59.57%
20. จำนวนตู้โทรศัพท์สาธารณะเฉลี่ย ในหมู่บ้าน (เครื่อง)	1.69	1.47	1.54

หมายเหตุ : * โครงสร้างพื้นฐานที่ระบุหมายถึง ในหมู่บ้านมีแต่การบริการอาจไม่ทั่วทุกหมู่บ้าน เช่น หมู่บ้าน ก. มี 100 ครอบครัว อาจมีไฟฟ้า 80% หรือต่ำกว่านี้ก็ได้

** ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย วัดจันทร์ และแม่สลาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้านปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.1.3-1 ระยะทางและร้อยละของถนนจากหมู่บ้านถึงอำเภอจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

ลักษณะถนน

ลักษณะถนน	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่น ๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว*			
	รวมระยะทาง	ร้อยละ	รวมระยะทาง	ร้อยละ	รวมระยะทาง	ร้อยละ
ทางลาดยาง	2760	67.24	855	62.41	3615	66.03
ทางคอนกรีต	131	3.19	4	0.29	135	2.47
ทางลูกรัง	610	14.86	287	20.95	897	16.38
ทางดิน	604	14.71	224	16.35	828	15.12
รวม	4105	100.00	1370	100.00	5475	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้านปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.1.3-2 จำนวนและร้อยละของผู้นำหมู่บ้านจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆและปัญหาในการเดินทางในฤดูฝน

ทางในฤดูฝน

ปัญหาการเดินทางในฤดูฝน	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ	22	20.00	5	17.24	27	19.42
ถนนลื่น/ดินไม่แน่น/เป็นโคลน	22	20.00	5	17.24	27	19.42
ถนนขาดจนเดินทางไม่ได้เป็นบางช่วง	7	6.36	3	10.34	10	7.19
มีหลายปัญหาข้างต้นรวมกัน	29	26.36	7	24.14	36	25.90
ไม่มีปัญหา	30	27.27	9	31.03	39	28.06
รวม	110	100.00	29	100.00	139	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้าน

ตารางที่ 3.1.4 ร้อยละของกลุ่มบ้านหรือในหมู่บ้านในศูนย์ที่มีโครงสร้างพื้นฐาน*รายการต่างๆ จำแนกตามระยะเวลาสำรวจ

รายการ	สำรวจปี 2539 16 ศูนย์	สำรวจเมื่อปี 2543		รวมทั้งหมด
		16 ศูนย์	ศูนย์อื่นๆ	
1. ระบบประปา	89.90%	94.44%	85.51%	90.07%
1.1 ประปาภูเขา/ประปาหมู่บ้าน	Na	90.28%	85.51%	87.94%
1.2 ประป้าน้ำบาดาล	Na	4.17%	0.00%	2.13%
2. ไฟฟ้า	Na	88.89%	86.96%	87.94%
3. สถานีอนามัย	25.60%	27.78%	33.33%	30.50%
4. ศูนย์เด็กเล็ก	31.90%	37.50%	44.93%	41.13%
5. โรงเรียน	63.30%	60.56%	63.77%	62.14%
6. วัด	50.60%	53.52%	69.57%	61.43%
7. โบสถ์คริสต์	39.20%	43.06%	43.48%	43.26%
8. มัสยิด	1.00%	1.39%	0.00%	0.71%
9. รถโดยสาร	17.70%	12.68%	20.90%	16.67%
10. ร้านค้า	92.40%	93.06%	89.71%	91.43%
11. สหกรณ์	29.90%	31.94%	18.84%	25.53%
12. ธนาคารข้าว	36.40%	38.03%	45.59%	41.73%
13. หอกระจายข่าว	62.50%	77.78%	75.36%	76.60%
14. ศาลากลางบ้าน	37.50%	48.61%	39.13%	43.97%
15. ที่อ่านหนังสือ	25.40%	13.89%	26.09%	19.86%
16. มีเงินกองทุน	45.90%	56.34%	62.32%	59.29%
17. มูลค่าเฉลี่ยเงินกองทุน (บาท)	Na	127,187.18	106,011.90	116,207.41
18. กองทุนยา	53.20%	38.89%	39.13%	39.01%
19. โทรศัพท์	19.20%	61.11%	57.97%	59.57%
20. จำนวนตู้โทรศัพท์สาธารณะ เฉลี่ยในหมู่บ้าน (เครื่อง)	Na	1.57	1.50	1.54

หมายเหตุ : ศูนย์จำนวน 16 ศูนย์นี้ประกอบด้วย ศูนย์ห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยน้ำซุ่น บึงคำ แม่สะเรียง แม่ลาน้อย ปางสูง ม่อนเงาะ ห้วยลึก อ่างขาว อินทนนท์ ขุนวาง แม่แะ ป่าเมี่ยง นองหอย และพระบาทห้วยต้ม

* โครงสร้างพื้นฐานที่ระบุหมายถึงว่าในหมู่บ้าน (มีแต่การบริการอาจไม่ทั่วทุกหมู่บ้าน เช่น หมู่บ้าน ก. มี 100 ครอบครัว อาจมีไฟฟ้า 80% หรือต่ำกว่านี้ก็ได้)

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

3.2 สถานการณ์โรคเอดส์

ก. กลุ่มศูนย์ตั้งอยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ

มากกว่าร้อยละ 64 ของกลุ่มบ้านที่สำรวจในศูนย์ระดับนี้รายงานว่ามีคนตายด้วยโรคเอดส์ ผู้ที่คาดว่าติดเชื้อเอดส์ในปัจจุบันมีสูงถึง 4 คน/กลุ่มบ้าน (ตารางที่ 3.2.1) ในขณะที่ศูนย์กลุ่มอื่น ๆ มีต่ำกว่า 1 คนโดยเฉลี่ย ซึ่งผู้ติดเชื้อเอดส์ส่วนใหญ่เป็นชาย (2.76 คน/กลุ่มบ้าน) ซึ่งให้เห็นว่าปัญหาโรคเอดส์ในศูนย์ระดับนี้ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เช่น ศูนย์หญิงเริง สะโงะ ห้วยโป่ง และห้วยลึก

ข. กลุ่มศูนย์ตั้งอยู่ในระดับความสูงปานกลาง

เพียงร้อยละ 18 ของกลุ่มบ้านที่สำรวจในกลุ่มศูนย์ระดับนี้ รายงานว่ามีคนตายด้วยโรคเอดส์ ส่วนคนที่ติดเชื้อเอดส์ในปัจจุบันโดยเฉลี่ยมีเพียง 0.29 คน/กลุ่มบ้าน (ตารางที่ 3.2.1)

ค. กลุ่มศูนย์ตั้งอยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูง

เพียงร้อยละ 22 ของหมู่บ้านที่สำรวจในศูนย์ระดับนี้รายงานว่ามีคนตายด้วยโรคเอดส์ และจากรายงานของผู้นำกลุ่มบ้านพบว่า โดยเฉลี่ยผู้ติดเชื้อเอดส์ในปัจจุบันมีเพียงกลุ่มบ้านละ 0.19 คน (ตารางที่ 3.2.1)

ง. สภาพการระบาดของโรคเอดส์โดยรวม

โรคเอดส์แพร่ระบาดในศูนย์ที่อยู่ในระดับต่ำโดยเฉพาะศูนย์ที่เกษตรกรมีรายได้ต่ำซึ่งควรได้รับการแก้ไข แต่อย่างไรก็ตาม การระบาดของโรคก็ได้เริ่มแพร่กระจายไปยังศูนย์ระดับสูงบ้างแล้วซึ่งส่วนนี้ควรต้องหาทางป้องกันการแพร่ระบาดโดยเฉพาะตามศูนย์ที่ได้รับบุไว้ข้างต้น

เมื่อเปรียบเทียบการระบาดของโรคเอดส์ในปัจจุบันกับเมื่อปี 2539 (ตารางที่ 3.2.4) แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ติดโรคเอดส์ในปี 2539 มีสูงกว่าในปี 2543 ประมาณ 3 เท่าตัว คือในปี 2539 มีผู้ติดเชื้อเอดส์เฉลี่ยประมาณ 2-10 คน/กลุ่มบ้าน ในขณะที่ในปี 2543 มีผู้ติดเชื้อเอดส์โดยเฉลี่ยเพียง 0.6 คน/กลุ่มบ้าน ซึ่งเป็นตัวเลขที่บ่งชี้ว่าการระบาดของโรคเอดส์ของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงได้ลดลง แต่ด้วยเป็นโรคที่ยังไม่มีตัวยารักษาให้หายขาดได้ จึงยังควรต้องมีการรณรงค์ป้องกันต่อไป

จ. กลุ่มศูนย์ชายแดน

ร้อยละ 52 ของกลุ่มบ้านในศูนย์ชายแดนที่สำรวจรายงานว่ามีคนในหมู่บ้านตายด้วยโรคเอดส์เปรียบเทียบกับร้อยละ 33 ของกลุ่มบ้านในศูนย์ปกติอื่นๆ (ตารางที่ 3.2.2)

จำนวนผู้ตายด้วยโรคเอดส์ในหมู่บ้านของศูนย์ชายแดนมีสูงถึง 5.71 คน/กลุ่มบ้านเปรียบเทียบกับ 2.09 คน/หมู่บ้านของศูนย์ปกติอื่นๆ

โดยทั่วไปการระบาดของโรคเอดส์ในศูนย์ชายแดนจะแพร่หลายและรุนแรงกว่าศูนย์ลักษณะอื่นๆ การแก้ไขปัญหาโรคเอดส์จึงต้องมุ่งให้ความสนใจแก่ศูนย์ชายแดนเป็นกรณีพิเศษ โดยเฉพาะที่ศูนย์สะโงะ ส่วนศูนย์อื่นๆ ก็จะต้องคอยควบคุมการระบาดของโรคดังกล่าวด้วย

ฉ. กลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ร้อยละ 33 ของหมู่บ้านในศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวรายงานว่ามีคนในหมู่บ้านตายด้วยโรคเอดส์ต่ำกว่าร้อยละ 34 ของหมู่บ้านในศูนย์ปกติอื่นๆ ที่ไม่ใช่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (ตารางที่ 3.2.3)

จำนวนผู้ตายด้วยโรคเอดส์เฉลี่ยในหมู่บ้านของศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเท่ากับ 0.95 คน/กลุ่มบ้านต่ำกว่า 1.77 คน/กลุ่มบ้านของศูนย์อื่นๆ ที่ไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยว

แม้ว่าการระบาดของโรคเอดส์ในศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวจะต่ำกว่าศูนย์ปกติทั่วไปแต่ก็มีการระบาดที่แพร่หลายพอสมควรที่ควรได้รับการควบคุมมิให้มีการระบาดแพร่หลายและขจัดให้ลดลงหรือหมดไปก็จะเป็นผลดีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ตารางที่ 3.2.1 ร้อยละของรายการที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์และเอดส์และเอดส์และเอดส์ โดยจำแนกตามระดับ

ความสูงและรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรในศูนย์

รายการ	ระดับความสูง			
	ต่ำกว่า 800 เมตร	ระหว่าง 800 - 1,000 เมตร	สูงกว่า 1,000 เมตร	รวม ทั้งหมด
ก. โรคเอดส์				
ร้อยละของกลุ่มบ้านที่มีรายงานผู้ตายด้วยโรคเอดส์	64.44	17.86	22.41	35.88
จำนวนผู้ตายด้วยโรคเอดส์เฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน (คน)	5.60	0.54	1.43	2.67
จำนวนผู้ที่คาดว่าป็นโรคเอดส์เฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน	4.02	0.29	0.19	1.53
- ชาย (เฉลี่ย)	2.53	0.07	0.09	0.92
- หญิง (เฉลี่ย)	1.49	0.21	0.10	0.60
ข. ยาเสพติด				
ร้อยละกลุ่มบ้านที่มีหมู่บ้านที่มีคนค้ายาเสพติด	52.08	26.67	46.03	43.97
ร้อยละกลุ่มบ้านที่มีรายงานว่ามียาเสพติด	73.91	60.71	76.27	72.18
จำนวนผู้ติดยาเสพติดเฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน (คน)	23.61	15.29	12.75	17.04
- ผีนเฉลี่ย (เฉลี่ย)	5.21	2.46	5.22	4.60
- เฮโรอีน (เฉลี่ย)	2.02	0.11	2.54	1.81
- ยาบ้า (เฉลี่ย)	17.88	5.50	3.62	8.90
ร้อยละของกลุ่มบ้านที่รายงานว่ายังมีการปลูกฝิ่น	0.00	3.45	13.33	6.62

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.2.2 ค่าเฉลี่ยและร้อยละของรายการที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์และยาเสพติดจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

รายการ	ลักษณะศูนย์ฯ		รวม
	ศูนย์ชายแดน *	ศูนย์อื่นๆ	
ก. โรคเอดส์			
ร้อยละของกลุ่มบ้านที่มีรายงานผู้ตายด้วยโรคเอดส์	56.5%	31.5%	35.9%
จำนวนผู้ตายด้วยโรคเอดส์เฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน (คน)	5.35	2.10	2.67
จำนวนผู้ที่คาดว่าป็นโรคเอดส์เฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน	2.22	1.38	1.53
- ชาย (เฉลี่ย)	0.92	0.87	0.92
- หญิง (เฉลี่ย)	1.04	0.51	0.60
ข. ยาเสพติด			
ร้อยละกลุ่มบ้านที่มีหมู่บ้านที่มีคนค้ายาเสพติด	48.0%	43.1%	44.0%
ร้อยละกลุ่มบ้านที่มีรายงานว่ามียาเสพติด	83.3%	69.7%	72.2%
จำนวนผู้ติดยาเสพติดเฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน ** (คน)	31.13	14.77	17.74
- ผิ่น (เฉลี่ย)	14.44	2.94	4.60
- เฮโรอีน (เฉลี่ย)	1.65	1.84	1.81
- ยาบ้า (เฉลี่ย)	18.50	7.31	8.90
ร้อยละของกลุ่มบ้านที่รายงานว่ายังมีการปลูกฝิ่น	8.3%	6.3%	6.6%

หมายเหตุ : * ศูนย์ฯ พิเศษชายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หอนงเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะโง๊ะ และห้วยแล้ง

** ผู้ติดยาเสพติดอาจติดยาเสพติดมากกว่า 2 ชนิดในเวลาเดียวกัน

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.2.3 ค่าเฉลี่ยและร้อยละของรายการที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์และยาเสพติดจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวหรือศูนย์อื่นๆ

รายการ	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวม
	ศูนย์ท่องเที่ยว *	ศูนย์อื่นๆ	
ก. โรคเอดส์			
ร้อยละของกลุ่มบ้านที่มีรายงานผู้ตายด้วยโรคเอดส์	35.5%	36.0%	35.9%
จำนวนผู้ตายด้วยโรคเอดส์เฉลี่ย	2.19	2.82	2.67
จำนวนผู้ที่คาดว่าจะเป็โรคเอดส์เฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน	0.97	1.70	1.53
จำนวนผู้ที่คาดว่าจะเป็โรคเอดส์เฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน	0.97	1.70	1.53
- ชาย (เฉลี่ย)	0.35	1.10	0.92
- ชาย (เฉลี่ย)	0.35	1.10	0.92
- หญิง (เฉลี่ย)	0.61	0.60	0.60
- หญิง (เฉลี่ย)	0.61	0.60	0.60
ข. ยาเสพติด			
ข. ยาเสพติด			
ร้อยละกลุ่มบ้านที่มีหมู่บ้านที่มีคนค้ายาเสพติด	38.7%	45.5%	44.0%
ร้อยละกลุ่มบ้านที่มีรายงานว่ามียูติดยา	79.3%	70.2%	72.2%
ร้อยละกลุ่มบ้านที่มีรายงานว่ามียูติดยา	79.3%	70.2%	72.2%
จำนวนผู้ติดยาเสพติดเฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน (คน)	27.48	15.00	17.04
จำนวนผู้ติดยาเสพติดเฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน (คน)	27.48	15.00	17.04
- ฝิ่น (เฉลี่ย)	4.45	4.65	4.60
- ฝิ่น (เฉลี่ย)	4.45	4.65	4.60
- เฮโรอีน (เฉลี่ย)	1.17	2.01	1.81
- เฮโรอีน (เฉลี่ย)	1.17	2.01	1.81
- ยาบ้า (เฉลี่ย)	8.14	9.13	8.90
- ยาบ้า (เฉลี่ย)	8.14	9.13	8.90
ร้อยละกลุ่มบ้านที่รายงานว่ายังมีการปลูกฝิ่น	3.2%	7.6%	6.6%
ร้อยละกลุ่มบ้านที่รายงานว่ายังมีการปลูกฝิ่น	3.2%	7.6%	6.6%

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย วัดจันทร์ และแม่สาใหม่

** ผู้ติดยาเสพติดอาจติดยาเสพติดมากกว่า 2 ชนิดในเวลาเดียวกัน

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.2.4 ค่าเฉลี่ยและร้อยละของรายการที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์และยาเสพติดจำแนกตามการสำรวจในปี

พ.ศ. 2539 และปี พ.ศ. 2543

รายการ	สำรวจ ปี 2539 16 ศูนย์	สำรวจปี 2543		
		16 ศูนย์	ศูนย์อื่นๆ	รวม
ก. โรคเอดส์				
ร้อยละของกลุ่มบ้านที่มีรายงานผู้ตายด้วยโรคเอดส์	22.40	24.62	46.97	35.88
จำนวนผู้ตายด้วยโรคเอดส์เฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน	Na	1.23	4.09	2.67
จำนวนผู้ที่คาดว่าจะเป็โรคเอดส์เฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน	2.10	0.60	2.44	1.53
- ชาย (เฉลี่ย)	1.50	0.26	1.58	0.92
- หญิง (เฉลี่ย)	0.60	0.34	0.86	0.60
ข. ยาเสพติด				
ร้อยละกลุ่มบ้านที่มีหมู่บ้านที่มีคนค้ายาเสพติด	Na	43.06	44.93	43.97
ร้อยละกลุ่มบ้านที่มีรายงานว่ามียาเสพติด	67.10	71.64	72.73	72.18
จำนวนผู้ติดยาเสพติดเฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน (คน)	10.30	15.64	18.45	17.04
- ผีน (เฉลี่ย)	86.40	4.54	4.67	4.60
- เฮโรอีน (เฉลี่ย)	13.60	1.20	2.49	1.81
- ยาบ้า (เฉลี่ย)	Na	6.88	11.13	8.90
ร้อยละของกลุ่มบ้านที่รายงานว่ายังมีการปลูกฝิ่น	5.60	5.80	7.46	6.62

หมายเหตุ : Na หมายถึงไม่มีข้อมูล

16 ศูนย์ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอินทนนท์ ขุนวาง แม่แะ ม่อนเงาะ ช่างช้าง ปางอุ๋ง หนองหอย ห้วยน้ำขุ่น

ห้วยลึก ปางคะ ห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน แม่สะเรียง แม่ลาน้อย ป่าเมี่ยง และพระบาทห้วยต้ม

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

3.3 สถานการณ์ยาเสพติดของเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ก. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ

มากกว่าร้อยละ 52 ของกลุ่มบ้านที่สำรวจในศูนย์ระดับนี้รายงานว่ามีผู้ค้ายาเสพติด และสูงถึงเกือบร้อยละ 74 ของกลุ่มบ้านรายงานว่ามีผู้ติดยาเสพติด (ตารางที่ 3.3.1) และโดยเฉลี่ยมีผู้ติดยาเสพติดถึง 23 คน/กลุ่มบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ติดยาบ้าซึ่งควรต้องเร่งบำบัด ศูนย์เหล่านี้ได้แก่ ห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ปิงคำ ห้วยลึก พระบาทห้วยต้ม สะโงะ ห้วยเสียว หุ่งเริง ไม่มีรายงานการปลูกฝิ่นในกลุ่มศูนย์ระดับนี้เลย และจากการสอบถามเกษตรกรในความเห็นถึงความเดือดร้อนจากการระบาดของยาเสพติด พบว่า เกษตรกรมีความเดือดร้อนเล็กน้อยร้อยละ 38 เดือดร้อนปานกลางร้อยละ 26 และเดือดร้อนมากร้อยละ 12 (ตารางที่ 3.3.1)

ข. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลาง

มีเพียงร้อยละ 27 ของกลุ่มบ้านที่สำรวจในศูนย์ระดับนี้รายงานว่ามีผู้ค้ายาเสพติดอยู่ในหมู่บ้าน และกลุ่มบ้านถึงร้อยละ 61 รายงานว่ามีผู้ติดยาเสพติดโดยเฉลี่ยกลุ่มบ้านละ 15 คน (ตารางที่ 3.2.1) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ติดยาบ้า นำประหลาดที่มีบางศูนย์ฯ มีตัวเลขผู้ติดยาเสพติดอยู่ไม่น้อยแต่ผู้นำหมู่บ้านไม่ยอมระบุข้อมูล เช่น ศูนย์แม่สาใหม่ และอินทนนท์ เป็นต้น ทั้งนี้จากการสำรวจเมื่อปี 2542 ในบางศูนย์ข้างต้นพบว่าผู้เสพยาเสพติดจำนวนหนึ่ง (นรินทร์ชัย, 2542) แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อการสอบถามเกษตรกรในความเห็นถึงความเดือดร้อนจากการระบาดของยาเสพติด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 34 มีความเดือดร้อนระดับปานกลาง (ตารางที่ 3.3.1) เมื่อสอบถามผู้นำกลุ่มบ้านว่าจะแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างไรจึงจะได้ผล ก็พบว่าเกษตรกรในศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลางเน้นไปในทางช่วยกันดูแลบุตรหลานของตนเองตลอดจนช่วยกันจับกุมผู้ติดยาเสพติด แต่ให้ความสนใจน้อยกับประเด็นการบำบัดและให้ความรู้ (ตารางที่ 3.3.17) และเมื่อเทียบกับเกษตรกรในศูนย์ที่อยู่ระดับความสูงอื่น ๆ พบว่า ให้ความสนใจที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เข้ามามีส่วนในการแก้ไขปัญหาเสพติดน้อยกว่าผู้นำในกลุ่มศูนย์อื่น ๆ (ตารางที่ 3.3.2-1)

ค. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูง

ร้อยละ 44 ของกลุ่มบ้านที่สำรวจในกลุ่มศูนย์ระดับนี้ รายงานว่ามีผู้ค้ายาเสพติด และสูงถึงร้อยละ 72 ของกลุ่มบ้านที่สำรวจรายงานว่ามีผู้ติดยาเสพติดซึ่งโดยเฉลี่ยมีกลุ่มบ้านละประมาณ 13 คน และส่วนใหญ่เป็นการติดยาบ้า (ตารางที่ 3.2.1) ซึ่งควรเร่งบำบัด-แก้ไข เช่น ศูนย์แม่โถ

สูงถึงร้อยละ 13 ของกลุ่มบ้านที่สำรวจในกลุ่มศูนย์ระดับนี้รายงานว่ายังปลูกฝิ่นเพื่อบริโภคในครัวเรือนอยู่ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงอื่นๆ โดยผู้นำของหมู่บ้านในศูนย์ระดับนี้ เกินกว่าร้อยละ 40 มีเงินใกล้เคียงกับศูนย์ระดับต่ำกว่า 800 เมตรว่ามีความเดือดร้อนระดับปานกลางถึงมากและประมาณ 805 เห็นว่าต้องแก้ไขในระดับปานกลางถึงเร่งด่วน (ตารางที่ 3.3.15)

ง. สถานการณ์ยาเสพติดโดยรวม

ยาเสพติดมีการระบาดโดยทั่วไปในพื้นที่โครงการหลวงที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงต่างๆ โดยเฉพาะการระบาดของยาบ้า ซึ่งปัญหายาเสพติดที่ระบาดมีทั้งการค้าและการเสพที่ควรได้รับการแก้ไข

ข้อมูลข้างต้นชี้ให้เห็นว่าปัญหายาเสพติดได้เปลี่ยนจากฝิ่นมาเป็นยาบ้าและมีความสลับซับซ้อน มีทั้งการค้าและการเสพ การแก้ไขปัญหายาอาจต้องเกิดจากความร่วมมือหลายฝ่ายและมีมาตรการที่ซับซ้อน และควรดำเนินการอย่างเร่งด่วนในศูนย์ดังที่ระบุข้างต้น โดยเฉพาะในกลุ่มศูนย์ระดับต่ำที่ผู้นำหมู่บ้านระบุว่าผู้ติดยาเสพติดอายุต่ำกว่า 19 ปีถึงร้อยละ 56 ซึ่งมากกว่าศูนย์ที่อยู่สูงกว่าซึ่งมีเพียงร้อยละ 25 และ 23 ในศูนย์ระดับ

กลางและศูนย์ ตามลำดับ (ตารางที่ 3.3.16) อาจเป็นเพราะศูนย์ระดับต่ำหลายศูนย์อยู่ใกล้เมือง ซึ่งปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดเข้าสู่เยาวชนค่อนข้างรุนแรงก็ได้

สภาพของยาเสพติดที่ศูนย์ชายแดนโดยเฉพาะศูนย์สะโงะได้รับการระบุโดยกลุ่มผู้นำหมู่บ้านว่ามีมากกว่าศูนย์ปรกอื่นๆ อาจเป็นเพราะบริเวณชายแดนเป็นแถบที่มีเส้นทางลำเลียงยาเสพติดจากต่างประเทศเข้ามาก็ได้

ในทุกๆ กลุ่มศูนย์ระดับความสูง เกษตรกรเกือบร้อยละ 40 (ตารางที่ 3.3.2) ระบุว่าต้องการให้มีการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเร่งด่วน

พิจารณาปัญหาความเดือดร้อนจากยาเสพติดในแง่ฐานะของเกษตรกรผู้ตอบ เกษตรกรที่มีฐานะดีดูจะมีแนวโน้มในการระบุความเดือดร้อนจากปัญหายาเสพติดมากกว่าเกษตรกรผู้มีฐานะด้อยกว่า (ตารางที่ 3.3.3) โดยระบุถึงความเดือดร้อนในระดับปานกลางและมากถึงร้อยละ 50 ในขณะที่เกษตรกรที่มีฐานะปานกลางและยากจนตอบเพียงร้อยละ 33 และ 31 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีฐานะดีขึ้นมีทรัพย์สินที่อาจเสียหายจากปัญหายาเสพติดมากกว่า หรือมีความกังวลเกี่ยวกับปัญหานี้มากกว่า สำหรับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกษตรกรเห็นว่าควรเข้ามาแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้นเกษตรกรทั้ง 3 ระดับฐานะมีความเห็นตรงกันว่าควรเป็น อบต. ตัวชาวบ้านเอง ผู้นำศาสนา กำนัน ตลอดจนอำเภอ และโครงการหลวง ตามลำดับ ในขณะที่ความต้องการให้ตำรวจเข้ามาแก้ไขปัญหามีจำนวนน้อย (ตารางที่ 3.3.5)

ในด้านเผ่าของเกษตรกร พบว่า ชาวไทยลื้อถึงร้อยละ 60 ระบุว่าเดือดร้อนจากปัญหายาเสพติดมาก รองลงมาเป็นไทยใหญ่ (ร้อยละ 24) อาข่า (ร้อยละ 18) ม้ง (ร้อยละ 12) และคนเมือง (ร้อยละ 11) (ตารางที่ 3.3.6) การที่เกษตรกรระบุว่าเดือดร้อนมากนี้อาจไม่ได้เป็นการบอกว่าปัญหายาเสพติดมีการระบาดรุนแรงในเผ่าใด แต่จะหมายถึง ความรู้สึกถึงความเดือดร้อนกับปัญหาหรือความกังวลที่เกษตรกรในเผ่าต่างๆ ตระหนักถึง แต่เมื่อถามถึงความต้องการแก้ไขปัญหานั้น พบว่าเกษตรกรในเผ่าต่อไปนี้จะเห็นควรให้แก้ไขโดยเร่งด่วน กล่าวคือ ไทยใหญ่ (ร้อยละ 64) ปะหล่อง (ร้อยละ 60) ม้ง (ร้อยละ 50) อาข่า (ร้อยละ 48) จีนฮ่อ (ร้อยละ 47) และลีซอ ร้อยละ 44 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.3.7)

จ. กลุ่มศูนย์ชายแดน

เกือบร้อยละ 48 ของกลุ่มบ้านในศูนย์ชายแดนที่สำรวจรายงานว่าผู้ค้ายาเสพติดในหมู่บ้านซึ่งสูงกว่าหมู่บ้านในศูนย์อื่นๆ (ร้อยละ 43) เล็กน้อย แต่สูงถึงเกือบร้อยละ 82 ของกลุ่มบ้านในศูนย์ชายแดนที่รายงานว่าผู้ติดยาอยู่ในหมู่บ้านและโดยเฉลี่ยมีผู้ติดยาเสพติดสูงถึง 27 คน/กลุ่มบ้าน (ตารางที่ 3.2.4) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการติดยาบ้าตามด้วยฝิ่น เกษตรกรที่กลุ่มชายแดนถึงประมาณร้อยละ 66 เห็นว่าต้องแก้ไขปัญหานี้ในระดับปานกลางถึงเร่งด่วน ซึ่งต่างจากศูนย์ทั่วไปที่เห็นเช่นนี้ (ตารางที่ 3.3.10) ซึ่งสอดคล้องกับที่ผู้นำกลุ่มบ้านที่แสดงความเห็นต้องการแก้ไขมากกว่าและแสดงความเดือดร้อนมากกว่าศูนย์อื่นๆ ทั่วไป (ตารางที่ 3.3.18)

เกือบร้อยละ 10 ของกลุ่มบ้านในศูนย์ชายแดนเปรียบเทียบกับร้อยละ 6 ของกลุ่มบ้านในศูนย์อื่นๆ รายงานว่า ยังมีการปลูกฝิ่นซึ่งทั้งหมดเป็นการปลูกในพื้นที่ขนาดเล็กๆ เพื่อใช้เสพเอง

จากข้อมูลข้างต้นสามารถกล่าวได้ว่า กลุ่มศูนย์ชายแดนมีปัญหาด้านยาเสพติดสูงกว่าศูนย์อื่นๆ ทั่วไป ที่ต้องได้รับการแก้ไข เนื่องจากศูนย์เหล่านี้ตั้งอยู่ในเขตชายแดนติดต่อกับพม่า ซึ่งจะเป็นช่องทางลำเลียงยาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาด โดยเฉพาะในศูนย์สะโงะ ที่มีการระบาดรุนแรง ทางด้านวิธีการแก้ไขนั้น ผู้นำกลุ่มบ้านบริเวณศูนย์ชายแดนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 64) เห็นควรใช้วิธีบำบัดและให้ความรู้แก่ประชากร (ตารางที่ 3.3.20)

จ. กลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ร้อยละ 39 ของกลุ่มบ้านในกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวรายงานว่า มีผู้ค้ายาเสพติดอยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวต่ำกว่าศูนย์ปกติทั่วไปที่มีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 46 และร้อยละ 71 ของกลุ่มบ้านในศูนย์กลุ่มนี้ รายงานว่ามีผู้ติดยาเสพติดอยู่ในหมู่บ้าน (ตารางที่ 3.2.5) ซึ่งโดยเฉลี่ยมีผู้ติดยาเสพติดประมาณ 23 คน/กลุ่มบ้าน สูงกว่าค่าเฉลี่ยจำนวนผู้ติดยาเสพติดอยู่ในหมู่บ้านของกลุ่มศูนย์ปกติอื่นๆ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเพียงประมาณ 15 คน/กลุ่มบ้าน สำหรับระดับความเดือดร้อนและความต้องการแก้ไขปัญหานี้ ในศูนย์ท่องเที่ยวมีใกล้เคียงกับศูนย์อื่นๆ (ตารางที่ 3.3.12 - 3.3.13)

เพียงร้อยละ 3 ของกลุ่มบ้านในศูนย์กลุ่มนี้รายงานว่า ยังมีพื้นที่เพาะปลูกฝิ่นอยู่แต่ทั้งหมดก็เป็น การปลูกในพื้นที่ขนาดเล็กเพื่อบริโภคในครัวเรือน

เช่นเดียวกับกลุ่มศูนย์ชายแดน กลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวจะมีปัญหาด้านยาเสพติดสูงกว่า ศูนย์อื่นๆ ทั่วไป ดังที่ผู้นำกลุ่มบ้านของศูนย์ท่องเที่ยวต่าง ๆ ถึงร้อยละ 55 แสดงความเดือดร้อนในระดับปานกลางถึงมากในเปอร์เซ็นต์สูงกว่าศูนย์อื่น ๆ ที่ระบุเพียงร้อยละ 47 (ตารางที่ 3.3.21) และเน้นให้ช่วยกันจับกุมผู้ติดยาเสพติดมากกว่าศูนย์อื่น ๆ (ร้อยละ 27 เทียบกับร้อยละ 15) (ตารางที่ 3.3.23) ที่ต้องได้รับการแก้ไข มิฉะนั้นจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวหรือทำให้เป็นปัญหาทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะในเขตศูนย์แม่สาใหม่ ห้วยลึก ห้วยโป่ง และห้วยน้ำริน นอกจากนี้ควรมีการรณรงค์จัดหรือควบคุมพื้นที่เพาะปลูกฝิ่นในเขตศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากมีรายงานว่านักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวต่างชาติบางส่วนอาจใช้เป็นแหล่งเสพยาฝิ่นซึ่งจะมีผลให้การปลูกฝิ่นขยายตัวได้

ตารางที่ 3.3.1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงของศูนย์และความเดือดร้อนจากยาเสพติด

รายการ	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เดือดร้อน เดือดร้อนเล็กน้อย เดือดร้อนปานกลาง เดือดร้อนมาก	108	13.95	108	26.28	78	11.61	294	15.83
	371	47.93	161	39.17	412	61.31	944	50.83
	204	26.36	80	19.46	132	19.64	416	22.40
	91	11.76	62	15.09	50	7.44	203	10.93
รวม	774	100.00	411	100.00	672	100.00	1857	100.00

ตารางที่ 3.3.2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงของศูนย์และความต้องการแก้ไขปัญหาเสพติด

ต้องการแก้ปัญหาเสพติด	ระดับความสูง							
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร		รวมทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการแก้ไข	381	46.63	180	45.80	218	46.70	879	46.48
ต้องการแก้ไขระดับต่ำ	64	7.83	36.00	9.16	44	6.46	144.00	7.62
ต้องการแก้ไขระดับปานกลาง	63	7.71	29.00	7.38	47	6.90	139.00	7.35
ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	309	37.82	148	37.66	272	39.94	729	38.55
รวม	817	100.00	393	100.00	681	100.00	1891	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.2-1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงของศูนย์และความเห็นเกี่ยวกับผู้ที่ควรมีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาเสียดิน

ผู้ที่ควรมีหน้าที่ในการ แก้ไข้ปัญหา	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อำเภอ	269	100.00	261	100.00	236	100.00	766	100.00
อำเภอควรแก้ไข้	83	30.86	42	16.09	51	21.61	176	22.98
โครงการหลวง	819	100.00	412	100.00	671	100.00	1902	100.00
โครงการหลวงควรแก้ไข้	222	27.11	77	18.69	158	23.55	457	24.03
ตำรวจ	820	100.00	412	100.00	672	100.00	1,904	100.00
ตำรวจควรแก้ไข้	178	21.71	106	25.73	144	21.43	428	22.48
อบต	819	100.00	413	100.00	672	100.00	1,904	100.00
อบต.ควรแก้ไข้	428	52.26	159	38.50	328	48.81	915	48.06
กำนัน	820	100.00	413	100.00	672	100.00	1,905	100.00
กำนันควรแก้ไข้	251	30.61	113	27.36	173	25.74	537	28.19
ชาวบ้านร่วมกัน	820	100.00	413	100.00	672	100.00	1,905	100.00
ชาวบ้านร่วมกันแก้ไข้	433	52.80	168	40.68	359	53.42	960	50.39
ผู้อื่นร่วมแก้ไข้	819	100.00	411	100.00	668	100.00	1,898	100.00
ผู้นำศาสนา	319	38.95	101	24.57	233	34.88	653	34.40
เจ้าหน้าที่ป.ป.ส.	6	0.73	0	0.00	1	0.15	7	0.37
ครู	1	0.12	0	0.00	0	0.00	1	0.05
เยาวชน	0	0.00	0	0.00	1	0.15	1	0.05
พระเจ้าอยู่หัว	1	0.12	0	0.00	0	0.00	1	0.05

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.3.3 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกฐานะและความพึงพอใจจากยาเสพติด

ระดับความเดือดร้อน	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เดือดร้อน	50	25.00	181	16.05	62	16.32	293	15.82
เดือดร้อนเล็กน้อย	50	25.00	571	50.62	198	52.11	941	50.81
เดือดร้อนปานกลาง	50	25.00	248	21.99	84	22.11	415	22.41
เดือดร้อนมาก	50	25.00	128	11.35	36	9.47	203	10.96
รวม	200	100.00	1,128	100.00	380	100	1,852	100.00

ตารางที่ 3.3.4 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและความต้องการแก้ไขปัญหาเสพติด

ความต้องการแก้ไข ปัญหาเสพติด	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการแก้ไข ต้องการแก้ไขระดับต่ำ ต้องการแก้ไขระดับปานกลาง ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	156	43.94	535	46.68	186	48.19	877	46.48
	28	7.89	86	7.50	30	7.77	144	7.63
	31	8.73	87	7.59	21	5.44	139	7.37
	140	39.44	438	38.22	149	38.60	727	38.53
รวม	355	100.00	1,146	100.00	386	100.00	1,887	100.00

ที่มา: จากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและความเห็นเกี่ยวกับผู้ที่ควรมีหน้าที่ในการแก้ไข
ปัญหายาเสพติด

ผู้ที่ควรมีหน้าที่ การแก้ไขปัญหา	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อำเภอ	143	100.00	475	100.00	146	100.00	764	100.00
อำเภอควรแก้ไข	38	26.57	100	21.05	38	26.03	176	23.04
โครงการหลวง	360	100.00	1150	100.00	387	100.00	1897	100.00
โครงการหลวงควรแก้ไข	97	26.94	272	23.65	85	21.96	454	23.93
ตำรวจ	361	100.00	1152	100.00	386	100.00	1899	100.00
ตำรวจควรแก้ไข	98	27.15	258	22.40	70	18.13	426	22.43
อบต.	361	100.00	1151	100.00	387	100.00	1899	100.00
อบต.ควรแก้ไข	178	49.31	545	47.35	190	49.10	913	48.08
กำนัน	361	100.00	1152	100.00	387	100.00	1900	100.00
กำนันควรแก้ไข	115	31.86	315	27.34	105	27.13	535	28.16
ชาวบ้าน	361	100.00	1152	100.00	387	100.00	1900	100.00
ชาวบ้านร่วมกันแก้ไข	195	54.017	576	50.00	184	47.55	955	50.26
ผู้อื่นร่วมแก้ไข	359	100.00	1147	100.00	387	100.00	1893	100.00
ผู้นำทางศาสนา	148	41.23	371	32.35	132	34.11	651	34.39
เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส.	5	1.39	2	0.17	0	0.00	7	0.37
ครู	1	0.28	0	0.00	0	0.00	1	0.05
ทหาร	0	0.00	1	0.09	0	0.00	1	0.05
พระเจ้าอยู่หัว	0	0.00	1	0.09	0	0.00	1	0.05

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.6 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามผ้าและความเดือดร้อนจากยาเสพติด

ความเดือดร้อน จากยาเสพติด	ผ้า											
	คนเมือง		ลือชอ		ละว้าล๊ะ		มูเซอ		แม่ว่มัง		กะเหรี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เดือดร้อน	76	13.92	0	0.00	0	0.00	22	11.34	20	8.47	141	25.27
เดือดร้อนเล็กน้อย	240	43.96	28	87.50	45	64.29	141	72.68	133	56.36	231	41.40
เดือดร้อนปานกลาง	171	31.32	4	12.50	24	34.29	25	12.89	55	23.31	109	19.53
เดือดร้อนมาก	59	10.81	0	0.00	1	1.43	6	3.09	28	11.86	77	13.80
รวม	546	100.00	32	100.00	70	100.00	194	100.00	236	100.00	558	100.00

ตารางที่ 3.3.6 (ต่อ)

ความเดือดร้อน จากยาเสพติด	ผ้า											
	เข้า		ปะหล่ง		อี๊กอ/อาท่า		คะจัน		ไทยใหญ่		ไทยลื้อ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เดือดร้อน	0	0.00	1	10.00	14	15.73	0	0.00	16	43.24	0	0.00
เดือดร้อนเล็กน้อย	9	69.23	8	80.00	54	60.67	4	100.00	7	18.92	2	40.00
เดือดร้อนปานกลาง	4	30.77	1	10.00	5	5.62	0	0.00	5	13.51	0	0.00
เดือดร้อนมาก	0	0.00	0	0.00	16	17.98	0	0.00	9	24.32	3	60.00
รวม	13	100.00	10	100.00	89	100.00	4	100.00	37	100.00	5	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.7 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและความต้องการแก้ไขปัญหาเสพติด

ความต้องการแก้ไข ปัญหาเสพติด	เผ่า													
	คนเมือง		ลีสอ		ละว้า/ลัวะ		มูเซอ		แม้วม้ง		กะเหรี่ยง		จีนฮ่อ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการแก้ไข	263	47.73	15	46.88	45	61.64	83	42.35	83	33.74	320	55.75	19	42.22
ต้องการแก้ไขระดับต่ำ	52	9.44	2	6.25	4	5.48	15	7.65	19	7.72	36	6.27	1	2.22
ต้องการแก้ไขระดับปานกลาง	45	8.17	1	3.13	1	1.37	16	8.16	21	8.54	34	5.92	4	8.89
ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	191	34.66	14	43.75	23	31.51	82	41.84	123	50.00	184	32.06	21	46.67
รวม	551	100.00	32	100.00	73	100.00	196	100.00	246	100.00	574	100.00	45	100.00

ตารางที่ 3.3.7 (ต่อ)

ต้องการแก้ปัญหา ยาเสพติด	เผ่า												รวมทั้งหมด	
	เข้า		ปะหล่อง		อีเก้อ/อาข่า		คะฉิ่น		ไทยใหญ่		ไทยลื้อ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ไม่ต้องการแก้ไข	4	30.77	4	40.00	29	32.58	0	0.00	8	24.24	0	0.00	873	46.66
ต้องการแก้ไขระดับต่ำ	4	30.77	0	0.00	8	8.99	0	0.00	1	3.03	0	0.00	142	7.59
ต้องการแก้ไขระดับปานกลาง	3	23.08	0	0.00	9	10.11	0	0.00	3	9.09	0	0.00	137	7.32
ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	2	15.38	6	60.00	43	48.31	4	100.00	21	63.64	5	100.00	719	38.43
รวม	13	100.00	10	100.00	89	100.00	4	100.00	33	100.00	5	100.00	1871	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและความเห็นเกี่ยวกับผู้ที่ควรมีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาสภาพดิน

ผู้ที่ควรมีหน้าที่ แก้ไขปัญหา	เผ่า											
	คนเมือง		ลื้อ		ละว้า/ลัวะ		มูเซอ		แม่ว/ม้ง		กะเหรี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อำเภอ	207	100.00	6	100.00	28	100.00	38	100.00	81	100.00	311	100.00
อำเภอแม่	51	24.64	1	16.67	2	7.14	12	31.58	19	23.46	59	18.97
โครงการหลวง	569	100.00	32	100.00	71	100.00	185	100.00	242	100.00	585	100.00
โครงการหลวงแม่	166	29.17	4	12.50	12	16.90	49	26.49	78	32.23	104	17.78
ตำรวจ	571	100.00	32	100.00	71	100.00	185	100.00	243	100.00	584	100.00
ตำรวจแม่	120	21.02	7	21.88	2	2.82	45	24.32	64	26.34	115	19.69
อบต.	570	100.00	32	100.00	71	100.00	185	100.00	243	100.00	585	100.00
อบต.แม่	299	52.46	17	53.13	37	52.11	122	65.95	134	55.14	199	34.02
กำนัน	571	100.00	32	100.00	71	100.00	185	100.00	243	100.00	585	100.00
กำนันแม่	165	28.90	7	21.88	11	15.49	39	21.08	71	29.22	169	28.89
ชาวบ้าน	571	100.00	32	100.00	71	100.00	185	100.00	243	100.00	585	100.00
ชาวบ้านแม่	300	52.54	18	56.25	40	56.34	85	45.95	127	52.26	275	47.01
ผู้อื่น	571	100.00	32	100.00	71	100.00	185	100.00	242	100.00	583	100.00
ผู้นำทางศาสนา	230	40.28	10	31.25	28	39.44	65	35.14	89	36.78	178	30.53
เจ้าหน้าที่ป.ป.ส.	6	1.05	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.17
ครู	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
เยาวชน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.17
พระเจ้าอยู่หัว	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00

ที่มา: จากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.8 (ต่อ)

ผู้ที่มีหน้าที่ แก้ไขปัญหา	ฝ่าย														รวมทั้งหมด	
	เข้า		ปะหล่ง		อีกก/อาช่า		คะฉิน		ไทยใหญ่		ไทยลื้อ					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
อำเภอ อำเภอแม่เฒ่า โครงการหลวง โครงการหลวงแม่เฒ่า ตำรวจ ตำรวจแม่เฒ่า อบต. อบต.แม่เฒ่า กำนัน กำนันแม่เฒ่า ชาวบ้าน ชาวบ้านแม่เฒ่า ผู้อื่น ผู้นำทางศาสนา เจ้าหน้าที่ป.ป.ส. ครู เยาวชน พระเจ้าอยู่หัว	2	100.00	0	0.00	39	100.00	0	0.00	32	100	4	100.00	754	100.00		
	0	0.00	0	0.00	12	30.77	0	0.00	14	43.75	3	75.00	174	23.08		
	13	100.00	10	100.00	89	100.00	4	100.00	35	100.00	5	100.00	1884	100.00		
	6	46.15	4	40.00	17	19.10	2	50.00	1	2.86	2	40.00	455	24.15		
	13	100.00	10	100.00	89	100.00	4	100.00	35	100.00	5	100.00	1886	100.00		
	1	7.69	2	20.00	34	38.20	1	25.00	20	57.14	4	80.00	421	22.32		
	13	100.00	10	100.00	89	100.00	4	100.00	35	100.00	5	100.00	1886	100.00		
	6	46.15	8	80.00	42	47.19	4	100.00	8	22.86	2	40.00	903	47.88		
	13	100.00	10	100.00	89	100.00	4	100.00	35	100.00	5	100.00	1887	100.00		
	3	23.08	1	10.00	28	31.46	3	75.00	18	51.43	4	80.00	527	27.93		
ชาวบ้าน ชาวบ้านแม่เฒ่า ผู้อื่น ผู้นำทางศาสนา เจ้าหน้าที่ป.ป.ส. ครู เยาวชน พระเจ้าอยู่หัว	13	100.00	10	100.00	89	100.00	4	100.00	35	100.00	5	100.00	1887	100.00		
	8	61.54	8	80.00	44	49.44	3	75.00	17	48.57	3	60.00	949	50.29		
	13	100.00	10	100.00	88	100.00	4	100.00	35	100.00	5	100.00	1883	100.00		
	5	38.46	2	20.00	23	26.14	3	75.00	2	5.71	0	0.00	648	34.41		
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	7	0.37		
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.86	0	0.00	1	0.05		
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.05		
	0	0.00	0	0.00	1	1.14	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.05		

ที่มา: จากการสำรวจข้อมูลเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.9 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่น ๆ และความเดือดร้อนจากยาเสพติด

ระดับความเดือดร้อน จากยาเสพติด	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่น ๆ		ศูนย์ชายแดน*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เดือดร้อน	219	14.60	75	21.01	294	15.83
เดือดร้อนเล็กน้อย	771	51.40	173	48.46	944	50.83
เดือดร้อนปานกลาง	372	24.80	44	12.32	416	22.40
เดือดร้อนมาก	138	9.20	65	18.21	203	10.93
รวม	1500	100.00	357	100.00	1857	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ฯ พิเศษชายแดน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย นอนงเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะโง๊ะและห้วยแล้ง
ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปีพ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.10 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่น ๆ และความต้องการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ระดับความต้องการ แก้ไขปัญหายาเสพติด	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ชายแดน*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการแก้ไข	780	50.72	99	28.05	879	46.483
ต้องการแก้ไขระดับต่ำ	119	7.74	25	7.08	144	7.615
ต้องการแก้ไขระดับปานกลาง	107	6.96	32	9.07	139	7.351
ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	532	34.59	197	55.81	729	38.551
รวม	1,538	100.00	353	100.00	1,891	100.000

หมายเหตุ : * ศูนย์ฯ พิเศษชายแดน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย นอนงเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะโง๊ะและห้วยแล้ง
ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปีพ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.11 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆและความเห็นเกี่ยวกับ
ผู้ที่ควรมีหน้าที่แก้ไข

ผู้ที่ควรมีหน้าที่แก้ไข	ลักษณะของศูนย์				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่น ๆ		ศูนย์ชายแดน *			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อำเภอ	583	100.00	183	100.00	766	100.00
อำเภอแก้ไข	119	20.41	57	31.15	176	22.98
โครงการหลวง	1550	100.00	352	100.00	1902	100.00
โครงการหลวงแก้ไข	377	24.32	80	22.73	457	24.03
ตำรวจ	1552	100.00	352	100.00	1904	100.00
ตำรวจแก้ไข	289	18.62	139	39.49	428	22.48
อบต.	1552	100.00	352	100.00	1904	100.00
อบต. แก้ไข	754	48.58	161	45.74	915	48.06
กำนัน	1553	100.00	352	100.00	1905	100.00
กำนันแก้ไข	408	26.27	129	36.65	537	28.19
ชาวบ้าน	1553	100.00	352	100.00	1905	100.00
ชาวบ้านแก้ไข	786	50.61	174	49.43	960	50.39
ผู้อื่น	1547	100.00	351	100.00	1898	100.00
ผู้นำทางศาสนา	580	37.49	73	20.80	653	34.40
เจ้าหน้าที่ป.ป.ส.	2	0.13	5	1.42	7	0.37
ครู	0	0.00	1	0.28	1	0.05
เยาวชน	1	0.06	0	0.00	1	0.05
พระเจ้าอยู่หัว	0	0.00	1	0.28	1	0.05

หมายเหตุ : ศูนย์ขายแดน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะโง๊ะ และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.12 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ และความเดือดร้อนจากยาเสพติด

ระดับความเดือดร้อน ยาเสพติด	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เดือดร้อน	227	14.67	67	21.61	294	15.83
เดือดร้อนเล็กน้อย	788	50.94	156	50.32	944	50.83
เดือดร้อนปานกลาง	349	22.56	67	21.61	416	22.40
เดือดร้อนมาก	183	11.83	20	6.45	203	10.93
รวม	1,547	100.00	310	100.00	1,857	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย วัดจันทร์และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปีพ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.13 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆและความต้องการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ระดับความต้องการแก้ไข ปัญหายาเสพติด	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการแก้ไข	718	45.47	161	51.60	879	46.48
ต้องการแก้ไขระดับต่ำ	125	7.92	19	6.09	144	7.62
ต้องการแก้ไขระดับปานกลาง	120	7.60	19	6.09	139	7.35
ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	616	39.01	113	36.22	729	38.55
รวม	1579	100.00	312	100.00	1891	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย วัดจันทร์และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.14 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆและความเห็นเกี่ยวกับ
ผู้ที่ควรมีหน้าทีในการแก้ไขปัญหาเสพติด

ผู้ที่ควรมีหน้าที่แก้ไข	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่น ๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว *			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อำเภอ	633	100.00	133	100.00	766	100.00
อำเภอแก้ไข	148	23.38	28	21.05	176	22.98
โครงการหลวง	1590	100.00	312	100.00	1902	100.00
โครงการหลวงแก้ไข	398	25.03	59	18.91	457	24.03
ตำรวจ	1593	100.00	311	100.00	1904	100.00
ตำรวจแก้ไข	358	22.47	70	22.51	428	22.48
อบต.	1592	100.00	312	100.00	1904	100.00
อบต. แก้ไข	768	48.24	147	47.12	915	48.06
กำนัน	1593	100.00	312	100.00	1905	100.00
กำนันแก้ไข	479	30.07	58	18.59	537	28.19
ชาวบ้าน	1593	100.00	312	100.00	1905	100.00
ชาวบ้านแก้ไข	841	52.79	119	38.14	960	50.39
ผู้อื่น	1587	100.00	311	100.00	1898	100.00
ผู้นำทางศาสนา	555	34.97	98	31.51	653	34.40
เจ้าหน้าที่ป.ป.ส.	7	0.44	0	0.00	7	0.37
ครู	1	0.06	0	0.00	1	0.05
เยาวชน	1	0.06	0	0.00	1	0.05
พระเจ้าอยู่หัว	1	0.06	0	0.00	1	0.05

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ นองหอย

วัดจันทร์ และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.15 จำนวนและร้อยละของผู้นำที่ระบุถึงระดับความเดือดร้อนและความต้องการแก้ไขปัญหายาเสพติดจำแนกตามระดับความสูงของศูนย์

ระดับความเดือดร้อนและ ความต้องการแก้ไขยาเสพติด	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความเดือดร้อน								
ไม่เดือดร้อน	17	35.42	15	50.00	22	34.92	54	38.30
เดือดร้อนเล็กน้อย	8	16.67	5	16.67	5	7.94	18	12.77
เดือดร้อนปานกลาง	9	18.75	4	13.33	16	25.40	29	20.57
เดือดร้อนมาก	14	29.17	6	20.00	20	31.75	40	28.37
รวม	48	100.00	30	100.00	63	100.00	141	100.00
ความต้องการแก้ไข								
ไม่ต้องการการแก้ไข	7	14.58	9	31.03	10	16.39	26	18.84
ต้องการการแก้ไขระดับต่ำ	0	0.00	3	10.34	2	3.28	5	3.62
ต้องการการแก้ไขระดับปานกลาง	14	29.17	5	17.24	10	16.39	29	21.01
ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	27	56.25	12	41.38	39	63.93	78	56.52
รวม	48	100.00	29	100.00	61	100.00	138	100.00

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้านปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.16 จำนวนและร้อยละของผู้นำที่ระบุถึงผู้ติดยาเสพติดจำแนกตามระดับความสูงของศูนย์และช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7-12 ปี	3	9.38	2	11.76	2	4.55	7	7.53
13-18 ปี	15	46.88	3	17.65	8	18.18	26	27.96
19-25 ปี	7	21.88	4	23.53	15	34.09	26	27.96
25-60 ปี	7	21.88	6	35.29	18	40.91	31	33.33
มากกว่า 60 ปี	0	0.00	2	11.76	1	2.27	3	3.23
รวม	32	100.00	17	100.00	44	100.00	93	100.00

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้านปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.17 จำนวนและร้อยละผู้นำที่ระบุถึงของลักษณะการแก้ไขปัญหายาเสพติดจำแนกตามระดับความสูง

ลักษณะการแก้ไขปัญหายาเสพติด	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การร่วมมือกันดูแลไม่ให้มีการค้าขาย ช่วยกันจับกุมผู้ติดยาเสพติด ช่วยกันดูแลบุตรหลานไม่ให้ติดเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด บำบัด+ให้ความรู้ ส่งตัวให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่งข่าวและแจ้งเจ้าหน้าที่ราชการ ลงโทษ ส่งเสริมให้เล่นกีฬา/สร้างลานกีฬาและอุปกรณ์กีฬา อื่นๆ	11	22.92	4	13.79	21	33.33	36	25.71
	5	10.42	8	27.59	12	19.05	25	17.86
	12	25.00	11	37.93	11	17.46	34	24.29
	23	47.92	6	20.69	31	49.21	60	42.86
	9	18.75	1	3.45	9	14.29	19	13.57
	6	12.50	6	20.69	6	9.52	18	12.86
	4	8.33	2	6.90	8	12.70	14	10.00
	1	2.08	0	0.00	1	1.59	2	1.43
	0	0.00	0	0.00	2	3.17	2	1.43
	48	100.00	29	100.00	63	100.00	140	100.00
รวม								

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้าน

ตารางที่ 3.3.18 จำนวนและร้อยละของผู้นำที่ระบุถึงระดับความเดือดร้อนและความต้องการแก้ไขปัญหายาเสพติด
จำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

ระดับความเดือดร้อนและ ความต้องการแก้ไขยาเสพติด	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่น ๆ		ศูนย์ชายแดน *			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความเดือดร้อน						
ไม่เดือดร้อน	48	41.38	6	24.00	54	38.30
เดือดร้อนเล็กน้อย	15	12.93	3	12.00	18	12.77
เดือดร้อนปานกลาง	23	19.83	6	24.00	29	20.57
เดือดร้อนมาก	30	25.86	10	40.00	40	28.37
รวม	116	100.00	25	100.00	141	100.00
ความต้องการแก้ไข						
ไม่ต้องการการแก้ไข	25	22.12	1	4.00	26	18.84
ต้องการการแก้ไขระดับต่ำ	5	4.42	0	0.00	5	3.62
ต้องการการแก้ไขระดับปานกลาง	21	18.58	8	32.00	29	21.01
ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	62	54.87	16	64.00	78	56.52
รวม	113	100.00	25	100.00	138	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ชายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้านปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.19 จำนวนและร้อยละของผู้นำที่ระบุถึงผู้ติดยาเสพติดจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆและช่วง
อายุ

ช่วงอายุ	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ชายแดน *			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7-12 ปี	5	6.67	2	11.11	7	7.53
13-18 ปี	23	30.67	3	16.67	26	27.96
19-25 ปี	18	24.00	8	44.44	26	27.96
25-60 ปี	26	34.67	5	27.78	31	33.33
มากกว่า 60 ปี	3	4.00	0	0.00	3	3.23
รวม	75	100.00	18	100.00	93	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ชายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้านปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.20 จำนวนและร้อยละของผู้ที่ระบุถึงลักษณะการแก้ไขปัญหายาเสพติดจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

ลักษณะการแก้ไขปัญหายาเสพติด	ลักษณะของศูนย์ฯ						รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ชายแดน *					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การร่วมมือกันดูแลไม่ให้มีการค้าขาย ช่วยกันจับกุมผู้ติดยาเสพติด ช่วยกันดูแลบุตรหลานไม่ให้ติด/เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด บำบัด+ให้ความรู้ ส่งตัวให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่งข่าวและแจ้งเจ้าหน้าที่ราชการ ลงโทษ ส่งเสริมให้เล่นกีฬา/สร้างลานกีฬาและอุปกรณ์กีฬา อื่นๆ	29	25.22	7	28.00	36	25.71		
	23	20.00	2	8.00	25	17.86		
	32	27.83	2	8.00	34	24.29		
	44	38.26	16	64.00	60	42.86		
	17	14.78	2	8.00	19	13.57		
	16	13.91	2	8.00	18	12.86		
	13	11.30	1	4.00	14	10.00		
	1	0.87	1	4.00	2	1.43		
	2	1.74	0	0.00	2	1.43		
	115	100.00	25	100.00	140	100.00		
รวม								

หมายเหตุ : * ศูนย์ชายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งดอยหนองเขียว อ่างขวาง หมอกจำ่ม ดะโต๊ะ และห้วยแสง

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้าน

ตารางที่ 3.3.21 จำนวนและร้อยละของผู้นำที่ระบุถึงระดับความเดือดร้อนและความต้องการแก้ไขปัญหายาเสพติด
จำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

ระดับความเดือดร้อนและ ความต้องการแก้ไขยาเสพติด	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว *			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความเดือดร้อน						
ไม่เดือดร้อน	42	38.18	12	38.71	54	38.30
เดือดร้อนเล็กน้อย	16	14.55	2	6.45	18	12.77
เดือดร้อนปานกลาง	21	19.09	8	25.81	29	20.57
เดือดร้อนมาก	31	28.18	9	29.03	40	28.37
รวม	110	100.00	31	100.00	141	100.00
ความต้องการแก้ไข						
ไม่ต้องการการแก้ไข	20	18.35	6	20.69	26	18.84
ต้องการการแก้ไขระดับต่ำ	4	3.67	1	3.45	5	3.62
ต้องการการแก้ไขระดับปานกลาง	26	23.85	3	10.34	29	21.01
ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	59	54.13	19	65.52	78	56.52
รวม	109	100.00	29	100.00	138	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้านปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.22 จำนวนและร้อยละของผู้นำที่ระบุถึงผู้ติดยาเสพติดจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆและช่วง
อายุ

ช่วงอายุ	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่น ๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว *			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7-12 ปี	5	7.14	2	8.70	7	7.53
13-18 ปี	21	30.00	5	21.74	26	27.96
19-25 ปี	21	30.00	5	21.74	26	27.96
25-60 ปี	21	30.00	10	43.48	31	33.33
มากกว่า 60 ปี	2	2.86	1	4.35	3	3.23
รวม	70	100.00	23	100.00	93	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้านปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.3.23 จำนวนและร้อยละของผู้มีที่ระบุถึงลักษณะการแก้ไขปัญหาสภาพติดจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

วิธีแก้ไขปัญหาลักษณะ	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ท่องเที่ยว *		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
การร่วมมือกันดูแลไม่ให้มีการค้าขาย	32	29.09	4	13.33	36	25.71
ช่วยกันจับกุมผู้ติดยาเสพติด	17	15.45	8	26.67	25	17.86
ช่วยกันดูแลบุตรหลานไม่ให้ติด/เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	25	22.73	9	30.00	34	24.29
บำบัด+ให้ความรู้	48	43.64	12	40.00	60	42.86
ส่งตัวให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ	17	15.45	2	6.67	19	13.57
ส่งข่าวและแจ้งเจ้าหน้าที่ราชการ	17	15.45	1	3.33	18	12.86
ลงโทษ	11	10.00	3	10.00	14	10.00
ส่งเสริมให้เล่นกีฬาสร้างลานกีฬาและอุปกรณ์กีฬา	2	1.82	0	0.00	2	1.43
อื่นๆ	2	1.82	0	0.00	2	1.43
รวม	110	100.00	30	100.00	140	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก ช่างช้าง ชิมพนนท์ นนงน้อย

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้าน

3.4. ประชากร

3.4.1 โครงสร้างประชากร

ก. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ

ศูนย์ที่ตั้งอยู่ในความสูงระดับต่ำมีกลุ่มประชากรอายุน้อยกว่า 11 ปี และ 11-20 ปี รวมกันร้อยละ 40 ซึ่งนับว่าไม่สูงนัก ขณะที่ประชากรวัยสูงอายุ (51 ปีขึ้นไป) มีกว่าร้อยละ 12 ซึ่งนับว่ามากพอสมควร ภาวะพึ่งพิงที่ประชากรวัยแรงงาน (15-64 ปี) ต้องเลี้ยงดูมีไม่มากนัก (โดยเกษตรกร 100 คนต้องหาเลี้ยงผู้อื่นอีก 46 คน) (ตารางที่ 3.4.1)

โดยทั่วไป เมื่อถามเกษตรกรถึงความรู้สึกว่ามีลูกมากกว่า 2 คนขึ้นไปจะมีผลดีหรือผลเสียมากกว่ากัน เกษตรกรในกลุ่มศูนย์นี้มองเห็นถึงผลเสียมากกว่าในสัดส่วนที่สูงกว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงที่มากกว่า (ตารางที่ 3.4.14)

ข. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลาง

กลุ่มประชากรอายุน้อย (11-20 ปี) มีสูงพอควร (ร้อยละ 46) ขณะที่อายุ 51 ปีขึ้นไปมี (ร้อยละ 11) ภาวะพึ่งพิงของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับนี้อยู่ในระดับปานกลาง (เฉลี่ยร้อยละ 57 คน) (ตารางที่ 3.4.1)

ค. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูง

กลุ่มประชากรอายุน้อย (11-20 ปี) ในศูนย์กลุ่มนี้มีจำนวนสูงมากกว่ากลุ่มศูนย์ระดับต่ำกว่าคือมีร้อยละ 52 ขณะที่บุคคลที่อายุเกิน 50 ปี ก็ไม่น้อยกว่าคือมีประมาณร้อยละ 8 ส่งผลให้ภาวะพึ่งพิงที่ประชากรวัยแรงงาน (15-61 ปี) มีจำนวนมากคือร้อยละ 65 คน (ตารางที่ 3.4.1)

ง. ลักษณะโครงสร้างของประชากรโดยรวม

การวางแผนครอบครัวของประชากรในศูนย์ระดับต่ำ (มักใกล้เมือง) ที่อาจจะดีกว่าศูนย์ในระดับสูงกว่า (มักไกลเมืองและการคมนาคมลำบาก) เริ่มส่งผลให้ประชากรวัยอายุน้อยในศูนย์ระดับต่ำมีจำนวนน้อยลง และประชากรวัยอายุมากมีมากขึ้นเนื่องจากใกล้ที่รักษาพยาบาลในเมืองมากกว่า ซึ่งให้เห็นว่า มีความจำเป็นต้องเร่งการวางแผนครอบครัวแก่ศูนย์ที่ตั้งอยู่ในความสูงระดับกลางและสูงให้มากยิ่งขึ้น (ตารางที่ 3.4.2)

ตารางที่ 3.4.8 แสดงให้เห็นว่าในศูนย์พื้นที่ระดับความสูงเพิ่มขึ้นประชากรจะมีอัตราการเกิดเพิ่มขึ้น (จากร้อยละ 1.07 เป็น 1.85 และ 1.96 ตามลำดับ) นอกจากนี้อัตราการอพยพออกไปทำงานในเมืองในกลุ่มศูนย์ต่างๆ ก็ยังมีอยู่สูง จึงทำให้ในพื้นที่ระดับต่ำไม่มีการเพิ่มขึ้นของประชากร (อัตราเพิ่มประชากรเท่ากับร้อยละ -0.87) ในขณะที่เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับกลางและสูงยังมีอัตราการเพิ่มของประชากรอยู่พอสมควร

เมื่อถามเกษตรกรถึงความรู้สึกว่ามีลูกมากกว่า 2 คนขึ้นไปจะมีผลดีหรือผลเสียมากกว่ากัน เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลางและค่อนข้างสูงยังมองเห็นถึงผลดีมากกว่าในสัดส่วนที่สูง จึงจำเป็นต้องรณรงค์ให้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในเรื่องเกี่ยวกับการมีบุตรนี้ หากพิจารณาในแง่ฐานะพบว่า เกษตรกรที่มีฐานะดีจะเห็นผลเสียของการมีลูกเกินกว่า 2 คนขึ้นไปมากกว่าเกษตรกรในกลุ่มฐานะที่ต่ำกว่า (ร้อยละ 65 ของกลุ่มฐานะดีเทียบกับร้อยละ 63 และ 59 ของกลุ่มเกษตรกรฐานะปานกลางและยากจน ตามลำดับ - ตารางที่ 3.4.14) และหากพิจารณาด้านความแตกต่างในเผ่า พบว่าเกษตรกรบางเผ่ายังเห็นผลเสียของการมีบุตรเกินกว่า 2 คนในสัดส่วนที่ต่ำกว่าร้อยละ 60 เช่น เผ่าจีนฮ่อ (ร้อยละ 41) ละว้า (ร้อยละ 45) เย้า (ร้อยละ 54) กะเหรี่ยง (ร้อยละ 59) และม้งและปะหล่อง (ร้อยละ 60 เท่ากัน) (ตารางที่ 3.4.16) เกษตรกรในเผ่าต่างๆ

เหล่านี้ สมควรได้รับการรณรงค์ให้มากขึ้นเพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขทัศนคติเกี่ยวกับการมีบุตรเกินกว่า 2 คนให้ลดลง

เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างประชากรเปรียบเทียบตามเผ่าต่างๆ พบว่า คนเมืองที่มีบุคคลวัยไม่เกิน 20 ปีมีร้อยละ 29 น้อยกว่าเผ่าอื่นๆ ที่มีถึงร้อยละ 40 หรือ 50 ขณะที่กลุ่มผู้สูงอายุ (51 ปีขึ้นไป) คนเมืองมีร้อยละ 16 แต่ผู้สูงอายุเผ่าอื่นๆ จะมีจำนวนน้อยกว่า เช่น ลีซอมีประมาณร้อยละ 9 มูเซอและม้งมีประมาณร้อยละ 6 เท่านั้น แสดงถึงความจำเป็นต้องวางแผนครอบครัวในกลุ่มชาวเขาเผ่าอื่นๆ เหล่านี้ให้มากขึ้นกว่าเดิม อีกทั้งมีบริการด้านอนามัยที่ดีแก่ชนเผ่าต่างๆ นี้ให้มากขึ้น

ทางด้านภาวะพึ่งพิงของบุคคลวัยแรงงาน (15-16 ปี) ที่ต้องดูแลผู้อายุน้อยกว่านี้และสูงกว่านี้ พบว่าในเผ่าคนเมืองมีเพียงร้อยละ 36 คน แต่เผ่าม้งและปะหล่องมีสูงถึงร้อยละ 82 คนเท่ากันซึ่งนับว่าสูงกว่ากันมากกว่า 1 เท่าตัว

เมื่อพิจารณาเป็นรายศูนย์ฯ พบว่าศูนย์ที่มีภาวะพึ่งพิงสูงและควรแก้ไขด้วยการวางแผนครอบครัวในระยะยาว ได้แก่ ศูนย์ห้วยน้ำขุ่น อ่างขาง ขุนวาง แม่โต ห้วยแล้ง แม่ปูลหลวง แม่สาใหม่ และปางดู่

จ. กลุ่มศูนย์ชายแดน

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนแม้จะมีอัตราการเกิดค่อนข้างต่ำ (ร้อยละ 1.51) แต่อัตราการตายค่อนข้างสูง (ร้อยละ 1.08) (ตารางที่ 3.4.11) การอพยพเข้าของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนค่อนข้างสูง (ร้อยละ 0.90) อาจเป็นเพราะมีชาวต่างชาติอพยพเข้ามาด้วยบ้างก็ได้ ขณะเดียวกันการอพยพออกก็มีมากพอควรจึงส่งผลให้ประชากรในกลุ่มศูนย์ชายแดนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.42 ต่อปีเท่านั้น สำหรับความเห็นว่ามีบุตรเกินกว่า 2 คนเป็นเรื่องดีหรือไม่ดี ทั้งศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่น ๆ มีอยู่ใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 3.4.17)

อัตราอพยพของประชากรในกลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ตามชายแดนมีไม่มากนัก และใกล้เคียงกับกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่อัตราการอพยพเข้าของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนมีมากกว่า คือมีเฉลี่ยร้อยละ 0.90 ซึ่งมากกว่ากลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกือบ 3 เท่าตัว คาดว่าอาจเกิดจากบุคคลนอกประเทศอพยพเข้ามาในกลุ่มศูนย์ฯ ที่ตั้งอยู่ใกล้ชายแดนยังมีอยู่ โดยเฉพาะที่ศูนย์หมอกจ๋าม สะโงะ และห้วยแล้ง ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปดูแลจัดการ ซึ่งควรเป็นการติดตามว่ากลุ่มศูนย์ชายแดนมีการอพยพของชาวต่างชาติเข้ามาทำกินและอาศัยในศูนย์หรือไม่ หากมีก็ควรให้มีมาตรการในการผลักดันให้ออกไป

นอกจากนี้ยังพบว่า เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนมีอัตราตายค่อนข้างสูงอาจเนื่องจากการบริการอนามัยยังไม่มีเท่าที่ควรก็ได้

จ. ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีอัตราการเกิดสูงถึงร้อยละ 0.14 อาจเป็นเพราะประชากรบางเผ่าตามศูนย์ดังกล่าวยังนิยมการมีบุตรจำนวนมาก อัตราตายที่มีนับอยู่ในระดับต่ำพอควร (ร้อยละ 0.71) ส่วนการอพยพเข้ามีน้อย (ร้อยละ 0.25) (ตารางที่ 3.4.12) เมื่อเทียบกับกลุ่มศูนย์ชายแดน แต่การอพยพออกของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ท่องเที่ยวยังมีอยู่มากพอควร (ร้อยละ 0.66) ทั้งสภาพตามข้อ 1 และข้อ 2 นี้ส่งผลให้อัตราการเพิ่มของประชากรในกลุ่มศูนย์ท่องเที่ยวมีร้อยละ 1.02 ต่อปีซึ่งเทียบกับค่าเฉลี่ยทั่วไปในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงซึ่งก็ยังนับว่าสูงและควรได้รับการดูแลให้ลดต่ำลง เพราะแม้กระทั่งความต้องการมีบุตรเกิน 2 คน ในศูนย์ท่องเที่ยวยังเชื่อว่าเป็นเรื่องดีถึงร้อยละ 41 ซึ่งสูงกว่าที่ศูนย์ทั่วไปมีความเห็นเช่นนี้ (ร้อยละ 37) (ตารางที่ 3.4.18)

3.4.2 การศึกษาของบุคคลในวัยเรียน (7-12 ปี) และวัย 13 ปีขึ้นไป

ก. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ

บุคคลในวัยเรียน (7-12 ปี) ของศูนย์ระดับนี้มีร้อยละ 4.23 ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ แสดงว่าเป็นบุคคลที่เมื่อครบกำหนดวัยที่บังคับให้เข้าเรียนแล้วยังไม่ได้เข้าเรียน หากบุคคลเหล่านี้ได้เข้าเรียนอายุสูงกว่านี้บ้างก็อาจไม่เป็นผลเสียเกินไปนัก อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน ควรต้องพิจารณาจัดการศึกษาให้มีโอกาสได้รับการศึกษาซึ่งจะเป็นในระบบโรงเรียนหรือการศึกษานอกโรงเรียนก็ได้ ส่วนผู้ที่มีอายุเกิน 13 ปีและยังไม่ได้ได้รับการศึกษาใดเลยมีถึงร้อยละ 26 ซึ่งนับว่ามีสัดส่วนสูงพอสมควร (ตารางที่ 3.4.19 และ 3.4.24)

ข. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลาง

ตารางที่ 3.4.19 และ 3.4.24 แสดงผู้วัยเรียน (7-12 ปี) ที่ไม่ได้เรียนของศูนย์กลุ่มนี้มีจำนวนน้อยกว่ากลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำราวหนึ่งเท่าตัว และผู้ที่มีอายุเกินกว่า 13 ปีและยังไม่ได้ได้รับการศึกษาใดๆ มีปริมาณมากกว่ากลุ่มศูนย์ระดับต่ำโดยมีถึงร้อยละ 34.42 ซึ่งให้เห็นความจำเป็นของการบริการการศึกษาผู้ใหญ่ในศูนย์กลุ่มนี้ให้จริงจังมากยิ่งขึ้น

ค. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูง

ทั้งผู้ที่ยังวัยเรียน (7-12 ปี) และผู้ที่มีอายุเกินกว่า 13 ปีในศูนย์กลุ่มนี้และยังไม่ได้ได้รับการศึกษาเป็นจำนวนมากมากกว่ากลุ่มศูนย์ระดับต่ำและปานกลาง อาจชี้ถึงความขาดแคลนการบริการการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียนในพื้นที่ระดับสูงเกินกว่า 1,000 เมตรที่มักมีความทุรกันดารและอากาศหนาวเย็น (ตารางที่ 3.4.19 และ 3.4.24)

ง. สภาพการศึกษาของเกษตรกรโดยรวม

โดยทั่วไปยังมีบุคคลวัยเรียน (7-12ปี) ที่ควรเริ่มได้รับการศึกษาแต่ยังไม่ได้เข้าโรงเรียนในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำสูงถึงร้อยละ 4.23 ซึ่งแสดงถึงโอกาสจะเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่ได้รับการศึกษาในอนาคต เมื่อจำแนกตามศูนย์ต่างๆ พบเกินกว่าร้อยละ 5 ของเกษตรกรวัยเรียนในศูนย์ห้วยน้ำริน ห้วยน้ำขุน แม่ลาน้อย ม่อนเงาะ อ่างช้าง แม่โค หมอกจ๋าม แก่น้อย ห้วยเลี้ยว และหนองเขียวที่ยังไม่ได้เข้าเรียน จึงควรพิจารณาเปิดการสอนในระบบให้แก่เด็กดังกล่าวเป็นเรื่องแรกหรือในลำดับถัดมาคือการจัดการศึกษานอกระบบ

สำหรับการศึกษาของผู้ที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไปแล้วพบว่าทุกศูนย์เกษตรกรอายุ 13 ปีขึ้นไปและไม่ได้รับการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 34 แต่ศูนย์ที่ตั้งในระดับสูงกว่า 1,000 เมตรขึ้นไปจะมีสัดส่วนผู้ไม่ได้รับการศึกษามากขึ้น ตามลำดับ (จากร้อยละ 27 เป็นร้อยละ 34 และ 43 ในกลุ่มศูนย์ระดับสูงกว่า 1,000 เมตร) เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับสูงปานกลางและระดับค่อนข้างสูงที่มีปัญหานี้ประกอบด้วย ห้วยน้ำริน ปิงคำ ปางอู้ง อ่างช้าง แม่แะ ห้วยแล้ง แม่ปุ่นหลวง แก่น้อย และแม่สาใหม่

เมื่อจำแนกตามเผ่าพบว่า เกษตรกรอายุ 13 ปีขึ้นไปที่ไม่ได้รับการศึกษาพบว่ามีมากในเผ่าปะหล่อง (ร้อยละ 77) อีโก้/อาข่า (ร้อยละ 59) ไทยลื้อ (ร้อยละ 52) มูเซอ และไทยใหญ่ (ร้อยละ 46) ขณะที่ผู้ที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไปและไม่ได้รับการศึกษาของเผ่าคนเมืองมีเพียงร้อยละ 9 (ตารางที่ 3.4.25) การจัดการศึกษานอกระบบหรือการศึกษานอกโรงเรียนแก่บุคคลเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่ควรจัดทำขึ้นในแผนพัฒนาในระยะต่อไป

ตารางที่ 3.4.1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามระดับความสูง เพศ และช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ระดับความสูง					
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 11 ปี	802	19.27	501	23.44	1,175	26.55
11-20 ปี	877	21.08	477	22.32	1,135	25.66
21-30 ปี	706	16.97	403	18.86	799	18.06
31-40 ปี	663	15.93	297	13.90	537	12.14
41-50 ปี	605	14.54	228	10.67	434	9.81
51-60 ปี	261	6.27	120	5.62	184	4.16
มากกว่า 60 ปี	247	5.94	111	5.19	161	3.64
รวม	4,161	100.00	2,137	100.00	4,425	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.2 ลักษณะโครงสร้างของประชากรโดยทั่วไปในพื้นที่ศูนย์โครงการหลวงปี 2543

ช่วงอายุ	เพศ				รวม	
	ชาย		หญิง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 11 ปี	1,259	23.13	1,219	23.08	2,478	23.11
11-20 ปี	1,213	22.29	1,276	24.16	2,489	23.21
21-30 ปี	972	17.86	936	17.72	1,908	17.79
31-40 ปี	739	13.58	758	14.35	1,497	13.96
41-50 ปี	661	12.15	606	11.48	1,267	11.82
51-60 ปี	319	5.86	246	4.66	565	5.27
มากกว่า 60 ปี	279	5.13	240	4.54	519	4.84
รวม	5,442	100.00	5,281	100.00	10,723	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.4 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามเพศ เพศ และช่วงอายุ

ช่วงอายุ	เพศ										ลือขอ			
	คนเมือง										รวม			
	ชาย		หญิง		รวม		ชาย		หญิง		รวม			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
น้อยกว่า 11 ปี	156	12.48	169	14.26	325	13.35	23	25.84	22	24.44	45	25.14		
11-20 ปี	193	15.44	197	16.62	390	16.02	26	29.21	26	28.89	52	29.05		
21-30 ปี	197	15.76	193	16.29	390	16.02	13	14.61	16	17.78	29	16.20		
31-40 ปี	227	18.16	236	19.92	463	19.01	13	14.61	15	16.67	28	15.64		
41-50 ปี	241	19.28	226	19.07	467	19.18	6	6.74	3	3.33	9	5.03		
51-60 ปี	112	8.96	80	6.75	192	7.89	5	5.62	6	6.67	11	6.15		
มากกว่า 60 ปี	124	9.92	84	7.09	208	8.54	3	3.37	2	2.22	5	2.79		
รวม	1,250	100.00	1,185	100.00	2,435	100.00	89	100.00	90	100.00	179	100.00		

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.4 (ต่อ)

ช่วงอายุ	เผ่า									
	ละว้า					มูเซอ				
	เพศ					เพศ				
	ชาย		หญิง			ชาย		หญิง		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
น้อยกว่า 11 ปี	48	24.87	39	22.67	87	155	26.01	143	24.40	298
11-20 ปี	41	21.24	40	23.26	81	153	25.67	172	29.35	325
21-30 ปี	40	20.73	37	21.51	77	108	18.12	107	18.26	215
31-40 ปี	25	12.95	19	11.05	44	76	12.75	78	13.31	154
41-50 ปี	12	6.22	18	10.47	30	67	11.24	52	8.87	119
51-60 ปี	20	10.36	12	6.98	32	22	3.69	22	3.75	44
มากกว่า 60 ปี	7	3.63	7	4.07	14	15	2.52	12	2.05	27
รวม	193	100.00	172	100.00	365	596	100.00	586	100.00	1,182
										100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.4 (ต่อ)

ช่วงอายุ	แผ่น									
	แม่ / มัง					กะเหรี่ยง				
	เพศ					เพศ				
	ชาย		หญิง			ชาย		หญิง		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	รวม	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	รวม
น้อยกว่า 11 ปี	365	33.73	355	32.87	720	380	22.81	326	20.76	706
11-20 ปี	266	24.58	284	26.30	550	414	24.85	429	27.32	843
21-30 ปี	218	20.15	208	19.26	426	289	17.35	291	18.54	580
31-40 ปี	94	8.69	81	7.50	175	228	13.69	234	14.90	462
41-50 ปี	69	6.38	78	7.22	147	202	12.12	164	10.45	366
51-60 ปี	44	4.07	47	4.35	91	80	4.80	54	3.44	134
มากกว่า 60 ปี	26	2.40	27	2.50	53	73	4.38	72	4.59	145
รวม	1,082	100.00	1,080	100.00	2,162	1,666	100.00	1,570	100.00	3,236

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.4 (ต่อ)

ช่วงอายุ	เผ่า											
	จีนฮ่อ					เย้า						
	เพศ				รวม	เพศ				รวม		
	ชาย		หญิง			ชาย		หญิง				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
น้อยกว่า 11 ปี	27	21.26	33	25.19	60	23.26	7	20.00	14	35.00	21	28.00
11-20 ปี	29	22.83	31	23.66	60	23.26	9	25.71	7	17.50	16	21.33
21-30 ปี	19	14.96	22	16.79	41	15.89	8	22.86	4	10.00	12	16.00
31-40 ปี	18	14.17	20	15.27	38	14.73	3	8.57	8	20.00	11	14.67
41-50 ปี	16	12.60	11	8.40	27	10.47	6	17.14	3	7.50	9	12.00
51-60 ปี	6	4.72	5	3.82	11	4.26	1	2.86	1	2.50	2	2.67
มากกว่า 60 ปี	12	9.45	9	6.87	21	8.14	1	2.86	3	7.50	4	5.33
รวม	127	100.00	131	100.00	258	100.00	35	100.00	40	100.00	75	100.00

ที่มา : จากการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.4 (ต่อ)

ช่วงอายุ	เผ่า									
	ปะหล่อง					อีเก้อ/อาข่า				
	เพศ		รวม			เพศ		รวม		
	ชาย		หญิง		รวม	ชาย		หญิง		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
น้อยกว่า 11 ปี	10	37.04	20	45.45	30	78	28.36	78	27.76	156
11-20 ปี	3	11.11	4	9.09	7	61	22.18	74	26.33	135
21-30 ปี	5	18.52	9	20.45	14	53	19.27	27	9.61	80
31-40 ปี	5	18.52	4	9.09	9	34	12.36	49	17.44	83
41-50 ปี	1	3.70	5	11.36	6	25	9.09	24	8.54	49
51-60 ปี	2	7.41	1	2.27	3	12	4.36	13	4.63	25
มากกว่า 60 ปี	1	3.70	1	2.27	2	12	4.36	16	5.69	28
รวม	27	100.00	44	100.00	71	275	100.00	281	100.00	556

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.4 (ต่อ)

ช่วงอายุ	เผ่า											
	คะฉิ่น						ไทยใหญ่					
	เพศ			รวม			เพศ			รวม		
	ชาย		หญิง	ชาย		หญิง	ชาย		หญิง	ชาย		หญิง
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 11 ปี	1	20.00	0	0.00	1	14.29	9	10.71	15	18.07	24	14.37
	2	40.00	1	50.00	3	42.86	14	16.67	10	12.05	24	14.37
	1	20.00	0	0.00	1	14.29	17	20.24	19	22.89	36	21.56
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	14	16.67	11	13.25	25	14.97
	0	0.00	1	50.00	1	14.29	14	16.67	18	21.69	32	19.16
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	12	14.29	4	4.82	16	9.58
มากกว่า 60 ปี	1	20.00	0	0.00	1	14.29	4	4.76	6	7.23	10	5.99
รวม	5	100.00	2	100.00	7	100.00	84	100.00	83	100.00	167	100.00

ที่มา : จากการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.4 (ต่อ)

ช่วงอายุ	เผ่า					
	ไทยลื้อ					
	เพศ		หญิง		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 11 ปี	0	0.00	2	20.00	2	10.53
11-20 ปี	2	22.22	0	0.00	2	10.53
21-30 ปี	2	22.22	1	10.00	3	15.79
31-40 ปี	1	11.11	3	30.00	4	21.05
41-50 ปี	2	22.22	2	20.00	4	21.05
51-60 ปี	2	22.22	1	10.00	3	15.79
มากกว่า 60 ปี	0	0.00	1	10.00	1	5.26
รวม	9	100.00	10	100.00	19	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์ขยายแดน ศูนย์อื่นๆ เพศ และช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ศูนย์อื่นๆ						ศูนย์ขยายแดน *						รวมทั้งหมด	
	เพศ			รวม			เพศ			รวม				
	ชาย		หญิง	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	หญิง		จำนวน	ร้อยละ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน					ร้อยละ						
น้อยกว่า 11 ปี	1,026	23.04	965	22.67	1,991	22.86	233	23.56	254	24.78	487	24.18	2,485	23.12
11-20 ปี	1,001	22.48	1,030	24.20	2,031	23.32	212	21.44	246	24.00	458	22.74	2,494	23.21
21-30 ปี	787	17.67	751	17.65	1,538	17.66	185	18.71	185	18.05	370	18.37	1,914	17.81
31-40 ปี	602	13.52	612	14.38	1,214	13.94	137	13.85	146	14.24	283	14.05	1,498	13.94
41-50 ปี	552	12.40	503	11.82	1,055	12.11	109	11.02	103	10.05	212	10.53	1,268	11.80
51-60 ปี	251	5.64	195	4.58	446	5.12	68	6.88	51	4.98	119	5.91	567	5.28
มากกว่า 60 ปี	234	5.25	200	4.70	434	4.98	45	4.55	40	3.90	85	4.22	521	4.85
รวม	4,453	100.00	4,256	100.00	8,709	100.00	989	100.00	1,025	100.00	2,014	100.00	10,747	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ขยายแดน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หอนงเขียว อ่างทอง นมอจ้าม สะโง๊ะและห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจคูนักหมู่บ้าน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.6 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ศูนย์อื่นๆ เพศและช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ลักษณะของศูนย์ฯ												รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ				ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว *									
	เพศ				รวม				รวม					
	ชาย		หญิง		ชาย		หญิง		ชาย		หญิง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
น้อยกว่า 11 ปี	1,000	22.39	975	22.65	1,975	22.52	259	26.54	244	24.97	503	25.76	2,485	23.12
11-20 ปี	975	21.83	1,015	23.58	1,990	22.69	238	24.39	261	26.71	499	25.55	2,494	23.21
21-30 ปี	794	17.78	754	17.52	1,548	17.65	178	18.24	182	18.63	360	18.43	1,914	17.81
31-40 ปี	616	13.79	626	14.54	1,242	14.16	123	12.60	132	13.51	255	13.06	1,498	13.94
41-50 ปี	564	12.63	517	12.01	1,081	12.33	97	9.94	89	9.11	186	9.52	1,268	11.80
51-60 ปี	272	6.09	201	4.67	473	5.39	47	4.82	45	4.61	92	4.71	567	5.28
มากกว่า 60 ปี	245	5.49	216	5.02	461	5.26	34	3.48	24	2.46	58	2.97	521	4.85
รวม	4,466	100.00	4,304	100.00	8,770	100.00	976	100.00	977	100.00	1,953	100.00	10,747	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก ข้างทาง อิมทนต์ หนองหอย วัดจันทร์และแม่ตำไผ่

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.7 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามกลุ่มศูนย์ที่มีการสำรวจ เพศ และช่วงอายุ

ช่วงอายุ	สำรวจปี 2539										สำรวจปี 2543														
	16 ศูนย์										16 ศูนย์														
	เพศ					เพศ					รวม					เพศ					รวม				
	ชาย		หญิง			ชาย		หญิง			ชาย		หญิง			ชาย		หญิง			ชาย		หญิง		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
น้อยกว่า 11 ปี	645	28.14	639	27.92	610	25.17	26.36	671	26.36	610	25.17	1,281	25.77	588	20.30	609	21.32	1,197	20.81	1,197	20.81	1,197	20.81		
11-20 ปี	526	22.95	576	25.16	605	24.96	23.53	599	23.53	605	24.96	1,204	24.23	614	21.20	671	23.49	1,285	22.34	1,285	22.34	1,285	22.34		
21-30 ปี	404	17.63	404	17.65	439	18.11	17.99	458	17.99	439	18.11	897	18.05	514	17.75	497	17.40	1,011	17.57	1,011	17.57	1,011	17.57		
31-40 ปี	287	12.52	277	12.10	322	13.28	12.18	310	12.18	322	13.28	632	12.72	429	14.81	436	15.26	865	15.04	865	15.04	865	15.04		
41-50 ปี	201	8.77	192	8.39	229	9.45	10.41	265	10.41	229	9.45	494	9.94	396	13.67	377	13.20	773	13.44	773	13.44	773	13.44		
51-60 ปี	119	5.19	109	4.76	113	4.66	5.15	131	5.15	113	4.66	244	4.91	188	6.49	133	4.66	321	5.58	321	5.58	321	5.58		
มากกว่า 60 ปี	110	4.80	92	4.02	106	4.37	4.40	112	4.40	106	4.37	218	4.39	167	5.77	134	4.69	301	5.23	301	5.23	301	5.23		
รวม	2,292	100.00	2,289	100.00	2,424	100.00	100.00	2,546	100.00	2,424	100.00	4,970	100.00	2,896	100.00	2,857	100.00	5,753	100.00	5,753	100.00	5,753	100.00		

หมายเหตุ : * ศูนย์จำนวน 16 ศูนย์นี้ประกอบด้วย ศูนย์หัวไผ่ ศูนย์น้ำเงิน ศูนย์น้ำปูน บึงคำ แม่สะเรียง แม่ลาน้อย ปางดง ม่อนเงาะ ห้วยลึก อ่างขวาง อินทนนท์ ขุนวาง แม่แปะ ป่าเมี่ยงหนองหอย และพระบาท

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.8 ร้อยละของอัตราการเกิด การตาย การอพยพเข้า และการเพิ่มประชากรของเกษตรกรปี 2542

จำแนกตามระดับความสูงของศูนย์

การเปลี่ยนแปลง ประชากร	ระดับความสูง			รวม ทั้งหมด
	ต่ำกว่า 800 เมตร	ระหว่าง 800 -1,000 เมตร	สูงกว่า 1,000 เมตร	
การเกิด	1.07	1.85	1.96	1.60
การตาย	0.92	0.72	0.57	0.73
อพยพเข้า	0.69	0.86	0.52	0.66
อพยพออก	1.71	1.49	1.12	1.42
ประชากรเพิ่ม	-0.87	0.50	0.75	0.08
รวมประชากรที่สำรวจ	4,043	2,215	4,383	10,632

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.9 ร้อยละของอัตราการเกิด การตาย การอพยพเข้า และการเพิ่มประชากรของเกษตรกรปี 2542

จำแนกตามฐานะ

รายการ	ฐานะ			รวมทั้งหมด
	ดี	ปานกลาง	ยากจน	
การเกิด	1.64	1.39	2.26	1.60
การตาย	0.77	0.64	0.91	0.73
อพยพเข้า	0.55	0.66	0.81	0.66
อพยพออก	1.82	1.23	1.61	1.42
ประชากรเพิ่ม	-0.46	0.16	0.55	0.08
รวมประชากรที่สำรวจ	2,196	6,401	1,987	10,632

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.4.10 ร้อยละของอัตราการเกิด การตาย การอพยพเข้า และการเพิ่มประชากรของเกษตรกรปี 2542 จำแนกตามเพศ

การเปลี่ยนแปลงประชากร	เพศ													รวมทั้งหมด
	คนเมือง	สี่ลือ	ละว้า / สะละ	มุเซอ	แม้ว / ม้ง	กะเหรี่ยง	จีนฮ่อ	เย้า	ปะหล่อง	อีเก้อ / อาซำ	คะฉิ่น	ไทยใหญ่	ไทยสี่ลือ	
การเกิด	0.70	1.72	1.51	1.69	2.62	1.45	2.17	0.00	2.67	1.85	0	0.62	5.26	1.60
การตาย	1.18	0.00	0.00	1.07	0.63	0.57	0.00	0.00	1.33	0.55	0	0.62	5.26	0.73
อพยพเข้า	0.79	0.00	0.50	1.16	0.86	0.44	0.00	0.00	0.00	0.00	0	1.24	0.00	0.66
อพยพออก	2.59	2.30	0.50	1.34	1.26	0.79	0.36	0.00	0.00	2.40	0	0.62	0.00	1.42
ประชากรเพิ่ม	-2.32	-0.57	1.51	0.62	1.58	0.54	0.72	0.00	1.33	-1.11	0	0.62	0.00	0.08
รวมประชากรที่สำรวจ	2,281	174	397	1,122	2,215	3,169	276	76	75	541	22	161	19	10,632

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.11 ร้อยละของอัตราการเกิด การตาย การอพยพออก และการเพิ่มประชากรของเกษตรกรจำแนกตาม
ศูนย์ชายแดน และศูนย์อื่นๆ

การเปลี่ยนแปลงประชากร	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์ชายแดน	ศูนย์อื่นๆ	
การเกิด	1.57	1.62	1.60
การตาย	0.93	0.69	0.73
อพยพเข้า	0.98	0.59	0.66
อพยพออก	1.08	1.52	1.42
ประชากรเพิ่ม	0.39	0.01	0.08
รวมประชากรที่สำรวจ	2,041	8,591	10,632

หมายเหตุ : * ศูนย์ชายแดน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หอนงเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะโง๊ะ และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.12 ร้อยละของอัตราการเกิด การตาย การอพยพเข้า และการเพิ่มประชากรของเกษตรกร จำแนก
ตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

การเปลี่ยนแปลงประชากร	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว *	ศูนย์อื่นๆ	
การเกิด	2.23	1.43	1.60
การตาย	0.71	0.74	0.73
อพยพเข้า	0.25	0.75	0.66
อพยพออก	0.66	1.59	1.42
ประชากรเพิ่ม	1.02	-0.13	0.08
จำนวนประชากรรวม	1,965	8,667	10,632

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หอนงฮอย

วัดจันทร์ และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.13 ร้อยละของอัตราการเกิด การตาย การอพยพเข้า และการเพิ่มประชากรของเกษตรกร จำแนกตามกลุ่มศูนย์ที่มีการสำรวจ

การเปลี่ยนแปลงประชากร	สำรวจปี 2539	สำรวจปี 2543		รวมทั้งหมด
	16 ศูนย์	16 ศูนย์	ศูนย์อื่นๆ	
การเกิด	3.02	1.83	1.40	1.60
การตาย	0.77	0.57	0.88	0.73
อพยพเข้า	0.36	0.49	0.81	0.66
อพยพออก	2.80	1.20	1.61	1.42
ประชากรเพิ่ม	-0.19	0.51	-0.28	0.08
จำนวนประชากรรวม	Na	4,920	5,712	10,632

หมายเหตุ : * ศูนย์จำนวน 16 ศูนย์นี้ประกอบด้วย ศูนย์ห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยน้ำขุ่น บึงคำ แม่สะเรียง แม่ลาน้อย ปางจูง ม่อนเงาะ ห้วยลึก ช้างขาว อินทนนท์ ขุนวาง แม่แฮ ป่าเมี่ยง นองหอย และพระบาทห้วยต้ม

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2539 และ พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.14 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามระดับความสูง และความเห็นถึงจำนวนบุตรเกินกว่า 2 คน

ความคิดเห็น ถึงจำนวนบุตรเกินกว่า 2 คน	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีผลดีมากกว่า	273	33.01	169	41.32	275	39.86	717	37.23
มีผลเสียมากกว่า	554	66.99	240	58.68	415	60.14	1,209	62.77
รวม	827	100.00	409	100.00	690	100.00	1,926	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.15 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามฐานะและความคิดเห็นถึงจำนวนบุตรที่ควรมี

ฐานะ	มีลูกมาก				รวมทั้งหมด	
	มีบุตร เกิน 2 คน จะดี		มีบุตรเกิน 2 คน มีผลเสียมากกว่า			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดี	126	34.62	238	65.38	368	100.00
ปานกลาง	426	36.54	740	63.46	1,176	100.00
ยากจน	162	41.43	229	58.57	396	100.00
รวม	714	37.17	1,207	62.83	1,940	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.16 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามเผ่าและการมีบุตร

เผ่า	มีบุตร เกินกว่า 2 คน จะดี		มีบุตรเกินกว่า 2 คน มีผลเสียมากกว่า		รวมทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คนเมือง	156	27.37	414	72.63	579	100.00
เผ่าลีซอ	11	34.38	21	65.63	32	100.00
เผ่าละว้า / ลีวะ	40	54.79	33	45.21	73	100.00
เผ่ามูเซอ	75	38.07	122	61.93	199	100.00
เผ่าม้ง / มัง	99	40.24	147	59.76	248	100.00
เผ่ากะเหรี่ยง	241	41.20	344	58.80	590	100.00
เผ่าจีนฮ่อ	27	58.70	19	41.30	46	100.00
เผ่าเย้า	6	46.15	7	53.85	13	100.00
เผ่าปะหล่อง	4	40.00	6	60.00	10	100.00
เผ่าอีเก้อ / อาข่า	33	37.50	55	62.50	89	100.00
ไทยใหญ่	13	35.14	24	64.86	37	100.00
รวม	709	37.20	1,197	62.80	1,925	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.17 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆ และความเห็นถึงจำนวนบุตรเกินกว่า 2 คน

ความคิดเห็นถึง จำนวนบุตรเกินกว่า 2 คน	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ขายแดน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีผลดีมากกว่า	593	37.82	124	34.64	717	37.23
มีผลเสียมากกว่า	975	62.18	234	65.36	1,209	62.77
รวม	1,568	100.00	358	100.00	1,926	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ขายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หางเขิน อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะโง๊ะ และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.18 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ และความเห็นถึงจำนวนบุตรเกินกว่า 2 คน

ความคิดเห็น ถึงจำนวนบุตรเกินกว่า 2 คน	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ท่องเที่ยว *			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีผลดีมากกว่า	588	36.54	129	40.69	717	37.23
มีผลเสียมากกว่า	1,021	63.46	188	59.31	1,209	62.77
รวม	1,609	100.00	317	100.00	1,926	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึกอ่างช้าง อินทนนท์ นอนงน้อย วัดจันทร์ และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.19 จำนวนและร้อยละของผู้อยู่ในวัยเรียน (7-12 ปี) จำแนกตามระดับความสูงและการได้รับการศึกษา และไม่ได้รับการศึกษา

การได้รับการศึกษา ช่วงวัยเรียน	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษาใดๆ เลย	21	4.23	6	2.04	44	6.36	71	4.79
ได้รับการศึกษา	475	95.77	288	97.96	648	93.64	1,411	95.21
รวม	496	100	294	100.00	692	100.00	1,482	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.20 จำนวนและร้อยละของผู้อยู่ในวัยเรียน (7-12 ปี) จำแนกตามเผ่า

เผ่า	ช่วงวัยเรียน				รวมทั้งหมด	
	การได้รับการศึกษา					
	ไม่ได้รับการศึกษาใดๆ เลย		ได้รับการศึกษา			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คนเมือง	7	3.10	219	96.90	2,443	100.00
ลีซอ	2	8.00	23	92.00	179	100.00
ละว้า	0	0.00	33	100.00	366	100.00
มูเซอ	21	11.73	158	88.27	1,182	100.00
แม้ว / ม้ง	18	4.47	385	95.53	2,171	100.00
กะเหรี่ยง	10	2.33	420	97.67	3,248	100.00
จีนฮ่อ	0	0.00	41	100.00	258	100.00
เย้า	0	0.00	12	100.00	75	100.00
ปะหล่อง	1	6.67	14	93.33	71	100.00
อีเก้อ / อาข่า	12	12.00	88	88.00	556	100.00
คะฉิ่น	0	0.00	1	100.00	7	100.00
ไทยใหญ่	0	0.00	14	100.00	168	100.00
ไทยลื้อ	0	0.00	1	100.00	19	100.00
รวม	71	4.80	1,409	95.20	10,743	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.21 จำนวนและร้อยละของผู้อยู่ในวัยเรียน (7-12 ปี) จำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

การได้รับการศึกษา ช่วงวัยเรียน	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์ชายแดน *		ศูนย์อื่นๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษาใดๆ เลย	20	6.92	51	4.27	71	4.79
ได้รับการศึกษา	269	93.08	1,142	95.73	1,411	95.21
รวม	289	100.00	1,193	100.00	1,482	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ชายแดน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หอนงเขียว อ่างช้าง หมอกจำมั่ง สะโง๊ะ และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.22 จำนวนและร้อยละของผู้อยู่ในวัยเรียน (7-12 ปี) จำแนกตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

การได้รับการศึกษา ช่วงวัยเรียน	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว *		ศูนย์อื่นๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษาใดๆ เลย	9	2.94	62	5.27	71	4.79
ได้รับการศึกษา	297	97.06	1,114	94.73	1,411	95.21
รวม	306	100.00	1,176	100.00	1,482	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หอนงหอย วัดจันทร์ และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.23 จำนวนและร้อยละของผู้อยู่ในวัยเรียน (7-12 ปี) จำแนกตามระยะเวลาสำรวจ

การได้รับการศึกษา ช่วงวัยเรียน	สำรวจปี 2539		สำรวจปี 2543				รวมทั้งหมด	
	16 ศูนย์		16 ศูนย์		ศูนย์อื่นๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษาใดๆ เลย	84	11.31	32	4.37	39	5.20	71	4.79
ได้รับการศึกษา	446	88.68	700	95.63	711	94.80	1,411	95.21
รวม	530	100.00	732	100.00	750	100.00	1,482	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์จำนวน 16 ศูนย์นี้ประกอบด้วย ศูนย์ห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยน้ำปูน ปังคำ แม่สะเรียง แม่ลาน้อย ปางอุ๋ง ม่อนเงาะ
ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ ขุนวาง แม่สอ ป่าเมี่ยง หนองหอย และพระบาทห้วยต้ม

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.24 ร้อยละของเกษตรกร 13 ปีขึ้นไปที่ได้รับการศึกษาและไม่ได้รับการศึกษาจำแนกตามระดับความสูงของศูนย์

รายการ	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	852	26.74	529	34.42	1,294	43.00	2,675	34.60
ได้รับการศึกษา	2,334	73.26	1,008	65.58	1,715	57.00	5,057	65.40
รวม	3,186	100.00	1,537	100.00	3,009	100.00	7,732	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.25 ร้อยละของประชากรวัย 13 ปีขึ้นไปในพื้นที่โครงการหลวงทั้ง 36 แห่งที่ได้รับการศึกษาและไม่ได้
รับการศึกษาจำแนกตามเผ่า

เผ่า	อายุ 13 ปีขึ้นไป				รวมทั้งหมด	
	การได้รับการศึกษา					
	ไม่ได้รับการศึกษา		ได้รับการศึกษา			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คนเมือง	186	9.18	1,840	90.82	2,443	100.00
ลีซอ	60	47.24	67	52.76	179	100.00
ละว้า	99	36.94	169	63.06	366	100.00
มูเซอ	392	48.76	412	51.24	1,182	100.00
แม้ว/ม้ง	558	42.08	768	57.92	2,171	100.00
กะเหรี่ยง	965	40.48	1,419	59.52	3,248	100.00
จีนฮ่อ	75	42.61	101	57.39	258	100.00
เย้า	16	31.37	35	68.63	75	100.00
ปะหล่อง	31	77.50	9	22.50	71	100.00
อีเก้อ/อาข่า	215	59.56	146	40.44	556	100.00
คะฉิ่น	3	50.00	3	50.00	7	100.00
ไทยใหญ่	64	46.38	74	53.62	168	100.00
ไทยลื้อ	9	52.94	8	47.06	19	100.00
รวม	2,673	34.61	5,051	65.39	10,743	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.26 ร้อยละของประชากรวัย 13 ปีขึ้นไป ในพื้นที่โครงการหลวงทั้ง 36 แห่งที่ได้รับการศึกษาและไม่ได้
รับการศึกษาจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

รายการ	ศูนย์ชายแดน		ศูนย์อื่นๆ		รวมทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	501	41.75	2,174	33.28	2,675	34.60
ได้รับการศึกษา	699	58.25	4,358	66.72	5,057	65.40
รวม	1,200	100.00	6,532	100.00	7,732	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ชายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว ช่างช้าง หมอกจ๋าม สะโจ๊ะ และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.27 ร้อยละของประชากรวัย 13 ปีขึ้นไปที่ได้รับการศึกษาและไม่ได้รับการศึกษาจำแนกตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

รายการ	ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว		ศูนย์อื่นๆ		รวมทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	629	40.71	2,046	33.07	2,675	34.60
ได้รับการศึกษา	916	59.29	4,141	66.93	5,057	65.40
รวม	1,545	100.00	6,187	100.00	7,732	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.4.28 ร้อยละของประชากรวัย 13 ปีขึ้นไปในพื้นที่โครงการหลวงทั้ง 36 แห่งที่ได้รับการศึกษาและไม่ได้รับการศึกษาจำแนกตามกลุ่มศูนย์ที่มีการสำรวจ

การได้รับ การศึกษา	สำรวจปี 2539		สำรวจปี 2543				รวมทั้งหมด	
	16 ศูนย์		16 ศูนย์		ศูนย์อื่นๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	1,516	50.70	1,454	41.95	1,221	28.62	2,675	34.60
ได้รับการศึกษา	1,516	49.30	2,012	58.05	3,045	71.38	5,057	65.40
รวม	3,077	100.00	3,466	100.00	4,266	100.00	7,732	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์จำนวน 16 ศูนย์นี้ประกอบด้วย ศูนย์ห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยน้ำซุ่น ปางคำ แม่สะเรียง แม่ลาน้อย ปางดู่ ม่อนเงาะ ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ ขุนวาง แม่แอ ป่าเมี่ยง นอนหงอย และพระบาทห้วยต้ม

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

3.5 ลักษณะที่อยู่อาศัยของเกษตรกร

การพิจารณาลักษณะที่อยู่อาศัยของเกษตรกรเป็นส่วนหนึ่งที่จะประเมินว่าเกษตรกรมีฐานะความเป็นอยู่ดีขนาดใด ซึ่งในที่นี้แยกการพิจารณาออกเป็น 3 ประเด็น คือประการแรก ลักษณะของบ้านเรือน อันประกอบด้วยการพิจารณาจากวัสดุที่ใช้ทำหลังคาบ้าน ฝาบ้านและพื้นบ้าน เกษตรกรที่มีฐานะความเป็นอยู่ดี เช่น ใช้วัสดุที่มีคุณภาพและคงทนในการสร้างบ้านเรือน เช่น กระเบื้อง อิฐ ปูน และไม้ ส่วนเกษตรกรมีฐานะความเป็นอยู่ไม่ค่อยดี ก็จะใช้วัสดุที่ด้อยคุณภาพ หรือไม่ค่อยคงทนในการสร้างบ้านเรือน เช่น หญ้าคา หรือ ฟาก / ไม้ไผ่ / ไม้ซาง ประการที่ 2 เป็นการพิจารณาจากการมีและลักษณะของส้วมที่ใช้ และประการสุดท้ายเป็นการพิจารณาที่การใช้ไฟฟ้าในบ้านเรือน รวมทั้งลักษณะการใช้ประโยชน์จากไฟฟ้า

3.5.1 ลักษณะของบ้านเรือน

จากการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมเกษตรกรทั้งสามกลุ่มศูนย์ส่วนใหญ่มีบ้านเรือนที่ค่อนข้างมั่นคงมีการใช้วัสดุที่คงทนและมีคุณภาพในการสร้างบ้านเรือน (ตารางที่ 3.5.1) มีเพียงเกษตรกรส่วนน้อยที่มีฐานะยากจนและโดยเฉพาะเผ่าปะหล่อง มูเซอและอาข่าที่บ้านเรือนยังมีลักษณะไม่มั่นคงถาวรจำนวนมากกว่าเผ่าอื่นๆ (ตารางที่ 3.5.2 และ 3.5.3) นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรในศูนย์ชายแดน และศูนย์ท่องเที่ยวจำนวนหนึ่งที่บ้านเรือนยังมีลักษณะไม่คงทนถาวรนัก (ตารางที่ 3.5.4 และ 3.5.5)

3.5.2 การมีส้วมใช้

เมื่อสำรวจครัวเรือนเกษตรกรในด้านการมีส้วมใช้ พบว่า โดยรวมเกษตรกรเพียงร้อยละ 8.5 ยังไม่มีส้วมใช้ สัดส่วนของเกษตรกรที่ไม่มีส้วมใช้จะเพิ่มสูงขึ้นเมื่ออยู่ในกลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงที่เพิ่มขึ้น (ร้อยละ 4 , 9 และ 13 ตามลำดับ) เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ทั้ง 3 กลุ่มส่วนใหญ่ (สูงกว่าร้อยละ 78) ใช้ส้วมซึมหรือส้วมชักโครก มีเพียงประมาณร้อยละ 5 ของเกษตรกรทั้งหมดที่ยังคงใช้ส้วมหลุม (ตารางที่ 3.5.6)

เกษตรกรที่มีฐานะยากจนเพิ่มขึ้นจะมีสัดส่วนของการไม่มีส้วม และใช้ส้วมหลุมเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 3.5.7) โดยเฉพาะเกษตรกรเผ่าอาข่า มูเซอ และลีซอ (ตารางที่ 3.5.8) สำหรับเกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มศูนย์ชายแดนและกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว นั้น แม้ว่ามากกว่าร้อยละ 80 ของครัวเรือนเกษตรกรจะมีส้วมซึมหรือชักโครกใช้ แต่อัตราการมีส้วมใช้ของเกษตรกรก็ยังน้อยกว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์อื่นๆ ที่ไม่ใช่ศูนย์ในลักษณะดังกล่าวนี้ (ตารางที่ 3.5.9-3.5.10)

3.5.3 การใช้ไฟฟ้า

ในด้านการมีไฟฟ้าใช้พบว่า เกษตรกรมากกว่าร้อยละ 84 มีไฟฟ้าใช้ในบ้านเรือน สัดส่วนของเกษตรกรผู้มีไฟฟ้าใช้ในบ้านเรือนลดต่ำลง เมื่ออยู่ในกลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงที่สูงขึ้น (ตารางที่ 3.5.11) สอดคล้องกับโครงสร้างพื้นฐานด้วยบริการไฟฟ้า ดังได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อที่ 3.1 เกษตรกรผู้มีไฟฟ้าใช้ทั้งหมดใช้เพื่อให้แสงสว่างในครัวเรือน มีเพียงประมาณร้อยละ 6 , 36 และ 5 ที่ใช้ไฟฟ้ากับเครื่องใช้ไฟฟ้า การหุงต้ม และใช้ในอุตสาหกรรมในครัวเรือน การใช้กระแสไฟฟ้าเพื่อการหุงต้มจะมีอยู่สูง กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (เกือบร้อยละ 44) (ตารางที่ 3.5.12)

เกษตรกรที่มีฐานะดีอย่างกว่าจะมีสัดส่วนการใช้กระแสไฟฟ้าลดลงตามลำดับ (ตารางที่ 3.5.13) เมื่อพิจารณาทางด้านค่าใช้จ่ายพบว่าเกษตรกรในตำบลปะหล่องและเข้านี้ไฟฟ้าใช้ในครัวเรือนเพียงประมาณร้อยละ 60 เท่านั้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.5.1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามระดับความสูงและลักษณะของบ้านเรือน

ลักษณะ ของบ้านเรือน	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หลังคาบ้าน								
กระเบื้อง	666	80.24	282	67.95	421	60.84	1,369	70.68
สังกะสี	38	4.58	53	12.77	134	19.36	225	11.62
ไม้	14	1.69	7	1.69	4	0.58	25	1.29
หญ้าคา/ใบไม้	95	11.45	32	7.71	109	15.75	236	12.18
กระเบื้อง/สังกะสี	0	0.00	7	1.69	10	1.45	17	0.88
ไม้/หญ้าคา	3	0.36	12	2.89	0	0.00	15	0.77
หญ้าคา/จาก(ตองตึง)	11	1.33	20	4.82	13	1.88	44	2.27
กระเบื้อง/หญ้าคา	3	0.36	2	0.48	1	0.14	6	0.31
รวม	830	100.00	415	100.00	692	100.00	1,937	100.00
ฝาบ้าน								
ปูน/ซีเมนต์/อิฐ	124	14.92	15	3.61	94	13.60	233	12.03
สังกะสี	7	0.84	5	1.20	8	1.16	20	1.03
ไม้	602	72.44	355	85.54	504	72.94	1461	75.43
ไม้ไผ่/ไม้ซาง	62	7.46	29	6.99	60	8.68	151	7.80
อิฐ/ปูน/ไม้	31	3.73	6	1.45	17	2.46	54	2.79
ไม้/หญ้าคา/จาก	4	0.48	4	0.96	3	0.43	11	0.57
ฟาก	1	0.12	1	0.24	4	0.58	6	0.31
เบาะ	0	0.00	0	0.00	1	0.14	1	0.05
รวม	831	100.00	415	100.00	691	100.00	1,937	100.00
พื้นบ้าน								
ปูน/ซีเมนต์/กระเบื้อง	228	27.50	67	16.18	167	24.17	462	23.89
ไม้	455	54.89	226	54.59	301	43.56	982	50.78
ฟาก/ไม้ไผ่/ไม้ซาง	46	5.55	33	7.97	55	7.96	134	6.93
ดิน	73	8.81	78	18.84	161	23.30	312	16.13
ไม้/ปูน	27	3.26	10	2.42	7	1.01	44	2.28
รวม	829	100.00	414	100.00	691	100.00	1,934	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามฐานะและลักษณะของบ้านเรือน

ลักษณะ ของบ้านเรือน	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หลังคาบ้าน								
กระเบื้อง	312	85.48	846	72.06	207	52.54	1,365	70.62
สังกะสี	28	7.67	134	11.41	63	15.99	225	11.64
ไม้	1	0.27	17	1.45	7	1.78	25	1.29
หญ้าคา/ใบไม้	15	4.11	127	10.82	94	23.86	236	12.21
กระเบื้อง/สังกะสี	4	1.10	9	0.77	4	1.02	17	0.88
ไม้/หญ้าคา	4	1.10	8	0.68	3	0.76	15	0.78
หญ้าคา/จาก(ตองตึง)	1	0.27	28	2.39	15	3.81	44	2.28
กระเบื้อง/หญ้าคา	0	0.00	5	0.43	1	0.25	6	0.31
รวม	365	100.00	1,174	100.00	394	100.00	1,933	100.00
ฝาบ้าน								
ปูนซีเมนต์/อิฐ	63	17.36	147	12.52	23	5.82	233	12.06
สังกะสี	4	1.10	11	0.94	5	1.27	20	1.04
ไม้	270	74.38	896	76.32	290	73.42	1456	75.36
ไม้ไผ่/ไม้ซาง	11	3.03	74	6.30	66	16.71	151	7.82
อิฐ/ปูน/ไม้	15	4.13	35	2.98	4	1.01	54	2.80
ไม้/หญ้าคา/จาก	0	0.00	6	0.51	5	1.27	11	0.57
ฟาก	0	0.00	5	0.43	1	0.25	6	0.31
เบาะ	0	0.00	0	0.00	1	0.25	1	0.05
รวม	363	100.00	1,174	100.00	395	100.00	1,932	100.00
พื้นบ้าน								
ปูนซีเมนต์/กระเบื้อง	141	38.74	272	23.25	47	11.90	460	23.85
ไม้	161	44.23	634	54.19	185	46.84	980	50.80
ฟาก/ไม้ไผ่/ไม้ซาง	9	2.47	64	5.47	61	15.44	134	6.95
ดิน	36	9.89	177	15.13	98	24.81	311	16.12
ไม้/ปูน	17	4.67	23	1.97	4	1.01	44	2.28
รวม	364	100.00	1,170	100.00	395	100.00	1,929	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.3 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามเผ่าและลักษณะของบ้านเรือน

ลักษณะบ้าน	เผ่า											
	คนเมือง		เผ่าลือซอ		เผ่าละว้า/ลัวะ		เผ่ามูเซอ		เผ่าแม้ว/ม้ง		เผ่ากะเหรี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หลังคาบ้าน												
กระเบื้อง	537	92.91	19	59.38	58	79.45	68	34.17	141	57.09	416	71.23
สังกะสี	18	3.11	13	40.63	13	17.81	20	10.05	64	25.91	74	12.67
ไม้	7	1.21	0	0.00	0	0.00	7	3.52	3	1.21	6	1.03
หญ้าคา/ใบไม้	8	1.38	0	0.00	0	0.00	84	42.21	21	8.50	60	10.27
กระเบื้อง/สังกะสี	0	0.00	0	0.00	2	2.74	3	1.51	2	0.81	9	1.54
ไม้หญ้าคา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	11	4.45	1	0.17
หญ้าคา/จาก(ตองตึง)	7	1.21	0	0.00	0	0.00	14	7.04	5	2.02	16	2.74
กระเบื้อง/หญ้าคา	1	0.17	0	0.00	0	0.00	3	1.51	0	0.00	2	0.34
รวม	578	100.00	32	100.00	73	100.00	199	100.00	247	100.00	584	100.00
ฝาบ้าน												
ปูนซีเมนต์/อิฐ	74	12.78	7	21.88	3	4.11	17	8.59	31	12.60	20	3.41
สังกะสี	8	1.38	0	0.00	1	1.37	5	2.53	2	0.81	2	0.34
ไม้	460	79.45	24	75.00	67	91.78	120	60.61	175	71.14	504	86.01
ไม้ไผ่/ไม้ยาง	13	2.25	1	3.13	2	2.74	46	23.23	29	11.79	38	6.48
อิฐ/ปูน/ไม้	24	4.15	0	0.00	0	0.00	5	2.53	8	3.25	11	1.88
ไม้/หญ้าคา/จาก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	1.52	1	0.41	7	1.19
ฟาก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.51	0	0.00	4	0.68
เบาะ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.51	0	0.00	0	0.00
รวม	579	100.00	32	100.00	73	100.00	198	100.00	246	100.00	586	100.00
พื้นบ้าน												
ปูนซีเมนต์/กระเบื้อง	168	29.07	11	34.375	4	5.479	32	16.16	85	34.41	62	10.63
ไม้	347	60.03	2	6.25	52	71.233	103	52.02	33	13.36	381	65.35
ฟาก/ไม้ไผ่/ไม้ยาง	13	2.25	0	0.00	0	0.000	33	16.67	7	2.83	61	10.46
ดิน	20	3.46	19	59.375	17	23.288	28	14.14	121	48.99	71	12.18
ไม้ปูน	30	5.19	0	0.00	0	0.000	2	1.01	1	0.40	8	1.37
รวม	578	100.00	32	100	73	100.00	198	100.00	247	100.00	583	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.3 (ต่อ)

ลักษณะบ้าน	หน้า												รวมทั้งหมด		
	หน้าเข้า		หน้าประต่อง		หน้าถือถือ/เข้า		เกาะตะจีน		ไทยใหญ่		ไทยลื้อ				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
หลังคาบ้าน	กระเบื้อง	7	53.85	2	20.00	36	40.45	1	25.00	29	78.38	4	80.00	1359	70.89
	สังกะสี	6	46.15	1	10.00	6	6.74	0	0.00	3	8.11	1	20.00	222	11.58
	ไม้	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	23	1.20
	หญ้าคา/ใบไม้	0	0.00	7	70.00	44	49.44	3	75.00	4	10.81	0	0.00	232	12.10
	กระเบื้อง/สังกะสี	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	17	0.89
	ไม้หญ้าคา	0	0.00	0	0.00	1	1.12	0	0.00	1	2.70	0	0.00	14	0.73
	หญ้าคา/จาก(ตองตึง)	0	0.00	0	0.00	2	2.25	0	0.00	0	0.00	0	0.00	44	2.30
	กระเบื้องหญ้าคา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	6	0.31
	รวม	13	100.00	10	100.00	89	100.00	4	100.00	37	100.00	5	100.00	1,917	100.00
	ผ้าบ้าน	ปูนซีเมนต์/อิฐ	3	23.08	0	0.00	15	17.05	1	25.00	20	54.05	3	60.00	230
สังกะสี		0	0.00	0	0.00	2	2.27	0	0.00	0	0.00	0	0.00	20	1.04
ไม้		8	61.54	10	100.00	51	57.95	1	25.00	14	37.84	2	40.00	1,444	75.33
ไม้ไผ่/ไม้ยาง		0	0.00	0	0.00	18	20.45	2	50.00	1	2.70	0	0.00	151	7.88
อิฐ/ปูน/ไม้		2	15.38	0	0.00	2	2.27	0	0.00	1	2.70	0	0.00	54	2.82
ไม้หญ้าคา/จาก		0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	11	0.57
ฟาก		0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.70	0	0.00	6	0.31
เบาะ		0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.05
รวม		13	100.00	10	100.00	88	100.00	4	100.00	37	100.00	5	100.00	1,917	100.00
พื้นบ้าน		ปูนซีเมนต์/กระเบื้อง	4	30.77	0	0.00	21	23.86	1	25.00	24	64.86	4	80.00	456
	ไม้	4	30.77	4	40.00	37	42.05	0	0.00	9	24.32	1	20.00	974	50.89
	ฟาก/ไม้ไผ่/ไม้ยาง	1	7.69	6	60.00	8	9.09	0	0.00	2	5.41	0	0.00	131	6.84
	ดิน	3	23.08	0	0.00	21	23.86	3	75.00	1	2.70	0	0.00	309	16.14
	ไม้ปูน	1	7.69	0	0.00	1	1.14	0	0.00	1	2.70	0	0.00	44	2.30
รวม	13	100.00	10	100.00	88	100.00	4	100.00	37	100.00	5	100.00	1,914	100.00	

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.4 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆ และลักษณะของบ้านเรือน

ลักษณะ ของบ้านเรือน	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ขายแดน *			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หลังคาบ้าน						
กระเบื้อง	1,185	75.24	184	50.83	1,369	70.68
สังกะสี	189	12.00	36	9.94	225	11.62
ไม้	22	1.40	3	0.83	25	1.29
หญ้าคา/ใบไม้	132	8.38	104	28.73	236	12.18
กระเบื้อง/สังกะสี	16	1.02	1	0.28	17	0.88
ไม้/หญ้าคา	1	0.06	14	3.87	15	0.77
หญ้าคา/จาก(ตองตึง)	27	1.71	17	4.70	44	2.27
กระเบื้อง/หญ้าคา	3	0.19	3	0.83	6	0.31
รวม	1,575	100.00	362	100.00	1,937	100.00
ฝาบ้าน						
ปูน/ซีเมนต์/อิฐ	133	8.44	100	27.70	233	12.03
สังกะสี	18	1.14	2	0.55	20	1.03
ไม้	1,272	80.71	189	52.35	1,461	75.43
ไม้ไผ่/ไม้ซาง	96	6.09	55	15.24	151	7.80
อิฐ/ปูน/ไม้	45	2.86	9	2.49	54	2.79
ไม้/หญ้าคา/จาก	7	0.44	4	1.11	11	0.57
ฟาก	5	0.32	1	0.28	6	0.31
เบาะ	0	0.00	1	0.28	1	0.05
รวม	1,576	100.000	361	100.000	1,937	100.00
พื้นบ้าน						
ปูน/ซีเมนต์/กระเบื้อง	318	20.22	144	39.89	462	23.89
ไม้	866	55.05	116	32.13	982	50.78
ฟาก/ไม้ไผ่/ไม้ซาง	100	6.36	34	9.42	134	6.93
ดิน	247	15.70	65	18.01	312	16.13
ไม้/ปูน	42	2.67	2	0.55	44	2.28
รวม	1,573	100.00	361	100.00	1,934	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ขายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมองจ๋าม สะโง๊ะ และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์แหล่งท่องเที่ยวและลักษณะของบ้านเรือน

ลักษณะบ้าน	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หลังคาบ้าน						
กระเบื้อง	1159	71.63	210	65.83	1,369	70.68
สังกะสี	179	11.06	46	14.42	225	11.62
ไม้	18	1.11	7	2.19	25	1.29
หญ้าคา/ใบไม้	204	12.61	32	10.03	236	12.18
กระเบื้อง/สังกะสี	12	0.74	5	1.57	17	0.88
ไม้/หญ้าคา	15	0.93	0	0.00	15	0.77
หญ้าคา/จาก (ตองตึง)	25	1.55	19	5.96	44	2.27
กระเบื้อง/หญ้าคา	6	0.37	0	0.00	6	0.31
รวม	1,618	100.00	319	100.00	1,937	100.00
ฝาบ้าน						
ปูน/ซีเมนต์/อิฐ	187	11.56	46	14.42	233	12.03
สังกะสี	17	1.05	3	0.94	20	1.03
ไม้	1233	76.21	228	71.47	1461	75.43
ไม้ไผ่/ไม้ซาง	117	7.23	34	10.66	151	7.80
อิฐ/ปูน/ไม้	50	3.09	4	1.25	54	2.79
ไม้/หญ้าคา/จาก	9	0.56	2	0.63	11	0.57
ฟาก	4	0.25	2	0.63	6	0.31
เบาะ	1	0.06		0.00	1	0.05
รวม	1,618	100.00	319	100.00	1,937	100.00
พื้นบ้าน						
ปูน/ซีเมนต์/กระเบื้อง	382	23.64	80	25.16	462	23.89
ไม้	854	52.85	128	40.25	982	50.78
ฟาก/ไม้ไผ่/ไม้ซาง	93	5.75	41	12.89	134	6.93
ดิน	246	15.22	66	20.75	312	16.13
ไม้/ปูน	41	2.54	3	0.94	44	2.28
รวม	1,616	100.00	318	100.00	1,934	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย วัดจันทร์และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.6 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามระดับความสูงและลักษณะของส้วม

ลักษณะ ของส้วม	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ส้วมซึม	750	91.13	346	84.39	535	78.68	1,631	85.26
ส้วมชักโครก	7	0.85	7	1.71	6	0.88	20	1.05
ส้วมหลุม	35	4.25	19	4.63	50	7.35	104	5.44
ไม่มีส้วม	31	3.77	38	9.22	89	13.09	158	8.5
รวม	823	100.00	410	100.00	680	100.00	1,913	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.7 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและลักษณะของส้วม

ลักษณะ ของส้วม	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	รวย		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ส้วมซึม	339	93.13	988	85.32	299	77.46	1626	85.22
ส้วมชักโครก	6	1.65	12	1.04	2	0.52	20	1.05
ส้วมหลุม	8	2.20	68	5.87	28	7.25	104	5.45
ไม่มีส้วม	11	3.02	90	7.77	57	14.77	158	8.28
รวม	364	100.00	1158	100.00	386	100.00	1,908	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.5.8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเพศและลักษณะของสวน

ลักษณะ ของสวน	เพศ											
	คนเมือง		เผ่าลื้อ		เผ่าละว้า/ลัวะ		เผ่ามูเซอ		เผ่าแม้ว/ม้ง		เผ่ากะเหรี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สวนทึบ	542	94.59	23	71.88	59	81.94	136	69.39	205	85.77	494	84.88
สวนทึบ/โคก	7	1.22	0	0.00	1	1.39	1	0.51	2	0.84	5	0.86
สวนผสม	11	1.92	2	6.25	3	4.17	17	8.67	14	5.86	45	7.73
ไม่มีสวน	13	2.27	7	21.87	9	12.5	42	21.43	18	7.53	38	6.53
รวม	573	100.00	32	100.00	72	100.00	196	100.00	239	100.00	582	100.00

ตารางที่ 3.5.9 (ต่อ)

ลักษณะ ของสวน	เพศ											
	เผ่าเย้า		เผ่าปะหล่อง		เผ่าอีเก้อ/อาข่า		เผ่าละจิ้น		ไทใหญ่		ไทลื้อ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สวนทึบ	12	92.31	7	70.00	60	68.18	3	75.00	33	91.67	5	100.00
สวนทึบ/โคก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.78	0	0.00
สวนผสม	0	0.00	3	30.00	3	3.41	1	25.00	0	0.00	0	0.00
ไม่มีสวน	1	7.69	0	0	25	28.41	0	0	2	5.55	0	0
รวม	13	100.00	10	100.00	88	100.00	4	100.00	36	100.00	5	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.9 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆ และลักษณะของส้ม

ลักษณะ ของส้ม	ลักษณะศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่น ๆ		ศูนย์ขายแดน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ส้มเขียว	1,336	85.81	295	82.87	1,631	85.26
ส้มชักโครก	15	0.96	5	1.40	20	1.05
ส้มหลุม	79	5.07	25	7.02	104	5.44
ไม่มีส้ม	127	8.16	31	8.71	158	8.26
รวม	1,557	100.00	356	100.00	1,913	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ขายแดน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจำมั่ง สะโง้ง และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.10 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์แหล่งท่องเที่ยว และลักษณะของส้ม

ลักษณะ ของส้ม	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ส้มเขียว	1,386	86.63	245	78.27	1,631	85.26
ส้มชักโครก	13	0.81	7	2.24	20	1.05
ส้มหลุม	67	4.19	37	11.82	104	5.44
ไม่มี	134	8.38	24	7.67	158	8.26
รวม	1,600	100.00	313	100.00	1,913	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย

วัดจันทร์ และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.11 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามระดับความสูงและการมีไฟฟ้าใช้

ไฟฟ้า	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มี	792	94.85	350	84.54	497	71.61	1,639	84.35
ไม่มี	30	8.15	170	14.47	103	26.08	303	15.63
รวม	835	100.00	414	100.00	694	100.00	1,943	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.12 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามระดับความสูงและลักษณะการใช้ประโยชน์จากไฟฟ้า

ประโยชน์จาก การใช้ไฟฟ้า	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800 - 1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ให้แสงสว่าง								
ใช้	793	94.97	344	82.69	492	71.00	1,629	83.80
รวม	835	100.00	416	100.00	693	100.00	1,944	100.00
เครื่องใช้ไฟฟ้า								
ใช้	682	81.68	211	50.72	288	41.50	1,181	60.72
รวม	835	100.00	416	100.00	694	100.00	1,945	100.00
หุงต้ม								
ใช้	365	43.71	125	30.12	205	29.54	695	35.75
รวม	835	100.00	415	100.00	694	100.00	1,944	100.00
ใช้ในอุตสาหกรรม								
ใช้	21	2.51	44	10.60	39	5.62	104	5.35
รวม	835	100.00	415	100.00	694	100.00	1,944	100.00
ใช้ไฟฟ้าอื่นๆ								
ใช้เพื่อวิทยุ	49	5.87	31	7.45	14	2.03	94	4.85
ใช้เพื่อเตารีดไฟฟ้า	17	2.04	1	0.24	2	0.29	20	1.03
ใช้เพื่อร้านค้า	1	0.12	0	0.00	0	0.00	1	0.05
ใช้เพื่อปั้มน้ำ	6	0.72	0	0.00	2	0.29	8	0.41
ใช้เพื่อเครื่องซักผ้า	2	0.24	0	0.00	1	0.15	3	0.15
รวม	835	100.00	416	100.00	689	100.00	1,940	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.13 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและการมีไฟฟ้าใช้

การใช้ไฟฟ้า	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มี	338	91.85	1005	85.53	292	73.92	1,635	84.37
ไม่มี	30	8.15	170	14.47	103	26.08	303	15.63
รวม	368	100.00	1175	100.00	395	100.00	1,938	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.14 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและลักษณะการใช้ประโยชน์จากไฟฟ้า

การใช้ประโยชน์ จากไฟฟ้า	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ให้แสงสว่าง								
ใช้	334	90.76	1002	85.20	289	73.16	1625	83.81
รวม	368	100.00	1176	100.00	395	100.00	1939	100.00
เครื่องใช้ไฟฟ้า								
ใช้	295	80.16	714	60.71	168	42.42	1177	60.67
รวม	368	100.00	1176	100.00	396	100.00	1940	100.00
หุงต้ม								
ใช้	205	55.86	403	34.27	84	21.21	692	35.69
รวม	367	100.00	1176	100.00	396	100.00	1939	100.00
ใช้ในอุตสาหกรรม								
ใช้	29	7.88	57	4.85	18	4.55	104	5.36
รวม	368	100.00	1175	100.00	396	100.00	1939	100.00
ใช้ไฟฟ้าอื่นๆ								
ใช้เพื่อวิทยุ	19	5.18	54	4.60	21	5.32	94	4.86
ใช้เพื่อเตารีดไฟฟ้า	6	1.63	14	1.19	0	0.00	20	1.03
ใช้เพื่อร้านค้า	1	0.27	0	0.00	0	0.00	1	0.05
ใช้เพื่อปั้มน้ำ	3	0.82	4	0.34	1	0.25	8	0.41
ใช้เพื่อเครื่องซักผ้า	1	0.27	2	0.17	0	0.00	3	0.16
รวม	367	100.00	1173	100.00	395	100.00	1935	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.15 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและลักษณะการมีไฟฟ้าใช้

ไฟฟ้า	เผ่า									
	คนเมือง		เผ่าลีซอ		เผ่าละว้า / ลัวะ		เผ่ามูเซอ		เผ่าแม้ว / ม้ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มี	571	98.62	24	75.00	58	79.45	161	80.90	206	83.06
ไม่มี	8	1.38	8	25.0	15	20.55	38	19.10	42	16.94
รวม	579	100.00	32	100.00	73	100.00	199	100.00	248	100.00

ตารางที่ 3.5.15 (ต่อ)

ไฟฟ้า	เผ่า									
	เผ่าเย้า		เผ่าปะหล่อง		เผ่าอีเก้อ/อาข่า		เผ่าคะฉิ่น		ไทยใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มี	8	61.54	6	60.00	67	75.28	4	100.00	37	100.00
ไม่มี	5	38.46	4	40.0	22	24.72	0	0.00	0	0.00
รวม	13	100.00	10	100.00	89	100.00	4	100.00	37	100.00

ที่มา : จากสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.16 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเพศและลักษณะการใช้ประโยชน์จากไฟฟ้า

การใช้ประโยชน์ จากไฟฟ้า	เพศ													
	คนเมือง		เผ่าลีซอ		เผ่าละว้า / ลัวะ		เผ่ามูเซอ		เผ่าแม้ว / ม้ง		เผ่ากะเหรี่ยง		เผ่าจีนฮ่อ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แสงสว่าง														
ใช้	566	97.75	24	75.00	57	78.08	162	81.41	207	83.47	427	72.37	45	97.83
รวม	579	100.00	32	100.00	73	100.00	199	100.00	248	100.00	590	100.00	46	100.00
เครื่องใช้ไฟฟ้า														
ใช้	521	89.98	16	50.00	17	23.29	93	46.73	135	54.44	266	45.08	36	78.26
รวม	579	100.00	32	100.00	73	100.00	199	100.00	248	100.00	590	100.00	46	100.00
หุงต้ม														
ใช้	299	51.73	9	28.13	12	16.44	51	25.63	86	34.68	145	24.58	32	69.57
รวม	578	100.00	32	100.00	73	100.00	199	100.00	248	100.00	590	100.00	46	100.00
ใช้ในอุตสาหกรรม														
ใช้	22	3.81	0	0.00	4	5.48	2	1.01	15	6.05	52	8.81	7	15.22
รวม	578	100.00	32	100.00	73	100.00	199	100.00	248	100.00	590	100.00	46	100.00
ใช้ไฟฟ้าอื่นๆ														
ใช้เพื่อวิทยุ	23	4.00	0	0.00	1	1.37	7	3.52	22	8.91	30	5.08	1	2.17
ใช้เพื่อเตารีดไฟฟ้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.50	1	0.40	8	1.36	0	0.00
ใช้เพื่อร้านค้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ใช้เพื่อปั๊มน้ำ	6	1.04	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	0.81	0	0.00	0	0.00
ใช้เพื่อเครื่องซักผ้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	0.81	0	0.00	0	0.00
รวม	575	100.00	32	100.00	73	100.00	199	100.00	247	100.00	590	100.00	46	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.16 (ต่อ)

การใช้จ่ายไฟฟ้า	แผน																รวมทั้งหมด	
	แผนเข้า		แผนประหล่อง		แผนอีกก่อ/อาพา		แผนละเงิน		ไทยใหญ่		ไทยลือ							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
แสงสว่าง																		
ใช้	8	61.54	6	60.00	66	75.00	4	100.00	37	100.00	4	80.00			1,613	83.84		
รวม	13	100.00	10	100.00	88	100.00	4	100.00	37	100.00	5	100.00			1,924	100.00		
เครื่องใช้ไฟฟ้า																		
ใช้	8	61.54	2	20.00	35	39.33	2	50.00	34	91.89	4	80.00			1,169	60.73		
รวม	13	100.00	10	100.00	89	100.00	4	100.00	37	100.00	5	100.00			1,925	100.00		
หุงต้ม																		
ใช้	7	53.85	0	0.00	19	21.35	2	50.00	22	59.46	4	80.00			688	35.76		
รวม	13	100.00	10	100.00	89	100.00	4	100.00	37	100.00	5	100.00			1,924	100.00		
ใช้ในอุตสาหกรรม																		
ใช้	0	0.00	0	0.00	2	2.25	0	0.00	0	0.00	0	0.00			104	5.41		
รวม	13	100.00	10	100.00	89	100.00	4	100.00	37	100.00	5	100.00			1,924	100.00		
ใช้ไฟฟ้าอื่นๆ																		
ใช้เพื่อวิทยุ	1	7.69	0	0.00	6	6.74	0	0.00	1	2.70	1	20.00			93	4.84		
ใช้เพื่อเตารีดไฟฟ้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	6	16.22	2	40.00			18	0.94		
ใช้เพื่อร้านค้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.70	0	0.00			1	0.05		
ใช้เพื่อปั๊มน้ำ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00			8	0.42		
ใช้เพื่อเครื่องซักผ้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.70	0	0.00			3	0.16		
รวม	13	100.00	10	100.00	89	100.00	4	100.00	37	100.00	5	100.00			1,920	100.00		

ที่มา : จากงบสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.5.17 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆและการมีไฟฟ้าใช้

การมีไฟฟ้าใช้	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ชายแดน*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	273	17.27	31	8.56	304	15.65
มี	1,308	82.73	331	91.44	1,639	84.35
รวม	1,581	100.00	362	100.00	1,943	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ชายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย นนงเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะโง๊ะ และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.5.18 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆและลักษณะการใช้ประโยชน์จากการใช้ไฟฟ้า

ประโยชน์จากการใช้ไฟฟ้า	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ชายแดน*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แสงสว่าง						
ใช้	1,297	81.98	332	91.71	1,629	83.80
รวม	1,582	100.00	362	100.00	1,944	100.00
เครื่องใช้ไฟฟ้า						
ใช้	946	59.76	235	64.92	1,181	60.72
รวม	1,583	100.00	362	100.00	1,945	100.00
หุงต้ม						
ใช้	552	34.89	143	39.50	695	35.75
รวม	1,582	100.00	362	100.00	1,944	100.00
ใช้ในอุตสาหกรรม						
ใช้	99	6.26	5	1.38	104	5.35
รวม	1,582	100.00	362	100.00	1,944	100.00
ใช้ไฟฟ้าอื่นๆ						
ใช้เพื่อวิทยุ	71	4.50	23	6.35	94	4.85
ใช้เพื่อเตารีดไฟฟ้า	5	0.32	15	4.14	20	1.03
ใช้เพื่อร้านค้า			1	0.28	1	0.05
ใช้เพื่อปั้มน้ำ	6	0.38	2	0.55	8	0.41
ใช้เพื่อเครื่องซักผ้า	2	0.13	1	0.28	3	0.15
รวม	1,578	100.00	362	100.00	1,940	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ขายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หอนงเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะโง๊ะ และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.5.19 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆและการมีไฟฟ้าใช้

การมีไฟฟ้าใช้	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว*			
ไม่มี	226	13.92	78	24.45	304	15.65
มี	1,398	86.08	241	75.55	1,639	84.35
รวม	1,624	100.00	319	100.00	1,943	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก ช่างช้าง อินทนนท์หนองหอย
วัดจันทร์ และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.5.20 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆและลักษณะการใช้ประโยชน์จากการใช้ ไฟฟ้า

ประโยชน์จาก การใช้ไฟฟ้า	ลักษณะของศูนย์				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แสงสว่าง						
ใช้	1,391	85.71	238	74.14	1,629	83.80
รวม	1,623	100.00	321	100.00	1,944	100.00
เครื่องใช้ไฟฟ้า						
ใช้	1,018	62.68	163	50.78	1,181	60.72
รวม	1,624	100.00	321	100.00	1,945	100.00
หุงต้ม						
ใช้	581	35.80	114	35.51	695	35.75
รวม	1,623	100.00	321	100.00	1,944	100.00
ใช้ในอุตสาหกรรม						
ใช้	86	5.30	18	5.61	104	5.35
รวม	1,623	100.00	321	100.00	1,944	100.00
ใช้ไฟฟ้าอื่นๆ						
ใช้เพื่อวิทยุ	81	4.99	13	4.11	94	4.85
ใช้เพื่อเตารีดไฟฟ้า	18	1.11	2	0.63	20	1.03
ใช้เพื่อร้านค้า	1	0.06	0	0.00	1	0.05
ใช้เพื่อปั้มน้ำ	5	0.31	3	0.95	8	0.41
ใช้เพื่อเครื่องซักผ้า	1	0.06	2	0.63	3	0.15
รวม	1,624	100.00	316	100.00	1,940	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย

วัดจันทร์ และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

3.6 แหล่งน้ำดื่มน้ำใช้

โดยภาพรวมเกษตรกรรมส่วนใหญ่ กล่าวคือ ร้อยละ 63 และ 72 มีน้ำประปาเป็นแหล่งน้ำดื่มและน้ำใช้ ตามลำดับ รองลงไปเป็นน้ำดื่มจากบ่อน้ำตื้น (ร้อยละ 23 และ 17 ตามลำดับ) เป็นที่น่าสังเกตว่า เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงเพิ่มขึ้นกลับมีสัดส่วนการใช้น้ำประปาเพื่อเป็นแหล่งน้ำดื่มและน้ำใช้สูงขึ้น ในขณะที่ใช้บ่อน้ำตื้นและบาดาลในสัดส่วนที่ลดต่ำลง (ตารางที่ 3.6.1) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำบ่อน้ำตื้นและน้ำบาดาลในพื้นที่ต่างยากกว่ากลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับสูงขึ้นไป

การสำรวจพบว่า เกษตรกรที่มีฐานะดีขึ้นกลับมีสัดส่วนการใช้น้ำประปาเพื่อดื่มและใช้ลดต่ำลง และไปใช้น้ำฝนและน้ำขุดในการดื่มมากขึ้น (ตารางที่ 3.6.2) ข้อมูลนี้จะช่วยยืนยันสภาพของน้ำประปาในพื้นที่ว่ายังไม่สะอาดดีพอตามที่ได้เสนอไปแล้วในหัวข้อที่ 3.1

พิจารณาในแง่เผ่า ไม่พบความแตกต่างในด้านแหล่งน้ำดื่มและน้ำใช้ โดยน้ำประปาและบ่อน้ำตื้นยังคงเป็นแหล่งน้ำดื่มน้ำใช้ของเกษตรกรในทุกเผ่า (ตารางที่ 3.6.3)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.6.1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามระดับความสูงและแหล่งน้ำดื่ม - น้ำใช้

แหล่งน้ำ	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งน้ำดื่ม								
น้ำขุด	70	8.40	1	0.24	8	1.15	79	4.07
น้ำฝน	27	3.24	20	4.82	11	1.59	58	2.99
บ่อน้ำตื้น	335	40.22	64	15.42	56	8.08	455	23.44
น้ำบาดาล	50	6.00	2	0.48	4	0.58	56	2.89
น้ำประปา	320	38.42	302	72.77	592	85.43	1,214	62.55
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	13	1.56	10	2.41	6	0.87	29	1.49
บ่อน้ำตื้นน้ำฝน	4	0.48	8	1.93	1	0.14	13	0.67
น้ำฝนน้ำประปา	5	0.60	5	1.20	11	1.59	21	1.08
อื่นๆ	9	1.08	3	0.72	4	0.58	16	0.82
รวม	833	100.00	415	100.00	693	100.00	1,941	100.00
แหล่งน้ำใช้								
น้ำขุด	3	0.36	1	0.24	5	0.72	9	0.46
น้ำฝน	8	0.96	10	2.41	6	0.87	24	1.24
บ่อน้ำตื้น	269	32.41	26	6.27	43	6.21	338	17.45
น้ำบาดาล	61	7.35	35	8.43	10	1.45	106	5.47
น้ำประปา	454	54.70	318	76.63	614	88.73	1,386	71.55
บ่อน้ำตื้น+น้ำประปา	23	2.77	6	1.45	2	0.29	31	1.60
บ่อน้ำตื้น+น้ำฝน	2	0.24	6	1.45	1	0.14	9	0.46
น้ำฝน+น้ำประปา	2	0.24	5	1.20	6	0.87	13	0.67
อื่นๆ	8	0.96	8	1.93	5	0.72	21	1.08
รวม	830	100.00	415	100.00	692	100.00	1,937	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.6.2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและแหล่งน้ำน้ำดื่ม - น้ำใช้

แหล่งน้ำ	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งน้ำดื่ม								
อื่นๆ	4	1.09	7	0.60	5	1.27	16	0.83
น้ำขุด	30	8.17	38	3.23	11	2.79	79	4.08
น้ำฝน	14	3.81	39	3.32	5	1.27	58	3.00
บ่อน้ำตื้น	82	22.34	283	24.09	90	22.84	455	23.50
น้ำบาดาล	9	2.45	37	3.15	10	2.54	56	2.89
น้ำประปา	208	56.68	740	62.98	261	66.24	1,209	62.45
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	6	1.63	18	1.53	5	1.27	29	1.50
บ่อน้ำตื้น/น้ำฝน	4	1.09	6	0.51	3	0.76	13	0.67
น้ำฝน/น้ำประปา	10	2.72	7	0.60	4	1.02	21	1.08
รวม	367	100.00	1,175	100.00	394	100.00	1,936	100.00
แหล่งน้ำใช้								
อื่นๆ	3	0.82	12	1.02	6	1.53	21	1.09
น้ำขุด	7	1.92	0	0.00	2	0.51	9	0.47
น้ำฝน	7	1.92	14	1.19	3	0.76	24	1.24
บ่อน้ำตื้น	60	16.44	208	17.72	70	17.81	338	17.49
น้ำบาดาล	17	4.66	66	5.62	23	5.85	106	5.49
น้ำประปา	254	69.59	844	71.89	283	72.01	1,381	71.48
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	8	2.19	18	1.53	5	1.27	31	1.60
บ่อน้ำตื้น/น้ำฝน	4	1.10	5	0.43	0	0.00	9	0.47
น้ำฝน/น้ำประปา	5	1.37	7	0.60	1	0.25	13	0.67
รวม	365	100.00	1,174	100.00	393	100.00	1,932	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.6.3 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเพศและแหล่งน้ำดื่ม - น้ำใช้

แหล่งน้ำ	คนเมือง		เผ่าลีซอ		เผ่าละว้า/ลัวะ		เผ่ามูเซอ		เผ่าแม้ว/ม้ง		เผ่ากะเหรี่ยง		เผ่าจีนฮ่อ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งน้ำดื่ม														
น้ำขวด	34	5.87	3	9.38	0	0.00	4	2.01	13	5.28	1	0.17	2	4.35
น้ำฝน	18	3.11	2	6.25	1	1.37	8	4.02	9	3.66	15	2.55	1	2.17
บ่อน้ำตื้น	186	32.12	3	9.38	0	0.00	38	19.10	20	8.13	167	28.35	0	0.00
น้ำบาดาล	47	8.12	0	0.00	0	0.00	1	0.50	0	0.00	6	1.02	0	0.00
น้ำประปา	275	47.50	24	75.00	66	90.41	140	70.35	199	80.89	367	62.31	41	89.13
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	7	1.21	0	0.00	0	0.00	1	0.50	0	0.00	18	3.06	1	2.17
บ่อน้ำตื้น/น้ำฝน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.41	12	2.04	0	0.00
น้ำฝน/น้ำประปา	6	1.04	0	0.00	6	8.22	3	1.51	1	0.41	2	0.34	1	2.17
อื่นๆ	6	1.04	0	0.00	0	0.00	4	2.01	3	1.22	1	0.17	0	0.00
รวม	579	100.00	32	100.00	73	100.00	199	100.00	246	100.00	589	100.00	46	100.00
แหล่งน้ำใช้														
น้ำขวด	1	0.173	0	0.00	0	0.00	1	0.51	4	1.63	0	0.00	0	0.00
น้ำฝน	3	0.518	1	3.13	1	1.37	7	3.54	5	2.04	4	0.68	1	2.17
บ่อน้ำตื้น	138	23.834	4	12.50	1	1.37	34	17.17	19	7.76	104	17.69	0	0.00
น้ำบาดาล	87	15.026	0	0.00	1	1.37	2	1.01	1	0.41	14	2.38	0	0.00
น้ำประปา	330	56.995	25	78.13	67	91.78	146	73.74	209	85.31	434	73.81	45	97.83
บ่อน้ำตื้น+น้ำประปา	10	1.727	0	0.00	0	0.00	2	1.01	1	0.41	17	2.89	0	0.00
บ่อน้ำตื้น+น้ำฝน	2	0.345	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	7	1.19	0	0.00
น้ำฝน+น้ำประปา	3	0.518	1	3.13	3	4.11	1	0.51	3	1.22	2	0.34	0	0.00
อื่นๆ	5	0.864	1	3.13	0	0.00	5	2.53	3	1.22	6	1.02	0	0.00
รวม	579	100.000	32	100.00	73	100.00	198	100.00	245	100.00	588	100.00	46	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.6.3 (ต่อ)

แหล่งน้ำ	ฝายเข้า		ฝายปล่อย		ฝายกัก/อาชา		ฝายคะฉิ่น		ไทยใหญ่		ไทยลื้อ		รวมทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งน้ำเดิม														
น้ำขุด	0	0.00	0	0.00	5	5.68	0	0.00	14	37.84	1	20.00	77	4.01
น้ำฝน	0	0.00	0	0.00	3	3.41	1	25.00	0	0.00	0	0.00	58	3.02
บ่อน้ำตื้น	3	23.08	2	20.00	18	20.45	1	25.00	12	32.43	2	40.00	452	23.53
น้ำบาดาล	0	0.00	0	0.00	1	1.14	0	0.00	0	0.00	0	0.00	55	2.86
น้ำประปา	10	76.92	7	70.00	60	68.18	2	50.00	9	24.32	2	40.00	1,202	62.57
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	0	0.00	0	0.00	1	1.14	0	0.00	0	0.00	0	0.00	28	1.46
บ่อน้ำตื้นน้ำฝน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	13	0.68
น้ำฝนน้ำประปา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.70	0	0.00	20	1.04
อื่นๆ	0	0.00	1	10.00	0	0	0	0.00	1	2.70	0	0.00	16	0.83
รวม	13	100.00	10	100.00	88	100.00	4	100.00	37	100.00	5	100.00	1,921	100.00
แหล่งน้ำใช้														
น้ำขุด	0	0.00	1	10.00	1	1.15	0	0.00	0	0.00	0	0.00	8	0.42
น้ำฝน	0	0.00	0	0.00	2	2.30	0	0.00	0	0.00	0	0.00	24	1.25
บ่อน้ำตื้น	2	15.38	3	30.00	10	11.49	0	0.00	19	51.35	2	40.00	336	17.53
น้ำบาดาล	0	0.00	0	0.00	1	1.15	0	0.00	0	0.00	0	0.00	106	5.53
น้ำประปา	11	84.62	5	50.00	73	83.91	4	100.00	17	45.95	3	60.00	1,369	71.41
บ่อน้ำตื้น+น้ำประปา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.70	0	0.00	31	1.62
บ่อน้ำตื้น+น้ำฝน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	9	0.47
น้ำฝน+น้ำประปา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	13	0.68
อื่นๆ	0	0.00	1	10.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	21	1.10
รวม	13	100.00	10	100.00	87	100.00	4	100.00	37	100.00	5	100.00	1,917	100.00

ที่มา : จากการศึกษาเอกสารกสิกรรม พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.6.4 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆและแหล่งน้ำดื่ม - น้ำใช้

แหล่งน้ำ	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ชายแดน*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งน้ำดื่ม						
น้ำขวด	49	3.10	30	8.31	79	4.07
น้ำฝน	52	3.29	6	1.66	58	2.99
บ่อน้ำตื้น	343	21.71	112	31.02	455	23.44
น้ำบาดาล	48	3.04	8	2.22	56	2.89
น้ำประปา	1,022	64.68	192	53.19	1,214	62.55
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	26	1.65	3	0.83	29	1.49
บ่อน้ำตื้น/น้ำฝน	12	0.76	1	0.28	13	0.67
น้ำฝน/น้ำประปา	15	0.95	6	1.66	21	1.08
อื่นๆ	13	0.82	3	0.83	16	0.82
รวม	1,580	100.00	361	100.00	1,941	100.00
แหล่งน้ำใช้						
น้ำขวด	7	0.44	2	0.56	9	0.46
น้ำฝน	20	1.27	4	1.11	24	1.24
บ่อน้ำตื้น	227	14.39	111	30.92	338	17.45
น้ำบาดาล	98	6.21	8	2.23	106	5.47
น้ำประปา	1,160	73.51	226	62.95	1,386	71.55
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	28	1.77	3	0.84	31	1.60
บ่อน้ำตื้น/น้ำฝน	8	0.51	1	0.28	9	0.46
น้ำฝน/น้ำประปา	12	0.76	1	0.28	13	0.67
อื่นๆ	18	1.14	3	0.84	21	1.08
รวม	1,578	100.00	359	100.00	1,937	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ขายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจำม๋ สะโงะ และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ.2543

ตารางที่ 3.6.5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆและแหล่งน้ำดื่ม-น้ำใช้

แหล่งน้ำ	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว*			
แหล่งน้ำดื่ม	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้ำขวด	62	3.82	17	5.33	79	4.07
น้ำฝน	33	2.03	25	7.84	58	2.99
บ่อน้ำตื้น	411	25.34	44	13.79	455	23.44
น้ำบาดาล	52	3.21	4	1.25	56	2.89
น้ำประปา	1,005	61.96	209	65.52	1,214	62.55
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	23	1.42	6	1.88	29	1.49
บ่อน้ำตื้น/น้ำฝน	7	0.43	6	1.88	13	0.67
น้ำฝน/น้ำประปา	18	1.11	3	0.94	21	1.08
อื่นๆ	11	0.68	5	1.57	16	0.82
รวม	1,622	100.00	319	100.00	1,941	100.00
แหล่งน้ำใช้						
น้ำขวด	5	0.31	4	1.26	9	0.46
น้ำฝน	11	0.68	13	4.09	24	1.24
บ่อน้ำตื้น	316	19.52	22	6.92	338	17.45
น้ำบาดาล	101	6.24	5	1.57	106	5.47
น้ำประปา	1,130	69.80	256	80.50	1,386	71.55
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	28	1.73	3	0.94	31	1.60
บ่อน้ำตื้น/น้ำฝน	5	0.31	4	1.26	9	0.46
น้ำฝน/น้ำประปา	9	0.56	4	1.26	13	0.67
อื่นๆ	14	0.86	7	2.20	21	1.08
รวม	1,619	100.00	318	100.00	1,937	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ นองหอย
วัดจันทร์และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ.2543

3.7 สภาพการถือครอง การได้มาของที่ดินทำกินของเกษตรกรและความรู้สึกถึงความเพียงพอในที่ทำกิน

3.7.1 สภาพการถือครองที่ดิน

ก. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์นี้มีพื้นที่ทำกินเฉลี่ย 10.53 ไร่/ครัวเรือน (ตารางที่ 3.7.1) พื้นที่เหล่านี้มาจากการจับจองหรือการแผ้วถางป่าเป็นที่ทำกินในระยะก่อน 10 ปีที่ผ่านมา มีมากพอสมควร (2.85 ไร่/ครัวเรือน) แต่การจับจองก็ได้ลดลงในช่วง 6-10 และ 4-5 ปีที่ผ่านมา (0.41 และ 0.11 ไร่/ครัวเรือน ตามลำดับ) และได้เพิ่มขึ้นอีก) และได้เพิ่มขึ้นอีกในช่วง 1 - 3 ปีที่ผ่านมา (เฉลี่ย 0.19 ไร่/ครัวเรือน)

พื้นที่ทำกินของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์นี้ได้รับน้ำชลประทานมีขนาดเฉลี่ยเพียง 1 ไร่ จากที่ดินเฉลี่ยทั้งหมด 10 ไร่ จึงมีพื้นที่ชลประทานเฉลี่ยราว 1 ใน 10 ของพื้นที่รวมเท่านั้น

ข. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลาง

พื้นที่ทำกินเฉลี่ยของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์อยู่ในระดับความสูงปานกลางมีมากกว่ากลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (โดยมี 13.41 ไร่/ครัวเรือน) และการแผ้วถางป่าเป็นที่ทำกินก็มีปริมาณเฉลี่ยใกล้เคียงกับกลุ่มศูนย์ระดับต่ำ แต่ก็มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน (เฉลี่ยมีการจับจอง 2.81 0.54 0.31 และ 0.09 ไร่/ครัวเรือนในช่วงเกินกว่า 10 ปี 6-10 ปี 4-5 ปี และ 1-3 ปีที่ผ่านมา ตามลำดับ) (ตารางที่ 3.7.1)

พื้นที่ทำกินที่ได้รับน้ำชลประทานมีเฉลี่ยมีมากกว่าเกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงต่ำและกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูง กล่าวคือมีพื้นที่รับน้ำชลประทานเฉลี่ย 2.47 ไร่/ครัวเรือน

ค. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ระดับความสูงค่อนข้างสูง

พื้นที่ทำกินเฉลี่ยของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์นี้มีมากกว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับต่ำที่มี 10.53 ไร่ เกือบเท่าตัว กล่าวคือมีพื้นที่ทำกินเฉลี่ย 19.40 ไร่/ครัวเรือน (ตารางที่ 3.7.1) แต่การจับจองบุกรุกที่ดินในช่วงเกินกว่า 10 ปีที่ผ่านมาของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับนี้มีมาก (เฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ไร่/ครัวเรือน) แต่ก็มีแนวโน้มลดลงเป็นลำดับมา (เฉลี่ยจับจอง 0.67 0.17 และ 0.11 ไร่/ครัวเรือนในช่วง 6-10 ปี 4-5 ปี และ 1-3 ปีที่ผ่านมา ตามลำดับ)

พื้นที่ทำกินที่ได้รับน้ำชลประทาน แม้จะเฉลี่ยไม่มากกว่ากลุ่มศูนย์ระดับปานกลาง แต่ก็มากกว่าศูนย์ระดับต่ำกว่า 800 เมตร ประมาณเท่าตัว (คือ เกษตรกรมีพื้นที่ชลประทานเฉลี่ย 2.02 ไร่/ครัวเรือน)

ง. สภาพการถือครองที่ดินทำกินของเกษตรกรโดยรวม

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูงมีพื้นที่ทำกินขนาดใหญ่เฉลี่ยเกือบ 20 ไร่/ครัวเรือนและลดหลั่นลงมาตามระดับความสูงของกลุ่มศูนย์ที่ลดลง ซึ่งให้เห็นว่า เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับสูงมีศักยภาพการผลิตทางการเกษตรที่สูงกว่าศูนย์ระดับล่างๆ ด้วยสภาพภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยและลักษณะการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรที่ผ่านมาทำให้เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับสูงนี้สามารถเลือกการปลูกพืชได้หลายชนิด จึงมีรายได้ที่ดีกว่า (ดูตารางที่ 3.7.1 ประกอบ) การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่โครงการหลวงในระยะต่อไปจึงควรมุ่งให้ความสำคัญแก่กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลางและค่อนข้างต่ำ โดยเน้นการใช้พื้นที่ขนาดเล็กที่สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเอื้ออำนวยน้อยกว่าเพื่อให้เกษตรกรสามารถมีรายได้ที่สูงขึ้น แนวทางการพัฒนาที่ควรพิจารณาควรเริ่มจากการพัฒนาระบบน้ำเพื่อการเกษตรโดยเฉพาะในศูนย์

พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม สะโงะ และห้วยแล้ง ซึ่งเกษตรกรมีพื้นที่รับน้ำชลประทานน้อยและรายได้ต่ำ

พิจารณาทางด้านการได้มาของพื้นที่ทำกิน พบว่า เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูงได้ที่ทำกินมาจากการจับจองและบุกรุกป่าสูงที่สุด แม้ว่าในปัจจุบันจะลดลงแต่ก็ยังมีการบุกรุกอยู่อย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องมีการป้องกันการบุกรุกป่าให้เข้มงวดเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มศูนย์ระดับอื่น

การจับจองบุกรุกพื้นที่ป่าในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมาจะมีอยู่สูงในกลุ่มเกษตรกรที่มีฐานะดี หรือกลุ่มเกษตรกรเผ่าไทยใหญ่ ละว้า และเข่าซึ่งมักจะอยู่ในศูนย์หมอกจ๋าม สะโงะ และแม่ลาน้อย นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรในศูนย์ห้วยเลี้ยวและทุ่งเรายังมีการบุกรุกป่าในช่วง 1-3 ปีมาก ศูนย์เหล่านี้จึงควรได้รับการดูแลด้านการบุกรุกทำลายป่าอย่างเข้มงวด (ตารางที่ 3.7.2 และ 3.7.3)

สำหรับการใช้พื้นที่ดินในลักษณะปลูกแล้วปล่อยว่างไว้หรือการหมุนเวียนพื้นที่ทำกินนั้น พบในศูนย์ระดับความสูงมากในจำนวนที่สูงกว่า (ร้อยละ 25) จากนั้นจำนวนลดลงในศูนย์ระดับต่ำกว่าและจำนวนปีที่หมุนเวียนก็มีแนวโน้มลดลงตามลำดับความสูงที่ต่ำลงมาเช่นกัน (ตารางที่ 3.7.7)

จ. กลุ่มศูนย์ชายแดน

เกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มศูนย์ชายแดนมีพื้นที่ทำกินเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มศูนย์ท่องเที่ยวประมาณ 2 ไร่เศษ/ครัวเรือน (15.37 ไร่/ครัวเรือนเทียบกับ 12.94 ไร่/ครัวเรือน) (ตารางที่ 3.7.4) และเกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มศูนย์ชายแดนมีการจับจองบุกรุกที่ดินในช่วง 10 ปีที่ผ่านมามากกว่าและแม้ในช่วง 1-3 ปีนี้ก็บุกรุกแผ้วถางป่ามากกว่า โดยมีถึงครอบครัวละ 0.33 ไร่ซึ่งควรหาทางยับยั้งให้ได้

แม้ศูนย์ชายแดนจะมีพื้นที่ทำกินมากแต่พื้นที่ที่ได้รับน้ำชลประทานจะมีเฉลี่ยเพียง 1.11 ไร่ต่อครัวเรือนเท่านั้น ซึ่งน้อยกว่ากลุ่มศูนย์ท่องเที่ยวหรือแม้แต่กลุ่มศูนย์อื่นๆทั่วไปด้วย ดังนั้นกลุ่มศูนย์ชายแดนจึงต้องการการพัฒนากระบวนชลประทานให้เกษตรกรมากกว่ากลุ่มศูนย์ท่องเที่ยวและกลุ่มศูนย์อื่นๆ แต่ก็ควรคำนึงถึงการบุกรุกแผ้วถางป่าที่ยังมีอยู่ตามศูนย์ชายแดนมากกว่าศูนย์อื่นๆ

ฉ. กลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

เกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มศูนย์ท่องเที่ยวมีพื้นที่ทำกินน้อยกว่าศูนย์ชายแดน กล่าวคือมีเพียง 12.94 ไร่/ครัวเรือน (ตารางที่ 3.7.5) และการจับจองที่ดินมีน้อยกว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดน อาจเป็นเพราะกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีเจ้าหน้าที่ป้องกันรักษาป่าเป็นอย่างดีได้

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีพื้นที่ได้ระบบน้ำชลประทานเฉลี่ยต่อครอบครัวมากกว่า 2 ไร่ (2.17 ไร่/ครัวเรือน) ประกอบกับมีสภาพภูมิอากาศที่เอื้ออำนวย ทำให้มีผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพจำหน่ายหรือมีไว้ดูใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมได้มาก ส่วนการหมุนเวียนเปลี่ยนที่ทำกินในศูนย์ท่องเที่ยวนั้นมีน้อยกว่าศูนย์อื่นทั่ว ๆ ไป (ร้อยละ 13 เทียบกับศูนย์อื่น ๆ ซึ่งมีร้อยละ 18)

ตารางที่ 3.7.1 การถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ไร่) ของเกษตรกร จำแนกตามระดับความสูงของศูนย์

การถือครอง / การได้มา	ระดับความสูง			รวมทั้งหมด
	ต่ำกว่า 800 เมตร	ระหว่าง 800-1,000 เมตร	สูงกว่า 1,000 เมตร	
1. พื้นที่ทำกินทั้งหมด	10.53	13.41	19.40	14.31
2. พื้นที่ทำกินที่ซื้อในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา	0.79	0.67	1.54	1.04
3. พื้นที่จับจองในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา	0.19	0.09	0.11	0.14
4. พื้นที่จับจองในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา	0.11	0.31	0.17	0.18
5. พื้นที่จับจองในช่วง 6-10 ปีที่ผ่านมา	0.41	0.54	0.67	0.53
6. พื้นที่จับจองมากกว่า 10 ปีที่ผ่านมาขึ้นไป	2.85	2.81	4.20	3.32
7. พื้นที่ที่ได้รับจัดสรรในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา	0.04	0.03	0.01	0.03
8. พื้นที่ที่ได้รับจัดสรรในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา	0.07	0.05	0.04	0.05
9. พื้นที่ชลประทาน	1.10	2.47	2.02	1.72

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.7.2 การถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ไร่) ของเกษตรกร จำแนกตามฐานะ

การถือครอง / การได้มา	ฐานะ			รวม
	ดี	ปานกลาง	ยากจน	
1. พื้นที่ทำกินทั้งหมด	20.81	14.35	8.10	14.31
2. พื้นที่ทำกินที่ซื้อในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา	1.68	1.03	0.45	1.04
3. พื้นที่จับจองในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา	0.24	0.11	0.13	0.14
3. พื้นที่จับจองในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา	0.24	0.11	0.13	0.14
4. พื้นที่จับจองในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา	0.13	0.22	0.10	0.18
4. พื้นที่จับจองในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา	0.13	0.22	0.10	0.18
5. พื้นที่จับจองในช่วง 6-10 ปีที่ผ่านมา	0.54	0.56	0.41	0.53
5. พื้นที่จับจองในช่วง 6-10 ปีที่ผ่านมา	0.54	0.56	0.41	0.53
6. พื้นที่จับจองมากกว่า 10 ปีที่ผ่านมาขึ้นไป	5.49	2.68	3.19	3.32
7. พื้นที่ที่ได้รับจัดสรรในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา	0.06	0.02	0.01	0.03
7. พื้นที่ที่ได้รับจัดสรรในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา	0.06	0.02	0.01	0.03
8. พื้นที่ที่ได้รับจัดสรรในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา	0.05	0.05	0.07	0.05
8. พื้นที่ที่ได้รับจัดสรรในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา	0.05	0.05	0.07	0.05
9. พื้นที่ชลประทาน	2.71	1.73	0.66	1.72
9. พื้นที่ชลประทาน	2.71	1.73	0.66	1.72

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.7.3 การถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ไร่) ของเกษตรกร จำแนกตามเผ่า

รายการ	คน เมือง	ลือ ชือ	ละ ว้า / ละ วะ	มู ซอ	แม่ ว / ม ง	กะ เห ร ย ง	สิน สอ	เข้า	ปะ ห ล อ ง	อี ก อ / อา ข่า	คะ ฉ ิน	ไท ย ไ ห ญ	ไท ย ส อ	รวม
1. พื้นที่ทำกินทั้งหมด	11.46	42.28	12.71	17.94	20.21	9.98	42.73	24.92	3.70	16.22	18.25	10.06	6.00	14.31
2. พื้นที่ทำกินที่ซื้อในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา	0.63	3.03	0.30	1.01	0.98	0.66	1.71	0.00	1.00	5.92	5.00	1.08	0.00	1.04
3. พื้นที่จับจองในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา	0.17	0.03	0.34	0.11	0.09	0.05	0.00	0.31	0.10	0.08	0.00	1.51	0.00	0.14
4. พื้นที่จับจองในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา	0.23	0.34	0.12	0.31	0.14	0.08	0.00	2.31	0.00	0.16	0.25	0.00	0.00	0.18
5. พื้นที่จับจองในช่วง 6-10 ปีที่ผ่านมา	0.44	0.97	0.47	1.23	0.41	0.26	0.76	1.69	0.20	1.17	3.50	0.00	2.60	0.53
6. พื้นที่จับจองมากกว่า 10 ปีที่ผ่านมาขึ้นไป	1.93	10.06	1.16	5.17	4.92	2.27	13.20	4.69	0.70	5.66	0.75	1.41	2.80	3.32
7. พื้นที่ที่ได้รับจัดสรรในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา	0.03	0.00	0.00	0.01	0.02	0.04	0.00	0.00	0.50	0.00	0.00	0.00	0.00	0.03
8. พื้นที่ที่ได้รับจัดสรรในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา	0.05	0.25	0.04	0.08	0.06	0.06	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.05
9. พื้นที่ชลประทาน	1.62	6.77	1.11	1.99	2.19	1.45	1.68	0.08	0.70	1.78	0.00	0.56	0.80	1.72

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.7.4 การถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ไร่) ของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

การถือครองที่ดิน / การได้มา	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวม
	ศูนย์ชายแดน*	ศูนย์อื่นๆ	
1. พื้นที่ทำกินทั้งหมด	15.66	14.00	14.31
2. พื้นที่ทำกินที่ซื้อในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา	1.12	1.02	1.04
3. พื้นที่จับจองในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา	0.30	0.10	0.14
4. พื้นที่จับจองในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา	0.20	0.17	0.18
5. จับจองในช่วง 6-10 ปีที่ผ่านมา	0.81	0.46	0.53
6. พื้นที่จับจองตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	5.22	2.89	3.32
7. พื้นที่ที่ได้รับจัดสรรในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา	0.01	0.03	0.03
8. พื้นที่ที่ได้รับจัดสรรในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา	0.05	0.06	0.05
9. พื้นที่ที่มีชลประทาน	1.03	1.88	1.72

หมายเหตุ : * ศูนย์ฯ พิเศษชายแดน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจำมั่ง สะโง๊ะและห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.7.5 การถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ไร่) ของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

การถือครอง / การได้มา	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวม
	ศูนย์ท่องเที่ยว*	ศูนย์อื่นๆ	
1. พื้นที่ทำกินทั้งหมด	12.66	14.64	14.31
2. พื้นที่ทำกินที่ซื้อในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา	0.70	1.10	1.04
3. พื้นที่จับจองในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา	0.08	0.15	0.14
4. พื้นที่จับจองในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา	0.18	0.18	0.18
5. จับจองในช่วง 6-10 ปีที่ผ่านมา	0.64	0.51	0.53
6. พื้นที่จับจองตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	2.70	3.45	3.32
7. พื้นที่ที่ได้รับจัดสรรในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา	0.02	0.03	0.03
8. พื้นที่ที่ได้รับจัดสรรในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา	0.02	0.06	0.05
9. พื้นที่ที่มีชลประทาน	2.55	1.56	1.72

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย วัดจันทร์และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.7.6 การถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (ไร่) ของเกษตรกร จำแนกตามกลุ่มศูนย์ที่มีการสำรวจใน
ปี พ.ศ.2539 และปี พ.ศ. 2543

การถือครอง / การได้มา	สำรวจปี 2539	สำรวจปี 2543		
	16 ศูนย์	16 ศูนย์	ศูนย์อื่นๆ	รวม
1. พื้นที่ทำกินทั้งหมด	14.46	16.84	12.48	14.31
2. พื้นที่ทำกินที่ซื้อในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา	9.18	1.41	0.77	1.04
3. พื้นที่จับจองในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา	4.92	0.11	0.16	0.14
4. พื้นที่จับจองในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา	Na	0.19	0.17	0.18
5. จับจองในช่วง 6-10 ปีที่ผ่านมา	Na	0.63	0.45	0.53
6. พื้นที่จับจองตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	4.21	3.31	3.33	3.32
7. พื้นที่ที่ได้รับจัดสรรในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมา	Na	0.05	0.01	0.03
8. พื้นที่ที่ได้รับจัดสรรในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา	Na	0.07	0.04	0.05
9. พื้นที่ที่มีชลประทาน	Na	1.69	1.75	1.72

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.7.7 จำนวนและร้อยละของการหมุนเวียนที่ทำกินของเกษตรกรและปัจจัยต่างๆ

รายการ	การหมุนเวียนใช้ที่ทำกิน						ระยะเวลาที่ว่างของ การทำไร่เลื่อนลอย
	เปลี่ยน		ไม่เปลี่ยน		รวม		จำนวนปี (ค่าเฉลี่ย)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ระดับความสูง							
ต่ำกว่า 800 เมตร	95	11.98	698	88.02	793	100.00	1.22
ระหว่าง 800 – 1,00 เมตร	60	14.78	346	85.22	406	100.00	1.48
สูงกว่า 1,000 เมตร	169	25.45	495	74.55	664	100.00	1.55
รวม	324	17.39	1,539	82.61	1,863	100.00	1.44
ฐานะ							
ดี	60	17.34	286	82.66	346	100.00	1.36
ปานกลาง	201	17.65	938	82.35	1,139	100.00	1.46
ยากจน	61	16.35	312	83.65	373	100.00	1.46
รวม	322	17.33	1536	82.67	1,858	100.00	1.44
เผ่า							
คนเมือง	47	8.55	503	91.45	550	100.00	1.15
ลีซอ	10	33.33	20	66.67	30	100.00	1.75
ละว้า/ลัวะ	30	41.10	43	58.90	73	100.00	1.40
มูเซอ	39	20.63	150	79.37	189	100.00	1.59
แม้ว/ม้ง	49	20.42	191	79.58	240	100.00	1.27
กะเหรี่ยง	106	18.40	470	81.60	576	100.00	1.47
จีนฮ่อ	8	19.51	33	80.49	41	100.00	1.20
เย้า	0	0.00	13	100.00	13	100.00	*
ปะหล่อง	3	33.33	6	66.67	9	100.00	2.33
อีเก้อ/อาข่า	22	25.29	65	74.71	87	100.00	2.1
คะฉิ่น	1	25.00	3	75.00	4	100.00	1.0
ไทยใหญ่	4	14.29	24	85.71	28	100.00	1.0
ไทยลื้อ	0	0.00	5	100.00	5	100.00	*
รวม	319	17.29	1,526	82.71	1,845	100.00	1.44

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตาราง 3.7.7 (ต่อ)

รายการ	การหมุนเวียนใช้ที่ดินทำกิน						ระยะเวลาที่ว่างของ การทำให้เสื่อมลง
	เปลี่ยน		ไม่เปลี่ยน		รวม		จำนวนปี (ค่าเฉลี่ย)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ศูนย์พิเศษ							
ศูนย์ชายแดน	69	20.85	262	79.15	331	100.00	1.45
ศูนย์อื่นๆ	255	16.64	1,277	83.36	1,532	100.00	1.42
รวม	324	17.39	1,539	82.61	1,863	100.00	1.44
ศูนย์พิเศษ							
ศูนย์ท่องเที่ยว	40	12.90	270	87.10	310	100.00	1.45
ศูนย์อื่นๆ	284	18.29	1,269	81.71	1,553	100.00	1.39
รวม	324	17.39	1,539	82.61	1,863	100.00	1.44
ศูนย์เศรษฐกิจปี 2539							
สำรวจปี 2539	142	18.18	639	81.82	1,539	82.61	1.31
ศูนย์อื่นๆ	182	16.82	900	83.13	1,082	100.00	1.61
รวม	324	17.39	1,539	82.61	1,863	100.00	1.44

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

3.7.2 ความรู้สึกถึงความเพียงพอในที่ทำกิน

ก. พิจารณาตามระดับความสูงในศูนย์ต่าง ๆ ที่เกษตรกรอยู่

พบว่า ในเกือบทุกระดับความสูงทั้ง 3 ระดับ เกษตรกรส่วนใหญ่ (เกินกว่าร้อยละ 55) ระบุว่า ที่ดินที่ตนมีอยู่ไม่พอเพียงและต้องการได้เพิ่มขึ้น แต่จำนวนที่ต้องการมีเพิ่มขึ้นนี้จะเริ่มจากจำนวนน้อย (9.75 ไร่) จนถึงเกษตรกรในระดับศูนย์ที่สูงขึ้นต้องการเฉลี่ย 11.70 ไร่ และสูงเกิน 1,000 เมตร (เฉลี่ย 13.70 ไร่) (ตารางที่ 3.7.8) สำหรับเหตุผลที่ต้องการมีที่ดินเพิ่มขึ้น เกษตรกรในทุกระดับความสูงให้เหตุผลใกล้เคียงกันในเรื่องที่ต้องการเพราะมีที่ดินทำกินไม่พอทำกินและต้องการมีที่ดินไว้เป็นมรดกแก่บุตรหลาน (ตารางที่ 3.7.10)

ข. พิจารณาตามระดับฐานะ

เกษตรกรฐานะยากจนกว่าแสดงความต้องการจะได้ที่ทำกินเพิ่มขึ้นมากกว่า (ร้อยละ 69) ฐานะปานกลางต้องการ (ร้อยละ 59) และฐานะดีต้องการ (ร้อยละ 50) อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการระบุจำนวนที่ดินที่ต้องการจะมีเพิ่มขึ้น ปรากฏว่าผู้มีฐานะดีกลับต้องการปริมาณมากคือเฉลี่ย 18 ไร่ต่อราย ขณะที่ฐานะปานกลางต้องการ 11 ไร่ และฐานะยากจนต้องการ 9 ไร่ ผลการสำรวจนี้สอดคล้องกับงานวิจัยถึงการจัดสรรที่สาธารณะให้กับบุคคลที่มีกลุ่มฐานะต่าง ๆ ในประเทศอินเดีย ที่พบว่า เมื่อจัดสรรให้แล้ว ผู้ที่เคยมีฐานะดีก็ได้รับมากกว่าผู้ที่มีฐานะด้อยกว่า ทั้ง ๆ ที่เดิมผู้มีฐานะดีก็มีที่ดินมากกว่าผู้ที่มีฐานะด้อยกว่าอยู่แล้ว (ตารางที่ 3.7.8)

การที่ผู้มีฐานะต่างกันต้องการที่ดินเพิ่ม ผู้ที่มีฐานะด้อยกว่าส่วนใหญ่ระบุว่าเพราะที่ดินที่มีไม่เพียงพอ แต่อีกเหตุผลหนึ่งที่ผู้มีฐานะดีระบุ คือ ต้องการมีที่ดินเก็บไว้เป็นมรดกแก่บุตร โดยมีผู้ระบุเช่นนี้มากกว่าบุคคลในฐานะที่ด้อยกว่า (คือร้อยละ 48 เทียบกับร้อยละ 44 ในฐานะปานกลาง และร้อยละ 33 ในฐานะยากจน) (ตารางที่ 3.7.12)

ประเด็นที่น่าสนใจอยู่ตรงที่ผู้มีฐานะด้อยกว่ามุ่งหวังจะได้ที่ดินจากการจับจอง (คือการบุกรุกแผ้วถางป่า) มากกว่าฐานะปานกลางและฐานะดีอย่างละเล็กละน้อยตามลำดับ (ร้อยละ 39 เปรียบเทียบกับร้อยละ 37 และร้อยละ 35) ขณะที่ผู้มีฐานะดีกว่ายังหวังจะได้ที่ดินจากการซื้อ (มีผู้ตอบร้อยละ 55) ขณะที่ฐานะปานกลางและฐานะยากจนตอบเพียงร้อยละ 44 และ 35 ตามลำดับ คำตอบเช่นนี้อาจชี้ให้เห็นภาพที่เกิดขึ้นได้ว่า ผู้มีฐานะยากจนเดิมอาจต้องการมีที่ดินทำกินโดยการบุกรุกป่า จากนั้นเมื่อได้ที่ดินจำนวนหนึ่งแล้วเกิดความจำเป็นก็อาจขายให้ผู้มีฐานะดี แล้วก็ไปบุกรุกป่าต่อไป เป็นวงจรเช่นนี้ก็ได้

ค. พิจารณาตามเผ่า

เกษตรกรเกินกว่าร้อยละ 40 ของทุกเผ่าต่างตอบว่าต้องการมีที่ดินเพิ่มจากเดิม โดยปะหลังระบุจำนวนมากคือทั้งหมดของผู้ตอบคำถาม ขณะที่ไทยลื้อ ละว้า และลีซอมีจำนวนรองลงมา (ร้อยละ 80, 75 และ 75 ตามลำดับ) สำหรับจำนวนไร่ต่อครอบครัวที่ต้องการมีที่ดินเพิ่มขึ้นนั้น มีคะแนนต้องการสูงสุด คือ เฉลี่ย 25 ไร่ รองลงมาเป็นจีนฮ่อ ลีซอ ม้ง ละว้าและอาข่า (24.1, 19.9, 17.0, 15.9 และ 15.8 ไร่) ตามลำดับ

การที่เกษตรกรต้องการที่ดินเพิ่มนี้ แต่ละเผ่าส่วนใหญ่ระบุว่าเพราะที่ดินไม่พอทำกิน โดยเผ่าที่ระบุเรื่องนี้มากมีปะหลัง อาข่า ไทยใหญ่ จีนฮ่อ คนเมือง และละว้า ตามลำดับ (ร้อยละ 90, 89, 87, 83, 82, และ 80 ตามลำดับ) ส่วนเหตุผลรองลงมา คือ ความต้องการที่จะมีที่ดินเก็บไว้เป็นมรดกแก่ลูกเพื่อทำกิน โดยตอบเช่นนี้ ร้อยละ 62 ของเกษตรกรเผ่าเย้า ร้อย 49 ของเผ่าม้ง ร้อยละ 47 ของเผ่ากะเหรี่ยง ร้อยละ 45 ของเผ่ามูเซอ และร้อยละ 43 ของเผ่าไทยใหญ่และลีซอ

สำหรับวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งที่ดินดังกล่าว ส่วนใหญ่จะตอบไปในวิธีการจับจอง (คือบุกรุกแผ้วถางป่า) และวิธีการซื้อมา เผ่าที่ตอบว่าจะจับจองในระดับสูง คือ ละว้า (ร้อยละ 49) และมูเซอ (ร้อยละ 45) ส่วนที่จะซื้อ คือ ไทยใหญ่ (ร้อยละ 74) ม้ง (ร้อยละ 62) เย้า (ร้อยละ 62) และลีซอ การที่จะเป็นไปในทางบุกรุกป่าหรือแม้แต่จะซื้อเป็นเรื่องที่ต้องทั้งปลุกจิตสำนึกและมีวิธีการป้องกันรักษาป่าให้ได้อย่างสม่ำเสมอต่อไปด้วย

ง. ตามศูนย์ชายแดน - ศูนย์ท่องเที่ยว

ทั้งศูนย์ชายแดนและศูนย์ท่องเที่ยว เกษตรกรในทั้ง 2 กลุ่มนี้ต่างระบุว่าที่ทำกินของตนมีไม่พอเพียงมากกว่าที่เกษตรกรในศูนย์อื่น ๆ ระบุ และต่างก็ต้องการที่ดินเฉลี่ยต่อครอบครัวมากกว่าศูนย์อื่น ๆ เช่นกัน (ตารางที่ 3.7.8)

แต่เมื่อให้ระบุถึงแนวทางที่จะได้ที่ดินมาปรากฏว่าเกษตรกรในศูนย์ชายแดนในจำนวนมากกว่าศูนย์ทั่วไปคิดว่าจะจับจองบุกรุกป่า (มีผู้ตอบร้อยละ 40 และขณะที่ศูนย์อื่น ๆ ตอบร้อยละ 37) แต่เกษตรกรตามศูนย์ท่องเที่ยวไม่หวังได้จากการจับจองมากไปกว่าศูนย์ทั่วไปนัก แต่ที่หวังได้คือจะซื้อที่ดินนั้นซึ่งตอบร้อยละ 49 เมื่อเทียบกับร้อยละ 42 ในศูนย์ทั่วไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในศูนย์ท่องเที่ยว เกษตรกรมีรายได้ต่าง ๆ มากกว่าศูนย์ทั่วไป คำตอบจึงเน้นไปที่จะหาซื้อที่ดิน

ตารางที่ 3.7.8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูง ฐานะ เผ่า ศูนย์ขายแดน ศูนย์ท่องเที่ยว ความพอเพียง
ในที่ดินและปริมาณเฉลี่ยที่ดินที่ต้องการเพิ่ม

รายการ	ความพอเพียงในที่ดิน						ปริมาณเฉลี่ยที่ดินที่ต้องการเพิ่ม (ไร่)
	พอเพียง		ไม่พอเพียง		รวม		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ระดับความสูง							
ต่ำกว่า 800 เมตร	347	41.86	482	58.10	829	100.00	9.75
ระหว่าง 800 - 1,000 เมตร	155	37.62	257	62.38	412	100.00	11.7
มากกว่า 1,000 เมตร	286	41.51	403	58.49	689	100.00	13.7
รวม	788	120.99	1,142	59.17	1,930	100.00	11.58
ฐานะ							
ดี	184	50.41	181	49.59	365	100.00	17.82
ปานกลาง	479	40.94	691	59.06	1,170	100.00	11.05
ยากจน	123	31.46	268	68.54	391	100.00	8.79
รวม	788	40.83	1,142	59.17	1,930	100.00	11.58
เผ่า							
คนเมือง	294	51.31	279	48.69	573	100.00	8.27
ลีซอ	8	25.00	24	75.00	32	100.00	19.88
ละว้า/ลัวะ	18	24.66	55	75.34	73	100.00	15.89
มูเซอ	70	35.53	127	64.47	197	100.00	14.72
แม้ว/ม้ง	95	38.46	152	61.54	247	100.00	17.09
กะเหรี่ยง	218	37.20	368	62.80	586	100.00	8.49
จีนฮ่อ	27	58.70	19	41.30	46	100.00	24.16
เย้า	5	38.46	8	61.54	13	100.00	13.5
ปะหล่อง	0	0.00	10	100.00	10	100.00	3.2
อาก้อ/อาข่า	34	38.20	55	61.80	89	100.00	15.73
คะฉิ่น	2	50.00	2	50.00	4	100.00	25
ไทยใหญ่	11	31.43	24	68.57	35	100.00	10.83
ไทยลื้อ	1	20.00	4	80.00	5	100.00	9.25
รวม	788	40.83	1,142	59.17	1,930	100.00	11.58
ศูนย์พิเศษ							
ศูนย์ขายแดน	124	34.64	234	65.36	358	100.00	13.35
ศูนย์อื่นๆ	664	42.24	908	57.76	1,572	100.00	11.13
รวม	788	40.83	1,142	59.17	1,930	100.00	11.58
ศูนย์พิเศษ							
ศูนย์ท่องเที่ยว	113	35.53	205	64.47	318	100.00	12.65
ศูนย์อื่นๆ	675	41.87	937	58.13	1,612	100.00	11.35
รวม	788	40.83	1,142	59.17	1,930	100.00	11.58

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.7.9 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆและเหตุผลในการเพิ่มที่ดิน

เหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ชายแดน*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี						
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี	670	74.86	190	81.90	860	76.31
รวม	895	100.00	232	100.00	1,127	100.00
ดินเสื่อม						
ดินเสื่อม	64	7.14	7	3.02	71	6.29
รวม	896	100.00	232	100.00	1,128	100.00
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก						
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก	384	42.86	91	39.22	475	42.11
รวม	896	100.00	232	100.00	1,128	100.00
ที่ดินเอาไว้นาย						
ที่ดินเอาไว้นาย	2	0.22	4	1.72	6	0.53
รวม	896	100.00	232	100.00	1,128	100.00
ที่ดินทำกินที่ราบ						
ที่ดินทำกินในที่ราบ	39	4.35	15	6.47	54	4.79
รวม	896	100.00	232	100.00	1,128	100.00
เหตุผลที่อื่นๆ						
ทำไร่สวนผสม	21	2.36	3	1.30	24	2.14
ไว้ปลูกข้าว	6	0.68	2	0.87	8	0.71
ไม่มีการจัดสรรที่ทำกินใหม่	1	0.11	3	1.30	4	0.36
ต้องการรายได้เพิ่ม	9	1.01	3	1.30	12	1.07
ต้องการให้รัฐจัดสรรให้	1	0.11		0.00	1	0.09
รวม	888	100.00	231	100.00	1,119	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ขายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว หมอกจำ่มุ สะโจ๊ะ และห้วยแล้ง
ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.7.10 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและเหตุผลในการเพิ่มที่ดิน

เหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี								
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี	362	76.69	198	77.65	300	75.00	860	76.31
รวม	472	100.00	255	100.00	400	100.00	1,127	100.00
ดินเสื่อม								
ดินเสื่อม	15	3.17	16	6.27	40	10.00	71	6.29
รวม	473	100.00	255	100.00	400	100.00	1,128	100.00
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก								
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก	198	41.86	107	41.96	170	42.50	475	42.11
รวม	473	100.00	255	100.00	400	100.00	1,128	100.00
ที่ดินเอาไว้อาย								
ที่ดินเอาไว้อาย	2	0.42	1	0.39	3	0.75	6	0.53
รวม	473	100.00	255	100.00	400	100.00	1,128	100.00
ที่ดินทำกินในพื้นที่ราบ								
ที่ดินทำกินในพื้นที่ราบ	22	4.65	5	1.96	27	6.75	54	4.79
รวม	473	100.00	255	100.00	400	100.00	1,128	100.00
เหตุผลที่อื่น ๆ								
ทำไร่นาสวนผสม	14	2.97	4	1.57	6	1.53	24	2.14
ไว้ปลูกข้าว	2	0.42	0	0.00	6	1.53	8	0.71
ไม่มีการจัดสรรที่ทำกินใหม่	3	0.64	0	0.00	1	0.26	4	0.36
ต้องการรายได้เพิ่ม	6	1.27	3	1.18	3	0.77	12	1.07
ต้องการให้รัฐจัดสรรให้	1	0.21	0	0.00	0	0.00	1	0.09
รวม	27	5.72	9	3.53	17	4.34	53	4.74

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.7.11 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆและเหตุผลในการ
เพิ่มที่ดิน

เหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี						
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี	712	76.97	148	73.27	860	76.31
รวม	925	100.00	202	100.00	1127	100.00
ดินเสื่อม						
ดินเสื่อม	55	5.94	16	7.92	71	6.29
รวม	926	100.00	202	100.00	1128	100.00
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก						
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก	391	42.22	84	41.58	475	42.11
รวม	926	100.00	202	100.00	1128	100.00
ที่ดินเอาไว้ขาย						
ที่ดินเอาไว้ขาย	6	0.65	0	0.00	6	0.53
รวม	926	100.00	202	100.00	1128	100.00
ทำกินที่ราบ						
ทำกินที่ราบ	40	4.32	14	6.93	54	4.79
รวม	926	100.00	202	100.00	1128	100.00
เหตุผลที่อื่นๆ						
ไม่ต้องการ	3	0.33	1	0.50	4	0.36
ทำไร่นาสวนผสม	20	2.18	4	1.99	24	2.14
ไว้ปลูกข้าว	5	0.54	3	1.49	8	0.71
ไม่มีการจัดสรรที่ทำกินใหม่	3	0.33	1	0.50	4	0.36
ต้องการรายได้เพิ่ม	8	0.87	4	1.99	12	1.07
ต้องการให้รัฐจัดสรรให้	0	0.00	1	0.50	1	0.09
รวม	918	100.00	201	100.00	1,119	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก ข้างช้าง อินทนนท์
หนองหอย วัดจันทร์ และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.7.12 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและเหตุผลในการเพิ่มที่ดิน

เหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี								
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี	123	68.33	513	75.78	223	83.21	859	76.36
รวม	180	100.00	677	100.00	268	100.00	1,125	100.00
ดินเสื่อม								
ดินเสื่อม	16	8.89	46	6.78	8	2.99	70	6.22
รวม	180	100.00	678	100.00	268	100.00	1,126	100.00
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก								
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก	87	48.33	298	43.95	89	33.21	474	42.10
รวม	180	100.00	678	100.00	268	100.00	1,126	100.00
ที่ดินเอาไว้นาย								
ที่ดินเอาไว้นาย	0	0.00	6	0.88	0	0.00	6	0.53
รวม	180	100.00	678	100.00	268	100.00	1,126	100.00
ทำกินที่ราบ								
ทำกินที่ราบ	14	7.78	26	3.83	14	5.22	54	4.80
รวม	180	100.00	678	100.00	268	100.00	1,126	100.00
เหตุผลที่อื่น ๆ								
ไม่ต้องการ	0	0.00	1	0.15	3	1.13	4	0.36
ทำไร่นาสวนผสม	8	4.47	14	2.08	2	0.75	24	2.15
ไว้ปลูกข้าว	1	0.56	5	0.74	2	0.75	8	0.72
ไม่มีการจัดสรรที่ทำกินใหม่	0	0.00	2	0.30	2	0.75	4	0.36
ต้องการรายได้เพิ่ม	2	1.12	8	1.19	2	0.75	12	1.07
ต้องการให้รัฐจัดสรรให้	1	0.56	0	0.00	0	0.00	1	0.09
รวม	179	100.00	672	100.00	266	100.00	1,117	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.7.13 (ต่อ)

เหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	ฝ่าย														รวมทั้งหมด	
	ฝ่ายเข้า		ฝ่ายปะหล่อง		ฝ่ายถือ/เช่าทำ		ฝ่ายละจัน		ฝ่ายใหญ่		ฝ่ายสื่อ					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี ที่ดินไม่พอ/ไม่มี	5	62.50	9	90.00	49	89.09	2	100.00			20	86.96	4	100.00	848	76.26
	8	100.00	10	100.00	55	100.00	2	100.00			23	100.00	4	100.00	1112	100.00
รวม																
ดินเสื่อม	1	12.50	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	4.35	0	0.00	70	6.29
รวม	8	100.00	10	100.00	55	100.00	2	100.00	2	100.00	23	100.00	4	100.00	1113	100.00
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก																
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก	5	62.50	3	30.00	19	34.55	1	50.00	1	50.00	10	43.48	1	25.00	466	41.87
รวม	8	100.00	10	100.00	55	100.00	2	100.00	2	100.00	23	100.00	4	100.00	1113	100.00
ที่ดินเอาไปขาย																
ที่ดินเอาไปขาย	0	0.00	0	0.00	1	1.82	0	0.00	0	0.00	2	8.70	0	0.00	6	0.54
รวม	8	100.00	10	100.00	55	100.00	2	100.00	2	100.00	23	100.00	4	100.00	1113	100.00
ทำกินที่ราบ																
ทำกินที่ราบ	1	12.500	2	20.00	4	7.27	0	0.00	0	0.00	2	8.70	0	0.00	53	4.76
รวม	8	100.000	10	100.00	55	100.00	2	100.00	2	100.00	23	100.00	4	100.00	1113	100.00
เหตุผลที่อื่นๆ																
ไม่ต้องการ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	0.36
ทำไร่สวนผสม	1	12.50	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	24	2.17
ไว้ปลูกข้าว	0	0.00	0	0.00	1	1.82	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	7	0.63
ไม่มีการจัดสรรที่ทำกินใหม่	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	0.36
ต้องการรายได้เพิ่ม	0	0.00	1	10.00	1	1.82	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	12	1.09
ต้องการให้รัฐจัดสรรให้	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.09
รวม	8	100.00	10	100.00	55	100.00	2	100.00	2	100.00	23	100.00	4	100.00	1104	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.7.14 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและแผนเพิ่มพื้นที่การถือครอง

แผนเพิ่มพื้นที่การถือครอง	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จับจอง	177	37.82	111	43.19	131	33.08	419	37.38
ซื้อ	179	38.25	126	49.03	181	45.71	486	43.35
รอรับมรดก	11	2.35	7	2.72	19	4.80	37	3.30
จัดสรร	44	9.40	3	1.17	26	6.57	73	6.51
จับจอง+ซื้อ	1	0.21	3	1.17	0	0.00	4	0.36
ทางโครงการมอบให้	20	4.27	1	0.39	12	3.03	33	2.94
ซื้อ+รอรับมรดก	1	0.21	0	0.00	3	0.76	4	0.36
เช่า	7	1.50	1	0.39	4	1.01	12	1.07
รวม	468	100.00	257	100.00	396	100.00	1,121	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.7.15 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับผั่วและแผนพื้นที่การถือครอง

แผนเพิ่มพื้นที่ การถือครอง	ผั่ว											
	คนเมือง		ผั่วลี้ซอ		ผั่วละว้า/ละวะ		ผั่วมูเซอ		ผั่วแม่ว่มัง		ผั่วกะเหรี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จับจอง	106	38.97	6	26.09	27	49.09	57	45.24	39	25.66	136	37.99
ซื้อ	91	33.46	12	52.17	20	36.36	39	30.95	95	62.50	169	47.21
รอรับมรดก	11	4.04	0	0.00	3	5.45	4	3.17	4	2.63	12	3.35
จัดสรร	21	7.72	4	17.39	2	3.64	18	14.29	5	3.29	13	3.63
จับจอง+ซื้อ	1	0.37	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.66	2	0.56
ทางโครงการมอบให้	13	4.78	0	0.00	0	0.00	4	3.17	2	1.32	3	0.84
ซื้อ+รอรับมรดก	1	0.37	0	0.00	0	0.00	1	0.79	1	0.66	1	0.28
เช่า	6	2.21	0	0.00	2	3.64	0	0.00	0	0.00	2	0.56
รวม	272	100.00	23	100.00	55	100.00	126	100.00	152	100.00	358	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตาราง 3.7.15 (ต่อ)

แผนเพิ่มพื้นที่ การถือครอง	เผ่า												รวมทั้ง รวมทั้งหมด	
	เผ่าเย้า		เผ่าปะหล่อง		เผ่าอีเก้อ/อาข่า		เผ่าคะฉิ่น		ไทยใหญ่		ไทยลื้อ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จับจอง ที่ดิน รอรับมรดก จัดสรร จับจอง+ซื้อ	2	25.00	4	40.00	22	40.00	2	100.00	5	21.74	2	50.00	413	37.34
	5	62.50	2	20.00	21	38.18	0	0.00	17	73.91	1	25.00	478	43.22
	1	12.50	0	0.00	1	1.82	0	0.00	0	0.00	0	0.00	37	3.35
	0	0.00	0	0.00	7	12.73	0	0.00	0	0.00	0	0.00	72	6.51
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	0.36
ทางโครงการมอบให้ ซื้อ+รอรับมรดก เช่า	0	0.00	4	40.00	1	1.82	0	0.00	1	4.35	1	25.00	33	2.98
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	0.36
	0	0.00	0	0.00	2	3.64	0	0.00	0	0.00	0	0.00	12	1.08
รวม	8	100.00	10	100.00	55	100.00	2	100.00	23	100.00	4	100.00	1,106	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.7.16 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆและแผนเพิ่มพื้นที่การถือครอง

แผนเพิ่มพื้นที่ การถือครอง	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ขายแดน*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จับจอง	326	36.59	93	40.43	419	37.38
ซื้อ	394	44.22	92	40.00	486	43.35
รอรับมรดก	32	3.59	5	2.17	37	3.30
จัดสรร	58	6.51	15	6.52	73	6.51
จับจอง+ซื้อ	4	0.45	0	0.00	4	0.36
ทางโครงการมอบให้	21	2.36	12	5.22	33	2.94
ซื้อ+รอรับมรดก	3	0.34	1	0.43	4	0.36
เช่า	7	0.79	5	2.17	12	1.07
รวม	891	100.00	230	100.00	1,121	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ขายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างawang หมอกจำม๋ สะโงะ และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.7.17 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆและแผนเพิ่มพื้นที่การถือครอง

แผนเพิ่มพื้นที่ การถือครอง	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่น ๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จับจอง	348	37.95	71	34.80	419	37.38
ซื้อ	387	42.20	99	48.53	486	43.35
ขอรับมรดก	33	3.60	4	1.96	37	3.30
จัดสรร	63	6.87	10	4.90	73	6.51
จับจอง+ซื้อ	1	0.11	3	1.47	4	0.36
ทางโครงการมอบให้	20	2.18	13	6.37	33	2.94
ซื้อ+ขอรับมรดก	4	0.44	0	0.00	4	0.36
เช่า	11	1.20	1	0.49	12	1.07
รวม	917	100.00	204	100.00	1,121	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง หนองหอย
วัดจันทร์และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.7.18 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับฐานะและแผนเพิ่มพื้นที่การถือครอง

แผนเพิ่มพื้นที่ การถือครอง	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จับจอง	61	34.86	255	37.50	102	38.64	418	37.35
ซื้อ	96	54.86	296	43.53	93	35.23	485	43.34
รอรับมรดก	2	1.14	21	3.09	14	5.30	37	3.31
จัดสรร	7	4.00	41	6.03	25	9.47	73	6.52
จับจอง+ซื้อ	0	0.00	2	0.29	2	0.76	4	0.36
ทางโครงการมอบให้	4	2.29	22	3.24	7	2.65	33	2.95
ซื้อ+รอรับมรดก	0	0.00	3	0.44	1	0.38	4	0.36
เช่า	0	0.00	9	1.32	3	1.14	12	1.07
รวม	175	100.00	680	100.00	264	100.00	1,119	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

3.8 การประกอบอาชีพและการเปลี่ยนแปลงอาชีพในอนาคต

3.8.1 การประกอบอาชีพของเกษตรกร

การศึกษาด้านการประกอบอาชีพของครัวเรือนเกษตรกรที่อยู่ในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง พบว่าแต่ละครัวเรือนมีการประกอบอาชีพหลายๆ อย่างพร้อมๆ กันทั้งในด้านการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์-ประมง และอื่นๆ โดยเฉพาะอาชีพด้านการเพาะปลูกซึ่งเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรจะมีพืชหลายชนิดที่เกษตรกรเลือกยึดเพาะปลูกเป็นอาชีพ การศึกษาได้จึงได้แบ่งกลุ่มอาชีพด้านการเพาะปลูกออกเป็นหมวดย่อยๆ ได้แก่ พืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และไม้ดอก การแบ่งดังกล่าวจะทำให้สามารถเข้าใจได้ว่าเกษตรกรผู้ยึดอาชีพเพาะปลูกหมวดพืชใด

ผลการศึกษาดังปรากฏในตารางที่ 3.8.1 พบว่า โดยรวมเกษตรกรที่มีอาชีพในการเพาะปลูกจะปลูกพืชไร่อย่างเดียวในสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 26) รองลงมาเป็นการทำพืชไร่และไม้ผลร่วมกัน ปลูกไม้ผลอย่างเดียว และ ปลูกพืชไร่และพืชผักร่วมกัน (ร้อยละ 21 16 และ 14 ตามลำดับ) ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า เกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 42 ทำการเพาะปลูกไม้ผลทั้งในรูปเพาะปลูกไม้ผลอย่างเดียวและปลูกร่วมกับพืชในกลุ่มอื่นๆ

นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 25 ของเกษตรกรทำการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าสัดส่วนของเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ในกลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงที่เพิ่มขึ้นมีแนวโน้มสูงขึ้น (ร้อยละ 23 26 และ 27 ตามลำดับ) และแม้เกษตรกรจะมีอาชีพการทำการเกษตรกรเป็นหลักแต่ก็เกษตรกรร้อยละ 44 ที่ออกไปทำอาชีพรับจ้างด้วย โดยเฉพาะเกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มศูนย์ระดับต่ำๆ (ตารางที่ 3.8.1)

เมื่อพิจารณาความแตกต่างในการประกอบอาชีพของเกษตรกรตามระดับฐานะและเผ่าก็พบว่า เกษตรกรที่มีฐานะที่ด้อยกว่ามีสัดส่วนการประกอบอาชีพการเพาะปลูกพืชไร่และรับจ้างเพิ่มขึ้น ส่วนเกษตรกรที่มีฐานะที่ดีกว่าจะมีสัดส่วนไปประกอบอาชีพในด้านการเพาะปลูกไม้ผลและเลี้ยงสัตว์เพิ่ม (ตารางที่ 3.8.2) เผ่าจีนฮ่อและคนเมืองมีสัดส่วนของประชากรที่ปลูกไม้ผลอย่างเดียวสูงกว่าเผ่าอื่น ๆ อย่างชัดเจน (ร้อยละ 45 และ 34 ตามลำดับ) ในขณะที่เผ่ามูเซอ กะเหรี่ยง ลีซอ และม้งนิยมปลูกไม้ผลร่วมกับพืชไร่ พืชผัก การเลี้ยงสัตว์จะทำกันมากกว่าเผ่าอาข่า เข้ามูเซอ และกะเหรี่ยง ในขณะที่การรับจ้างเป็นอาชีพที่พบในเกือบทุกเผ่าในระดับที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เผ่าที่มีสัดส่วนของเกษตรกรที่ยึดอาชีพรับจ้างด้วยในสัดส่วนที่สูงได้แก่ อาข่า คนเมือง และกะเหรี่ยง (ร้อยละ 48 เท่าๆ กัน) มูเซอ (ร้อยละ 47) ไทยใหญ่ (ร้อยละ 42) และละว้า (ร้อยละ 36) (ตารางที่ 3.8.3)

ประชากรในกลุ่มศูนย์ชายแดนจะนิยมอาชีพการปลูกพืชไร่ เลี้ยงสัตว์ และรับจ้างมากกว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์อื่น ๆ (มีเกษตรกรร้อยละ 44 29 และ 50 ที่ยึดอาชีพดังกล่าวตามลำดับเปรียบเทียบกับร้อยละ 22 24 และ 43 ของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์อื่นๆ ที่ไม่อยู่ในบริเวณชายแดน-ตารางที่ 3.8.4) ส่วนเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวไม่มีการยึดอาชีพใดที่เด่นชัดกว่าศูนย์อื่นๆ ที่ไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยว ประชากรมีอาชีพกระจัดกระจายกันมาก ยกเว้นที่สัดส่วนของเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์มีสูงกว่าในกลุ่มศูนย์อื่นๆ (ร้อยละ 32 เปรียบเทียบกับร้อยละ 24 - ตารางที่ 3.8.5) ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวนี้ตั้งอยู่ในพื้นที่ต่างๆ กันทั้งในแง่ระดับความสูงและตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ ความเหมาะสมในการประกอบอาชีพของแต่ละพื้นที่จึงแตกต่างกันไป

ตารางที่ 3.8.1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามอาชีพและระดับความสูง

อาชีพ	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พืชไร่	280	33.82	104	25.00	118	17.13	502	25.97
พืชผัก	48	5.80	11	2.64	46	6.68	105	5.43
ไม้ผล	125	15.10	81	19.47	104	15.09	310	16.04
ไม้ดอก	1	0.12	2	0.48	5	0.73	8	0.41
พืชไร่-ผัก	93	11.23	61	14.66	125	18.14	279	14.43
พืชไร่-ไม้ผล	173	20.89	84	20.19	157	22.79	414	21.42
พืชไร่-ไม้ดอก	4	0.48	6	1.44	8	1.16	18	0.93
พืชผัก-ไม้ผล	20	2.42	13	3.13	31	4.50	64	3.31
พืชผัก-ไม้ดอก	5	0.60	0	0.00	6	0.87	11	0.57
ไม้ผล-ไม้ดอก	4	0.48	10	2.40	7	1.02	21	1.09
พืชไร่-ผัก-ไม้ผล	31	3.74	21	5.05	64	9.29	116	6.00
พืชไร่-ผัก-ไม้ดอก	3	0.36	6	1.44	7	1.02	16	0.83
พืชไร่-ไม้ผล-ไม้ดอก	3	0.36	8	1.92	3	0.44	14	0.72
พืชผัก-ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	2	0.48	5	0.73	7	0.36
เลี้ยงสัตว์	189	22.83	109	26.20	188	27.29	486	25.14
ประมง	6	0.72	1	0.24	0	0.00	7	0.36
รับราชการ	0	0.00	4	0.96	3	0.44	7	0.36
รับจ้าง	436	52.66	176	42.31	240	34.83	852	44.08
งานอิสระ	33	3.99	6	1.44	20	2.90	59	3.05
งานช่าง/ฝีมือ	5	0.60	0	0.00	1	0.15	6	0.31
ไปทำงานต่างประเทศ	0	0.00	2	0.48	0	0.00	2	0.10
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	13	1.57	71	17.07	14	2.03	98	5.07
อาชีพอื่นๆ	0	0.00	2	0.48	0	0.00	2	0.10
รวม	828	100.00	416	100.00	689	100.00	1,933	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ.2543

ตารางที่ 3.8.2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามอาชีพและระดับฐานะ

อาชีพ	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พืชไร่	75	20.49	306	26.13	121	30.95	502	25.97
พืชผัก	14	3.83	59	5.04	32	8.18	105	5.43
ไม้ผล	63	17.21	190	16.23	54	13.81	307	15.88
ไม้ดอก	3	0.82	3	0.26	2	0.51	8	0.41
พืชไร่-ผัก	50	13.66	175	14.94	53	13.55	278	14.38
พืชไร่-ไม้ผล	86	23.50	254	21.69	74	18.93	414	21.42
พืชไร่-ไม้ดอก	2	0.55	13	1.11	3	0.77	18	0.93
พืชผัก-ไม้ผล	16	4.37	40	3.42	8	2.05	64	3.31
พืชผัก-ไม้ดอก	1	0.27	7	0.60	3	0.77	11	0.57
ไม้ผล-ไม้ดอก	6	1.64	12	1.02	2	0.51	20	1.03
พืชไร่-ผัก-ไม้ผล	35	9.56	72	6.15	9	2.30	116	6.00
พืชไร่-ผัก-ไม้ดอก	4	1.09	8	0.68	4	1.02	16	0.83
พืชไร่-ไม้ผล-ไม้ดอก	5	1.37	7	0.60	2	0.51	14	0.72
พืชผัก-ไม้ผล-ไม้ดอก	2	0.55	2	0.17	3	0.77	7	0.36
เลี้ยงสัตว์	108	29.51	307	26.22	71	18.16	486	25.14
ประมง	1	0.27	5	0.43	1	0.26	7	0.36
รับราชการ	3	0.82	4	0.34	0	0.00	7	0.36
รับจ้าง	118	32.24	531	45.35	200	51.15	849	43.92
งานอิสระ	26	7.10	27	2.31	6	1.53	59	3.05
งานช่าง/ฝีมือ	3	0.82	3	0.26	0	0.00	6	0.31
ไปทำงานต่างประเทศ	1	0.27	1	0.09	0	0.00	2	0.10
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	17	4.64	60	5.12	21	5.37	98	5.07
อาชีพอื่นๆ	1	0.27	1	0.09	0	0.00	2	0.10
รวม	366	100.00	1,171	100.00	391	100.00	1,933	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ.2543

ตารางที่ 3.8.3 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามอาชีพและตามเพศ

อาชีพ	เพศ											
	คนเมือง		เผ่าลือชอ		เผ่าละว้าสะวะ		เผ่ามูเซอ		เผ่าแม่วัง		เผ่ากะเหรี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พืชไร่	124	21.57	0	0.00	19	26.03	72	36.18	33	13.31	195	33.22
พืชผัก	39	6.78	8	25.81	2	2.74	2	1.01	33	13.31	14	2.39
ไม้ผล	195	33.91	0	0.00	0	0.00	17	8.54	24	9.68	33	5.62
ไม้ดอก	2	0.35	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	1.61	2	0.34
พืชไร่-ผัก	79	13.74	9	29.03	35	47.95	13	6.53	31	12.50	92	15.67
พืชไร่-ไม้ผล	66	11.48	7	22.58	8	10.96	61	30.65	52	20.97	161	27.43
พืชไร่-ไม้ดอก	6	1.04	0	0.00	0	0.00	2	1.01	4	1.61	6	1.02
พืชผัก-ไม้ผล	16	2.78	5	16.13	0	0.00	7	3.52	22	8.87	6	1.02
พืชผัก-ไม้ดอก	4	0.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	1.61	2	0.34
ไม้ผล-ไม้ดอก	8	1.39	0	0.00	0	0.00	4	2.01	7	2.82	2	0.34
พืชไร่-ผัก-ไม้ผล	14	2.43	2	6.45	8	10.96	8	4.02	24	9.68	47	8.01
พืชไร่-ผัก-ไม้ดอก	1	0.17	0	0.00	1	1.37	3	1.51	4	1.61	7	1.19
พืชไร่-ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	5	2.51	2	0.81	7	1.19
พืชผัก-ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	1.51	2	0.81	0	0.00
เลี้ยงสัตว์	111	19.30	3	9.68	14	19.18	67	33.67	35	14.11	191	32.54
ประมง	4	0.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	0.34
รับราชการ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.40	5	0.85
รับจ้าง	276	48.00	5	16.13	26	35.62	93	46.73	77	31.05	280	47.70
งานอิสระ	21	3.65	1	3.23	1	1.37	2	1.01	5	2.02	11	1.87
งานช่างฝีมือ	1	0.17	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.17
ไม่ทำงานต่างประเทศ	1	0.17	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.17
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	32	5.57	0	0.00	1	1.37	0	0.00	3	1.21	62	10.56
อาชีพอื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	0.34
รวม	575	100.00	31	100.00	73	100.00	199	100.00	248	100.00	587	100.00
											45	95.74

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ.2543

ตารางที่ 3.8.3 (ต่อ)

อาชีพ	เข้า								รวมทั้งหมด	
	เข้าเข้า		เข้าปะหล่ง		เข้าอีก/เข้า		ไทยใหญ่		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
พืชไร่	4	30.77	0	0.00	37	41.57	7	20.00	499	25.81
พืชผัก	0	0.00	1	10.00	1	1.12	3	8.57	105	5.43
ไม้ผล	3	23.08	4	40.00	2	2.25	6	17.14	306	15.83
ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	8	0.41
พืชไร่-ผัก	1	7.69	0	0.00	12	13.48	3	8.57	277	14.33
พืชไร่-ไม้ผล	5	38.46	0	0.00	27	30.34	7	20.00	406	21.00
พืชไร่-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	18	0.93
พืชผัก-ไม้ผล	0	0.00	1	10.00	0	0.00	3	8.57	64	3.31
พืชผัก-ไม้ดอก	0	0.00	1	10.00	0	0.00	0	0.00	11	0.57
ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	21	1.09
พืชไร่-ผัก-ไม้ผล	0	0.00	1	10.00	6	6.74	2	5.71	114	5.90
พืชไร่-ผัก-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	16	0.83
พืชไร่-ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	14	0.72
พืชผัก-ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	2	20.00	0	0.00	0	0.00	7	0.36
เลี้ยงสัตว์	5	38.46	0	0.00	36	40.45	4	11.43	480	24.83
ประมง	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.86	7	0.36
รับราชการ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	7	0.36
รับจ้าง	4	30.77	1	10.00	43	48.31	15	42.86	840	43.46
งานอิสระ	1	7.69	0	0.00	3	3.37	5	14.29	57	2.95
งานช่างฝีมือ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	5.71	6	0.31
ไม่ทำงานต่างประเทศ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	0.10
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	98	5.07
อาชีพอื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	0.10
รวม	13	100.00	10	100.00	89	100.00	35	100.00	1,933	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ.2543

ตารางที่ 3.8.4 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามอาชีพและศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆ

อาชีพ	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ขายแดน*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พืชไร่	346	21.97	156	43.58	502	25.97
พืชผัก	97	6.16	8	2.23	105	5.43
ไม้ผล	273	17.33	37	10.34	310	16.04
ไม้ดอก	8	0.51	0	0.00	8	0.41
พืชไร่-ผัก	263	16.70	16	4.47	279	14.43
พืชไร่-ไม้ผล	320	20.32	94	26.26	414	21.42
พืชไร่-ไม้ดอก	17	1.08	1	0.28	18	0.93
พืชผัก-ไม้ผล	55	3.49	9	2.51	64	3.31
พืชผัก-ไม้ดอก	10	0.63	1	0.28	11	0.57
ไม้ผล-ไม้ดอก	21	1.33	0	0.00	21	1.09
พืชไร่-ผัก-ไม้ผล	104	6.60	12	3.35	116	6.00
พืชไร่-ผัก-ไม้ดอก	15	0.95	1	0.28	16	0.83
พืชไร่-ไม้ผล-ไม้ดอก	12	0.76	2	0.56	14	0.72
พืชผัก-ไม้ผล-ไม้ดอก	4	0.25	3	0.84	7	0.36
เลี้ยงสัตว์	382	24.25	104	29.05	486	25.14
ประมง	6	0.38	1	0.28	7	0.36
รับราชการ	7	0.44	0	0.00	7	0.36
รับจ้าง	674	42.79	178	49.72	852	44.08
งานอิสระ	38	2.41	21	5.87	59	3.05
งานช่าง/ฝีมือ	2	0.13	4	1.12	6	0.31
ไปทำงานต่างประเทศ	2	0.13	0	0.00	2	0.10
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	95	6.03	3	0.84	98	5.07
อาชีพอื่นๆ	2	0.13	0	0.00	2	0.10
รวม	1,575	100.00	358	100.00	1,933	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ขายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย นอนงเขียว อ่างขาง หมอกจ๋าม สะโง๊ะ และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ.2543

ตารางที่ 3.8.5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามอาชีพและศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

อาชีพ	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ท่องเที่ยว*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พืชไร่	452	28.00	50	15.67	502	25.97
พืชผัก	70	4.34	35	10.97	105	5.43
ไม้ผล	274	16.98	36	11.29	310	16.04
ไม้ดอก	4	0.25	4	1.25	8	0.41
พืชไร่-ผัก	245	15.18	34	10.66	279	14.43
พืชไร่-ไม้ผล	346	21.44	68	21.32	414	21.42
พืชไร่-ไม้ดอก	5	0.31	13	4.08	18	0.93
พืชผัก-ไม้ผล	41	2.54	23	7.21	64	3.31
พืชผัก-ไม้ดอก	1	0.06	10	3.13	11	0.57
ไม้ผล-ไม้ดอก	12	0.74	9	2.82	21	1.09
พืชไร่-ผัก-ไม้ผล	101	6.26	15	4.70	116	6.00
พืชไร่-ผัก-ไม้ดอก	7	0.43	9	2.82	16	0.83
พืชไร่-ไม้ผล-ไม้ดอก	10	0.62	4	1.25	14	0.72
พืชผัก-ไม้ผล-ไม้ดอก	2	0.12	5	1.57	7	0.36
เลี้ยงสัตว์	384	23.79	102	31.97	486	25.14
ประมง	7	0.43	0	0.00	7	0.36
รับราชการ	2	0.12	5	1.57	7	0.36
รับจ้าง	730	45.23	122	38.24	852	44.08
งานอิสระ	48	2.97	11	3.45	59	3.05
งานช่าง/ฝีมือ	6	0.37	0	0.00	6	0.31
ไปทำงานต่างประเทศ	2	0.12	0	0.00	2	0.10
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	68	4.21	30	9.40	98	5.07
อาชีพอื่นๆ	1	0.06	1	0.31	2	0.10
รวม	1,614	100.00	319	100.00	1,933	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ.2543

3.8.2 การผลิตข้าวเพื่อการบริโภคในครัวเรือนของเกษตรกร

ความสนใจที่สำคัญประการหนึ่งในการศึกษาด้านการประกอบอาชีพของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงก็คือ เกษตรกรสามารถผลิตข้าวได้พอเพียงต่อการบริโภคในครัวเรือนขนาดใด เนื่องจากข้าวเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของเกษตรกรและเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งแต่เดิม เกษตรกรบนพื้นที่สูงมักพยายามที่จะปลูกข้าวไว้ให้พอบริโภค แต่ระยะต่อมาเริ่มที่จะปลูกพืชการค้าแบบประณีตจนผลิตพืชอื่นเป็นรายได้มากกว่าพอจนบางรายเริ่มลดการปลูกข้าวหรืองดการปลูกข้าว นอกจากนี้ เกษตรกรบางรายอาจมีอาชีพอื่นแทนการเกษตร เช่น เป็นพ่อค้าผลิตภัณฑ์การเกษตรหรือมีกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวตามศูนย์ท่องเที่ยว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การสำรวจครั้งนี้มุ่งทราบข้อมูลว่ามีเกษตรกรปลูกข้าวได้ระดับใด โดยใช้คำถามว่า ใน 10 ส่วนที่ต้องบริโภคข้าว มีการปลูกข้าวเพียงพอกี่ส่วน หรือต้องซื้อบริโภคทั้งหมด (ซื้อข้าวกินทั้งหมด) เป็นต้น ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

ก. พิจารณาตามระดับความสูงของศูนย์

พบว่าในศูนย์ที่ตั้งอยู่ระดับต่ำ (ต่ำกว่า 800 เมตร) เกษตรกรเริ่มที่จะไม่ปลูกข้าวไว้กินเลย (มีร้อยละ 34) ขณะที่เกษตรกรในระดับความสูงมากขึ้นมีปริมาณผู้ไม่ปลูกข้าวกินเลยน้อยกว่า (ร้อยละ 27) ในทั้งสองระดับ ซึ่งก็สอดคล้องกับผู้ที่ปลูกข้าวได้พอกินทั้งหมดโดยไม่ต้องซื้อเลยที่มีร้อยละ 35 แต่เกษตรกรในศูนย์ที่ระดับความสูงมากขึ้นมีร้อยละ 43 และ 44 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.8.6-1) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากในพื้นที่ระดับต่ำลงมาเกษตรกรอาจเป็นลูกจ้างในเมืองหรือมีอาชีพค้าขาย ซึ่งจะทำให้ได้ง่ายกว่าเกษตรกรในศูนย์ที่อยู่ระดับความสูงมากขึ้น และมักอยู่ไกลตัวเมืองมากขึ้น

ข. พิจารณาตามฐานะเกษตรกร

พบว่าเกษตรกรที่มีฐานะดีจำนวนมาก (ร้อยละ 46) จะปลูกข้าวได้พอกิน แต่เกษตรกรที่มีฐานะปานกลางและยากจนจะจำนวนผู้ปลูกได้พอกินจะลดน้อยลงตามลำดับ (ร้อยละ 41 และ 32 - ตารางที่ 3.8.6-2) ทั้งนี้ น่าจะเนื่องจากเกษตรกรที่มีฐานะยากจน อาจมีพื้นที่น้อยกว่าและต้องมีอาชีพรับจ้างอยู่ไม่น้อย จึงไม่ยึดมั่นที่จะปลูกข้าวได้พอกินหรือที่จะมีความมั่นคงในอาหารหลักที่บริโภคก็เป็นได้

ค. พิจารณาตามเผ่าของเกษตรกร

พบว่าเผ่าที่ปลูกข้าวได้พอกินเกินกว่าครึ่งหนึ่งของเกษตรกรทั้งหมด มีเย้า (ร้อยละ 77) ละว้า (ร้อยละ 60) และกะเหรี่ยง (ร้อยละ 53) ขณะที่เผ่าที่ต้องซื้อข้าวกินเกือบทั้งหมด (7-9 ส่วนใน 10 ส่วน) และซื้อทั้งหมดที่มีปริมาณสูงมีปะหล่อง (ร้อยละ 78) จีนฮ่อ (ร้อยละ 69) และคนเมือง (ร้อยละ 53) (ตารางที่ 3.8.6-3) ซึ่งกลุ่มเกษตรกรที่ซื้อข้าวกินมากนี้มักเป็นกลุ่มที่อาจมีอาชีพการค้า-ขาย รับจ้าง ตลอดจนใช้พื้นที่ปลูกอื่นนอกจากปลูกข้าวเป็นส่วนใหญ่ก็ได้

ง. พิจารณาจากศูนย์ชายแดนและท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาตามศูนย์ชายแดนพบแนวโน้มของผู้ปลูกข้าวได้พอบริโภคในครัวเรือน (ซื้อ 0 ส่วน) ใกล้เคียงกับศูนย์อื่น ๆ (เกือบร้อยละ 40) แต่ที่ไม่ปลูกข้าวไว้บริโภคเลย และเกษตรกรที่ต้องซื้อเกือบทั้งหมด (7-9 ส่วน) มีร่วมกันร้อยละ 28 ขณะที่ศูนย์อื่น ๆ มีร้อยละ 34 (ตารางที่ 3.8.7-1) จึงพอจะกล่าวได้ว่าศูนย์ชายแดนยังต้องพึ่งพาซื้อข้าวจากที่อื่นมาบริโภคมากกว่าศูนย์อื่น ๆ อาจเนื่องจากเกษตรกรตามศูนย์ชายแดนนี้มีโอกาสทำอาชีพอื่น ๆ เช่น การค้าขายตามแนวชายแดน (โดยไม่กังวลกับการต้องปลูกข้าว) มากกว่าที่ศูนย์อื่นมีโอกาส

ศูนย์ท่องเที่ยวก็มีสภาพคล้ายกับศูนย์ขายแดน กล่าวคือ เกษตรกรอาจมีโอกาทำอาชีพอื่น
หรือแม้จะทำอาชีพเกษตรที่ไม่ปลูกข้าว จึงมีผู้ปลูกข้าวพอบริโภคต่อครอบครัวน้อยกว่าและมีจำนวนผู้ต้องซื้อข้าว
บริโภคทั้งหมดในจำนวนมากกว่า (ตารางที่ 3.8.7-2)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.8.6-1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและสัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อ (ปลูกได้พอเพียงหรือไม่)

สัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อกิน	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 ส่วน (ปลูกข้าวได้พอกินทั้งหมด)	291	35.14	175	42.68	304	44.38	770	40.04
1-3 ส่วน (ต้องซื้อข้าวกินบ้าง)	126	15.22	69	16.83	102	14.89	297	15.44
4-6 ส่วน (ซื้อข้าวกินปานกลาง)	100	12.08	41	10.00	78	11.39	219	11.39
7-9 ส่วน (ต้องซื้อข้าวมาก)	26	3.14	13	3.17	15	2.19	54	2.81
10 ส่วน (ไม่ปลูกข้าวกินเลย)	285	34.42	112	27.32	186	27.15	583	30.32
รวม	828	100.00	410	100.00	685	100.00	1,923	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.6-2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและสัดส่วนข้าวที่ต้องการซื้อ

สัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อกิน	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 ส่วน (ปลูกข้าวได้พอกินทั้งหมด)	170	46.45	475	40.91	125	31.97	770	40.04
1-3 ส่วน (ต้องซื้อข้าวกินบ้าง)	51	13.93	194	16.71	52	13.30	297	15.44
4-6 ส่วน (ซื้อข้าวกินปานกลาง)	31	8.47	125	10.77	62	15.86	219	11.39
7-9 ส่วน (ต้องซื้อข้าวมาก)	7	1.91	33	2.84	14	3.58	54	2.81
10 ส่วน (ไม่ปลูกข้าวกินเลย)	107	29.23	334	28.77	138	35.29	583	30.32
รวม	366	100.00	1161	100.00	391	100.00	1,923	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.6-3 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและสัดส่วนข้าวที่ต้องการซื้อ

สัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อ	เผ่า											
	คนเมือง		ลื้อ		ละว้า/ลัวะ		มูเซอ		แม่เงอ/ม้ง		กะเหรี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 ส่วน (ปลูกข้าวได้พอกินทั้งหมด)	193	33.57	10	32.26	43	59.72	55	28.35	79	32.24	309	52.73
1-3 ส่วน (ต้องซื้อข้าวกินบ้าง)	52	9.04	9	29.03	11	15.28	50	25.77	24	9.80	121	20.65
4-6 ส่วน (ซื้อข้าวกินปานกลาง)	31	13.65	12	16.45	19	22.50	48	29.59	32	18.98	68	19.90
7-9 ส่วน (ต้องซื้อข้าวมาก)	13	2.26	0	0.00	2	2.78	15	7.73	7	2.86	15	2.56
10 ส่วน (ไม่ปลูกข้าวกินเลย)	291	50.61	10	32.26	5	6.94	29	14.95	105	42.86	67	11.43
รวม	575	100.00	31	100.00	72	100.00	194	100.00	245	100.00	586	100.00

ตารางที่ 3.8.6-3 (ต่อ)

สัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อ	เผ่า											
	เข้า		ปะหลัง		อีเก้อ/อาข่า		คะฉิ่น		ไทยใหญ่		ไทยลื้อ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 ส่วน (ไม่มีข้าวกิน)	10	76.92	2	22.22	41	46.59	1	25.00	10	28.57	1	20.00
1-3 ส่วน (มีข้าวกินบ้าง)	0	0.00	0	0.00	15	17.05	1	25.00	6	17.14	1	20.00
4-6 ส่วน (มีข้าวกินปานกลาง)	10	10.00	10	10.00	29	31.59	10	10.00	12	15.71	10	10.00
7-9 ส่วน (มีข้าวพอกินสูง)	0	0.00	0	0.00	1	1.14	0	0.00	0	0.00	0	0.00
10 ส่วน (มีข้าวพอกินสมบูรณ์)	3	23.08	7	77.78	10	11.36	2	50.00	17	48.57	3	60.00
รวม	13	100.00	9	100.00	88	100.00	4	100.00	35	100.00	5	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.7 – 1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่น ๆ และสัดส่วนข้าวที่
ต้องการซื้อ

สัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อกิน	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ชายแดน *			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 ส่วน (ปลูกข้าวได้พอกินทั้งหมด)	631	40.29	139	38.94	770	40.04
1-3 ส่วน (ต้องซื้อข้าวกินบ้าง)	233	14.88	64	17.93	297	15.44
4-6 ส่วน (ซื้อข้าวกินปานกลาง)	166	10.60	53	14.85	219	11.39
7-9 ส่วน (ต้องซื้อข้าวมาก)	46	2.94	8	2.24	54	2.81
10 ส่วน (ไม่ปลูกข้าวกินเลย)	490	31.29	93	26.05	583	30.32
รวม	1,566	100.00	357	100.00	1,923	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ฯ พิเศษขายแดน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก้งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจาม สะโง้งและห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.7 – 2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่น ๆ และสัดส่วนข้าวที่
ต้องการซื้อ

สัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อกิน	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 ส่วน (ปลูกข้าวได้พอกินทั้งหมด)	658	40.89	112	35.67	770	40.04
1-3 ส่วน (ต้องซื้อข้าวกินบ้าง)	256	15.91	41	13.06	297	15.44
4-6 ส่วน (ซื้อข้าวกินปานกลาง)	189	11.75	30	9.55	219	11.39
7-9 ส่วน (ต้องซื้อข้าวมาก)	38	2.36	16	5.10	54	2.81
10 ส่วน (ไม่ปลูกข้าวกินเลย)	468	29.09	115	36.62	583	30.32
รวม	1,609	100.00	314	100.00	1,923	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย
วัดจันทร์และแม่ลาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

3.8.3 ปัญหาในการประกอบอาชีพของเกษตรกร

การศึกษาด้านปัญหาในการประกอบอาชีพของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรประสบกับปัญหาที่สำคัญ 5 ประการ เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยตามสัดส่วนของเกษตรกรที่ระบุถึงดังนี้ คือ (1) ปัญหาโรคและแมลงรบกวนพืชผล (2) ปัญหาราคาสินค้าตกต่ำ (3) ปัญหาการขาดแคลนเงินทุน (4) ปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรม และ (5) ปัญหาดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ (ตารางที่ 3.8.8) และไม่ว่าจะพิจารณาความแตกต่างของปัญหาในการประกอบอาชีพของเกษตรกรตามระดับความสูง ฐานะของเกษตรกร เฒ่า กลุ่มศูนย์ขายแดนหรือศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เกษตรกรจำนวนมากยังคงระบุถึงปัญหาทั้ง 5 ประการนี้ตามลำดับ (ตารางที่ 3.8.9-3.8.12) ปัญหาทั้ง 4 ประการข้างต้นนี้ก็เป็นปัญหาสำคัญของเกษตรกร 4 ลำดับที่สำรวจพบเมื่อปี 2539 (กมล และนรินทร์ชัย, 2539) แสดงว่า เกษตรกรในปัจจุบันก็ยังเผชิญกับปัญหาเดิมๆ เช่นเดียวกับเมื่อ 4 ปีที่แล้ว (ตารางที่ 3.8.13) แม้ว่าทั้งทางราชการและมูลนิธิโครงการหลวงจะได้ร่วมกันแก้ไขมาตลอดก็ตาม ปัญหาดังกล่าวจึงน่าจะเป็นปัญหาที่สำคัญและแก้ไขได้ยาก

เป็นที่น่าสังเกตว่า ผลการสำรวจในครั้งนี้ได้พบว่าปัญหาดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์มีเกษตรกรระบุถึงอยู่ในลำดับที่ 5 ซึ่งเกษตรกรไม่เคยกล่าวถึงเมื่อครั้งการสำรวจในปี 2539 แสดงว่าปัญหานี้เพิ่งจะเริ่มมีความรุนแรงขึ้นในช่วง 2-3 ปีมานี้เอง ซึ่งก็น่าจะคาดได้ว่าหากไม่มีการดำเนินการแก้ไขที่เหมาะสม ปัญหาดังกล่าวจะมีความรุนแรงมากขึ้นในอนาคตอย่างแน่นอน

ตารางที่ 3.8.8 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ระบุปัญหาในการประกอบอาชีพจำแนกตามระดับความสูงของศูนย์และระดับความสูง

ปัญหาในการประกอบอาชีพ	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร		รวมทั้งหมด	
	รายได้เฉลี่ยของเกษตรกร ในศูนย์		รายได้เฉลี่ยของเกษตรกร ในศูนย์		รายได้เฉลี่ยของเกษตรกร ในศูนย์			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรคและแมลงรบกวน ราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดแคลนเงินทุน ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ดินเสื่อม/พังทลาย ที่ทำกินน้อย/ไม่มีที่ทำกิน ไม่มีตลาดรับซื้อผลผลิต ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ ขาดแคลนแรงงาน ผลผลิตไม่ดี ไม่มีราคาแพง การขนส่ง น้ำท่วม	478	57.70	259	63.30	419	62.40	1,156	60.60
	286	34.70	97	23.70	258	38.40	641	33.60
	183	22.10	102	24.90	155	23.10	440	23.10
	180	21.70	71	17.40	122	18.20	373	19.50
	131	15.80	34	8.30	89	13.20	254	13.30
	80	9.70	34	8.30	62	9.20	176	9.30
	37	4.50	24	5.90	63	9.40	124	6.50
	48	5.80	19	4.60	35	5.20	102	5.30
	35	4.20	14	3.40	24	3.60	73	3.80
	30	3.60	11	2.70	23	3.42	64	5.82
	18	2.20	1	0.20	9	1.34	28	2.55
7	0.80	5	1.20	14	2.08	26	2.37	
11	1.30	4	1.00	10	1.49	25	2.27	

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.9 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ระบุปัญหาในการประกอบอาชีพจำแนกตามฐานะ

ปัญหาในการประกอบอาชีพ	ฐานะ						รวม	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรคและแมลงรบกวน	234	64.3	693	60	226	58.7	1153	60.6
ราคामลผลิตตกต่ำ	133	36.5	402	34.8	107	27.8	642	33.7
ขาดแคลนเงินทุน	57	15.7	265	23	116	30.1	438	23.0
ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	79	21.7	226	19.6	67	17.4	372	19.5
ดินเสื่อม / พังทลาย	56	15.4	157	13.6	41	10.6	254	13.3
ที่ทำกินน้อย / ไม่มีที่ทำกิน	17	4.7	99	8.6	59	15.3	175	9.2
ไม่มีตลาดรับซื้อผลผลิต	28	7.7	75	6.5	21	5.5	124	6.5
ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ	24	6.6	61	5.3	16	4.2	101	5.3
ขาดแคลนแรงงาน	17	4.7	42	3.6	14	3.6	73	3.8
ผลผลิตไม่ดี	12	3.3	43	3.7	9	2.3	64	3.4
ปุ๋ยมีราคาแพง	7	1.9	19	1.7	2	0.5	28	1.5
การขนส่ง	7	1.9	17	1.5	2	0.5	26	1.4
น้ำท่วม	7	1.9	14	1.2	4	1	25	1.3

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี 2543

ตารางที่ 3.8.10 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ระบุปัญหาในการประกอบอาชีพจำแนกตามเพศ

ปัญหา การประกอบอาชีพ	คนเมือง		เผ่าลือชอ		เผ่าละว้า / ลัวะ		เผ่ามูเซอ		เผ่าแม้ว / ม้ง		เผ่ากะเหรี่ยง		เผ่าจีนฮ่อ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรคและแมลง	339	58.96	27	84.38	51	72.86	97	54.19	138	55.65	393	66.61	17	40.48
ราคาต่ำ	209	36.47	10	31.25	26	37.14	58	32.40	125	50.40	141	23.90	24	57.14
ขาดเงินทุน	117	20.35	13	40.63	9	12.86	50	27.93	94	38.06	117	19.83	4	9.52
ขาดแหล่งน้ำ	98	17.04	6	18.75	6	8.57	36	20.11	58	23.39	137	23.22	5	11.90
ดินเสื่อม / พังทลาย	91	15.83	2	6.25	14	20.00	21	11.73	43	17.34	58	9.83	2	4.76
ที่ทำกินน้อย / ไม่มีที่ทำกิน	39	6.78	5	15.63	6	8.57	26	14.53	26	10.48	45	7.63	4	9.52
ขาดตลาด	34	5.91	4	12.50	4	5.71	8	4.47	29	11.69	29	4.92	13	30.95
ขาดความรู้	30	5.22	3	9.38	0	0.00	14	7.82	18	7.26	21	3.56	0	0.00
ขาดแรงงาน	27	4.70	0	0.00	1	1.43	12	6.70	15	6.05	9	1.53	1	2.38
ผลผลิตไม่งานไม่ดี	21	3.65	1	3.13	2	2.86	16	8.94	5	2.02	13	2.20	1	2.38
ไม่มีราคาค่าแพง	12	2.09	0	0.00	1	1.43	2	1.12	3	1.21	8	1.36	1	2.38
การขนส่ง	5	0.87	1	3.13	2	2.86	3	1.68	4	1.61	7	1.19	1	2.38
น้ำท่วม	8	1.39	1	3.13	2	2.86	3	1.68	2	0.81	7	1.19	0	0.00
รวม	575	100.00	32	100.00	70	100.00	179	100.00	248	100.00	590	100.00	42	100.00

ที่มา : จากการศึกษาเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.10 (ต่อ)

ปัญหา การประกอบอาชีพ	เผ่าย้า		เผ่าปะหล่อง		เผ่าอีเก้อ / อาข่า		เผ่าคะจิ้น		ไทยใหญ่		ไทยลื้อ		รวมทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรคและแมลง	8	72.73	7	70.00	41	46.07	3	75.00	17	48.57	1	25.00	1156	60.56
ราคาต่ำ	7	63.64	2	20.00	16	17.98	3	75.00	13	38.24	0	0.00	641	33.63
ขาดเงินทุน	2	18.18	1	10.00	18	20.22	0	0.00	5	14.71	2	50.00	440	23.07
ขาดแหล่งน้ำ	3	27.27	1	10.00	7	7.87	1	25.00	9	25.71	2	50.00	373	19.54
ดินเสื่อม / พังทลาย	2	18.18	2	20.00	8	8.99	0	0.00	6	17.14	1	25.00	254	13.31
ที่ทำกินน้อย / ไม่มีที่ทำกิน	1	9.09	2	20	11	12.36	0	0.00	4	11.43	2	50	176	9.22
ขาดตลาด	1	9.09	0	0.00	1	1.12	0	0.00	1	2.86	0	0.00	124	6.50
ขาดความรู้	1	9.09	0	0.00	11	12.36	0	0.00	2	5.88	1	25.00	102	5.35
ขาดแรงงาน	1	9.09	0	0.00	4	4.49	0	0.00	1	2.94	0	0.00	73	3.83
ผลผลิตไม่งานไม่ดี	0	0.00	0	0.00	3	3.45	0	0.00	1	2.86	0	0.00	64	3.37
ปฏิมี่ราคาแพง	0	0.00	0	0.00	0	3.45	0	0.00	1	2.86	0	0.00	28	1.47
การขนส่ง	0	0.00	0	0.00	3	3.45	0	0.00	0	0.00	0	0.00	26	1.37
น้ำท่วม	0	0.00	0	0.00	0	3.45	0	0.00	0	0.00	0	0.00	25	1.32
รวม	11	100.00	10	100.00	89	3.45	4	100.00	35	100.00	4	100.00	1899	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.11 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนชาวเขาที่ระบุปัญหาในการประกอบอาชีพจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

ปัญหา การประกอบอาชีพ	ลักษณะของศูนย์ฯ				รวม	
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ชายแดน *			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขาดความรู้	77	4.8	25	8.2	102	5.3
ขาดเงินทุน	366	22.9	74	24.2	440	23.1
ราคาสผลผลิตตกต่ำ	533	33.3	110	35.9	643	33.7
ขาดตลาด	105	6.6	19	6.2	124	6.5
โรคและแมลง	995	62.1	161	52.4	1156	60.6
ขาดแหล่งน้ำ	313	19.5	60	19.5	373	19.5
ขาดแรงงาน	53	3.3	20	6.5	73	3.8
ที่ทำกินน้อย	116	7.2	34	11.1	150	7.9
ไม่มีที่ทำกิน	18	1.1	8	2.6	26	1.4
ดินเสื่อม/พังทลาย	213	13.3	41	13.4	254	13.3
การขนส่ง	22	1.4	4	1.3	26	1.4
ปุ๋ยมีราคาแพง	26	1.6	2	0.7	28	1.5
ผลผลิตไม่งามไม่ดี	53	3.3	11	3.6	64	3.4
น้ำท่วม	19	1.2	6	2.0	25	1.3

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี 2543

ตารางที่ 3.8.12 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนชาวเขาที่ระบุปัญหาในการประกอบอาชีพ จำแนกตามศูนย์
ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

รายการ	ศูนย์ท่องเที่ยว				รวม	
	ศูนย์อื่น ๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว*			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรคและแมลงรบกวน	905	59.8	251	63.5	1156	60.6
ราคาผลผลิตตกต่ำ	515	34.1	126	31.9	641	33.7
ขาดแคลนเงินทุน	360	23.8	80	20.3	440	23.1
ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	293	19.4	80	20.3	373	19.5
ดินเสื่อม / พังทลาย	204	13.5	50	12.7	254	13.3
ที่ทำกินน้อย / ไม่มีที่ทำกิน	133	8.8	43	10.9	176	9.3
ไม่มีตลาดรับซื้อผลผลิต	90	5.9	34	8.6	124	6.5
ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ	81	5.4	21	5.3	102	5.3
ขาดแคลนแรงงาน	55	3.6	18	4.6	73	3.8
ผลผลิตไม่ดี	51	3.4	13	3.3	64	3.4
ปุ๋ยมีราคาแพง	28	1.9	0	0	28	1.5
น้ำท่วม	19	1.3	6	1.5	25	1.3
การขนส่ง	18	1.2	8	2	26	1.4

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก ช่างช้าง อินทนนท์
หนองหอย

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี 2543

ตารางที่ 8.8.13 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ระบุปัญหาในการประกอบอาชีพจำแนกตามกลุ่มศูนย์
การสำรวจในปี 2539 และปี 2543

ปัญหาการประกอบอาชีพ	สำรวจปี 2539		สำรวจปี 2543				รวม	
	16 ศูนย์ *		16 ศูนย์ *		ศูนย์อื่นๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรคและแมลงรบกวน	319	33.1	476	60.1	680	60.9	1156	60.6
ราคามลผลิตตกต่ำ	181	18.8	243	30.7	400	35.8	643	33.7
ขาดแคลนเงินทุน	76	7.9	158	20.0	282	25.3	440	23.1
ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	83	8.6	150	18.9	223	20.0	373	19.5
ดินเสื่อม / พังทลาย	Na	Na	93	11.7	161	14.4	254	13.3
ที่ทำกินน้อย / ไม่มีที่ทำกิน	17	1.8	65	8.2	111	10.0	176	9.3
ไม่มีตลาดรับซื้อผลผลิต	60	6.2	55	6.9	69	6.2	124	6.5
ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ	19	2.0	36	4.5	66	5.9	102	5.3
ผลผลิตไม่ดี	Na	Na	34	4.3	30	2.7	64	3.4
ขาดแคลนแรงงาน	72	7.5	30	3.8	43	3.9	73	3.8
ปุ๋ยมีราคาแพง	Na	Na	7	0.9	21	1.9	28	1.5
การขนส่ง	Na	Na	15	1.9	11	1.0	26	1.4
น้ำท่วม	Na	Na	10	1.3	15	1.3	25	1.3

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี 2543

3.8.4 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอาชีพในอนาคตของเกษตรกร

ก. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ

มีเกษตรกรเพียงประมาณร้อยละ 10 ของกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำที่คิดว่าถ้าเลือกได้จะประกอบอาชีพในเมือง ในขณะที่เยาวชนถึงร้อยละ 56.72 ที่อยากไปประกอบอาชีพข้างล่างหรือในเมือง (ตารางที่ 3.8.14 และ 3.8.19)

ข. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลาง

สถานการณ์ด้านการประกอบอาชีพของเกษตรกรในกลุ่มนี้แนวโน้มยังคงคล้ายกับศูนย์ระดับค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ เกษตรกรเกือบร้อยละ 10 จะประกอบอาชีพในเมือง แต่เยาวชนมีถึงร้อยละ 55.5 ที่ต้องการเช่นนั้น (ตารางที่ 3.8.14 และ 3.8.19)

ค. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูง

คล้ายคลึงกับกลุ่มศูนย์ระดับค่อนข้างต่ำและปานกลาง เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับความสูงค่อนข้างมากต้องการทำงานในเมืองมากถึงร้อยละ 16.2 โดยมีเยาวชนถึงร้อยละ 60.7 ต้องการทำงานในเมือง (ตารางที่ 3.8.14 และ 3.8.19)

ง. สภาพแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประกอบอาชีพโดยรวม

การที่เยาวชนมีความต้องการทำงานในเมืองมากกว่าที่เกษตรกรหรือพ่อแม่ต้องการถึง 4-5 เท่า แสดงถึงความต้องการการเตรียมการสำหรับเยาวชนให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพที่จะทำในเมืองให้ดี หรืออาจมีอาชีพที่เยาวชนอาจทำบนที่สูงได้โดยไม่ต้องลงมาอยู่ในเมืองก็ควรส่งเสริมกลุ่มศูนย์นี้ที่ซึ่งเยาวชนมากกว่าร้อยละ 70 ต้องการไปในเมือง ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่เยาวชนแสดงความต้องการไปประกอบอาชีพในเมืองสูง ได้แก่ ศูนย์ห้วยโป่ง อ่างช้าง แม่โต แม่ปุนหลวง แก่น้อย แม่สาใหม่ และขุนแปะ

เมื่อเปรียบเทียบเยาวชนชายและหญิงปรากฏว่าเยาวชนหญิงถึงร้อยละ 65 ต้องการอพยพไปอยู่ในเมือง ส่วนเยาวชนชายต้องการทำเช่นนี้เพียงร้อยละ 51 เท่านั้น (ตารางที่ 3.8.20) ในขณะที่เยาวชนจากครอบครัวที่มีบิดามารดามีฐานะยากจนและปานกลาง (ประมาณร้อยละ 60 ทั้ง 2 กรณี) ต้องการทำงานในเมืองเมื่อเปรียบเทียบกับที่มีฐานะดีที่มีเท่ากับร้อยละ 51 (ตารางที่ 3.8.21)

เยาวชนเผ่าที่ต้องการทำงานในเมืองมาก (ที่เกินร้อยละ 70) มีเผ่าเย้า (ร้อยละ 72.7) ปะหล่อง (ร้อยละ 80) อีเก้อ/อาข่า (ร้อยละ 70.6) และจีนฮ่อ (ร้อยละ 88) (ตารางที่ 3.8.22)

ข้อมูลข้างต้นนี้ชี้ให้เห็นว่า ในอนาคตแนวโน้มประชากรบนที่สูงจะอพยพเข้าสู่ตัวเมืองน่าจะมีมากขึ้น (ซึ่งปัจจุบันก็มีสูงอยู่แล้ว ดูตารางที่ 3.5.1 ประกอบ) การเตรียมความพร้อมด้านอาชีพในอนาคตของเยาวชนเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้อพยพเข้าตัวเมืองไปสร้างปัญหาในเมืองขึ้นอีก

จะเห็นว่าอาชีพที่เยาวชนเลือกสำหรับกรณีที่ต้องการจะทำกินบนที่สูง มักจะเป็นอาชีพเกษตรเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการปลูกไม้ผล (ตารางที่ 3.8.23) เป็นที่น่าสังเกตว่า เยาวชนเลือกอาชีพการเลี้ยงปศุสัตว์เป็นลำดับ 2 อาชีพเหล่านี้เยาวชนยังขาดความชำนาญจึงควรให้การศึกษาอบรม ส่วนพืชผักถูกเลือกเป็นลำดับ 3 โดยยังระบุไว้ชัดเจนที่สนใจปลูกกะหล่ำปลี (33 คะแนน)

อาชีพที่เยาวชนสนใจเลือกเพื่อไปทำกินข้างล่างหรือในเมืองลำดับแรกเป็นงานด้านช่าง/งานฝีมือลำดับ 2 คือการรับราชการ นอกจากนี้ยังมีเยาวชนสนใจที่จะรับจ้างแรงงานซึ่งมีทั้งสตรีจะไปเป็นแม่บ้านหรือชายไปทำงานปั้มน้ำมัน ในส่วนนี้ ควรให้การอบรมด้านแง่คิดในการครองตนให้ดี เพราะอาชีพไร้ฝีมือมักมีโอกาสนำไปพบผู้คนที่อาจชักนำไปในทางเสียหายได้ นอกจากนี้ เยาวชนที่ต้องการจะไปทำงานต่างประเทศควรได้รับการฝึกอบรมด้านภาษาและทักษะฝีมือที่ต่างประเทศต้องการด้วย

ตารางที่ 3.8.14 จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่ต้องการทำงานอยู่ข้างบนและลงข้างล่างจำแนกตามเพศ

รายการ	เพศ				รวม	
	ชาย		หญิง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อยู่ข้างบน	235	48.65	165	35.03	400	41.93
ลงข้างล่าง	248	51.35	306	64.97	554	58.07
รวม	483	100.00	471	100.00	954	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเยาวชนปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.15 จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่ต้องการทำงานอยู่ข้างบนและลงข้างล่างจำแนกตามฐานะ

รายการ	ฐานะ						รวม	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อยู่ข้างบน	87	48.9	237	40	76	39.4	400	41.9
อยู่ข้างล่าง	91	51.1	346	59	117	60.6	554	58.1
รวม	178	100.0	583	100	193	100.0	954	100.0

ที่มา : จากการสำรวจเยาวชน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.16 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่แสดงความคิดเห็นว่า ต้องการประกอบอาชีพอยู่ข้างบนหรือลงข้างล่างจำนวนตามเผ่า

ทางเลือก	เผ่า											
	คนเมือง		เผ่าลีซอ		เผ่าละว้า/ลัวะ		เผ่ามูเซอ		เผ่าแม้ว/ม้ง		เผ่ากะเหรี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ทำกินข้างบน	509	89.3	24	75.0	57	81.4	169	84.9	212	85.8	549	93.8
ที่ทำกินข้างล่าง	61	10.7	8	25.0	13	18.6	30	15.1	35	14.2	36	6.2
รวมทั้งหมด	579	100.0	32	100.0	73	100.0	199	100.0	248	100.0	590	100.0

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.16 (ต่อ)

ทางเลือก	เผ่า											
	เผ่าเย้า		เผ่าปะหล่อง		เผ่าอีเก้อ/อาข่า		เผ่าคะฉิ่น		ไทยใหญ่		ไทยลื้อ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ทำกินข้างบน	11	84.6	8	80.0	79	88.8	4	100.0	31	83.8	4	80.0
ที่ทำกินข้างล่าง	2	15.4	2	20.0	10	11.2	0	0.0	6	16.2	1	20.0
รวมทั้งหมด	13	100.0	10	100.0	89	100.0	4	100.0	37	100.0	5	100.0

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.17 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่แสดงความคิดเห็นว่า ต้องการประกอบอาชีพอยู่ข้างบนหรือลงมาข้างล่างจำแนก ตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

ทางเลือก	ศูนย์พิเศษ				รวมทั้งหมด	
	ศูนย์ชายแดน *		ศูนย์อื่นๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทำกินข้างบน	262	84.2	1,448	89.8	1,710	88.9
ทำกินข้างล่าง	49	15.8	165	10.2	214	11.1
รวม	313	100.0	1,632	100.0	1,945	100.0

หมายเหตุ : * ศูนย์พิเศษชายแดน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งแน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะไร่ะ และห้วยแล้ง

การประกอบอาชีพอยู่ข้างบน หมายถึง การประกอบอาชีพอยู่ในพื้นที่โครงการหลวง

การลงมาข้างล่าง หมายถึง การลงมาประกอบอาชีพในพื้นที่ราบหรือในเมืองที่เจริญ

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.18 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่แสดงความคิดเห็นว่า ต้องการประกอบอาชีพอยู่ข้างบนหรือลงมาข้างล่างจำแนก ตามศูนย์ท่องเที่ยว

ทางเลือก	ศูนย์ท่องเที่ยว				รวม ทั้งหมด	
	ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว *		ศูนย์อื่นๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ทำกินข้างบน	347	87.8	1,363	89.1	1,710	88.9
ที่ทำกินข้างล่าง	48	12.2	166	10.9	214	11.1
รวม	401	100.0	1,544	100.0	1,945	100.0

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย วัดจันทร์ และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.8.19 จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่ต้องการทำงานอยู่ข้างบนและลงข้างล่างจำแนกตามระดับความสูงของศูนย์

ทางเลือกการประกอบอาชีพ	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	มากกว่า 1,000 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		ต่ำกว่า 800 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อยู่ข้างบน	161.0	43.8	86.0	43.9	153.0	39.2	400	41.93
ลงข้างล่าง	207.0	56.2	110.0	56.1	237.0	60.8	554	58.07
รวม	368.0	100.0	196.0	100.0	390.0	100.0	954	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเยาวชนปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.20 จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่ต้องการทำงานอยู่ข้างบนและลงข้างล่างจำแนกตามเพศ

รายการ	เพศ				รวม	
	ชาย		หญิง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อยู่ข้างบน	235	48.65	165	35.03	400	41.93
ลงข้างล่าง	248	51.35	306	64.97	554	58.07
รวม	483	100.00	471	100.00	954	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเยาวชนปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.21 จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่ต้องการทำงานอยู่ข้างบนและลงข้างล่างจำแนกตามฐานะ

รายการ	ฐานะ						รวม	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อยู่ข้างบน	87	48.9	237	40	76	39.4	400	41.9
อยู่ข้างล่าง	91	51.1	346	59	117	60.6	554	58.1
รวม	178	100.0	583	100	193	100.0	954	100.0

ที่มา : จากการสำรวจเยาวชน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.22 อาชีพที่เยาวชนเลือกทำหากเลือกที่จะทำกินบนที่สูงและลงข้างล่าง (ในเมือง) 10 ลำดับแรก

กรณีการเลือกที่ทำกิน	อาชีพที่เยาวชนเลือกจากมากไปหาน้อย 10 ลำดับแรก*
เลือกที่จะทำกินบนที่สูง	1. การปลูกไม้ผล (311 คะแนน) 2. การเลี้ยงปศุสัตว์ (251 คะแนน) 3. การปลูกพืชผัก (242 คะแนน) 4. การปลูกพืชไร่ (175 คะแนน) 5. การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ (160 คะแนน) 6. รับราชการ / ทำงานรัฐวิสาหกิจ (104 คะแนน) 7. รับราชการครู (42 คะแนน) 8. รับจ้างใช้แรงงาน (41 คะแนน) 9. งานอิสระ เช่น ค้าขาย เปิดร้านอาหาร (35 คะแนน) 10. ปลูกกะหล่ำปลี (33 คะแนน)
เลือกที่จะทำกินในเมือง	1. งานช่าง / งานฝีมือ (322 คะแนน) 2. รับราชการ / ทำงานรัฐวิสาหกิจ (313 คะแนน) 3. รับจ้างแรงงาน (218 คะแนน) 4. ทำการเกษตร (191 คะแนน) 5. ไปทำงานต่างประเทศ (119 คะแนน) 6. งานอิสระ เช่น ค้าขาย เปิดร้านอาหาร (113 คะแนน) 7. รับราชการครู (97 คะแนน) 8. รับจ้างใช้แรงงาน (94 คะแนน) 9. มัคคุเทศก์ (86 คะแนน) 10. ซ่อมรถมอเตอร์ไซด์ / รถยนต์ (50 คะแนน)

หมายเหตุ : * เยาวชนแต่ละคนสามารถเลือกประเภทอาชีพที่ต้องการทำในอนาคตได้ 3 ลำดับ อาชีพที่ถูกเลือกอันดับที่ 1, 2 และ 3 จะได้คะแนน 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

ตารางที่ 3.8.23 จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่ต้องการทำงานอยู่ข้างบนและลงข้างล่างจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

รายการ	ศูนย์พิเศษ				รวม	
	ศูนย์ชายแดน*		ศูนย์อื่นๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อยู่ข้างบน	63	36.21	337	43.21	400	41.93
ลงข้างล่าง	111	63.79	443	56.79	554	58.07
รวม	174	100.00	780	100.00	954	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ฯ พิเศษชายแดน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะบือและห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเยาวชน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.8.24 จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่ต้องการทำงานอยู่ข้างบนและลงข้างล่างจำแนกตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

รายการ	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว*		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
อยู่ข้างบน	303	41.97	97	41.81	400	41.93
ลงข้างล่าง	419	58.03	135	58.19	554	58.07
รวม	722	100.0	232	100.0	954	100.0

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย

วัดจันทร์และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเยาวชน พ.ศ. 2543

3.9 การถือครองทรัพย์สิน

ก. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำมีการถือครองรถยนต์โดยเฉลี่ย 0.24 คันต่อครัวเรือน หรือประมาณ 5 ครัวเรือนต่อ 1 คัน ส่วนจักรยานยนต์มีครัวเรือนละ 0.86 คัน (ตารางที่ 3.9.1) และมีปศุสัตว์อื่นได้แก่ ช้าง ม้า วัว ควาย แพะ และแกะ มูลค่ารวมกันเฉลี่ยเท่ากับ 6,287 บาทต่อครัวเรือน

ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือน เกษตรกรในกลุ่มศูนย์นี้มีโทรทัศน์เฉลี่ยครัวเรือนละ 1 เครื่อง และโดยเฉลี่ยเกษตรกรในศูนย์ระดับนี้ 100 ครัวเรือนจะมีโทรศัพท์ติดตามบ้าน 6 ครัวเรือนและมีโทรศัพท์มือถือ 1 ครัวเรือน

ข. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลาง

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์นี้มีการถือครองรถยนต์โดยเฉลี่ย 0.22 คันต่อครัวเรือนหรือประมาณ 5 ครัวเรือนต่อ 1 คัน (ตารางที่ 3.9.1) พอกับเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำและมีการถือครองรถจักรยานยนต์โดยเฉลี่ย 0.60 คันต่อครัวเรือน นอกจากนี้ ยังมีการถือครองปศุสัตว์มีมูลค่ารวมกันเฉลี่ยเท่ากับ 8,536 บาทต่อครัวเรือน

โดยเฉลี่ยเกษตรกร 2 ครัวเรือนในกลุ่มศูนย์นี้จะมีโทรทัศน์ 1 เครื่อง และเกษตรกร 100 ครัวเรือนจะมีโทรศัพท์ติดตามบ้านเพียง 4 ครัวเรือนและแทบจะไม่มีการถือครองโทรศัพท์มือถือเลย

ข. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูง

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูงมีรถยนต์โดยเฉลี่ย 0.31 คัน ต่อครัวเรือน (ตารางที่ 3.9.1) ซึ่งสูงสุดในบรรดากลุ่มศูนย์ต่างๆ และมีรถจักรยานยนต์ใกล้เคียงกับกลุ่มศูนย์ระดับปานกลางคือเฉลี่ยมีรถจักรยานยนต์ 0.62 คันต่อครัวเรือน ที่เป็นเช่นนี้ น่าจะเกิดจากเกษตรกรในกลุ่มศูนย์นี้อยู่ห่างไกลจำเป็นต้องอาศัยรถยนต์ในการเดินทาง ประกอบกับเกษตรกรจำนวนมากมีรายได้สูงพอที่จะซื้อรถยนต์มาใช้ได้

เกษตรกรในศูนย์กลุ่มนี้มีการถือครองปศุสัตว์มีมูลค่าสูงที่สุดถึง 11,363 บาท ต่อครัวเรือนทั้งนี้ส่วนหนึ่งน่าจะเกิดจากการมีพื้นที่ทำกินมากกว่า

ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้าน เกษตรกรในศูนย์กลุ่มนี้มีการถือครองโทรทัศน์เพียง 0.47 เครื่อง ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดจากพื้นที่สูงสามารถรับสัญญาณโทรทัศน์ได้ยากลำบาก และจากเกษตรกรจำนวน 100 ครัวเรือนจะมีโทรศัพท์ติดตามบ้านโดยเฉลี่ย 2 ครัวเรือนและมีโทรศัพท์มือถือโดยเฉลี่ย 2 ครัวเรือนเช่นกัน สำหรับเกษตรกรที่มีโทรศัพท์มือถือโดยส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรที่มีฐานะดี และมักเป็นผู้ที่ทำธุรกิจด้านการค้า เช่น ทำการขนส่งผลผลิตเข้าไปขายยังกรุงเทพมหานคร

ง. สภาพการถือครองทรัพย์สินโดยรวม

เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่าเกษตรกรในศูนย์ระดับปานกลางจะมีการถือครองทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูงกว่าศูนย์อื่นๆ ส่วนศูนย์ระดับสูงจะมีการถือครองทรัพย์สินดังกล่าวมากที่สุด ดังนั้น เมื่อศึกษาดัชนีความมั่งคั่งโดยพิจารณาจากการถือครองรถยนต์และจักรยานยนต์ใหม่ๆ (ซื้อภายใน 1-2 ปี) และจำนวนหรือมูลค่าปศุสัตว์ที่ครอบครองพบว่ากลุ่มศูนย์ระดับปานกลางมีค่าดัชนีความมั่งคั่งต่ำที่สุด (เท่ากับ 0.28 ในขณะที่ดัชนีความมั่งคั่งสูงสุดที่เป็นไปได้เท่ากับ 7.00) ส่วนเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับสูงมีดัชนีความมั่งคั่งสูงสุด (0.69) และกลุ่มศูนย์ระดับต่ำมีดัชนีความมั่งคั่งเท่ากับ 0.44

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับสูงจะมีการครอบครองโทรศัพท์มือถือสูงในขณะที่การถือครองโทรศัพท์ติดตามบ้านลดลงทั้งนี้เนื่องจากพัฒนาการของโทรศัพท์มือถือที่รับสัญญาณในพื้นที่สูงก็อยู่บ้าง ประกอบกับ

เกษตรกรส่วนหนึ่งในพื้นที่สูงมีฐานะดี โดยเฉพาะเผ่าเย้า จีนฮ่อ และม้ง (ตารางที่ 3.9.2 และ 3.9.3) และส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการประกอบธุรกิจ จึงมีใช้กันมากกว่าศูนย์ระดับอื่นๆ

พิจารณาในแง่เผ่า และศูนย์ฯ พบว่า เกษตรกรชาวม้งมีรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ 0.69 คันต่อครัวเรือนซึ่งสูงที่สุดในระหว่างเผ่าต่างๆ ปริมาณการมีรถจักรยานยนต์ของชาวดังกล่าวมีค่าใกล้เคียงกับที่สำรวจจริงไว้เมื่อปี 2539 ทั้งๆ ที่น่าจะเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากการสำรวจในปี 2539 ครอบคลุมเพียง 16 ศูนย์ แต่การสำรวจครั้งนี้ได้ขยายครอบคลุมถึง 36 ศูนย์ซึ่งจะมีชาวม้งในศูนย์อื่นนอกเหนือจาก 16 แห่งรวมอยู่ด้วย เช่น จากศูนย์ห้วยแล้งที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือด้านการพัฒนามากพอสมควร

การศึกษาในด้านความมั่งคั่งพบว่า เกษตรกรที่มีความมั่งคั่งสูงสุดคือ จีนฮ่อ ตามด้วยม้งและคนเมืองตามลำดับ ซึ่งจะพบได้ในศูนย์แม่โต อินทนนท์ ปางอุ๋ง และห้วยเสี้ยว ส่วนเกษตรกรที่มีความมั่งคั่งในระดับต่ำได้แก่ อี๊ก้อ/อาซา ปะหล่อง และละว้า ซึ่งจะพบในศูนย์ห้วยน้ำขุ่น แม่สะเรียง แม่ลาน้อย และอ่างขาง การพัฒนาในระยะต่อไปจึงควรให้ความสำคัญแก่เผ่าและเกษตรกรที่มีความมั่งคั่งน้อยในศูนย์ดังกล่าวเหล่านี้เป็นลำดับต้นๆ

จ. กลุ่มศูนย์ชายแดน

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนมีค่าเฉลี่ยการครอบครองจำนวนรถยนต์ต่ำกว่ากลุ่มศูนย์ปกติทั่วไป (0.13 คัน/ครัวเรือนเปรียบเทียบกับ 0.29 คัน/ครัวเรือน) (ตารางที่ 3.9.4) นอกจากนี้ยังครอบครองรถจักรยานยนต์โดยเฉลี่ยต่ำกว่าศูนย์ปกติทั่วไปด้วย (0.65 คัน/ครัวเรือน เปรียบเทียบกับ 0.73 คัน/ครัวเรือน) ส่วนในด้านปศุสัตว์ เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนครอบครองปศุสัตว์ที่มีมูลค่ารวมกันโดยเฉลี่ยเท่ากับ 10,013 บาท/ครัวเรือน ซึ่งสูงกว่าเกษตรกรในศูนย์ปกติทั่วไป (8,304 บาท/ครัวเรือน)

เกษตรกรในศูนย์ชายแดนมีการครอบครองหรือมีการใช้โทรศัพท์ติดตามบ้านโดยเฉลี่ยน้อยกว่าเกษตรกรในศูนย์ปกติทั่วไป (ใน 100 ครัวเรือนมีโทรศัพท์ติดตามบ้านใช้เพียง 2 ครัวเรือน เปรียบเทียบกับ 5 ครัวเรือนของกลุ่มเกษตรกรในศูนย์ปกติทั่วไป) ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์ชายแดนมักอยู่ห่างไกลทำให้การขยายบริการด้านโทรศัพท์ทำได้ยาก

เมื่อพิจารณาถึงความมั่งคั่งของเกษตรกรแล้วพบว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนมีความมั่งคั่งน้อยกว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ปกติอื่นๆ ซึ่งเห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้วในสภาพปัจจุบันเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนยังมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำซึ่งควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาเพิ่มขึ้น

ฉ. กลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีการถือครองรถยนต์โดยเฉลี่ย 0.33 คัน/ครัวเรือนสูงกว่าเกษตรกรในศูนย์ปกติทั่วไปที่ถือครองรถยนต์โดยเฉลี่ย 0.25 คัน/ครัวเรือน (ตารางที่ 3.9.5) ในขณะที่การถือครองรถจักรยานยนต์ของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกษตรกรในศูนย์ปกติทั่วไป (0.62 คัน/ครัวเรือนเปรียบเทียบกับ 0.75 คัน/ครัวเรือน)

สำหรับการถือครองปศุสัตว์ เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวครอบครองปศุสัตว์มีมูลค่ารวมกันโดยเฉลี่ยเท่ากับ 10,819 บาท/ครัวเรือน สูงกว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์อื่นๆ ที่ถือครองโดยเฉลี่ย 7,997 บาท/ครัวเรือน อย่างเห็นได้ชัด แม้เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวจะมีโทรศัพท์ติดตามบ้านใช้น้อยกว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์อื่นๆ (ใน 100 ครัวเรือนมีโทรศัพท์ติดตามบ้านใช้โดยเฉลี่ย 2 ครัวเรือนเปรียบเทียบกับ 5 ครัวเรือนของเกษตรกรในศูนย์อื่นๆ) แต่ก็มีการใช้โทรศัพท์มือถือมากกว่า (ในเกษตรกร 100 ครัวเรือน 3 ครัวเรือนของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวจะมีโทรศัพท์มือถือใช้ ในขณะที่เพียง 1 ครัวเรือนของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์อื่นๆ มีโทรศัพท์มือถือใช้)

เมื่อพิจารณาถึงความมั่งคั่งของเกษตรกรแล้วพบว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีความมั่งคั่งสูงกว่ากลุ่มศูนย์ปกติอื่นๆ ซึ่งให้เห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้วในสภาพปัจจุบันเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวนั้นมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ปกติอื่นๆ เกษตรกรจึงน่าจะช่วยเหลือตนเองในการพัฒนาตนเองในการพัฒนาด้านอาชีพ ซึ่งหน่วยงานทางราชการควรสนับสนุนให้ได้มีบทบาทในการพัฒนาตนเองและกลุ่มบ้านของตนเอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.9.1 จำนวนทรัพย์สินเฉลี่ยที่ครัวเรือนเกษตรกรครอบครองจำแนกตามระดับความสูงของศูนย์ฯ และชนิดของทรัพย์สิน

ชนิดของทรัพย์สิน	ระดับความสูง			รวมทั้งหมด
	ต่ำกว่า 800 เมตร	ระหว่าง 800 – 1,000 เมตร	สูงกว่า 1,000 เมตร	
รถยนต์	0.24	0.22	0.31	0.26
รถมอเตอร์ไซด์	0.86	0.60	0.62	0.72
มูลค่าปศุสัตว์ (บาท)	6,287.07	8,535.98	11,363.43	8,579.38
เตาแก๊ส	0.50	0.29	0.23	0.36
หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	0.51	0.36	0.35	0.42
เครื่องซักผ้า	0.13	0.12	0.06	0.10
ตู้เย็น	0.64	0.30	0.26	0.43
โทรทัศน์	0.82	0.51	0.42	0.61
วิทยุ/เทป	0.72	0.55	0.53	0.62
โทรศัพท์ติดบ้าน	0.06	0.04	0.02	0.04
โทรศัพท์มือถือ	0.01	0.00	0.02	0.01
ดัชนีความมั่งคั่ง	0.44	0.28	0.69	0.50

ที่มา : จากการสำรวจเกษตร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.9.2 จำนวนทรัพย์สินเฉลี่ยที่ครัวเรือนเกษตรกรครอบครองจำแนกตามฐานะของเกษตรกร

ชนิดของทรัพย์สิน	ฐานะ			รวมทั้งหมด
	ดี	ปานกลาง	ยากจน	
รถยนต์	0.69	0.20	0.05	0.26
รถมอเตอร์ไซด์	0.97	0.75	0.41	0.72
มูลค่าปศุสัตว์ (บาท)	14,705.18	8,169.73	4,210.30	8,579.38
เตาแก๊ส	0.57	0.35	0.19	0.36
หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	0.68	0.40	0.23	0.42
เครื่องซักผ้า	0.20	0.09	0.03	0.10
ตู้เย็น	0.74	0.40	0.22	0.43
โทรทัศน์	0.84	0.61	0.39	0.61
วิทยุ/เทป	0.79	0.62	0.45	0.62
โทรศัพท์ติดบ้าน	0.10	0.03	0.01	0.04
โทรศัพท์มือถือ	0.04	0.01	0.00	0.01
ดัชนีความมั่งคั่ง	0.84	0.48	0.23	0.50

ที่มา : จากการสำรวจเกษตร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.9.3 จำนวนทรัพย์สินเฉลี่ยที่ครัวเรือนเกษตรครอบครัวประกอบจ้างแนตามแผน

รายการ	แผน											รวม ทั้งหมด
	คนเมือง	ลือ	ลือ / ลือ	มู	แม่ / ม	กะ	เงิน	เข้า	ปะ	อ / อ	ค	
รถจักรยานยนต์	0.27	0.19	0.10	0.13	0.69	0.17	0.43	0.46	0.00	0.02	0.25	0.26
รถจักรยานยนต์	0.96	0.81	0.68	0.48	0.69	0.66	0.67	0.69	0.10	0.25	0.00	0.72
มูลค่าที่ดิน (บาท)	6,453.0	3,007.81	6,360.00	6,322.61	3,762.46	13,116.09	38,388.48	1,307.69	3,603.50	4,903.17	850.00	8,579.38
เตาแก๊ส	0.72	0.53	0.05	0.15	0.27	0.11	0.72	0.62	0.00	0.08	0.00	0.36
หม้อหุงข้าว	0.60	0.47	0.25	0.29	0.41	0.27	1.02	0.69	0.00	0.19	0.75	0.42
เครื่องซักผ้า	0.22	0.06	0.03	0.04	0.08	0.02	0.24	0.38	0.00	0.00	0.00	0.10
ตู้เย็น	0.79	0.19	0.18	0.28	0.27	0.21	0.72	0.85	0.00	0.22	0.75	0.43
โทรทัศน์	0.92	0.72	0.15	0.39	0.56	0.45	0.89	0.85	0.20	0.40	0.75	0.61
วิทยุ/เทป	0.80	0.53	0.41	0.51	0.73	0.45	0.65	0.92	0.30	0.53	0.75	0.62
โทรศัพท์	0.10	0.00	0.03	0.01	0.03	0.01	0.07	0.00	0.00	0.01	0.00	0.04
มือถือ	0.01	0.03	0.00	0.01	0.03	0.01	0.09	0.15	0.00	0.00	0.00	0.01
ดัชนีความมั่งคั่ง	0.53	0.25	0.18	0.43	0.79	0.49	0.85	0.46	0.10	0.03	0.00	0.50

ที่มา : จากการศึกษาเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.9.4 จำนวนทรัพย์สินเฉลี่ยที่ครัวเรือนเกษตรกรครอบครองจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

ชนิดของทรัพย์สิน	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์ชายแดน*	ศูนย์อื่นๆ	
รถยนต์	0.13	0.29	0.26
รถมอเตอร์ไซด์	0.63	0.74	0.72
มูลค่าปศุสัตว์ (บาท)	9,215.32	8,433.95	8,579.38
เตาแก๊ส	0.38	0.35	0.36
หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	0.49	0.41	0.42
เครื่องซักผ้า	0.10	0.10	0.10
ตู้เย็น	0.52	0.41	0.43
โทรทัศน์	0.62	0.61	0.61
วิทยุ/เทป	0.64	0.61	0.62
โทรศัพท์ติดตามบ้าน	0.02	0.05	0.04
โทรศัพท์มือถือ	0.01	0.01	0.01
ดัชนีความมั่งคั่ง	0.31	0.52	0.48

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย วัดจันทร์และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.9.5 จำนวนทรัพย์สินเฉลี่ยที่ครัวเรือนเกษตรกรครอบครองจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

รายการ	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์อื่นๆ	ศูนย์ท่องเที่ยว*	
รถยนต์	0.24	0.36	0.26
รถมอเตอร์ไซด์	0.73	0.65	0.72
มูลค่าปศุสัตว์ (บาท)	7,878.08	12,127.39	8,579.38
เตาแก๊ส	0.37	0.31	0.36
หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	0.42	0.41	0.42
เครื่องซักผ้า	0.10	0.11	0.10
ตู้เย็น	0.46	0.29	0.43
โทรทัศน์	0.62	0.57	0.61
วิทยุ/เทป	0.63	0.54	0.62
โทรศัพท์ติดตามบ้าน	0.04	0.03	0.04
โทรศัพท์มือถือ	0.01	0.03	0.01
ดัชนีความมั่งคั่ง	0.44	0.68	0.48

หมายเหตุ : * ศูนย์ชายแดน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจำม๋ สะโง๊ะ และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.9.6 จำนวนทรัพย์สินเฉลี่ยที่ครัวเรือนเกษตรกรครอบครองจำแนกตามกลุ่มศูนย์ที่มีการสำรวจในปี 2539 และปี 2543

รายการ	สำรวจปี 2539	สำรวจปี 2543		รวม
	16 ศูนย์	16 ศูนย์	ศูนย์อื่นๆ	
รถยนต์	0.28	0.28	0.25	0.26
รถมอเตอร์ไซด์	0.42	0.62	0.79	0.72
มูลค่าปศุสัตว์ (บาท)	0.07	6,060.46	10,407.66	8,579.38
เตาแก๊ส	0.16	0.28	0.41	0.36
หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	0.24	0.43	0.42	0.42
เครื่องซักผ้า	0.02	0.11	0.10	0.10
ตู้เย็น	0.12	0.32	0.51	0.43
โทรทัศน์	0.39	0.54	0.66	0.61
วิทยุ/เทป	0.62	0.58	0.64	0.62
โทรศัพท์ติดตามบ้าน	0.01	0.03	0.05	0.04
โทรศัพท์มือถือ	Na	0.02	0.01	0.01
ดัชนีความมั่งคั่ง	Na	0.45	0.53	0.50

หมายเหตุ : ศูนย์จำนวน 16 ศูนย์นี้ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยน้ำซุ่น บึงคำ แม่สะเรียง
แม่ลาน้อย ปางสูง ม่อนเงาะ ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ ขุนวาง แม่แอ๋ ป่าเมี่ยง หนองหอย และพระบาทห้วยต้ม

ที่มา : จากการสำรวจเกษตร พ.ศ. 2543

3.10 รายได้ ความยากจน ภาวะหนี้สิน และการออมของเกษตรกร

3.10.1 รายได้ของครัวเรือนเกษตรกร

ก. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับนี้มีรายได้รวมโดยเฉลี่ยเท่ากับ 52,043 บาทต่อครอบครัว (ตารางที่ 3.10.1) ในจำนวนนี้เป็นรายได้เงินสดจากการเกษตรเพียง 18,050 บาท (ร้อยละ 35) แต่เป็นรายได้เงินสดนอกการเกษตรถึง 24,292 บาท (ร้อยละ 47) ส่วนอีก 9,701 บาท (ร้อยละ 19) เป็นรายได้จากการเกษตรที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น ข้าว พืชอื่นๆ และสัตว์ที่บริโภคในรอบปี

พิจารณาในรายละเอียดจะพบว่ารายได้จากการรับจ้างและเงินเดือนจะเป็นรายได้เงินสดนอกการเกษตรที่สำคัญของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับนี้ (11,894 และ 3,362 บาท/ครัวเรือนตามลำดับ) ในด้านการเกษตรเกษตรกรกลุ่มนี้จะมีรายได้จากพืชที่โครงการหลวงส่งเสริมไม่มากนัก (ประมาณ 4,500 บาท/ครัวเรือน)

ข. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลาง

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับนี้มีรายได้รวมโดยเฉลี่ยเท่ากับ 51,923 บาทต่อครัวเรือน (ตารางที่ 3.10.1) ในจำนวนนี้เป็นรายได้เงินสดจากการเกษตรพืชสูงถึง 28,482 บาท (ร้อยละ 55) รายได้เงินสดนอกการเกษตรเท่ากับ 11,830 บาท (ร้อยละ 23) และรายได้จากการเกษตรที่ไม่เป็นตัวเงินเท่ากับ 11,611 บาท (ร้อยละ 22)

รายได้หลักทางการเกษตรของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับนี้จะมาจากข้าว/เมืองและกาแฟสูงที่สุดถึง 4,668 บาท ต่อครัวเรือน รองลงไปเป็นไม้ผลพื้นเมืองซึ่งได้แก่ลิ้นจี่เป็นสำคัญและไม้ผลส่งเสริม (3,700 และ 3,626 บาทต่อครัวเรือน ตามลำดับ)

ค. กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูง

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับนี้มีรายได้รวมเฉลี่ยเท่ากับ 72,193 บาทต่อครัวเรือน (ตารางที่ 3.10.1) ในจำนวนนี้เป็นรายได้เงินสดจากการเกษตร 36,644 บาท (ร้อยละ 51) รายได้เงินสดนอกการเกษตร 22,342 บาท (ร้อยละ 31) และรายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน 13,206 บาท (ร้อยละ 18)

ในบรรดารายได้นอกการเกษตรที่สำคัญมาจากการค้าขาย (7,810 บาท ต่อครัวเรือน) รองลงไปเป็นการรับจ้าง (7,783 บาทต่อครัวเรือน)

รายได้จากการเกษตรของเกษตรกรในกลุ่มนี้จะมีรายได้จากไม้ผลส่งเสริม พืชไร่ และพืชผักส่งเสริม (9,155 บาท 7,074 บาท และ 5,256 บาท ต่อครัวเรือนตามลำดับ)

ง. สภาพรายได้ของเกษตรกรโดยรวม

ข้อมูลด้านรายได้ของเกษตรกรชี้ให้เห็นว่าผลของการส่งเสริมด้านการเกษตรจะปรากฏเด่นชัดในกลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูง (สูงกว่า 1,000 เมตร ขึ้นไป) และเห็นผลน้อยที่สุดในศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ต่ำกว่า 800 เมตร)

ในพื้นที่กลุ่มศูนย์ที่ตั้งอยู่ในระดับสูง (สูงกว่า 1,000 เมตรและระหว่าง 800-1,000 เมตร) จะมีรายได้จากสัตว์บกน้อย (2,908 และ 4,357 บาทต่อครัวเรือน) แต่มีรายได้ที่ไม่เป็นตัวเงินจากสัตว์บกสูงถึง 4,719 และ 3,130 บาทต่อครัวเรือนตามลำดับ แสดงว่าการเลี้ยงสัตว์บกในศูนย์ระดับสูงมีแนวโน้มไปทางด้านการบริโภคในครัวเรือนมากกว่า ในขณะที่ศูนย์ระดับต่ำมีการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและขายทำรายได้มีมูลค่าใกล้เคียงกัน (3,600 และ 3,283 บาท ตามลำดับ)

การประมงแทบจะไม่มีบทบาทในการสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่จำแนกตามระดับความสูงเลย ทั้งในแง่การบริโภคในครัวเรือนและการสร้างรายได้เป็นตัวเงิน มีเพียงเกษตรกรในศูนย์ขุนแปะเท่านั้นที่รายงานว่ามีการเลี้ยงปลาเพื่อบริโภคในครัวเรือนสูงสุด (447 บาท/ครัวเรือน) ต่างจากศูนย์อื่นๆ อย่างชัดเจน

พิจารณารายได้เฉลี่ยของเกษตรกรตามฐานะ พบว่า เกษตรกรฐานะดีมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าเกษตรกรฐานะปานกลางและยากจนเป็น 2 และ 3 เท่าตามลำดับ (เฉลี่ย 105,945 54,115 และ 30,388 บาท/ครัวเรือน ตามลำดับความสูงมากไปน้อยตามลำดับ)

เกษตรกรชาวจีนฮ่อมีรายได้เฉลี่ยสูงถึง 211,795 บาท/ครัวเรือน รองลงมาเป็นชาวม้ง (93,203 บาท/ครัวเรือน) ในขณะที่ชาวอาข่ามีรายได้เฉลี่ยต่ำสุดเพียง 37,362 บาท/ครัวเรือน (ตารางที่ 3.10.3)

พิจารณาเปรียบเทียบระหว่างศูนย์พบว่า เกษตรกรในศูนย์ปางฮุ้ง อ่างช้าง หนองหอย แม่สาใหม่ ห้วยเสี้ยว และห้วยลึก มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงกว่า 100,000 บาทขึ้นไป (152,571 131,206 125,382 116,190 107,434 และ 103,884 บาทต่อครัวเรือน ตามลำดับ) ส่วนศูนย์ที่เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ (ต่ำกว่า 40,000 บาท/ครัวเรือน) ประกอบด้วย ศูนย์ห้วยส้มป่อย (26,786 บาท/ครัวเรือน) แม่ลา-น้อย (32,180 บาท/ครัวเรือน) พระบาทห้วยต้ม (35,571 บาท/ครัวเรือน) และห้วยโป่ง (37,808 บาท/ครัวเรือน)

ความแตกต่างของระดับรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรในศูนย์ต่างๆ และของเผ่าต่างๆ ตลอดจนฐานะระดับต่างๆ ควรได้รับความสนใจจากการวางแผนพัฒนาในระยะต่อไป ซึ่งจะต้องมุ่งพัฒนาในศูนย์ เผ่า และเกษตรกรที่ยากจน

จ. กลุ่มศูนย์ชายแดน

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนมีรายได้รวมเฉลี่ยเท่ากับ 61,705 บาท/ครัวเรือน ซึ่งสูงกว่าเกษตรกรในศูนย์ปกติอื่นๆ ที่มีรายได้รวมเฉลี่ยเท่ากับ 58,627 บาท/ครัวเรือน (ตารางที่ 3.10.4)

เมื่อพิจารณาตามหมวดรายได้ เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนจะมีรายได้เงินสดจากการเกษตรเท่าๆ กับรายได้เงินสดนอกการเกษตร (24,276 บาท/ครัวเรือน เปรียบเทียบกับรายได้นอกการเกษตร 24,536 บาท/ครัวเรือน)

รายได้เงินสดจากการเกษตรที่สำคัญของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนมาจากไม้ผลที่ส่งเสริม (5,670 บาท/ครัวเรือน) ในขณะที่รายได้จากการรับจ้าง (10,899 บาท/ครัวเรือน) เป็นหมวดรายได้ที่สำคัญของหมวดรายได้เงินสดจากการเกษตรของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดน

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนมีรายได้เงินสดจากการขายสัตว์บกใกล้เคียงกับส่วนที่บริโภคภายในครัวเรือน (4,274 บาท/ครัวเรือนเปรียบ เทียบกับ 3,658 บาท/ครัวเรือน)

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนมีพื้นฐานด้านการผลิตไม้ผลส่งเสริม ซึ่งควรได้รับการขยายให้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังควรต้องส่งเสริมพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่เพิ่มขึ้นด้วย

ฉ. กลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ท่องเที่ยวมีรายได้รวมเฉลี่ยเท่ากับ 79,808 บาท/ครัวเรือน สูงกว่าเกษตรกรในศูนย์ปกติอื่นๆ ที่มีรายได้รวมเฉลี่ยเท่ากับ 55,166 บาท/ครัวเรือน มากกว่าครึ่งของรายได้ (47,102 บาท/ครัวเรือน หรือร้อยละ 59) มาจากรายได้เงินสดจากการเกษตร ในขณะที่รายได้เงินสดนอกการเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 21,480 บาท/ครัวเรือน (ร้อยละ 27) (ตารางที่ 3.10.5)

รายได้จากไม้ผลส่งเสริม (เฉลี่ยเท่ากับ 13,095 บาท/ครัวเรือน) เป็นรายได้หมวดสำคัญในรายได้เงินสดจากการเกษตรของเกษตรกรในศูนย์แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ ในขณะที่รายได้จากการรับจ้าง (เฉลี่ย 6,995 บาท/ครัวเรือน) เป็นรายได้หมวดสำคัญในรายได้เงินสดนอกการเกษตรของเกษตรกรกลุ่มนี้

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์แหล่งท่องเที่ยวจะมีรายได้เงินสดจากการขายสัตว์ปีกมากกว่าส่วนที่บริโภคในครัวเรือนเกือบ 1 เท่าตัว (4,089 บาท/ครัวเรือนเปรียบเทียบกับ 2,268 บาท/ครัวเรือน)

เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่เป็นศูนย์ท่องเที่ยวจะมีรายได้จากการขายไม้ผลส่งเสริมเป็นจำนวนมาก แสดงว่ามีการผลิตไม้ผลส่งเสริมเป็นจำนวนมากด้วย ซึ่งหากมีการจัดการเพื่อนำเอาไม้ผลบางส่วนมาจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวหรือแปรรูปเพื่อขายให้แก่นักท่องเที่ยวได้ก็จะเป็นช่องทางในการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรกลุ่มนี้ได้ ทั้งนี้ก็ต้องให้ความสำคัญและสุขภาพอนามัยในการแปรรูปด้วย

ควรสนับสนุนให้เกษตรกรในกลุ่มศูนย์เหล่านี้ดำเนินการปรับปรุงคุณภาพของไม้ผลให้ดีขึ้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

การประมงแทบจะไม่มีบทบาทในการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ท่องเที่ยวเลย ทั้งนี้น่าจะมาจากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่ไม่เอื้ออำนวย แต่สัตว์ปีกน่าจะมีโอกาสการพัฒนาให้มีการผลิตเพิ่มขึ้นในศูนย์เหล่านี้ได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.10.1 รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน) ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระดับความสูงของศูนย์

หมวดของรายได้	ความสูงของศูนย์			รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร	ระหว่าง 800-1,000 เมตร	สูงกว่า 1,000 เมตร	มูลค่า	ร้อยละ
1. รายได้ที่เป็นตัวเงิน	42,342.68	40,311.38	58,986.24	47,833.21	80.82
1.1 รายได้จากการเกษตร	18,049.95	28,481.68	36,644.48	26,868.77	45.40
1.1.1 รายได้จากพืช	14,404.56	24,124.37	33,731.76	23,333.50	39.42
1.1.1.1 รายได้ข้าว	742.49	806.24	685.98	735.87	1.24
1.1.1.2 รายได้จากพืชไร่	1,051.67	3,118.20	7,074.15	3,630.60	6.13
1.1.1.3 รายได้จากพืชผักส่งเสริม	1,691.51	2,850.08	5,256.70	3,204.49	5.41
1.1.1.4 รายได้จากชา/เมี่ยง/กาแฟ	1,415.15	4,668.22	2,239.67	2,396.03	4.05
1.1.1.5 รายได้ผลไม้พื้นเมือง	1,661.03	3,699.82	898.69	1,820.82	3.08
1.1.1.6 รายได้จากไม้ผลส่งเสริม	770.26	3,626.24	9,155.28	4,356.38	7.36
1.1.1.7 รายได้จากไม้ดอก-ไม้ประดับ	612.76	2,551.68	2,473.70	1,684.51	2.85
1.1.1.8 รายได้จากพืชอื่นๆ	6,459.67	2,803.89	5,947.61	5,504.80	9.30
1.1.2 รายได้จากสัตว์ต่างๆ	3,645.39	4,357.31	2,912.72	3,535.27	5.97
1.1.2.1 รายได้สัตว์บก	3,640.43	4,356.80	2,908.20	3,531.41	5.97
1.1.2.2 รายได้สัตว์น้ำ	4.96	0.51	4.52	3.86	0.01
1.2 รายได้นอกการเกษตร	24,292.73	11,829.70	22,341.76	20,964.44	35.42
1.2.1 รายได้รับจ้าง	11,894.02	5,138.98	7,782.75	9,003.86	15.21
1.2.2 รายได้อุตสาหกรรม	1,009.48	1,214.77	1,194.65	1,118.73	1.89
1.2.3 รายได้ของป่า	118.95	44.71	13.64	65.80	0.11
1.2.4 รายได้ค้าขาย	2,899.95	2,198.91	7,809.82	4,498.14	7.60
1.2.5 รายได้บุตรส่งมาให้	2,497.16	667.79	3,215.75	2,366.07	4.00
1.2.6 รายได้ขายทรัพย์สิน	1,246.82	38.53	19.61	554.91	0.94
1.2.7 รายได้เงินเดือน	3,362.47	2,098.99	1,251.51	2,344.56	3.96
1.2.8 รายได้อื่นๆ	1,263.89	427.01	1,054.04	1,012.36	1.71
2. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	9,700.84	11,611.63	13,206.71	11,351.72	19.18
2.1 รายได้ข้าวที่ไม่เป็นตัวเงิน	6,015.89	7,943.90	7,691.70	7,019.48	11.86
2.2 รายได้พืชอื่นๆ ที่ไม่เป็นตัวเงิน	163.11	435.46	655.88	395.95	0.67
2.3 รายได้สัตว์บกที่ไม่เป็นตัวเงิน	3,398.18	3,129.76	4,719.53	3,811.43	6.44
2.4 รายได้สัตว์น้ำที่ไม่เป็นตัวเงิน	10.53	-	27.81	14.45	0.02
2.5 รายได้ของป่าที่ไม่เป็นตัวเงิน	113.13	102.51	111.78	110.40	0.19
รายได้รวมทั้งหมด	52,043.52	51,923.00	72,192.95	59,184.93	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.2 รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน) ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามฐานะของเกษตรกร

หมวดของรายได้	ฐานะ			รวมทั้งหมด	
	ดี	ปานกลาง	ยากจน	มูลค่า	ร้อยละ
1. รายได้ที่เป็นตัวเงิน	91,441.34	42,608.31	22,341.28	47,833.21	80.82
1.1 รายได้จากการเกษตร	58,079.84	22,826.46	10,012.13	26,868.77	45.40
1.1.1 รายได้จากพืช	48,813.90	20,177.75	9,092.78	23,333.50	39.42
1.1.1.1 รายได้ข้าว	951.15	773.24	432.63	735.87	1.24
1.1.1.2 รายได้จากพืชไร่	5,818.57	3,766.82	1,191.81	3,630.60	6.13
1.1.1.3 รายได้จากพืชผักส่งเสริม	7,706.86	2,262.36	1,894.99	3,204.49	5.41
1.1.1.4 รายได้จากชาวเหมือง/กาฬ	3,768.11	2,380.42	1,048.80	2,396.03	4.05
1.1.1.5 รายได้ผลไม้พื้นเมือง	4,277.17	1,491.37	539.31	1,820.82	3.08
1.1.1.6 รายได้จากไม้ผลส่งเสริม	12,842.36	2,860.19	949.13	4,356.38	7.36
1.1.1.7 รายได้จากไม้ดอก-ไม้ประดับ	4,260.00	1,238.36	587.39	1,684.51	2.85
1.1.1.8 รายได้จากพืชอื่นๆ	9,189.67	5,404.99	2,448.72	5,504.80	9.30
1.1.2 รายได้จากสัตว์ต่างๆ	9,265.94	2,648.71	919.35	3,535.27	5.97
1.1.2.1 รายได้สัตว์บก	9,265.37	2,642.53	919.35	3,531.41	5.97
1.1.2.2 รายได้สัตว์น้ำ	0.57	6.18	-	3.86	0.01
1.2 รายได้นอกการเกษตร	33,361.50	19,781.85	12,329.15	20,964.44	35.42
1.2.1 รายได้รับจ้าง	8,920.65	9,255.29	7,999.27	9,003.86	15.21
1.2.2 รายได้อุตสาหกรรม	3,422.43	668.54	345.80	1,118.73	1.89
1.2.3 รายได้ของป่า	23.07	84.18	51.05	65.80	0.11
1.2.4 รายได้ค้าขาย	12,012.89	3,397.90	784.84	4,498.14	7.60
1.2.5 รายได้บุตรส่งมาให้	3,372.60	2,295.62	1,672.90	2,366.07	4.00
1.2.6 รายได้ขายทรัพย์สิน	103.37	868.65	37.23	554.91	0.94
1.2.7 รายได้เงินเดือน	3,873.62	2,245.54	850.53	2,344.56	3.96
1.2.8 รายได้อื่นๆ	1,632.86	966.13	587.53	1,012.36	1.71
2. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	14,503.43	11,506.36	8,046.40	11,351.72	19.18
2.1 รายได้ข้าวที่ไม่เป็นตัวเงิน	8,583.54	6,903.26	5,997.16	7,019.48	11.86
2.2 รายได้พืชอื่นๆ ที่ไม่เป็นตัวเงิน	743.43	371.64	151.02	395.95	0.67
2.3 รายได้สัตว์บกที่ไม่เป็นตัวเงิน	5,090.23	4,079.53	1,817.33	3,811.43	6.44
2.4 รายได้สัตว์น้ำที่ไม่เป็นตัวเงิน	3.14	22.37	1.33	14.45	0.02
2.5 รายได้ของป่าที่ไม่เป็นตัวเงิน	83.09	129.56	79.56	110.40	0.19
รายได้รวมทั้งหมด	105,944.77	54,114.67	30,387.68	59,184.93	100.00

ที่มา: จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.3 รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน) ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามเผ่าของเกษตรกร

หมวดของรายได้	เผ่า				
	คนเมือง	ลื้อ	ละว้า/ลัวะ	มูเซอ	ม้ง/มณี
1. รายได้ที่เป็นตัวเงิน	49,481.85	41,746.43	30,973.96	41,724.86	81,436.53
1.1 รายได้จากการเกษตร	23,822.93	28,971.43	22,233.85	25,746.72	62,435.34
1.1.1 รายได้จากพืช	19,723.62	27,185.71	20,184.55	22,980.05	60,268.57
1.1.1.1 รายได้ข้าว	903.77	-	253.52	408.74	642.65
1.1.1.2 รายได้จากพืชไร่	142.65	10,821.43	13,687.32	7,299.67	12,384.62
1.1.1.3 รายได้จากพืชผักส่งเสริม	2,074.20	12,071.43	288.73	1,022.08	11,853.06
1.1.1.4 รายได้จากชาวเมี่ยง/กาแฟ	6,573.56	892.86	84.51	54.65	-
1.1.1.5 รายได้ผลไม้พื้นเมือง	1,699.50	-	-	729.67	7,225.77
1.1.1.6 รายได้จากไม้ผลส่งเสริม	1,362.28	3,096.43	1,802.82	7,174.33	8,592.65
1.1.1.7 รายได้จากไม้ดอก-ไม้ประดับ	1,104.09	-	1,802.82	1,937.16	6,115.38
1.1.1.8 รายได้จากพืชอื่นๆ	5,863.57	303.57	2,264.83	4,353.75	13,454.44
1.1.2 รายได้จากสัตว์ต่างๆ	4,099.30	1,785.71	2,049.30	2,766.67	2,166.77
1.1.2.1 รายได้สัตว์บก	4,092.18	1,785.71	2,049.30	2,750.27	2,166.77
1.1.2.2 รายได้สัตว์น้ำ	7.12	-	-	16.39	-
1.2 รายได้นอกการเกษตร	25,658.92	12,775.00	8,740.11	15,978.14	19,001.18
1.2.1 รายได้รับจ้าง	12,236.16	1,528.57	3,296.20	9,875.14	5,493.03
1.2.2 รายได้อุตสาหกรรม	826.60	-	-	32.79	469.44
1.2.3 รายได้ของป่า	118.85	-	-	24.59	15.81
1.2.4 รายได้ค้าขาย	2,817.58	4,250.00	2,373.21	2,229.51	9,250.04
1.2.5 รายได้บุตรส่งมาให้	2,384.72	6,696.43	2,471.83	1,835.79	2,191.91
1.2.6 รายได้ขายทรัพย์สิน	968.29	-	-	44.70	106.84
1.2.7 รายได้เงินเดือน	4,616.58	192.86	312.68	856.28	981.62
1.2.8 รายได้อื่นๆ	1,690.14	107.14	286.20	1,079.34	492.48
2. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	7,291.72	14,318.21	14,909.01	12,604.36	11,766.22
2.1 รายได้ข้าวที่ไม่เป็นตัวเงิน	4,454.74	9,678.39	10,725.07	6,605.30	6,938.74
2.2 รายได้พืชอื่นๆ ที่ไม่เป็นตัวเงิน	105.99	2,131.96	179.58	974.28	437.87
2.3 รายได้สัตว์บกที่ไม่เป็นตัวเงิน	2,617.77	2,504.64	3,919.15	4,993.31	4,277.39
2.4 รายได้สัตว์น้ำที่ไม่เป็นตัวเงิน	4.45	-	-	4.37	-
2.5 รายได้ของป่าที่ไม่เป็นตัวเงิน	108.77	3.21	85.21	27.10	112.22
รายได้รวมทั้งหมด	56,773.57	56,064.64	45,882.97	54,329.22	93,202.75

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร] พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.3 รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน) ของครัวเรือน

หมวดของรายได้	เผ่า				
	กะเหรี่ยง	จีนฮ่อ	เย้า	ปะหล่อง	อีเก้อ/อาข่า
1. รายได้ที่เป็นตัวเงิน	29,538.29	199,627.54	29,366.77	34,759.00	24,125.22
1.1 รายได้จากการเกษตร	14,398.50	93,229.09	15,139.23	23,509.00	10,077.95
1.1.1 รายได้จากพืช	10,581.42	84,869.96	11,830.77	22,812.00	6,742.60
1.1.1.1 รายได้ข้าว	751.40	1,141.30	4,892.31	-	674.42
1.1.1.2 รายได้จากพืชไร่	1,526.22	2,635.22	384.62	-	2,045.35
1.1.1.3 รายได้จากพืชผักสดเสริม	1,226.08	14,913.04	-	4,200.00	-
1.1.1.4 รายได้จากชา/เมี่ยง/กาแฟ	122.50	13,836.96	-	2,400.00	-
1.1.1.5 รายได้ผลไม้พื้นเมือง	299.89	434.78	3,769.23	-	29.07
1.1.1.6 รายได้จากไม้ผลสดเสริม	3,275.51	38,426.04	-	6,666.00	1,173.72
1.1.1.7 รายได้จากไม้ดอก-ไม้ประดับ	956.75	-	-	5,566.00	-
1.1.1.8 รายได้จากพืชอื่นๆ	2,423.08	13,482.61	2,784.62	3,980.00	2,820.05
1.1.2 รายได้จากสัตว์ต่างๆ	3,817.08	8,359.13	3,308.46	697.00	3,335.35
1.1.2.1 รายได้สัตว์บก	3,817.08	8,359.13	3,308.46	697.00	3,335.35
1.1.2.2 รายได้สัตว์น้ำ	-	-	-	-	-
1.2 รายได้นอกการเกษตร	15,139.79	106,398.46	14,227.54	11,250.00	14,047.27
1.2.1 รายได้รับจ้าง	7,955.33	21,468.04	773.85	8,230.00	6,008.02
1.2.2 รายได้อุตสาหกรรม	1,324.69	16,086.96	230.77	-	-
1.2.3 รายได้ของป่า	46.72	0.02	69.23	20.00	95.73
1.2.4 รายได้ค้าขาย	2,084.48	36,852.17	4,538.46	2,080.00	4,075.35
1.2.5 รายได้บุตรส่งมาให้	582.52	23,847.78	7,692.15	120.00	2,755.81
1.2.6 รายได้ขายทรัพย์สิน	798.95	-	-	-	-
1.2.7 รายได้เงินเดือน	1,954.97	2,708.70	923.08	300.00	1,107.70
1.2.8 รายได้อื่นๆ	392.13	5,434.78	-	500.00	4.65
2. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	13,988.49	12,167.61	21,286.69	9,149.00	13,236.91
2.1 รายได้ข้าวที่ไม่เป็นตัวเงิน	8,578.39	6,775.65	16,227.31	5,650.00	10,550.79
2.2 รายได้พืชอื่นๆ ที่ไม่เป็นตัวเงิน	370.71	1,223.48	5.54	42.00	561.69
2.3 รายได้สัตว์บกที่ไม่เป็นตัวเงิน	4,885.66	3,516.30	4,938.46	3,427.00	2,052.16
2.4 รายได้สัตว์น้ำที่ไม่เป็นตัวเงิน	40.80	-	-	30.00	-
2.5 รายได้ของป่าที่ไม่เป็นตัวเงิน	112.92	652.17	115.38	-	72.27
รายได้รวมทั้งหมด	43,526.78	211,795.15	50,653.46	43,908.00	37,362.13

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.3 รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน) ของครัวเรือน

หมวดของรายได้	ค่าใช้จ่าย			รวมทั้งหมด
	เคจิ้น	ไทยใหญ่	ไทยลื้อ	
1. รายได้ที่เป็นตัวเงิน	49,012.50	39,759.60	16,000.00	47,833.21
1.1 รายได้จากการเกษตร	26,587.50	23,238.67	3,000.00	26,868.77
1.1.1 รายได้จากพืช	10,687.50	20,458.67	3,000.00	23,333.50
1.1.1.1 รายได้ข้าว	-	388.33	-	735.87
1.1.1.2 รายได้จากพืชไร่	-	116.67	-	3,630.60
1.1.1.3 รายได้จากพืชผักส่งเสริม	-	1,966.67	-	3,204.49
1.1.1.4 รายได้จากชา/เมี่ยง/กาแฟ	-	-	-	2,396.03
1.1.1.5 รายได้ผลไม้พื้นเมือง	-	4,143.33	-	1,820.82
1.1.1.6 รายได้จากไม้ผลส่งเสริม	-	-	-	4,356.38
1.1.1.7 รายได้จากไม้ดอก-ไม้ประดับ	-	-	-	1,684.51
1.1.1.8 รายได้จากพืชอื่นๆ	10,687.50	13,843.67	3,000.00	5,504.80
1.1.2 รายได้จากสัตว์ต่างๆ	15,900.00	2,780.00	-	3,535.27
1.1.2.1 รายได้สัตว์บก	15,900.00	2,780.00	-	3,531.41
1.1.2.2 รายได้สัตว์น้ำ	-	-	-	3.86
1.2 รายได้นอกการเกษตร	22,425.00	16,520.93	13,000.00	20,964.44
1.2.1 รายได้รับจ้าง	21,000.00	4,456.33	10,200.00	9,003.86
1.2.2 รายได้อุตสาหกรรม	-	66.67	-	1,118.73
1.2.3 รายได้ของป่า	-	66.67	800.00	65.80
1.2.4 รายได้ค้าขาย	-	8,158.27	-	4,498.14
1.2.5 รายได้บุตรส่งมาให้	1,425.00	1,673.33	2,000.00	2,366.07
1.2.6 รายได้ขายทรัพย์สิน	-	-	-	554.91
1.2.7 รายได้เงินเดือน	-	-	-	2,344.56
1.2.8 รายได้อื่นๆ	-	2,099.67	-	1,012.36
2. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	32,655.00	5,231.20	3,970.00	11,351.72
2.1 รายได้ข้าวที่ไม่เป็นตัวเงิน	17,745.00	4,021.20	2,960.00	7,019.48
2.2 รายได้พืชอื่นๆ ที่ไม่เป็นตัวเงิน	160.00	166.67	-	395.95
2.3 รายได้สัตว์บกที่ไม่เป็นตัวเงิน	14,750.00	981.67	560.00	3,811.43
2.4 รายได้สัตว์น้ำที่ไม่เป็นตัวเงิน	-	-	-	14.45
2.5 รายได้ของป่าที่ไม่เป็นตัวเงิน	-	61.67	450.00	110.40
รายได้รวมทั้งหมด	81,667.50	44,990.80	19,970.00	59,184.93

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543.

ตารางที่ 3.10.4 รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน) ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามลักษณะศูนย์ขายแดนและอื่นๆ

หมวดของรายได้	ลักษณะของศูนย์		รวมทั้งหมด
	ศูนย์ขายแดน	ศูนย์อื่นๆ	
1. รายได้ที่เป็นตัวเงิน	48,812.06	47,616.40	47,833.21
1.1 รายได้จากการเกษตร	24,276.04	27,443.04	26,868.77
1.1.1 รายได้จากพืช	20,002.37	24,071.32	23,333.50
1.1.1.1 รายได้ข้าว	1,327.96	604.72	735.87
1.1.1.2 รายได้จากพืชไร่	2,372.01	3,909.36	3,630.60
1.1.1.3 รายได้จากพืชผักส่งเสริม	471.30	3,809.88	3,204.49
1.1.1.4 รายได้จากชา/เมี่ยง/กาแฟ	143.49	2,894.96	2,396.03
1.1.1.5 รายได้ผลไม้พื้นเมือง	2,277.91	1,719.58	1,820.82
1.1.1.6 รายได้จากไม้ผลส่งเสริม	5,670.29	4,065.35	4,356.38
1.1.1.7 รายได้จากไม้ดอก-ไม้ประดับ	371.78	1,975.27	1,684.51
1.1.1.8 รายได้จากพืชอื่นๆ	7,367.62	5,092.20	5,504.80
1.1.2 รายได้จากสัตว์ต่างๆ	4,273.67	3,371.72	3,535.27
1.1.2.1 รายได้สัตว์บก	4,273.67	3,367.00	3,531.41
1.1.2.2 รายได้สัตว์น้ำ	-	4.72	3.86
1.2 รายได้นอกการเกษตร	24,536.02	20,173.36	20,964.44
1.2.1 รายได้รับจ้าง	10,898.77	8,584.15	9,003.86
1.2.2 รายได้อุตสาหกรรม	2,268.93	863.97	1,118.73
1.2.3 รายได้ของป่า	42.70	70.92	65.80
1.2.4 รายได้ค้าขาย	4,453.34	4,508.06	4,498.14
1.2.5 รายได้บุตรส่งมาให้	4,244.67	1,949.98	2,366.07
1.2.6 รายได้ขายทรัพย์สิน	44.38	667.99	554.91
1.2.7 รายได้เงินเดือน	1,207.69	2,596.37	2,344.56
1.2.8 รายได้อื่นๆ	1,375.53	931.91	1,012.36
2. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	12,893.33	11,010.26	11,351.72
2.1 รายได้ข้าวที่ไม่เป็นตัวเงิน	8,444.49	6,703.85	7,019.48
2.2 รายได้พืชอื่นๆที่ไม่เป็นตัวเงิน	603.95	349.88	395.95
2.3 รายได้สัตว์บกที่ไม่เป็นตัวเงิน	3,658.48	3,845.31	3,811.43
2.4 รายได้สัตว์น้ำที่ไม่เป็นตัวเงิน	0.89	17.46	14.45
2.5 รายได้ของป่าที่ไม่เป็นตัวเงิน	185.52	93.77	110.40
รายได้รวมทั้งหมด	61,705.38	58,626.66	59,184.93

ที่มา : การสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.5 รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน) ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามลักษณะศูนย์ท่องเที่ยวและอื่นๆ

หมวดของรายได้	ลักษณะของศูนย์		รวมทั้งหมด
	ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว	ศูนย์อื่นๆ	
1. รายได้ที่เป็นตัวเงิน	68,581.90	43,789.88	47,833.21
1.1 รายได้จากการเกษตร	47,102.01	22,925.88	26,868.77
1.1.1 รายได้จากพืช	43,012.60	19,498.59	23,333.50
1.1.1.1 รายได้ข้าว	505.27	780.80	735.87
1.1.1.2 รายได้จากพืชไร่	1,898.36	3,968.16	3,630.60
1.1.1.3 รายได้จากพืชผักส่งเสริม	10,753.49	1,733.40	3,204.49
1.1.1.4 รายได้จากชา/เมี่ยง/กาแฟ	193.49	2,825.25	2,396.03
1.1.1.5 รายได้ผลไม้พื้นเมือง	4,200.76	1,357.04	1,820.82
1.1.1.6 รายได้จากไม้ผลส่งเสริม	13,095.45	2,653.38	4,356.38
1.1.1.7 รายได้จากไม้ดอก-ไม้ประดับ	6,729.47	701.38	1,684.51
1.1.1.8 รายได้จากพืชอื่นๆ	5,636.32	5,479.17	5,504.80
1.1.2 รายได้จากสัตว์ต่างๆ	4,089.41	3,427.28	3,535.27
1.1.2.1 รายได้สัตว์บก	4,089.41	3,422.67	3,531.41
1.1.2.2 รายได้สัตว์น้ำ	-	4.62	3.86
1.2 รายได้นอกการเกษตร	21,479.89	20,864.00	20,964.44
1.2.1 รายได้รับจ้าง	6,995.56	9,395.22	9,003.86
1.2.2 รายได้อุตสาหกรรม	2,865.04	778.43	1,118.73
1.2.3 รายได้ของป่า	56.67	67.58	65.80
1.2.4 รายได้ค้าขาย	4,923.66	4,415.22	4,498.14
1.2.5 รายได้บุตรส่งมาให้	2,862.22	2,269.39	2,366.07
1.2.6 รายได้ขายทรัพย์สิน	92.70	644.99	554.91
1.2.7 รายได้เงินเดือน	2,301.97	2,352.86	2,344.56
1.2.8 รายได้อื่นๆ	1,382.07	940.31	1,012.36
2. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	11,225.91	11,376.24	11,351.72
2.1 รายได้ข้าวที่ไม่เป็นตัวเงิน	8,189.85	6,791.41	7,019.48
2.2 รายได้พืชอื่นๆ ที่ไม่เป็นตัวเงิน	579.38	360.20	395.95
2.3 รายได้สัตว์บกที่ไม่เป็นตัวเงิน	2,267.94	4,112.21	3,811.43
2.4 รายได้สัตว์น้ำที่ไม่เป็นตัวเงิน	0.99	17.08	14.45
2.5 รายได้ของป่าที่ไม่เป็นตัวเงิน	187.75	95.33	110.40
รายได้รวมทั้งหมด	79,807.81	55,166.11	59,184.93

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.6 รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน) ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามระยะเวลาที่สำรวจ

หมวดของรายได้	สำรวจปี 2539 16 ศูนย์	สำรวจปี 2543		รวมทั้งหมด
		16 ศูนย์	ศูนย์อื่นๆ	
1. รายได้ที่เป็นตัวเงิน	Na.	56,260.03	41,742.85	47,833.21
1.1 รายได้จากการเกษตร	Na.	34,749.80	21,172.86	26,868.77
1.1.1 รายได้จากพืช	Na.	33,248.20	16,167.79	23,333.50
1.1.1.1 รายได้ข้าว	Na.	557.40	864.85	735.87
1.1.1.2 รายได้จากพืชไร่	Na.	4,523.79	2,985.06	3,630.60
1.1.1.3 รายได้จากพืชผักส่งเสริม	Na.	5,585.91	1,483.35	3,204.49
1.1.1.4 รายได้จากชา/เมี่ยง/กาแฟ	Na.	4,214.85	1,081.52	2,396.03
1.1.1.5 รายได้ผลไม้พื้นเมือง	Na.	1,115.00	2,330.95	1,820.82
1.1.1.6 รายได้จากไม้ผลส่งเสริม	Na.	8,333.35	1,482.08	4,356.38
1.1.1.7 รายได้จากไม้ดอก-ไม้ประดับ	Na.	3,393.94	449.04	1,684.51
1.1.1.8 รายได้จากพืชอื่นๆ	Na.	5,523.97	5,490.95	5,504.80
1.1.2 รายได้จากสัตว์ต่างๆ	Na.	1,501.60	5,005.07	3,535.27
1.1.2.1 รายได้สัตว์บก	Na.	1,497.77	5,001.19	3,531.41
1.1.2.2 รายได้สัตว์น้ำ	Na.	3.84	3.89	3.86
1.2 รายได้นอกการเกษตร	Na.	21,510.22	20,569.99	20,964.44
1.2.1 รายได้รับจ้าง	Na.	8,088.98	9,665.08	9,003.86
1.2.2 รายได้อุตสาหกรรม	Na.	2,097.12	411.62	1,118.73
1.2.3 รายได้ของป่า	Na.	37.76	86.06	65.80
1.2.4 รายได้ค้าขาย	Na.	6,511.03	3,043.35	4,498.14
1.2.5 รายได้บุตรส่งมาให้	Na.	2,382.55	2,354.17	2,366.07
1.2.6 รายได้ขายทรัพย์สิน	Na.	70.79	904.81	554.91
1.2.7 รายได้เงินเดือน	Na.	1,441.50	2,997.24	2,344.56
1.2.8 รายได้อื่นๆ	Na.	880.49	1,107.66	1,012.36
2. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	Na.	9,960.47	12,357.22	11,351.72
2.1 รายได้ข้าวที่ไม่เป็นตัวเงิน	Na.	6,161.80	7,639.37	7,019.48
2.2 รายได้พืชอื่นๆ ที่ไม่เป็นตัวเงิน	Na.	275.71	482.85	395.95
2.3 รายได้สัตว์บกที่ไม่เป็นตัวเงิน	Na.	3,412.21	4,099.96	3,811.43
2.4 รายได้สัตว์น้ำที่ไม่เป็นตัวเงิน	Na.	1.41	23.88	14.45
2.5 รายได้ของป่าที่ไม่เป็นตัวเงิน	Na.	109.35	111.17	110.40
รายได้รวมทั้งหมด	54,858.27	66,220.50	54,100.07	59,184.93

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

3.10.2 การกระจายรายได้ของเกษตรกร

ผลการศึกษาการกระจายของรายได้รวมของครัวเรือนเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงด้วยค่า Gini-coefficient พบว่า โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.56 ซึ่งค่อนข้างไปทางด้านของการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกันมากกว่า และเมื่อพิจารณาทางด้านการกระจายรายได้ที่เป็นตัวเงินรวมของครัวเรือนเกษตรกรก็พบว่ามีค่า Gini-coefficient เท่ากับ 0.62 (ตารางที่ 3.10.7) ซึ่งแสดงถึงความไม่เท่าเทียมกันของรายได้มากยิ่งขึ้น แสดงว่า โดยรวมแล้วการกระจายรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีความไม่เท่าเทียมกันอยู่สูงโดยเฉพาะการกระจายทางด้านรายได้ที่เป็นตัวเงิน และเมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มศูนย์ก็พบว่ากลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงมากขึ้นยังมีการกระจายรายได้ที่แย่ลง (Gini-coefficient เท่ากับ 0.51 0.56 และ 0.60 ตามลำดับความสูงที่เพิ่มขึ้น)

พิจารณาในแง่ฐานะของเกษตรกรก็ยิ่งพบว่าเกษตรกรในทุกระดับฐานะมีค่า Gini-coefficient อยู่ระหว่าง 0.51-0.57 (ตารางที่ 3.10.8) แสดงว่ามีการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกันในระดับไม่แตกต่างกันระหว่างระดับฐานะมากนัก สำหรับความแตกต่างในการกระจายรายได้ระหว่างเผ่าซึ่งในที่นี้จะไม่พิจารณาเผ่าละชั้น ไทยลื้อ ปะหล่อง และเย้า เนื่องจากมีจำนวนตัวอย่างน้อย (ต่ำกว่า 15 ตัวอย่าง) จะพบว่ามีเพียงเกษตรกรเผ่าอาข่าและลีซอเท่านั้นที่ค่า Gini-coefficient ต่ำกว่า 0.45 (ตารางที่ 3.10.9 ซึ่งแสดงถึงการกระจายรายได้มีความโน้มเอียงไปทางด้านเท่าเทียมกันมากกว่า ส่วนเกษตรกรเผ่าอื่นๆ มี Gini-coefficient มากกว่า 0.50 ทั้งสิ้น อันเป็นการกระจายรายได้ที่ไม่ดี เป็นที่น่าสังเกตว่าระดับรายได้เฉลี่ยของเกษตรกรเผ่าต่างๆ จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับค่า Gini-coefficient นั่นคือเกษตรกร ในเผ่าที่มีรายได้สูงๆ ก็มักมีการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น เช่น เกษตรกรเผ่าจีนฮ่อมีรายได้รวมเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 211,795 บาทต่อครัวเรือนมีค่า Gini-coefficient เท่ากับ 0.64 สูงที่สุดในเผ่าต่างๆ รองลงไปเป็นเผ่าม้งที่มีรายได้รวมเฉลี่ยเท่ากับ 93,203 บาทและมีค่า Gini-coefficient เท่ากับ 0.55 (สูงเป็นลำดับที่ 3 รองจากไทยใหญ่ที่มีค่า Gini-coefficient เท่ากับ 0.56 เพียงเล็กน้อย) ในขณะที่เผ่าอาข่าที่มีรายได้รวมเฉลี่ยต่ำสุดที่ 37,362 บาทต่อครัวเรือนมีค่า Gini-coefficient เท่ากับ 0.44 ซึ่งสูงกว่าเผ่าลีซอ ($G = 0.41$) เล็กน้อยเท่านั้น แสดงว่าการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นในบางส่วนอาจมีผลทำให้การกระจายรายได้แย่ลง

สำหรับเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนและศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีค่า Gini-coefficient เท่ากับ 0.59 และ 0.62 (ตารางที่ 3.10.10) ทั้งสองกลุ่มมีค่า Gini-coefficient สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมของทุกศูนย์ (0.56) แสดงว่ามีการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกันสูงกว่ากลุ่มศูนย์ทั่วไปโดยเฉพาะเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

เมื่อเปรียบเทียบในกลุ่ม 16 ศูนย์ระหว่างผลการสำรวจในปัจจุบันกับเมื่อปี 2539 พบว่าเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยสูงขึ้นจาก 54,858 บาทต่อครัวเรือนเป็น 66,220 บาทต่อครัวเรือนในขณะที่ค่า Gini-coefficient ลดลงจาก 0.63 มาเป็น 0.59 แสดงว่า ผลการดำเนินงานด้านพัฒนาในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมาของส่วนราชการต่างๆ และมูลนิธิโครงการหลวงในศูนย์ทั้ง 16 แห่งนอกจากจะช่วยยกระดับรายได้ยังมิผลให้การกระจายรายได้ดีขึ้นด้วย นั่นหมายถึงทิศทางการพัฒนาที่ดำเนินงานโดยส่วนราชการต่างๆ และมูลนิธิโครงการหลวงน่าจะมีทิศทางที่ถูกต้อง อย่างน้อยก็ปรากฏผลให้เห็นในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 16 แห่งแม้กระนั้น ความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างระดับรายได้และค่า Gini-coefficient ที่ค้นพบข้างต้นก็เป็นเครื่องเตือนให้ตระหนักถึงทิศทางการพัฒนาในด้านการเพิ่มและการกระจายรายได้ที่อาจจะสวนทางกันและอาจนำไปสู่การเจริญเติบโตที่ไม่ใช่การพัฒนาที่แท้จริง

ตารางที่ 3.10.7 รายได้รวมเฉลี่ยและค่า Gini-coefficient ของเกษตรกรในศูนย์ที่จำแนกตามระดับความสูง

ระดับความสูงของศูนย์	รายได้รวมเฉลี่ย	ค่า Gini-Coefficient
ต่ำกว่า 800 เมตร (N=807)	52,043.52	0.51
ระหว่าง 800-1,000 เมตร (N=394)	51,923.00	0.56
สูงกว่า 10,000 เมตร (N=663)	72,192.95	0.6
รวมทุกศูนย์ (N=1,864)	59,184.93	0.56
	47,833.21	0.62

หมายเหตุ : ตัวเลขเรียงแสดงค่าเฉลี่ยและ Gini-coefficient ของรายได้ที่เป็นตัวเงิน

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.8 รายได้รวมเฉลี่ยและค่า Gini-coefficient ของเกษตรกรในศูนย์ที่จำแนกตามฐานะ

ฐานะ	รายได้รวมเฉลี่ย	ค่า Gini-Coefficient
ดี (N=350)	105,944.77	0.57
ปานกลาง (N=1,133)	54,114.67	0.51
ยากจน (N=376)	30,387.68	0.53
รวมทุกฐานะ (N=1,864)	59,184.93	0.56

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.9 รายได้รวมเฉลี่ยและค่า Gini-coefficient ของเกษตรกรจำแนกตามเผ่า

เผ่า	รายได้รวมเฉลี่ย	ค่า Gini-Coefficient
คนเมือง (N=562)	56,773.57	0.51
ลีซอ (N=28)	56,064.64	0.41
ละว้า/ลัวะ (N=71)	45,882.97	0.53
มูเซอ (N=183)	54,329.22	0.54
ม้ง/แม้ว (N=234)	93,202.75	0.55
กะเหรี่ยง (N=572)	43,526.78	0.53
จีนฮ่อ (N=46)	211,795.15	0.64
เย้า (N=13)	50,653.46	0.45
ปะหล่อง (N=10)	43,908.00	0.62
อาข่า/อิเกอ (N=86)	37,362.13	0.44
คะฉิ่น (N=4)	81,667.50	0.34
ไทยใหญ่ (N=30)	44,990.80	0.56
ไทยลื้อ (N=5)	19,970.00	0.39
รวมเฉลี่ยทุกเผ่า (N=1,864)	59,184.93	0.56

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.10 รายได้รวมเฉลี่ยและค่า Gini-coefficient ของเกษตรกรในศูนย์ที่จำแนกตามลักษณะของศูนย์

ลักษณะของศูนย์	รายได้รวมเฉลี่ย	ค่า Gini-Coefficient
ศูนย์ขายแดน (N=338)	61,705.38	0.59
ศูนย์ท่องเที่ยว (N=304)	79,807.81	0.62
ค่าเฉลี่ยของทุกศูนย์ (N=1,864)	59,184.93	0.56

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.11 รายได้รวมเฉลี่ยและค่า Gini-coefficient ของเกษตรกรใน 16 ศูนย์ที่สำรวจในช่วงระยะเวลา

ต่างๆ

ระยะเวลาที่สำรวจ	รายได้รวมเฉลี่ย	ค่า Gini-Coefficient
สำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2539 (N=726)	54,858.27	0.63
สำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2543 (N=782)	66,220.50	0.59

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

3.10.3 ระดับความยากจนของเกษตรกร

ความสนใจที่สำคัญของนักพัฒนาและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอีกประการหนึ่งก็คือ ระดับความยากจนของเกษตรกรหรือประชากร การศึกษานี้จึงได้คำนวณเส้นความยากจนและช่องว่างของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ผลการศึกษาดังปรากฏในตารางที่ 3.10.12-3.10.21 ซึ่งให้เห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีเส้นความยากจนที่ระดับ 55,623 บาทต่อครอบครัวต่อปี (ตารางที่ 3.10.12) นั้นหมายความว่า หากเกษตรกรมีรายได้โดยเฉลี่ยต่ำกว่า 55,623 บาทต่อครัวเรือนต่อปีก็จะจัดว่าเป็นครัวเรือนที่ยากจน เพราะจะมีรายได้ไม่เพียงพอที่ใช้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นพื้นฐาน ระดับเส้นความยากจนจะเพิ่มขึ้นตามระดับความสูงของกลุ่มศูนย์ (เท่ากับ 49,534 54,111 และ 63,944 บาทต่อครอบครัวต่อปี ตามลำดับ) เส้นความยากจนนี้จะเพิ่มขึ้นตามระดับฐานะที่ดีขึ้น (ตารางที่ 3.10.13) ทั้งนี้จะเกิดจากการมีครอบครัวที่ใหญ่หรือมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในวัยที่มีความต้องการสูงเป็นจำนวนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการที่ได้พบว่าเกษตรกรเผ่าม้งซึ่งมักมีขนาดครอบครัวที่ใหญ่มีเส้นความยากจนสูงสุดที่ระดับ 87,412 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

พิจารณาในแง่ของช่องว่างความยากจนโดยเปรียบเทียบระดับรายได้เฉลี่ยกับเส้นความยากจนเฉลี่ยพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีช่องว่างความยากจนเท่ากับร้อยละ -6.40 (ตารางที่ 3.10.12) แสดงว่าครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้โดยเฉลี่ยสูงกว่ารายได้ ณ เส้นความยากจนหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงโดยเฉลี่ยแล้วไม่จัดว่าเป็นผู้ยากจน ยกเว้นเกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลางที่โดยเฉลี่ยจัดอยู่ในประเภทยากจน (ช่องว่างความยากจนเท่ากับร้อยละ 4.04) จึงควรได้รับการดูแลในด้านการพัฒนาเป็นกรณีพิเศษ

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในระดับครัวเรือน ตารางที่ 3.10.17-3.10.21 ซึ่งให้เห็นว่า โดยรวมมีเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเพียงร้อยละ 34 เท่านั้นที่ไม่จัดว่าเป็นผู้ยากจนนอกนั้นเป็นผู้ที่ยังอยู่ในระดับยากจนทั้งสิ้น และพบว่ามีเกษตรกรถึงเกือบร้อยละ 32 ที่มีช่องว่างความยากจนเกินกว่าร้อยละ 60 ซึ่งจัดอยู่ในประเภทยากจนมาก (ตารางที่ 3.10.17) ความยากจนจะมีสูงขึ้นในกลุ่มเกษตรกรที่จัดอยู่ในกลุ่มฐานะยากจน (สูงถึงร้อยละ 48 ของเกษตรกรกลุ่มนี้ที่จัดว่ายากจนมาก - ตารางที่ 3.10.18) เผ่าเกษตรกรที่จัดว่ามีเกษตรกรระดับความยากจนมากอยู่ในสัดส่วนสูงเรียงลำดับ 5 ลำดับแรกคือ เผ่าปะหล่อง อาข่า เย้า ละว้า ไทยใหญ่ และไทยลื้อ (ตารางที่ 3.10.19) เกษตรกรเหล่านี้ควรได้รับความสนใจในด้านการวางแผนพัฒนาในระดับสูง สำหรับเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดนและกลุ่มศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยววันนี้มีช่องว่างความยากจนไม่แตกต่างจากเกษตรกรอื่นๆ (ตารางที่ 3.10.20-3.10.21)

ตารางที่ 3.10.12 ค่าเฉลี่ยเส้นความยากจน รายได้รวม และดัชนีช่องว่างความยากจนจำแนกตามระดับความสูง

เส้นความยากจน	ระดับความสูง			รวมทั้งหมด
	ต่ำกว่า 800 เมตร	ระหว่าง 800-1,000 เมตร	สูงกว่า 1,000 เมตร	
เส้นความยากจนต่อปี	49,534.15	54,111.18	63,944.82	55,622.83
รายได้รวมทั้งหมด	52,043.52	51,923.00	72,192.95	59,184.93
ดัชนีช่องว่างความยากจน	-5.07	4.04	-12.90	-6.40

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.13 ค่าเฉลี่ยเส้นความยากจน รายได้รวม และดัชนีช่องว่างความยากจนจำแนกตามฐานะ

เส้นความยากจน	ฐานะ			รวมทั้งหมด
	ดี	ปานกลาง	ยากจน	
เส้นความยากจนต่อปี	60,649.89	55,793.15	50,657.39	55,622.83
รายได้รวมทั้งหมด	105,944.77	54,114.67	30,387.68	59,184.93
ดัชนีช่องว่างความยากจน	-74.64	3.01	40.01	-6.40

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.10.14 ค่าเฉลี่ยเส้นความยากจน รายได้รวม และดัชนีช่องว่างความยากจนจำแนกตามเพศ

เส้นความยากจน	เผ่า						
	คนเมือง	เผ่าลิสอ	เผ่าละว้า/ลัวะ	เผ่ามูเซอ	เผ่าแม้ว/ม้ง	เผ่ากะเหรี่ยง	เผ่าจีนฮ่อ
เส้นความยากจนต่อปี รายได้รวมทั้งหมด	41,556.55	56,689.45	55,789.95	56,791.23	87,411.58	55,104.44	60,943.63
	56,773.57	56,064.64	45,882.97	54,329.22	93,202.75	43,526.78	211,795.15
ดัชนีช่องว่างความยากจน	-36.62	1.10	17.76	4.34	-6.62	-21.01	-247.53

ตารางที่ 3.10.14 (ต่อ)

เส้นความยากจน	เพศ						รวมทั้งหมด
	เผ่าเย้า	เผ่าปะหล่อง	เผ่าอีเก้อ/อาข่า	เผ่าคะฉิ่น	ไทยใหญ่	ไทยลื้อ	
เส้นความยากจนต่อปี	58,594.28	67,234.49	60,923.42	58,143.69	47,309.27	42,768.89	55,622.83
รายได้รวมทั้งหมด	50,653.46	43,908.00	37,362.13	81,667.50	44,990.80	19,970.00	59,184.93
ดัชนีช่องว่างความยากจน	13.55	34.69	38.67	-40.46	4.90	53.31	-6.40

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.15 ค่าเฉลี่ยเส้นความยากจน รายได้รวม และดัชนีช่องว่างความยากจนจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

เส้นความยากจน	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์อื่นๆ	ศูนย์ชายแดน *	
เส้นความยากจนต่อปี	55,367.64	56,774.19	55,622.83
รายได้รวมทั้งหมด	58,626.66	61,705.38	59,184.93
ดัชนีช่องว่างความยากจน	-5.89	-8.68	-6.40

หมายเหตุ : * ศูนย์ชายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะโง๊ะ และห้วยแล้ง
ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.16 ค่าเฉลี่ยเส้นความยากจน รายได้รวม และดัชนีช่องว่างความยากจนจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

เส้นความยากจน	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์อื่นๆ	ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว*	
เส้นความยากจนต่อปี	54,502.69	61,367.24	55,622.83
รายได้รวมทั้งหมด	55,166.11	79,807.81	59,184.93
ดัชนีช่องว่างความยากจน	-1.22	-30.50	-6.40

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย
ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.10.17 จำนวนและร้อยละของระดับชั้นความยากจนจำแนกตามระดับความสูง

ระดับชั้น ความยากจน	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าร้อยละ 0 (ไม่ยากจน)	300	37.17	120	30.46	218	32.98	638	34.26
ร้อยละ 0-20	68	8.43	30	7.61	62	9.38	160	8.59
ร้อยละ 20-40	91	11.28	43	10.91	65	9.83	199	10.69
ร้อยละ 40-60	113	14.00	63	15.99	99	14.98	275	14.77
มากกว่าร้อยละ 60	235	29.12	138	35.03	217	32.83	590	31.69
รวม	807	100.00	394	100.00	661	100.00	1,862	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.18 จำนวนและร้อยละของระดับชั้นความยากจนจำแนกตามฐานะ

ระดับชั้นความยากจน	ฐานะ					
	ดี		ปานกลาง		ยากจน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าร้อยละ 0 (ไม่ยากจน)	176	50.43	395	34.89	64	17.02
ร้อยละ 0-20	39	11.17	89	7.86	31	8.24
ร้อยละ 20-40	32	9.17	134	11.84	32	8.51
ร้อยละ 40-60	35	10.03	175	15.46	65	17.29
มากกว่าร้อยละ 60	67	19.20	339	29.95	184	48.94
รวม	349	100.00	1132	100.00	376	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.19 จำนวนและร้อยละของระดับชั้นความยากจนจำแนกตามเพศ

ระดับชั้นความยากจน	เพศ											
	คนเมือง		เผ่าลี้ซอ		เผ่าละว้า/ลัวะ		เผ่ามูเซอ		เผ่าแม้ว/ม้ง		เผ่ากะเหรี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าร้อยละ 0 (ไม่ยากจน)	258	45.91	10	35.71	18	25.35	58	31.69	91	39.06	127	22.24
ร้อยละ 0-20	53	9.43	4	14.29	4	5.63	14	7.65	24	10.30	49	8.58
ร้อยละ 20-40	55	9.79	1	3.57	9	12.68	23	12.57	21	9.01	73	12.78
ร้อยละ 40-60	81	14.41	7	25.00	9	12.68	27	14.75	31	13.30	97	16.99
มากกว่าร้อยละ 60	115	20.46	6	21.43	31	43.66	61	33.33	66	28.33	225	39.40
รวม	562	100.00	28	100.00	71	100.00	183	100.00	233	100.00	571	100.00

ตารางที่ 3.10.19 (ต่อ)

ระดับชั้นความยากจน	เพศ											
	เผ่าเย้า		เผ่าปะหล่อง		เผ่าอีเก้อ/อาข่า		เผ่าคะฉิ่น		ไทใหญ่		ไทยลื้อ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าร้อยละ 0 (ไม่ยากจน)	5	38.46	2	20.00	18	20.93	3	75.00	13	43.33	0	0.00
ร้อยละ 0-20	1	7.69	0	0.00	7	8.14	0	0.00	0	0.00	1	20.00
ร้อยละ 20-40	0	0.00	0	0.00	11	12.79	0	0.00	1	3.33	1	20.00
ร้อยละ 40-60	1	7.69	1	10.00	9	10.47	0	0.00	4	13.33	1	20.00
มากกว่าร้อยละ 60	6	46.15	7	70.00	41	47.67	1	25.00	12	40.00	2	40.00
รวม	13	100.00	10	100.00	86	100.00	4	100.00	30	100.00	5	100.00

ที่มา: จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.20 จำนวนและร้อยละของระดับชั้นความยากจนจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

ระดับชั้นความยากจน	ลักษณะของศูนย์ฯ			
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์ชายแดน *	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าร้อยละ 0 (ไม่ยากจน)	520	34.12	118	34.91
ร้อยละ 0-20	137	8.99	23	6.80
ร้อยละ 20-40	168	11.02	31	9.17
ร้อยละ 40-60	233	15.29	42	12.43
มากกว่าร้อยละ 60	466	30.58	124	36.69
รวม	1,524	100.00	338	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ชายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะโง๊ะ และห้วยแล้ง
ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.21 จำนวนและร้อยละของระดับชั้นความยากจนจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

ระดับชั้นความยากจน	ลักษณะของศูนย์ฯ			
	ศูนย์อื่นๆ		ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าร้อยละ 0 (ไม่ยากจน)	524	33.63	114	37.50
ร้อยละ 0-20	143	9.18	17	5.59
ร้อยละ 20-40	168	10.78	31	10.20
ร้อยละ 40-60	229	14.70	46	15.13
มากกว่าร้อยละ 60	494	31.71	96	31.58
รวม	1,558	100.00	304	100.00

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย
ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

3.10.4 ภาวะหนี้สินและการออมของเกษตรกร

โดยเฉลี่ยเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 32,436 บาท เกษตรกรในพื้นที่กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำมีหนี้สินโดยเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 40,098 บาท/ครัวเรือน ในขณะที่เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลางมีการหนี้สินต่ำสุด (25,304 บาท/ครัวเรือน) (ตารางที่ 3.10.22) แหล่งหนี้สินของเกษตรกรที่ใหญ่ที่สุด คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (เฉลี่ยเกษตรกรเป็นหนี้สิน ธ.ก.ส. 18,005 บาท/ครัวเรือน จากหนี้สินรวม 32,436 บาท/ครัวเรือน) รองลงไปเป็นภาระหนี้สินต่อสหกรณ์ (เฉลี่ย 3,515 บาท/ครัวเรือน) ในขณะที่ภาระหนี้สินของเกษตรกรที่มีต่อโครงการหลวง ตามรายงานของเกษตรกรเองมีเพียง 1,123 บาท/ครัวเรือน เท่านั้น ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลส่วนหนึ่งมาจากการที่มูลนิธิโครงการหลวงได้ให้ ธ.ก.ส. เข้ามาร่วมเป็นแหล่งเงินทุนแก่เกษตรกรนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา นอกจากนี้เกษตรกรส่วนหนึ่งที่มีฐานะดีได้เป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส. หรือสมาชิกของสหกรณ์อยู่แล้ว

พิจารณาในแง่ฐานะของครัวเรือนกับภาระหนี้สินของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรที่มีฐานะดีขึ้นจะมีภาระหนี้สินเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน (เฉลี่ย 21,886 28,548 และ 51,721 บาท / ครัวเรือน ตามลำดับ ตารางที่ 3.6.23) โดยที่เผ่าคนเมืองมีภาระหนี้สินสูงสุดเท่ากับ 50,436 บาท / ครัวเรือน รองลงมาเป็น คะฉิ่น เย้า ม้ง และจีนฮ่อ (42,967 42,833 41,178 และ 38,039 บาท / ครัวเรือน ตามลำดับ - ตารางที่ 3.10.24) ส่วนเผ่าที่มีหนี้สินโดยเฉลี่ยในระดับต่ำ คือ มูเซอ ลีซอ ปะหล่อง และอาข่า (15,051 16,203 17,034 และ 18,101 บาท / ครัวเรือน ตามลำดับ)

ในด้านการออมพบว่า โดยเฉลี่ยเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้งหมดมีการเก็บออมเท่ากับ 10,633 บาท / ครัวเรือน โดยเก็บออมในรูปเงินสดหรือฝากธนาคารสูงสุด (เฉลี่ย 9,094 บาท / ครัวเรือน) (ตารางที่ 3.10.28) และเป็นที่น่าสังเกตว่าเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลางจะมีการออมเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มศูนย์อื่นๆอย่างชัดเจน (เฉลี่ยการออม 7,433 บาท/ครัวเรือน เปรียบเทียบกับศูนย์อื่นๆซึ่งมีค่าเฉลี่ยการออมประมาณ 11,000 - 12,000 บาท/ครัวเรือน) นอกจากนี้ยังพบว่า การออมเงินของผู้มีฐานะดีมีมากกว่าเกษตรกรที่มีฐานะยากจนกว่า 6 เท่าตัว (เฉลี่ย 21,909 บาท/ครัวเรือน เทียบกับ 3,436 บาท / ครัวเรือน - ตารางที่ 3.6.29)

พิจารณาการออมของเผ่าต่างๆ พบว่า เผ่าเย้ามีการออมเงินเฉลี่ยสูงสุดถึง 120,192 บาท / ครัวเรือน ในขณะที่ปะหล่องมีการออมเงินเฉลี่ยต่ำสุดเพียง 657 บาท / ครัวเรือน (ตารางที่ 3.6.30) ที่เป็นเช่นนั้นน่าจะเกิดจากเกษตรกรเผ่าเย้าในพื้นที่ทางศูนย์มีการออกไปทำงานในต่างประเทศ จึงมีเงินออมค่อนข้างสูง

อย่างไรก็ดี การพิจารณาการออมในที่นี้เป็นกำรวมสะสมไม่ใช่เป็นการออมในรายปี ดังนั้นผู้ที่จะนำข้อมูลส่วนนี้ไปใช้ประโยชน์จึงพึงตระหนักถึงข้อเท็จจริงนี้ด้วย

ตารางที่ 3.10.22 ค่าเฉลี่ยหนี้สิน (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและแหล่งหนี้สิน

แหล่งหนี้สิน	ระดับความสูง			รวมทั้งหมด
	ต่ำกว่า 800 เมตร	ระหว่าง 800-1,000 เมตร	สูงกว่า 1,000 เมตร	
	(N=494)	(N=275)	(N=448)	(N=1,217)
หนี้โครงการหลวง	498.37	1102.20	1826.04	1123.01
หนี้ ธกส.	26237.10	10900.74	13230.87	18005.21
หนี้สหกรณ์	3833.56	5681.30	1834.40	3515.16
หนี้เพื่อนบ้าน	1585.48	1670.90	2404.83	1906.40
หนี้ญาติ	1327.45	2398.90	1818.53	1749.27
หนี้พ่อค้า/นายทุน	1611.26	972.16	2859.82	1928.03
หนี้อื่นๆ	4986.99	4712.97	5034.23	4942.76
มูลค่าหนี้	40097.80	25304.36	28364.56	32435.77

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.23 ค่าเฉลี่ยหนี้สิน (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและแหล่งหนี้สิน

แหล่งหนี้สิน	ฐานะ			รวมทั้งหมด
	ดี	ปานกลาง	ยากจน	
	(N=225)	(N=714)	(N=418)	(N=1,217)
หนี้โครงการหลวง	2148.88	833.40	1072.98	1123.01
หนี้ ธกส.	29228.33	16184.82	13503.15	18005.21
หนี้สหกรณ์	4632.44	3241.54	2958.34	3515.16
หนี้เพื่อนบ้าน	1010.22	2148.17	2020.14	1906.40
หนี้ญาติ	2417.41	1735.42	1127.62	1749.27
หนี้พ่อค้า/นายทุน	3778.13	1873.59	402.42	1928.03
หนี้อื่นๆ	14917.85	3112.50	1446.70	4942.76
มูลค่าหนี้	56721.75	28548.13	21886.19	32435.77

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.24 ค่าเฉลี่ยหนี้สิน (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและแหล่งหนี้สิน

แหล่งหนี้สิน	เผ่า						
	คนเมือง	ลื้อ	ละว้า/ลัวะ	มูเซอ	แม่ฮ่อง	กะเหรี่ยง	จีนฮ่อ
หนี้โครงการหลวง	(N=356) 355.76	(N=11) 1,845.45	(N=62) 0.00	(N=119) 2,856.65	(N=174) 2,005.78	(N=378) 719.31	(N=18) 22.22
หนี้ ธกส.	33,680.94	3,972.73	6,032.26	3,481.37	22,480.92	10,036.51	250.00
หนี้สหกรณ์	7,076.01	927.27	10,224.35	1,408.39	2,477.01	1,034.68	0.00
หนี้เพื่อนบ้าน	1,494.72	7,000.00	2,153.23	2,877.51	1,364.36	1,300.86	1,666.67
หนี้ญาติ	1,535.39	1,818.18	1,854.84	2,052.10	1,436.42	1,684.28	10,333.33
หนี้พ่อค้า/นายทุน	492.42	0.00	645.16	1,110.92	5,787.28	1,239.05	19,722.22
หนี้อื่นๆ	5,800.05	700.00	1,085.48	3,001.69	7,848.55	4,795.76	6,044.44
มูลค่าหนี้	50,436.13	16,263.64	21,995.32	15,050.75	41,178.74	20,602.76	38,038.89

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูลหมู่บ้าน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.24 (ต่อ)

แหล่งหนี้สิน	ฝ่าย						รวมทั้งหมด (N=1,217)
	เข้า (N=6)	ปะหลัง (N=8)	อีก้อ/อาข้า (N=47)	คะจัน (N=4)	ไทยใหญ่ (N=16)	ไทยลื้อ (N=3)	
หนี้โครงการหลวง	8333.33	8,500.00	2,659.57	0.00	187.50	0.00	1,123.01
หนี้ ธกส.	32,833.33	5,900.00	27.66	14,800.00	29,375.00	396.67	18,005.21
หนี้สหกรณ์	0.00	0.00	27.66	4,067.25	31.25	0.00	3,515.16
หนี้เพื่อนบ้าน	0.00	2,633.75	6,673.40	0.00	625.00	66.67	1,906.40
หนี้ญาติ	0.00	0.00	2,636.17	0.00	93.75	0.00	1,749.27
หนี้พ่อค้า/นายทุน	0.00	0.00	3,617.02	0.00	0.00	0.00	1,928.03
หนี้อื่นๆ	1,666.67	0.00	2,459.57	22,000.00	156.25	3,333.33	4,942.76
มูลค่าหนี้	42,833.33	17,033.75	18,101.06	42,967.25	30,468.75	3,796.67	32,435.77

ที่มา : จากการสำรวจผู้ปกครองบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.25 ค่าเฉลี่ยหนี้สิน (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆและแหล่งหนี้สิน

แหล่งหนี้สิน	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์อื่นๆ	ศูนย์ขายแดน *	
	(N = 1,008)	(N = 209)	(N = 1,217)
หนี้โครงการหลวง	836.32	2,501.60	1,123.01
หนี้ ธกส.	17,830.79	18843.11	18,005.21
หนี้สหกรณ์	3,945.12	1,441.48	3,515.16
หนี้เพื่อนบ้าน	1,915.27	1,863.61	1,906.40
หนี้ญาติ	1,735.74	1,814.35	1,749.27
หนี้พ่อค้า/นายทุน	1,572.62	3638.76	1,928.03
หนี้อื่นๆ	5,564.86	1,951.34	4,942.76
มูลค่าหนี้	32,506.54	32,094.44	32,435.77

หมายเหตุ : * ศูนย์ฯ ขายแดน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะโง๊ะและห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.10.26 ค่าเฉลี่ยหนี้สิน (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆและแหล่งหนี้สิน

แหล่งหนี้สิน	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์อื่นๆ	ศูนย์ท่องเที่ยว *	
	(N = 999)	(N = 218)	(N = 1217)
หนี้โครงการหลวง	431.19	4,301.57	1,123.01
หนี้ ธกส.	19,519.28	11,016.67	18,005.21
หนี้สหกรณ์	3,692.34	2,703.21	3,515.16
หนี้เพื่อนบ้าน	2,090.41	1,063.16	1,906.40
หนี้ญาติ	1,628.72	2,303.69	1,749.27
หนี้พ่อค้า/นายทุน	1,730.92	2,834.56	1,928.03
หนี้อื่นๆ	5,404.23	2,822.58	4,942.76
มูลค่าหนี้	34,064.29	24,972.98	32,435.77

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย วัดจันทร์และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.27 ค่าเฉลี่ยหนี้สิน (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามระยะเวลาสำรวจและแหล่งหนี้สิน

แหล่งหนี้สิน	สำรวจปี 2543		สำรวจปี 2539	รวมทั้งหมด
	ศูนย์อื่นๆ	16 ศูนย์	16 ศูนย์	
	(N = 678)	(N=539)	(N = 408)	(N = 1,217)
หนี้โครงการหลวง	743.78	1,599.52	Na	1,123.01
หนี้ ธกส.	24,343.68	10,026.07	Na	18,005.21
หนี้สหกรณ์	4,046.57	2,846.70	Na	3,515.16
หนี้เพื่อนบ้าน	1,973.70	1,821.74	Na	1,906.40
หนี้ญาติ	1,346.52	2,254.37	Na	1,749.27
หนี้พ่อค้า/นายทุน	1,537.13	2,418.29	Na	1,928.03
หนี้อื่นๆ	5,356.60	4,422.77	Na	4,942.76
มูลค่าหนี้	38,460.14	24,857.81	17,679.15	32,435.77

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.28 ค่าเฉลี่ยมูลค่าการออม (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและ
ลักษณะการออม

ลักษณะการออม	ระดับความสูง			รวมทั้งหมด
	ต่ำกว่า 800 เมตร	ระหว่าง 800-1,000 เมตร	สูงกว่า 1,000 เมตร	
	(N=835)	(N=416)	(N=694)	(N=1945)
เก็บเงินสด+ฝากธนาคาร	10,321.74	5,850.78	9,555.74	9,094.46
ให้คนอื่นกู้ยืม	914.35	690.73	886.82	856.65
ซื้อหุ้น	637.83	694.67	348.52	546.95
เก็บในรูปแบบอื่น ๆ	48.07	199.56	353.36	189.29
มูลค่าการออมรวม	11,921.99	7,433.40	10,986.53	10,633.29

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.29 ค่าเฉลี่ยมูลค่าการออม (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและลักษณะการออม

ลักษณะการออม	ฐานะ			รวมทั้งหมด
	ดี	ปานกลาง	ยากจน	
	(N=368)	(N=1,176)	(N=396)	(N=1,945)
เก็บเงินสด+ฝากธนาคาร	21,909.86	7,034.42	3,436.19	9,094.46
ให้คนอื่นกู้ยืม	2,333.14	557.66	383.16	856.65
ซื้อหุ้น	1,168.25	491.96	138.21	546.95
เก็บในรูปแบบอื่น ๆ	8.31	308.03	3.89	189.29
มูลค่าการออมรวม	25,559.60	8,284.03	3,961.45	10,633.29

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.10.30 ค่าเฉลี่ยมูลค่าการออม (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและลักษณะการออม

ลักษณะการออม	เผ่า						
	คนเมือง	ลื้อ	ละว้า/ลัวะ	มูเซอ	ม้ง/มณี	กะเหรี่ยง	จีนฮ่อ
	(N=579)	(N=32)	(N=73)	(N=199)	(N=248)	(N=590)	(N=46)
เก็บเงินสด+ฝากธนาคาร	9,890.06	12,830.00	1,856.81	5,097.36	14,593.98	4,926.78	31,367.39
ให้คนอื่นกู้ยืม	612.84	3,333.27	504.17	601.04	1,551.23	326.54	2,391.30
ซื้อหุ้น	1,026.14	30.00	380.56	24.53	830.04	256.52	0.00
เก็บในรูปแบบอื่น ๆ	118.26	166.67	83.33	521.30	534.98	85.62	0.00
มูลค่าการออมรวม	11,654.36	16,359.93	2,824.86	5,594.38	17,616.58	5,595.46	34,286.67

ตารางที่ 3.10.30 (ต่อ)

ลักษณะการออม	เผ่า						รวม ทั้งหมด
	เย้า	ปะหล่อง	อีเก้อ/อาข่า	คะฉิ่น	ไทยใหญ่	ไทยลื้อ	
	(N=13)	(N=10)	(N=89)	(N=4)	(N=37)	(N=5)	(N=1945)
เก็บเงินสด+ฝากธนาคาร	101,115.38	636.00	4,662.07	666.67	15,355.88	3,200.00	9,094.46
ให้คนอื่นกู้ยืม	18,461.38	0.00	229.89	5,000.00	2,382.35	0.00	856.65
ซื้อหุ้น	615.38	21.00	38.51	16.67	782.35	0.00	546.95
เก็บในรูปแบบอื่น ๆ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	202.00	189.29
มูลค่าการออมรวม	120,192.15	657.00	4,930.46	5,683.33	18,520.59	3,402.00	10,633.29

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.10.31 ค่าเฉลี่ยมูลค่าการออม(บาท/ครัวเรือน)ของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆและ
ลักษณะการออม

ลักษณะการออม	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์อื่นๆ	ศูนย์ชายแดน *	
	(N=1583)	(N=362)	(N=1,945)
เก็บเงินสด+ฝากธนาคาร	9,232.23	8,470.92	9,094.46
ให้คนอื่นกู้ยืม	864.30	821.97	856.65
ซื้อหุ้น	601.49	300.06	546.95
เก็บในรูปแบบอื่น ๆ	230.13	4.36	189.29
มูลค่าการออมรวม	10,862.92	9,597.31	10,633.29

หมายเหตุ : * ศูนย์ชายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจำมั่ง สะโง๊ะ และห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2542

ตารางที่ 3.10.32 ค่าเฉลี่ยมูลค่าการออม(บาท/ครัวเรือน)ของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆและ
ลักษณะการออม

ลักษณะการออม	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์อื่นๆ	ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว *	
	(N=1,624)	(N=321)	(N=1,945)
เก็บเงินสด+ฝากธนาคาร	8,668.82	11,260.59	9,094.46
ให้คนอื่นกู้ยืม	889.61	689.87	856.65
ซื้อหุ้น	488.63	842.57	546.95
เก็บในรูปแบบอื่น ๆ	126.41	508.32	189.29
มูลค่าการออมรวม	10,099.39	13,362.68	10,633.29

หมายเหตุ : ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึกอ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย วัดจันทร์ และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.10.33 ค่าเฉลี่ยมูลค่าการออม (บาท/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ที่เคยสำรวจและลักษณะการออม

ลักษณะการออม	สำรวจปี 2543		รวมทั้งหมด
	ศูนย์อื่นๆ	16 ศูนย์	
	(N=1127)	(N=818)	(N=1945)
เก็บเงินสด+ฝากธนาคาร	7,438.22	1,1367.17	9,094.46
ให้คนอื่นกู้ยืม	802.07	931.60	856.65
ซื้อหุ้น	617.64	449.51	546.95
เก็บในรูปแบบอื่น ๆ	82.14	336.78	189.29
มูลค่าการออมรวม	8,942.79	12,967.49	10,633.29

หมายเหตุ : ศูนย์จำนวน 16 ศูนย์นี้ประกอบด้วย ศูนย์ห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยน้ำขุ่น ปังคำ แม่สะเรียง แม่ลาน้อย ปางดุง ม่อนเงาะ
ห้วยลึก ช่างช้าง อินทนนท์ ขุนวาง แม่แฮ บำเมือง หนองหอย และพระบาทห้วยต้ม

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

3.11 การใช้พื้นและถ่านของเกษตรกร

จากตารางที่ 3.11.1 พบประเด็นสำคัญในการใช้พื้นและถ่านของเกษตรกร คือ การใช้พื้นส่วนใหญ่ใช้หุงต้ม (ใช้พื้นเฉลี่ย 3.10 ลูกบาศก์เมตรต่อครัวเรือนต่อปีและใช้ถ่านเฉลี่ย 0.55 กระสอบต่อครัวเรือนต่อปี) รองลงมาคือ ให้ความอบอุ่น (ใช้พื้นเฉลี่ย 1.10 ลูกบาศก์เมตรต่อครัวเรือนต่อปีและใช้ถ่านเฉลี่ย 0.04 กระสอบต่อครัวเรือนต่อปี) (ตารางที่ 3.11.1) โดยที่เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ทั้ง 3 ระดับมีแนวโน้มการใช้พื้นและถ่านในแบบแผนเดียวกัน แต่สิ่งที่ปรากฏชัดเจนในการใช้พื้นและถ่านของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ก็คือ บนพื้นที่ที่สูงขึ้นเท่าไร เกษตรกรก็ยิ่งพึ่งพื้นเพื่อหุงต้ม และใช้ให้ความอบอุ่นมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าเกษตรกรที่อยู่ในระดับความสูงน้อยกว่าคงจะใช้ก๊าซหุงต้มมากกว่า ส่วนการใช้พื้นให้ความอบอุ่นมีมากขึ้นกว่าผู้ที่อยู่ในระดับความสูงน้อยกว่า จึงควรเน้นหนักส่งเสริมการปลูกป่าชาวบ้านบนพื้นที่ในระดับสูงให้มากขึ้น

การศึกษาก็ไม่พบความแตกต่างที่ชัดเจนในการใช้พื้นและถ่านของเกษตรกรในระดับฐานะต่างๆ (ตารางที่ 3.11.2) แต่ประเด็นที่น่าสนใจจากตารางที่ 3.11.3 ก็คือ เกษตรกรที่มีการใช้พื้นที่มีมากกว่า 3 ลูกบาศก์เมตรต่อครัวเรือนต่อปีมีอยู่ถึง 7 เผ่า เรียงลำดับจากมากลงไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ เผ่าม้ง กระเหรี่ยง ปะหล่อง มูเซอ อาข่า ไทยลื้อ และเย้า ส่วนการใช้ถ่านมีมากในเผ่าไทยใหญ่ และไทยลื้อ ในขณะที่คนเมืองมีการใช้ถ่านมากเป็นลำดับที่ 3 เป็นที่น่าสังเกตว่า เกษตรกรเผ่าม้งมีการใช้พื้นในระดับที่สูงมาก (เฉลี่ยถึง 6.09 ลูกบาศก์เมตรต่อครัวเรือนต่อปี) จึงควรมีการศึกษาต่อไปว่า การใช้พื้นและถ่าน กับการใช้แก๊สเพื่อหุงต้ม นั้น มีสัดส่วนที่สามารถทดแทนกันได้มากน้อยมากน้อยอย่างไร และควรศึกษาโดยการสำรวจจากปริมาณจริงโดยตรวจวัดเป็นระยะมากกว่าการใช้การสอบถามเพียงอย่างเดียว

สำหรับกรณีของเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ชายแดน การพิจารณาข้อมูลจากตารางที่ 3.11.4 ไม่พบว่า ศูนย์ชายแดนมีการใช้พื้นมากกว่าศูนย์อื่นๆ ทั่วไป แต่การใช้ถ่านมีมากกว่า อาจเป็นเพราะศูนย์ชายแดนหลายแห่งเช่น หนองเขียว หมอกจ๋าม ก็มีที่ตั้งอยู่ในระดับความสูงมากนัก การใช้ถ่านจึงปรากฏว่ามากกว่าศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงมาก (และการใช้พื้นก็น้อยลง) แต่เกษตรกรในศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยการใช้พื้นต่อครอบครัวเกษตรกรมากกว่าศูนย์ทั่วไป (ตารางที่ 3.11.5) ประเด็นที่น่าสนใจก็คือ เมื่อเปรียบเทียบใน 16 ศูนย์ที่เคยสำรวจในปี 2539 กับผลการสำรวจในปัจจุบันพบว่า เกษตรกรมีการใช้พื้นและถ่านโดยเฉลี่ยลดลงอย่างชัดเจน โดยการใช้พื้นได้ลดลงจาก 6.11 ลูกบาศก์เมตรต่อครัวเรือนต่อปีในปี 2539 มาเป็น 5.04 ลูกบาศก์เมตรต่อครัวเรือน ในขณะที่การใช้ถ่านลดลงจาก 11.25 กระสอบต่อครัวเรือนต่อปีมาเหลือเพียง 0.62 กระสอบต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 3.11.6) ที่เป็นเช่นนี้ น่าจะเกิดจากการขาดแคลนไม้ที่จะนำมาทำพื้นหรือเกษตรกรมีการใช้แก๊สเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้บ่งชี้ว่ามีการลดลงอย่างมาก แม้กระนั้นปริมาณการใช้พื้นเฉลี่ยต่อครัวเรือนก็ยังอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรบางเผ่าและกลุ่มที่อยู่ในศูนย์ระดับสูงดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

นอกจากนี้ การศึกษาในระดับศูนย์พบว่า ศูนย์ที่ครอบครัวเกษตรกรใช้พื้นเฉลี่ยเกิน 12 ลูกบาศก์เมตรต่อปี ประกอบด้วย ศูนย์ห้วยโป่ง ม่อนเงาะ แม่แฮ แม่โง้ง วัดจันทร์ ดินตอก แม่สาใหม่ และขุนแปะ (ตารางผนวกที่ 32) ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงเกินกว่า 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล ในขณะที่ศูนย์ที่ใช้ถ่านเฉลี่ยเกิน 3 กระสอบต่อครอบครัวต่อปี ได้แก่ ห้วยโป่ง ห้วยลึก หนองหอย ป่าเมี่ยง หมอกจ๋าม สะโงะ และปางตะ ซึ่งเกือบทั้งหมด ยกเว้นหนองหอยเท่านั้นที่อยู่ในระดับความสูงไม่ถึง 1,000 เมตร

ตารางที่ 3.11.1 ค่าเฉลี่ยการใช้พื้นที่ (ลูกบาศก์เมตร / ครัวเรือน / ปี) และถ่าน (กระสอบ / ครัวเรือน / ปี) จำแนกตามระดับความสูง

รายการ	ระดับความสูง			รวมทั้งหมด
	ต่ำกว่า 800 เมตร	ระหว่าง 800-1,000 เมตร	สูงกว่า 1,000 เมตร	
พื้น				
ใช้พื้นที่หุงต้ม	2.81	3.10	3.44	3.10
ใช้ให้ความอบอุ่น	0.74	1.20	1.48	1.10
ใช้พื้นที่สัตว์	0.21	0.24	0.26	0.23
ใช้พื้นที่อุตสาหกรรม	0.35	0.56	0.30	0.38
รวมเฉลี่ย	4.11	5.08	5.49	4.81
ถ่าน				
ใช้ถ่านหุงต้ม	0.74	0.74	0.19	0.55
ใช้ถ่านให้ความอบอุ่น	0.01	0.06	0.06	0.04
ใช้ถ่านให้สัตว์	0.00	0.04	0.01	0.01
ใช้ถ่านอุตสาหกรรม	0.01	0.03	0.00	0.01
รวมเฉลี่ย	0.77	0.88	0.26	0.62

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.11.2 ค่าเฉลี่ยการใช้พื้นที่ (ลูกบาศก์เมตร / ครัวเรือน / ปี) และถ่าน (กระสอบ / ครัวเรือน / ปี) จำแนกตามฐานะของเกษตรกร

รายงาน	ฐานะ			รวมทั้งหมด
	ดี	ปานกลาง	ยากจน	
ฟืน				
ใช้ฟืนหุงต้ม	3.08	3.12	3.04	3.10
ใช้ให้ความอบอุ่น	0.97	1.16	1.05	1.10
ใช้ฟืนให้สัตว์	0.30	0.23	0.19	0.23
ใช้ฟืนอุตสาหกรรม	0.36	0.38	0.39	0.38
รวมเฉลี่ย	4.71	4.88	4.67	4.81
ถ่าน				
ใช้ถ่านหุงต้ม	0.74	0.57	0.34	0.55
ใช้ถ่านให้ความอบอุ่น	0.08	0.03	0.03	0.04
ใช้ถ่านให้สัตว์	0.02	0.01	0.01	0.01
ใช้อุตสาหกรรม	0.03	0.01	0.00	0.01
รวมเฉลี่ย	0.88	0.62	0.38	0.62

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.11.3 ค่าเฉลี่ยการใช้พื้นที่ (ลูกบาศก์เมตร / ครัวเรือน / ปี) และค่า (กระสอบ / ครัวเรือน / ปี) จำแนกตามเพศ

รายการ	เพศ											รวม ทั้งหมด
	คนเมือง	ลือชา / ลือ	มุข	แม่ / มั่ง	กะเหรี่ยง	จีน	เข้า	ประหลาด	ลือ / อา	ไทยใหญ่	ไทย	
พื้นที่												
ใช้พื้นที่	2.55	2.68	3.22	4.06	3.33	2.30	3.17	3.30	3.18	2.17	3.20	3.10
ใช้พื้นที่	0.33	1.19	1.37	1.38	1.55	1.00	1.15	1.00	1.18	0.44	0.00	1.10
ใช้พื้นที่	0.09	0.03	0.60	0.30	0.23	0.52	0.92	0.30	0.07	0.03	0.00	0.23
ใช้พื้นที่	0.71	0.10	0.27	0.34	0.19	0.41	0.08	0.90	0.19	0.22	0.00	0.38
รวมเฉลี่ย	3.68	4.00	5.46	6.09	5.31	4.23	5.17	5.50	4.62	2.86	3.20	4.81
ด้าน												
ใช้ด้าน	1.20	0.41	0.39	0.17	0.13	0.21	0.00	0.00	0.16	3.14	3.00	0.55
ใช้ด้าน	0.06	0.03	0.05	0.10	0.00	0.26	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.04
ใช้ด้าน	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01
ใช้ด้าน	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.03	0.00	0.01
รวมเฉลี่ย	1.31	0.45	0.45	0.27	0.13	0.49	0.00	0.00	0.16	3.17	3.00	0.61

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรรม ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.11.4 ค่าเฉลี่ยการใช้พื้นที่ (ลูกบาศก์เมตร / ครัวเรือน / ปี) และถ่าน (กระสอบ / ครัวเรือน / ปี) ของเกษตรกร
จำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

รายการ	ลักษณะศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์อื่นๆ	ศูนย์ชายแดน	
ฟืน			
ใช้ฟืนหุงต้ม	3.12	3.00	3.10
ใช้ให้ความอบอุ่น	1.09	1.16	1.10
ใช้ฟืนให้สัตว์	0.20	0.37	0.23
ใช้ฟืนอุตสาหกรรม	0.43	0.18	0.38
ปริมาณฟืนรวม	4.83	4.70	4.81
รวมเฉลี่ย	9.66	9.41	9.62
ถ่าน			
ใช้ถ่านหุงต้ม	0.41	1.15	0.55
ใช้ถ่านให้ความอบอุ่น	0.04	0.06	0.04
ใช้ถ่านให้สัตว์	0.01	0.01	0.01
ใช้อุตสาหกรรม	0.01	0.01	0.01
ปริมาณถ่านรวม	0.47	1.23	0.62
รวมเฉลี่ย	0.94	2.47	1.23

หมายเหตุ : * ศูนย์ชายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะโง๊ะและห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.11.5 ค่าเฉลี่ยการใช้พื้นที่ (ลูกบาศก์เมตร / ครัวเรือน / ปี) และถ่าน (กระสอบ / ครัวเรือน / ปี) ของเกษตรกร
จำแนกตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

รายการ	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์อื่นๆ	ศูนย์ท่องเที่ยว *	
พื้นที่			
ใช้พื้นที่หุงต้ม	3.03	3.44	3.10
ใช้ให้ความอบอุ่น	1.06	1.34	1.10
ใช้พื้นที่ให้สัตว์	0.21	0.32	0.23
ใช้พื้นที่อุตสาหกรรม	0.41	0.25	0.38
ปริมาณพื้นที่รวม	4.70	5.35	4.81
รวมเฉลี่ย	9.40	10.70	9.62
ถ่าน			
ใช้ถ่านหุงต้ม	0.57	0.48	0.55
ใช้ถ่านให้ความอบอุ่น	0.03	0.12	0.04
ใช้ถ่านให้สัตว์	0.01	0.01	0.01
ใช้ถ่านอุตสาหกรรม	0.01	0.00	0.01
ปริมาณถ่านรวม	0.62	0.61	0.62
รวมเฉลี่ย	1.23	1.22	1.23

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย
วัดจันทร์ และแม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.11.6 ค่าเฉลี่ยการใช้พื้นที่ (ลูกบาศก์เมตร / ครัวเรือน / ปี) และถ่าน (กระสอบ / ครัวเรือน / ปี) ของเกษตรกร
จำแนกตามกลุ่มศูนย์ที่มีการสำรวจ

รายการ	สำรวจปี 2539 16 ศูนย์ *	สำรวจปี 2543		รวมทั้งหมด
		ศูนย์อื่นๆ	16 ศูนย์ *	
ฟืน				
ใช้ฟืนหุงต้ม	Na	3.04	3.17	3.10
ใช้ให้ความอบอุ่น	Na	1.01	1.23	1.10
ใช้ฟืนให้สัตว์	Na	0.24	0.22	0.23
ใช้ฟืนอุตสาหกรรม	Na	0.35	0.42	0.38
รวมเฉลี่ย	6.11	4.64	5.04	4.81
ถ่าน				
ใช้ถ่านหุงต้ม	Na	0.56	0.54	0.55
ใช้ถ่านให้ความอบอุ่น	Na	0.02	0.06	0.04
ใช้ถ่านให้สัตว์	Na	0.01	0.01	0.01
ใช้ถ่านอุตสาหกรรม	Na	0.02	0.01	0.01
รวมเฉลี่ย	11.25	0.61	0.62	0.62

หมายเหตุ : * ศูนย์จำนวน 16 ศูนย์นี้ประกอบด้วย ศูนย์ห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยน้ำซุ่น บึงคำ แม่ตะเริง แม่ลาน้อย ปางจูง ม่อนเงาะ
ห้วยลึก ช่างช้าง อินทนนท์ ขุนวาง แม่แสบ ป่าเมียง หนองหอย และพระบาทห้วยต้ม

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2539 และ พ.ศ. 2543

3.12 การมีส่วนร่วมในงานสังคมและการพัฒนา

ก. การร่วมงานสังคมและการพัฒนาของเกษตรกรในศูนย์ระดับต่างๆ

ในศูนย์ระดับต่ำกว่า 800 เมตร พบว่าเกษตรกรมีการร่วมงานทางสังคม เช่น การร่วมงานบุญ งานศพ งานขึ้นบ้านใหม่ งานวัด (ปอยหลวง) งานสงกรานต์ และงานลอยกระทง (ยี่เป็ง) มากกว่าเกษตรกรในศูนย์ที่มีระดับความสูงมากกว่า อาจเป็นเพราะหลายประเพณีทางสังคมเป็นประเพณีของชนพื้นราบ เช่น สงกรานต์ และลอยกระทง เป็นต้น (ตารางที่ 3.12.1)

อย่างไรก็ตาม ทางด้านงานพัฒนาอีกหลายด้าน เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำ การร่วมป้องกันไฟป่า และการอยู่เวรยาม เกษตรกรที่อยู่ในศูนย์ระดับความสูงกว่า 800 เมตร จนถึงเกินกว่า 1,000 เมตร มีค่าเฉลี่ยของวันที่ร่วมกิจกรรมมากกว่า ซึ่งอาจเป็นเพราะความจำเป็นของศูนย์ในพื้นที่ที่สูงกว่าก็เป็นได้

ข. การร่วมงานสังคมและการพัฒนาของเกษตรกรในศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

จากตารางที่ 3.12.2 พบว่ามีความแตกต่างกันเล็กน้อยในการร่วมงานสังคมและการพัฒนาของเกษตรกรที่อยู่ในศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ โดยในศูนย์ชายแดนมีค่าเฉลี่ยการร่วมงานขึ้นบ้านใหม่ และขึ้นปีใหม่ ตลอดจนงานพัฒนาหมู่บ้านมากกว่า

ค. การร่วมงานสังคมและการพัฒนาของเกษตรกรในศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

เป็นที่น่าสังเกตว่ากิจกรรมทางสังคมของเกษตรกรในศูนย์ท่องเที่ยว เช่น งานบุญ งานขึ้นบ้านใหม่ งานศพ หรืองานสงกรานต์ จะมีน้อยกว่าศูนย์อื่นๆ อาจเป็นเพราะความเป็นศูนย์ท่องเที่ยวนี้ เกษตรกรมักมีผลผลิตที่จะจำหน่ายอยู่เกือบตลอดเวลา จึงต้องลดจำนวนกิจกรรมทางสังคมลงบ้าง แต่ขณะเดียวกันกิจกรรมทางพัฒนา เช่น แหล่งน้ำ การป้องกันไฟป่า การอยู่เวรยาม และงานพัฒนาหมู่บ้านจะมีค่าเฉลี่ยต่อปีสูงกว่า (ตารางที่ 3.12.3)

ง. การร่วมงานสังคมและการพัฒนาของเกษตรกรที่มีฐานะต่างๆกันในศูนย์โครงการหลวง

พบว่าโดยภาพรวมเกษตรกรที่มีฐานะดีกว่ามีการร่วมงานสังคมและการพัฒนาเกือบทุกด้านมากกว่าเกษตรกรที่มีฐานะด้อยกว่า ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อมีฐานะดีก็มีเวลาร่วมกิจกรรมมากกว่า แต่เกษตรกรที่มีฐานะด้อยอาจต้องรับจ้างรายวัน หรือดิ้นรนทำมาหากินในแต่ละวันจึงไม่อาจร่วมกิจกรรมทางสังคมและการพัฒนาได้มากเท่าไรนัก (ตารางที่ 3.12.4)

จ. การร่วมงานสังคมและการพัฒนาของเกษตรกรเผ่าต่างๆ

จากตารางที่ 3.12.5 พบว่าเมื่อเทียบกับคนเมือง เผ่าม้งจะมีกิจกรรมทางสังคมน้อยกว่าไม่ว่าจะเป็นงานบุญ งานขึ้นบ้านใหม่ งานสงกรานต์ งานลอยกระทง แต่เมื่อเป็นกิจกรรมด้านงานพัฒนา เช่น งานอยู่เวรยาม งานพัฒนาหมู่บ้าน และงานร่วมป้องกันไฟป่า จะร่วมกิจกรรมมากกว่า อาจเป็นสิ่งที่แสดงลักษณะการมุ่งงานมาก แต่การสังคมด้านสนุกสนานมีไม่มากนักก็ได้ ลักษณะนี้ก็คล้ายกับเกษตรกรเผ่าเย้า ส่วนเผ่าที่มีกิจกรรมทางสังคมมากกว่าคนเมืองก็คือไทยใหญ่และไทยลื้อ แต่กิจกรรมทางพัฒนาสองเผ่านี้มีน้อยกว่าคนเมือง

ฉ. การร่วมงานสังคมและการพัฒนาของเกษตรกรตามศูนย์พัฒนาโครงการหลวงต่างๆ

ตารางผนวกที่ 33 แสดงให้เห็นภาพรวมว่าเกือบทุกศูนย์มีทั้งกิจกรรมทางสังคมและการพัฒนาใกล้เคียงกัน แต่มีที่นาสังเกตว่าเกษตรกรที่ศูนย์แม่สาใหม่ มีการร่วมป้องกันไฟป่า และการอยู่เวรยามมีมากกว่าศูนย์อื่นๆ ระหว่าง 7 - 12 เท่า ทำนองเดียวกับที่ศูนย์ห้วยลึกก็มีการอยู่เวรยามมาก อาจเนื่องจากสองศูนย์นี้มีปัญหาเรื่องยาเสพติดอยู่ในระดับที่ต้องให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ เกษตรกรจึงร่วมจัดเวรยามเพื่อระวังป้องกันปัญหายาเสพติดก็เป็นได้

ตารางที่ 3.12.1 ค่าเฉลี่ยและจำนวนของการร่วมงานสังคมและการพัฒนาของเกษตรกร จำแนกตามระดับความสูง

รายการ	ระดับความสูง			รวมทั้งหมด
	ต่ำกว่า 800 เมตร	ระหว่าง 800-1,000 เมตร	สูงกว่า 1,000 เมตร	
	(N=835)	(N=416)	(N=694)	(N=1,945)
ร่วมงานบุญ	33.29	29.35	30.65	31.51
ร่วมงานแต่งงาน	3.10	2.74	3.53	3.18
ร่วมงานศพ	2.18	1.22	1.43	1.71
ร่วมงานขึ้นบ้านใหม่	9.00	4.50	4.03	6.27
ร่วมงานวัด (ปอยหลวง)	1.21	0.80	0.36	0.82
ร่วมงานสงกรานต์	1.39	1.07	0.80	1.11
ร่วมงานลอยกระทง (ยี่เป็ง)	0.66	0.48	0.30	0.49
ร่วมงานขึ้นปีใหม่	1.16	1.17	1.71	1.36
ร่วมงานพัฒนาแหล่งน้ำ	1.40	2.93	1.95	1.93
ร่วมป้องกันไฟป่า	1.46	2.57	2.27	1.99
ร่วมปลูกป่า	1.27	1.22	1.52	1.35
ร่วมอยู่เวรยาม	1.03	1.60	1.30	1.25
ร่วมงานพัฒนาหมู่บ้าน	3.67	3.49	3.60	3.61
ร่วมงานพัฒนาอื่นๆ	0.93	0.27	0.33	0.58

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.12.2 ค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในงานสังคมของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์ชายแดนและศูนย์อื่นๆ

การมีส่วนร่วมในงานสังคม	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์อื่นๆ (N = 1,583)	ศูนย์ชายแดน * (N = 362)	
ร่วมงานบุญ	31.39	32.04	31.51
ร่วมงานแต่งงาน	3.19	3.12	3.18
ร่วมงานศพ	1.74	1.55	1.71
ร่วมงานขึ้นบ้านใหม่	5.93	7.75	6.27
ร่วมงานวัด (ปอยหลวง)	0.90	0.45	0.82
ร่วมงานสงกรานต์	1.16	0.89	1.11
ร่วมงานลอยกระทง (ยี่เป็ง)	0.50	0.46	0.49
ร่วมงานขึ้นปีใหม่	1.21	2.03	1.36
ร่วมงานพัฒนาแหล่งน้ำ	1.96	1.76	1.93
ร่วมป้องกันไฟฟ้า	2.20	1.03	1.99
ร่วมปลูกป่า	1.33	1.41	1.35
ร่วมอยู่เวรยาม	1.28	1.10	1.25
ร่วมงานพัฒนาหมู่บ้าน	3.32	4.90	3.61
ร่วมงานพัฒนาอื่นๆ	0.68	0.13	0.58

หมายเหตุ : * ศูนย์ชายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย หนองเขียว อ่างช้าง หมอกจ๋าม สะโง๊ะและห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้านปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.12.3 ค่าเฉลี่ยของการร่วมงานสังคมและการพัฒนาของเกษตรกร จำแนกตามศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆ

การมีส่วนร่วมในงานสังคม	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์อื่นๆ	ศูนย์ท่องเที่ยว *	
	(N=1,624)	(N=321)	(N=1,945)
ร่วมงานบุญ	32.97	24.08	31.51
ร่วมงานแต่งงาน	3.21	3.01	3.18
ร่วมงานศพ	1.82	1.11	1.71
ร่วมงานขึ้นบ้านใหม่	6.63	4.42	6.27
ร่วมงานวัด (ปอยหลวง)	0.86	0.59	0.82
ร่วมงานสงกรานต์	1.12	1.07	1.11
ร่วมงานลอยกระทง (ยี่เป็ง)	0.51	0.43	0.49
ร่วมงานขึ้นปีใหม่	1.28	1.75	1.36
ร่วมงานพัฒนาแหล่งน้ำ	1.83	2.41	1.93
ร่วมป้องกันไฟป่า	1.58	4.06	1.99
ร่วมปลูกป่า	1.30	1.60	1.35
ร่วมอยู่เวรยาม	0.96	2.72	1.25
ร่วมงานพัฒนาหมู่บ้าน	3.48	4.26	3.61
ร่วมงานพัฒนาอื่นๆ	0.56	0.65	0.58

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ นนongหอยวัดจันทร์และ แม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้านปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.12.4 ค่าเฉลี่ยของการร่วมงานสังคมและการพัฒนาของเกษตรกร จำแนกตามระดับฐานะ

การมีส่วนร่วมในงานสังคม	ฐานะ			รวมทั้งหมด
	ดี	ปานกลาง	ยากจน	
	(N=368)	(N=1,176)	(N=396)	(N=1,945)
ร่วมงานบุญ	31.09	32.33	29.68	31.51
ร่วมงานแต่งงาน	4.24	2.95	2.84	3.18
ร่วมงานศพ	2.10	1.56	1.72	1.71
ร่วมงานขึ้นบ้านใหม่	7.54	6.00	5.74	6.27
ร่วมงานวัด (ปอยหลวง)	1.00	0.77	0.78	0.82
ร่วมงานสงกรานต์	1.26	1.10	0.99	1.11
ร่วมงานลอยกระทง (ยี่เป็ง)	0.55	0.49	0.46	0.49
ร่วมงานขึ้นปีใหม่	1.43	1.40	1.20	1.36
ร่วมงานพัฒนาแหล่งน้ำ	2.28	1.87	1.77	1.93
ร่วมป้องกันไฟฟ้า	2.62	1.89	1.69	1.99
ร่วมปลูกป่า	1.47	1.35	1.23	1.35
ร่วมอยู่เวรยาม	2.13	1.06	0.87	1.25
ร่วมงานพัฒนาหมู่บ้าน	3.93	3.51	3.58	3.61
ร่วมงานพัฒนาอื่นๆ	0.33	0.68	0.50	0.58

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้านปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.12.5 ค่าเฉลี่ยและจำนวนของการร่วมงานสังคมและการพัฒนาของเกษตรกร จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมในงานสังคม	เพศ												รวมทั้ง หมด	
	คนเมือง	ลีซอ	ละว้า / สัวะ	มูเซอ	แม่ว / ม้ง	กะเหรี่ยง	จีนฮ่อ	เย้า	ปะหล่อง	อีเก้อ / อาซา	คะฉิ่น	ไทยใหญ่		ไทยลื้อ
	(N=579)	(N=32)	(N=73)	(N=199)	(N=248)	(N=590)	(N=46)	(N=13)	(N=10)	(N=89)	(N=4)	(N=37)	(N=13)	(N=1,95)
ร่วมงานบุญ	28.81	39.75	42.03	35.34	11.85	37.59	34.27	4.15	28.20	38.42	54.50	41.62	39.00	31.51
ร่วมงานแต่งงาน	2.54	3.47	5.15	3.40	2.86	3.40	4.52	2.08	1.90	3.44	7.25	3.43	5.80	3.18
ร่วมงานศพ	2.49	1.22	4.59	1.63	0.95	0.89	0.54	1.08	0.80	1.89	6.25	3.27	4.60	1.71
ร่วมงานขึ้นบ้านใหม่	11.04	3.56	3.67	3.59	5.63	2.82	4.41	1.92	3.70	5.42	18.75	17.25	17.20	6.27
ร่วมงานวัด (ปอยหลวง)	1.79	0.00	0.30	0.39	0.32	0.41	0.00	0.15	0.30	0.11	12.50	1.00	3.00	0.82
ร่วมงานสงกรานต์	1.66	1.09	0.95	0.58	1.01	0.93	0.70	0.85	1.50	0.69	0.00	0.84	1.00	1.11
ร่วมงานลอยกระทง (ยี่เป็ง)	0.79	0.38	0.22	0.37	0.23	0.42	0.46	0.46	0.50	0.30	0.25	0.57	0.80	0.49
ร่วมงานขึ้นปีใหม่	0.70	1.69	1.07	2.78	1.83	1.15	2.43	1.08	1.20	2.10	1.25	1.32	1.00	1.36
ร่วมงานพัฒนาแหล่งน้ำ	2.24	2.13	2.41	2.08	2.09	1.63	1.43	0.92	2.00	1.72	1.25	0.89	0.40	1.93
ร่วมป้องกันไฟป่า	1.35	2.78	2.22	1.35	4.48	2.04	0.76	2.69	1.80	1.30	4.00	0.44	0.60	1.99
ร่วมปลูกป่า	1.18	1.53	1.85	1.71	1.44	1.27	1.41	2.23	3.40	1.04	1.75	1.35	1.60	1.35
ร่วมอยู่เวรยาม	0.96	1.09	1.37	0.51	4.14	0.90	0.24	3.08	0.00	0.37	0.00	0.03	0.00	1.25
ร่วมงานพัฒนาหมู่บ้าน	3.88	3.88	4.85	3.48	4.43	2.45	3.83	4.15	23.30	3.64	3.25	4.89	5.60	3.61
ร่วมงานพัฒนาอื่นๆ	1.19	0.30	0.45	0.17	0.32	0.33	0.00	0.00	0.00	0.66	0.00	0.36	0.00	0.58

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้านปี พ.ศ. 2543

3.13 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อผู้นำหรือเจ้าหน้าที่

ก. ความพึงพอใจของเกษตรกรที่อยู่ในศูนย์ต่างระดับความสูงที่มีต่อผู้นำหรือเจ้าหน้าที่

พบว่าในทุกระดับความสูง เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อผู้นำและเจ้าหน้าที่ต่างๆ ใกล้เคียงกัน แต่ถ้าวัดลำดับความพึงพอใจจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับต้น พบว่า เพื่อนบ้านนั้นเกษตรกรพึงพอใจมากที่สุด พอหลวงลำดับถัดมา แสดงถึงการอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข ส่วนลำดับ 3 คือ เจ้าหน้าที่โครงการหลวง ลำดับ 4 คือ ครู และสมาชิก อบต. ลำดับ 5

ทางด้านเจ้าหน้าที่ที่เกษตรกรระบุว่าไม่พึงพอใจนั้นที่อยู่ในลำดับสูง คือ เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน ลำดับถัดมา คือ ตำรวจ และลำดับ 3 คือ เจ้าหน้าที่ป่าไม้

ข. ความพึงพอใจต่อผู้นำและเจ้าหน้าที่ของเกษตรกรในศูนย์ชายแดน และศูนย์อื่นๆ

ตารางที่ 3.13.2 แสดงให้เห็นว่า ทั้งผู้นำและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ชายแดนคงทำความพึงพอใจให้เกษตรกรได้ดีกว่าผู้นำและเจ้าหน้าที่ของศูนย์อื่นๆ ในบุคลากร 15 กลุ่มที่สอบถาม ซึ่งอาจเป็นดังบ่งชี้ว่า ชีวิตเกษตรกรในศูนย์ชายแดนนั้นอยู่ในสภาพที่ได้รับการบริการต่างๆ จากบุคคลต่างๆ ไม่ด้อยไปกว่าศูนย์ปกติ

ง. ความพึงพอใจต่อผู้นำและเจ้าหน้าที่ของเกษตรกรในศูนย์ท่องเที่ยว และศูนย์อื่นๆ

ตารางที่ 3.13.3 แสดงว่าระดับความพอใจของเกษตรกรต่อผู้นำและเจ้าหน้าที่ตามศูนย์ท่องเที่ยวมีความใกล้เคียงกับเกษตรกรในศูนย์อื่นๆ ทั่วไป

จ. ความพึงพอใจต่อผู้นำและเจ้าหน้าที่ของเกษตรกรในการศึกษาปี 2539 เปรียบเทียบกับปี 2543

ระดับความพอใจต่อผู้นำและเจ้าหน้าที่ของเกษตรกรในปี 2539 และปี 2543 จะแตกต่างกันไม่มากนัก ถ้าพิจารณาว่าตัวเลขต่ำจะพอใจมากกว่าก็พอเห็นแนวทางว่า เจ้าหน้าที่โครงการหลวง เจ้าหน้าที่ป่าไม้ และตำรวจ ได้คะแนนดีขึ้นเล็กน้อย แต่ ครู เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน เจ้าหน้าที่เกษตร และเจ้าหน้าที่อำเภอ มีคะแนนความพอใจลดลงไปเล็กน้อยเช่นกัน (ตารางที่ 3.13.4)

ฉ. ความพึงพอใจต่อผู้นำและเจ้าหน้าที่ของเกษตรกรที่มีระดับฐานะแตกต่างกัน

ตารางที่ 3.13.5 แสดงให้เห็นว่าโดยทั่วไป เกษตรกรที่ต่างระดับฐานะกันมีความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายแตกต่างกันบ้าง โดยเฉพาะระดับฐานะดีจะมีความพึงพอใจต่อ อบต. และสมาชิก อบต. น้อยกว่าที่มีระดับฐานะด้อยกว่า รวมทั้งเจ้าหน้าที่โครงการหลวง เจ้าหน้าที่อำเภอ ตำรวจ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ป่าไม้ พัฒนาที่ดิน และครู ก็ได้รับความพึงพอใจน้อยกว่าบุคคลที่มีฐานะด้อยกว่า การค้นหาสาเหตุเรื่องนี้เป็นสิ่งสมควรให้ความสนใจต่อไป

ช. ความพึงพอใจต่อผู้นำและเจ้าหน้าที่ของเกษตรกรเผ่าต่างๆ กัน

จากข้อมูลตารางที่ 3.13.6 ที่แสดงถึงความพึงพอใจของเกษตรกรเผ่าต่างๆ ต่อผู้นำและเจ้าหน้าที่นั้นพบว่าคนเมืองแสดงความไม่พอใจต่อเจ้าหน้าที่ต่างๆ มากกว่าค่าเฉลี่ยทั่วไปมาก ไม่ว่า อบต. เจ้าหน้าที่อำเภอ ตำรวจ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ประมง ป่าไม้ พัฒนาที่ดิน รวมทั้งครู ส่วนเผ่าอื่นอีกเผ่าหนึ่งคือม้ง ก็มีแนวความไม่พอใจต่อเจ้าหน้าที่ต่างๆ มากกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมเช่นกัน อาจเป็นเพราะชน 2 เผ่านี้มีความตื่นตัวในสิทธิเสรีภาพมากขึ้นก็เป็นได้ ส่วนเผ่ากะเหรี่ยงที่โดยภาพรวมค่อนข้างจะสงบเสงี่ยมในการเรียกร้องสิทธิ ดูจะพอใจในทุกเรื่องมากกว่าค่าเฉลี่ยของเกษตรกรทุกศูนย์

ข. ความพึงพอใจต่อผู้นำและเจ้าหน้าที่ของเกษตรกรในศูนย์ต่างๆ

หากพิจารณาจากตารางผนวกที่ 34 เฉพาะเจ้าหน้าที่โครงการหลวงเป็นเบื้องต้น (เจ้าหน้าที่อื่นๆก็มีแนวทางพิจารณา เช่นเดียวกัน) พบว่าค่าเฉลี่ยจากทุกศูนย์ความพึงพอใจอยู่ที่ระดับ 1.52 ศูนย์ที่เกษตรกรตอบว่า พึงพอใจมากที่สุด คือ ศูนย์ม่อนเงาะ (1.10) รองลงมา คือ ปางตะ (1.18) ลำดับ 3 คือ ห้วยแล้ง (1.20) ซึ่งศูนย์นี้เพิ่งเปิดดำเนินการที่คล้ายระยะข้าวใหม่ปลามัน และเกษตรกรมีความคาดหวังสิ่งต่างๆอยู่ ส่วนในลำดับที่ 4 คือ ศูนย์ห้วยน้ำซุ่น (1.24) และแม่หลอด ลำดับ 5 (1.25) ลำดับ 6 คือ หุ่นเจิง (1.31) ลำดับ 7 คะแนนเท่ากัน (1.32) 2 ศูนย์ คือ ปางจูง และตีนตก ส่วนลำดับ 9 หุ่นเรา (1.33) และลำดับ 10 อินทนนท์ (1.34)

ในกรณีที่เกษตรกรมีความพอใจต่อเจ้าหน้าที่โครงการหลวงในบางศูนย์น้อยกว่าที่ศูนย์อื่นๆ เรียงตามลำดับจากมากลงมา 5 ลำดับ ได้แก่ แม่ทาเหนือ (2.00) แม่สะป๊อก (1.98) ป่าเมี่ยง (1.93) แม่สาใหม่ (1.83) และแม่ลาน้อย (1.82) แต่อย่างไรก็ตาม การที่เกษตรกรพอใจเจ้าหน้าที่น้อยหรือมากกว่านี้เป็นการระบุถึงเจ้าหน้าที่โดยรวมของศูนย์มิใช่บุคคลใดบุคคลหนึ่งของศูนย์เป็นการเฉพาะ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.13.1 ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อผู้นำหรือเจ้าหน้าที่จำแนกตามระดับความสูงของศูนย์ฯ

ผู้นำหรือเจ้าหน้าที่	ระดับความสูง			รวมทั้งหมด
	ต่ำกว่า 800 เมตร	ระหว่าง 800-1,000 เมตร	สูงกว่า 1,000 เมตร	
	(N=835)	(N=416)	(N=694)	(N=1945)
พระ	1.78	1.94	2.01	1.89
บาทหลวง	1.95	1.86	1.85	1.89
อปต.	1.97	1.91	1.79	1.89
สมาชิก อปต.	1.92	1.92	Na.	1.87
เพื่อนบ้าน	1.45	1.59	1.36	1.45
พ่อหลวง	1.49	1.49	1.41	1.46
เจ้าหน้าที่โครงการหลวง	1.57	1.56	1.45	1.52
เจ้าหน้าที่อำเภอ	1.85	1.94	1.77	1.84
ตำรวจ	2.27	2.02	2.11	2.16
เจ้าหน้าที่เกษตร	1.76	1.94	1.98	1.88
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	1.88	1.92	1.88	1.89
เจ้าหน้าที่ประมง	1.95	1.95	1.92	1.94
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	2.10	2.29	2.09	2.15
เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน	2.34	2.13	2.13	2.22
ครู	1.80	1.82	1.79	1.80

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยที่เข้าใกล้ค่า 1.00 แสดงว่ามีความพึงพอใจมาก แต่ถ้าเข้าใกล้ค่า 3.00 แสดงว่าไม่มีความพึงพอใจมาก

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.13.2 ค่าเฉลี่ยของเกษตรกรรจําแนกตามศูนย์ขายแดนและศูนย์อื่นๆและทัศนคติ

ทัศนคติ	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์อื่นๆ (N=1,583)	ศูนย์ขายแดน* (N=362)	
พระ	1.89	1.88	1.89
บาทหลวง	1.93	1.74	1.89
อบต.	1.91	1.78	1.89
สมาชิก อบต.	1.89	1.76	1.87
เพื่อนบ้าน	1.47	1.36	1.45
พ่อหลวง	1.48	1.37	1.46
เจ้าหน้าที่โครงการหลวง	1.55	1.41	1.52
เจ้าหน้าที่อำเภอ	1.89	1.64	1.84
ตำรวจ	2.22	1.93	2.16
เจ้าหน้าที่เกษตร	1.94	1.77	1.88
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	1.92	1.71	1.89
เจ้าหน้าที่ประมง	1.96	1.83	1.94
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	2.21	1.94	2.15
เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน	2.28	1.93	2.22
ครู	1.86	1.57	1.80

หมายเหตุ : * ศูนย์ฯพิเศษขายแดนได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก๊น้อย หนองเขียว ช่างช้าง หมอกจําม สะโง๊ะและห้วยแล้ง

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.13.3 ค่าเฉลี่ยของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ท่องเที่ยวและศูนย์อื่นๆและทัศนคติ

ทัศนคติ	ลักษณะของศูนย์ฯ		รวมทั้งหมด
	ศูนย์อื่นๆ	ศูนย์แหล่งท่องเที่ยว*	
	(N=1,624)	(N=321)	(N=1,945)
พระ	1.86	2.04	1.89
บาดหลวง	1.89	1.89	1.89
อบต.	1.90	1.84	1.89
สมาชิก อบต.	1.88	1.79	1.87
เพื่อนบ้าน	1.44	1.49	1.45
พ่อหลวง	1.47	1.41	1.46
เจ้าหน้าที่โครงการหลวง	1.52	1.52	1.52
เจ้าหน้าที่อำเภอ	1.84	1.86	1.84
ตำรวจ	2.17	2.12	2.16
เจ้าหน้าที่เกษตร	1.92	1.70	1.88
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	1.89	1.84	1.89
เจ้าหน้าที่ประมง	1.97	1.79	1.94
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	2.12	2.30	2.15
เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน	2.24	2.08	2.22
ครู	1.80	1.82	1.80

หมายเหตุ : * ศูนย์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง ห้วยน้ำริน ห้วยลึก อ่างช้าง อินทนนท์ หนองหอย วัดจันทร์ และ แม่สาใหม่

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.13.4 ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อผู้นำหรือเจ้าหน้าที่ที่จำแนกตามระยะเวลาสำรวจ

ผู้นำหรือเจ้าหน้าที่	สำรวจปี 2539 16 ศูนย์	ศูนย์ที่เคยสำรวจปี 2543		
		16 ศูนย์	ศูนย์อื่นๆ	รวมทั้งหมด
	(N=Na)	(N=818)	(N=1127)	(N=1945)
พระ	1.9	1.97	1.83	1.89
บาทหลวง	1.9	1.94	1.85	1.89
อปต.	Na	1.85	1.92	1.89
สมาชิก อปต.	Na	1.82	1.90	1.87
เพื่อนบ้าน	1.67	1.43	1.46	1.45
พ่อหลวง	1.56	1.43	1.48	1.46
เจ้าหน้าที่โครงการหลวง	1.57	1.50	1.54	1.52
เจ้าหน้าที่อำเภอ	1.79	1.80	1.87	1.84
ตำรวจ	2.28	2.08	2.22	2.16
เจ้าหน้าที่เกษตร	1.77	1.89	1.88	1.88
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	2.04	1.85	1.92	1.89
เจ้าหน้าที่ประมง	3.1	1.90	1.97	1.94
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	2.55	2.05	2.23	2.15
เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน	2.14	2.10	2.31	2.22
ครู	1.52	1.84	1.77	1.80

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.13.5 จำนวนและค่าเฉลี่ยของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและทัศนคติ

ทัศนคติ	ฐานะ			รวมทั้งหมด
	ดี	ปานกลาง	ยากจน	
	(N=368)	(N=1,176)	(N=396)	(N=1,945)
พระ	1.86	1.89	1.90	1.89
บาดหลวง	1.88	1.86	1.96	1.89
อบต.	1.97	1.87	1.87	1.89
สมาชิก อบต.	1.90	1.86	1.87	1.87
เพื่อนบ้าน	1.43	1.44	1.48	1.45
พ่อหลวง	1.50	1.46	1.45	1.46
เจ้าหน้าที่โครงการหลวง	1.55	1.51	1.52	1.52
เจ้าหน้าที่อำเภอ	1.94	1.84	1.74	1.84
ตำรวจ	2.31	2.15	2.05	2.16
เจ้าหน้าที่เกษตร	1.92	1.86	1.92	1.88
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	1.97	1.87	1.86	1.89
เจ้าหน้าที่ประมง	1.88	1.93	2.01	1.94
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	2.29	2.12	2.12	2.15
เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน	2.31	2.19	2.19	2.22
ครู	1.93	1.78	1.76	1.80

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.13.6 จำนวนและค่าเฉลี่ยของเกษตรกรจำแนกตามเพศและทัศนคติ

ทัศนคติ	เพศ					
	คนเมือง	เผ่าลื้อ	เผ่าเงี้ยว	เผ่าม้ง	เผ่ากระเหรี่ยง	เผ่าจีนฮ่อ
	(N=579)	(N=32)	(N=73)	(N=248)	(N=590)	(N=46)
พระ	1.76	2.05	1.65	2.26	1.77	2.21
บาทหลวง	2.08	1.54	1.71	2.21	1.90	1.81
อบต.	2.03	1.44	2.17	1.98	1.86	1.47
สมาชิก อบต.	1.99	1.52	2.16	1.88	1.88	1.59
เพื่อนบ้าน	1.53	1.13	1.34	1.53	1.46	1.22
พ่อหลวง	1.55	1.29	1.53	1.47	1.45	1.33
เจ้าหน้าที่โครงการหลวง	1.64	1.34	1.76	1.45	1.52	1.76
เจ้าหน้าที่อำเภอ	2.05	1.60	1.93	1.86	1.81	1.83
ตำรวจ	2.56	1.71	1.89	2.10	2.12	2.44
เจ้าหน้าที่เกษตร	1.93	0.00	0.00	2.30	1.88	0.00
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	2.04	1.57	1.83	1.90	1.89	1.93
เจ้าหน้าที่ประมง	2.11	1.83	2.10	2.03	1.87	2.12
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	2.26	1.80	2.17	2.58	2.17	1.89
เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน	2.45	1.85	2.70	2.37	2.23	1.79
ครู	2.06	1.68	1.95	1.79	1.73	1.67

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำหมู่บ้าน พ.ศ. 2543

ตาราง 13.3.6 (ต่อ)

ทัศนคติ	เผ่า						รวมทั้งหมด (N=1,945)
	เผ่าเย้า (N=13)	เผ่าปะหล่อง (N=10)	เผ่าอีเก้อ/อาข่า (N=89)	เผ่าคะจิ้น (N=4)	ไทยใหญ่ (N=37)	ไทยลื้อ (N=5)	
พระ	1.90	1.11	2.09	2.33	1.32	2.00	1.89
บาดหลวง	1.57	1.75	1.39	1.00	1.64	2.00	1.89
อบต.	1.92	2.00	1.50	3.25	1.61	2.00	1.89
สมาชิก อบต.	1.69	2.00	1.40	3.25	1.67	2.00	1.87
เพื่อบ้าน	1.31	1.00	1.33	1.00	1.43	1.00	1.45
พ่อบุตร	1.54	1.00	1.39	1.00	1.27	1.60	1.46
เจ้าหน้าที่โครงการหลวง	1.58	1.00	1.31	1.75	1.22	1.20	1.52
เจ้าหน้าที่อำเภอ	1.83	1.33	1.53	1.25	1.41	2.20	1.84
ตำรวจ	1.64	1.30	1.70	1.25	1.64	2.00	2.16
เจ้าหน้าที่เกษตร	0.00	0.00	2.00	0.00	1.36	2.20	1.88
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	1.42	1.50	1.45	1.00	1.84	2.00	1.89
เจ้าหน้าที่ประมง	1.44	1.43	1.56	2.00	2.36	2.00	1.94
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	1.33	2.25	1.76	2.00	1.50	2.40	2.15
เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน	2.18	1.10	1.57	2.33	1.70	2.25	2.22
ครู	1.29	1.44	1.53	1.00	1.22	1.80	1.80

ที่มา : จากการสำรวจผู้กลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

3.14 การรับรู้เรื่องทรัพยากรฝน - น้ำ - ดิน - ป่า ตลอดจนการแก้ไขปัญหา

ก. การรับรู้ทรัพยากรต่างๆของเกษตรกรในศูนย์ต่างๆระดับ

ตารางที่ 3.14.1 แสดงถึงการรับรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงปริมาณฝนที่ตก เทียบกับหลายปีที่ผ่านมา พบว่า เกษตรกรในศูนย์ที่อยู่ระดับเกินกว่า 1,000 เมตร ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83) เห็นว่าปริมาณฝนเพิ่มขึ้นเทียบกับเกษตรกรศูนย์ต่ำกว่า 800 เมตร ที่มีเกษตรกรร้อยละ 68 เห็นว่าฝนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ความรู้สึกว่าปริมาณน้ำในลำห้วย ลำธาร อ่างเก็บน้ำเพิ่มขึ้น ผู้ที่อยู่ระดับสูงก็มีความรู้สึกในลักษณะนี้เช่นกัน (ตารางที่ 3.14.2) หรือพิจารณาอีกอย่างหนึ่งว่า มีผู้ที่อยู่ระดับต่ำกว่า 800 เมตร ถึงร้อยละ 35 ที่ตอบว่า ระดับน้ำลดลงกว่าหลายปีก่อนมาก โดยความรู้สึกเช่นนี้เมื่อเกษตรกรอยู่ในพื้นที่ระดับสูงขึ้นไปจนถึงสูงกว่า 1,000 เมตร ก็เหลือเพียงร้อยละ 21 เท่านั้น อาจเป็นเพราะพื้นที่สูงยังมีปริมาณฝนดีอยู่ ขณะที่พื้นที่ต่ำกว่ามีปริมาณฝนลดลงหรือจะเป็นเพียงความรู้สึกก็ได้

เมื่อแสดงความรู้สึกเรื่อง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน (ตารางที่ 3.14.4) ประมาณร้อยละ 50 ของเกษตรกรในศูนย์ต่างๆ เห็นว่าความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง (ตั้งแต่เล็กน้อย - ปานกลาง ถึงลดลงมาก) โดยศูนย์ที่ดำเนินปัญหานี้มากกว่าศูนย์ระดับอื่นที่เห็นปัญหาประมาณร้อยละ 47 -49

จากการที่เห็นว่าที่ดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ลง เกษตรกรร้อยละ 40 ใส่ปุ๋ยเคมี ร้อยละ 38 จะใช้ปุ๋ยคอก และมีเกษตรกรถึงร้อยละ 32 ที่ยังไม่ดำเนินการใดๆ ในการแก้ไขปัญหาดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์เลย โดยในรายละเอียด เกษตรกรในพื้นที่ระดับต่ำถึงร้อยละ 33 ที่ใส่ปุ๋ยเคมี ในขณะที่เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับที่สูงกว่าจะใส่ปุ๋ยเคมีลดลง ส่วนการปลูกไม้ผลบนที่ลาดชันนั้น พบว่า เกษตรกรบนพื้นที่ที่สูงกว่าระดับ 800 เมตรขึ้นไปจะมีการปฏิบัติมากขึ้นอีกบ้าง (ตารางที่ 3.14.5)

สำหรับความรู้สึกว่าพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ลดลงน้อยกว่าหลายปีที่ผ่านมานั้น ตารางที่ 3.14.6 ได้แสดงให้เห็นว่า ประมาณร้อยละ 25 ของเกษตรกรในศูนย์ที่อยู่ในระดับต่ำกว่า 800 เมตร เห็นว่าพื้นที่ป่าลดลง (เล็กน้อยถึงมาก) แต่เกษตรกรในศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูง 800 - 1,000 และสูงกว่า 1,000 เมตร มีความรู้สึกเช่นนี้ลดลง กล่าวคือเหลือประมาณร้อยละ 22 และ 17 ตามลำดับ ซึ่งอาจแสดงว่าในศูนย์ระดับสูงขึ้นการรักษাপ่ายังเป็นไปได้ดีกว่าศูนย์ระดับต่ำกว่า และจากตารางที่ 3.14.7 พบว่าศูนย์ที่อยู่ระดับสูงกว่า 1,000 เมตร เกษตรกรร้อยละ 40 ได้ปลูกป่าชาวบ้าน (ปลูกไม้ใช้ประโยชน์ที่ดินที่ตนทำกิน เพื่อตัดฟืนใช้ประโยชน์) ขณะที่พื้นที่ต่ำกว่าจะปลูกน้อยกว่า

ข. การรับรู้ทรัพยากรต่างๆของเกษตรกรต่างระดับฐานะ

จากตารางที่ 3.14.8 เกษตรกรฐานะดีจะรับรู้ว่ามีปริมาณฝนลดลง (น้อยและลดลงมาก) รวมกันเพียงร้อยละ 12 ขณะที่เกษตรกรฐานะระดับกลางรับรู้ว่ามีปริมาณฝนลดลงเพิ่มเป็นร้อยละ 14 และระดับยากจนรับรู้เรื่องดังกล่าวร้อยละ 15 แต่การรับรู้เรื่องระดับน้ำในลำห้วย ลำธารหรืออ่างเก็บน้ำว่ามีเพิ่มขึ้นนั้น บุคคลระดับยากจนรับรู้ว่ามีมากขึ้นกว่าที่ระดับสูงกว่ารับรู้ (ตารางที่ 3.14.9) เมื่อพิจารณาถึงการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75) ในเกือบทุกฐานะไม่ได้ดำเนินการใดๆ โดยเฉพาะเกษตรกรระดับยากจนมีถึงร้อยละ 78 (ตารางที่ 3.14.10)

กรณีเรื่องการเปลี่ยนแปลงความอุดมสมบูรณ์ของดินนั้น ประมาณร้อยละ 50 ของเกษตรกรเกือบทุกระดับฐานะเห็นว่ามีลดลงจากเดิม แต่ความเห็นของเกษตรกรแต่ละระดับฐานะใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 3.14.11) และวิธีการแก้ไขปัญหา จากตารางที่ 3.14.12 แสดงว่า ยิ่งเกษตรกรมีฐานะยากจนลงเท่าไรจะไม่ได้

ดำเนินการใดๆ เพิ่มมากขึ้น ขณะที่ผู้มีฐานะดีของเกษตรกรนั้นเกินกว่าร้อยละ 90 ใสปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยคอก ในจำนวนนี้เกษตรกรระดับฐานะปานกลางร้อยละ 77 มีการกระทำดังกล่าว แต่ระดับยากจนกระทำได้เพียงร้อยละ 68 เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าการเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ของดินน่าจะเกิดผลกระทบกับเกษตรกรฐานะยากจนมากกว่าผู้ที่มีฐานะที่ดีกว่า

การพิจารณาว่าป่าไม้รอบหมู่บ้านมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มหรือลดลง ในรอบหลายปีที่ผ่านมา พบว่าเกษตรกรเกินกว่าร้อยละ 50 ตอบว่าระยะที่ตอบนั้นอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น โดยคำตอบนั้นใกล้เคียงกันในทุกระดับฐานะ (ตารางที่ 3.14.13) แต่ในประเด็นการปลูกป่าชาวบ้านในที่ดินทำกินของตน พบว่า ผู้มีระดับดีกว่าจะปลูกมากกว่า โดยฐานะดีปลูกร้อยละ 44 ขณะที่ฐานะยากจนปลูกเพียงร้อยละ 34 อาจเนื่องจากเกษตรกรที่มีฐานะยากจนไม่ค่อยมีที่ดินทำกิน หรือยังไม่เห็นความสำคัญเรื่องนี้ หรือทั้งสองปัจจัยร่วมกันก็เป็นได้

ค. การรับรู้ทรัพยากรของเกษตรกรต่างระดับเผ่า

ทางด้านการรับรู้เรื่องฝนที่ระบุว่าปริมาณฝนลดน้อยลงในช่วง 4 - 5 ปีนี้ ที่ตอบเกินกว่าร้อยละ 10 ได้แก่ เย้า (ร้อยละ 42) ไทยลื้อ (ร้อยละ 40) คะฉิ่น (ร้อยละ 25) กะเหรี่ยง (ร้อยละ 16) คนเมือง (ร้อยละ 14) มูเซอ (ร้อยละ 13) และจีนฮ่อ (ร้อยละ 11) และเผ่าช้างต้นเหล่านี้ ส่วนใหญ่ (เกินกว่าร้อยละ 60) ต่างเห็นว่าน้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำ มีลดน้อยกว่าเดิม ตั้งแต่ลดลงเล็กน้อยจนถึงลดลงมาก (ตารางที่ 3.14.15 และ 3.14.16) แต่เมื่อสอบถามว่าได้ดำเนินการแก้ไขปัญหานี้อย่างไรบ้าง ในเกือบทุกเผ่าเกินกว่าร้อยละ 65 ไม่ได้แก้ไขอย่างใด จึงต้องปลูกจิตสำนึกที่จะให้รณรงค์หาทางแก้ไขปัญหาการจัดการทรัพยากรน้ำให้เหมาะสมในภาคประชาชนเองให้มากขึ้น มิใช่จะรอแต่บริการที่เริ่มต้นจากฝ่ายรัฐ (ตารางที่ 3.14.17)

สำหรับการรับรู้เรื่องความอุดมสมบูรณ์ดิน เริ่มมีบุคคลเผ่าต่าง ๆ ที่เกินกว่าร้อยละ 20 เห็นว่าลดลงไปในระดับปานกลางจนถึงลดลงมาก ซึ่งได้แก่ ไทยลื้อ (ร้อยละ 50) คะฉิ่น (ร้อยละ 25) ลีซอ (ร้อยละ 28) ม้ง (ร้อยละ 23) ละว้า (ร้อยละ 22) และคนเมือง (ร้อยละ 21) แต่ปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินนี้เกินกว่าร้อยละ 75 ของเกษตรกรเผ่าต่าง ๆ ต่างใช้วิธีใส่ปุ๋ยเคมีและ/หรือปุ๋ยคอกอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เผ่าม้ง (ร้อยละ 94) คนเมือง (ร้อยละ 91) กะเหรี่ยง (ร้อยละ 78) จีนฮ่อ (ร้อยละ 78) และไทยใหญ่ (ร้อยละ 76) อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาดำเนินไปในทางปุ๋ยเคมีมาก คงจะเป็นผลเสียต่อความอุดมสมบูรณ์ของดินในระยะยาว ซึ่งต้องหาทางสร้างความเข้าใจในเรื่องนี้ให้จริงจังมากขึ้น

ในเรื่องของความอุดมสมบูรณ์ของป่า ที่บางเผ่าเริ่มเห็นว่าลดความอุดมสมบูรณ์ลงไปตั้งแต่เล็กน้อยรวมถึงการระบุความอุดมสมบูรณ์ลดลงมาก ที่มีต่อเกินร้อยละ 30 ได้แก่ ไทยลื้อ (ร้อยละ 60) เย้า (ร้อยละ 41) จีนฮ่อ (ร้อยละ 33) และอาข่า (ร้อยละ 31) อย่างไรก็ตาม เผ่าที่ไปปลูกป่ามากมีเพียงไทยลื้อ (ปลูกร้อยละ 60) ประเด็นนี้จึงชี้ให้เห็นความจำเป็นที่จะรณรงค์การปลูกป่าชาวบ้านให้มากขึ้น

ตารางที่ 3.14.1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของปริมาณฝน

การเปลี่ยนแปลง ของปริมาณฝน	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปริมาณฝนเพิ่มขึ้น	560	67.96	309	75.00	564	82.70	1,433	74.71
ปริมาณฝนเท่าเดิม	118	14.32	43	10.44	59	8.65	220	11.47
ปริมาณฝนลดลงเล็กน้อย	117	14.20	41	9.95	44	6.45	202	10.53
ปริมาณฝนลดลงมาก	29	3.52	19	4.61	15	2.20	63	3.28
รวม	824	100.00	412	100.00	682	100.00	1,918	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของน้ำในลำธาร

การเปลี่ยนแปลงของน้ำในลำธาร	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำเพิ่มขึ้น	89	10.88	58	14.54	107	15.81	254	13.41
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำเท่าเดิม	165	20.17	71	17.79	167	24.67	403	21.28
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำลดลงเล็กน้อย	281	34.35	168	42.11	261	38.55	710	37.49
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำลดลงมาก	283	34.60	102	25.56	142	20.97	527	27.82
รวม	818	100.00	399	100.00	677	100.00	1,894	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.3 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและวิธีการแก้ไขปัญหาน้ำ

วิธีการแก้ไขปัญหาน้ำ	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	600	75.66	311	71.66	543	73.58	1,454	64.11
ร่วมกันสร้างอ่างเก็บน้ำ	47	5.93	39	8.99	39	5.28	125	5.51
ร่วมกับเพื่อบ้านทำ Check Dam	13	1.64	12	2.76	19	2.57	44	1.94
ขุดสระน้ำในพื้นที่ของตนเอง	40	5.04	32	7.37	51	6.91	123	5.42
ขุดน้ำบ่อ ขุดสระ	32	4.04	12	2.76	10	1.36	54	2.38
ซื้อน้ำ	10	1.26	2	0.46	1	0.14	15	0.66
ปลูกพืชน้อยลง	2	0.25	5	1.15	8	1.08	22	0.97
ซื้อเครื่องสูบน้ำ	19	2.40	5	1.15	24	3.25	70	3.09
หาน้ำจากแหล่งอื่น	21	2.65	5	1.15	31	4.20	330	14.55
เพิ่มโครงการปลูกป่า	3	0.38	2	0.46	8	1.08	12	0.53
ประปาภูเขา	5	0.63	7	1.61	4	0.54	16	0.71
เปลี่ยนที่ปลูก	1	0.13	2	0.46	0	0.00	3	0.13
รวม	793	100.00	434	100.00	738	100.00	2,268	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 2 วิธี

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.4 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและความอุดมสมบูรณ์ของที่ดิน

การเปลี่ยนแปลง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น	76	9.41	42	10.29	72	10.48	190	9.98
ความอุดมสมบูรณ์เท่าเดิม	297	36.76	174	42.65	276	40.17	747	39.25
ความอุดมสมบูรณ์ลดลงเล็กน้อย	270	33.42	130	31.86	208	30.28	608	31.95
ความอุดมสมบูรณ์ลดลงปานกลาง	98	12.13	33	8.09	65	9.46	196	10.30
ความอุดมสมบูรณ์ลดลงมาก	67	8.29	29	7.11	66	9.61	162	8.51
รวม	808	100.00	408	100.00	687	100.00	1903	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและวิธีการแก้ไขปัญหาคความเสื่อมโทรมของดิน

วิธีการแก้ไขปัญห ความเสื่อมโทรมของดิน	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเปลี่ยนพื้นที่	17	2.23	9	2.31	64	9.64	90	4.98
การปลูกพืชเป็นแถวเป็นแนว	17	2.23	16	4.10	17	2.56	50	2.77
การปลูกไม้ผลบนที่ลาดชัน	9	1.18	9	2.31	28	4.22	46	2.54
การปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบ	60	7.85	13	3.33	25	3.77	98	5.42
การใส่ปุ๋ยเคมี	332	43.46	152	38.97	242	36.45	726	40.15
การใส่ปุ๋ยคอก	272	35.60	145	37.18	270	40.66	687	38.00
การใส่ปูนขาว/ปูนมาร์ล	21	2.75	11	2.82	15	2.26	47	2.60
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	251	32.85	132	33.85	212	31.93	595	32.91
รวม	764	100.00	390	100.00	664	100.00	1,808	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 2 วิธี

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.6 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและความอุดมสมบูรณ์ของป่า

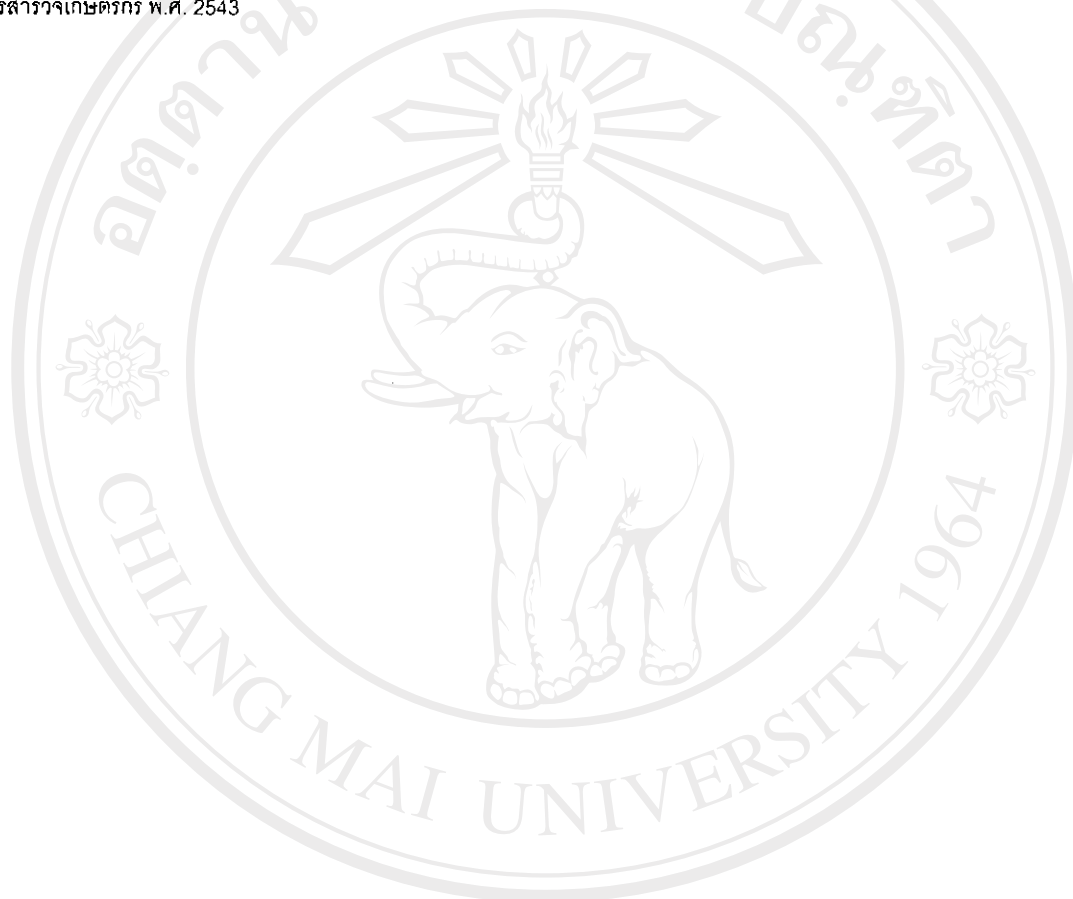
ความอุดมสมบูรณ์ของป่า	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่ป่า/ป่าอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น	399	48.96	220	55.56	438	65.08	1,057	56.10
พื้นที่ป่า/ป่าอุดมสมบูรณ์เท่าเดิม	216	26.50	90	22.73	122	18.13	428	22.72
พื้นที่ป่า/ป่าอุดมสมบูรณ์ลดลงเล็กน้อย	126	15.46	63	15.91	88	13.08	277	14.70
พื้นที่ป่า/ป่าอุดมสมบูรณ์ลดลงมาก	74	9.08	23	5.81	25	3.71	122	6.48
รวม	815	100.00	396	100.00	673	100.00	1,884	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.7 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความสูงและการไปปลูกป่าชาวบ้าน

การไปปลูกป่าชาวบ้าน	ระดับความสูง						รวมทั้งหมด	
	ต่ำกว่า 800 เมตร		ระหว่าง 800-1,000 เมตร		สูงกว่า 1,000 เมตร			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ปลูกเลย	491	36.40	282	68.28	412	59.80	1,185	61.78
ปลูก	325	33.09	131	31.72	277	40.20	733	38.22
รวม	816	12.01	413	100.00	689	100.00	1,918	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.14.8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานและกรรับรู้การเปลี่ยนแปลงของปริมาณฝน

การเปลี่ยนแปลง ของปริมาณฝน	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ปริมาณฝนเพิ่มขึ้น	279	76.65	866	74.46	284	73.58	1429	74.70
ปริมาณฝนเท่าเดิม	41	11.26	136	11.69	43	11.14	220	11.50
ปริมาณฝนลดลงเล็กน้อย	33	9.07	125	10.75	43	11.14	201	10.51
ปริมาณฝนลดลงมาก	11	3.02	36	3.10	16	4.15	63	3.29
รวม	364	100.00	1163	100.00	386	100.00	1913	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.9 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานและกรรับรู้การเปลี่ยนแปลงของน้ำในลำธาร

รับรู้เรื่องน้ำแห้ง	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำเพิ่มขึ้น	39	10.92	158	13.74	55	14.40	252	13.34039
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำเท่าเดิม	83	23.25	236	20.52	84	21.99	403	21.33404
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำลดลงเล็กน้อย	120	33.61	456	39.65	132	34.55	708	37.48015
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำลดลงมาก	115	32.21	300	26.09	111	29.06	526	27.84542
รวม	357	100.00	1150	100.00	382	100.00	1889	100

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.10 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและวิธีการแก้ไขปัญหาน้ำ

วิธีการแก้ไขปัญหาน้ำ	ฐานะ						รวมทั้งมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	235	71.21	739	70.72	269	78.43	1,243	72.35
ร่วมกันสร้างอ่างเก็บน้ำ	34	10.30	69	6.60	22	6.41	125	7.28
ร่วมกับเพื่อบ้านทำ Check Dam	5	1.52	33	3.16	6	1.75	44	2.56
ขุดสระน้ำในพื้นที่ของตนเอง	21	6.36	84	8.04	18	5.25	123	7.16
ขุดน้ำบ่อ ขุดสระใช้ร่วมกัน	9	2.73	35	3.35	10	2.92	54	3.14
ซื้อน้ำ	3	0.91	9	0.86	1	0.29	13	0.76
ปลูกพืชน้อยลง	3	0.91	9	0.86	3	0.87	15	0.87
ซื้อเครื่องสูบน้ำ	17	5.15	52	4.98	9	2.62	78	4.54
หาน้ำจากแหล่งอื่น	12	3.64	38	3.64	7	2.04	57	3.32
เพิ่มโครงการปลูกป่า	5	1.52	6	0.57	2	0.58	13	0.76
ประปาภูเขา	2	0.61	10	0.96	4	1.17	16	0.93
เปลี่ยนที่ปลูก	2	0.61	1	0.10	0	0.00	3	0.17
รวม	330	100.00	1,045	100.00	343	100.00	1,718	100.00

หมายเหตุ: ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 วิธี

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.11 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและการคาดถึงการเปลี่ยนแปลงความอุดมสมบูรณ์ของดิน

การเปลี่ยนแปลง ความอุดมสมบูรณ์ของที่ดิน	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น	43	11.78	106	9.19	41	10.82	190	10.01
ความอุดมสมบูรณ์เท่าเดิม	141	38.63	453	39.25	151	39.84	745	39.25
ความอุดมสมบูรณ์ลดลงเล็กน้อย	115	31.51	375	32.50	116	30.61	606	31.93
ความอุดมสมบูรณ์ลดลงปานกลาง	32	8.77	132	11.44	32	8.44	196	10.33
ความอุดมสมบูรณ์ลดลงมาก	34	9.32	88	7.63	39	10.29	161	8.48
รวม	365	100.00	1,154	100.00	379	100.00	1,898	100.00

ที่มา : จากการสัมภาษณ์เกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.12 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและวิธีการแก้ไขปัญหาคความเสื่อมโทรมของดิน

วิธีการแก้ไขปัญห ความเสื่อมโทรมของดิน	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเปลี่ยนพื้นที่	25	7.23	54	4.90	11	3.10	90	4.99
การปลูกพืชเป็นแถวเป็นแนว	12	3.47	30	2.72	7	1.97	49	2.72
การปลูกไม้ผลบนที่ลาดชัน	11	3.18	22	2.00	11	3.10	44	2.44
การปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบ	23	6.65	63	5.72	12	3.38	98	5.44
การใส่ปุ๋ยเคมี	159	45.95	445	40.38	121	34.08	725	40.21
การใส่ปุ๋ยคอก	157	45.38	405	36.75	123	34.65	685	37.99
การใส่ปูนขาว/ปูนมาร์ล	6	1.73	37	3.36	4	1.13	47	2.61
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	81	23.41	365	33.12	148	41.69	594	32.95
รวม	346	100.00	1,102	100.00	355	100.00	1,803	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 วิธี

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.13 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและการรับรู้การเปลี่ยนแปลงความอุดมสมบูรณ์ของป่า

การรับรู้ความอุดมสมบูรณ์ของป่า	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่ป่า/ป่าอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น	199	55.90	637	56.02	218	56.48	1,054	56.09
พื้นที่ป่า/ป่าอุดมสมบูรณ์เท่าเดิม	83	23.31	248	21.81	96	24.87	427	22.72
พื้นที่ป่า/ป่าอุดมสมบูรณ์ลดลงเล็กน้อย	53	14.89	176	15.48	48	12.44	277	14.74
พื้นที่ป่า/ป่าอุดมสมบูรณ์ลดลงมาก	21	5.90	76	6.68	24	6.22	121	6.44
รวม	356	100.00	1,137	100.00	386	100.00	1,879	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.14 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามฐานะและการปลูกข้าวบ้าน

ปลูกข้าวบ้าน	ฐานะ						รวมทั้งหมด	
	ดี		ปานกลาง		ยากจน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ปลูกเลย	201	55.99	725	62.18	258	66.49	1,184	61.89
ปลูก	158	44.01	441	37.82	130	33.51	729	38.11
รวม	359	100.00	1,166	100.00	388	100.00	1,913	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.14.15 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของปริมาณฝน

รับรู้ฝนแล้ง	เผ่า											
	คนเมือง		ลื้อ		ละว้า/ลัวะ		มูเซอ		แม้ว/ม้ง		กะเหรี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปริมาณฝนเพิ่มขึ้น	406	71.10	20	66.67	60	83.33	156	79.19	181	73.58	436	75.04
ปริมาณฝนเท่าเดิม	83	14.54	8	26.67	11	15.28	15	7.61	32	13.01	52	8.95
ปริมาณฝนลดลงเล็กน้อย	65	11.38	1	3.33	1	1.39	22	11.17	21	8.54	70	12.04
ปริมาณฝนลดลงมาก	17	2.98	1	3.33	0	0.00	4	2.03	12	4.88	23	3.95
รวม	571	100.00	30	100.00	72	100.00	197	100.00	246	100.00	581	100.00

ตารางที่ 3.14.15 (ต่อ)

รับรู้ฝนแล้ง	เผ่า											
	เข้า		ปะหลัง		ลื้อ/อาข่า		คะฉิ่น		ไทยใหญ่		ไทยลื้อ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปริมาณฝนเพิ่มขึ้น	6	50.00	9	100.00	73	82.02	3	75.00	29	78.38	3	60.00
ปริมาณฝนเท่าเดิม	1	8.33	0	0.00	8	8.99	0	0.00	4	10.81	0	0.00
ปริมาณฝนลดลงเล็กน้อย	3	25.00	0	0.00	8	8.99	1	25.00	3	8.11	1	20.00
ปริมาณฝนลดลงมาก	2	16.67	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.70	1	20.00
รวม	12	100.00	9	100.00	89	100.00	4	100.00	37	100.00	5	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.16 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามแผ่นและการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของน้ำในลำธาร

การเปลี่ยนแปลงของน้ำในลำธาร	แผ่น											
	คนเมือง		ลือชอ		ละว้า/ละวะ		มูเซอ		แม่วมัง		กะเหรี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำเพิ่มขึ้น	62	10.95	3	9.38	13	18.31	18	9.38	27	11.20	103	17.94
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำเท่าเดิม	98	17.31	10	31.25	18	25.35	40	20.83	57	23.65	117	20.38
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำลดลงเล็กน้อย	186	32.86	11	34.38	31	43.66	93	48.44	87	36.10	217	37.80
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำลดลงมาก	220	38.87	8	25.00	9	12.68	41	21.35	70	29.05	137	23.87
รวม	566	100.00	32	100.00	71	100.00	192	100.00	241	100.00	574	100.00

ตารางที่ 3.14.16 (ต่อ)

ความอุดมสมบูรณ์ของที่ดิน	แผ่น											
	เย้า		ปะหล่อง		อีโก้/อาท่า		คะจิ้น		ไทยใหญ่		ไทยลื้อ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำเพิ่มขึ้น	2	16.67	1	10.00	13	14.61	1	25.00	3	8.33	0	0.00
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำเท่าเดิม	1	8.33	2	20.00	25	28.09	0	0.00	13	36.11	0	0.00
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำลดลงเล็กน้อย	7	58.33	5	50.00	32	35.96	2	50.00	14	38.89	3	60.00
น้ำในลำห้วย/ลำธาร/อ่างเก็บน้ำลดลงมาก	2	16.67	2	20.00	19	21.35	1	25.00	6	16.67	2	40.00
รวม	12	100.00	10	100.00	89	100.00	4	100.00	36	100.00	5	100.00

ที่มา : จากการสัมภาษณ์เกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.17 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำนวนตามแผนและวิธีการแก้ไขปัญหาน้ำ

วิธีการแก้ไขปัญหาน้ำ	แผน											
	คนเมือง		เผ่าลีสขอ		เผ่าละว้า/ลัวะ		เผ่ามูเซอ		เผ่าแม้ว/ม้ง		เผ่ากะเหรี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	343	68.74	19	61.29	44	62.86	133	72.28	146	68.22	411	78.44
ร่วมกันสร้างอ่างเก็บน้ำ	54	10.82	1	3.23	6	8.57	15	8.15	5	2.34	33	6.30
ร่วมกับเพื่อบ้านทำ Check Dam	19	3.81	3	9.68	2	2.86	3	1.63	5	2.34	9	1.72
ขุดสระน้ำในพื้นที่ของตนเอง	32	6.41	7	22.58	11	15.71	8	4.35	11	5.14	35	6.68
ขุดน้ำบ่อ ขุดสระ	15	3.01	0	0.00	0	0.00	5	2.72	5	2.34	20	3.82
ตัดน้ำ	1	0.20	0	0.00	0	0.00	7	3.80	3	1.40	0	0.00
ปลูกพืชน้อยลง	2	0.40	2	6.45	0	0.00	4	2.17	4	1.87	3	0.57
ซื้อเครื่องสูบน้ำ	33	6.61	1	3.23	8	11.43	3	1.63	16	7.48	13	2.48
หาน้ำจากแหล่งอื่น	11	2.20	0	0.00	9	12.86	8	4.35	14	6.54	8	1.53
เพิ่มโครงการปลูกป่า	4	0.80	0	0.00	0	0.00	2	1.09	4	1.87	4	0.76
ประปาภูเขา	8	1.60	0	0.00	0	0.00	1	0.54	5	2.34	2	0.38
เปลี่ยนที่ปลูก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	0.93	1	0.19
รวม	499	100.00	31	100.00	70	100.00	184	100.00	214	100.00	524	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 2 วิธี

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.17 (ต่อ)

วิธีการแก้ปัญหาหน้า	เผ่า									
	เผ่าเงินย้อย		เผ่าเข้า		เผ่าปะหล่อง		เผ่าอีเก้อ/อาข่า		เผ่าคะฉิ่น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	35	77.78	6	66.67	7	77.78	63	77.78	3	100.00
ร่วมกันสร้างอ่างเก็บน้ำ	0	0.00	1	11.11	0	0.00	5	6.17	0	0.00
ร่วมกับเพื่อบ้านทำ Check Dam	2	4.44	0	0.00	0	0.00	1	1.23	0	0.00
ขุดสระน้ำในพื้นที่ของตนเอง	6	13.33	2	22.22	0	0.00	6	7.41	0	0.00
ขุดน้ำบ่อ ขุดสระ	2	4.44	0	0.00	0	0.00	3	3.70	0	0.00
ซื้อน้ำ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ปลูกพืชน้อยลง	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ซื้อเครื่องสูบน้ำ	1	2.22	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
หาเงินจากแหล่งอื่น	0	0.00	1	11.11	1	11.11	5	6.17	0	0.00
เพิ่มโครงการปลูกป่า	0	0.00	0	0.00	1	11.11	0	0.00	0	0.00
ประปาภูเขา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
เปลี่ยนที่ปลูก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	45	100.00	9	100.00	9	100.00	81	100.00	3	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 2 วิธี

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.17 (ต่อ)

วิธีการแก้ไขปัญหาน้ำ	ฝ่าย				รวมทั้งหมด	
	ไทยใหญ่		ไทยลื้อ		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	26	76.47	3	75.00	1,239	72.58
ร่วมกันสร้างอ่างเก็บน้ำ	0	0.00	0	0.00	120	7.03
ร่วมกับเพื่อนบ้านทำ Check Dam	0	0.00	0	0.00	44	2.58
ขุดสระน้ำในพื้นที่ของตนเอง	3	8.82	0	0.00	122	7.15
ขุดน้ำบ่อ ขุดสระ	3	8.82	0	0.00	53	3.10
ซื้อน้ำ	2	5.88	0	0.00	13	0.76
ปลูกพืชไร่ย่อยลง	0	0.00	0	0.00	15	0.88
ซื้อเครื่องสูบน้ำ	0	0.00	1	25.00	78	4.57
หาน้ำจากแหล่งอื่น	0	0.00	0	0.00	57	3.34
เพิ่มโครงการปลูกป่า	0	0.00	0	0.00	13	0.76
ประปาภูเขา	0	0.00	0	0.00	16	0.94
เปลี่ยนที่ปลูก	0	0.00	0	0.00	3	0.18
รวม	34	100.00	4	100.00	1,707	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 2 วิธี

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.18 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและการรับรู้ความอุดมสมบูรณ์ของดิน

ความอุดมสมบูรณ์ของที่ดิน	เผ่า											
	คนเมือง		ลื้อ		ละว้า/ลัวะ		มูเซอ		แม่ฮ่อง		กะเหรี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น	58	10.41	5	15.63	2	2.78	19	9.55	20	8.16	50	8.61
ความอุดมสมบูรณ์เท่าเดิม	239	42.91	13	40.63	26	36.11	70	35.18	68	27.76	238	40.96
ความอุดมสมบูรณ์ลดลงเล็กน้อย	142	25.49	5	15.63	28	38.89	75	37.69	101	41.22	197	33.91
ความอุดมสมบูรณ์ลดลงปานกลาง	66	11.85	3	9.38	7	9.72	18	9.05	25	10.20	66	11.36
ความอุดมสมบูรณ์ลดลงมาก	52	9.34	6	18.75	9	12.50	17	8.54	31	12.65	30	5.16
รวม	557	100.00	32	100.00	72	100.00	199	100.00	245	100.00	581	100.00

ตารางที่ 3.14.18 (ต่อ)

ความอุดมสมบูรณ์ของที่ดิน	เผ่า											
	เย้า		ปะหล่อง		อีเก้อ/อาข่า		คะฉิ่น		ไทยใหญ่		ไทยลื้อ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น	3	25.00	4	40.00	12	13.79	1	25.00	7	20.59	0	0.00
ความอุดมสมบูรณ์เท่าเดิม	3	25.00	5	50.00	38	43.68	0	0.00	15	44.12	1	25.00
ความอุดมสมบูรณ์ลดลงเล็กน้อย	6	50.00	1	10.00	27	31.03	2	50.00	7	20.59	1	25.00
ความอุดมสมบูรณ์ลดลงปานกลาง	0	0.00	0	0.00	4	4.60	1	25.00	3	8.82	1	25.00
ความอุดมสมบูรณ์ลดลงมาก	0	0.00	0	0.00	6	6.90	0	0.00	2	5.88	1	25.00
รวม	12	100.00	10	100.00	87	100.00	4	100.00	34	100.00	4	100.00

ที่มา : จากการสัมภาษณ์เกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.19 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและวิธีการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน

วิธีการแก้ปัญหา ความเสื่อมโทรมของดิน	เผ่า									
	คนเมือง		เผ่าลีซอ		เผ่าละว้า/ลัวะ		เผ่ามูเซอ		เผ่าแม้ว/ม้ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเปลี่ยนพื้นที่	6	1.15	3	10.34	2	2.94	11	5.85	17	7.17
การปลูกพืชเป็นแถวเป็นแนว	23	4.40	4	13.79	1	1.47	1	0.53	10	4.22
การปลูกไม้ผลบนที่ลาดชัน	10	1.91	2	6.90	2	2.94	6	3.19	7	2.95
การปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบ	28	5.35	2	6.90	2	2.94	13	6.91	11	4.64
การใส่ปุ๋ยเคมี	257	49.14	7	24.14	24	35.29	68	36.17	115	48.52
การใส่ปุ๋ยคอก	218	41.68	11	37.93	19	27.94	48	25.53	108	45.57
การใส่ปุ๋ยชีวภาพ	15	2.87	2	6.90	50	73.53	6	3.19	9	3.80
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	143	27.34	11	37.93	36	52.94	80	42.55	52	21.94
รวม	523	100.00	29	100.00	68	100.00	188	100.00	237	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 2 วิธี

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.19 (ต่อ)

วิธีการแก้ไขปัญห ความเสื่อมโทรมของดิน	ค่า									
	เผ่ากะเหรี่ยง		เผ่าจีนฮ่อ		เผ่าเย้า		เผ่าปะหล่อง		เผ่าอีเก้อ/อาข่า	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเปลี่ยนพื้นที่	29	5.23	6	13.33	2	16.67	1	11.11	10	12.05
การปลูกพืชเป็นแถวเป็นแนว	10	1.81	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
การปลูกไม้เลื้อยบนที่ลาดชัน	13	2.35	2	4.44	0	0.00	2	22.22	0	0.00
การปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบ	32	5.78	0	0.00	3	25.00	0	0.00	3	3.61
การใส่ปุ๋ยเคมี	198	35.74	23	51.11	4	33.33	1	11.11	8	9.64
การใส่ปุ๋ยคอก	236	42.60	12	26.67	5	41.67	3	33.33	5	6.02
การใส่ปูนขาว/ปูนมาร์ล	13	2.35	43	95.56	14	116.67	7	77.78	26	31.33
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	169	30.51	13	28.89	3	25.00	5	55.56	60	72.29
รวม	554	100.00	45	100.00	12	100.00	9	100.00	83	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 2 วิธี

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.19 (ต่อ)

วิธีการแก้ปัญหา ความเสื่อมโทรมของดิน	แผ่น						รวมทั้งหมด	
	แผ่นค้ำดิน		ไทยใหญ่		ไทยลื้อ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเปลี่ยนพื้นที่	0	0.00	2	6.06	0	0.00	89	4.97
การปลูกพืชเป็นแถวเป็นแนว	0	0.00	0	0.00	0	0.00	49	2.74
การปลูกไม้ผลบนที่ลาดชัน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	44	2.46
การปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบ	1	25.00	1	3.03	0	0.00	96	5.37
การใส่ปุ๋ยเคมี	1	25.00	13	39.39	1	25.00	720	40.25
การใส่ปุ๋ยคอก	1	25.00	12	36.36	2	50.00	680	38.01
การใส่ปุ๋ยชีวภาพ/ปุ๋ยมาร์ล	3	75.00	2	6.06	3	75.00	47	2.63
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	2	50.00	12	36.36	2	50.00	588	32.87
รวม	4	100.00	33	100.00	4	100.00	1,789	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 2 วิธี

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.20 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและความอุดมสมบูรณ์ของป่า

ความอุดมสมบูรณ์ของป่า	เผ่า													
	คนเมือง		ลื้อ		ละว้า/ละวะ		มูเซอ		แม้ว/ม้ง		กะเหรี่ยง		จีนฮ่อ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่ป่าป่าอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น	330	59.78	18	56.25	37	53.62	110	57.29	120	49.18	340	58.82	20	44.44
พื้นที่ป่าป่าอุดมสมบูรณ์เท่าเดิม	142	25.72	7	21.875	24	34.78	31	16.15	72	29.51	103	17.82	10	22.22
พื้นที่ป่าป่าอุดมสมบูรณ์ลดลงเล็กน้อย	55	9.96	7	21.875	6	8.70	42	21.88	36	14.75	83	14.36	8	17.78
พื้นที่ป่าป่าอุดมสมบูรณ์ลดลงมาก	25	4.53	0	0	2	2.90	9	4.69	16	6.56	52	9.00	7	15.56
รวม	552	100.00	32	100	69	100.00	192	100.00	244	100.00	578	100.00	45	100.00

ตารางที่ 3.14.20 (ต่อ)

ความอุดมสมบูรณ์ของป่า	เผ่า												รวมทั้งหมด	
	เข้า		ปะหล่อง		อิกกอ/อาข่า		คะฉิ่น		ไทยใหญ่		ไทยลื้อ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น	2	16.67	9	90.00	37	43.53	4	100	21	58.33	1	20.00	1,049	56.28
พื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์เท่าเดิม	5	41.67	1	10.00	21	24.71	0	0	7	19.44	1	20.00	424	22.75
พื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ลดลงเล็กน้อย	2	16.67	0	0.00	24	28.24	0	0	7	19.44	1	20.00	271	14.54
พื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ลดลงมาก	3	25.00	0	0.00	3	3.53	0	0	1	2.78	2	40.00	120	6.44
รวม	12	100.00	10	100.00	85	100.00	4	100	36	100.00	5	100.00	1,864	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางที่ 3.14.21 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามเผ่าและการปลูกข้าวบ้าน

เผ่า											
การปลูกข้าวบ้าน		คนเมือง		ลื้อ		ละว้า/ลัวะ		มูเซอ		แม้ว/ม้ง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ปลูกเลย		354	62.00	21	65.63	46	63.01	105	53.03	156	63.41
ปลูก		217	38.00	11	34.38	27	36.99	93	46.97	90	36.59
รวม		571	100.00	32	100.00	73	100.00	198	100.00	246	100.00

ตารางที่ 3.14.21 (ต่อ)

เผ่า											
การปลูกข้าวบ้าน		เย้า		ปะหล่อง		อีเก้อ/อาข่า		คะฉิ่น		ไทยใหญ่	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ปลูกเลย		8	88.89	7	70.00	66	75.00	2	50.00	24	68.57
ปลูก		1	11.11	3	30.00	22	25.00	2	50.00	11	31.43
รวม		9	100.00	10	100.00	88	100.00	4	100.00	35	100.00

ที่มา : จากการสัมภาษณ์เกษตรกรปี พ.ศ. 2543

บทที่ 4

ข้อเสนอแนะประเด็นการพัฒนา

ผลจากการศึกษาที่ได้ประมวลและนำเสนอในบทที่ 3 เป็นข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและดำเนินการพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นการพัฒนาเกษตรกรกลุ่มดังกล่าวนี้ในอนาคตควรประกอบด้วยสาระต่างๆ ดังนี้

1. **การพัฒนาด้านน้ำประปา** ระบบน้ำประปาที่เกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงใช้จะมีลักษณะเป็นการต่อท่อจากแหล่งน้ำเพื่อนำน้ำไปใช้ (เรียกว่า “ประปาภูเขา”) ยังหมู่บ้านหรือกลุ่มบ้านต่างๆ ได้เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 90 ของกลุ่มบ้าน) ส่วนที่ยังไม่มีน้ำประปาใช้ก็ยังมีอีกร้อยละ 10 ของกลุ่มบ้าน การพัฒนาควรคำนึงถึงการบริการปัจจัยพื้นฐานชนิดนี้ให้ทั่วถึงด้วย ในส่วนที่เป็นระบบน้ำประปาภูเขาพบว่า เป็นระบบที่ยังไม่มีกรรมวิธีการกรองแลฆ่าเชื้อโรคแต่อย่างใด ไม่สามารถนำไปใช้ดื่มได้ จึงทำให้เกิดปัญหาโรคต่าง ๆ ได้ จึงควรสนับสนุนการนำบริการ “น้ำประปาดื่มได้” ของกรมอนามัยเข้าไปเผยแพร่-ช่วยเหลือด้วย
2. **การรณรงค์ป้องกันปัญหาโรคเอดส์** แม้การระบาดของโรคเอดส์จะบรรเทาลงบ้างแล้ว แต่ก็ยังเป็นโรคที่ยังไม่มีการรักษาและยังพบว่ามีระบาดอยู่ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงโดยเฉพาะในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ก็ได้เริ่มระบาดขึ้นไปยังเกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มศูนย์ระดับสูงขึ้นไป จึงควรต้องมีการรณรงค์ป้องกันอยู่ต่อไป
3. **การแก้ไขปัญหายาเสพติด** เรื่องของยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าเริ่มระบาดมากขึ้น (เมื่อเทียบกับปี 2539) และแพร่หลายทั่วไป นอกจากนี้ ยังพบว่าเกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มศูนย์ชายแดนเผชิญกับปัญหานี้มากกว่าศูนย์ทั่วไป การแก้ไขจึงควรเน้นหนักตามศูนย์เหล่านี้และวิธีการแก้ปัญหานั้นต้องให้หลายๆ ฝ่าย โดยเฉพาะภาคประชาชนเข้ามาร่วมแก้ไขและให้เป็นไปในรูปแบบบูรณาการให้มากขึ้น
4. **ปัญหาอัตราการเกิดของประชากรสูง** ขณะนี้อัตราการเพิ่มของประชากรลดลงไปอยู่ในระดับที่น่าพอใจแล้ว รวมทั้งกลุ่มบุคคลระดับยากจนและปานกลางยังมีอัตราการเกิดที่สูง และจากการวิเคราะห์พบว่ายังมีเกษตรกรบางเผ่ายังเห็นว่าการมีบุตรมากกว่า 2 คนมิใช่เป็นเรื่องเสียหาย การมุ่งแก้ไขจุดสำคัญที่จะก่อให้เกิดการเพิ่มประชากรดังกล่าวข้างต้นและการให้บริการวางแผนครอบครัวจึงมีความจำเป็น
5. **การศึกษาของเกษตรกร** การศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้ที่มีอายุเกิน 13 ปีขึ้นไป (ซึ่งควรจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา) แต่ยังไม่ได้รับการศึกษามีอยู่ถึง 1 ใน 3 ของกลุ่ม โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในกลุ่มศูนย์ระดับความสูงปานกลางมีมากกว่ากลุ่มศูนย์ระดับต่ำ และยิ่งในกลุ่มศูนย์ระดับสูงก็ยังมีสัดส่วนของผู้ที่ยังไม่ได้รับการศึกษามากขึ้น อาจเป็นเพราะ ศูนย์เหล่านี้อยู่บนพื้นที่สูงและมักห่างไกลจากตัวเมืองและหรือการเดินทางลำบากกว่า การที่จะมีบุคลากรทางการศึกษาเข้าไปให้บริการในรูปแบบของการศึกษา

ในระบบ (แบบมีโรงเรียนปรกติ) จึงมีน้อย การให้การศึกษาผู้ใหญ่แก่ศูนย์แก่เกษตรกรในศูนย์ที่อยู่ห่างไกลและอยู่ในระดับความสูงมากๆ จึงยังจำเป็นมากขึ้น

6. **การป้องกันการบุกรุกทำลายป่าเพื่อให้ได้ที่ทำกิน** การศึกษาด้านการถือครองที่ทำกินและการได้มาซึ่งที่ทำกินพบว่า เกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีแนวโน้มการบุกรุกทำลายป่าลดลงตลอดเวลาโดยเฉพาะในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลางและค่อนข้างสูง แต่การบุกรุกเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ทำกินก็ยังคงมีปรากฏอยู่ และแม้ในช่วง 10 ที่ผ่านมาก เกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงปานกลางจะบุกรุกทำลายป่าลดลงแต่ในช่วง 1-3 ปีที่ผ่านมากลับมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้ง ดังนั้นการมีมาตรการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงยังคงต้องมีอยู่ต่อไป และควรจะต้องดำเนินการให้จริงจังมากขึ้น เนื่องจากพื้นที่ในระดับสูงมักเป็นเขตป่าไม้อ่อนไหวขึ้นหนึ่งที่ต้องได้รับการอนุรักษ์ให้คงไว้
7. **การจำกัดขนาดพื้นที่ที่ทำกิน** การศึกษานี้ได้พบว่าเกษตรกรที่มีฐานะดีมักมีความต้องการที่ดินเพิ่มมากกว่าเกษตรกรที่มีฐานะด้อยกว่า ด้วยฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรกลุ่มดังกล่าวจะสามารถซื้อที่ดินจากเกษตรกรที่มีฐานะด้อยกว่าได้ง่าย หากไม่มีมาตรการควบคุมใดๆ เมื่อมีการซื้อขายที่ดินกันมากขึ้นเกษตรกรที่มีฐานะด้อยก็สูญเสียที่ดินก็อาจบุกรุกป่าเพิ่มขึ้น วงจรการทำลายป่าก็จะเกิดขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาหามาตรการในการควบคุมหรือจำกัดขนาดการถือครองพื้นที่ทำกินโดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรที่อยู่กลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงค่อนข้างสูง (มากกว่า 1,00 เมตร) เนื่องจากปัจจุบันก็มีพื้นที่ถือครองขนาดใหญ่อยู่แล้ว
8. **การเตรียมความพร้อมสำหรับเยาวชน** เกษตรกรประมาณร้อยละ 10-16 (ขึ้นกับระดับความสูงที่ต่างกัน) ต้องการไปประกอบอาชีพในเมือง แต่เมื่อสอบถามเยาวชนปรากฏว่า เยาวชนต้องการอพยพไปทำงานในเมืองในสัดส่วนที่มากกว่ากลุ่มเกษตรกร 4-5 เท่า ชี้ให้เห็นว่า แรงกดดันด้านที่ทำกินบนที่สูงในอนาคตอาจจะมีไม่มากนัก แต่ก็ควรคำนึงว่าน่าจะมีการรณรงค์ให้เยาวชนรักถิ่นฐานในระดับหนึ่งได้หรือไม่ และสำหรับเยาวชนที่จะไปประกอบอาชีพในเมืองก็ควรจะต้องเตรียมความพร้อมด้านความรู้และทักษะการประกอบอาชีพ การปรับตัวเข้ากับและการใช้ชีวิตในสังคมเมือง การให้รู้เท่าทันถึงภัยจากปัญหายาเสพติดและโรคเอดส์ ตลอดจนการรู้เท่าทันต่อเล่ห์เหลี่ยมของผู้ที่จะชักนำไปประกอบอาชีพที่ไม่พึงประสงค์
9. **การเน้นพื้นที่การพัฒนา** เกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงที่มีโอกาสได้รับผลจากการพัฒนาที่ผ่านมามากมายเด่นชัดมักเป็นเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ที่อยู่ในระดับความสูงเกินกว่า 1,000 เมตรขึ้นไป โดยได้รับมากกว่าศูนย์ระดับต่ำกว่าประมาณถึงกว่า 1 เท่าตัว ดังนั้น ควรหาทางช่วยเหลือเกษตรกรในกลุ่มศูนย์ระดับต่ำให้มีผลผลิตที่เกิดจากการช่วยพัฒนาของโครงการหลวงให้เพิ่มขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ด้วย
10. **การกระจายการพัฒนาไปสู่เกษตรกรที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา** เผ่าที่มีรายได้สูงสุด คือ จีนฮ่อ รองลงมา คือ ม้ง ส่วนที่ยากจนมากคืออาข่า แต่พบว่า ในบรรดาเผ่าหรือที่มีรายได้สูงต่าง ๆ เหล่านี้ก็มีกลุ่มช่องว่างของผู้มีรายได้มาก ๆ และน้อยอย่างกว้างขึ้น (ค่า Gini-coefficient สูง) เมื่อเป็นเช่นนี้ ชี้ให้เห็นว่าผู้ที่มีรายได้สูงอยู่แล้วบางส่วนคงจะได้การช่วยเหลือมากขึ้นไปอีกจนเกินระดับเศรษฐกิจพอเพียง แต่ผู้ที่ยากจนคงจะไม่ค่อยได้รับความช่วยเหลือเท่าที่ควร ดังนั้น จึงควรปรับเปลี่ยนวิธีการช่วยเหลือมาเป็นเน้นการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ยังไม่เคยได้รับเท่าที่ควรให้ได้รับมากขึ้น

11. การให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่ยากจน ได้พบว่าเกษตรกรที่อยู่ในศูนย์ระดับความสูงมากคงได้รับความช่วยเหลือจากการมีพืชเมืองหนาวต่าง ๆ ให้ร่วมปลูกพืชได้มากชนิด จนมีรายได้จากพืชที่สูงเสริมมากในระดับที่ชัดเจน แต่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ระดับความสูงปานกลาง (800 – 1,000 เมตร) ได้รับรายได้จากพืชที่สูงเสริมน้อยกว่า ส่วนเกษตรกรในศูนย์ระดับต่ำกว่า 800 เมตร ส่วนใหญ่อยู่ใกล้เมือง แม้ไม่ค่อยได้รับความช่วยเหลือก็มีความสะดวกและมีโอกาสไปหารายได้จากการรับจ้าง นอกภาคเกษตรมากกว่าศูนย์ระดับกลางกว่า 2 เท่าตัว จึงพบว่าเกษตรกรในระดับความสูงปานกลาง จำนวนมากจึงยังอยู่ได้เส้นความยากจน (หรือมีรายได้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่การครองชีพ) เหตุนี้จึงควรพิจารณาเป็นพิเศษที่จะให้มีรายได้ทางหนึ่งทางใดที่จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมา
12. การแก้ปัญหาดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ เกษตรกรอย่างน้อยร้อยละ 50 เห็นว่าดินที่ตนทำกินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ลง และวิธีที่ใช้ปรับปรุงบำรุงดินที่ทำกันส่วนใหญ่ก็คือการใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยคอกซึ่งพบว่าเกษตรกรผู้ที่มีฐานะดีและปานกลางยังพอมีเงินซื้อปัจจัยดังกล่าวมาใช้ได้และมีสัดส่วนผู้ใช้มาก แต่เกษตรกรที่ยากจนจะมีการใช้วิธีการดังกล่าวนี้น้อยลง (เพราะไม่ค่อยมีเงินที่จะซื้อ) ซึ่งมีผลทำให้ได้ผลผลิตลดลงต่อไปเรื่อย ๆ ดังนั้น จึงควรมีการรณรงค์การปรับปรุงคุณภาพของดินให้มากขึ้น โดยเฉพาะมาตรการปรับปรุงบำรุงดินที่ไม่ต้องใช้ทุนมากจึงควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้เกษตรกรได้มีโอกาสใช้อย่างแพร่หลายด้วย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บรรณานุกรม

- กมล งามสมสุข และนรินทร์ชัย พัฒนพงศา. 2539. **สภาวะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง 16 แห่ง คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**
- กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์. 2543. "ตารางสรุปดัชนีราคาผู้บริโภคชุดชนบทปี 2537-2543" ภาวะค่าครองชีพและเงินเฟ้อ http://www.moc.go.th/thai/dbe/index/cpi_u.htm (24 ธันวาคม 2543)
- กองประเมินผลการพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2541. "เส้นความยากจนและการใช้ประโยชน์" เครื่องชี้วัดความอยู่ดีมีสุขและการวิเคราะห์เชิงนโยบาย ปีที่ 2 เล่มที่ 2
- กองพัฒนาเกษตรที่สูง. 2542. **ข้อมูลพื้นฐานศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 36 ศูนย์ พ.ศ. 2542** สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. 2543. **สถานะสุขภาพคนไทย (ชุดสุขภาพคนไทยปี พ.ศ. 2543)** โครงการสำนักพิมพ์สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี พิมพ์ที่อุษากการพิมพ์ กรุงเทพฯ
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. 2542. **การศึกษาสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง และความคิดเห็นของชุมชนต่อบทบาทและกิจกรรมที่แก้ไขปัญหายาเสพติดได้ผลดี** คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เสนอต่อมูลนิธิโครงการหลวง
- สำนักงานส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนที่สูง จ.เชียงใหม่. 2542. **สถานภาพหมู่บ้านชาวเขา : รายงานสรุปจากข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้านชาวเขาปี พ.ศ. 2539** กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
- Jodha, N. S. 1990. Rural Common Property Resources: Contributions and Crisis, International Centre for Integrated Mountain Development (ICIMOD), Kathmandu, Nepal, Supplement to Wastelands News Vol. V, No.4, Society for Promotion of Wastelands Development, New Delhi

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตารางผนวกที่ 1 ร้อยละของกลุ่มบ้านหรือในหมู่บ้านในศูนย์ที่มีโครงสร้างพื้นฐานรายการต่างๆ จำแนกตามศูนย์

ชื่อศูนย์พัฒนา	ประปา				การมีไฟฟ้า		สถานีอนามัย		ศูนย์เด็กเล็ก		โรงเรียน		วัด	
	ภูเขา/ หมู่บ้าน		น้ำบาดาล											
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศูนย์ห้วยโป่ง	1	50.00	0	0.00	2	100.00	0	0.00	0	0.00	2	100.00	1	50.00
ศูนย์ห้วยน้ำริน	3	75.00	0	0.00	4	100.00	0	0.00	2	50.00	3	75.00	2	50.00
ศูนย์ห้วยน้ำซุ่น	6	100.00	0	0.00	6	100.00	2	33.33	1	16.67	3	50.00	2	33.33
ศูนย์ปึงคำ	3	100.00	0	0.00	3	100.00	2	66.67	1	33.33	2	66.67	0	0.00
ศูนย์แม่สะเรียง	7	100.00	0	0.00	4	57.14	3	42.86	1	14.28	5	71.43	4	57.14
ศูนย์แม่ลาน้อย	5	100.00	0	0.00	4	80.00	3	60.00	4	80.00	4	80.00	4	80.00
ศูนย์ปางอู๋	5	100.00	0	0.00	5	100.00	2	40.00	1	20.00	5	100.00	3	60.00
ศูนย์ม่อนเงาะ	6	100.00	0	0.00	6	100.00	0	0.00	1	16.67	2	33.33	2	33.33
ศูนย์ห้วยลึก	2	100.00	0	0.00	2	100.00	0	0.00	1	50.00	1	50.00	1	50.00
ศูนย์อ่างช้าง	5	100.00	0	0.00	5	100.00	1	20.00	3	60.00	3	60.00	3	60.00
ศูนย์อินทนนท์	5	100.00	0	0.00	2	40.00	2	40.00	0	0.00	3	75.00	2	40.00
ศูนย์ขุนวาง	2	100.00	0	0.00	1	50.00	2	100.00	2	100.00	2	100.00	1	50.00
ศูนย์แม่แสด	5	100.00	0	0.00	5	100.00	1	20.00	2	40.00	1	20.00	2	40.00
ศูนย์หนองหอย	5	100.00	0	0.00	5	100.00	1	20.00	5	100.00	3	60.00	5	100.00
ศูนย์ป่าเมี่ยง	4	100.00	0	0.00	4	100.00	1	25.00	2	50.00	3	75.00	4	100.00
ศูนย์พระบาทห้วยต้ม	1	16.67	3	50.00	6	100.00	0	0.00	1	16.67	1	16.67	2	33.33
ศูนย์แม่โก	3	100.00	0	0.00	0	0.00	2	66.67	2	66.67	2	66.67	2	66.67
ศูนย์วัดจันทร์	7	100.00	0	0.00	7	100.00	3	42.86	5	71.43	5	71.43	4	57.14
ศูนย์แม่หลอด	2	100.00	0	0.00	2	100.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	100.00
ศูนย์หมอกจำน	3	75.00	0	0.00	3	75.00	2	50.00	1	25.00	4	100.00	3	75.00
ศูนย์สะโงะ	2	50.00	0	0.00	4	100.00	2	50.00	1	25.00	3	75.00	4	100.00
ศูนย์ห้วยแล้ง	1	50.00	0	0.00	2	100.00	0	0.00	2	100.00	2	100.00	0	0.00
ศูนย์ตีนตก	3	100.00	0	0.00	2	66.67	0	0.00	1	33.33	1	33.33	3	100.00
ศูนย์แม่ทาเหนือ	5	100.00	0	0.00	5	100.00	2	40.00	2	40.00	3	60.00	5	100.00
ศูนย์ห้วยส้มป่อย	3	100.00	0	0.00	1	33.33	1	33.33	2	66.67	2	66.67	3	100.00
ศูนย์แม่ปูนหลวง	3	75.00	0	0.00	3	75.00	1	25.00	1	25.00	4	100.00	3	75.00
ศูนย์แกน้อย	4	66.67	0	0.00	6	100.00	2	33.33	0	0.00	4	66.67	2	33.33
ศูนย์หนองเขียว	2	50.00	0	0.00	4	100.00	0	0.00	1	25.00	2	50.00	1	25.00
ศูนย์แม่สะป๊อก	2	100.00	0	0.00	2	100.00	1	50.00	1	50.00	0	0.00	1	50.00
ศูนย์ห้วยเสียว	3	75.00	0	0.00	4	100.00	1	25.00	1	25.00	2	50.00	2	50.00
ศูนย์ทุ่งเจ็ง	4	100.00	0	0.00	4	100.00	2	50.00	2	50.00	2	50.00	3	75.00
ศูนย์ทุ่งเรา	3	100.00	0	0.00	2	66.67	0	0.00	2	66.67	2	66.67	2	66.67
ศูนย์แม่ลาใหม่	1	100.00	0	0.00	1	100.00	1	100.00	1	100.00	1	100.00	1	100.00
ศูนย์ขุนแปะ	3	100.00	0	0.00	3	100.00	2	66.67	3	100.00	2	66.67	3	100.00
ศูนย์ปางตะ	2	100.00	0	0.00	2	100.00	0	0.00	1	50.00	1	50.00	2	100.00
ศูนย์ทุ่งหลวง	3	100.00	0	0.00	3	100.00	1	33.33	2	66.67	2	66.67	2	66.67
รวม	124	87.94	3	2.43	124	87.94	43	30.50	58	41.13	87	62.14	86	61.43

หมายเหตุ : * โครงสร้างพื้นฐานที่ระบุ หมายถึง ในหมู่บ้าน(การบริหารอาจไม่ทั่วทั้งหมู่บ้าน เช่น หมู่บ้านก. มี 100 ครัวเรือน อาจมีไฟฟ้า 80% หรือต่ำกว่านี้ก็ได้)

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ชื่อศูนย์พัฒนา	โบสถ์คริสต์		มัสยิด		รถโดยสาร		ร้านค้า		สหกรณ์		ธนาคารข้าว		หอกระจายข่าว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศูนย์ห้วยโป่ง	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	100.00	2	100.00	1	50.00	2	100.00
ศูนย์ห้วยน้ำริน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	75.00	1	25.00	1	25.00	4	100.00
ศูนย์ห้วยน้ำขุ่น	6	100.00	0	0.00	0	0.00	5	83.33	1	16.67	2	33.33	4	66.67
ศูนย์ปึงคำ	1	33.33	0	0.00	1	33.33	3	100.00	1	33.33	2	66.67	1	33.33
ศูนย์แม่ละเรียง	4	57.14	0	0.00	0	0.00	6	85.71	0	0.00	5	71.43	3	42.86
ศูนย์แม่ลาน้อย	5	100.00	0	0.00	2	40.00	5	100.00	2	40.00	5	100.00	4	80.00
ศูนย์ปางอู่	3	60.00	0	0.00	2	40.00	4	80.00	2	40.00	4	80.00	5	100.00
ศูนย์มอนเงาะ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	6	100.00	1	16.67	0	0.00	3	50.00
ศูนย์ห้วยลึก	2	100.00	0	0.00	1	50.00	2	100.00	1	50.00	0	0.00	1	50.00
ศูนย์อ่างช้าง	1	20.00	1	20.00	2	40.00	5	100.00	2	40.00	1	25.00	5	100.00
ศูนย์อินทนนท์	4	80.00	0	0.00	1	20.00	5	100.00	4	80.00	3	60.00	4	80.00
ศูนย์ขุนวาง	1	50.00	0	0.00	0	0.00	2	100.00	0	0.00	0	0.00	2	100.00
ศูนย์แม่แอ	3	60.00	0	0.00	0	0.00	4	80.00	1	20.00	1	20.00	3	60.00
ศูนย์หนองหอย	1	20.00	0	0.00	0	0.00	5	100.00	3	60.00	1	20.00	5	100.00
ศูนย์ป่าเมี่ยง	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	100.00	2	50.00	1	25.00	4	100.00
ศูนย์พระบาทห้วยต้ม	0	0.00	0	0.00	0	0.00	6	100.00	0	0.00	0	0.00	6	100.00
ศูนย์แม่โค	2	66.67	0	0.00	0	0.00	3	100.00	1	33.33	2	66.67	0	0.00
ศูนย์วัดจันทร์	3	42.86	0	0.00	4	57.14	5	71.43	4	57.14	5	71.43	5	71.43
ศูนย์แม่หลอด	2	100.00	0	0.00	0	0.00	2	100.00	0	0.00	1	50.00	2	100.00
ศูนย์หมอกจำน	1	25.00	0	0.00	1	25.00	4	100.00	1	25.00	3	100.00	4	100.00
ศูนย์ตะโงะ	1	25.00	0	0.00	1	33.33	4	100.00	0	0.00	2	50.00	2	50.00
ศูนย์ห้วยแสง	1	50.00	0	0.00	0	0.00	1	50.00	0	0.00	2	100.00	2	100.00
ศูนย์ตีนตก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	100.00	2	66.67	0	0.00	3	100.00
ศูนย์แม่ทาเหนือ	1	20.00	0	0.00	1	20.00	4	80.00	0	0.00	0	0.00	3	60.00
ศูนย์ห้วยส้มป่อย	2	66.67	0	0.00	0	0.00	2	66.67	0	0.00	2	66.67	2	66.67
ศูนย์แม่ปูนหลวง	4	100.00	0	0.00	1	25.00	4	100.00	0	0.00	2	50.00	4	100.00
ศูนย์แกน้อย	2	33.33	0	0.00	0	0.00	6	100.00	0	0.00	2	33.33	3	50.00
ศูนย์หนองเขียว	3	75.00	0	0.00	2	50.00	2	50.00	0	0.00	1	25.00	3	75.00
ศูนย์แม่ตะปอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	100.00	0	0.00	2	100.00	2	100.00
ศูนย์ห้วยเลี้ยว	0	0.00	0	0.00	1	33.33	4	100.00	0	0.00	0	0.00	4	100.00
ศูนย์ทุ่งเริง	1	25.00	0	0.00	2	50.00	3	100.00	3	75.00	0	0.00	2	50.00
ศูนย์ทุ่งเรา	2	66.67	0	0.00	0	0.00	3	100.00	1	33.33	0	0.00	3	100.00
ศูนย์แม่ลาใหม่	1	100.00	0	0.00	0	0.00	1	100.00	0	0.00	0	0.00	1	100.00
ศูนย์ขุนแปะ	2	66.67	0	0.00	0	0.00	3	100.00	0	0.00	2	66.67	3	100.00
ศูนย์ปางตะ	0	0.00	0	0.00	1	50.00	2	100.00	0	0.00	2	100.00	1	50.00
ศูนย์ทุ่งหลวง	2	66.67	0	0.00	0	0.00	3	100.00	1	33.33	3	100.00	3	100.00
รวม	61	43.26	1	0.71	23	16.67	128	91.43	36	25.53	58	41.73	108	76.60

หมายเหตุ : * โครงสร้างพื้นฐานที่ระบุ หมายถึง ในหมู่บ้าน(การบริการอาจไม่ทั่วทั้งหมู่บ้าน เช่น หมู่บ้านก มี 100 ครอบครั อาจมีไฟฟ้า 80% หรือต่ำกว่านี้ก็ได้)

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 2 ค่าเฉลี่ยและร้อยละของรายการที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ และยาเสพติดจำหน่ายตามศูนย์ฯ

ชื่อศูนย์พัฒนาฯ	โรคเอดส์				ยาเสพติด				
	ร้อยละของ กลุ่มบ้านที่มี คนตายด้วย เอดส์	จำนวนคน ตายด้วยโรค เอดส์เฉลี่ย	จำนวนคนที่คาดว่าเป็โรค เอดส์เฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน (คน)		ร้อยละของกลุ่มบ้านที่ มีรายงานว่ามีผู้ติด ยาเสพติด	จำนวนผู้ติดยาเสพติด เฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน (คน)			ร้อยละของ กลุ่มบ้านที่ราย งานว่ายังมีกา ร
			ชาย	หญิง		ฝิ่น	เฮโรอีน	ยาบ้า	
ศูนย์ห้วยโป่ง	50.00	10.00	3.00	2.50	100.00	9.00	0.50	30.00	0.00
ศูนย์ห้วยน้ำริน	50.00	2.00	0.25	0.50	100.00	10.00	0.00	21.50	0.00
ศูนย์ห้วยน้ำขุ่น	60.00	1.20	0.00	0.20	66.67	17.80	0.00	0.00	20.00
ศูนย์บึงคำ	100.00	4.00	1.00	2.50	100.00	7.00	0.00	16.67	0.00
ศูนย์แม่ลาน้อย	0.00	0.00	0.00	0.00	75.00	1.50	0.00	0.00	0.00
ศูนย์ปางงุ้น	0.00	0.00	0.20	0.00	80.00	4.80	0.00	7.20	20.00
ศูนย์ม่อนเงาะ	20.00	0.40	0.00	0.00	83.33	3.00	1.40	2.67	16.67
ศูนย์ห้วยลึก	100.00	3.00	2.00	2.00	100.00	0.00	6.50	19.50	0.00
ศูนย์อ้งซาง	40.00	0.80	0.00	0.00	100.00	11.80	0.00	5.00	0.00
ศูนย์อินทนนท์	0.00	0.00	0.00	0.00	60.00	0.80	3.00	1.20	0.00
ศูนย์ขุนวาง	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	6.50	0.00	2.50	50.00
ศูนย์แม่เฒ	0.00	0.00	0.60	0.00	80.00	0.20	7.40	1.80	0.00
ศูนย์หนองหอย	60.00	5.20	0.00	1.00	66.67	0.67	1.67	0.00	0.00
ศูนย์ป่าเมี่ยง	0.00	0.00	0.00	0.00	33.33	0.00	0.00	2.00	0.00
ศูนย์พระบาทห้วยต้ม	0.00	0.00	0.00	0.00	50.00	0.17	0.00	19.33	0.00
ศูนย์แม่โก	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	16.33	15.33	15.67	0.00
ศูนย์วัดจันทร์	0.00	0.00	0.00	0.00	57.14	0.71	0.00	2.86	0.00
ศูนย์แม่หลอด	50.00	2.00	1.50	1.00	50.00	1.00	0.00	0.00	0.00

ที่มา : จากกาสำรวจเก็บกร พ.ศ. 2543.

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ชื่อศูนย์พัฒนาฯ	โรคเอดส์				ยาเสพติด					
	ร้อยละของ กลุ่มบ้านที่มี คนตายด้วย เอดส์	จำนวนคน ตายด้วยโรค เอดส์เฉลี่ย	จำนวนคนที่คาดว่าเป็โรค เอดส์เฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน (คน)		ร้อยละของกลุ่ม บ้านที่มีรายงานว่า มีผู้ค้ายาเสพติด	ร้อยละกลุ่มบ้าน ที่มีผู้ติดยาเสพติด	จำนวนผู้ติดยาเสพติด เฉลี่ยต่อกลุ่มบ้าน (คน)			ร้อยละของ กลุ่มบ้านที่ราย งานว่ายังมีการ ปลูกฝิ่น
			ชาย	หญิง			ฝิ่น	เฮโรอีน	ยาบ้า	
ศูนย์หมอกจาม	100.00	15.50	0.50	1.00	100.00	100.00	21.67	0.00	7.67	0.00
ศูนย์ตะโปะ	100.00	8.50	4.25	3.50	75.00	100.00	38.33	0.33	83.00	0.00
ศูนย์ห้วยแสง	100.00	1.50	0.50	0.50	50.00	100.00	9.00	0.00	3.50	0.00
ศูนย์ต้นตมก	100.00	5.00	0.00	0.00	66.67	100.00	1.00	0.00	1.50	0.00
ศูนย์แม่ทาเหนือ	60.00	3.80	1.40	2.00	0.00	40.00	0.00	0.00	4.20	0.00
ศูนย์ห้วยส้มบ่อ	33.33	0.67	0.00	0.00	66.67	66.67	2.00	0.00	0.00	0.00
ศูนย์แม่ป่วนหลวง	50.00	0.75	0.25	0.00	25.00	75.00	2.75	0.00	6.50	66.67
ศูนย์ก้าน้อย	16.67	6.67	0.00	0.00	33.33	83.33	1.00	9.00	9.67	33.33
ศูนย์หนองเตียว	50.00	2.75	2.00	1.75	25.00	25.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ศูนย์แม่สะป๊อก	50.00	2.50	1.50	1.00	50.00	50.00	0.00	1.00	3.00	0.00
ศูนย์ห้วยเตียว	50.00	5.25	0.25	0.25	50.00	100.00	0.00	4.25	28.75	0.00
ศูนย์ทุ่งเริง	100.00	18.25	15.50	3.75	50.00	75.00	0.00	3.50	18.00	0.00
ศูนย์ทุ่งเถา	66.67	1.67	0.00	0.00	66.67	100.00	0.00	12.33	5.00	0.00
ศูนย์แม่ละเหียง	0.00	0.00	0.00	0.00	14.29	16.67	0.33	0.00	0.00	0.00
ศูนย์แม่ลาใหม่	100.00	4.00	0.00	3.00	100.00	100.00	1.00	0.00	0.00	100.00
ศูนย์ขุนแปะ	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ศูนย์ปางตะ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	1.00	1.00	7.00	0.00
ศูนย์ทุ่งหลวง	0.00	0.00	0.00	0.00	33.33	66.67	0.33	0.33	7.00	0.00

ที่มา : จากการศึกษาภาคสนาม พ.ศ. 2543.

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ระดับความเดือดร้อน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ									
	ศูนย์แม่แฮ		ศูนย์หนองหอย		ศูนย์ป่าเมียง		พระบาทห้วยต้ม		ศูนย์แม่เฒ่า	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เดือดร้อน	7	13.21	1	2.86	4	5.63	5	5.75	4	9.52
เดือดร้อนเล็กน้อย	15	28.30	17	48.57	25	35.21	47	54.02	25	59.52
เดือดร้อนปานกลาง	8	15.09	16	45.71	33	46.48	28	32.18	11	26.19
เดือดร้อนมาก	23	43.40	1	2.86	9	12.68	7	8.05	2	4.76
รวม	53	100.00	35	100.00	71	100.00	87	100.00	42	100.00

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ระดับความเดือดร้อน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ									
	ศูนย์หมอกจัม		ศูนย์สะโงะ		ศูนย์ห้วยแล้ง		ศูนย์ตีนตึก		ศูนย์ห้วยส้มป่อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เดือดร้อน	45	43.27	20	32.26	1	2.04	12	23.08	1	3.03
เดือดร้อนเล็กน้อย	14	13.46	4	6.45	41	83.67	36	69.23	15	45.45
เดือดร้อนปานกลาง	7	6.73	11	17.74	7	14.29	3	5.77	16	48.48
เดือดร้อนมาก	38	36.54	27	43.55	0	0.00	1	1.92	1	3.03
รวม	104	100.00	62	100.00	49	100.00	52	100.00	33	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ระดับความเดือดร้อน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์แก่น้อย		ศูนย์หนองเขียว		ศูนย์แม่สะปอก		ศูนย์ห้วยเสียว		ศูนย์ทุ่งเริง		ศูนย์ทุ่งเรา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เดือดร้อน	1	2.44	7	12.07	0	0.00	0	0.00	2	4.17	0	0.00
เดือดร้อนเล็กน้อย	31	75.61	45	77.59	20	46.51	30	75.00	33	68.75	19	67.86
เดือดร้อนปานกลาง	9	21.95	6	10.34	18	41.86	10	25.00	12	25.00	9	32.14
เดือดร้อนมาก	0	0.00	0	0.00	5	11.63	0	0.00	1	2.08	0	0.00
รวม	41	100.00	58	100.00	43	100.00	40	100.00	48	100.00	28	100.00

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ระดับความเดือดร้อน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ						รวมทั้งหมด	
	ศูนย์ขุนแปะ		ศูนย์ปางตะ		ศูนย์ทุ่งหลวง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	ไม่ได้เดือดร้อน	29	65.91	5	15.15	35	50.72	294
เดือดร้อนเล็กน้อย	3	6.82	13	39.39	5	7.25	944	50.83
เดือดร้อนปานกลาง	0	0.00	3	9.09	4	5.80	416	22.40
เดือดร้อนมาก	12	27.27	12	36.36	25	36.23	203	10.93
รวม	44	100.00	33	100.00	69	100.00	1 857	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 4 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่จำแนกตามศูนย์พัฒนาและระดับความต้องการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ระดับความต้องการแก้ไข ปัญหายาเสพติด	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ									
	ห้วยโป่ง		ห้วยน้ำริน		ห้วยน้ำขุ่น		บึงคำ		แม่สะเรียง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการแก้ไข	5	45.45	14	41.18	59	500.00	6	21.43	32	60.38
ต้องการแก้ไขระดับต่ำ	3	27.27	6	17.65	8	67.80	4	14.29	3	5.66
ต้องการแก้ไขระดับปานกลาง	0	0.00	3	8.82	11	93.22	7	25.00	3	5.66
ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	3	27.27	11	32.35	40	338.98	11	39.29	15	28.30
รวม	11	100.00	34	100.00	118	1000.00	28	100.00	53	100.00

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

ระดับความต้องการแก้ไข ปัญหายาเสพติด	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ									
	ปางอู่		ม่อนเงาะ		หัวยลิก		อ่างช้าง		อินทนนท์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการแก้ไข	28	63.64	6	25.00	7	30.43	20	46.51	35	52.24
ต้องการแก้ไขระดับต่ำ	0	0.00	0	0.00	1	4.35	0	0.00	4	5.97
ต้องการแก้ไขระดับปานกลาง	1	2.27	3	12.50	1	4.35	3	6.98	7	10.45
ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	15	34.09	15	62.50	14	60.87	20	46.51	21	31.34
รวม	44	100.00	24	100.00	23	100.00	43	100.00	67	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

ระดับความต้องการแก้ไข ปัญหาเสถียร	ข้อมูลพัฒนา											
	แม่เฒ		หนองหอย		ป่าเมียง		พระบาทห้วยต้ม		แม่เเ		วัดจันทร์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการแก้ไข	12	22.64	24	64.86	28	45.90	90	81.82	29	65.91	54	71.05
ต้องการแก้ไขระดับต่ำ	2	3.77	4	10.81	16	26.23	5	4.55	5	11.36	1	1.32
ต้องการแก้ไขระดับปานกลาง	1	1.89	3	8.11	7	11.48	6	5.45	3	6.82	2	2.63
ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	38	71.70	6	16.22	10	16.39	9	8.18	7	15.91	19	25.00
รวม	53	100.00	37	100.00	61	100.00	110	100.00	44	100.00	76	100.00

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

ระดับความต้องการแก้ไข ปัญหาเสพติด	ข้อมูลพัฒนา											
	แม่หลอด		หมอกจำ		สะโงะ		ห้วยแล้ง		ตีนดก		แม่ทาเหนือ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการแก้ไข ต้องการแก้ไขระดับต่ำ ต้องการแก้ไขระดับปานกลาง ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	5	50.00	24	24.24	4	6.45	20	40.82	30	58.82	114	56.44
	2	20.00	8	8.08	5	8.06	5	10.20	0	0.00	18	8.91
	1	10.00	10	10.10	9	14.52	4	8.16	1	1.96	12	5.94
	2	20.00	57	57.58	44	70.97	20	40.82	20	39.22	58	28.71
รวม	10	100.00	99	100.00	62	100.00	49	100.00	51	100.00	202	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

ระดับความต้องการแก้ไข ปัญหาเสาเสพติด	ข้อมูลพัฒนา											
	ห้วยส้มป่อย		แม่ขุนหลวง		แก่งน้อย		หนองเขียว		แม่ตะปอก		ห้วยเดี่ยว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการแก้ไข	13	37.14	21	46.67	9	21.95	22	37.29	14	32.56	16	39.02
ต้องการแก้ไขระดับต่ำ	1	2.86	2	4.44	4	9.76	3	5.08	10	23.26	4	9.76
ต้องการแก้ไขระดับปานกลาง	2	5.71	4	8.89	4	9.76	2	3.39	3	6.98	5	12.20
ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	19	54.29	18	40.00	24	58.54	32	54.24	16	37.21	16	39.02
รวม	35	100.00	45	100.00	41	100.00	59	100.00	43	100.00	41	100.00

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

ระดับความต้องการแก้ไข ปัญหาเสาเสพติด	ข้อมูลพัฒนา											
	ทุ่งเริง		ทุ่งเรา		แม่สำใหม่		ขุนแปะ		ปางตะ		ทุ่งหลวง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการแก้ไข	29	59.18	15	51.72	2	9.52	14	32.56	13	41.94	17	25.00
ต้องการแก้ไขระดับต่ำ	1	2.04	0	0.00	0	0.00	7	16.28	0	0.00	5	7.35
ต้องการแก้ไขระดับปานกลาง	2	4.08	4	13.79	0	0.00	1	2.33	2	6.45	8	11.76
ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน	17	34.69	10	34.48	19	90.48	21	48.84	16	51.61	38	55.88
รวม	49	100.00	29	100.00	21	100.00	43	100.00	31	100.00	68	100.00
											879	46.48
											144	7.62
											139	7.35
											729	38.55
											1,891	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์พัฒนาและผู้ที่มีความรู้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ผู้ที่มีความรู้ที่แก้ไข	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์วิทยปิง		ศูนย์วิทยนาริน		ศูนย์วิทยนารุณ		ศูนย์บึงคำ		ศูนย์แม่สะเรียง		ศูนย์แม่ลาน้อย		ศูนย์ปางดง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อำเภอ	3	100.00	1	100.00	18	100.00	2	100.00	30	100.00	21	100.00	10	100.00
อำเภอแม่เงา	1	33.33	1	100.00	4	22.22	0	0.00	2	6.67	0	0.00	2	20.00
โครงการหลวง	13	100.00	34	100.00	108	100.00	28	100.00	52	100.00	57	100.00	44	100.00
โครงการหลวงแม่เงา	4	30.77	1	2.94	27	25.00	10	35.71	3	5.77	13	22.81	9	20.45
ตำรวจ	13	100.00	34	100.00	108	100.00	28	100.00	52	100.00	57	100.00	44	100.00
ตำรวจแม่เงา	3	23.08	0	0.00	27	25.00	4	14.29	2	3.85	4	7.02	3	6.82
อบต.	13	100.00	34	100.00	108	100.00	28	100.00	52	98.11	57	100.00	44	100.00
อบต. แม่เงา	8	61.54	27	79.41	63	58.33	15	53.57	20	37.74	30	52.63	23	52.27
กำนัน	13	100.00	34	100.00	108	100.00	28	100.00	52	100.00	57	100.00	44	100.00
กำนันแม่เงา	1	7.69	3	8.82	24	22.22	8	28.57	5	9.62	13	22.81	9	20.45
ชาวบ้าน	13	100.00	34	100.00	108	100.00	28	100.00	52	100.00	57	100.00	44	100.00
ชาวบ้านแม่เงา	7	53.85	7	20.59	58	53.70	17	60.71	27	51.92	37	64.91	27	61.36
ผู้อื่น	13	100.00	34	100.00	108	100.00	28	100.00	52	100.00	57	100.00	44	100.00
ผู้นำทางศาสนา	6	46.15	15	44.12	41	37.96	12	42.86	17	32.69	27	47.37	24	54.55
เจ้าหน้าที่ป.ส.	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ครู	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
เยาวชน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พระเจ้าอยู่หัว	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูลศูนย์พัฒนาฯ														
ผู้ที่มีส่วนได้เสีย	ศูนย์มอบเงาะ		ศูนย์ห้วยลึก		ศูนย์จ้างช่าง		ศูนย์อินทนนท์		ศูนย์ขุนวาง		ศูนย์แม่แจ่ม		ศูนย์หนองหอย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อำเภอ	30	100.00	9	100.00	2	100.00	16	100.00	11	100.00	41	100.00	10	100.00
	7	23.33	2	22.22	0	0.00	5	31.25	4	36.36	12	29.27	5	50.00
โครงการหลวง	30	100.00	20	100.00	41	100.00	67	100.00	28	100.00	53	100.00	33	100.00
โครงการหลวงแม่แจ่ม	0	0.00	8	40.00	16	39.02	15	22.39	9	32.14	17	32.08	8	24.2
ตำรวจ	30	100.00	20	100.00	41	100.00	67	100.00	29	100.00	53	100.00	33	100.00
ตำรวจแม่แจ่ม	17	56.67	9	45.00	11	26.83	5	7.46	8	27.59	30	56.60	5	15.1
อบต.	30	100.00	20	100.00	41	100.00	67	100.00	29	100.00	53	100.00	33	100.00
อบต. แม่แจ่ม	3	10.00	15	75.00	27	65.85	33	49.25	15	51.72	23	43.40	23	69.7
กำนัน	30	100.00	20	100.00	41	100.00	67	100.00	29	100.00	53	100.00	33	100.00
กำนันแม่แจ่ม	15	50.00	11	55.00	4	9.76	11	16.42	6	20.69	24	45.28	9	27.2
ชาวบ้าน	30	100.00	20	100.00	41	100.00	67	100.00	29	100.00	53	100.00	33	100.00
ชาวบ้านแม่แจ่ม	13	43.33	13	65.00	23	56.10	24	35.82	13	44.83	30	56.60	21	63.6
ผู้อื่น	30	100.00	20	100.00	41	100.00	67	100.00	29	100.00	51	100.00	33	100.00
ผู้นำทางศาสนา	0	0.00	13	65.00	13	31.71	28	41.79	15	51.72	6	11.76	16	48.2
เจ้าหน้าที่ป.ป.ส.	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.96	0	0.0
ครู	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.0
เยาวชน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.0
พระเจ้าอยู่หัว	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.0

ที่มา : จากการสำรวจกรณี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

ผู้ที่ควรมีหน้าที่แก้ไข	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์ป่าเมือง		ศูนย์พระบาท		ศูนย์แม่เฒ่า		ศูนย์วัดจันทร์		ศูนย์แม่หลอด		ศูนย์หมอกจ๋าม		ศูนย์สระโงะ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อำเภอ	31	100.00	8	100.00	14	100.00	76	100.00	12	100.00	101	100.00	60	100.00
อำเภอแม่เฒ่า	4	12.90	1	12.50	1	7.14	11	14.47	2	16.67	32	31.68	20	33.33
โครงการหลวง	71	100.00	110	100.00	44	100.00	83	100.00	12	100.00	101	100.00	62	100.00
โครงการหลวงแม่เฒ่า	20	28.17	20	18.18	10	22.73	5	6.02	2	16.67	4	3.96	4	6.67
ตำรวจ	72	100.00	110	100.00	44	100.00	82	100.00	12	100.00	101	100.00	62	100.00
ตำรวจแม่เฒ่า	7	9.72	4	3.64	3	6.82	22	26.83	4	3.33	56	55.45	44	70.83
อบต.	72	100.00	110	100.00	44	100.00	83	100.00	12	100.00	101	100.00	62	100.00
อบต. แม่เฒ่า	35	48.61	47	42.73	21	47.73	7	8.43	1	8.33	26	25.74	11	17.74
กำนัน	72	100.00	110	100.00	44	100.00	83	100.00	12	100.00	101	100.00	62	100.00
กำนันแม่เฒ่า	9	12.50	20	18.18	7	15.91	12	14.46	3	25.00	54	53.47	34	54.84
ชาวบ้าน	72	100.00	110	100.00	44	100.00	83	100.00	12	100.00	101	100.00	62	100.00
ชาวบ้านแม่เฒ่า	36	50.00	50	45.45	19	43.18	18	21.69	2	16.67	47	46.53	27	43.55
ผู้อื่น	72	100.00	110	100.00	44	100.00	83	100.00	12	100.00	100	100.00	62	100.00
ผู้นำทางศาสนา	41	56.94	62	56.36	18	40.91	7	8.43		0.00	1	1.00	0	0.00
เจ้าหน้าที่ป.ส.	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	5	8.00
ครู	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.00	0	0.00
เยาวชน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พระเจ้าอยู่หัว	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.67

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

ผู้สำรวจพื้นที่แก้ไข	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์แม่สะป๊อก		ศูนย์ห้วยเสียว		ศูนย์ทุ่งเริง		ศูนย์ทุ่งเสา		ศูนย์แม่สาใหม่		ศูนย์ขุนแปะ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อำเภอ	12	100.00	3	100.00	5	100.00	0	0.00	16	100.00	44	100.00
อำเภอกงไกร	6	50.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	18.75	8	18.18
โครงการหลวง	44	100.00	41	100.00	50	100.00	29	100.00	21	100.00	44	100.00
โครงการหลวงแก้ง	18	40.91	11	26.83	18	36.00	15	51.72	2	9.52	14	31.82
ตำรวจ	44	100.00	41	100.00	50	100.00	29	100.00	21	100.00	44	100.00
ตำรวจแก้ไข	3	6.82	3	7.32	2	4.00	0	0.00	15	71.43	12	27.27
อบต.	44	100.00	41	100.00	50	100.00	29	100.00	21	100.00	44	100.00
อบต. แก้ง	22	50.00	36	87.80	37	74.00	22	75.86	7	33.33	7	15.91
กำนัน	44	100.00	41	100.00	50	100.00	29	100.00	21	100.00	44	100.00
กำนันแก้ไข	7	15.91	8	19.51	10	20.00	7	24.14	7	33.33	24	54.55
ชาวบ้าน	44	100.00	41	100.00	50	100.00	29	100.00	21	100.00	44	100.00
ชาวบ้านแก้ไข	21	47.73	28	68.29	27	54.00	12	41.38	6	28.57	25	56.82
ผู้อื่น	44	100.00	41	100.00	50	100.00	29	100.00	20	100.00	42	100.00
ผู้นำทางศาสนา	22	50.00	19	46.34	18	36.00	13	44.83	0	0.00	0	0.00
เจ้าหน้าที่ป.ส.	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ครู	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
เยาวชน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.3
พระเจ้าอยู่หัว	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

ผู้สำรวจมีหน้าที่แก้ไข	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์ห้วยแล้ง		ศูนย์ตีนตอก		ศูนย์แม่ทาเหนือ		ศูนย์ห้วยส้มป่อย		ศูนย์แม่ปูนหลวง		ศูนย์แก่น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อำเภอ	9	100.00	6	100.00	40	100.00	10	100.00	6	100.00	3	100.00
อำเภอแม่ไก่	2	22.22	1	16.67	15	37.50	1	10.00	2	33.33	0	0.00
โครงการหลวง	49	100.00	52	100.00	200	100.00	35	100.00	45	100.00	42	100.00
โครงการหลวงแม่ไก่	25	51.02	25	48.08	66	33.00	0	0.00	6	13.33	14	33.33
ตำรวจ	49	100.00	52	100.00	201	100.00	35	100.00	45	100.00	42	100.00
ตำรวจแม่ไก่	6	12.24	10	19.23	24	11.94	0	0.00	9	20.00	10	23.81
อบต.	49	100.00	51	100.00	201	100.00	35	100.00	45	100.00	42	100.00
อบต. แม่ไก่	23	46.94	27	52.94	114	56.72	8	22.86	25	55.56	27	64.29
กำนัน	49	100.00	52	100.00	201	100.00	35	100.00	45	100.00	42	100.00
กำนันแม่ไก่	14	28.57	20	38.46	57	28.36	8	22.86	7	15.56	12	28.57
ชาวบ้าน	49	100.00	52	100.00	201	100.00	35	100.00	45	100.00	42	100.00
ชาวบ้านแม่ไก่	24	48.98	34	65.38	114	56.72	27	77.14	23	51.11	19	45.24
ผู้อื่น	49	100.00	52	100.00	201	100.00	35	100.00	45	100.00	42	0.00
ผู้นำทางศาสนา	17	34.69	31	59.62	97	48.26	17	48.57	11	24.44	17	0.00
เจ้าหน้าที่ป.ส.	0	0.00	0	0.00	1	0.50	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ครู	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
เยาวชน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พระเจ้าอยู่หัว	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00

ที่มา : จากการสำรวจโดยตรงปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

ผู้สำรวจมีหน้าที่แก้ไข	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ				รวมทั้งหมด		
	ศูนย์ปางดะ		ศูนย์ทุ่งหลวง		จำนวน	ร้อยละ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
โครงการหลวงแก้ง	อำเภอ	29	100.00	69	100.00	766	100.00
	อำเภอแก้ง	3	10.34	16	23.19	176	22.98
	โครงการหลวง	33	100.00	69	100.00	1,902	100.00
	โครงการหลวงแก้ง	7	21.21	14	20.29	457	24.03
	ตำรวจ	33	100.00	69	100.00	1,904	100.00
	ตำรวจแก้ง	19	57.58	35	50.725	428	22.48
	อบต.	33	100.00	69	100.00	1904	100.00
	อบต. แก้ง	18	54.55	22	31.88	915	48.06
	กำนัน	33	100.00	69	100.00	1905	100.00
	กำนันแก้ง	20	60.61	43	62.32	537	28.19
ชาวบ้านแก้ง	ชาวบ้าน	33	100.00	69	100.00	1905	100.00
	ชาวบ้านแก้ง	17	51.52	33	47.83	960	50.39
	ผู้อื่น	33	100.00	68	100.00	1898	100.00
	ผู้นำทางศาสนา	4	12.12	0	0.00	653	34.40
	เจ้าหน้าที่ป.ป.ส.	0	0.00	0	0.00	7	0.37
	ครู	0	0.00	0	0.00	1	0.05
	เยาวชน	0	0.00	0	0.00	1	0.05
	พระเจ้าอยู่หัว	0	0.00	0	0.00	1	0.05

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์ เพศ และช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ชื่อศูนย์											
	ศูนย์ห้วยโป่ง						ศูนย์ห้วยน้ำริน					
	เพศ			รวม			เพศ			รวม		
	ชาย		หญิง	ชาย		หญิง	ชาย		หญิง	ชาย		หญิง
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 11 ปี	6	20.00	5	20.83	11	20.37	22	27.85	15	21.74	37	25.00
11-20 ปี	10	33.33	5	20.83	15	27.78	14	17.72	14	20.29	28	18.92
21-30 ปี	3	10.00	8	33.33	11	20.37	17	21.52	21	30.43	38	25.68
31-40 ปี	5	16.67	3	12.50	8	14.81	15	18.99	8	11.59	23	15.54
41-50 ปี	4	13.33	2	8.33	6	11.11	5	6.33	5	7.25	10	6.76
51-60 ปี	2	6.67	1	4.17	3	5.56	3	3.80	4	5.80	7	4.73
มากกว่า 60 ปี	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	3.80	2	2.90	5	3.38
รวม	30	100.00	24	100.00	54	100.00	79	100.00	69	100.00	148	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ชื่อศูนย์												
ช่วงอายุ	ศูนย์ห้วยน้ำอุ่น						ศูนย์ปั้งคำ					
	เพศ			รวม			เพศ			รวม		
	ชาย		หญิง	ชาย		หญิง	ชาย		หญิง	ชาย		หญิง
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 11 ปี	94	26.55	99	27.89	193	27.22	46	28.57	32	24.81	78	26.90
11-20 ปี	95	26.84	90	25.35	185	26.09	47	29.19	34	26.36	81	27.93
21-30 ปี	55	15.54	45	12.68	100	14.10	30	18.63	23	17.83	53	18.28
31-40 ปี	41	11.58	61	17.18	102	14.39	14	8.70	15	11.63	29	10.00
41-50 ปี	43	12.15	30	8.45	73	10.30	13	8.07	12	9.30	25	8.62
51-60 ปี	10	2.82	13	3.66	23	3.24	6	3.73	3	2.33	9	3.10
มากกว่า 60 ปี	16	4.52	17	4.79	33	4.65	5	3.11	10	7.75	15	5.17
รวม	354	100.00	355	100.00	709	100.00	161	100.00	129	100.00	290	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ชื่อศูนย์													
ศูนย์แม่ข่าย													
ช่วงอายุ	ศูนย์แม่ข่าย							ศูนย์แม่ข่าย					
	เพศ							เพศ					
	ชาย			หญิง				ชาย			หญิง		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	รวม
น้อยกว่า 11 ปี	30	24.79	25	25	25.25	55	25.00	41	26.62	32	21.62	73	24.17
11-20 ปี	23	19.01	15	15	15.15	38	17.27	32	20.78	43	29.05	75	24.83
21-30 ปี	27	22.31	26	26	26.26	53	24.09	27	17.53	24	16.22	51	16.89
31-40 ปี	17	14.05	12	12	12.12	29	13.18	23	14.94	19	12.84	42	13.91
41-50 ปี	6	4.96	10	10	10.10	16	7.27	17	11.04	16	10.81	33	10.93
51-60 ปี	12	9.92	8	8	8.08	20	9.09	10	6.49	7	4.73	17	5.63
มากกว่า 60 ปี	6	4.96	3	3	3.03	9	4.09	4	2.60	7	4.73	11	3.64
รวม	121	100.00	99	99	100.00	220	100.00	154	100.00	148	100.00	302	100.00

ที่มา : จากการสำรวจแบบทบทวนปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ช่วงอายุ	ชื่อศูนย์										
	ศูนย์ปาลัง					ศูนย์ม่อนเงาะ					
	เขต			รวม		เขต			รวม		
	ชาย	หญิง	รวม	จำนวน	ร้อยละ	ชาย	หญิง	รวม	จำนวน	ร้อยละ	รวม
น้อยกว่า 11 ปี	86	76	31.80	162	33.13	17	13	14.13	30	15.71	
11-20 ปี	61	65	27.20	126	25.77	15	19	20.65	34	17.80	
21-30 ปี	49	46	19.25	95	19.43	19	16	17.39	35	18.32	
31-40 ปี	19	13	5.44	32	6.54	15	18	19.57	33	17.28	
41-50 ปี	14	18	7.53	32	6.54	15	12	13.04	27	14.14	
51-60 ปี	12	10	4.18	22	4.50	8	7	7.61	15	7.85	
มากกว่า 60 ปี	9	11	4.60	20	4.09	10	7	7.61	17	8.90	
รวม	250	239	100.00	489	100.00	99	92	100.00	191	100.00	

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ชื่อศูนย์													
ศูนย์อำนวยการ													
ช่วงอายุ	ศูนย์หลัก							ศูนย์อำนวยการ					
	เขต				รวม			เขต				รวม	
	ชาย		หญิง		จำนวน	ร้อยละ	รวม	ชาย		หญิง		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
น้อยกว่า 11 ปี	30	36.14	29	32.58	59	34.30		40	27.97	45	28.85	85	28.43
11-20 ปี	19	22.89	27	30.34	46	26.74		26	18.18	33	21.15	59	19.73
21-30 ปี	16	19.28	11	12.36	27	15.70		23	16.08	28	17.95	51	17.06
31-40 ปี	5	6.02	9	10.11	14	8.14		24	16.78	20	12.82	44	14.72
41-50 ปี	7	8.43	6	6.74	13	7.56		13	9.09	16	10.26	29	9.70
51-60 ปี	6	7.23	6	6.74	12	6.98		10	6.99	8	5.13	18	6.02
มากกว่า 60 ปี	0	0.00	1	1.12	1	0.58		7	4.90	6	3.85	13	4.35
รวม	83	100.00	89	100.00	172	100.00		143	100.00	156	100.00	299	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ช่วงอายุ	ชื่อศูนย์											
	ศูนย์อำนวยการ						ศูนย์พัฒนา					
	เขต			รวม			เขต			รวม		
	ชาย	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ชาย	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
น้อยกว่า 11 ปี	38	20.54	28	16.47	66	18.59	33	31.13	30	27.03	63	29.03
11-20 ปี	50	27.03	52	30.59	102	28.73	27	25.47	40	36.04	67	30.88
21-30 ปี	40	21.62	32	18.82	72	20.28	14	13.21	18	16.22	32	14.75
31-40 ปี	20	10.81	30	17.65	50	14.08	12	11.32	12	10.81	24	11.06
41-50 ปี	26	14.05	21	12.35	47	13.24	14	13.21	6	5.41	20	9.22
51-60 ปี	8	4.32	6	3.53	14	3.94	5	4.72	1	0.90	6	2.76
มากกว่า 60 ปี	3	1.62	1	0.59	4	1.13	1	0.94	4	3.60	5	2.30
รวม	185	100.00	170	100.00	355	100.00	106	100.00	111	100.00	217	100.00

ที่มา : จากการศึกษาและสรุปปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ชื่อศูนย์													
ช่วงอายุ	ศูนย์หนองหอย						ศูนย์ป่าเมียง						
	เพศ			รวม			เพศ			รวม			
	ชาย		หญิง	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ชาย		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน					ร้อยละ	จำนวน				
	น้อยกว่า 11 ปี	38	24.68	48	30.00	86	27.39	16	11.68	19	15.08	35	13.31
11-20 ปี	44	28.57	41	25.63	85	27.07	18	13.14	13	10.32	31	11.79	
21-30 ปี	34	22.08	31	19.38	65	20.70	25	18.25	22	17.46	47	17.87	
31-40 ปี	14	9.09	18	11.25	32	10.19	24	17.52	27	21.43	51	19.39	
41-50 ปี	14	9.09	12	7.50	26	8.28	24	17.52	23	18.25	47	17.87	
51-60 ปี	5	3.25	9	5.63	14	4.46	14	10.22	8	6.35	22	8.37	
มากกว่า 60 ปี	5	3.25	1	0.63	6	1.91	16	11.68	14	11.11	30	11.41	
รวม	154	100.00	160	100.00	314	100.00	137	100.00	126	100.00	263	100.00	

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ชื่อศูนย์													
ช่วงอายุ	ศูนย์พระบาทห้วยต้ม							ศูนย์แม่เฒ่า					
	เพศ				รวม			เพศ			รวม		
	ชาย		หญิง		จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ	ชาย		หญิง		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
น้อยกว่า 11 ปี	79	25.99	68	22.90	147	24.46	24.46	34	26.77	42	34.71	76	30.65
11-20 ปี	75	24.67	83	27.95	158	26.29	26.29	30	23.62	30	24.79	60	24.19
21-30 ปี	41	13.49	51	17.17	92	15.31	15.31	25	19.69	21	17.36	46	18.55
31-40 ปี	44	14.47	42	14.14	86	14.31	14.31	17	13.39	9	7.44	26	10.48
41-50 ปี	34	11.18	27	9.09	61	10.15	10.15	9	7.09	8	6.61	17	6.85
51-60 ปี	12	3.95	12	4.04	24	3.99	3.99	4	3.15	6	4.96	10	4.03
มากกว่า 60 ปี	19	6.25	14	4.71	33	5.49	5.49	8	6.30	5	4.13	13	5.24
รวม	304	100.00	297	100.00	601	100.00	100.00	127	100.00	121	100.00	248	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ชื่อศูนย์													
ศูนย์แม่หลอด													
ช่วงอายุ	ศูนย์วัดจันทร์							ศูนย์แม่หลอด					
	เพศ				รวม			เพศ				รวม	
	ชาย		หญิง		จำนวน		ร้อยละ	ชาย		หญิง		จำนวน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 11 ปี	56	25.69	49	21.97	105	23.81		7	26.92	2	7.41	9	16.98
11-20 ปี	54	24.77	63	28.25	117	26.53		6	23.08	6	22.22	12	22.64
21-30 ปี	28	12.84	33	14.80	61	13.83		1	3.85	5	18.52	6	11.32
31-40 ปี	33	15.14	39	17.49	72	16.33		5	19.23	5	18.52	10	18.87
41-50 ปี	25	11.47	21	9.42	46	10.43		2	7.69	5	18.52	7	13.21
51-60 ปี	8	3.67	5	2.24	13	2.95		4	15.38	2	7.41	6	11.32
มากกว่า 60 ปี	14	6.42	13	5.83	27	6.12		1	3.85	2	7.41	3	5.66
รวม	218	100.00	223	100.00	441	100.00		26	100.00	27	100.00	53	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

(ตัว)				ราย	
				จำนวน	ร้อยละ
			40	15	
			53	21	
			50	19	
			36	14	
			36	14	
			27	10	
			10	3	
			252	100	

รวมทั้งหมด ปี พ.ศ. 2543

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ช่วงอายุ	ชื่อศูนย์											
	ศูนย์ห้วยแล้ง					ศูนย์ต้นตก						
	เพศ				รวม	เพศ				รวม		
	ชาย		หญิง			ชาย		หญิง				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
น้อยกว่า 11 ปี	62	33.16	64	34.04	126	33.60	9	9.78	11	11.83	20	10.81
11-20 ปี	39	20.86	47	25.00	86	22.93	12	13.04	19	20.43	31	16.76
21-30 ปี	37	19.79	33	17.55	70	18.67	10	10.87	12	12.90	22	11.89
31-40 ปี	18	9.63	21	11.17	39	10.40	16	17.39	17	18.28	33	17.84
41-50 ปี	14	7.49	9	4.79	23	6.13	28	30.43	19	20.43	47	25.41
51-60 ปี	12	6.42	11	5.85	23	6.13	6	6.52	5	5.38	11	5.95
มากกว่า 60 ปี	5	2.67	3	1.60	8	2.13	11	11.96	10	10.75	21	11.35
รวม	187	100.00	188	100.00	375	100.00	92	100.00	93	100.00	185	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ข้อมูลศูนย์											
ช่วงอายุ	ศูนย์แม่ทาเหนือ			รวม			เพศ			ศูนย์ห้วยส้มป่อย	
	เพศ										
	ชาย		หญิง	ชาย		หญิง	ชาย		หญิง		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	รวม
น้อยกว่า 11 ปี	53	10.60	64	117	12.23	13	17	15.85	21.79	30	18.75
11-20 ปี	79	15.80	81	160	16.72	25	23	30.49	29.49	48	30.00
21-30 ปี	96	19.20	65	161	16.82	10	11	12.20	14.10	21	13.13
31-40 ปี	82	16.40	86	168	17.55	21	17	25.61	21.79	38	23.75
41-50 ปี	96	19.20	96	192	20.06	10	8	12.20	10.26	18	11.25
51-60 ปี	45	9.00	31	76	7.94	2	2	2.44		2	1.25
มากกว่า 60 ปี	49	9.80	34	83	8.67	1	2	1.22	2.56	3	1.88
รวม	500	100.00	457	957	100.00	82	78	100.00	100.00	160	100.00

ที่มา : จากการศึกษาเฉพาะโครงการปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ช่วงอายุ	ชื่อศูนย์									
	ศูนย์แม่ปูนหลวง					ศูนย์แกน้อย				
	เพศ		รวม			เพศ		รวม		
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ	รวม	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ	รวม
น้อยกว่า 11 ปี	39	37	76	32.23	31.28	32	35	67	25.60	26.38
11-20 ปี	32	36	68	26.45	27.98	29	38	67	23.20	26.38
21-30 ปี	19	21	40	15.70	16.46	28	25	53	22.40	20.87
31-40 ปี	15	15	30	12.40	12.35	11	11	22	8.80	8.66
41-50 ปี	10	8	18	8.26	7.41	15	12	27	12.00	10.63
51-60 ปี	5	5	10	4.13	4.12	2	2	4	1.60	1.57
มากกว่า 60 ปี	1	1	2	0.83	0.41	8	6	14	6.40	5.51
รวม	121	122	243	100.00	100.00	125	129	254	100.00	100.00

ที่มา : จากการจัดเก็บข้อมูลปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ช่วงอายุ	ศูนย์หนองเสือ						ศูนย์แม่สะป๊อก					
	เพศ				รวม		เพศ				รวม	
	ชาย		หญิง				ชาย		หญิง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 11 ปี	40	25.16	32	20.51	72	22.86	14	15.91	18	19.78	32	17.88
11-20 ปี	42	26.42	50	32.05	92	29.21	12	13.64	14	15.38	26	14.53
21-30 ปี	25	15.72	25	16.03	50	15.87	13	14.77	18	19.78	31	17.32
31-40 ปี	25	15.72	22	14.10	47	14.92	21	23.86	21	23.08	42	23.46
41-50 ปี	16	10.06	17	10.90	33	10.48	15	17.05	13	14.29	28	15.64
51-60 ปี	8	5.03	7	4.49	15	4.76	8	9.09	3	3.30	11	6.15
มากกว่า 60 ปี	3	1.89	3	1.92	6	1.90	5	5.68	4	4.40	9	5.03
รวม	159	100.00	156	100.00	315	100.00	88	100.00	91	100.00	179	100.00

ที่มา : จากการศึกษาแบบกรณี ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ช่วงอายุ	ชื่อศูนย์									
	ศูนย์วัยเยาว์					ศูนย์ทุ่งเริง				
	เพศ		รวม			เพศ		รวม		
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ
น้อยกว่า 11 ปี	14	13	27	13.73	16.46	18	27	45	23.89	20.45
11-20 ปี	18	13	31	17.65	16.46	21	14	35	12.39	15.91
21-30 ปี	18	16	34	17.65	20.25	16	22	38	19.47	17.27
31-40 ปี	17	15	32	16.67	18.99	20	17	37	15.04	16.82
41-50 ปี	21	18	39	20.59	22.78	14	18	32	15.93	14.55
51-60 ปี	10	2	12	9.80	2.53	6	8	14	7.08	6.36
มากกว่า 60 ปี	4	2	6	3.92	2.53	12	7	19	6.19	8.64
รวม	102	79	181	100.00	100.00	107	113	220	100.00	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ช่วงอายุ	ชื่อศูนย์										
	ศูนย์ทุ่งเรา						ศูนย์แม่สาใหม่				
	เพศ			รวม		เพศ			รวม		
	ชาย		หญิง	จำนวน	ร้อยละ	ชาย		หญิง	จำนวน	ร้อยละ	
จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ				
น้อยกว่า 11 ปี	20	23.81	28	28.28	48	29	34.52	25	29.07	54	31.76
11-20 ปี	16	19.05	20	20.20	36	21	25.00	26	30.23	47	27.65
21-30 ปี	18	21.43	17	17.17	35	17	20.24	18	20.93	35	20.59
31-40 ปี	13	15.48	13	13.13	26	7	8.33	5	5.81	12	7.06
41-50 ปี	9	10.71	13	13.13	22	3	3.57	6	6.98	9	5.29
51-60 ปี	4	4.76	5	5.05	9	5	5.95	6	6.98	11	6.47
มากกว่า 60 ปี	4	4.76	3	3.03	7	2	2.38			2	1.18
รวม	84	100.00	99	100.00	183	84	100.00	86	100.00	170	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ช่วงอายุ	สื่อศูนย์											
	ศูนย์ขุนแปะ						ศูนย์ปางตะ					
	เพศ			รวม			เพศ		รวม			
	ชาย		หญิง	จำนวน	ร้อยละ	ชาย		หญิง	จำนวน	ร้อยละ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน			ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
น้อยกว่า 11 ปี	31	20.26	36	24.83	67	22.48	13	18.84	7	10.77	20	14.93
11-20 ปี	44	28.76	41	28.28	85	28.52	9	13.04	12	18.46	21	15.67
21-30 ปี	35	22.88	28	19.31	63	21.14	8	11.59	12	18.46	20	14.93
31-40 ปี	14	9.15	15	10.34	29	9.73	14	20.29	14	21.54	28	20.90
41-50 ปี	18	11.76	20	13.79	38	12.75	14	20.29	13	20.00	27	20.15
51-60 ปี	9	5.88	2	1.38	11	3.69	6	8.70	4	6.15	10	7.46
มากกว่า 60 ปี	2	1.31	3	2.07	5	1.68	5	7.25	3	4.62	8	5.97
รวม	153	100.00	145	100.00	298	100.00	69	100.00	65	100.00	134	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ช่วงอายุ	ชื่อศูนย์						
	ศูนย์ทุ่งหลวง						
	เพศ		หญิง		รวม		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ
น้อยกว่า 11 ปี	45	22.84	24	12.70	69	17.88	
11-20 ปี	49	24.87	60	31.75	109	28.24	
21-30 ปี	38	19.29	41	21.69	79	20.47	
31-40 ปี	21	10.66	22	11.64	43	11.14	
41-50 ปี	26	13.20	24	12.70	50	12.95	
51-60 ปี	8	4.06	6	3.17	14	3.63	
มากกว่า 60 ปี	10	5.08	12	6.35	22	5.70	
รวม	197	100.00	189	100.00	386	100.00	

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์พัฒนาฯและความเห็นถึงจำนวนบุตรมากกว่า 2 คน

ชื่อศูนย์พัฒนาฯ	จำนวนบุตร				รวมทั้งหมด	
	มีบุตรเกิน 2 คนจะดีกว่า		มีบุตรเกิน 2 คนมีผลเสียมากกว่า		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ศูนย์ห้วยโป่ง	7	53.85	6	46.15	13	100.00
ศูนย์ห้วยน้ำริน	11	32.35	23	67.65	34	100.00
ศูนย์ห้วยน้ำขุ่น	57	47.50	63	52.50	120	100.00
ศูนย์ปึงคำ	9	32.14	19	67.86	28	100.00
ศูนย์แม่สะเรียง	29	54.72	24	45.28	53	100.00
ศูนย์แม่ลาน้อย	26	44.83	32	55.17	58	100.00
ศูนย์ปางสูง	22	48.89	23	51.11	45	100.00
ศูนย์ม่อนเงาะ	9	30.00	21	70.00	30	100.00
ศูนย์ห้วยลึก	8	34.78	15	65.22	23	100.00
ศูนย์ช่างช้าง	19	44.19	24	55.81	43	100.00
ศูนย์อินทนนท์	21	32.31	44	67.69	67	100.00
ศูนย์ขุนวาง	14	46.67	16	53.33	30	100.00
ศูนย์แม่แอ	18	33.96	35	66.04	53	100.00
ศูนย์หนองหอย	13	35.14	24	64.86	37	100.00
ศูนย์ป่าเมียง	15	21.74	54	78.26	74	100.00
ศูนย์พระบาทห้วยต้ม	53	49.07	55	50.93	110	100.00
ศูนย์แม่โก	20	46.51	23	53.49	44	100.00
ศูนย์วัดจันทร์	36	44.44	45	55.56	83	100.00
ศูนย์แม่หลอด	1	8.33	11	91.67	12	100.00
ศูนย์หมอกจำ	34	32.38	71	67.62	106	100.00
ศูนย์สะโจ๊ะ	17	28.33	43	71.67	62	100.00
ศูนย์ห้วยแล้ง	17	34.69	32	65.31	49	100.00
ศูนย์ดินตก	14	26.92	38	73.08	52	100.00
ศูนย์แม่ทาเหนือ	62	30.54	141	69.46	205	100.00
ศูนย์ห้วยส้มป่อย	3	8.57	32	91.43	35	100.00
ศูนย์แม่ปูนหลวง	11	25.00	33	75.00	45	100.00
ศูนย์แกน้อย	18	41.86	25	58.14	43	100.00
ศูนย์หนองเขี้ยว	19	32.76	39	67.24	59	100.00
ศูนย์แม่สะป๊อก	13	29.55	31	70.45	44	100.00
ศูนย์ห้วยเลี้ยว	14	34.15	27	65.85	41	100.00
ศูนย์ทุ่งเริง	12	23.53	39	76.47	51	100.00
ศูนย์ทุ่งเรา	10	34.48	19	65.52	29	100.00
ศูนย์แม่สาใหม่	14	66.67	7	33.33	21	100.00
ศูนย์ขุนแปะ	24	54.55	20	45.45	44	100.00
ศูนย์ปางตะ	8	24.24	25	75.76	33	100.00
ศูนย์ทุ่งหลวง	39	56.52	30	43.48	69	100.00
รวม	717	37.23	1,209	62.77	1,945	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้อยู่ในวัยเรียน (7-12 ปี) จำแนกตามศูนย์

ชื่อศูนย์	การได้รับการศึกษา				รวมทั้งหมด	
	ไม่ได้รับการศึกษาใดๆ เลย		ได้รับการศึกษา			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศูนย์ห้วยโป่ง	0	0.00	7	100.00	54	100.00
ศูนย์ห้วยน้ำริน	2	11.11	16	88.89	148	100.00
ศูนย์ห้วยน้ำขุ่น	15	11.28	118	88.72	709	100.00
ศูนย์บึงคำ	1	2.17	45	97.83	290	100.00
ศูนย์แม่ละเรียง	0	0.00	26	100.00	221	100.00
ศูนย์แม่ลาน้อย	2	6.06	31	93.94	302	100.00
ศูนย์ปางอู่	3	3.30	88	96.70	489	100.00
ศูนย์ม่อนเงาะ	1	7.69	12	92.31	191	100.00
ศูนย์ห้วยลึก	0	0.00	28	100.00	175	100.00
ศูนย์อ่างช้าง	3	6.00	47	94.00	299	100.00
ศูนย์อินทนนท์	0	0.00	45	100.00	356	100.00
ศูนย์ขุนวาง	0	0.00	36	100.00	217	100.00
ศูนย์แม่แฮ	0	0.00	45	100.00	353	100.00
ศูนย์หนองหอย	3	5.36	53	94.64	315	100.00
ศูนย์ป่าเมี่ยง	0	0.00	16	100.00	264	100.00
ศูนย์พระบาทห้วยต้ม	2	2.25	87	97.75	604	100.00
ศูนย์แม่โก	11	22.45	38	77.55	248	100.00
ศูนย์วัดจันทร์	1	1.43	69	98.57	441	100.00
ศูนย์แม่หลอด	0	0.00	6	100.00	53	100.00
ศูนย์หมอกจำม	5	9.62	47	90.38	527	100.00
ศูนย์สะโงะ	1	3.70	26	96.30	245	100.00
ศูนย์ห้วยแล้ง	2	2.50	78	97.50	377	100.00
ศูนย์ดินตก	1	5.88	16	94.12	186	100.00
ศูนย์แม่ทาเหนือ	0	0.00	85	100.00	960	100.00
ศูนย์ห้วยส้มป่อย	0	0.00	21	100.00	160	100.00
ศูนย์แม่ปูนหลวง	1	2.27	43	97.73	243	100.00
ศูนย์แกน้อย	3	8.11	34	91.89	255	100.00
ศูนย์หนองเขียว	6	13.95	37	86.05	315	100.00
ศูนย์แม่สะป๊อก	1	4.55	21	95.45	180	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 9 (ต่อ)

ชื่อศูนย์	การได้รับการศึกษา				รวมทั้งหมด	
	ไม่ได้รับการศึกษาใดๆ เลย		ได้รับการศึกษา			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศูนย์ห้วยเลี้ยว	3	13.64	19	86.36	182	100.00
ศูนย์ทุ่งเริง	1	3.45	28	96.55	221	100.00
ศูนย์ทุ่งเรา	0	0.00	23	100.00	183	100.00
ศูนย์แม่สาใหม่	0	0.00	32	100.00	170	100.00
ศูนย์ขุนแปะ	2	5.13	37	94.87	301	100.00
ศูนย์ปางตะ	0	0.00	10	100.00	134	100.00
ศูนย์ทุ่งหลวง	1	2.38	41	97.62	386	100.00
รวม	71	4.79	1,411	95.21	10,754	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ตารางผนวกที่ 10 ร้อยละของประชากรวัย 13 ปีขึ้นไปในพื้นที่โครงการหลวงทั้ง 36 แห่งที่ได้รับการศึกษาและไม่ได้รับ
การศึกษาจำแนกตามศูนย์

ชื่อศูนย์	อายุ 13 ปีขึ้นไป				รวมทั้งหมด	
	การได้รับการศึกษา					
	ไม่ได้รับการศึกษา		ได้รับการศึกษา			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศูนย์ห้วยโป่ง	21	51.22	20	48.78	54	100.00
ศูนย์ห้วยน้ำริน	56	53.33	49	46.67	148	100.00
ศูนย์ห้วยน้ำขุน	284	59.79	191	40.21	709	100.00
ศูนย์บึงค่า	74	37.37	124	62.63	290	100.00
ศูนย์แม่สะเรียง	55	34.81	103	65.19	221	100.00
ศูนย์แม่ลาน้อย	88	39.82	133	60.18	302	100.00
ศูนย์ปางอู๋	137	45.82	162	54.18	489	100.00
ศูนย์ม่อนเงาะ	28	17.83	129	82.17	191	100.00
ศูนย์ห้วยลึก	29	27.88	75	72.12	175	100.00
ศูนย์อ่างช้าง	124	62.00	76	38.00	299	100.00
ศูนย์อินทนนท์	101	37.13	171	62.87	356	100.00
ศูนย์ขุนวาง	51	35.42	93	64.58	217	100.00
ศูนย์แม่แฮ	106	44.17	134	55.83	353	100.00
ศูนย์หนองหอย	68	32.54	141	67.46	315	100.00
ศูนย์ป่าเมี่ยง	16	7.17	207	92.83	264	100.00
ศูนย์พระบาทห้วยต้ม	216	51.43	204	48.57	604	100.00
ศูนย์แม่โก	59	37.34	99	62.66	248	100.00
ศูนย์วัดจันทร์	114	36.31	200	63.69	441	100.00
ศูนย์แม่หลอด	16	37.21	27	62.79	53	100.00
ศูนย์หมอกจ๋าม	158	38.92	248	61.08	527	100.00
ศูนย์สะเงาะ	49	25.52	143	74.48	245	100.00
ศูนย์ห้วยแล้ง	122	54.22	103	45.78	377	100.00
ศูนย์ตีนตก	15	9.43	144	90.57	186	100.00
ศูนย์แม่ทาเหนือ	66	8.22	737	91.78	960	100.00
ศูนย์ห้วยลัมปอย	44	36.07	78	63.93	160	100.00
ศูนย์แม่ปูลอง	51	40.16	76	59.84	243	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 10 (ต่อ)

ชื่อศูนย์	อายุ 13 ปีขึ้นไป				รวมทั้งหมด	
	การได้รับการศึกษา					
	ไม่ได้รับการศึกษา		ได้รับการศึกษา			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศูนย์แก่น้อย	71	42.26	97	57.74	255	100.00
ศูนย์หนองเขียว	99	42.31	135	57.69	315	100.00
ศูนย์แม่สะป๊อก	26	18.18	117	81.82	180	100.00
ศูนย์ห้วยเลี้ยว	18	12.33	128	87.67	182	100.00
ศูนย์ทุ่งเริง	33	19.76	134	80.24	221	100.00
ศูนย์ทุ่งเรา	32	24.62	98	75.38	183	100.00
ศูนย์แม่สาใหม่	42	41.18	60	58.82	170	100.00
ศูนย์ขุนแปะ	82	37.79	135	62.21	301	100.00
ศูนย์ปางตะ	14	12.73	96	87.27	134	100.00
ศูนย์ทุ่งหลวง	110	36.67	190	63.33	386	100.00
รวม	2,675	34.60	5,057	65.40	10,754	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางผนวกที่ 11 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามลักษณะบ้านและศูนย์

ลักษณะบ้าน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ															
	ศูนย์ห้วยโป่ง		ศูนย์ห้วยน้ำริน		ศูนย์ห้วยน้ำขุ่น		ศูนย์บึงคำ		ศูนย์แม่สะเรียง		ศูนย์แม่ลาน้อย		ศูนย์ป่างู้ง		ศูนย์ม่อนเงาะ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หลังคาบ้าน	13	100.00	34	100.00	120	100.00	28	100.00	53	100.00	58	100.00	45	100.00	30	100.00
กระเบื้อง	9	69.23	18	52.94	52	43.33	18	64.29	32	60.38	42	72.41	29	64.44	27	90.00
สังกะสี	0	0.00	0	0.00	8	6.67	5	17.86	11	20.75	11	18.97	11	24.44	2	6.67
ไม้	2	15.38	3	8.82	3	2.50	1	3.57	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
หญ้าคา/ใบไม้	2	15.38	3	8.82	56	46.67	4	14.29	10	18.87	2	3.45	5	11.11	1	3.33
กระเบื้องสังกะสี	0	0.00	0	0.00	1	0.83	0	0.00	0	0.00	3	5.17	0	0.00	0	0.00
ไม้/หญ้าคา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
หญ้าคา/จาก(ตองตึง)	0	0.00	10	29.41	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
กระเบื้องหญ้าคา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ฝาบ้าน	13	100.00	34	100.00	119	100.00	28	100.00	53	100.00	58	100.00	45	100.00	30	100.00
ปูนซีเมนต์/อิฐ	1	7.69	2	5.88	19	15.97	6	21.43	1	1.89	1	1.72	6	13.33	1	3.33
สังกะสี	1	7.69	0	0.00	2	1.68	0	0.00	2	3.77	0	0.00	1	2.22	0	0.00
ไม้	10	76.92	30	88.24	67	56.30	19	67.86	46	86.79	56	96.55	30	66.67	28	93.33
ไม้/ไม้ซาง	1	7.69	2	5.88	29	24.37	0	0.00	3	5.66	0	0.00	4	8.89	0	0.00
อิฐ/ปูน/ไม้	0	0.00	0	0.00	2	1.68	3	10.71	0	0.00	0	0.00	4	8.89	1	3.33
ไม้/หญ้าคา/จาก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.89	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ฟาก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.72	0	0.00	0	0.00
เบาะ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พื้นบ้าน	13	100.00	34	100.00	119	100.00	28	100.00	53	100.00	58	100.00	45	100.00	30	100.00
ปูนซีเมนต์/กระเบื้อง	1	7.69	3	8.82	34	28.57	9	32.14	1	1.89	1	1.72	14	31.11	1	3.33
ไม้	9	69.23	25	73.53	44	36.97	13	46.43	35	66.04	45	77.59	18	40.00	25	83.33
ฟาก/ไม้/ไม้ซาง	1	7.69	3	8.82	16	13.45	2	7.14	5	9.43	1	1.72	4	8.89	0	0.00
ดิน	2	15.38	3	8.82	24	20.17	3	10.71	12	22.64	11	18.97	8	17.78	3	10.00
ไม้ปูน	0	0.00	0	0.00	1	0.84	1	3.57	0	0.00	0	0.00	1	2.22	1	3.33
รวม	13	100.00	34	100.00	119	100.00	28	100.00	53	100.00	58	100.00	45	100.00	30	100.00
ปูนซีเมนต์/กระเบื้อง	1	7.69	3	8.82	34	28.57	9	32.14	1	1.89	1	1.72	14	31.11	1	3.33
ไม้	9	69.23	25	73.53	44	36.97	13	46.43	35	66.04	45	77.59	18	40.00	25	83.33
ฟาก/ไม้/ไม้ซาง	1	7.69	3	8.82	16	13.45	2	7.14	5	9.43	1	1.72	4	8.89	0	0.00
ดิน	2	15.38	3	8.82	24	20.17	3	10.71	12	22.64	11	18.97	8	17.78	3	10.00
ไม้ปูน	0	0.00	0	0.00	1	0.84	1	3.57	0	0.00	0	0.00	1	2.22	1	3.33

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 11 (ต่อ)

ลักษณะบ้าน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ																	
	ศูนย์อ่างช้าง		ศูนย์อินทนิล		ศูนย์ขุนวาง		ศูนย์แม่สะ		ศูนย์หนองหอย		ศูนย์ป่าเมี่ยง		พระบาทห้วยต้ม		ศูนย์แม่โก		ศูนย์วัดจันทร์	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หลังคาบ้าน กระเบื้อง สังกะสี ไม้ หญ้าคา/ไม้ กระเบื้อง/สังกะสี ไม้หญ้าคา หญ้าคา/จาก(ตองตึง) กระเบื้องหญ้าคา	43	100.00	66	100.00	30	100.00	53	100.00	37	100.00	74	100.00	107	100.00	44	100.00	82	100.00
	23	53.49	46	69.70	20	66.67	35	66.04	30	81.08	66	89.19	94	87.85	28	63.64	52	63.41
	1	2.33	15	22.73	9	30.00	7	13.21	7	18.92	3	4.05	1	0.93	12	27.27	15	18.29
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.89	0	0.00	3	4.05	1	0.93	0	0.00	0	0.00
	19	44.19	2	3.03	1	3.33	8	15.09	0	0.00	1	1.35	11	10.28	0	0.00	6	7.32
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.89	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.27	3	3.66
พื้นบ้าน ปูนซีเมนต์/อิฐ สังกะสี ไม้ ไม้ไผ่/ไม้ยาง อิฐ/ปูน/ไม้ ไม้หญ้าคา/จาก ฟาก เบาะ	43	100.00	66	100.00	30	100.00	52	100.00	37	100.00	74	100.00	107	100.00	44	100.00	82	100.00
	18	41.86	5	7.58	2	6.67	2	3.85	15	40.54	4	5.41	2	1.87	3	6.82	4	4.88
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.35	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	19	44.19	52	78.79	25	83.33	47	90.38	20	54.05	69	93.24	96	89.72	40	90.91	64	78.05
	6	13.95	6	9.09	2	6.67	2	3.85	0	0.00	0	0.00	7	6.54	0	0.00	12	14.63
	0	0.00	1	1.52	1	3.33	1	1.92	2	5.41	0	0.00	1	0.93	0	0.00	0	0.00
พื้นบ้าน ปูนซีเมนต์/กระเบื้อง ไม้ ฟาก/ไม้ไผ่/ไม้ยาง ดิน ไม้ปูน	43	100.00	65	100.00	30	100.00	53	100.00	37	100.00	73	100.00	106	100.00	44	100.00	82	100.00
	20	46.51	15	23.08	10	33.33	11	20.75	20	54.05	17	23.29	7	6.604	9	20.45	11	13.41
	9	20.93	26	40.00	9	30.00	16	30.19	9	24.32	47	64.38	86	81.132	21	47.73	42	51.22
	10	23.26	5	7.69	0	0.00	2	3.77	0	0.00	1	1.37	11	10.377	2	4.55	21	25.61
	4	9.30	18	27.69	11	36.67	23	43.40	8	21.62	4	5.48	2	1.887	12	27.27	8	9.76
	0	0.00	1	1.54	0	0.00	1	1.89	0	0.00	4	5.48	0	0.000	0	0.00	0	0.00

ที่มา : จากการสำรวจภาคสนาม ปี พ.ศ. 2543

ลักษณะบ้าน	ข้อมูลพัฒนา																	
	ศูนย์แม่เหล็ก		ศูนย์หมอกจำ		ศูนย์สระโงะ		ศูนย์ห้วยแล้ง		ศูนย์ตีนตก		ศูนย์แม่ทาเหนือ		ศูนย์แม่ปูนหลวง					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
หลังคาบ้าน กระเบื้อง สังกะสี ไม้ หญ้าคา/ไม้ไผ่ กระเบื้อง/สังกะสี ไม้/หญ้าคา หญ้าคา/จาก(ตองตึง) กระเบื้อง/หญ้าคา	12	100.00	106	100.00	62	100.00	49	100.00	51	100.00	204	100.00	35	100.00	45	100.00	43	100.00
	10	83.33	62	58.49	42	67.74	14	28.57	45	88.24	195	95.59	18	51.43	19	42.22	23	53.49
	0	0.00	7	6.60	8	12.90	10	20.41	6	11.76	1	0.49	5	14.29	24	53.33	10	23.26
	0	0.00	3	2.83	0	0.00	0	0.00	0	0.00	5	2.45	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	2	16.67	31	29.25	5	8.06	10	20.41	0	0.00	1	0.49	9	25.71	0	0.00	4	9.30
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.86	2	4.44	1	2.33
	0	0.00	2	1.89	0	0.00	11	22.45	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	0	0.00	1	0.94	7	11.29	4	8.16	0	0.00	2	0.98	1	2.86	0	0.00	5	11.63
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.86	0	0.00	0	0.00
ฝาบ้าน ปูนซีเมนต์/อิฐ สังกะสี ไม้ ไม้ไผ่/ไม้ราง อิฐปูน/ไม้ ไม้/หญ้าคา/จาก ฟาก เบาะ	12	100.00	105	100.00	62	100.00	49	100.00	52	100.00	205	100.00	35	100.00	45	100.00	43	100.00
	1	8.33	36	34.29	26	41.94	1	2.04	0	0.00	20	9.76	0	0.00	7	15.56	13	30.23
	0	0.00	0	0.00	1	1.61	0	0.00	0	0.00	3	1.46	0	0.00	4	8.89	1	2.33
	10	83.33	59	56.19	25	40.32	36	73.47	51	98.08	178	86.83	33	94.29	30	66.67	18	41.86
	0	0.00	7	6.67	7	11.29	10	20.41	0	0.00	2	0.98	2	5.71	2	4.44	6	13.95
	0	0.00	2	1.90	3	4.84	1	2.04	1	1.92	2	0.98	0	0.00	1	2.22	3	6.98
	0	0.00	1	0.95	0	0.00	1	2.04	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	1	8.33	1	0.95	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.22	1	2.33
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.33
พื้นบ้าน ปูนซีเมนต์/กระเบื้อง ไม้ ฟาก/ไม้ไผ่/ไม้ราง ดิน ไม้ปูน	12	100.00	105	100.00	62	100.00	49	100.00	52	100.00	204	100.00	35	100.00	45	100.00	43	100.00
	1	8.33	42	40.00	41	66.13	11	22.45	17	32.69	36	17.65	2	5.71	9	20.00	19	44.19
	8	66.67	43	41.00	16	25.81	10	20.41	30	57.69	160	78.43	25	71.43	15	33.33	15	34.88
	3	25.00	9	8.60	3	4.84	1	2.04	2	3.85	2	0.98	4	11.43	1	2.22	6	13.95
	0	0.00	10	9.50	2	3.23	27	55.10	3	5.77	1	0.49	4	11.43	19	42.22	3	6.98
	0	0.00	1	1.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	5	2.45	0	0.00	1	2.22	0	0.00

ที่มา : จากการสำรวจภาคสนาม ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 11 (ต่อ)

ลักษณะบ้าน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ																		รวมทั้งหมด	
	ศูนย์หนองเตียว		ศูนย์แม่สะป๊อก		ศูนย์ห้วยเสี้ยว		ศูนย์ทุ่งเรียง		ศูนย์ทุ่งเรา		ศูนย์แม่สำใหม่		ศูนย์ขุนแปะ		ศูนย์ปางคะ		ศูนย์ทุ่งหลวง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หลังคาบ้าน กระเบื้อง สังกะสี ไม้ หญ้าคา/ไม้ไผ่ กระเบื้อง/สังกะสี ไม้หญ้าคา หญ้าคา/จาก(ทองแดง) กระเบื้องหญ้าคา	59	100.00	44	100.00	41	100.00	51	100.00	29	100.00	21	100.00	43	100.00	33	100.00	69	100.00	1,937	100.00
	20	33.90	41	93.18	38	92.68	50	98.04	23	79.31	13	61.90	29	67.44	33	100.00	54	78.26	1,369	70.68
	0	0.00	0	0.00	2	4.88	1	1.96	5	17.24	6	28.57	12	27.91	0	0.00	8	11.59	225	11.62
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.45	25	1.29
	35	59.32	2	4.55	1	2.44	0	0.00	1	3.45	0	0.00	2	4.65	0	0.00	2	2.90	236	12.18
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	9.52	0	0.00	0	0.00	2	2.90	17	0.88
	1	1.69	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.45	15	0.77
	0	0.00	1	2.27	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	44	2.27
	3	5.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.45	6	0.31
ผ้าบ้าน ปูนซีเมนต์/อิฐ สังกะสี ไม้ ไม้ไผ่/ไม้หาง อิฐปู/ไม้ ไม้หญ้าคา/จาก ฟาก เบาะ	59	100.00	44	100.00	41	100.00	51	100.00	29	100.00	21	100.00	44	100.00	33	100.00	69	100.00	1,937	100.00
	6	10.17	3	6.82	15	36.59	6	11.76	2	6.90	1	4.76	2	4.55	0	0.00	2	2.90	233	12.03
	0	0.00	0	0.00	1	2.44	0	0.00	0	0.00	1	4.76	0	0.00	1	3.03	0	0.00	20	1.03
	32	54.24	39	88.64	14	34.15	35	68.63	19	65.52	18	85.71	39	88.64	32	96.97	60	86.96	1461	75.43
	19	32.20	1	2.27	2	4.88	3	5.88	7	24.14	1	4.76	1	2.27	0	0.00	1	1.45	151	7.80
	0	0.00	1	2.27	9	21.95	7	13.73	1	3.45	0	0.00	1	2.27	0	0.00	5	7.25	54	2.79
	2	3.39	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.27	0	0.00	1	1.45	11	0.57
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	6	0.31
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.05
พื้นบ้าน ปูนซีเมนต์/กระเบื้อง ไม้ ฟาก/ไม้ไผ่/ไม้หาง ดิน ไม้ปูน	59	100.00	44	100.00	41	100.00	51	100.00	29	100.00	21	100.00	44	100.00	33	100.00	69	100.00	1,934	100.00
	11	18.64	9	20.45	18	43.90	22	43.14	9	31.03	5	23.81	2	4.55	9	27.27	10	14.49	462	23.89
	23	38.98	26	59.09	12	29.27	15	29.41	9	31.03	3	14.29	24	54.55	19	57.58	45	65.22	982	50.78
	5	8.47	2	4.55	1	2.44	1	1.96	4	13.79	1	4.76	4	9.09		0.00	1	1.45	134	6.93
	19	32.20	6	13.64	2	4.88	6	11.76	6	20.69	12	57.14	13	29.55	4	12.12	8	11.59	312	16.13
	1	1.69	1	2.27	8	19.51	7	13.73	1	3.45	0	0.00	1	2.27	1	3.03	5	7.25	44	2.28

ที่มา : จากการศึกษาภาคสนาม พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 12 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์และลักษณะส่ว

ลักษณะส่ว	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์ห้วยโป่ง		ศูนย์ห้วยน้ำริน		ศูนย์ห้วยน้ำตุ่น		ศูนย์บึงคำ		ศูนย์แม่สะเรียง		ศูนย์แม่ลาน้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ส่วเต็ม	12	92.31	24	70.59	81	69.23	25	96.15	39	73.58	45	78.95
ส่วซึกโครก	0	0.00	0	0.00	1	0.85	0	0.00	1	1.89	0	0.00
ส่วหลุม	1	7.69	6	17.65	1	0.85	1	3.85	1	1.89	2	3.51
ไม่มีส่ว	0	0.00	4	11.76	34	29.06	0	0.00	12	22.64	10	17.54
รวม	13	100.00	34	100.00	117	100.00	26	100.00	53	100.00	57	100.00

ตารางผนวกที่ 12 (ต่อ)

ลักษณะส่ว	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์แม่สะเรียง		ศูนย์ห้วยลึก		ศูนย์อ่างช้าง		ศูนย์อินทนนท์		ศูนย์ขุนวาง		ศูนย์แม่แอ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ส่วเต็ม	28	96.55	21	91.30	32	74.42	45	70.31	25	83.33	44	84.62
ส่วซึกโครก	0	0.00	2	8.70	1	2.33	1	1.56	0	0.00	1	1.92
ส่วหลุม	1	3.45	0	0.00	5	11.63	17	26.56	4	13.33	1	1.92
ไม่มีส่ว	0	0.00	0	0.00	5	11.63	1	1.56	1	3.33	6	11.54
รวม	29	100.00	23	100.00	43	100.00	64	100.00	30	100.00	52	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 12 (ต่อ)

ลักษณะส้วม	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์ป่าเมียง		พระบาทห้วยต้ม		ศูนย์แม่เฒ่า		ศูนย์วัดจันทร์		ศูนย์แม่หลอด		ศูนย์หมอกจ๋าม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ส้วมทีม	69	93.24	102	92.73	37	84.09	63	80.77	9	75.00	87	85.29
ส้วมชักโครก	1	1.35	0	0.00	0	0.00	1	1.28	0	0.00	2	1.96
ส้วมหลุม	2	2.70	6	5.45	2	4.55	4	5.13	1	8.33	3	2.94
ไม่มีส้วม	2	2.70	2	1.82	5	11.36	10	12.82	2	16.67	10	9.80
รวม	74	100.00	110	100.00	44	100.00	78	100.00	12	100.00	102	100.00

ตารางผนวกที่ 12 (ต่อ)

ลักษณะส้วม	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์ห้วยแล้ง		ศูนย์ตีนตก		ศูนย์แม่ทาเหนือ		ศูนย์ห้วยส้มป่อย		ศูนย์แม่ปูนหลวง		ศูนย์แกน้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ส้วมทีม	42	87.50	48	96.00	195	96.06	27	77.14	31	68.89	36	83.72
ส้วมชักโครก	1	2.08	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ส้วมหลุม	3	6.25	1	2.00	2	0.99	6	17.14	2	4.44	1	2.33
ไม่มีส้วม	2	4.17	1	2.00	6	2.96	2	5.71	12	26.67	6	13.95
รวม	48	100.00	50	100.00	203	100.00	35	100.00	45	100.00	43	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 12 (ต่อ)

ลักษณะสั้ว	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ									
	ศูนย์แม่สะป็อก		ศูนย์ห้วยเสียว		ศูนย์ทุ่งเรง		ศูนย์ทุ่งรา		ศูนย์แม่สำไหม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สั้วที่มี	38	86.36	40	97.56	49	96.08	26	92.86	16	76.19
สั้วมีหักโคก	0	0.00	0	0.00	1	1.96	1	3.57	1	4.76
สั้วหมด	6	13.64	0	0.00	0	0.00	1	3.57	1	4.76
ไม่มีสั้ว	0	0.00	1	2.44	1	1.96	0	0.00	3	14.29
รวม	44	100.00	41	100.00	51	100.00	28	100.00	21	100.00
									41	100.00

ตารางผนวกที่ 12 (ต่อ)

ลักษณะส้วม	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ						รวมทั้งหมด	
	ศูนย์ปางตะ		ศูนย์ทุ่งหลวง					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ส้วมซึม	29	87.88	64	92.75	1,631	85.26		
ส้วมชักโครก	2	6.06	0	0.00	20	1.05		
ส้วมหลุม	1	3.03	1	1.45	104	5.44		
ไม่มีส้วม	1	3.03	4	5.80	158	8.26		
รวม	33	100.00	69	100.00	1,913	100.00		

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 13 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์และการมีไฟฟ้าใช้

การมีไฟฟ้าใช้	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์ห้วยโป่ง		ศูนย์ห้วยน้ำริน		ศูนย์ห้วยน้ำขุน		ศูนย์บึงคำ		ศูนย์แม่สระเรียง		ศูนย์แม่ลาน้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	3	23.08	5	14.71	39	32.50	3	10.71	23	43.40	7	12.07
มี	10	76.92	29	85.29	81	67.50	25	89.29	30	56.60	51	87.93
รวม	13	100.00	34	100.00	120	100.00	28	100.00	53	100.00	58	100.00

ตารางผนวกที่ 13 (ต่อ)

การมีไฟฟ้าใช้	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์ม่อนเงาะ		ศูนย์ห้วยลึก		ศูนย์อ่างทอง		ศูนย์อินทนนท์		ศูนย์ขุนวาง		ศูนย์แม่แฝ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	0	0.00	0	0.00	4	9.30	47	70.15	0	0.00	11	20.75
มี	30	100.00	23	100.00	39	90.70	20	29.85	30	100.00	42	79.25
รวม	30	100.00	23	100.00	43	100.00	67	100.00	30	100.00	53	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 13 (ต่อ)

การมีไฟฟ้าใช้	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์ป่าเมียง		พระบาทห้วยต้ม		ศูนย์แม่เฒ่า		ศูนย์วัดจันทร์		ศูนย์แม่หลอด		ศูนย์หมอกจ๋าม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	0	0.00	8	7.27	42	95.45	18	22.22	1	8.33	11	10.38
มี	74	100.00	102	92.73	2	4.55	63	77.78	11	91.67	95	89.62
รวม	74	100.00	110	100.00	44	100.00	81	100.00	12	100.00	106	100.00

ตารางผนวกที่ 13 (ต่อ)

การมีไฟฟ้าใช้	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์ห้วยแล้ง		ศูนย์ดินดก		ศูนย์แม่ทาเหนือ		ห้วยส้มป่อย		ศูนย์แม่ปูนหลวง		ศูนย์แก่น้อย		ศูนย์หนองเตียว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	8	16.33	7	13.46	1	0.49	23	65.71	10	22.22	0	0.00	5	8.47
มี	41	83.67	45	86.54	204	99.51	12	34.29	35	77.78	43	100.00	54	91.53
รวม	49	100.00	52	100.00	205	100.00	35	100.00	45	100.00	43	100.00	59	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 13 (ต่อ)

การไฟฟ้าใช้	สื่อศูนย์พัฒนาฯ														รวมทั้งหมด	
	ศูนย์ห้วยเสียว		ศูนย์ทุ่งเริง		ศูนย์ทุ่งเรา		ศูนย์แม่สไลใหม่		ศูนย์ขุนแปะ		ศูนย์ปางตะ		ศูนย์ทุ่งหลวง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	1	2.44	0	0.00	0	0.00	1	4.76	6	13.64	0	0.00	9	13.04	304	15.65
มี	40	97.56	51	100.00	29	100.00	20	95.24	38	86.36	33	100.00	60	86.96	1,639	84.35
รวม	41	100.00	51	100.00	29	100.00	21	100.00	44	100.00	33	100.00	69	100.00	1,943	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 14 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์และประโยชน์จากการใช้ไฟฟ้า

ประโยชน์จากการใช้ไฟฟ้า	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์ห้วยโป่ง		ศูนย์ห้วยน้ำริน		ศูนย์ห้วยน้ำขุ่น		ศูนย์ปึงคำ		ศูนย์แม่สะเรียง		ศูนย์แม่ลาน้อย		ศูนย์ปางลุ่ม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ให้แสงสว่าง														
ใช้	10	76.92	28	82.35	80	67.23	26	92.86	29	54.72	50	86.21	35	77.78
รวม	10	76.92	28	82.35	80	67.23	26	92.86	29	54.72	50	86.21	35	77.78
เครื่องใช้ไฟฟ้า														
ใช้	7	53.85	15	44.12	39	32.50	21	75.00	9	16.98	13	22.41	18	40.00
รวม	13	100.00	34	100.00	120	100.00	28	100.00	53	100.00	58	100.00	45	100.00
นุ่งต้ม														
ใช้	4	30.77	12	35.29	22	18.33	14	50.00	5	9.43	10	17.24	9	20.00
รวม	13	100.00	34	100.00	120	100.00	28	100.00	53	100.00	58	100.00	45	100.00
ใช้ใบอุตสาหกรรม														
ใช้	0	0.00	0	0.00	7	5.83	1	3.57	1	1.89	3	5.17	4	8.89
รวม	13	100.00	34	100.00	120	100.00	28	100.00	53	100.00	58	100.00	45	100.00
ใช้ไฟฟ้าอื่น ๆ														
ใช้เพื่อวิทยุ	1	7.69	2	5.88	6	5.00	0	0.00	2	3.77	0	0.00	0	0.00
ใช้เพื่อเตารีดไฟฟ้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ใช้เพื่อร้านค้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ใช้เพื่อปั๊มน้ำ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ใช้เพื่อเครื่องซักผ้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	13	100.00	34	100.00	120	100.00	28	100.00	53	100.00	58	100.00	45	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 14 (ต่อ)

ประโยชน์จาก การใช้ไฟฟ้า	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์ม่อนเงาะ		ศูนย์ห้วยลึก		ศูนย์อ่างช้าง		ศูนย์อินทนนท์		ศูนย์ขุนวาง		ศูนย์แม่สะ		ศูนย์หนองหอย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ให้แสงสว่าง														
ใช้	30	100.00	23	100.00	38	88.37	20	29.85	30	100.00	43	81.13	37	100.00
รวม	30	100.00	23	100.00	38	88.37	20	29.85	30	100.00	43	81.13	37	100.00
เครื่องใช้ไฟฟ้า														
ใช้	28	93.33	22	95.65	24	55.81	17	25.37	20	66.67	24	45.28	33	89.19
รวม	30	100.00	23	100.00	43	100.00	67	100.00	30	100.00	53	100.00	37	100.00
หุงต้ม														
ใช้	19	63.33	12	52.17	19	44.19	14	20.90	18	60.00	20	37.74	23	62.16
รวม	30	100.00	23	100.00	43	100.00	67	100.00	30	100.00	53	100.00	37	100.00
ใช้โน้ตบุ๊กสำหรับ														
ใช้	0	0.00	0	0.00	1	2.33	2	2.99	2	6.67	9	16.98	5	13.51
รวม	30	100.00	23	100.00	43	100.00	67	100.00	30	100.00	53	100.00	37	100.00
ใช้ไฟฟ้าอื่นๆ														
ใช้เพื่อวิทยุ	0	0.00	1	4.35	1	2.33	1	1.49	0	0.00	1	1.89	0	0.00
ใช้เพื่อเตารีดไฟฟ้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.49	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ใช้เพื่อร้านค้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ใช้เพื่อปั๊มน้ำ	0	0.00	1	4.35	0	0.00	2	2.99	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ใช้เพื่อเครื่องซักผ้า	0	0.00	1	4.35	0	0.00	1	1.49	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	30	100.00	23	100.00	43	100.00	67	100.00	30	100.00	53	100.00	32	100.00

ที่มา : จากกาสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 14 (ต่อ)

ประโยชน์จากการใช้ไฟฟ้า	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์ป่าเมียง		ศพระบาทห้วยต้ม		ศูนย์แม่เฒ่า		ศูนย์วัดจันทร์		ศูนย์แม่หลอด		ศูนย์หมอกจ๋าม		ศูนย์สะเงะ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ให้แสงสว่าง														
ใช้	71	95.95	102	92.73	1	2.27	62	74.70	11	91.67	96	90.57	59	95.16
รวม	71	95.95	102	92.73	1	2.27	62	74.70	11	91.67	96	90.57	59	95.16
เครื่องใช้ไฟฟ้า														
ใช้	59	79.73	84	76.36	0	0.00	34	40.96	6	50.00	76	71.70	58	93.55
รวม	74	100.00	110	100.00	44	100.00	83	100.00	12	100.00	106	100.00	62	100.00
หุงต้ม														
ใช้	41	56.16	53	48.18	0	0.00	19	22.89	4	33.33	34	32.08	32	51.61
รวม	73	100.00	110	100.00	44	100.00	83	100.00	12	100.00	106	100.00	62	100.00
ใช้ในอุตสาหกรรม														
ใช้	8	10.81	7	6.36	0	0.00	9	10.84	2	16.67	2	1.89	1	1.61
รวม	74	100.00	110	100.00	44	100.00	83	100.00	12	100.00	106	100.00	62	100.00
ใช้ไฟฟ้าอื่นๆ														
ใช้เพื่อวิทยุ	3	4.05	22	20.00	0	0.00	2	2.41	0	0.00	6	5.66	0	0.00
ใช้เพื่อเตารีดไฟฟ้า	0	0.00	1	0.91	0	0.00	1	1.20	0	0.00	15	14.15	0	0.00
ใช้เพื่อร้านค้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.94	0	0.00
ใช้เพื่อปั๊มน้ำ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	3.23
ใช้เพื่อเครื่องซักผ้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.94	0	0.00
รวม	74	100.00	110	100.00	44	100.00	83	100.00	12	100.00	106	100.00	62	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 14 (ต่อ)

ประโยชน์จากการใช้ไฟฟ้า	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์ห้วยแสง		ศูนย์ดินดก		ศูนย์แม่ทาเหนือ		ศูนย์ห้วยส้มป่อย		ศูนย์แม่ปูนหลวง		ศูนย์แก่นน้อย		ศูนย์หนองเขียว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ให้แสงสว่าง														
ใช้	41	83.67	46	88.46	201	98.05	12	34.29	35	77.78	43	100.00	55	93.22
รวม	41	83.67	46	88.46	201	98.05	12	34.29	35	77.78	43	100.00	55	93.22
เครื่องใช้ไฟฟ้า														
ใช้	19	38.78	45	86.54	197	96.10	4	11.43	23	51.11	33	76.74	25	42.37
รวม	49	100.00	52	100.00	205	100.00	35	100.00	45	100.00	43	100.00	59	100.00
หุงต้ม														
ใช้	7	14.29	23	44.23	81	39.51	5	14.29	6	13.33	34	79.07	17	28.81
รวม	49	100.00	52	100.00	205	100.00	35	100.00	45	100.00	43	100.00	59	100.00
ใช้ในอุตสาหกรรม														
ใช้	0	0.00	1	1.92	2	0.98	0	0.00	1	2.22	0	0.00	1	1.69
รวม	49	100.00	52	100.00	205	100.00	35	100.00	45	100.00	43	100.00	59	100.00
ใช้ไฟฟ้าอื่นๆ														
ใช้เพื่อวิทยุ	13	26.53	1	1.92	12	5.85	0	0.00	0	0.00	2	4.65	1	1.69
ใช้เพื่อเตารีดไฟฟ้า	0	0.00	0	0.00	1	0.49	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ใช้เพื่อร้านค้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ใช้เพื่อปั้มน้ำ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ใช้เพื่อเครื่องซักผ้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	49	100.00	52	100.00	205	100.00	35	100.00	45	100.00	43	100.00	59	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 14 (ต่อ)

ประโยชน์จาก การใช้ไฟฟ้า	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ																รวมทั้งหมด	
	ศูนย์แม่สะป๊อก		ศูนย์ห้วยเดียว		ศูนย์ทุ่งเริง		ศูนย์ทุ่งเรา		ศูนย์แม่สำใหม่		ศูนย์ขุนแปะ		ศูนย์ปางตะ		ศูนย์ทุ่งหลวง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ให้แสงสว่าง																		
ใช้	44	100.0	40	97.56	51	100.0	29	100.0	20	95.24	38	86.36	33	100.0	60	86.96	1629	83.80
รวม	44	100.0	40	97.56	51	100.0	29	100.0	20	95.24	38	86.36	33	100.0	60	86.96	1629	83.80
เครื่องใช้ไฟฟ้า																		
ใช้	34	77.27	37	90.24	45	88.24	25	86.21	11	52.38	12	27.27	24	72.73	40	57.97	1181	60.72
รวม	44	100.0	41	100.0	51	100.0	29	100.0	21	100.0	44	100.0	33	100.0	69	100.00	1945	100.0
หุงต้ม																		
ใช้	23	52.27	23	56.10	27	52.94	18	62.07	11	52.38	6	13.64	16	48.48	14	20.29	695	35.75
รวม	44	100.0	41	100.0	51	100.0	29	100.0	21	100.0	44	100.0	33	100.0	69	100.00	1944	100.0
ใช้ในอุตสาหกรรม																		
ใช้	2	4.55	2	4.88	0	0.00	0	0.00	1	4.76	5	11.36	6	18.75	19	27.54	104	5.35
รวม	44	100.0	41	100.0	51	100.0	29	100.0	21	100.0	44	100.0	32	100	69	100.00	1944	100.0
ใช้ไฟฟ้าอื่นๆ																		
ใช้เพื่อวิทยุ	0	0.00	3	7.32	2	3.92	0	0.00	5	23.81	3	6.82	2	6.06	2	2.90	94	4.85
ใช้เพื่อเตาหุงต้มไฟฟ้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.27	0	0.00	0	0.00	20	1.03
ใช้เพื่อร้านค้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.05
ใช้เพื่อปั๊มน้ำ	0	0.00	0	0.00	2	3.92	1	3.45	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	8	0.41
ใช้เพื่อเครื่องจักรไฟฟ้า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	0.15
รวม	44	100.0	41	100.0	51	100.0	29	100.0	21	100.0	44	100.0	33	100.0	69	100.00	1940	100.0

ที่มา : จากการศึกษาเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 15 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์พัฒนาและแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	ชื่อศูนย์พัฒนา											
	ศูนย์ห้วยโป่ง		ศูนย์ห้วยนาริน		ศูนย์ห้วยน้ำปูน		ศูนย์บึงคำ		ศูนย์แม่ตะเรียง		ศูนย์แม่ลาน้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งน้ำเดิม	0	0.00	1	2.94	1	0.83	0	0.00	0	0.00	0	0.00
น้ำขุด	3	23.08	2	5.88	1	0.83	0	0.00	0	0.00	1	1.72
น้ำฝน	1	7.69	2	5.88	24	20.00	1	3.57	0	0.00	0	0.00
บ่อน้ำตื้น	0	0.00	2	5.88	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
น้ำบาดาล	9	69.23	24	70.59	93	77.50	27	96.43	53	100.00	52	89.66
น้ำประปา	0	0.00	0	0.00	1	0.83	0	0.00	0	0.00	0	0.00
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
บ่อน้ำตื้นน้ำฝน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
น้ำฝนน้ำประปา	0	0.00	1	2.94	0	0.00	0	0.00	0	0.00	5	8.62
อื่นๆ	0	0.00	2	5.88	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	13	100.00	34	100.00	120	100.00	28	100.00	53	100.00	58	100.00
แหล่งน้ำใหม่	1	7.69	0	0.00	1	0.83	0	0.00	0	0.00	0	0.00
น้ำขุด	2	15.38	2	5.88	1	0.83	0	0.00	1	1.89	1	1.72
น้ำฝน	1	7.69	0	0.00	10	8.33	0	0.00	2	3.77	1	1.72
บ่อน้ำตื้น	0	0.00	2	5.88	1	0.83	0	0.00	1	1.89	0	0.00
น้ำบาดาล	9	69.23	26	76.47	107	89.17	28	100.00	48	90.57	53	91.38
น้ำประปา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.89	0	0.00
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	0	0.00	1	2.94	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
บ่อน้ำตื้นน้ำฝน	0	0.00	1	2.94	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	5.17
น้ำฝนน้ำประปา	0	0.00	2	5.88	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	13	100.00	34	100.00	120	100.00	28	100.00	53	100.00	58	100.00

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ.2543

ตารางผนวกที่ 15 (ต่อ)

แหล่งน้ำ	ข้อมูลพัฒนา													
	ศูนย์ม่อนเงาะ		ศูนย์ห้วยลึก		ศูนย์อ่างทอง		ศูนย์อินทนนท์		ศูนย์ขุนวาง		ศูนย์แม่แจ่ม		ศูนย์หนองหอย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งน้ำเดิม														
น้ำขาด	0	0.00	11	50.00	1	2.33	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	10.81
น้ำฝน	0	0.00	3	13.64	1	2.33	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	10.81
บ่อน้ำตื้น	2	6.67	6	27.27	2	4.65	0	0.00	1	3.33	0	0.00	8	21.62
น้ำบาดาล	1	3.33	1	4.55	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.70
น้ำประปา	26	86.67	1	4.55	37	86.05	67	100.00	29	96.67	52	100.00	19	51.35
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
บ่อน้ำตื้น + น้ำฝน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
น้ำฝน + น้ำประปา	1	3.33	0	0.00	1	2.33	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	1	2.33	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.70
รวม	30	100.00	22	100.00	43	100.00	67	100.00	30	100.00	52	100.00	37	100.00
แหล่งน้ำใหม่														
น้ำขาด	0	0.00	1	4.76	1	2.33	0	0.00	1	3.33	0	0.00	1	2.70
น้ำฝน	0	0.00	0	0.00	1	2.33	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.70
บ่อน้ำตื้น	1	3.33	5	23.81	3	6.98	0	0.00	1	3.33	0	0.00	7	18.92
น้ำบาดาล	2	6.67	1	4.76	0	0.00	0	0.00	1	3.33	0	0.00	2	5.41
น้ำประปา	27	90.00	11	52.38	37	86.05	67	100.00	27	90.00	52	208.00	25	67.57
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
บ่อน้ำตื้น + น้ำฝน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
น้ำฝน + น้ำประปา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.70
อื่นๆ	0	0.00	3	14.29	1	2.33	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	30	100.00	21	100.00	43	100.00	67	100.00	30	100.00	52	208.00	37	100.00

ที่มา : จากการจัดทำข้อมูลน้ำดื่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 15 (ต่อ)

แหล่งน้ำ	ชื่อศูนย์พัฒนา											
	ศูนย์ป่าเมือง		ศูนย์พระบาทห้วยต้ม		ศูนย์แม่ใจ		ศูนย์วัดจันทร์		ศูนย์แม่หลอด		ศูนย์หนองจ๋าม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งน้ำดื่ม												
น้ำผุด	0	0.00	0	0.00	1	2.27	0	0.00	0	0.00	22	20.95
น้ำฝน	0	0.00	6	5.45	1	2.27	8	9.76	1	8.33	0	0.00
บ่อน้ำตื้น	0	0.00	84	76.36	2	4.55	24	29.27	5	41.67	33	31.43
น้ำบาดาล	0	0.00	2	1.82	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	2.86
น้ำประปา	74	100.00	10	9.09	40	90.91	37	45.12	5	41.67	45	42.86
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	0	0.00	5	4.55	0	0.00	6	7.32	1	8.33	0	0.00
บ่อน้ำตื้น/น้ำฝน	0	0.00	2	1.82	0	0.00	6	7.32	0	0.00	1	0.95
น้ำฝน/น้ำประปา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.22	0	0.00	0	0.00
อื่นๆ	0	0.00	1	0.91	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.95
รวม	74	100.00	110	100.00	44	100.00	82	100.00	12	100.00	105	100.00
แหล่งน้ำใช้												
น้ำผุด	1	1.35	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
น้ำฝน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	3.66	0	0.00	0	0.00
บ่อน้ำตื้น	0	0.00	59	53.64	2	4.65	3	3.66	0	0.00	41	39.81
น้ำบาดาล	32	43.24	3	2.73	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	3.88
น้ำประปา	40	54.05	36	32.73	40	93.02	69	84.15	9	75.00	56	54.37
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	0	0.00	10	9.09	0	0.00	3	3.66	3	25.00	1	0.97
บ่อน้ำตื้น/น้ำฝน	0	0.00	1	0.91	0	0.00	3	3.66	0	0.00	1	0.97
น้ำฝน/น้ำประปา	1	1.35	0	0.00	1	2.33	1	1.22	0	0.00	0	0.00
อื่นๆ	0	0.00	1	0.91	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	74	100.00	110	100.00	43	100.00	82	100.00	12	100.00	103	100.00

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูลหมู่บ้าน พ.ศ.2543

ตารางผนวกที่ 15 (ต่อ)

แหล่งน้ำ	ข้อมูลพัฒนา													
	ศูนย์ห้วยแล้ง		ศูนย์ต้นตอ		ศูนย์แม่ทาเหนือ		ศูนย์ห้วยส้มป่อย		ศูนย์แม่ปูลอง		ศูนย์แก่น้อย		ศูนย์หนองเขียว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งน้ำเดิม														
น้ำขาด	0	0.00	1	1.92	12	5.85	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.69
น้ำฝน	0	0.00	0	0.00	1	0.49	0	0.00	3	6.67	0	0.00	5	8.47
บ่อน้ำตื้น	14	28.57	0	0.00	79	38.54	1	2.86	3	6.67	3	6.98	29	49.15
น้ำบาดาล	0	0.00	0	0.00	36	17.56	1	2.86	0	0.00	1	2.33	0	0.00
น้ำประปา	35	71.43	50	96.15	72	35.12	33	94.29	37	82.22	33	76.74	22	37.29
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	0	0.00	0	0.00	4	1.95	0	0.00	0	0.00	2	4.65	0	0.00
บ่อน้ำตื้นน้ำฝน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
น้ำฝนน้ำประปา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	9.30	1	1.69
อื่นๆ	0	0.00	1	1.92	1	0.49	0	0.00	2	4.44	0	0.00	1	1.69
รวม	49	100.00	52	100.00	205	100.00	35	100.00	45	100.00	43	100.00	59	100.00
แหล่งน้ำใหม่														
น้ำขาด	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.69
น้ำฝน	0	0.00	0	0.00	2	0.98	0	0.00	2	4.44	0	0.00	3	5.08
บ่อน้ำตื้น	8	16.33	0	0.00	67	32.68	1	2.86	3	6.67	3	6.98	29	49.15
น้ำบาดาล	0	0.00	1	1.92	35	17.07	3	8.57	0	0.00	1	2.33	0	0.00
น้ำประปา	41	83.67	50	96.15	95	46.34	31	88.57	37	82.22	36	83.72	24	40.68
บ่อน้ำตื้น + น้ำประปา	0	0.00	0	0.00	5	2.44	0	0.00	0	0.00	1	2.33	1	1.69
บ่อน้ำตื้นน้ำฝน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
น้ำฝนน้ำประปา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.33	0	0.00
อื่นๆ	0	0.00	1	1.92	1	0.49	0	0.00	3	6.67	1	2.33	1	1.69
รวม	49	100.00	52	100.00	205	100.00	35	100.00	45	100.00	43	100.00	59	100.00
รวม														
	41	100.00	41	100.00	44	100.00	44	100.00	41	100.00	41	100.00	41	100.00

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ.2543

ตารางผนวกที่ 15 (ต่อ)

แหล่งน้ำ	ข้อมูลพัฒนา												รวมทั้งหมด	
	ศูนย์ทุ่งเริง		ศูนย์ทุ่งเรา		ศูนย์แม่สำไหม		ศูนย์ขุนแปะ		ศูนย์ปางดะ		ศูนย์ทุ่งหลวง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งน้ำเดิม														
น้ำชาด	3	5.88	0	0.00	0	0.00	1	2.27	0	0.00	0	0.00	79	4.07
น้ำฝน	3	5.88	1	3.45	4	19.05	0	0.00	6	18.18	0	0.00	58	2.99
บ่อน้ำต้น	30	58.82	5	17.24	1	4.76	9	20.45	2	6.06	21	30.43	455	23.44
น้ำบาดาล	1	1.96	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	56	2.89
น้ำปะปา	9	17.65	20	68.97	15	71.43	30	68.18	22	66.67	42	60.87	1,214	62.55
บ่อน้ำต้น + น้ำปะปา	0	0.00	1	3.45	0	0.00	3	6.82	1	3.03	3	4.35	29	1.49
บ่อน้ำต้นน้ำฝน	1	1.96	0	0.00	0	0.00	1	2.27	0	0.00	2	2.90	13	0.67
น้ำฝนน้ำปะปา	3	5.88	1	3.45	0	0.00	0	0.00	2	6.06	1	1.45	21	1.08
อื่นๆ	1	1.96	1	3.45	1	4.76	0	0.00	0	0.00	0	0.00	16	0.82
รวม	51	100.00	29	100.00	21	100.00	44	100.00	33	100.00	69	100.00	1,941	100.00
แหล่งน้ำใหม่														
น้ำชาด	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	9	0.46
น้ำฝน	0	0.00	0	0.00	4	19.05	0	0.00	0	0.00	0	0.00	24	1.24
บ่อน้ำต้น	19	66.95	3	10.34	3	14.29	9	20.45	0	0.00	10	14.49	338	17.45
น้ำบาดาล	1	9.56	1	3.45	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	106	5.47
น้ำปะปา	27	119.56	23	79.31	12	57.14	33	75.00	31	93.94	51	73.91	1,386	71.55
บ่อน้ำต้น + น้ำปะปา	3	0.90	0	0.00	0	0.00	1	2.27	1	3.03	1	1.45	31	1.60
บ่อน้ำต้นน้ำฝน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.27	1	3.03	1	1.45	9	0.46
น้ำฝนน้ำปะปา	1	0.00	1	3.45	1	4.76	0	0.00	0	0.00	1	1.45	13	0.67
อื่นๆ	0	0.00	1	3.45	1	4.76	0	0.00	0	0.00	5	7.25	21	1.08
รวม	51	196.08	29	100.00	21	100.00	44	100.00	33	100.00	69	100.00	1,937	100.00

ที่มา : จากการจัดทำฐานข้อมูลน้ำดื่ม ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 16 ขนาดการถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อครัวเรือน(ไร่)จำแนกตามศูนย์

รายการ	ห้วยโป่ง	ห้วยน้ำริน	ห้วยน้ำปูน	บึงคำ	แม่สะเรียง	แม่ลาน้อย	ปางอ้อย	ม่อนเงาะ	ห้วยลึก	อ่างช้าง	อินทนนท์	ขุนวาง	แม่แฮ	หนองหอย	ป่าเมือง	พระบาทห้วยต้ม	แม่โถ	วัดจันทร์	แม่หลอด	หมอกจำ	สะวิงะ
พื้นที่ถือครองรวม	18.77	17.58	23.98	20.00	10.65	12.60	30.80	22.70	14.39	18.14	10.51	12.93	16.09	10.70	22.81	9.20	21.43	8.08	7.08	9.98	10.94
พื้นที่ถือครองเกิน 10 ปี	1.62	0.52	5.08	1.50	0.00	0.53	0.76	1.73	0.43	1.56	0.00	0.13	0.53	0.35	0.69	1.65	1.30	0.96	0.17	0.54	0.85
พื้นที่จับจอง 1-3 ปี	0.00	0.30	0.10	0.00	0.11	0.34	0.00	0.37	0.00	0.14	0.01	0.07	0.06	0.11	0.15	0.02	0.14	0.06	0.00	0.55	0.48
พื้นที่จับจอง 4-5 ปี	0.00	0.94	0.18	0.00	0.13	0.00	0.00	0.40	0.00	0.09	0.03	0.67	0.23	0.11	0.47	0.04	0.30	0.08	0.00	0.13	0.00
พื้นที่จับจอง 6-10 ปี	0.62	1.76	1.11	1.00	0.56	0.10	0.73	0.80	0.43	1.79	0.00	0.33	0.21	0.51	0.86	0.05	0.27	0.12	0.00	0.42	0.39
พื้นที่จับจองเกิน 10 ปี	1.54	3.52	8.17	6.39	1.46	0.57	4.30	2.53	1.83	8.30	0.19	1.93	3.23	3.65	2.28	0.85	2.70	0.82	3.58	2.51	0.87
พื้นที่จัดสรร 1-3 ปี	0.08	0.00	0.00	0.14	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.12	0.00	0.00	0.00	0.00	0.09	0.21	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
พื้นที่จัดสรร 4-5 ปี	0.00	0.00	0.05	0.25	0.00	0.16	0.00	0.00	0.00	0.05	0.06	0.00	0.00	0.00	0.00	0.27	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
พื้นที่ชลประทาน	2.85	3.38	2.15	0.75	0.67	1.33	3.60	4.43	1.43	1.41	0.00	1.13	0.79	2.49	1.24	0.27	0.98	1.77	3.33	1.49	0.27

ตารางผนวกที่ 16 (ต่อ)

รายการ	ห้วยแล้ง	ดินดก	แม่ทาเหนือ	ห้วยส้มป่อย	แม่ปูนหลวง	แกบ้อย	หนองเขียว	แม่สะป๊อก	ห้วยเสียว	ทุ่งเริง	ทุ่งเรา	ห้วยผักไผ่	แม่สำไหม	ขุนแปะ	ปางตะ	ทุ่งหลวง	รวมเฉลี่ย
พื้นที่ถือครองรวม	17.49	17.96	7.00	8.51	35.36	29.95	16.88	8.25	12.37	11.43	8.73	4.57	16.76	12.68	7.82	8.72	14.31
พื้นที่ถือครองเกิน 10 ปี	1.98	2.65	0.19	0.03	2.24	1.56	1.08	0.77	0.00	0.00	0.13	0.38	0.81	0.34	0.33	0.10	1.04
พื้นที่จับจอง 1-3 ปี	0.14	0.13	0.11	0.06	0.02	0.05	0.12	0.00	0.10	0.21	0.03	0.24	0.00	0.09	0.00	0.00	0.14
พื้นที่จับจอง 4-5 ปี	0.61	0.13	0.11	0.06	0.02	0.05	0.12	0.00	0.10	0.21	0.03	0.24	0.00	0.09	0.00	0.00	0.14
พื้นที่จับจอง 6-10 ปี	0.37	0.27	0.30	0.09	0.29	0.26	0.25	0.39	0.02	0.29	0.37	0.08	0.43	0.00	0.36	0.00	0.18
พื้นที่จับจอง 6-10 ปี	0.37	0.27	0.30	0.43	1.11	1.74	0.97	0.30	0.90	0.71	0.00	0.73	1.05	0.00	0.39	0.13	0.53
พื้นที่จับจองเกิน 10 ปี	9.33	2.02	4.02	1.57	5.47	9.26	6.05	1.70	3.78	3.50	1.93	1.68	5.48	1.91	0.88	2.01	3.32
พื้นที่จับจองเกิน 10 ปี	9.33	2.02	4.02	1.57	5.47	9.26	6.05	1.70	3.78	3.50	1.93	1.68	5.48	1.91	0.88	2.01	3.32
พื้นที่จัดสรร 1-3 ปี	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.00	0.00	0.07	0.08	0.00	0.00	0.15	0.00	0.03
พื้นที่จัดสรร 4-5 ปี	0.14	0.00	0.04	0.00	0.18	0.00	0.14	0.00	0.00	0.00	0.00	0.05	0.00	0.00	0.39	0.00	0.05
พื้นที่จัดสรร 4-5 ปี	0.14	0.00	0.04	0.00	0.18	0.00	0.14	0.00	0.00	0.00	0.00	0.05	0.00	0.00	0.39	0.00	0.05
พื้นที่ชลประทาน	0.50	3.49	0.91	3.26	4.09	1.86	0.59	1.07	0.88	5.14	0.30	0.78	8.35	2.68	2.64	2.82	1.72

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 17 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามความพอเพียงในการมีที่ดินและศูนย์

รายการ	ความพอเพียงในที่ดิน						ปริมาณเฉลี่ยที่ดิน ที่ต้องการเพิ่ม
	พอเพียง		ไม่พอเพียง		รวม		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ชื่อศูนย์พัฒนาฯ							
ห้วยโป่ง	5	38.46	8	61.54	13	100.00	8.25
ห้วยน้ำริน	17	50.00	17	50.00	34	100.00	8.76
ห้วยน้ำขุ่น	60	50.42	59	49.58	119	100.00	18.34
ปึงคำ	8	28.57	20	71.43	28	100.00	14.55
แม่สะเรียง	15	28.30	38	71.70	53	100.00	13.03
แม่ลาน้อย	16	27.59	42	72.41	58	100.00	14.07
ปางสูง	19	42.22	26	57.78	45	100.00	15.58
ม่อนเงาะ	23	79.31	6	20.69	29	100.00	8.50
ห้วยลึก	5	21.74	18	78.26	23	100.00	15.94
อ่างช้าง	14	33.33	28	66.67	42	100.00	13.61
อินทนนท์	28	41.79	39	58.21	67	100.00	9.18
ขุนวาง	15	50.00	15	50.00	30	100.00	6.27
แม่แอ	28	52.83	25	47.17	53	100.00	13.68
หนองหย	14	38.89	22	61.11	36	100.00	18.00
ปามียง	46	63.01	27	36.99	73	100.00	12.33
พระบาทห้วยต้ม	45	42.06	62	57.94	107	100.00	11.52
แม่โก	18	40.91	26	59.09	44	100.00	1.77
วัดจันทร์	28	33.73	55	66.27	83	100.00	8.84
แม่หลอด	8	66.67	4	33.33	12	100.00	8.75
หมอกจำ	31	29.81	73	70.19	104	100.00	10.12
วสะโงะ	21	34.43	40	65.57	61	100.00	13.20
ห้วยแล้ง	18	36.73	31	63.27	49	100.00	14.84
ดินตก	32	61.54	20	38.46	52	100.00	10.60
กมท่าเหนือ	92	44.88	113	55.12	205	100.00	6.76
ห้วยส้มป่อย	8	22.86	27	77.14	35	100.00	3.78
แม่ปูนหลวง	8	17.78	37	82.22	45	100.00	17.81
แกน้อย	20	46.51	23	53.49	43	100.00	25.17
หนองเขี้ยว	20	33.90	39	66.10	59	100.00	11.21
มละป็อก	22	50.00	22	50.00	44	100.00	8.86
ห้วยเสี้ยว	22	53.66	19	46.34	41	100.00	8.63
ทุ่งเริง	25	49.02	26	50.98	51	100.00	5.35
ทุ่งเรา	11	37.93	18	62.07	29	100.00	7.11
แม่สาใหม่	2	10.00	18	90.00	20	100.00	26.17
ขุนแปะ	15	34.88	28	65.12	43	100.00	6.21
ปางตะ	13	41.94	18	58.06	31	100.00	5.83
ทุ่งหลวง	16	23.19	53	76.81	69	100.00	9.60
รวม	788	40.83	1,142	59.17	1,930	100.00	11.58

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 18 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์พัฒนานและเหตุผลในการเพิ่มที่ดิน

เหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	ชื่อศูนย์พัฒนา											
	ศูนย์ช่วยเหลือ		ศูนย์ช่วยเหลือ		ศูนย์ช่วยเหลือ		ศูนย์ช่วยเหลือ		ศูนย์ช่วยเหลือ		ศูนย์ช่วยเหลือ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี	7	87.50	14	82.35	49	85.96	13	65.00	28	73.68	35	83.33
รวม	8	100.00	17	100.00	57	100.00	20	100.00	38	100.00	42	100.00
ดินเสื่อม	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	10.00	5	13.16	7	16.67
รวม	8	100.00	17	100.00	57	100.00	20	100.00	38	100.00	42	100.00
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก	3	37.50	4	23.53	24	42.11	8	40.00	12	31.58	12	28.57
รวม	8	100.00	17	100.00	57	100.00	20	100.00	38	100.00	42	100.00
ที่ดินเอาไปขาย	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	8	100.00	17	100.00	57	100.00	20	100.00	38	100.00	42	100.00
ที่ดินทำกินที่ราบ	0	0.00	0	0.00	3	5.26	0	0.00	1	2.63	4	9.52
รวม	8	100.00	17	100.00	57	100.00	20	100.00	38	100.00	42	100.00
เหตุผลที่อื่น ๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	5.00	1	2.63	2	4.76
ทำไร่นาสวนผสม	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ปลูกข้าว	0	0.00	0	0.00	1	1.96	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ไม่มีการจัดสรรที่หากิน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ต้องการรายได้เพิ่ม	0	0.00	0	0.00	1	1.96	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ต้องการให้รัฐจัดสรรให้	1	12.50	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	8	100.00	17	100.00	51	100.00	20	100.00	38	100.00	42	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 18 (ต่อ)

เหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์ปางดุง		ศูนย์ม่อนเงาะ		ศูนย์ห้วยลึก		ศูนย์อ่างทอง		ศูนย์อินทนนท์		ศูนย์ขุนวาง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี	19	73.08	5	83.33	12	66.67	24	85.71	22	56.41	12	80.00		
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี	26	100.00	6	100.00	18	100.00	28	100.00	39	100.00	15	100.00		
รวม														
ดินเสื่อม	3	11.54	0	0.00	3	16.67	0	0.00	1	2.56	2	13.33		
รวม	26	100.00	6	100.00	18	100.00	28	100.00	39	100.00	15	100.00		
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก	11	42.31	2	33.33	8	44.44	7	25.00	17	43.59	10	66.67		
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก	26	100.00	6	100.00	18	100.00	28	100.00	39	100.00	15	100.00		
รวม														
ที่ดินเอาไปขาย	1	3.85	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00		
ที่ดินเอาไปขาย	26	100.00	6	100.00	18	100.00	28	100.00	39	100.00	15	100.00		
รวม														
ที่ดินทำกินที่ราบ	0	0.00	0	0.00	3	16.67	5	17.86	0	0.00	0	0.00		
ที่ดินทำกินที่ราบ	26	100.00	6	100.00	18	100.00	28	100.00	39	100.00	15	100.00		
รวม														
เหตุผลที่อื่น ๆ	0	0.00	0	0.00	1	5.56	0	0.00	1	2.56	0	0.00		
ทำไร่สวนผสม	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	3.57	2	5.13	0	0.00		
ปลูกข้าว	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00		
ไม่มีการจัดสรรที่ทำกิน	0	0.00	0	0.00	2	11.11	2	7.14	0	0.00	0	0.00		
ต้องการรายได้เพิ่ม	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00		
ต้องการให้รัฐจัดสรรให้	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00		
รวม	26	100.00	6	100.00	18	100.00	28	100.00	39	100.00	15	100.00		

ที่มา : จากการจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 18 (ต่อ)

เหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์แม่เข		ศูนย์หนองหอย		ศูนย์ป่าเมือง		ศูนย์พระบาทห้วยต้ม		ศูนย์แม่โก		ศูนย์วัดจันทร์		ร้อยละ	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี														
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี	14	56.00	17	80.95	23	85.19	37	60.66	20	76.92	39	73.58		
รวม	25	100.00	21	100.00	27	100.00	61	100.00	26	100.00	53	100.00		
ดินเสื่อม														
ดินเสื่อม	0	0.00	9	42.86	1	3.70	3	4.92	4	15.38	1	1.89		
รวม	25	100.00	21	100.00	27	100.00	61	100.00	26	100.00	53	100.00		
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก														
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก	13	52.00	12	57.14	9	33.33	38	62.30	9	34.62	21	39.62		
รวม	25	100.00	21	100.00	27	100.00	61	100.00	26	100.00	53	100.00		
ที่ดินเอาไปขาย														
ที่ดินเอาไปขาย	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	3.85	0	0.00		
รวม	25	100.00	21	100.00	27	100.00	61	100.00	26	100.00	53	100.00		
ที่ดินทำกินที่ราบ														
ที่ดินทำกินที่ราบ	1	4.00	5	23.81	0	0.00	3	4.92	0	0.00	0	0.00		
รวม	25	100.00	21	100.00	27	100.00	61	100.00	26	100.00	53	100.00		
เหตุผลที่อื่น ๆ														
ทำไปสวนผสม	0	0.00	1	5.00	1	3.70	2	3.28	0	0.00	1	1.89		
ไปปลูกข้าว	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00		
ไม่มีการจัดสรรที่ทำกิน	0	0.00	1	5.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00		
ต้องการรายได้เพิ่ม	0	0.00	0	0.00	3	11.11	0	0.00	0	0.00	0	0.00		
ต้องการให้รัฐจัดสรรให้	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00		
รวม	25	100.00	20	100.00	27	100.00	61	100.00	25	100.00	53	100.00		

ที่มา : จากสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 18 (ต่อ)

ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
เหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	ศูนย์แม่หลอด		ศูนย์หมอกจาม		ศูนย์สระโงะ		ศูนย์ห้วยแล้ง		ศูนย์ตีนดก		ศูนย์แม่ทาเหนือ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี	3	75.00	57	79.17	40	100.00	24	77.42	10	50.00	93	83.04	
รวม	4	100.00	72	100.00	40	100.00	31	100.00	20	100.00	112	100.00	
ดินเสื่อม	0	0.00	1	1.39	0	0.00	2	6.45	0	0.00	5	4.42	
รวม	4	100.00	72	100.00	40	100.00	31	100.00	20	100.00	113	100.00	
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก	1	25.00	32	44.44	9	22.50	14	45.16	13	65.00	40	35.40	
รวม	4	100.00	72	100.00	40	100.00	31	100.00	20	100.00	113	100.00	
ที่ดินเอาไปขาย	0	0.00	1	1.39	1	2.50	1	3.23	0	0.00	0	0.00	
รวม	4	100.00	72	100.00	40	100.00	31	100.00	20	100.00	113	100.00	
ที่ดินทำกินที่ราบ	0	0.00	4	5.56	2	5.00	1	3.23	1	5.00	3	2.65	
รวม	4	100.00	72	100.00	40	100.00	31	100.00	20	100.00	113	100.00	
เหตุผลที่อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	1	2.50	0	0.00	0	0.00	1	0.88	
รวม	4	100.00	72	100.00	40	100.00	31	100.00	20	100.00	113	100.00	
ทำไร่นาสวนผสม	0	0.00	0	0.00	1	2.50	0	0.00	0	0.00	1	0.88	
รวม	4	100.00	72	100.00	40	100.00	31	100.00	20	100.00	113	100.00	
ไม่มีการจัดสรรที่ทำกิน	0	0.00	0	0.00	3	7.50	0	0.00	0	0.00	0	0.00	
รวม	4	100.00	72	100.00	40	100.00	31	100.00	20	100.00	113	100.00	
ต้องการรายได้เพิ่ม	0	0.00	1	1.39	0	0.00	0	0.00	1	5.00	1	0.88	
รวม	4	100.00	72	100.00	40	100.00	31	100.00	20	100.00	113	100.00	
ต้องการให้รัฐจัดสรรให้	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	
รวม	4	100.00	72	100.00	40	100.00	31	100.00	20	100.00	113	100.00	

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 18 (ต่อ)

เหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์ห้วยส้มป่อย		ศูนย์แม่เปินหลวง		ศูนย์แก่นน้อย		ศูนย์หนองเตียว		ศูนย์แม่สะป๊อก		ศูนย์ห้วยเสียว			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี														
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี	21	77.78	25	67.57	17	73.91	28	73.68	21	95.45	9	47.37		
รวม	27	100.00	37	100.00	23	100.00	38	100.00	22	100.00	19	100.00		
ดินเสื่อม														
ดินเสื่อม	1	3.70	5	13.51	4	17.39	0	0.00	0	0.00	1	5.26		
รวม	27	100.00	37	100.00	23	100.00	38	100.00	22	100.00	19	100.00		
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก														
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก	12	44.44	18	48.65	14	60.87	15	39.47	9	40.91	8	42.11		
รวม	27	100.00	37	100.00	23	100.00	38	100.00	22	100.00	19	100.00		
ที่ดินเอาไวขาย														
ที่ดินเอาไวขาย	0	0.00	0	0.00	1	4.35	0	0.00	0	0.00	0	0.00		
รวม	27	100.00	37	100.00	23	100.00	38	100.00	22	100.00	19	100.00		
ที่ดินทำกินที่ราบ														
ที่ดินทำกินที่ราบ	0	0.00	6	16.22	3	13.04	0	0.00	0	0.00	3	15.79		
รวม	27	100.00	37	100.00	23	100.00	38	100.00	22	100.00	19	100.00		
เหตุผลที่อื่น ๆ														
ทำไร่นาสวนผสม	1	3.70	1	2.70	0	0.00	2	5.41	0	0.00	1	5.26		
ไว้ปลูกข้าว	0	0.00	1	2.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00		
ไม่มีการจัดสรรที่ทำกิน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00		
ต้องการรายได้เพิ่ม	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00		
ต้องการให้รัฐจัดสรรให้	0	0.00	0	0.00	00	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00		
รวม	27	100.00	37	100.00	23	100.00	37	100.00	22	100.00	19	100.00		

ที่มา : จากกรมการปกครอง พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 18 (ต่อ)

เหตุผลในการเพิ่มที่ดิน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ														รวมทั้งหมด	
	ศูนย์ทุ่งเริง		ศูนย์ทุ่งเรา		ศูนย์แม่สำโหม		ศูนย์ขุนแปะ		ศูนย์ปางดะ		ศูนย์ทุ่งหลวง					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ที่ดินไม่พอ/ไม่มี ที่ดินไม่พอ/ไม่มี	21	84.00														
	25	100.00	13	100.00	18	100.00	28	100.00	18	100.00	53	100.00	1,127	100.00	76.31	100.00
ดินเสื่อม	0	0.00														
	25	100.00	13	100.00	18	100.00	28	100.00	18	100.00	53	100.00	1,128	100.00	6.29	100.00
ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก ที่ดินเก็บไว้ให้ลูก	7	28.00														
	25	100.00	13	100.00	18	100.00	28	100.00	18	100.00	53	100.00	1,128	100.00	42.11	100.00
ที่ดินเอาไวขาย ที่ดินเอาไวขาย	0	0.00														
	25	100.00	13	100.00	18	100.00	28	100.00	18	100.00	53	100.00	1,128	100.00	6	0.53
ที่ดินทำกินที่ราบ ที่ดินทำกินที่ราบ																
	1	4.00	2	15.38	1	5.56	0	0.00	0	0.00	2	3.77	54	4.79		
รวม	25	100.00	13	100.00	18	100.00	28	100.00	18	100.00	53	100.00	1,128	100.00		
เหตุผลที่อื่นฯ																
	3	12.00	2	15.38	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.89	24	2.14		
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	8	0.71		
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	0.36		
	0	0.00	1	7.69	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	12	1.07		
รวม	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.09		
	25	100.00	13	100.00	18	100.00	28	100.00	18	100.00	53	100.00	1,119	100.00		

ที่มา : จากงบสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 19 (ต่อ)

แผนเพิ่มพื้นที่ การถือครอง	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์ม่อนเงาะ		ศูนย์ห้วยลึก		ศูนย์อ่างช้าง		ศูนย์อินทนิล		ศูนย์ขุนวาง		ศูนย์แม่แฮ		ศูนย์หนองหอย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จับจอง	1	20.00	0	0.00	12	42.86	10	25.64	4	28.57	1	4.00	7	33.33
ซื้อ	2	40.00	9	50.00	7	25.00	24	61.54	6	42.86	19	76.00	13	61.90
ขอรับมรดก	1	20.00	0	0.00	0	0.00	2	5.13	0	0.00	1	4.00	1	4.76
จัดสรร	0	0.00	8	44.44	0	0.00	1	2.56	2	14.29	0	0.00	0	0.00
จับจอง+ซื้อ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ทางโครงการมอบให้	1	20.00	0	0.00	9	32.14	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ซื้อ+ขอรับมรดก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	7.14	0	0.00	0	0.00
เช่า	0	0.00	1	5.56	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	5	100.00	18	100.00	28	100.00	39	100.00	14	100.00	25	100.00	21	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 19 (ต่อ)

แผนเพิ่มพื้นที่ การถือครอง	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์ป่าเมี่ยง		พระบาทห้วยต้ม		ศูนย์แม่เฒ่า		ศูนย์วัดจันทร์		ศูนย์แม่หลอด		ศูนย์หมอกจ๋าม		ศูนย์สะเงะ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จับจอง ที่ดิน	19	70.37	12	21.43	6	23.08	27	49.09	4	100.00	28	39.44	9	23.68
รอรับมรดก	5	18.52	33	58.93	15	57.69	25	45.45	0	0.00	34	47.89	17	44.74
จัดสรร	1	3.70	0	0.00	3	11.54	1	1.82	0	0.00	0	0.00	0	0.00
จับจอง+ซื้อ	1	3.70	7	12.50	0	0.00	0	0.00	0	0.00	6	8.45	0	0.00
ทางโครงการมอบให้	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	3.64	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ซื้อ+รอรับมรดก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.41	2	5.26
เช่า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.41	0	0.00
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	5	13.16
รวม	27	100.00	56	100.00	26	100.00	55	100.00	4	100.00	71	100.00	38	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 19 (ต่อ)

แผนเพิ่มพื้นที่ การถือครอง	ข้อมูลพัฒนาฯ													
	ศูนย์ห้วยแล้ง		ศูนย์ตีนดก		ศูนย์แม่ทาเหนือ		ศูนย์ห้วยส้มป่อย		ศูนย์แม่ปูนหลวง		ศูนย์แก่น้อย		ศูนย์หนองเตียว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จับจอง	11	35.48	6	30.00	44	40.37	14	51.85	10	27.03	10	43.48	23	58.97
ซื้อ	18	58.06	7	35.00	39	35.78	1	3.70	16	43.24	10	43.48	6	15.38
รอรับมรดก	2	6.45	1	5.00	6	5.50	3	11.11	0	0.00	1	4.35	2	5.13
จัดสรร	0	0.00	1	5.00	5	4.59	3	11.11	8	21.62	2	8.70	7	17.95
จับจอง+ซื้อ	0	0.00	0	0.00	1	0.92	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ทางโครงการมอบให้	0	0.00	1	5.00	6	5.50	1	3.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ซื้อ+รอรับมรดก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.70	0	0.00	0	0.00
เช่า	0	0.00	0	0.00	1	0.92	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	31	100.00	20	100.00	109	100.00	27	100.00	37	100.00	23	100.00	39	100.00
													22	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 19 (ต่อ)

แผนเพิ่มพื้นที่ การถือครอง	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ														รวมทั้งหมด	
	ศูนย์ห้วยเดียว		ศูนย์ทุ่งเร		ศูนย์แม่สำใหม่		ศูนย์ขุนแปะ		ศูนย์ปางตะ		ศูนย์ทุ่งหลวง					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
จับจอง ที่ดิน รอรับมรดก จัดสรร	11	57.89	15	57.69	7	38.89	3	16.67	5	19.23	3	16.67	18	33.96	419	37.38
	3	15.79	4	15.38	5	27.78	13	72.22	19	73.08	11	61.11	34	64.15	486	43.35
	1	5.26	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	37	3.30
	1	5.26	7	26.92	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	5.56	1	1.89	73	6.51
จับจอง+ซื้อ ทางโครงการมอบให้ ซื้อ+รอรับมรดก เช่า	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	5.56	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	0.36
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	5.56	1	3.85	0	0.00	0	0.00	33	2.94
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	0.36
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	5.56	0	0.00	12	1.07
รวม	19	100.00	26	100.00	18	100.00	18	100.00	26	100.00	18	100.00	53	100.00	1,121	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 20 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามอาชีพและศูนย์

อาชีพ	ศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์ห้วยโป่ง		ศูนย์ห้วยน้ำริน		ศูนย์ห้วยน้ำจุ่น		ศูนย์บึงคำ		ศูนย์แม่ละเรียง		ศูนย์แม่ลาน้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พืชไร่	3	25.00	5	14.71	26	21.67	6	21.43	18	33.96	19	33.33
พืชผัก	2	16.67	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.89	5	11.36
ไม้ผล	0	0.00	0	0.00	22	18.33	3	10.71	1	1.89	0	0.00
ไม้ดอก	0	0.00	1	2.94	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พืชไร่-ผัก	1	8.33	2	5.88	17	14.17	2	7.14	20	37.74	8	18.18
พืชไร่-ไม้ผล	4	33.33	6	17.65	45	37.50	16	57.14	9	16.98	7	15.91
พืชไร่-ไม้ดอก	0	0.00	5	14.71	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พืชผัก-ไม้ผล	1	8.33	1	2.94	2	1.67	0	0.00	0	0.00	1	1.75
พืชผัก-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ไม้ผล-ไม้ดอก	1	8.33	6	17.65	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พืชไร่-ผัก-ไม้ผล	0	0.00	0	0.00	8	6.67	0	0.00	4	7.55	5	11.36
พืชไร่-ผัก-ไม้ดอก	0	0.00	3	8.82	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พืชไร่-ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	3	8.82	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พืชผัก-ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	2	5.88	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
เลี้ยงสัตว์	5	41.67	5	14.71	44	36.67	8	28.57	10	18.87	9	15.79
ประมง	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.89	0	0.00
รับราชการ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รับจ้าง	3	25.00	11	32.35	52	43.33	7	25.00	19	35.85	12	27.27
งานอิสระ	0	0.00	0	0.00	4	3.33	1	3.57	0	0.00	0	0.00
งานช่าง/ฝีมือ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ไปทำงานต่างประเทศ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
อาชีพอื่นๆ	0	0.00	1	2.94	0	0.00	0	0.00	3	5.66	1	1.75
รวม	12	100.00	34	100.00	120	100.00	28	100.00	53	100.00	57	100.00
											44	100.00

ที่มา : จากการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.2543

ตารางผนวกที่ 20 (ต่อ)

อาชีพ	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์ล่อนจาง		ศูนย์ห้วยลึก		ศูนย์อ่างยาง		ศูนย์อัมพนา		ศูนย์ขุนวาง		ศูนย์แม่เฒ่า		ศูนย์หนองหอย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พืชไร่	0	0.00	0	0.00	0	0.00	7	10.45	7	23.33	0	0.00	2	5.56
พืชผัก	0	0.00	3	13.04	1	2.33	2	2.99	0	0.00	3	5.66	22	61.11
ไม้ผล	28	93.33	0	0.00	19	44.19	8	11.94	4	13.33	14	26.42	3	8.33
ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	4.48	1	3.33	1	1.89	0	0.00
พืชไร่-ผัก	0	0.00	6	26.09	2	4.65	11	16.42	3	10.00	2	3.77	3	8.33
พืชไร่-ไม้ผล	2	6.67	2	8.70	8	18.60	14	20.90	3	10.00	13	24.53	3	8.33
พืชไร่-ไม้ดอก	0	0.00	2	8.70	0	0.00	6	8.96	1	3.33	0	0.00	0	0.00
พืชผัก-ไม้ผล	0	0.00	1	4.35	5	11.63	4	5.97	1	3.33	5	9.43	2	5.56
พืชผัก-ไม้ดอก	0	0.00	4	17.39	1	2.33	5	7.46	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	2.99	5	16.67	0	0.00	0	0.00
พืชไร่-ผัก-ไม้ผล	0	0.00	2	8.70	2	4.65	2	2.99	1	3.33	12	22.64	1	2.78
พืชไร่-ผัก-ไม้ดอก	0	0.00	3	13.04	1	2.33	2	2.99	1	3.33	2	3.77	0	0.00
พืชไร่-ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	1	2.33	0	0.00	1	3.33	1	1.89	0	0.00
พืชผัก-ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	3	6.98	0	0.00	2	6.67	0	0.00	0	0.00
เลี้ยงสัตว์	2	6.67	5	21.74	3	6.98	31	46.27	2	6.67	8	15.09	5	13.89
ประมง	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รับราชการ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.49	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รับจ้าง	8	26.67	13	56.52	13	30.23	22	32.84	10	33.33	19	35.85	2	5.56
งานอิสระ	0	0.00	0	0.00	4	9.30	1	1.49	1	3.33	0	0.00	6	16.67
งานช่างฝีมือ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ไปทำงานต่างประเทศ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	4	13.33	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	3.33	3	5.66	1	2.78
อาชีพอื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	30	100.00	23	100.00	43	100.00	67	100.00	30	100.00	53	100.00	36	100.00

ที่มา : จากการศึกษาภาคทฤษฎี พ.ศ.2543

ตารางผนวกที่ 20 (ต่อ)

อาชีพ	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์ป่าเมือง		ศูนย์พระบาทห้วยต้ม		ศูนย์แม่กอก		ศูนย์วัดจุฬารัตน์		ศูนย์แม่หลอด		ศูนย์หมอกจ๋าม		ศูนย์ละโว้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พืชไร่	0	0.00	68	62.39	3	6.82	33	39.76	1	8.33	35	33.98	35	56.45
พืชผัก	0	0.00	0	0.00	8	18.18	3	3.61	0	0.00	5	4.85	2	3.23
ไม้ผล	68	91.89	7	6.42	1	2.27	1	1.20	5	41.67	12	11.65	5	8.06
ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พืชไร่-ผัก	0	0.00	0	0.00	20	45.45	9	10.84	0	0.00	4	3.88	0	0.00
พืชไร่-ไม้ผล	0	0.00	26	23.85	7	15.91	28	33.73	4	33.33	34	33.01	10	16.13
พืชไร่-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พืชผัก-ไม้ผล	2	2.70	1	0.92	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	2.91	0	0.00
พืชผัก-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ไม้ผล-ไม้ดอก	3	4.05	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พืชไร่-ผัก-ไม้ผล	0	0.00	0	0.00	4	9.09	7	8.43	0	0.00	2	1.94	1	1.61
พืชไร่-ผัก-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พืชไร่-ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พืชผัก-ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
เลี้ยงสัตว์	11	14.86	0	0.00	12	27.27	47	56.63	4	33.33	23	22.33	15	24.19
ประมง	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.97	0	0.00
รับราชการ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	2.41	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รับจ้าง	30	40.54	65	59.63	12	27.27	39	46.99	11	91.67	61	59.22	42	67.74
งานอิสระ	3	4.05	5	4.59	2	4.55	0	0.00	0	0.00	8	7.77	7	11.29
งานช่างฝีมือ	0	0.00	1	0.92	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	2.91	0	0.00
ไปทำงานต่างประเทศ	1	1.35	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	21	28.38	4	3.67	0	0.00	27	32.53	2	16.67	0	0.00	2	3.23
อาชีพอื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	74	100.00	109	100.00	44	100.00	83	100.00	12	100.00	103	100.00	62	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ.2543

ตารางผนวกที่ 20 (ต่อ)

อาชีพ	ร้อยละพัฒนา													
	ศูนย์ช่วยเหลือ		ศูนย์เตือนภัย		ศูนย์แม่ข่าย		ศูนย์แม่ข่าย		ศูนย์แม่ข่าย		ศูนย์แม่ข่าย		ศูนย์แม่ข่าย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พืชไร่	26	53.06	0	0.00	61	29.90	9	25.71	1	2.27	22	52.38	38	64.41
พืชผัก	0	0.00	1	1.92	30	14.71	0	0.00	4	9.09	0	0.00	0	0.00
ไม้ผล	1	2.04	49	94.23	3	1.47	2	5.71	1	2.27	0	0.00	0	0.00
ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พืชไร่-ผัก	3	6.12	0	0.00	59	28.92	3	8.57	10	22.73	1	2.38	6	10.17
พืชไร่-ไม้ผล	19	38.78	1	1.92	30	14.71	12	34.29	14	31.82	14	33.33	9	15.25
พืชไร่-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	2.38	0	0.00
พืชผัก-ไม้ผล	0	0.00	1	1.92	5	2.45	1	2.86	9	20.45	1	2.38	0	0.00
พืชผัก-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พืชไร่-ผัก-ไม้ผล	0	0.00	0	0.00	16	7.84	7	20.00	5	11.36	3	7.14	4	6.78
พืชไร่-ผัก-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พืชไร่-ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.69
พืชผัก-ไม้ผล-ไม้ดอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
เลี้ยงสัตว์	11	22.45	10	19.23	52	25.49	12	34.29	4	9.09	23	54.76	29	49.15
ประมง	0	0.00	0	0.00	2	0.98	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รับราชการ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รับจ้าง	19	38.78	21	40.38	81	39.71	22	62.86	8	18.18	17	40.48	26	44.07
งานอิสระ	1	2.04	0	0.00	7	3.43	1	2.86	1	2.27	0	0.00	1	1.69
งานช่างฝีมือ	0	0.00	0	0.00	1	0.49	0	0.00	0	0.00	1	2.38	0	0.00
ไปทำงานต่างประเทศ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
อุตสาหกรรมในครัวเรือน	1	2.04	2	3.85	3	1.47	1	2.86	0	0.00	0	0.00	0	0.00
อาชีพอื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	49	100.00	52	100.00	204	100.00	35	100.00	44	100.00	42	100.00	59	100.00
													44	100.00

ที่มา : จากการศึกษาแบบสำรวจปี พ.ศ.2543

ตารางผนวกที่ 20 (ต่อ)

อาชีพ	ขั้นตอนพัฒนา														รวมทั้งหมด	
	ศูนย์ช่วยเหลือ		ศูนย์ส่งเสริม		ศูนย์ผู้เช่า		ศูนย์แม่ลาใหม่		ศูนย์อุปถัมภ์		ศูนย์แปลง		ศูนย์ผู้ส่ง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พืชไร่ พืชผัก ไม้ผล ไม้ดอก พืชไร่-ผัก พืชไร่-ไม้ผล พืชไร่-ไม้ดอก พืชผัก-ไม้ผล พืชผัก-ไม้ดอก ไม้ผล-ไม้ดอก พืชไร่-ผัก-ไม้ผล พืชไร่-ผัก-ไม้ดอก พืชไร่-ไม้ผล-ไม้ดอก พืชผัก-ไม้ผล-ไม้ดอก เลี้ยงสัตว์ ประมง รับราชการ รับจ้าง งานอิสระ งานช่างฝีมือ ไปทำงานต่างประเทศ อุตสาหกรรมในครัวเรือน อาชีพอื่นๆ	6	14.63	4	7.84	2	7.14	0	0.00	3	6.82	5	15.15	17	24.64	502	25.97
	1	2.44	0	0.00	2	7.14	2	9.52	0	0.00	3	9.09	2	2.90	105	5.43
	20	48.78	20	39.22	0	0.00	5	23.81	2	4.55	1	3.03	4	5.80	310	16.04
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.45	8	0.41
	0	0.00	1	1.96	5	17.86	0	0.00	27	61.36	18	54.55	9	13.04	279	14.43
	10	24.39	16	31.37	3	10.71	3	14.29	4	9.09	0	0.00	19	27.54	414	21.42
	0	0.00	0	0.00	2	7.14	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.45	18	0.93
	0	0.00	3	5.88	5	17.86	9	42.86	0	0.00	0	0.00	1	1.45	64	3.31
	0	0.00	0	0.00	1	3.57	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	11	0.57
	0	0.00	0	0.00	3	10.71	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.45	21	1.09
	0	0.00	3	5.88	1	3.57	1	4.76	8	18.18	4	12.12	5	7.25	116	6.00
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	4.35	16	0.83
	0	0.00	0	0.00	2	7.14	0	0.00	0	0.00	0	0.00	5	7.25	14	0.72
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	7	0.36
	11	26.83	6	11.76	4	14.29	1	4.76	24	54.55	3	9.09	21	30.43	486	25.14
	3	7.32	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	7	0.36
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	2.90	7	0.36
31	75.61	35	68.63	10	35.71	11	52.38	11	25.00	12	36.36	35	50.72	852	44.08	
2	4.88	2	3.92	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	2.90	59	3.05	
0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	6	0.31	
0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.45	2	0.10	
0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	4.55	0	0.00	17	24.64	98	5.07	
0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.45	2	0.10	
รวม	41	100.00	51	100.00	28	100.00	21	100.00	44	100.00	33	100.00	69	100.00	1,933	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ.2543

ตารางผนวกที่ 21 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์และสัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อ

สัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อ	สัดส่วนพัฒนา													
	ห้วยโป่ง		ห้วยน้ำริน		ห้วยน้ำกุ่ม		ปรางค์		แม่ละเรียง		แม่ลาบ้อย		ปางสูง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 ส่วน (ไม่มีข้าวกิน)	5	38.46	6	19.35	48	40.34	16	59.26	32	61.54	35	61.40	24	53.33
1-3 ส่วน (มีข้าวกินบ้าง)	2	15.38	4	12.90	23	19.33	2	7.41	11	21.15	7	12.28	7	15.56
4-6 ส่วน (มีข้าวกินปานกลาง)	1	7.69	3	9.68	27	22.69	3	11.11	5	9.62	9	15.79	6	13.33
7-9 ส่วน (มีข้าวพอกินสูง)	2	15.38	6	19.35	4	3.36	0	0.00	1	1.92	1	1.75	1	2.22
10 ส่วน (มีข้าวพอกินสมบูรณ์)	3	23.08	12	38.71	17	14.29	6	22.22	3	5.77	5	8.77	7	15.56
รวม	13	100.00	31	100.00	119	100.00	27	100.00	52	100.00	57	100.00	45	100.00

ตารางผนวกที่ 21 (ต่อ)

สัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อ	สัดส่วนพัฒนา													
	ห้วยลึก		อ่างช้าง		อินทนนท์		ขุนวาง		แม่เส		หนองหอย		ป่าเมี่ยง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 ส่วน (ไม่มีข้าวกิน)	8	34.78	4	9.76	42	62.69	9	30.00	16	31.37	5	14.29	10	13.70
1-3 ส่วน (มีข้าวกินบ้าง)	2	8.70	0	0.00	7	10.45	6	20.00	6	11.76	2	5.71	1	1.37
4-6 ส่วน (มีข้าวกินปานกลาง)	2	8.70	6	14.63	1	1.49	1	3.33	5	9.80	2	5.71	0	0.00
7-9 ส่วน (มีข้าวพอกินสูง)	2	8.70	0	0.00	0	0.00	1	3.33	4	7.84	1	2.86	0	0.00
10 ส่วน (มีข้าวพอกินสมบูรณ์)	9	39.13	31	75.61	17	25.37	13	43.33	20	39.22	25	71.43	62	84.93
รวม	23	100.00	41	100.00	67	100.00	30	100.00	51	100.00	35	100.00	73	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 21 (ต่อ)

สัดส่วนข้าวที่ตองซื้อกิน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	แม่ถิด		วัดจันทร์		แม่หลอด		หมอกจำ		สะโงะ		ห้วยแสง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 ส่วน (ไม่มีข้าวกิน)	26	59.09	37	44.58	3	25.00	33	32.04	37	59.68	33	67.35
1-3 ส่วน (มีข้าวกินบ้าง)	8	18.18	22	26.51	1	8.33	21	20.39	6	9.68	6	12.24
4-6 ส่วน (มีข้าวกินปานกลาง)	3	6.82	14	16.87	0	0.00	16	15.53	3	4.84	2	4.08
7-9 ส่วน (มีข้าวพอกินสูง)	1	2.27	5	6.02	0	0.00	7	6.80	0	0.00	0	0.00
10 ส่วน (มีข้าวพอกินสมบูรณ์)	6	13.64	5	6.02	8	66.67	26	25.24	16	25.81	8	16.33
รวม	44	100.00	83	100.00	12	100.00	103	100.00	62	100.00	49	100.00

ตารางผนวกที่ 21 (ต่อ)

สัดส่วนข้าวที่ตองซื้อกิน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ห้วยส้มป่อย		แม่ปูนหลวง		แกน้อย		หนองเขียว		แม่สะป๊อก		ห้วยเสียว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 ส่วน (ไม่มีข้าวกิน)	24	68.57	18	40.91	19	44.19	13	22.03	18	40.91	5	12.20
1-3 ส่วน (มีข้าวกินบ้าง)	7	20.00	10	22.73	10	23.26	21	35.59	11	25.00	3	7.32
4-6 ส่วน (มีข้าวกินปานกลาง)	2	5.71	3	6.82	9	20.93	17	28.81	4	9.09	0	0.00
7-9 ส่วน (มีข้าวพอกินสูง)	0	0.00	0	0.00	1	2.33	0	0.00	2	4.55	0	0.00
10 ส่วน (มีข้าวพอกินสมบูรณ์)	2	5.71	13	29.55	4	9.30	8	13.56	9	20.45	33	80.49
รวม	35	100.00	44	100.00	43	100.00	59	100.00	44	100.00	41	100.00

ที่มา : จากสารสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 21 (ต่อ)

สัดส่วนข้าวที่ต้องซื้อกิน	ซื้อศูนย์พัฒนาฯ								รวมทั้งหมด	
	แม่สำใหม่		ขุนแปะ		ปางตะ		ทุ่งหลวง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 ส่วน (ไม่มีข้าวกิน)	5	23.81	30	68.18	16	48.48	36	52.94	770	40.04
1-3 ส่วน (มีข้าวกินบ้าง)	2	9.52	9	20.45	10	30.30	13	19.12	297	15.44
4-6 ส่วน (มีข้าวกินปานกลาง)	1	4.76	4	9.09	3	9.09	13	19.12	219	11.39
7-9 ส่วน (มีข้าวพอกินสูง)	0	0.00	1	2.27	0	0.00	1	1.47	54	2.81
10 ส่วน (มีข้าวพอกินสมบูรณ์)	13	61.90	0	0.00	4	12.12	5	7.35	583	30.32
รวม	21	100.00	44	100.00	33	100.00	68	100.00	1923	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 22 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนสาขาที่ระบุปัญหาในการประกอบอาชีพจำแนกตามศูนย์ฯ

รายการ	ศูนย์ห้วยโป่ง		ศูนย์ห้วยน้ำริน		ศูนย์ห้วยน้ำขุ่น		ศูนย์บึงคำ		ศูนย์แม่ละเรียง		ศูนย์ปางอู่		ศูนย์ม่อนเงาะ		ศูนย์ห้วยลึก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรคและแมลงรบกวน	6	46.2	11	34.4	56	55.4	17	60.7	40	78.4	35	77.8	11	36.7	12	52.2
ราคาสินค้าลดลง	5	38.5	8	25.0	19	18.8	16	57.1	12	23.5	13	28.9	5	16.7	15	65.2
ขาดแคลนเงินทุน	2	15.4	7	21.9	16	15.8	11	39.3	8	15.7	6	13.3	0	0.0	9	39.1
ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	2	15.4	5	15.6	10	9.9	3	10.7	6	11.8	1	2.2	8	26.7	9	39.1
ดินเสื่อม/พังทลาย	1	7.7	1	3.1	5	5.0	4	14.3	4	7.8	10	22.2	0	0.0	8	34.8
ที่กักก้นน้ำ/ไม่มีที่กักก้น	2	15.4	2	6.3	9	8.9	3	10.7	4	7.8	6	13.3	0	0.0	8	34.8
ไม่มีตลาดรับซื้อผลผลิต	1	7.7	1	3.1	5	5.0	3	10.7	1	2.0	2	4.4	0	0.0	4	17.4
ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ	0	0.0	0	0.0	9	8.9	2	7.1	1	2.0	3	6.7	1	3.3	5	21.7
ขาดแคลนแรงงาน	0	0.0	3	9.7	3	3.0	1	3.6	0	0.0	0	0.0	3	10.0	4	17.4
ผลผลิตไม่ดี	0	0.0	4	12.5	7	7.8	3	10.7	1	2.0	1	2.2	1	3.3	0	0.0
ไม่มีราคาแพง	0	0.0	0	0.0	2	2.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
การขายส่ง	1	7.7	1	3.1	4	4.4	1	3.6	1	2.0	1	2.2	1	3.3	0	0.0
น้ำท่วม	0	0.0	1	3.1	3	3.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	4.3

ที่มา : จากการจัดเก็บข้อมูล พ.ศ.2543

ตารางผนวกที่ 22 (ต่อ)

รายการ	ศูนย์อ่างทอง		ศูนย์อินทนนท์		ศูนย์ขุนวาง		ศูนย์แม่สะ		ศูนย์หนองหอย		ศูนย์ป่าเมี่ยง		ศูนย์พระบาทห้วยต้ม		ศูนย์แม่โต	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรคและแมลงรบกวน	23	54.8	43	64.2	22	73.3	44	83.0	22	61.1	43	58.9	46	41.8	27	61.4
ราคาสผลผลิตตกต่ำ	20	47.6	21	31.3	13	43.3	25	47.2	16	44.4	19	26.0	14	12.7	24	54.5
ขาดแคลนเงินทุน	6	14.3	11	16.4	3	10.0	22	41.5	15	42.9	19	26.0	19	17.3	7	15.9
ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	6	14.3	9	13.4	4	13.3	13	24.5	18	50.0	7	9.6	44	40.0	4	9.1
ดินเสื่อม/พังทลาย	6	14.3	11	16.4	6	20.0	1	1.9	11	30.6	1	1.4	9	8.2	7	15.9
ที่ทำกินน้อย/ไม่มีที่ทำกิน	6	14.3	3	4.5	2	6.7	4	7.5	7	19.4	0	0.0	4	3.6	3	6.8
ไม่มีตลาดรับซื้อผลผลิต	10	23.8	6	9.0	3	10.0	5	9.4	3	8.3	6	8.2	2	1.8	3	6.8
ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ	0	0.0	2	3.0	0	0.0	1	1.9	5	13.9	3	4.1	3	2.7	3	6.8
ขาดแคลนแรงงาน	0	0.0	2	3.0	1	3.3	2	3.8	5	13.9	6	8.2	0	0.0	0	0.0
ผลผลิตไม่ดี	1	2.4	3	4.5	1	3.3	0	0.0	1	2.7	4	5.5	4	3.6	0	0.0
นุ้ยมีราคาแพง	0	0.0	0	0.0	0	0.0	3	5.7	0	0.0	0	0.0	1	0.9	0	0.0
การขนส่ง	0	0.0	0	0.0	0	0.0	3	5.7	1	2.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0
น้ำท่วม	0	0.0	0	0.0	1	3.3	0	0.0	1	2.7	0	0.0	1	0.9	0	0.0

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 22 (ต่อ)

รายการ	ศูนย์วัดจันทร์		ศูนย์แม่หลอด		ศูนย์หมอกจ๋าม		ศูนย์สระโงะ		ศูนย์ห้วยแล้ง		ศูนย์ตีนตัก		ศูนย์แม่ทาเหนือ		ศูนย์ห้วยส้มป่อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรคและแมลงรบกวน	68	81.9	5	41.7	57	55.3	29	46.8	18	38.3	33	64.7	127	62.0	15	42.9
ราคาสินผลิตตกต่ำ	4	4.8	0	0.0	28	27.5	14	22.6	18	38.3	10	19.6	116	56.6	15	42.9
ขาดแคลนเงินทุน	4	4.8	3	25.0	30	29.4	12	19.4	24	51.1	13	25.5	45	22.0	14	40.0
ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	17	20.5	3	25.0	23	22.3	8	12.9	12	25.5	4	7.8	47	22.9	14	40.0
ดินเสื่อม/พังทลาย	3	3.6	1	8.3	14	13.6	7	11.3	10	21.3	0	0.0	76	37.1	3	8.6
ที่ทำกินน้อย/ไม่มีทำกิน	4	4.8	2	16.6	22	21.4	5	8.1	3	6.4	1	2.0	22	10.8	2	5.8
ไม่มีตลาดรับซื้อผลิต	3	3.6	0	0.0	1	1.0	2	3.2	3	6.4	3	5.9	8	3.9	11	31.4
ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ	1	1.2	0	0.0	14	13.7	5	8.1	1	2.1	4	7.8	8	3.9	1	2.9
ขาดแคลนแรงงาน	0	0.0	0	0.0	8	7.8	4	6.5	1	2.1	9	17.6	4	2.0	0	0.0
ผลผลิตไม่ดี	0	0.0	1	8.3	3	2.9	2	3.2	1	2.1	1	2.0	4	2.0	1	2.9
ปุ๋ยมีราคาแพง	0	0.0	0	0.0	1	1.0	0	0.0	1	2.1	0	0.0	15	7.3	1	2.9
การขนส่ง	3	3.6	2	16.7	3	2.9	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	2.9
น้ำท่วม	3	3.6	0	0.0	1	1.0	5	8.1	0	0.0	0	0.0	3	1.5	0	0.0

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ.2543

ตารางผนวกที่ 22 (ต่อ)

รายการ	ศูนย์แม่ปูนหลวง		ศูนย์แก่งน้อย		ศูนย์หนองเตียว		ศูนย์แม่สะป๊อก		ศูนย์ห้วยเสียว		ศูนย์ทุ่งเริง		ศูนย์ทุ่งเรา		ศูนย์ห้วยผกไม้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรคและแมลงรบกวน	34	77.3	22	51.2	30	52.6	36	81.8	23	57.5	8	57.1	28	93.3	22	59.5
ราคาลดผลผลิตตกต่ำ	16	36.4	27	62.8	21	36.8	13	29.5	11	28.9	8	57.1	11	36.7	4	10.8
ขาดแคลนเงินทุน	18	40.9	8	18.6	18	31.6	4	9.1	3	7.5	4	28.6	10	33.3	1	2.7
ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	7	15.9	11	25.6	12	21.1	8	18.2	5	12.5	2	14.3	4	13.3	6	16.2
ดินเสื่อมทั้งหลาย	2	4.5	8	18.6	6	10.5	4	9.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	2.7
ที่ทำกินน้อย/ไม่มีทำกิน	6	13.7	4	9.3	5	8.8	3	6.8	0	0.0	0	0.0	0	0.0	3	8.1
ไม่มีตลาดกับซื้อผลผลิต	5	11.4	6	14.0	0	0.0	2	4.5	3	7.5	4	28.6	4	13.3	0	0.0
ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ	4	9.1	4	9.3	2	3.5	3	6.8	1	2.5	0	0.0	0	0.0	1	2.7
ขาดแคลนแรงงาน	0	0.0	5	11.6	3	5.3	2	4.5	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ผลผลิตไม่ดี	4	9.1	0	0.0	5	8.8	1	2.3	0	0.0	1	7.1	0	0.0	5	13.5
ปุ๋ยมีราคาแพง	0	0.0	1	2.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	3.3	0	0.0
การขนส่ง	1	2.3	1	2.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
น้ำท่วม	1	2.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 22 (ต่อ)

รายการ	ศูนย์แม่สาใหม่		ศูนย์ขุนแปะ		ศูนย์ปางตะ		ศูนย์ทุ่งหลวง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรคและแมลงบนสวน	9	42.9	20	45.5	21	63.6	48	70.6	1156	60.6
ราคามีผลผลิตตกต่ำ	10	47.6	22	50.0	9	27.3	17	25.0	641	33.6
ขาดแคลนเงินทุน	8	38.1	25	56.8	13	39.4	18	26.5	440	23.1
ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	5	23.8	12	27.3	9	27.3	10	14.7	373	19.5
ดินเสื่อม/พังทลาย	1	4.8	4	9.1	3	9.1	11	16.2	254	13.3
ที่ทำกินน้อย/ไม่มีทำกิน	4	19.0	5	11.3	1	3.0	16	23.5	176	9.3
ไม่มีตลาดรับซื้อผลผลิต	2	9.5	1	2.3	2	6.1	6	8.8	124	6.5
ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ	5	23.8	1	2.3	7	21.2	1	1.5	102	5.3
ขาดแคลนแรงงาน	3	14.3	3	6.8	1	3.0	0	0.0	73	3.8
ผลผลิตไม่ดี	0	0.0	0	0.0	1	3.0	0	0.0	64	3.4
ปัญหามีราคาแพง	0	0.0	1	2.3	0	0.0	0	0.0	28	1.5
การขนส่ง	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	26	1.4
น้ำท่วม	0	0.0	2	4.5	0	0.0	0	0.0	25	1.3

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ.2543

ตารางผนวกที่ 23 ร้อยละของเกษตรกรที่แสดงความคิดเห็นว่า ต้องการประกอบอาชีพอยู่ข้างบนหรือลงข้างล่างตามศูนย์

รายการ	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ห้วยโป่ง		ห้วยน้ำริน		ห้วยน้ำขุ่น		ปึงค่า		แม่สะเรียง		แม่ลาน้อย		ปางอุ่ง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทำกินข้างบน	10	83.33	25	75.76	107	89.92	23	85.19	45	86.54	45	80.36	40	88.89
ทำกินข้างล่าง	2	16.67	8	24.24	12	10.08	4	14.81	7	13.46	11	19.64	5	11.11
รวมทั้งหมด	13	100.00	34	100.00	120	100.00	28	100.00	53	100.00	58	100.00	45	100.00

ตารางผนวกที่ 23 (ต่อ)

รายการ	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	อินทนนท์		ขุนวาง		แม่แส		หนองหอย		ป่าเมี่ยง		พระบาท		แม่โก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทำกินข้างบน	65	98.48	24	82.76	47	88.68	29	78.38	66	90.41	104	94.55	39	88.64
ทำกินข้างล่าง	1	1.52	5	17.24	6	11.32	8	21.62	7	9.59	6	5.45	5	11.36
รวมทั้งหมด	67	100.00	30	100.00	53	100.00	37	100.00	74	100.00	110	100.00	44	100.00

ที่มา : จากสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 23 (ต่อ)

รายการ	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	สระโง๊ะ		ห้วยแล้ง		ดินตก		แม่ทาเหนือ		ห้วยส้มป่อย		แม่ปูนหลวง		แกน้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทำกินข้างบน	50	80.65	45	91.84	42	82.35	189	92.65	29	82.86	33	73.33	35	83.33
ทำกินข้างล่าง	12	19.35	4	8.16	9	17.65	15	7.35	6	17.14	12	26.67	7	16.67
รวมทั้งหมด	62	100.00	49	100.00	52	100.00	205	100.00	35	100.00	45	100.00	43	100.00

ตารางผนวกที่ 23 (ต่อ)

รายการ	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ห้วยเสี้ยว		ทุ่งเร็ง		ทุ่งเรา		แม่สาใหม่		ขุนแปะ		ปางตะ		ทุ่งหลวง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทำกินข้างบน	39	95.12	46	93.88	26	89.66	16	76.19	40	93.02	26	81.25	67	98.53
ทำกินข้างล่าง	2	4.88	3	6.12	3	10.34	5	23.81	3	6.98	6	18.75	1	1.47
รวม	41	100.00	51	100.00	29	100.00	21	100.00	44	100.00	33	100.00	69	100.00

ที่มา : จากกาสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 24 จำนวนและร้อยละของเยาวชนที่ต้องการทำงานอยู่ข้างบนและลงข้างล่างจำแนกตามศูนย์ฯ

รายการ	อยู่ข้างบน		ลงข้างล่าง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศูนย์ห้วยโป่ง	5	1.25	13	2.35	18	1.89
ศูนย์ห้วยน้ำริน	16	4.00	15	2.71	31	3.25
ศูนย์ห้วยน้ำขุ่น	12	3.00	27	4.87	39	4.09
ศูนย์บึงคำ	23	5.75	31	5.60	54	5.66
ศูนย์แม่ลาน้อย	11	2.75	15	2.71	26	2.73
ศูนย์ปางอู่	11	2.75	18	3.25	29	3.04
ศูนย์ม่อนเงาะ	4	1.00	4	0.72	8	0.84
ศูนย์ห้วยลึก	10	2.50	21	3.79	31	3.25
ศูนย์อ่างช้าง	9	2.25	21	3.79	30	3.14
ศูนย์อินทนนท์	21	5.25	9	1.62	30	3.14
ศูนย์ขุนวาง	19	4.75	15	2.71	34	3.56
ศูนย์แม่แสบ	16	4.00	11	1.99	27	2.83
ศูนย์หนองหอย	10	2.50	20	3.61	30	3.14
ศูนย์ป่าเมี่ยง	10	2.50	18	3.25	28	2.94
ศูนย์พระบาทห้วยต้ม	17	4.25	13	2.35	30	3.14
ศูนย์แม่โก	10	2.50	24	4.33	34	3.56
ศูนย์วัดจันทร์	17	4.25	13	2.35	30	3.14
ศูนย์แม่หลอด	9	2.25	6	1.08	15	1.57
ศูนย์หมอกจำม	13	3.25	19	3.43	32	3.35
ศูนย์สะโงะ	13	3.25	17	3.07	30	3.14
ศูนย์ห้วยแล้ง	10	2.50	20	3.61	30	3.14
ศูนย์ตีนตก	7	1.75	12	2.17	19	1.99
ศูนย์แม่ทาเหนือ	13	3.25	22	3.97	35	3.67
ศูนย์ห้วยส้มป่อย	12	3.00	18	3.25	30	3.14
ศูนย์แม่ปูนหลวง	8	2.00	22	3.97	30	3.14
ศูนย์แก่น้อย	5	1.25	17	3.07	22	2.31
ศูนย์หนองเขียว	13	3.25	17	3.07	30	3.14
ศูนย์แม่สะบ็อก	12	3.00	13	2.35	25	2.62
ศูนย์ห้วยเสี้ยว	12	3.00	9	1.62	21	2.20
ศูนย์ทุ่งเริง	4	1.00	3	0.54	7	0.73

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรพ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 24 (ต่อ)

รายการ	อยู่ข้างบน		ลงข้างล่าง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศูนย์ทุ่งเรา	8	2.00	11	1.99	19	1.99
ศูนย์ห้วยผักไผ่	2	0.50	0	0.00	2	0.21
ศูนย์แม่สาใหม่	9	2.25	23	4.15	32	3.35
ศูนย์ขุนแปะ	5	1.25	16	2.89	21	2.20
ศูนย์ปางตะ	9	2.25	16	2.89	25	2.62
ศูนย์ทุ่งหลวง	15	3.75	5	0.90	20	2.10
รวม	400	100.00	554	100.00	954	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางผนวกที่ 25 จำนวนทรัพย์สินเฉลี่ยที่ครัวเรือนเกษตรกรครอบครองจำแนกตามศูนย์

รายการ	ห้วยโป่ง	ห้วยน้ำริน	ห้วยน้ำขุ่น	บึงคำ	แม่สะเรียง	แม่ลาน้อย	ปางช้าง	มอนเงาะ	หัวฮิลิก	อ่างยาง	อินทนนท์	ขุนวาง	แม่แฮ	หนองหอย	ป่าเมี่ยง	พระบาทห้วยต้ม	แมกโด	วัดจันทร์
รถปิคอัพ	0.00	0.12	0.09	0.32	0.09	0.05	0.70	0.30	0.78	0.26	0.24	0.33	0.43	1.00	0.31	0.20	0.52	0.16
รถมอเตอร์ไซด์	0.46	0.41	0.18	0.68	0.40	0.71	0.70	0.87	0.74	0.63	0.58	0.90	1.06	1.08	0.65	0.67	0.39	0.69
รถมอเตอร์ไซด์	0.46	0.41	0.18	0.68	0.40	0.71	0.70	0.87	0.74	0.63	0.58	0.90	1.06	1.08	0.65	0.67	0.39	0.69
มูลค่าปศุสัตว์	3,973.85	4,205.88	5,120.58	2,378.57	7,360.75	7,646.21	2,066.178	537.33	0.00	2,2654.30	8,674.93	8,066.67	6,764.15	3,549.73	149.05	36.36	2,3981.82	22,970.35
เตาแก๊ส	0.15	0.24	0.14	0.39	0.02	0.05	0.07	0.50	0.78	0.30	0.19	0.13	0.36	0.68	0.82	0.13	0.18	0.13
เตาแก๊ส	0.15	0.24	0.14	0.39	0.02	0.05	0.07	0.50	0.78	0.30	0.19	0.13	0.36	0.68	0.82	0.13	0.18	0.13
หม้อหุงข้าว	0.31	0.41	0.24	0.68	0.17	0.24	0.36	0.73	0.57	0.56	0.21	0.60	0.47	0.59	0.68	0.50	0.02	0.31
เครื่องซักผ้า	0.23	0.12	0.03	0.18	0.00	0.02	0.07	0.10	0.26	0.16	0.07	0.17	0.02	0.19	0.47	0.01	0.00	0.04
เครื่องซักผ้า	0.23	0.12	0.03	0.18	0.00	0.02	0.07	0.10	0.26	0.16	0.07	0.17	0.02	0.19	0.47	0.01	0.00	0.04
ตู้เย็น	0.15	0.24	0.18	0.68	0.09	0.17	0.16	0.83	0.78	0.35	0.10	0.40	0.26	0.70	0.58	0.28	0.00	0.18
โทรทัศน์	0.54	0.47	0.33	0.71	0.08	0.19	0.41	0.73	0.83	0.67	0.28	0.67	0.49	1.11	0.89	0.75	0.05	0.49
โทรทัศน์	0.54	0.47	0.33	0.71	0.08	0.19	0.41	0.73	0.83	0.67	0.28	0.67	0.49	1.11	0.89	0.75	0.05	0.49
วิทยุ/เทป	0.54	0.44	0.51	0.86	0.36	0.43	0.68	0.70	0.48	0.63	0.33	0.83	0.72	0.97	0.72	0.55	0.18	0.41
วิทยุ/เทป	0.54	0.44	0.51	0.86	0.36	0.43	0.68	0.70	0.48	0.63	0.33	0.83	0.72	0.97	0.72	0.55	0.18	0.41
โทรศัพท์บ้าน	0.00	0.03	0.03	0.00	0.00	0.03	0.02	0.03	0.09	0.05	0.00	0.03	0.04	0.03	0.09	0.01	0.00	0.04
โทรศัพท์มือถือ	0.00	0.00	0.01	0.04	0.00	0.00	0.05	0.03	0.04	0.05	0.04	0.00	0.04	0.08	0.01	0.00	0.00	0.00
โทรศัพท์มือถือ	0.00	0.00	0.01	0.04	0.00	0.00	0.05	0.03	0.04	0.05	0.04	0.00	0.04	0.08	0.01	0.00	0.00	0.00
ดัชนีความมั่งคั่ง	0.08	0.19	0.09	0.21	0.06	0.28	1.36	0.60	0.17	0.53	1.40	0.17	0.86	0.42	0.28	0.37	2.16	0.85

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543.

ตารางผนวกที่ 25 (ต่อ)

รายการ	แม่หลอด	หมอกจุ่ม	สะเีะ	ห้วยแล้ง	ดินดก	แม่พาเหือ	ห้วยส้มป่อย	แม่ปุนหลวง	แกน้อย	หนองเขียว	แม่สะปือก	ห้วยเสียว	ทุ่งเร้ง	ทุ่งเรา	แม่สำหมี่	ขุนแปะ	ปางตะ	ทุ่งหลวง	รวมทั้งหมด
รถปิคอัพ	0.17	0.10	0.05	0.16	0.40	0.15	0.17	0.29	0.23	0.08	0.30	0.56	0.51	0.62	0.85	0.30	0.21	0.22	0.26
รถมอเตอร์ไซด์	0.67	0.69	0.84	0.45	0.65	1.13	0.40	0.76	0.65	0.42	1.05	1.12	1.22	0.93	0.40	0.61	0.94	0.68	0.72
มูลค่าปศุสัตว์	1,126.67	5,204.70	104.84	4,121.63	6,741.92	1,5919.32	8,620.00	3,853.78	3,6574.42	490.73	5,686.36	7,084.88	7,295.10	0.00	4,999.95	11,185.41	983.64	11,026.96	8,579.38
เตาแก๊ส	0.42	0.45	0.63	0.10	0.40	0.69	0.00	0.29	0.53	0.19	0.52	0.80	0.67	0.52	0.50	0.00	0.48	0.14	0.36
หม้อหุงข้าว	0.33	0.50	0.61	0.16	0.44	0.47	0.11	0.27	0.86	0.31	0.52	0.80	0.55	0.69	0.75	0.14	0.42	0.20	0.42
เครื่องซักผ้า	0.17	0.10	0.19	0.00	0.06	0.14	0.00	0.02	0.14	0.03	0.05	0.38	0.24	0.17	0.05	0.00	0.03	0.06	0.10
ตู้เย็น	0.42	0.65	0.76	0.20	0.60	0.81	0.03	0.20	0.72	0.29	0.73	0.83	0.88	0.59	0.15	0.05	0.61	0.32	0.43
โทรทัศน์	0.58	0.66	0.97	0.35	0.90	0.94	0.11	0.64	0.51	0.42	0.82	1.05	0.94	0.93	0.50	0.25	0.55	0.55	0.61
วิทยุ/เทป	0.42	0.63	0.71	0.65	0.81	0.81	0.17	0.49	0.67	0.54	0.80	0.88	0.94	0.69	1.05	0.45	0.67	0.49	0.62
โทรศัพท์บ้าน	0.08	0.00	0.03	0.02	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.05	0.33	0.37	0.31	0.00	0.00	0.09	0.01	0.04
โทรศัพท์มือถือ	0.00	0.00	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.04	0.00	0.00	0.02	0.03	0.02	0.03	0.00	0.02	0.00	0.00	0.01
ดัชนีความมั่งคั่ง	0.67	0.27	0.15	0.00	0.35	0.42	0.06	0.74	0.97	0.19	0.20	3.05	0.22	0.38	0.43	0.39	0.00	0.12	0.50

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 26 รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน) ของครัวเรือนเกษตรกร จำแนกตามศูนย์

หมวดของรายได้	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ				
	ห้วยโป่ง	ห้วยน้ำริน	ห้วยน้ำซุ่น	บึงคำ	แม่สะเรียง
1. รายได้ที่เป็นตัวเงิน	27,004.62	62,324.97	36,598.60	39,092.62	35,132.33
1.1 รายได้จากการเกษตร	14,311.54	59,456.22	18,916.32	25,584.23	26,976.60
1.1.1 รายได้จากพืช	14,092.31	59,221.84	15,569.89	20,883.85	24,726.60
1.1.1.1 รายได้ข้าว	-	1,062.50	598.26	5,126.15	-
1.1.1.2 รายได้จากพืชไร่	284.62	715.63	3,086.09	10,769.23	19,823.08
1.1.1.3 รายได้จากพืชผักส่งเสริม	3,615.38	5,453.13	10.78	-	230.77
1.1.1.4 รายได้จากชาวเหมือง/กาแฟ	153.85	-	4,756.52	-	115.38
1.1.1.5 รายได้จากผลไม้พื้นเมือง	2,923.08	1,562.50	31.57	2,903.85	-
1.1.1.6 รายได้จากไม้ผลส่งเสริม	1,461.54	24,092.16	4,291.24	-	1,923.08
1.1.1.7 รายได้จากไม้ดอก-ไม้ประดับ	1,346.15	21,937.50	-	-	1,923.08
1.1.1.8 รายได้จากพืชอื่นๆ	4,307.69	4,398.44	2,795.43	2,084.62	711.21
1.1.2 รายได้จากสัตว์ต่างๆ	219.23	234.38	3,346.43	4,700.38	2,250.00
1.1.2.1 รายได้สัตว์บก	219.23	234.38	3,320.35	4,700.38	2,250.00
1.1.2.2 รายได้สัตว์น้ำ	-	-	26.09	-	-
1.2 รายได้นอกการเกษตร	12,693.08	2,868.75	17,682.28	13,508.38	8,155.73
1.2.1 รายได้รับจ้าง	4,015.38	1,603.13	6,227.74	1,393.08	4,459.62
1.2.2 รายได้อุตสาหกรรม	-	-	-	153.85	-
1.2.3 รายได้ของป่า	153.85	296.88	21.74	165.38	-
1.2.4 รายได้ค้าขาย	3,855.38	-	6,633.91	2,653.85	2,113.42
1.2.5 รายได้บุตรส่งมาให้	3,693.08	750.00	3,455.22	8,576.85	1,240.38
1.2.6 รายได้ขายทรัพย์สิน	244.62	-	43.48	-	-
1.2.7 รายได้เงินเดือน	115.38	-	973.06	565.38	323.08
1.2.8 รายได้อื่นๆ	615.38	218.75	327.13	-	19.23
2. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	10,803.08	5,882.81	11,801.22	14,071.54	17,433.27
2.1 รายได้ข้าวที่ไม่เป็นตัวเงิน	9,889.23	4,433.44	7,608.09	9,486.54	9,605.96
2.2 รายได้พืชอื่นๆ ที่ไม่เป็นตัวเงิน	492.31	647.19	306.83	38.46	775.19
2.3 รายได้สัตว์บกที่ไม่เป็นตัวเงิน	344.62	802.19	3,855.00	4,415.77	6,965.58
2.4 รายได้สัตว์น้ำที่ไม่เป็นตัวเงิน	-	-	6.96	-	-
2.5 รายได้ของป่าที่ไม่เป็นตัวเงิน	76.92	-	24.35	130.77	86.54
รายได้รวมทั้งหมด	37,807.69	68,207.78	48,399.82	53,164.15	52,565.60

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 26 (ต่อ)

หมวดของรายได้	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ				
	แม่ลำน้อย	ปางอู๋	ม่อนเงาะ	ห้วยลึก	อ่าขาง
1. รายได้ที่เป็นตัวเงิน	17,043.33	125,734.67	73,136.67	98,436.52	126,052.15
1.1 รายได้จากการเกษตร	8,457.89	77,353.56	45,030.33	80,188.70	61,731.93
1.1.1 รายได้จากพืช	6,729.82	76,260.00	44,831.67	77,188.70	60,715.10
1.1.1.1 รายได้ข้าว	394.74	200.00	-	-	146.34
1.1.1.2 รายได้จากพืชไร่	4,601.75	21,088.89	-	2,826.09	-
1.1.1.3 รายได้จากพืชผักส่งเสริม	552.63	20,044.44	-	44,634.78	1,336.59
1.1.1.4 รายได้จากชา/เมี่ยง/กาแฟ	321.05	222.22	27,708.33	-	1,182.95
1.1.1.5 รายได้ผลไม้พื้นเมือง	-	37.78	16,106.67	173.91	1,707.32
1.1.1.6 รายได้จากไม้ผลส่งเสริม	70.18	-	16.67	6,304.35	44,289.22
1.1.1.7 รายได้จากไม้ดอก-ไม้ประดับ	70.18	-	-	6,304.35	2,479.51
1.1.1.8 รายได้จากพืชอื่นๆ	719.30	34,666.67	1,000.00	16,945.22	9,573.17
1.1.2 รายได้จากสัตว์ต่างๆ	1,728.07	1,093.56	198.67	3,000.00	1,016.83
1.1.2.1 รายได้สัตว์บก	1,728.07	1,093.56	198.67	3,000.00	1,016.83
1.1.2.2 รายได้สัตว์น้ำ	-	-	-	-	-
1.2 รายได้นอกการเกษตร	8,585.44	48,381.11	28,106.33	18,247.83	64,320.22
1.2.1 รายได้รับจ้าง	4,488.60	5,544.44	10,366.67	4,860.87	21,281.22
1.2.2 รายได้อุตสาหกรรม	-	-	-	-	18,195.12
1.2.3 รายได้ของป่า	1.75	4.44	68.00	26.09	4.90
1.2.4 รายได้ค้าขาย	1,345.61	37,607.78	11,620.00	5,739.13	7,014.63
1.2.5 รายได้บุตรส่งมาให้	2,263.16	88.89	783.33	3,295.65	8,541.41
1.2.6 รายได้ขายทรัพย์สิน	-	177.78	-	1,086.96	-
1.2.7 รายได้เงินเดือน	103.51	3,535.56	5,268.33	1,382.61	3,063.41
1.2.8 รายได้อื่นๆ	382.81	1,422.22	-	1,856.52	6,219.51
2. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	15,136.49	26,836.44	1,433.00	5,447.83	5,154.15
2.1 รายได้ข้าวที่ไม่เป็นตัวเงิน	10,547.54	10,269.00	493.33	2,026.09	2,067.07
2.2 รายได้พืชอื่นๆ ที่ไม่เป็นตัวเงิน	65.79	224.44	162.67	292.61	432.20
2.3 รายได้สัตว์บกที่ไม่เป็นตัวเงิน	4,366.14	16,208.33	620.67	3,015.65	1,915.85
2.4 รายได้สัตว์น้ำที่ไม่เป็นตัวเงิน	-	-	-	-	7.32
2.5 รายได้ของป่าที่ไม่เป็นตัวเงิน	157.02	134.67	156.33	113.48	731.71
รายได้รวมทั้งหมด	32,179.82	152,571.11	74,569.67	103,884.35	131,206.29

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 26 (ต่อ)

หมวดของรายได้	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ				
	อินทนนท์	ขุนวาง	แม่แจ่ม	หนองหอย	ป่าเมี่ยง
1. รายได้ที่เป็นตัวเงิน	53,740.05	49,034.14	64,490.35	114,603.13	50,084.11
1.1 รายได้จากการเกษตร	45,157.23	30,043.10	48,097.27	72,970.97	31,350.12
1.1.1 รายได้จากพืช	43,070.52	29,594.83	47,017.56	71,551.61	30,907.05
1.1.1.1 รายได้ข้าว	462.55	-	1,590.38	1,129.03	184.62
1.1.1.2 รายได้จากพืชไร่	546.88	1,413.79	2,673.08	11,419.35	-
1.1.1.3 รายได้จากพืชผักส่งเสริม	1,983.28	1,348.28	9,863.75	46,438.71	-
1.1.1.4 รายได้จากชา/เมี่ยง/กาแฟ	62.50	-	-	-	28,137.82
1.1.1.5 รายได้ผลไม้พื้นเมือง	-	-	298.08	64.52	4.62
1.1.1.6 รายได้จากไม้ผลส่งเสริม	18,865.31	15,627.59	27,399.96	96.77	1,223.08
1.1.1.7 รายได้จากไม้ดอก-ไม้ประดับ	16,868.75	9,993.10	3,173.08	-	761.54
1.1.1.8 รายได้จากพืชอื่นๆ	4,281.25	1,212.07	2,019.23	12,403.23	595.38
1.1.2 รายได้จากสัตว์ต่างๆ	2,086.72	448.28	1,079.71	1,419.35	443.08
1.1.2.1 รายได้สัตว์บก	2,086.72	448.28	1,079.71	1,419.35	443.08
1.1.2.2 รายได้สัตว์น้ำ	-	-	-	-	-
1.2 รายได้นอกการเกษตร	8,582.81	18,991.03	16,393.08	41,632.16	18,733.98
1.2.1 รายได้รับจ้าง	5,210.16	13,395.86	8,431.54	5,438.71	7,755.98
1.2.2 รายได้อุตสาหกรรม	118.75	681.03	296.15	64.52	3,853.85
1.2.3 รายได้ของป่า	-	3.45	-	64.52	73.69
1.2.4 รายได้ค้าขาย	2,265.63	3,212.41	6,576.92	21,296.77	3,040.00
1.2.5 รายได้บุตรส่งมาให้	335.94	-	884.62	9,854.74	172.31
1.2.6 รายได้ขายทรัพย์สิน	-	-	-	-	2.77
1.2.7 รายได้เงินเดือน	121.88	1,655.17	203.85	2,606.45	2,524.62
1.2.8 รายได้อื่นๆ	530.47	43.10	-	2,306.45	1,310.77
2. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	12,263.83	8,074.48	9,884.42	10,779.71	407.08
2.1 รายได้ข้าวที่ไม่เป็นตัวเงิน	9,817.81	5,855.17	5,168.46	5,572.39	9.23
2.2 รายได้พืชอื่นๆ ที่ไม่เป็นตัวเงิน	392.89	94.83	99.04	934.74	80.00
2.3 รายได้สัตว์บกที่ไม่เป็นตัวเงิน	1,989.06	1,935.52	4,616.15	4,217.74	290.15
2.4 รายได้สัตว์น้ำที่ไม่เป็นตัวเงิน	-	-	-	-	-
2.5 รายได้ของป่าที่ไม่เป็นตัวเงิน	64.06	188.97	0.77	54.84	27.69
รายได้รวมทั้งหมด	66,003.88	57,108.62	74,374.77	125,382.84	50,491.18

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 26 (ต่อ)

หมวดของรายได้	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ				
	พระบาทห้วย	แม่โค	วัดจันทร์	แม่หลอด	หมอกจ๋าม
1. รายได้ที่เป็นตัวเงิน	31,018.04	44,587.73	26,064.94	38,977.50	29,242.78
1.1 รายได้จากการเกษตร	5,521.96	35,601.36	13,615.06	3,141.67	13,309.13
1.1.1 รายได้จากพืช	5,521.96	28,622.73	1,953.46	800.00	12,021.80
1.1.1.1 รายได้ข้าว	28.04	568.18	481.48	-	713.89
1.1.1.2 รายได้จากพืชไร่	-	25,863.64	55.56	-	27.78
1.1.1.3 รายได้จากพืชผักส่งเสริม	-	-	797.90	-	655.56
1.1.1.4 รายได้จากชา/เมี่ยง/กาแฟ	-	-	53.33	758.33	-
1.1.1.5 รายได้ผลไม้พื้นเมือง	1,197.20	-	24.69	41.67	4,841.50
1.1.1.6 รายได้จากไม้ผลส่งเสริม	-	-	244.81	-	-
1.1.1.7 รายได้จากไม้ดอก-ไม้ประดับ	-	-	-	-	-
1.1.1.8 รายได้จากพืชอื่นๆ	4,296.73	2,190.91	295.68	-	5,783.08
1.1.2 รายได้จากสัตว์ต่างๆ	-	6,978.64	11,661.60	2,341.67	1,287.33
1.1.2.1 รายได้สัตว์บก	-	6,978.64	11,661.60	2,341.67	1,287.33
1.1.2.2 รายได้สัตว์น้ำ	-	-	-	-	-
1.2 รายได้นอกการเกษตร	25,496.07	8,986.36	12,449.88	35,835.83	15,933.64
1.2.1 รายได้รับจ้าง	14,990.47	5,118.18	4,024.32	28,903.33	6,460.89
1.2.2 รายได้อุตสาหกรรม	5,557.94	-	621.86	250.00	22.22
1.2.3 รายได้ของป่า	11.21	38.64	36.12	833.33	68.89
1.2.4 รายได้ค้าขาย	1,163.55	3,500.00	1,751.52	154.17	5,780.53
1.2.5 รายได้บุตรส่งมาให้	1,304.67	45.45	432.10	83.33	2,168.89
1.2.6 รายได้ขายทรัพย์สิน	130.84	-	-	-	-
1.2.7 รายได้เงินเดือน	1,781.31	45.45	5,559.26	5,586.67	533.33
1.2.8 รายได้อื่นๆ	556.07	238.64	24.69	25.00	898.89
2. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	4,553.04	15,883.41	17,143.59	2,876.67	11,066.18
2.1 รายได้ข้าวที่ไม่เป็นตัวเงิน	4,460.70	6,768.41	13,732.72	2,176.67	7,719.73
2.2 รายได้พืชอื่นๆ ที่ไม่เป็นตัวเงิน	14.02	1,807.73	817.90	8.33	77.22
2.3 รายได้สัตว์บกที่ไม่เป็นตัวเงิน	-	7,245.91	2,506.98	454.17	3,159.78
2.4 รายได้สัตว์น้ำที่ไม่เป็นตัวเงิน	-	-	-	-	-
2.5 รายได้ของป่าที่ไม่เป็นตัวเงิน	78.32	61.36	86.00	237.50	109.44
รายได้รวมทั้งหมด	35,571.07	60,471.14	43,208.53	41,854.17	40,308.96

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 26 (ต่อ)

หมวดของรายได้	ข้อบัญญัติพัฒนาฯ				
	สระโงะ	ห้วยแล้ง	ดินดก	แม่ทาเหนือ	ห้วยส้มป่อย
1. รายได้ที่เป็นตัวเงิน	35,139.42	26,640.43	34,511.35	40,752.16	17,183.03
1.1 รายได้จากการเกษตร	13,003.23	17,836.96	25,189.04	17,414.02	6,544.24
1.1.1 รายได้จากพืช	9,514.52	11,865.22	21,965.96	11,130.38	3,221.52
1.1.1.1 รายได้ข้าว	4,714.52	126.09	-	252.17	121.21
1.1.1.2 รายได้จากพืชไร่	-	1,086.96	-	-	1,166.67
1.1.1.3 รายได้จากพืชผักส่งเสริม	-	391.30	28.85	536.45	-
1.1.1.4 รายได้จากชา/เมี่ยงกาแฟ	-	-	21,714.04	8.87	753.03
1.1.1.5 รายได้ผลไม้พื้นเมือง	782.26	4,226.09	-	313.40	-
1.1.1.6 รายได้จากไม้ผลส่งเสริม	-	-	-	39.41	355.15
1.1.1.7 รายได้จากไม้ดอก-ไม้ประดับ	-	-	-	-	-
1.1.1.8 รายได้จากพืชอื่นๆ	4,017.74	6,034.78	223.08	9,980.09	825.45
1.1.2 รายได้จากสัตว์ต่างๆ	3,488.71	5,971.74	3,223.08	6,283.64	3,322.73
1.1.2.1 รายได้สัตว์บก	3,488.71	5,971.74	3,223.08	6,263.92	3,322.73
1.1.2.2 รายได้สัตว์น้ำ	-	-	-	19.72	-
1.2 รายได้นอกการเกษตร	22,136.19	8,803.48	9,322.31	23,338.13	10,638.79
1.2.1 รายได้รับจ้าง	13,607.48	4,365.65	2,212.69	7,698.92	6,947.88
1.2.2 รายได้อุตสาหกรรม	256.45	65.22	96.15	207.14	-
1.2.3 รายได้ของป่า	129.03	-	67.31	258.44	-
1.2.4 รายได้ค้าขาย	5,210.97	369.57	3,934.62	1,174.42	-
1.2.5 รายได้บุตรส่งมาให้	2,048.39	347.83	1,284.62	4,277.59	42.42
1.2.6 รายได้ขายทรัพย์สิน	241.94	-	-	2,561.58	-
1.2.7 รายได้เงินเดือน	641.94	2,132.61	982.69	5,420.84	2,284.85
1.2.8 รายได้อื่นๆ	-	1,522.61	744.23	1,739.21	1,363.64
2. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	8,049.73	16,512.87	566.92	12,988.36	9,602.88
2.1 รายได้ข้าวที่ไม่เป็นตัวเงิน	7,131.66	11,473.70	9.62	6,449.46	7,046.82
2.2 รายได้พืชอื่นๆ ที่ไม่เป็นตัวเงิน	199.19	166.78	79.81	42.29	210.61
2.3 รายได้สัตว์บกที่ไม่เป็นตัวเงิน	531.29	4,649.57	410.19	6,264.39	2,163.94
2.4 รายได้สัตว์น้ำที่ไม่เป็นตัวเงิน	-	-	-	40.39	10.30
2.5 รายได้ของป่าที่ไม่เป็นตัวเงิน	187.58	222.83	67.31	191.82	171.21
รายได้รวมทั้งหมด	43,189.15	43,153.30	35,078.27	53,740.52	26,785.91

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 26 (ต่อ)

หมวดของรายได้	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ				
	แม่ปูนหลวง	แก่งน้อย	หนองเขี้ยว	แม่สะป๊อก	ห้วยเสียว
1. รายได้ที่เป็นตัวเงิน	64,249.29	66,461.67	43,912.16	52,732.33	89,917.56
1.1 รายได้จากการเกษตร	42,382.62	30,220.48	27,728.25	13,852.79	13,657.32
1.1.1 รายได้จากพืช	40,233.81	18,986.67	22,041.75	7,464.42	9,254.88
1.1.1.1 รายได้ข้าว	-	1,821.43	70.18	623.72	520.73
1.1.1.2 รายได้จากพืชไร่	19,524.29	8,315.24	7,017.54	139.53	12.20
1.1.1.3 รายได้จากพืชผักส่งเสริม	6,238.10	476.19	131.58	2,082.56	-
1.1.1.4 รายได้จากชา/เมี่ยง/กาแฟ	-	-	-	-	-
1.1.1.5 รายได้ผลไม้พื้นเมือง	-	447.62	43.86	11.63	3,937.80
1.1.1.6 รายได้จากไม้ผลส่งเสริม	13,792.86	1,826.19	421.05	651.16	-
1.1.1.7 รายได้จากไม้ดอก-ไม้ประดับ	-	-	421.05	651.16	-
1.1.1.8 รายได้จากพืชอื่นๆ	678.57	6,100.00	13,936.49	3,304.65	4,784.15
1.1.2 รายได้จากสัตว์ต่างๆ	2,148.81	11,233.81	5,686.49	6,388.37	4,402.44
1.1.2.1 รายได้สัตว์บก	2,148.81	11,233.81	5,686.49	6,388.37	4,402.44
1.1.2.2 รายได้สัตว์น้ำ	-	-	-	-	-
1.2 รายได้นอกการเกษตร	21,866.67	36,241.19	16,183.91	38,879.53	76,260.24
1.2.1 รายได้รับจ้าง	7,297.62	14,755.71	9,921.93	14,519.53	47,785.61
1.2.2 รายได้อุตสาหกรรม	-	-	-	3,062.79	48.78
1.2.3 รายได้ของป่า	-	-	0.58	102.33	68.29
1.2.4 รายได้ค้าขาย	6,702.38	4,521.43	2,936.84	3,151.16	4,850.00
1.2.5 รายได้บุตรส่งมาให้	5,178.57	14,895.24	2,117.54	395.35	2,734.15
1.2.6 รายได้ขายทรัพย์สิน	-	-	-	9,767.44	219.51
1.2.7 รายได้เงินเดือน	235.71	826.19	1,087.72	939.07	17,627.07
1.2.8 รายได้อื่นๆ	2,452.38	1,242.62	119.30	6,941.86	2,926.83
2. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	12,755.95	26,512.14	13,657.61	10,411.05	17,516.83
2.1 รายได้ข้าวที่ไม่เป็นตัวเงิน	7,219.64	15,048.33	8,293.51	5,387.91	11,460.00
2.2 รายได้พืชอื่นๆ ที่ไม่เป็นตัวเงิน	2,119.64	2,670.24	829.70	-	501.95
2.3 รายได้สัตว์บกที่ไม่เป็นตัวเงิน	3,402.62	8,785.24	4,523.44	4,936.63	5,554.88
2.4 รายได้สัตว์น้ำที่ไม่เป็นตัวเงิน	-	-	-	6.98	-
2.5 รายได้ของป่าที่ไม่เป็นตัวเงิน	14.05	8.33	10.96	79.53	-
รายได้รวมทั้งหมด	77,005.24	92,973.81	57,569.77	63,143.37	107,434.39

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 26 (ต่อ)

หมวดของรายได้	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ						รวมทั้งหมด
	ทุ่งเร้ง	ทุ่งเรา	แม่สาใหม่	ขุนแปะ	ปางตะ	ทุ่งหลวง	
1. รายได้ที่เป็นตัวเงิน	36,451.96	57,720.37	103,575.79	29,499.03	48,390.91	28,854.17	47,833.21
1.1 รายได้จากการเกษตร	10,910.78	40,766.67	84,212.11	24,178.03	36,801.82	17,285.32	26,868.77
1.1.1 รายได้จากพืช	7,718.63	40,685.19	84,212.11	20,876.45	28,396.36	16,273.05	23,333.50
1.1.1.1 รายได้ข้าว	58.82	-	526.32	2,518.42	2,580.61	1,995.45	735.87
1.1.1.2 รายได้จากพืชไร่	-	3,370.37	4,842.11	5,505.26	844.55	7.58	3,630.60
1.1.1.3 รายได้จากพืชผักสดเสริม	-	925.93	17,631.58	2,502.76	9,560.61	3,080.30	3,204.49
1.1.1.4 รายได้จากชา/เมี่ยงกาแฟ	-	-	-	26.32	-	-	2,396.03
1.1.1.5 รายได้ผลไม้พื้นเมือง	5,055.88	4,600.00	58,475.26	26.32	-	1,515.15	1,820.82
1.1.1.6 รายได้จากไม้ผลสดเสริม	2,207.84	10,555.56	-	-	151.52	6,870.62	4,356.38
1.1.1.7 รายได้จากไม้ดอก-ไม้ประดับ	-	10,370.37	-	-	151.52	2,255.45	1,684.51
1.1.1.8 รายได้จากพืชอื่นๆ	396.08	10,862.96	2,736.84	10,297.37	15,107.58	548.48	5,504.80
1.1.2 รายได้จากสัตว์ต่างๆ	3,192.16	81.48	-	3,301.58	8,405.45	1,012.27	3,535.27
1.1.2.1 รายได้สัตว์บก	3,192.16	81.48	-	3,301.58	8,399.39	1,012.27	3,531.41
1.1.2.2 รายได้สัตว์น้ำ	-	-	-	-	6.06	-	3.86
1.2 รายได้นอกการเกษตร	25,541.18	16,953.70	19,363.68	5,321.00	11,589.09	11,568.85	20,964.44
1.2.1 รายได้รับจ้าง	19,062.75	8,261.11	11,094.74	1,189.47	2,155.76	6,495.30	9,003.86
1.2.2 รายได้อุตสาหกรรม	203.92	144.44	3,421.05	34.21	624.24	1,350.76	1,118.73
1.2.3 รายได้ของป่า	9.80	-	-	5.26	-	6.06	65.80
1.2.4 รายได้ค้าขาย	1,523.53	3,592.59	4,210.53	3,789.42	8,339.39	678.79	4,498.14
1.2.5 รายได้บุตรส่งมาให้	270.59	253.70	532.11	223.68	342.42	1,378.79	2,366.07
1.2.6 รายได้ขายทรัพย์สิน	-	-	-	-	-	227.27	554.91
1.2.7 รายได้เงินเดือน	4,245.10	4,701.85	105.26	-	36.36	1,431.88	2,344.56
1.2.8 รายได้อื่นๆ	225.49	-	-	78.95	90.91	-	1,012.36
2. รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	8,475.88	5,092.96	12,614.74	14,261.71	8,040.00	12,129.06	11,351.72
2.1 รายได้ข้าวที่ไม่เป็นตัวเงิน	4,350.59	3,213.70	9,184.21	9,382.89	5,646.97	7,377.67	7,019.48
2.2 รายได้พืชอื่นๆ ที่ไม่เป็นตัวเงิน	89.22	423.70	221.05	353.29	413.33	205.91	395.95
2.3 รายได้สัตว์บกที่ไม่เป็นตัวเงิน	3,936.27	1,455.56	2,646.32	4,051.84	1,935.76	4,473.94	3,811.43
2.4 รายได้สัตว์น้ำที่ไม่เป็นตัวเงิน	-	-	-	447.37	-	-	14.45
2.5 รายได้ของป่าที่ไม่เป็นตัวเงิน	99.80	-	563.16	26.32	43.94	71.55	110.40
รายได้รวมทั้งหมด	44,927.84	62,813.33	116,190.53	43,760.74	56,430.91	40,983.23	59,184.93

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 27 รายได้รวมเฉลี่ยและค่า Gini-coefficient ของเกษตรกรในศูนย์ต่างๆ

ชื่อศูนย์	รายได้รวมเฉลี่ย	ค่า Gini-Coefficient
ศูนย์ห้วยโป่ง (N=13)	37,807.69	0.4
ศูนย์ห้วยน้ำริน (N=32)	68,207.78	0.6
ศูนย์ห้วยน้ำขุ่น (N=115)	48,399.82	0.52
ศูนย์ปึงคำ (N=26)	53,164.15	0.5
ศูนย์แม่สะเรียง (N=52)	52,565.60	0.59
ศูนย์แม่ลาน้อย (N=57)	32,179.82	0.43
ศูนย์ปางอุ้ง (N=45)	152,571.11	0.7
ศูนย์ม่อนเงาะ (N=30)	74,569.67	0.44
ศูนย์ห้วยลึก (N=23)	103,884.35	0.5
ศูนย์อ่างช้าง (N=41)	131,206.29	0.72
ศูนย์อินทนนท์ (N=64)	66,003.88	0.53
ศูนย์ขุนวาง (N=29)	57,108.62	0.44
ศูนย์แม่แฮ (N=52)	74,374.77	0.55
ศูนย์หนองหอย (N=31)	125,382.84	0.55
ศูนย์ป่าเมี่ยง (N=66)	50,491.18	0.4
ศูนย์พระบาทห้วยต้ม (N=107)	35,571.07	0.37
ศูนย์แม่โก (N=44)	60,471.14	0.48
ศูนย์วัดจันทร์ (N=81)	43,208.53	0.58
ศูนย์แม่หลอด (N=12)	41,854.17	0.36
ศูนย์หมอกจำ่ม (N=90)	40,308.96	0.53
ศูนย์สะโง๊ะ (N=62)	43,189.15	0.42
ศูนย์ห้วยแล้ง (N=46)	43,153.30	0.51
ศูนย์ตีนตก (N=52)	35,078.27	0.37
ศูนย์แม่ท่าเหนือ (N=203)	53,740.52	0.54
ศูนย์ห้วยลัมปอย (N=33)	26,785.91	0.42
ศูนย์แม่ปูนหลวง (N=42)	77,005.24	0.55
ศูนย์แกน้อย (N=42)	92,973.81	0.5
ศูนย์หนองเขียว (N=57)	57,569.77	0.54

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 27 (ต่อ) รายได้รวมเฉลี่ยและค่า Gini-coefficient ของเกษตรกรในศูนย์ต่างๆ.

ชื่อศูนย์	รายได้รวมเฉลี่ย	ค่า Gini-Coefficient
ศูนย์แม่สะป๊อก (N=43)	63,143.37	0.49
ศูนย์ห้วยเลี้ยว (N=41)	107,434.39	0.46
ศูนย์ทุ่งเริง (N=51)	44,927.84	0.4
ศูนย์ทุ่งเรา (N=27)	62,813.33	0.42
ศูนย์แม่สาใหม่ (N=19)	116,190.53	0.5
ศูนย์ขุนแปะ (N=38)	43,760.74	0.45
ศูนย์ปางตะ (N=33)	56,430.91	0.5
ศูนย์ทุ่งหลวง (N=66)	40,983.23	0.56
รวมเฉลี่ยทุกศูนย์ (N=1,864)	59,184.93	0.56

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543 .

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางผนวกที่ 28 ค่าเฉลี่ยเส้นความยากจน รายได้รวม และดัชนีช่องว่างความยากจนจำแนกตามศูนย์

เส้นความยากจน	ข้อมูลพัฒนา										
	หัวปี	หัวปี	หัวปี	หัวปี	หัวปี	หัวปี	หัวปี	หัวปี	หัวปี	หัวปี	หัวปี
เส้นความยากจนต่อปี	44,740.79	42,819.24	59,040.17	79,714.91	57,118.79	54,461.07	104,540.47	44,409.16	71,843.50	69,380.58	55,131.32
รายได้รวมทั้งหมด	37,807.69	68,207.78	48,399.82	53,164.15	52,565.60	32,179.82	152,571.11	74,569.67	103,884.35	131,206.29	66,003.88
ดัชนีช่องว่างความยากจน	15.51	-59.29	18.02	33.31	7.97	40.91	-45.94	-67.92	-44.6	-89.11	-19.72
											21.22

ตารางผนวกที่ 28 (ต่อ)

เส้นความยากจน	ข้อมูลพัฒนา										
	แม่	แม่	แม่	แม่	แม่	แม่	แม่	แม่	แม่	แม่	แม่
เส้นความยากจนต่อปี	65,563.59	92,817.39	38,417.71	55,141.78	56,132.04	53,880.15	46,382.07	52,165.50	42,510.65	75,281.82	38,609.19
รายได้รวมทั้งหมด	74,374.77	125,382.84	50,491.18	35,571.07	60,471.14	43,208.53	41,854.17	40,308.96	43,189.15	43,153.30	35,078.27
ดัชนีช่องว่างความยากจน	-13.44	-35.08	-31.43	35.49	-7.73	19.81	9.76	22.73	-1.60	42.68	9.14
											-24.00
											45.17

ตารางผนวกที่ 28 (ต่อ)

เส้นความยากจน	ข้อมูลพัฒนา										
	แม่	แม่	แม่	แม่	แม่	แม่	แม่	แม่	แม่	แม่	แม่
เส้นความยากจนต่อปี	61,659.73	57,043.73	55,363.48	43,288.96	48,666.55	44,975.42	65,506.68	75,618.66	68,960.02	43,715.99	57,206.43
รายได้รวมทั้งหมด	77,005.24	92,973.81	57,569.77	63,143.37	107,434.39	44,927.84	62,813.33	116,190.53	43,760.74	56,430.91	40,983.23
ดัชนีช่องว่างความยากจน	-24.89	-62.99	-3.98	-45.86	-120.76	0.10	4.11	-53.65	36.54	-29.08	28.36
											-6.40

ที่มา : จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2542

ตารางผนวกที่ 29 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์และระดับความยากจน

ระดับชั้นความยากจน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์ห้วยโป่ง		ศูนย์ห้วยน้ำริน		ศูนย์ห้วยน้ำขุ่น		ศูนย์โป่งค่า		ศูนย์แม่ตะเรียง		ศูนย์แม่ลาน้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าร้อยละ 0 (ไม่ยากจน)	6	46.15	16	50.00	26	22.61	8	30.77	11	21.15	10	17.54
ร้อยละ 0-20	0	0.00	1	3.13	11	9.57	2	7.69	4	7.69	6	10.53
ร้อยละ 20-40	1	7.69	2	6.25	16	13.91	1	3.85	9	17.31	4	7.02
ร้อยละ 40-60	2	15.38	4	12.50	17	14.78	2	7.69	7	13.46	7	12.28
มากกว่าร้อยละ 60	4	30.77	9	28.13	45	39.13	13	50.00	21	40.38	30	52.63
รวม	13	100.00	32	100.00	115	100	26	100.00	52	100.00	57	100.00

ตารางผนวกที่ 29 (ต่อ)

ระดับชั้นความยากจน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์ม่อนเงาะ		ศูนย์ห้วยลึก		ศูนย์อ่างช้าง		ศูนย์อินทนนท์		ศูนย์ขุนวาง		ศูนย์แม่แฮ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าร้อยละ 0 (ไม่ยากจน)	19	63.33	12	52.17	14	34.15	22	34.38	8	27.59	20	39.22
ร้อยละ 0-20	5	16.67	0	0.00	1	2.44	6	9.38	4	13.79	4	7.84
ร้อยละ 20-40	1	3.33	1	4.35	2	4.88	10	15.63	4	13.79	2	3.92
ร้อยละ 40-60	1	3.33	6	26.09	7	17.07	10	15.63	5	17.24	12	23.53
มากกว่าร้อยละ 60	4	13.33	4	17.39	17	41.46	16	25.00	8	27.59	13	25.49
รวม	30	100.00	23	100.00	41	100.00	64	100.00	29	100.00	51	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 29 (ต่อ)

ระดับชั้นความยากจน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์ป่าเมียง		พระบาทห้วยต้ม		ศูนย์แม่เฒ่า		ศูนย์วัดจันทร์		ศูนย์แม่หลอด		ศูนย์หมอกจ๋าม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าร้อยละ 0 (ไม่ยากจน)	33	50.77	19	17.76	18	40.91	18	22.22	7	58.33	26	28.89
ร้อยละ 0-20	8	12.31	15	14.02	5	11.36	5	6.17	0	0.00	3	3.33
ร้อยละ 20-40	6	9.23	18	16.82	2	4.55	8	9.88	0	0.00	9	10.00
ร้อยละ 40-60	9	13.85	21	19.63	5	11.36	11	13.58	2	16.67	13	14.44
มากกว่าร้อยละ 60	9	13.85	34	31.78	14	31.82	39	48.15	3	25.00	39	43.33
รวม	65	100.00	107	100.00	44	100.00	81	100.00	12	100.00	90	100.00

ตารางผนวกที่ 29 (ต่อ)

ระดับชั้นความยากจน	ศูนย์พัฒนาฯ											
	ห้วยแล้ง		ตีนดก		แม่ทาเหนือ		ห้วยส้มป่อย		แม่ปูนหลวง		แกน้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าร้อยละ 0 (ไม่ยากจน)	7	15.22	14	26.92	80	39.41	5	15.63	16	38.10	21	36.84
ร้อยละ 0-20	4	8.70	9	17.31	12	5.91	3	9.38	3	7.14	5	8.77
ร้อยละ 20-40	2	4.35	12	23.08	25	12.32	4	12.50	3	7.14	6	10.53
ร้อยละ 40-60	7	15.22	8	15.38	30	14.78	4	12.50	9	21.43	4	7.02
มากกว่าร้อยละ 60	26	56.52	9	17.31	56	27.59	16	50.00	11	26.19	21	36.84
รวม	46	100.00	52	100.00	203	100.00	32	100.00	42	100.00	57	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 29 (ต่อ)

ระดับชั้นความยากจน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์ช่วยเหลือ		ศูนย์ทุ่งเริง		ศูนย์ทุ่งเรา		ศูนย์แม่ส่าใหม่		ศูนย์ขุนแปะ		ศูนย์ปางตะ		ศูนย์ทุ่งหลวง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าร้อยละ 0 (ไม่ยากจน)	28	68.29	20	39.22	11	40.74	9	47.37	5	13.16	13	39.39	13	19.70
ร้อยละ 0-20	4	9.76	7	13.73	2	7.41	1	5.26	5	13.16	5	15.15	2	3.03
ร้อยละ 20-40	0	0.00	7	13.73	3	11.11	5	26.32	5	13.16	1	3.03	10	15.15
ร้อยละ 40-60	1	2.44	7	13.73	2	7.41	2	10.53	9	23.68	10	30.30	13	19.70
มากกว่าร้อยละ 60	8	19.51	10	19.61	9	33.33	2	10.53	14	36.84	4	12.12	28	42.42
รวม	41	100.00	51	100.00	27	100.00	19	100.00	38	100.00	33	100.00	66	100.00

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

แหล่งหนี้สิน	ข้อมูลพัฒนา												รวม ทั้งหมด
	ห้วยสัมปอ	แม่ปวนหลวง	แกนน้อย	หนองเขียว	แม่สะป๊อก	ห้วยเสียว	ทุ่งเรียง	ทุ่งเรา	แม่สาใหม่	ขุนแปะ	ปางตะ	ทุ่งหลวง	
	(N=22)	(N=18)	(N=19)	(N=36)	(N=33)	(N=17)	(N=21)	(N=18)	(N=10)	(N=29)	(N=25)	(N=48)	(N=1,217)
มูลค่าหนี้	4,400.91	27,550.00	14,417.11	16,803.72	49,519.55	174,923.41	44,101.90	36,536.11	16,900.00	17,134.48	38,041.60	25,162.50	32,435.77
หนี้โครงการหลวง	0.00	183.33	21.05	84.58	327.27	0.00	0.00	0.00	20,000.00	1,793.10	0.00	625.00	1,123.01
หนี้ ธกส.	681.82	3,427.78	1,073.68	7,322.78	40,389.24	97,294.12	25,620.95	16,088.89	0.00	6,358.62	18,187.50	8,697.92	18,005.21
หนี้สหกรณ์	72.73	566.67	0.0	951.92	6,060.61	12,000.00	6,333.33	0.00	10,499.90	103.45	20,799.96	0.00	3,515.16
หนี้เพื่อนบ้าน	250.91	6,277.78	5,901.32	2,175.00	136.36	0.00	152.38	1,111.11	10,299.90	1,000.00	4,059.96	787.50	1,906.40
หนี้ญาติ	1,159.09	3,777.78	578.95	2,794.44	90.91	2,352.94	409.52	555.56	3,888.89	3,224.14	1,458.33	2,458.33	1,749.27
หนี้พ่อค้าขายทุน	409.09	111.11	4,736.84	277.78	151.52	2,947.06	6,761.90	316.67	10,333.33	1,689.66	0.00	1,354.17	1,928.03
หนี้อื่นๆ	1,918.18	13,205.56	2,105.26	2,963.89	2,363.64	60,329.29	4,809.52	18,463.89	1,111.11	2,965.52	1,793.33	11,239.58	4,942.76

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 31 ค่าเฉลี่ยมูลค่าการออม(บาท/ครัวเรือน)ของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์พัฒนาฯและลักษณะการออม

ลักษณะการออม	ศูนย์พัฒนาฯ										
	ห้วยโป่ง	ห้วยน้ำริน	ห้วยน้ำขุน	ปิงคำ	แม่สะเรียง	แม่ลาน้อย	ปางอึ้ง	มอนเงาะ	ห้วยลึก	อ่างทอง	อินทนนท์
เก็บเงินสด+ฝากธนาคาร	(N=13) 13,146.15	(N=34) 9,803.03	(N=120) 5,665.69	(N=28) 55,178.57	(N=53) 1,500.77	(N=58) 1,230.34	(N=45) 22,802.27	(N=30) 5,619.17	(N=23) 20,106.52	(N=43) 23,070.00	(N=67) 8,259.70
ให้คนอื่นกู้ยืม	0.00	606.06	775.86	10,035.64	198.08	474.14	3,311.11	0.00	0.00	1860.47	7.46
ซื้อหุ้น	55.38	53.03	3.91	457.14	413.46	94.83	611.11	25.00	452.17	14.19	1,374.63
เก็บในรูปแบบอื่น ๆ	0.00	3.64	861.98	0.00	0.00	103.45	555.56	0.00	0.00	0.00	373.13
มูลค่าการออมรวม	13,201.54	10,465.76	6,231.91	65,671.36	2,112.31	1,902.76	27,381.82	5,644.17	20,558.70	24,944.65	10,014.93
											18,370.00

ตารางผนวกที่ 31 (ต่อ)

ลักษณะการออม	ศูนย์พัฒนาฯ										
	แม่แสบ	หนองหอย	ป่าเมียง	พระบาท ห้วยต้ม	แม่โก	วัดจันทร	แม่หลอด	หมอกจ๋าม	สะโงะ	ห้วยแดง	ตีนตอก
เก็บเงินสด+ฝากธนาคาร	(N=53) 13,072.64	(N=37) 17,615.15	(N=74) 14,887.67	(N=110) 2,269.36	(N=44) 6,595.45	(N=83) 3,034.52	(N=12) 1,245.83	(N=106) 6,962.23	(N=62) 4,675.00	(N=49) 4,145.65	(N=52) 9,603.27
ให้คนอื่นกู้ยืม	245.28	0.00	863.01	0.00	147.73	1,186.75	0.00	946.81	87.10	1,282.61	605.77
ซื้อหุ้น	584.91	2,075.94	1,133.33	2.73	0.00	1,074.70	80.00	399.79	1,010.97	10.87	1,266.73
เก็บในรูปแบบอื่น ๆ	0.00	2656.25	416.67	0.00	0.00	602.41	0.00	16.06	0.00	0.00	0.00
มูลค่าการออมรวม	13,902.83	23,307.42	17,511.27	2,272.09	6,743.18	5,898.37	1,325.83	8,324.89	5,773.06	5,439.13	11,475.77
											12,390.29

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 31 (ต่อ)

ลักษณะการออม	ข้อมูลพัฒนาฯ												รวม ทั้งหมด
	ห้วย ส้มป่อย	แม่ปิ่น หลวง	แก้งน้อย	หนองเขียว	แม่สะป๊อก	ห้วยเสียว	ทุ่งเริง	ทุ่งเรา	แม่สำใหม่	ขุนแปะ	ปางตะ	ทุ่งหลวง	
เก็บเงินสด+ฝากธนาคาร ให้คนอื่นกู้ยืม ซื้อหุ้น เก็บในรูปแบบอื่น ๆ	(N=35) 4,785.71	(N=45) 8,970.91	(N=43) 6,856.51	(N=59) 8,777.59	(N=44) 6,852.73	(N=41) 8,882.10	(N=51) 17,096.18	(N=29) 10,224.48	(N=21) 10,547.37	(N=44) 2,955.95	(N=33) 3,569.70	(N=69) 2,000.22	(N=1945) 9,094.46
	377.14	3,068.14	744.19	327.59	13.64	487.80	3,962.71	0.00	904.76	988.10	333.33	34.78	856.65
	142.86	0.00	0.00	42.24	1,070.45	34.15	1,852.94	282.76	200.00	0.00	2,517.27	33.33	546.95
	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	853.66	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	21.74	189.29
มูลค่าการออมรวม	5,305.71	12,039.05	7,600.70	9,147.41	7,936.82	10,257.71	22,911.82	10,507.24	11,768.42	3,944.05	6,420.30	2,090.07	10,633.29

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 32 ค่าเฉลี่ยการใช้พื้นที่ (ลูกบาศก์เมตร/ครัวเรือน) และถ่าน (กระสอบ/ครัวเรือน) ของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์พัฒนาฯ

ลักษณะการใช้ พื้นที่และถ่าน	ข้อมูลศูนย์พัฒนาฯ									
	ห้วยโป่ง	ห้วยน้ำริน	ห้วยน้ำขุ่น	บึงคำ	แม่สะเรียง	แม่ลาน้อย	ปางอุ่ง	ม่อนเงาะ	ห้วยลึก	อ่างช้าง
พื้นที่										
ใช้พื้นที่งัด	3.15	2.65	3.25	3.39	3.06	3.12	3.51	3.47	3.17	3.07
ใช้ให้ครอบครัว	1.15	0.59	1.18	1.14	2.23	1.72	1.87	0.83	0.96	1.23
ใช้พื้นที่ให้สัตว์	1.69	0.00	0.29	0.75	0.25	0.34	0.31	0.17	0.04	0.47
ใช้พื้นที่อุตสาหกรรม	0.46	0.00	0.33	0.21	0.36	0.17	0.29	1.83	0.13	0.35
ปริมาณพื้นที่รวม	6.46	3.24	5.05	5.50	5.89	5.36	5.98	6.30	4.30	5.12
รวมเฉลี่ย	12.92	6.47	10.10	11.00	11.77	10.72	11.96	12.60	8.61	10.23
ถ่าน										
ใช้ถ่านหุงต้ม	2.00	0.88	0.05	0.04	0.00	0.17	0.04	0.23	1.61	0.28
ใช้ถ่านให้ความอบอุ่น	0.00	0.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.26
ใช้ถ่านให้สัตว์	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.07
ใช้อุตสาหกรรม	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.04	0.00
ปริมาณถ่านรวม	2.00	0.91	0.05	0.04	0.00	0.17	0.04	0.23	1.65	0.60
รวมเฉลี่ย	4.00	1.82	0.11	0.07	0.00	0.34	0.09	0.47	3.30	1.21

ที่มา : จากการศึกษาเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 32 (ต่อ)

ลักษณะการใช้พื้นที่และถ่าน	ข้อมูลรายพัฒนา									
	อินทนนท์	ขุนวาง	แม่แอ๊	หนองหอย	ป่าเมี่ยง	พระบาท ห้วยต้ม	แม่โก	วัดจันทร์	แม่หลอด	หมอกจำ่ม
พื้นที่										
ใช้พื้นที่หุงต้ม	3.06	4.07	3.92	3.71	2.61	2.77	4.02	3.77	2.25	3.05
ใช้ให้ความอบอุ่น	1.28	1.40	2.64	1.06	0.15	0.67	2.20	2.01	1.42	1.40
ใช้พื้นที่ให้สัตว์	0.04	0.13	0.34	0.09	0.04	0.00	0.23	0.51	0.08	0.38
ใช้พื้นที่อุตสาหกรรม	0.22	0.00	0.30	0.29	1.74	0.03	0.27	0.25	0.25	0.19
ปริมาณพื้นที่รวม	4.61	5.60	7.21	5.18	4.54	3.47	6.73	6.54	4.00	5.03
รวมเฉลี่ย	9.22	11.20	14.42	10.32	9.08	6.95	13.45	13.08	8.00	10.06
ถ่าน										
ใช้ถ่านหุงต้ม	0.03	0.00	0.40	1.44	2.64	0.35	0.00	0.00	0.42	1.53
ใช้ถ่านให้ความอบอุ่น	0.24	0.00	0.00	0.30	0.19	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ใช้ถ่านให้สัตว์	0.00	0.00	0.00	0.00	0.07	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ใช้อุตสาหกรรม	0.00	0.00	0.00	0.00	0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.04
ปริมาณถ่านรวม	0.27	0.00	0.40	1.74	2.99	0.35	0.00	0.00	0.42	1.57
รวมเฉลี่ย	0.54	0.00	0.79	3.48	5.93	0.71	0.00	0.00	0.83	3.13

ที่มา : จากการสำรวจและตรวจนับปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 32 (ต่อ)

ลักษณะการใช้พื้นที่และถ่าน	ข้อมูลต้นทุนพัฒนาฯ									
	สระโงะ	ห้วยแดง	ดินดุก	แม่ทาเหนือ	ห้วย ส้มป่อย	แม่ปุนหลวง	แกน้อย	หนองเตียว	แม่สะป๊อก	ห้วยเดี่ยว
พื้นที่										
ใช้พื้นที่นุ้ดัม	3.00	3.49	2.73	2.74	4.24	3.00	2.42	2.92	3.27	2.24
ใช้ให้ควมอบอุ้ม	0.62	1.25	0.12	0.20	1.09	1.42	0.70	1.47	0.91	0.32
ใช้พื้นที่ให้สัตว์	0.07	0.08	0.10	0.04	0.23	0.11	0.77	0.54	0.14	0.10
ใช้พื้นที่อุตสาหกรรม	0.00	0.02	3.44	0.01	0.00	0.20	0.09	0.39	0.07	0.66
ปริมาณพื้นที่รวม	3.69	4.79	6.38	3.00	5.59	4.73	3.98	5.32	4.39	3.32
รวมเฉลี่ย	7.38	9.63	12.77	6.01	11.14	9.47	7.95	10.64	8.77	6.63
ถ่าน										
ใช้ถ่านนุ้ดัม	3.20	0.00	1.00	0.09	0.00	0.00	0.65	0.32	0.30	0.76
ใช้ถ่านให้ควมอบอุ้ม	0.05	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.07	0.07	0.05	0.00
ใช้ถ่านให้สัตว์	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00
ใช้อุตสาหกรรม	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ปริมาณถ่านรวม	3.25	0.00	1.00	0.09	0.00	0.02	0.74	0.39	0.34	0.76
รวมเฉลี่ย	6.49	0.00	2.00	0.18	0.00	0.04	1.49	0.78	0.68	1.51

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 32 (ต่อ)

ลักษณะการ ใช้พื้นที่และถ่าน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ						รวมทั้งหมด
	ศูนย์ทุ่งเริง	ศูนย์ทุ่งเรา	ศูนย์แม่สำใหม่	ศูนย์ขุนแปะ	ศูนย์ปางดะ	ศูนย์ทุ่งหลวง	
พื้นที่							
ใช้พื้นที่นุ้ดัม	2.06	2.62	5.38	4.32	1.64	2.81	3.10
ใช้ให้ควมอบอุ้ม	1.06	1.07	1.24	1.93	0.30	1.23	1.10
ใช้พื้นที่ให้สัตว์	0.22	0.52	0.57	0.05	0.03	0.33	0.23
ใช้พื้นที่อุตสาหกรรม	0.18	0.34	0.48	0.25	0.39	0.55	0.38
ปริมาณพื้นที่รวม	3.51	4.55	7.67	6.55	2.36	4.93	4.81
รวมเฉลี่ย	7.02	9.10	15.33	13.09	4.73	9.86	9.62
ถ่าน							
ใช้ถ่านหุงต้ม	0.43	0.03	0.19	0.05	2.45	0.00	0.55
ใช้ถ่านให้ควมอบอุ้ม	0.02	0.03	0.00	0.00	0.33	0.00	0.04
ใช้ถ่านให้สัตว์	0.00	0.03	0.00	0.00	0.30	0.00	0.01
ใช้อุตสาหกรรม	0.06	0.00	0.00	0.00	0.30	0.00	0.01
ปริมาณถ่านรวม	0.51	0.10	0.19	0.05	3.39	0.00	0.62
รวมเฉลี่ย	1.02	0.21	0.38	0.09	6.79	0.00	1.23

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกรปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 33 ค่าเฉลี่ยจำนวนวันในการร่วมงานทางสังคมและการพัฒนาของเกษตรกรในศูนย์ต่างๆ

การมีส่วนร่วม ในงานสังคม	ข้อมูลพัฒนา									
	ห้วยโป่ง	ห้วยน้ำริน	ห้วยน้ำขุ่น	ปึงคำ	แม่สะเรียง	แม่ลาน้อย	ปางดู่	มอนเงาะ	ห้วยลึก	อ่างทอง
รวมงานบุญ	(N=13) 4.85	(N=34) 5.78	(N=120) 46.63	(N=28) 7.89	(N=53) 41.26	(N=58) 44.60	(N=45) 29.91	(N=30) 24.10	(N=32) 5.65	(N=43) 22.28
รวมงานแต่งงาน	1.85	2.58	4.06	2.57	3.00	5.26	3.04	0.37	3.65	4.95
รวมงานศพ	2.23	1.48	2.00	0.79	2.08	4.41	1.38	0.40	2.52	0.72
รวมงานขึ้นบ้านใหม่	6.92	4.00	3.57	4.32	2.55	3.50	3.11	6.77	8.65	3.81
รวมงานวัด (ปอยหลวง)	1.38	0.61	0.09	0.21	0.08	0.41	0.11	0.77	1.35	0.14
รวมงานสงกรานต์	1.15	1.21	0.41	1.29	0.74	0.67	0.58	1.47	1.35	1.00
รวมงานลอยกระทง (ยี่เป็ง)	0.15	0.79	0.26	0.43	0.26	0.16	0.16	0.50	0.57	0.44
รวมงานขึ้นปีใหม่	1.31	2.06	2.53	1.37	0.66	1.26	1.73	0.87	2.22	2.44
รวมงานพัฒนาแหล่งน้ำ	1.31	5.53	1.37	0.96	2.64	1.31	2.11	2.23	1.70	2.28
รวมป้องกันไฟป่า	2.23	1.50	1.41	2.36	2.62	1.33	2.69	1.33	3.09	1.51
รวมปลูกป่า	2.62	3.38	1.27	1.89	1.30	2.14	1.40	1.53	1.74	2.09
รวมอยู่เวรยาม	1.54	0.06	0.46	1.61	1.98	1.14	0.04	0.03	10.77	0.26
รวมงานพัฒนาหมู่บ้าน	4.38	4.15	3.41	4.82	4.72	3.47	3.36	4.30	8.48	8.28
รวมงานพัฒนาอื่นๆ	0.08	0.00	0.67	0.25	0.04	0.72	0.00	0.00	4.96	0.00

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 33 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม ในงานสังคม	ชื่อศูนย์									
	อินทนนท์ (N=67)	ขุนวาง (N=30)	แม่สแต (N=53)	หนองหอย (N=37)	ป่าเมี่ยง (N=74)	พระบาทห้วยต้ม (N=110)	แม่ใจ (N=44)	วัดจันทร์ (N=83)	แม่หลอด (N=12)	หมอกจำ (N=106)
รวมงานบุญ	21.82	33.60	16.72	13.63	26.81	51.94	15.77	48.69	43.33	34.62
รวมงานแต่ง	3.52	3.60	3.60	1.81	1.58	4.94	3.05	2.02	1.25	3.16
รวมงานศพ	0.88	0.63	1.09	1.43	1.26	0.89	1.14	0.80	0.42	1.92
รวมงานขึ้นบ้านใหม่	2.51	2.07	4.85	10.23	6.03	3.66	4.09	1.59	3.17	10.47
รวมงานปอยหลวง	0.37	0.00	0.28	1.26	2.41	0.50	0.82	0.49	0.17	0.57
รวมงานสงกรานต์	0.48	0.70	1.13	1.83	1.59	1.32	0.68	1.06	1.17	0.75
รวมงานยี่เป็ง	0.10	0.10	0.23	0.54	0.81	0.82	0.18	0.55	0.08	0.42
รวมงานขึ้นปีใหม่	1.30	1.40	1.28	1.43	0.55	0.97	1.09	1.80	0.92	1.71
รวมงานพัฒนาแหล่งน้ำ	1.54	1.30	2.04	3.42	3.41	0.29	2.61	2.27	0.42	1.52
รวมป้องกันไฟฟ้า	4.70	2.80	3.02	6.44	0.81	1.25	1.89	1.86	1.92	0.64
รวมปลูกป่า	1.12	1.07	2.19	1.49	0.69	0.97	1.16	0.80	1.92	1.45
รวมเวรยาม	3.57	2.03	1.81	4.23	0.34	1.04	0.43	0.06	0.00	0.15
รวมงานพัฒนาหมู่บ้าน	2.75	2.87	3.81	3.71	3.30	1.14	2.11	2.67	3.08	3.67
รวมงานพัฒนาอื่นๆ	0.15	0.10	0.34	0.45	0.35	0.15	0.91	0.78	0.00	0.23

ที่มา : จากการศึกษาผู้ปกครองบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 33 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม ในงานสังคม	ชื่อศูนย์									
	สระโงะ	ห้วยแล้ง	ตีนดก	แม่ทาเหนือ	ห้วยส้มป่อย	แม่ปูนหลวง	แกน้อย	หนองเตียว	แม่สะป๊อก	ห้วยเสียว
	(N=62)	(N=49)	(N=52)	(N=205)	(N=35)	(N=45)	(N=43)	(N=59)	(N=44)	(N=41)
รวมงานบุญ	32.58	11.37	30.46	28.73	39.97	42.69	25.12	56.14	27.23	31.24
รวมงานแต่ง	1.84	2.67	2.25	3.15	2.43	3.60	3.86	2.88	5.00	2.80
รวมงานศพ	1.56	1.63	1.65	3.87	0.57	1.73	1.12	1.71	3.02	1.71
รวมงานขึ้นบ้านใหม่	12.18	6.86	9.08	9.18	2.06	5.53	4.00	4.66	14.02	14.51
รวมงานปอยหลวง	0.27	0.18	2.69	1.72	0.57	0.51	0.23	1.02	2.61	1.29
รวมงานสงกรานต์	1.42	0.78	2.33	1.53	0.89	0.91	1.09	0.44	2.14	1.85
รวมงานยี่เป็ง	0.65	0.29	1.02	0.92	0.40	0.42	0.84	0.22	0.68	0.71
รวมงานขึ้นปีใหม่	1.16	1.80	0.63	0.80	1.34	1.84	2.84	2.89	0.66	0.98
รวมงานพัฒนาแหล่งน้ำ	0.98	3.13	2.60	1.31	2.66	2.91	2.30	1.08	2.86	1.68
รวมป้องกันไฟฟ้า	0.52	1.40	1.02	1.75	1.29	1.60	1.16	1.53	2.20	1.05
รวมปลูกป่า	0.90	0.94	0.88	0.76	1.43	1.60	1.72	1.51	1.82	1.54
รวมเวรยาม	0.19	6.19	0.08	0.17	1.34	0.89	1.23	0.10	0.00	3.83
รวมงานพัฒนาหมู่บ้าน	5.26	5.46	4.27	2.59	2.74	3.76	5.19	3.51	4.20	5.22
รวมงานพัฒนาอื่นๆ	0.23	0.10	5.81	1.37	0.00	0.24	0.14	0.00	0.32	0.02

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 33 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม ในงานสังคม	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ						รวมทั้งหมด (N=1945)
	ทุ่งเริง (N=51)	ทุ่งเรา (N=29)	แม่สาใหม่ (N=21)	ขุนแปะ (N=44)	ปางตะ (N=33)	ทุ่งหลวง (N=69)	
ร่วมงานบุญ	27.35	27.59	15.14	25.05	21.58	31.48	31.51
ร่วมงานแต่ง	1.88	1.45	4.05	3.33	1.67	4.87	3.18
ร่วมงานศพ	1.84	0.97	0.48	0.09	1.88	0.51	1.71
ร่วมงานขึ้นบ้านใหม่	13.55	9.34	7.95	2.93	9.52	3.04	6.27
ร่วมงานปอยหลวง	1.67	0.48	0.19	0.16	1.52	0.35	0.82
ร่วมงานสงกรานต์	1.80	1.21	1.29	0.60	1.15	0.78	1.11
ร่วมงานยี่เป็ง	0.49	0.28	0.24	0.23	0.52	0.25	0.49
ร่วมงานขึ้นปีใหม่	0.71	1.14	1.38	1.14	0.58	0.83	1.36
ร่วมงานพัฒนาแหล่งน้ำ	2.78	0.72	0.71	0.95	4.15	2.14	1.93
ร่วมป้องกันไฟฟ้า	1.78	1.97	18.19	1.40	0.97	2.66	1.99
ร่วมปลูกป่า	2.10	1.69	1.81	1.18	1.27	1.19	1.35
ร่วมเวรยาม	2.80	2.34	9.67	1.44	0.00	0.39	1.25
ร่วมงานพัฒนาหมู่บ้าน	4.84	6.83	3.57	1.40	3.03	2.22	3.61
ร่วมงานพัฒนาอื่นๆ	0.02	0.00	0.00	0.07	0.36	0.01	0.58

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 34 ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อผู้นำหรือเจ้าหน้าที่ที่จำแนกตามศูนย์พัฒนาฯ

ข้อมูลพัฒนาฯ											
ผู้นำหรือเจ้าหน้าที่	ห้วยโป่ง	ห้วยน้ำริน	ห้วยน้ำตุน	บึงคำ	แม่สะเรียง	แม่ลาน้อย	ปางดู่	มอนเงาะ	ห้วยลึก	อ่างช้าง	อินทนนท์
	(N=13)	(N=34)	(N=120)	(N=28)	(N=53)	(N=58)	(N=45)	(N=30)	(N=23)	(N=43)	(N=67)
พระ	3.11	2.08	2.56	1.81	1.92	1.77	1.81	1.70	2.27	1.94	1.94
บาทหลวง	2.00	1.93	1.52	2.20	1.71	1.65	2.33	1.73	1.70	2.40	2.04
อบต.	2.57	1.87	1.34	1.68	1.83	2.11	1.67	1.38	1.82	1.96	1.52
สมาชิก อบต.	2.63	1.96	1.34	1.57	1.84	2.24	1.55	1.36	1.61	2.00	1.42
เพื่อนบ้าน	2.08	1.68	1.32	1.56	1.42	1.38	1.23	1.13	1.74	1.09	1.36
พ่อหลวง	2.09	1.52	1.29	1.61	1.38	1.55	1.23	1.33	1.30	1.12	1.45
เจ้าหน้าที่โครงการหลวง	1.62	1.64	1.24	1.56	1.13	1.82	1.32	1.10	1.52	1.51	1.34
เจ้าหน้าที่อำเภอ	1.36	1.79	1.47	1.76	1.82	2.15	1.46	1.32	2.29	1.72	1.72
ตำรวจ	2.09	2.18	1.69	1.89	1.63	2.13	2.08	2.28	2.68	2.11	2.20
เจ้าหน้าที่เกษตร	Na.	Na.	Na.	Na.	Na.	Na.	Na.	1.48	Na.	Na.	Na.
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	2.10	2.09	1.42	1.61	1.57	2.13	1.85	1.75	2.14	1.77	1.74
เจ้าหน้าที่ประมง	1.40	1.60	1.53	1.79	1.84	2.14	1.76	2.60	1.96	1.82	1.69
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	1.63	2.14	1.59	1.64	1.84	2.17	2.17	1.76	2.79	2.31	2.18
เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน	1.92	1.52	1.39	2.52	2.23	3.00	2.18	1.67	2.22	1.65	2.28
ครู	1.63	1.82	1.47	1.63	1.76	2.07	1.83	1.34	2.09	1.76	2.08

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 34 (ต่อ)

ผู้นำหรือเจ้าหน้าที่	ชื่อศูนย์									
	ขุนวาง	แม่แฮ	หนองหอย	ป่าเมี่ยง	พระบาทห้วยต้ม	แม่โค	วัดจันทร์	แม่หลอด	หมอกจ๋าม	สะเมาะ
พระ	(N=30)	(N=53)	(N=37)	(N=74)	(N=110)	(N=44)	(N=83)	(N=12)	(N=106)	(N=62)
บาดหลวง	2.28	2.00	2.10	1.99	1.46	1.77	1.76	1.67	1.49	1.87
อบต.	1.96	2.44	2.12	2.16	2.14	2.07	1.38	1.43	1.63	2.13
สมาชิก อบต.	2.07	2.02	2.16	2.31	2.15	2.24	1.92	2.10	1.46	2.08
เพื่อนบ้าน	1.68	2.13	2.00	2.33	2.14	2.05	1.87	1.82	1.46	1.71
พ่อหลวง	1.23	1.45	1.53	1.82	1.45	1.50	1.54	1.33	1.34	1.68
เจ้าหน้าที่โครงการหลวง	1.28	1.51	1.59	1.75	1.40	1.39	1.37	1.42	1.31	1.76
เจ้าหน้าที่อำเภอ	1.46	1.36	1.56	1.93	1.65	1.45	1.53	1.25	1.30	1.65
ตำรวจ	1.56	2.00	2.17	2.44	1.70	1.90	1.76	2.00	1.48	2.04
เจ้าหน้าที่เกษตร	1.64	2.33	2.55	2.55	2.09	1.97	1.66	2.90	1.76	2.29
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	Na.	2.24	Na.	Na.	Na.	Na.	1.62	1.57	1.58	2.08
เจ้าหน้าที่ประมง	1.78	2.25	2.08	2.22	1.80	1.94	1.58	1.33	1.70	1.93
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	1.72	2.52	2.29	2.21	2.07	1.70	1.47	1.50	2.24	2.21
เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน	1.85	2.31	3.07	2.09	2.00	2.20	1.84	2.64	1.68	2.07
ครู	2.78	1.98	2.72	2.31	2.02	2.08	2.00	1.67	1.72	2.24
	1.67	1.64	2.17	2.59	1.68	1.90	1.49	1.17	1.24	1.91

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 34 (ต่อ)

ผู้นำหรือเจ้าหน้าที่	ชื่อศูนย์										
	ตีนดก	แม่ทาเหนือ	ห้วยส้มบ้อย	แม่ป่วนหลวง	แก่น้อย	หนองเสียว	แม่สะป๊อก	ห้วยเสียว	ทุ่งเร้ง	ทุ่งเรา	แม่สาใหม่
	(N=52)	(N=205)	(N=35)	(N=45)	(N=43)	(N=59)	(N=44)	(N=41)	(N=51)	(N=29)	(N=21)
พระ บาตหลวง อบต.	1.52	1.87	1.41	1.93	1.76	3.08	1.95	1.48	1.61	1.96	2.54
	2.30	2.19	1.44	1.39	1.65	1.23	2.52	1.79	2.26	1.95	2.31
	1.67	2.39	1.88	1.56	1.88	1.83	2.21	1.77	1.64	1.32	1.61
สมาชิก อบต. เพื่อนบ้าน พ่อหลวง	1.73	2.31	1.91	1.74	1.85	1.73	2.00	1.77	1.65	1.36	1.78
	1.40	1.50	1.60	1.20	1.23	1.20	1.75	1.27	1.16	1.41	1.50
	1.12	1.77	1.46	1.27	1.44	1.24	1.79	1.24	1.18	1.45	1.37
เจ้าหน้าที่โครงการหลวง เจ้าหน้าที่อำเภอ ตำรวจ	1.32	2.00	1.63	1.39	1.80	1.18	1.98	1.48	1.31	1.33	1.83
	1.60	2.25	2.00	1.46	1.88	1.58	2.21	1.82	1.77	1.69	2.40
	2.27	3.09	2.85	1.93	2.29	1.58	2.60	1.95	2.00	1.83	2.06
เจ้าหน้าที่เกษตร เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เจ้าหน้าที่ประมง	Na.	Na.	Na.	Na.	Na.	Na.	Na.	Na.	Na.	Na.	2.00
	1.91	2.21	2.15	1.88	1.95	1.45	1.90	1.66	1.76	1.86	1.91
	2.21	2.29	1.96	1.85	1.97	1.51	1.74	1.73	1.69	1.67	2.78
เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน ครู	2.89	2.96	2.06	1.90	2.14	2.26	2.08	1.74	2.20	1.75	3.60
	1.80	3.22	3.43	1.95	1.82	2.25	2.53	2.05	2.07	2.30	2.25
	1.97	2.38	1.92	1.55	1.83	1.58	2.21	1.58	1.67	1.84	1.88

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 34 (ต่อ)

ผู้นำหรือเจ้าหน้าที่	ชื่อศูนย์			รวมทั้งหมด (N=1945)
	ศูนย์ขุนแปะ (N=44)	ศูนย์ปางตะ (N=33)	ศูนย์ทุ่งหลวง (N=69)	
-				
พระ	2.47	1.59	2.03	1.89
ขาดหลวง	2.09	2.00	2.00	1.89
อบต.	2.20	1.79	1.83	1.89
สมาชิก อบต.	2.39	1.59	1.88	1.87
เพื่อนบ้าน	1.79	1.58	1.57	1.45
พจนหลวง	1.95	1.36	1.62	1.46
เจ้าหน้าที่โครงการหลวง	1.63	1.18	1.57	1.52
เจ้าหน้าที่อำเภอ	2.18	2.13	2.02	1.84
ตำรวจ	2.48	2.09	2.22	2.16
เจ้าหน้าที่เกษตร	2.08	2.26	2.10	1.88
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	2.43	2.23	2.51	1.89
เจ้าหน้าที่ประมง	2.67	2.42	2.67	1.94
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	2.34	2.33	2.97	2.15
เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน	2.18	2.17	2.39	2.22
ครู	2.00	1.61	1.75	1.80

ที่มา : จากการสำรวจผู้นำกลุ่มบ้าน พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 35 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามศูนย์และวิธีการแก้ไขปัญหาคความเสื่อมโทรมของดิน

วิธีการแก้ไขปัญหาคความเสื่อมโทรมของดิน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์ห้วยโป่ง		ศูนย์ห้วยน้ำริน		ศูนย์ห้วยน้ำขุ่น		ศูนย์วังคำ		ศูนย์แม่สะเรียง		ศูนย์แม่ลาน้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเปลี่ยนพื้นที่	0	0.00	1	3.23	11	9.48	1	3.85	2	4.08	3	5.36
การปลูกพืชเป็นแถวเป็นแนว	0	0.00	4	12.90	0	0.00	0	0.00	1	2.04	0	0.00
การปลูกไม้ผลบนที่ลาดชัน	0	0.00	0	0.00	2	1.72	0	0.00	1	2.04	1	1.79
การปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบ	3	25.00	2	6.45	1	0.86	3	11.54	1	2.04	0	0.00
การใส่ปุ๋ยเคมี	5	41.67	16	51.61	13	11.21	3	11.54	16	32.65	23	41.07
การใส่ปุ๋ยคอก	5	41.67	9	29.03	22	18.97	5	19.23	14	28.57	14	25.00
การใส่ปูนขาว/ปูนมาร์ล	0	0.00	1	3.23	1	0.86	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	3	25.00	10	32.26	75	64.66	9	34.62	24	48.98	28	50.00
รวม	12	100.00	31	100.00	116	100.00	26	100.00	49	100.00	56	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 2 วิธี

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 35 (ต่อ)

วิธีการแก้ไขปัญหา ความเสื่อมโทรมของดิน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์แม่อง		ศูนย์ห้วยลึก		ศูนย์อ่างช้าง		ศูนย์อินทนนท์		ศูนย์ขุนวาง		ศูนย์แม่แฮ		ศูนย์หนองหอย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเปลี่ยนพื้นที่	0	0.00	2	9.52	5	11.90	3	4.69	1	3.33	1	1.92	4	11.76
การปลูกพืชเป็นแถวเป็นแนว	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	1.56	5	16.67	0	0.00	5	14.71
การปลูกไม้ผลบนที่ลาดชัน	2	7.41	0	0.00	4	9.52	2	3.13	5	16.67	0	0.00	1	2.94
การปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบ	0	0.00	5	23.81	0	0.00	6	9.38	0	0.00	1	0.00	4	11.76
การใส่ปุ๋ยเคมี	16	59.26	5	23.81	14	33.33	25	39.06	18	60.00	22	42.31	11	32.35
การใส่ปุ๋ยคอก	8	29.63	8	38.10	11	26.19	37	57.81	17	56.67	41	0.00	19	55.88
การใส่ปูนขาว/ปูนมาร์ล	0	0.00	4	19.05	0	0.00	2	3.13	0	0.00	4	7.69	1	2.94
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	7	25.93	6	28.57	19	45.24	12	18.75	4	13.33	5	0.00	6	17.65
รวม	27	100.00	21	100.00	42	100.00	64	100.00	30	100.00	52	100.00	34	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 2 วิธี
ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 35 (ต่อ)

วิธีการแก้ไขปัญหาคือ ความเสื่อมโทรมของดิน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์ป่าเลี้ยง		พระบาทห้วยต้ม		ศูนย์แม่โก		ศูนย์วัดจันทร์		ศูนย์แม่หลอด		ศูนย์หมอกจาม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเปลี่ยนพื้นที่	1	1.56	1	0.99	6	16.67	0	0.00	1	9.09	1	1.06
การปลูกพืชเป็นแถวเป็นแนว	8	12.50	3	2.97	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
การปลูกไม้ผลบนที่ลาดชัน	7	10.94	0	0.00	3	8.33	1	1.27	0	0.00	0	0.00
การปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบ	1	1.56	12	11.88	1	2.78	2	2.53	0	0.00	11	11.70
การใส่ปุ๋ยเคมี	36	56.25	56	55.45	14	38.89	18	22.78	2	18.18	21	22.34
การใส่ปุ๋ยคอก	7	10.94	11	10.89	20	55.56	44	55.70	4	36.36	25	26.60
การใส่ปุ๋ยชีวภาพ	0	0.00	1	0.99	2	5.56	5	6.33	0	0.00	2	2.13
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	24	37.50	31	30.69	8	22.22	24	30.38	6	54.55	50	53.19
รวม	64	100.00	101	100.00	36	100.00	79	100.00	11	100.00	94	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 2 วิธี
ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 35 (ต่อ)

วิธีการแก้ไขปัญหา ความเสื่อมโทรมของดิน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ													
	ศูนย์ห้วยแล้ง		ศูนย์ดินดก		ศูนย์แม่ทาเหนือ		ศูนย์ห้วยส้มป่อย		ศูนย์แม่ปูนหลวง		ศูนย์แก่น้อย		ศูนย์หนองเจียว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเปลี่ยนพื้นที่	3	6.25	0	0.00	3	1.50	7	22.58	5	11.90	7	17.07	4	7.14
การปลูกพืชเป็นแถวเป็นแนว	0	0.00	3	6.82	5	2.50	1	3.23	3	7.14	1	2.44	0	0.00
การปลูกไม้ผลบนที่ลาดชัน	0	0.00	0	0.00	1	0.50	2	6.45	4	9.52	1	2.44	0	0.00
การปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบ	0	0.00	1	2.27	7	3.50	1	3.23	2	4.76	4	9.76	8	14.29
การใส่ปุ๋ยเคมี	24	50.00	6	13.64	115	57.50	14	45.16	10	23.81	25	60.98	23	41.07
การใส่ปุ๋ยคอก	12	25.00	11	25.00	118	59.00	12	38.71	14	33.33	8	19.51	8	14.29
การใส่ปุ๋ยชีวภาพ/มูลสัตว์	0	0.00	1	2.27	0	0.00	1	3.23	2	4.76	1	2.44	2	3.57
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	14	29.17	28	63.64	36	18.00	8	25.81	15	35.71	8	19.51	24	42.86
รวม	48	100.00	44	100.00	200	100.00	31	100.00	42	100.00	41	100.00	56	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 2 วิธี

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 35 (ต่อ)

วิธีการแก้ปัญหา * ความเสื่อมโทรมของดิน	ชื่อศูนย์พัฒนาฯ											
	ศูนย์แม่ตะบ็อก		ศูนย์ห้วยเสียว		ศูนย์ทุ่งเริง		ศูนย์ทุ่งเรา		ศูนย์แม่สาใหม่		ศูนย์ขุนแปะ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเปลี่ยนพื้นที่	0	0.00	2	6.90	1	2.17	0	0.00	0	0.00	5	12.82
การปลูกพืชเป็นแนวเป็นแนว	6	13.95	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	5.00	1	2.56
การปลูกไม้ผลบนที่ลาดชัน	4	9.30	0	0.00	1	2.17	1	3.70	0	0.00	1	2.56
การปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบ	3	6.98	2	6.90	0	0.00	1	3.70	1	5.00	5	12.82
การใส่ปุ๋ยเคมี	20	46.51	10	34.48	18	39.13	12	44.44	10	50.00	23	58.97
การใส่ปุ๋ยคอก	15	34.88	18	62.07	23	50.00	14	51.85	10	50.00	27	69.23
การใส่ปูนขาว/ปูนมาร์ล	6	13.95	1	3.45	2	4.35	2	7.41	2	10.00	0	0.00
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	8	18.60	7	24.14	13	28.26	6	22.22	5	25.00	2	5.13
รวม	43	100.00	29	100.00	46	100.00	27	100.00	20	100.00	39	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 2 วิธี

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

ตารางผนวกที่ 35 (ต่อ)

วิธีการแก้ไขปัญห ความเสื่อมโทรมของดิน	ข้อเสนอพัฒนาฯ			รวมทั้งหมด	
	ศูนย์ปางตะ	ศูนย์ทุ่งหลวง	ศูนย์พัฒนาฯ		
การเปลี่ยนพื้นที่	1	3.03	1	90	4.98
การปลูกพืชเป็นแนวเป็นแนว	1	3.03	1	50	2.77
การปลูกไม้ผลบนที่ลาดชัน	0	0.00	0	46	2.54
การปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบ	5	15.15	1	98	5.42
การใส่ปุ๋ยเคมี	22	66.67	10	726	40.15
การใส่ปุ๋ยคอก	16	48.48	33	687	38.00
การใส่ปุ๋ยชีวภาพ/ปุ๋ยหมัก	3	9.09	0	47	2.60
ไม่มีการดำเนินการใดๆ	3	9.09	28	595	32.91
รวม	33	100.00	66	1,808	100.00

หมายเหตุ : ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 2 วิธี

ที่มา : จากการสำรวจเกษตรกร ปี พ.ศ. 2543

คณะผู้วิจัย

ที่ปรึกษาโครงการ

รศ.ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกะสิทธิ์

นักวิจัย

รศ.ดร.นรินทร์ชัย พัฒนพงศา

ดร.กมล งามสมสุข

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายสุทัศน์ ปลื้มปัญญา
นางอนงค์ ปริงเชื้อ

เรียบเรียง

นายอินทร มาสุวรรณ
นายวินัย สุขสำราญ

พิมพ์ต้นฉบับ

นางสังวาลย์ ประพรหม
นางสาวนวนลอนงค์ ดีบสุยะ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved